

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Komplet

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift

til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Med den gejstlige Øvrigheds Tilladelse

udgivet af

Ausgarius - Foreningens Forstanderskab,

redigeret af

Andr. Johansen,

Præst.

34te Aargang.

KJØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer Millech.

Trykt hos Rasmussen & Olsen, Gothersgade 48.

1886.

Register

til

Nordisk Ugeblad

for 1886.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger o. desl.

	Side.
Lidt om den katholske Menighed i Fredericia (W. S.) 3, 17,	
36, 65, 114, 148,	156
Ærkebiskoppen af Kølns Intronisation	10
Aaret 1886	25
Knud den Helliges 800aarige Jubilæum	33, 58. 71
Leo XIII's Encyklika om et overordentligt Jubilæum	49
Den h. Barndoms-Forening	74
Er Lutherdommen en ny Religion? (Af en Protestant)	82
Lysevielsen og Blasiusvelsignelsen	92
Billederne paa Marmorkirken	99
Fyrsten ved sin Soldats Dødsleje	105
Et Besøg i Finmarken. (A. Berthier)	120
† Albert Küchler eller Fra Pietro di Danimarca	130
Den h. Vincents af Paul (Fr. —g.) 134, 155, 171, 178, 199, 214,	
229.	267
Tillægsbemærkning til „Billederne paa Marmorkirken“	141
Fastemandatet.	146
Albert Küchlers Begravelse	152
Overordentligt Jubilæum	161
Et Ord til Forældre om Molochsdyrkelse	183
Smaating	112, 191, 222, 415
† Apostolisk Vikar for Sverrig, J. G. Huber	193

	Side
En Konvertit	194 209
Fæstetiden i Paris	219
Passions-Søndag	225
Til Førstkommunikanterne	227
Msgr. J. G. Hubers Ligbegængelse.	234
Palmesøndag og den stille Uge	241
Mindetale over Msgr. Huber (E. Benelius)	243 259
Et Brev fra Rom (Dr. H.)	249 263
Paskefesten	257
Til Førstkommunikanterne	273
† Msgr. Martinez Izquierdo	280
Farachit eller en Negerslaves Historie	283 295 313
Paanødt Selvforsvar	290 305
Den h. Paaskekommunion	321
Pave Gregor VII's Forhold til Danmark (sr.)	324 339
Den katholske Kirke om Celibat og Ægteskab 328 343 355	370
De kirkelige Bededage	337
Den katholske Kirkes Organisation.	347
Juni Maaned.	354
Et Besøg hos Pater Agostino af Montrefeltre (Fr.—g)	360
Graa Haar	365
Reformationens Historieskrivning (Canisius)	374
Frihed, Lighed, Broderskab	377 387 411 445
Elsker Eders Fjender 390 404 505 524 537 618 632 653	
	662 732 748 793 805
Et Vidnesbyrd om den h. Thomas af Aquino	395
Hvordan Amerika blev opdaget	397
Professor H. V. Styhr om Jesuiterordenen (—r) 401 422	
	450 465 513
Præf. von Euch's Erklæring i „Nationaltidende“	413
Program for Turen til Odense	415
„Ogsaa en Erklæring“	417
Den danske Martyrkonges, Knud den Helliges, 800aarige Ju- bilæum (h.)	435
Kirkelig Kundgjørelse for Præfektorets Katholiker	447
Set. Knuds Jubilæum i Odense	456 475 487
Svar til Hr. Sognepræst A. Jantzen	471
Efterslæt	481 497
Daniel O'Connell.	501
Om de kristne Konfessioners Ligeberøttigelse (Canisius)	519
Uægte Venner (Af en Protestant)	529
Vincentforeningens General-Præsident og hans Efterfølger	540
Helgenskrin i Set. Knuds Kirke i Odense	545

	Side
Den hellige Stol, Frankrig og Kina	550 564
Skolemødet i Kjøbenhavn	554
Gejstlighedens literære Uddannelse	562
En Fritænkers Vidnesbyrd	566
Det tyske Katholik-Møde i Breslau	577
Formandens Aabningstale	582
Katholsk Literatur (Geschichte der Päbste)	590
† Msgr. Georg Andreas Boller	593
Den h. Stols Stilling	595
Katholikerne i Asien	600
Katholikerne i Afrika	604
Msgr. Bollers Dødsleje	609
De gejstlige Ordeners Tilbagekaldelse	612 625 648
Et 1600aarigt Martyrjubilæum	631
Vor Frue af Einsiedeln (Fr. — g.)	641
Klostret Corvej (K)	659
Grev A. de Muns Tale i Lüttich	673 689
Fra Protestantismens Lejr	681
En kongelig Konvertit	696 712
Niels Stensens Minde (200aarige Dødsdag)	700
Er Kong Harald Blaataand en Helgen? (—r.)	705
Niels Stensen eller Nicolaus Steno	721 737 753
Mindefesten for Niels Stensen	769
Festkantate	775
Set Josefs Hospital i Fredericia	777
Katholicismen i England	785
† Fidelius Wanner, S. J. (—r.)	790
Den russiske Statskirke	800
Barmhjærtighed	804
Verden efter Kristus	817
Set. Ansgarskirkens Nedrivning	821
Hvad Maanen fortalte	824

II. Digte.

Nytaar	1
Kyndelmisse	6
Til Leo XIII	97
Den 2. og 3 Marts	129
Selvfor nægtelse og Bud	165
Fasteprædikenerne	178
Til en Moder	213
gugeniakirken i Stockholm	282

	Side.
Den gode Hyrde	199
Maria, de Døendes Haab	323
Pintse	369
Sct. Aloysius	385
Sct. Knud	433
Til den h. Skytsengel	570
Den katholske Kirke	657

III. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Side 15, 29, 44, 77, 109, 125, 174, 190, 302, 351, 495, 527, 643, 571, 592, 606, 622, 636, 668, 704, 719, 812. — **Italien.** 95, 190, 205, 318, 814. — *Loretto*. 77. — **Østerrig-Ungarn.** 111, 637. — *Tyrol.* 637. — *Linz.* 175. — *Pesth.* — 655. — **Belgien.** 206, 430. — *Lüttich.* 638. — *Laeven* 670. — *Brygge.* 810. — **Holland.** 638, 813. — **Frankrig.** 190, 303, 317, 335, 382, 719. — *Paris.* 78, 110, 495, 570, 607, 639. — **Storbrittanien og Irland.** 109. — *London.* 30, 46, 77, 624. — *Belfast.* 574. — **Tyskland.** 31. — *Berlin.* 127, 175, 334, 557, 623, 639. — *Breslau.* 190, 429, 572, 623, 637. — *Köln.* 31, 430. — *Münster.* 31, 573. — *Posen.* 31, 94. — *Hannover.* 572. — *Crefeld.* 544. — *Westfalen.* 637, 669. — *Neisse.* 31. — *Bayern.* 398. — *München.* 637. — *Mainz.* 303. — *Würzburg.* 623. — *Karlsruhe.* 637. — *Bonn.* 544, 572. — *Freiburg.* 367, 670. — *Slesvig.* 635. — **Hamburg.** 127. — **Spanien.** 303, 351. — **Portugal.** 671. — **Schweiz.** 671, 814. — **Rusland.** 110, 206, 318, 335, 639. — *St. Petersborg.* 575. **Tyrkiet.** 305. — *Konstantinopel.* 207. — *Montenegro.* 703. — *Bosnien.* 703. — **Amerika.** 47, 111, 207, 318, 575. — **Asien.** 814. — **Kina.** 191. — **Japan.** 47. — **Afrika.** 720, 814. — **Australien.** 46, 207. — **Sverrig.** 463, 670. — *Stockholm.* 159, 685, 780. — **Norge.** 621. — *Hammerfest.* 622. — **Danmark.** *Kjøbenhavn.* 14, 28, 61, 78, 95, 142, 159, 174, 186, 204, 240, 254, 270, 287, 350, 367, 382, 463, 479, 493, 542, 571, 590, 606, 667, 687, 701, 766, 783, 796, 809. — *Ordrup.* 187, 333, 783. — *Holmegaard.* 783. — *Odense.* 188. — *Svendsborg.* 15, 108, 494, 702. — *Fredericia.* 94, 716. — *Aarhus.* 44, 332, 543.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Købmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn.

Nr 1.

Søndagen den 3. Januar.

1886.

Indhold: Nytaar. Menigheden i Fredericia. Ærkebiskoppen af Kølns Intronisation. Efterretninger: Kjøbenhavn, Svendborg, Rom.

Nytaar.

Aaret nyt nyt Liv Dig skjænker,
— Klokkens Malm det toner ud; —
Men mon Du vel derpaa tænker,
Det at skjænke til Din Gud?
Ikke Verden, ej Dig hører
Aaret til, som Gud Dig gav,
Hver en Time Dig jo fører
Nærmere Dit Maal; Din Grav.

Aaret nyt nyt Slid frembringer
Ny Idræt saa haard og hed,
Jordblomst, som til Blomstring tvinger
Af Dig frem den sure Sved.
Dog hver Gjerning Dig hist baader,
— Ej blot store, men og smaa, —
Naar med Gud Du Dig beraader,
Du ved dem Din Løn vil faa.

Aaret nyt ny Sorg bereder,
 Nye Lidelser, ny Kval,
 Sjælden skjænker det os Glæder
 Her i Jordens Taaredal.
 Dog Dit Kors Du monne bære,
 Thi det er Dig sendt af Gud.
 Han Dig ogsaa da vil lære
 Kjækt i Kamp at holde ud.

Aaret nyt ny Naade sender,
 Vær kun mod Din Gud ret tro,
 At han ej fra Dig sig vender,
 Fjærner fra Dig Hjærtets Ro.
 Lad dog ingen Dag henrinde,
 Som ej rigere Dig ser;
 Ak, hvor meget kan Du vinde,
 Naar Du bruger Naaden her.

Aaret nyt ny Kraft Dig bringer,
 Ny Velsignelse Du vist
 Hente skal, naar Klokkeren ringer,
 Kalder Dig til Altret hist.
 Il til ham, som der Dig venter,
 I den aarle Morgenstund,
 Lys og Raad Du hos ham henter,
 Klæg for ham af Hjærtens Grund.

Aaret nyt ny Spise sender;
 Du det søde Englebrød
 Her paa Livets Vandring kjender,
 Som Dig frelser fra hver Nød.
 Med hin Skat Du Dig berige!
 O, min Sjæl, staa op og nyd!
 Op paa Herrens Bjærg Du stige!
 Kraft Du faar og Mod og Fryd!

Sr.

Lidt om den katholske Menighed i Fredericia.

(Af W. S.)



Aar kan Fredericias nuværende katholske Menighed fejre et dobbelt Jubilæum: den 19. Januar bliver det otte Hundrede Aar, siden Kong Knud den Hellige led Martyrdøden og i Aarets Løb efter al Sandsynlighed to Hundrede Aar, siden Menigheden fik sin første Kirke og derved blev konstitueret som egentlig Menighed. Det første Jubilæum har den tilfælles med alle Katholiker og med hele Danmark, men dog særlig Grund til at højtideligholde, fordi dens Kirke er en Sct. Knuds Kirke.

Ønsket om at føje et ringe Blad til hellig Knuds Æreskrans har foranlediget dette Arbejde, og omendskjønt ikke stort Andet end de tarvelige Notitser, der opbevares i Præsteboligen, kunde benyttes dertil, turde det dog være vore Læsere velkomment, da Fredericia i omtrent 170 Aar har havt den eneste katholske Menighed i det egentlige Danmark; Præsterne i Kjøbenhavn vare nemlig nærmest Gesandtskabspræster.

I. Missionens Oprindelse og Privilegier.

I Aaret 1650 anlagde Kong Frederik III af Danmark og Norge By og Fæstning Frederiksodde eller Fredericia paa det Sted, hvor Fyen mest nærmede sig den jyske Halvø, for kun at lade det lille Bælt en snæver Gjennemgang. Forlangendet om, snart at hæve den By, der blev opkaldt efter ham, til en Verdensstad af første Rang, foranledigede Kongen til, ikke blot at love Byen en Frihavn, men ogsaa at tilstaa Alle dem, der vilde ty til Fredericia, Religionsfrihed og Asylret. Af det nuværende Fredericias hæderlige og højst agtværdige Borgere nedstammer vist Ingen fra Byens den

Gang saa eventyrlige og ustadige Befolkning. Derfor tør vi vel nok røbe, at Enhver, der i hine Tider havde gjort sig skyldig i Manddrab, fik, — mod at erlægge fire Rigsdaler aarlig — tilsikret, uforstyrret at maatte opholde sig i Fredericia i ti Aar. Det samme gjaldt om dem, der vare rømmede bort for deres Kreditorer eller for andre Aarsagers Skyld havde unddraget sig Retfærdighedens Arm. I saadant Vanry stod Fredericia paa hin Tid, at Mundheldet gik hele Landet over: „Gud bevare dig for, at tage til Fredericia.“

Endskjønt nu Lovens Bogstav lod alle de Jesuiter dræbe, der vovede at sætte Foden indenfor Landets Grænser, vare de selv dog af den Mening, at en lille Plads ikke kunde formenes dem paa et Sted, hvor endog Tyve og Mordere frit turde opholde sig. Derfor kom de til Fredericia endnu inden Opholdet dersteds ved Overenskomst mellem Kongen og Biskoppen af Münster udtrykkeligen blev forundt dem. Det var kun Ønsket om, at frelse de Katholiker, som kom ind i Landet, der førte dem til denne By, fordi de indsaa, at Danmark ellers vilde blive en aaben Grav for disses Tro. At opnaa Konversioner kunde de for de herskende Loves Skyld ikke gjøre sig Forhaabninger om. —

Til hvilken Tid de for første Gang besøgte Fredericia, og derefter begyndte Militærgudstjenesten for de fra al Verdens Ender og Kanter hvervede Lejetropper, hvornaar de endelig bosatte sig dersteds og samlede Byens og Omegnens Katholiker til en begyndende Menighed, lader sig ikke saa let sige mere. I Begyndelsen af vort nittende Aarhundrede var en forhenværende Kapuciner munk ved Navn *Massen* Sognepræst i Fredericia. Han har nedskrevet en lille Vejledning for sine Efterfølgere, som da ogsaa indeholder Et og Andet om Missionens Historie. De Papirer, han maa have benyttet, forefindes nu ikke mere. Han fortæller, at Missionen i Fredericia blev begyndt den 13. December 1674. Af alle Notitser, der endnu kunde findes, frem-

gaar det dog, at hvis denne Angivelse overhovedet er rigtig, den da kun kan forstaas saaledes, at man fra dette Tidspunkt af begyndte at tage sig af de katholske Soldater dersteds. Massen beretter derom endvidere, at: „*Bernhard af Galen* (den bekjendte krigeriske Biskop af Münster) sendte Kongen af Danmark nogle Tusinder Hjælpetropper mod Svenskerne. De vare længe herinde med deres Feltgejstlige. Men da Krigen saa var til Ende og Bernhard af Galen død, afsluttede Kongen den Kontrakt med Biskoppens Sucessor *Ferdinand af Fürstenberg*, at disse Tropper skulde forblive hersteds i Kongens Tjeneste, imod at Biskoppen skulde have Ret til at oprette Missioner her i Riget.“

At disse Feltgejstlige allerede i denne Tid vare Jesuiter, fremgaar blandt Andet af den Kjendsgjerning, at Kristian den Fjerdes tidligere Kantsler, den berømte Konvertit Grev *Kristoffer Rantzau* allerede i Aaret 1677 stiftede et Legat til „*Patrene*“ i Fredericia.

I den „Historie og Beskrivelse af Byen og Fæstningen Fredericia“, som *Wilse* udgav i 1767, er Aaret 1683 angivet som Aaret for den egentlige borgerlige Menigheds Oprindelse. „I dette Aar kom,“ saaledes fortæller han, „en Del Katholiker til Fredericia og der blev da forundt dem et Kapel til deres Gudstjeneste.“

Karup: „Den katholske Kirke i Danmark“ betegner i sin tyske Udgave Aaret 1682 som det, i hvilket der blev tilstaaet Katholikerne fri Religionsøvelse. Denne sidste Angivelse stemmer dog ikke med, hvad der ellers kunde findes desangaaende.

Efter Alt at skjønne fungerede Jesuiterne siden 13. December 1674 som Militærgejstlige; det var kort forinden den skaanske Krig (1675—1679) tog sin Begyndelse. Om nu deres katholske Regimenter rykkede ud og de da ledsagede dem, eller om Jesuiterne straks kunde bosætte sig i Fredericia, er vanskeligt at afgjøre. Muligt er det ogsaa, at de i Førstningen kun af og til besøgte Fredericia; thi den Gang havde de allerede

faste Stationer i Hamborg, Altona, Frederiksstad og Kjøbenhavn. Da Rantzau i 1677 testamenterede til Patrene i Fredericia, maa de da rimeligvis allerede have været der. 1683 begyndte de regelmæssigt at holde Gudstjeneste ogsaa for Katholikerne af Civilstanden og et foreløbigt Kapel blev aabnet. I Aaret 1686 endelig, efterat Menigheden var bleven anerkjendt blev den *første Kirke*, eller et større Kapel, bygget paa en Grund, som de med allerhøjeste Tilladelse og ved Trediemands Mellekomst havde kjøbt, rimeligvis for deres egne Penge. I en Beretning fra 1709 sige de nemlig, at de selv ikke vidste, hvem der havde bekostet Opførelsen af deres Kirke og Bolig, men at de ialtfald selv maatte sørge for at holde den vedlige.

Efter Massen blev Tilladelsen til at bygge Kirken samt de øvrige Privilegier givne i Følge den Overenskomst, som Kong *Kristian V.* sluttede med Fyrstbiskoppen af Münster, medens Wilse fremstiller det Hele som en blot Naade, hvilken Kongen allernaadigst behagede at tilstaa Militærpræsterne, fordi de paa en udmærket Maade havde røgtet deres Hverv. Han skriver: „I Aaret 1686 fik de (Katholikerne) deres Privilegier, som de kan have de første Patrum velyndte Opførsel at takke for, de der med stor Omhu og Besværighed havde assisteret de fremmede Soldater ved Armeen med deres Tjeneste.“ — Forresten ere begge Anskuelser vist rigtige og kunne meget vel forliges.

Af de omtalte Privilegier, eller deres Indhold, besidder den katholske Kirkes Arkiv i Fredericia nu for Tiden en dobbelt Afskrift. Den er affattet paa gammeldags Tysk og lyder paa Dansk omtrent saaledes:

„**Anno 1686, Contentum Privilegii** . . . I Betragtning af hvad der underdanigst er Os meddelt om, hvorledes *Stanislaus Følkers* og *Franciscus Aquilanus*, begge katholske Præster af Jesu Selskab i vor Stapelstad Fredericia, have ydet ikke alene Vor Hær mod Vore Fjender, men ogsaa Vore katholske Undersaatter saa vel

af Militær- som Civilstanden paa Fyn, i Jylland og Holsten, mangfoldige Tjenester, saa have Vi villet benaade ovennævnte katholske Præster og deres Superiores med særegne Privilegier, som til alle Tider skulle opretholdes og beskyttes af Vore Arvinger og Sucessores. I Kraft heraf tillade og ville Vi:

1 at disse Præster og deres Sucessores maa have og roligt besidde det af Vor *Marcus Adam de Uterwick* forrige December til deres Tjeneste kjøbte og rigtigt betalte Hus i Fredericia, som tilhørte Vor Generalmajoris og Amtmand i Skanderborg H. *Joachim Schacks*, med alle dette Hus tilhørende Pertinentia, nemlig en Jordlod og hele den ved Huset beliggende Plads, henved 99 sjællandske Alen bred og 88 lignende Alen lang, som denne Plads hidtil har været opstillet og indhegnet.

2 at dette Hus, Jordlodden og hele Pladsen, i hvilken ogsaa er indbefattet tre ubebyggede Lodder, til alle Tider skulle være fritagne for enhver Skatteydelse, Indkvartering, borgerlige Byrder og Skatter. Og Intetsomhelst af Jordlodden eller den ubebyggede Plads tør nogensinde fratages dem; men Jordlodden skal anvendes til deres Kapel, Pladsen, der ligger ved Huset, dels til deres Kirkegaard og Skole, dels til deres Have, og til alle Tider forblive deres Ejendom.

3 at disse Præster og deres Sucessores samt deres Kirketjenere til alle Tider skulle være befriede fra al Skatteydelse, Indkvartering, borgerlige Byrder og Skatter og ikke være andre underkastede, end Os og Vor høje Domstol og Vort Kancelli.

4 at de og deres Sucessores kunne meddele alle Vore katholske Undersaatter paa Fyen, i Jylland og Holsten alle deres Sakramenter og overalt uhindret staa dem bi i Dødsfare; og kunne de derfor paa alle hurtige Rejser med Hest og Vogn uhindret drage igjennem vore Kjøbstæder, uden at erlægge Milepenge.

5 Eftersom de hellerikke fordre nogen Remuneration af Vore Undersaatter for ydede Tjenester, og

alligevel ofte maa foretage mange kostbare Rejser for deres Skyld, saa ville Vi allernaadigst, at alle Sager, som tilhøre dem og som haves nødige til deres Guds-tjeneste, Bolig og Underhold, baade til Lands og til Vands maa indbringes i Riget uden Told.

Og paa samme Maade som vi her allernaadigst forunde de ovennævnte katholske Præster disse sær-egne Priviligier, saaledes befale Vi ogsaa under stor Straf alle Vore Embedsmænd og Undersaatte, at de intet foretage sig imod dem.“

II. Regeringsbestræbelser for at modarbejde Missionærerne.

Paa denne Maade havde Kong Kristian V draget Omsorg for, at hans katholske Soldater og øvrige katholske Undersaatte i Nørrejylland og paa Fyen havde tvende Gejstlige, som kunde holde Gudstjeneste og forvalte de hh. Sakramenter enten i selve Fredericia eller paa andre Steder, hvor de opholdt sig. Man vilde imidlertid tage højlig Fejl, dersom man vilde tro, at Kongen eller hans Regering derfor havde været besjælet af virkelig Tolerants. Kristian V har vel ikke været den intoleranteste af Danmarks Konger, men ogsaa han blev et Offer for den Intolerants, som var Tidens Særkjende, og som man nu tilDags kun vanskeligt kan forstaa. For at bevare sine troUndersaatte for al „papistisk Forførelse“, lod han tre Gange fra alle Prædikestole i Landet forkynde, at det var strængt forbudt, at overvære en fremmed Religions Gudstjeneste. Enhver, som handlede herimod, skulde første Gang idømmes en Pengebøde, anden Gang en endnu større, og tredje Gang endog legemlig revses. Et Aftryk af vedkommende Reskript opbevares, som andensteds, ogsaa i Fredericia Bys Arkiv. Og ikke nok med at understøtte den *fri* Forskning paa denne mærkelige Maade, blev det ogsaa de katholske Præster forment at prædike paa Dansk, at have Klokkeringning og at lade Kirkevinduerne vende ud til Gaden. De katholske Præster turde ikke foretage Vielsen ved

blandede Ægteskaber; dette var udelukkende forbeholdt de lutherske Gejstlige. Hellerikke turde Børnene af blandede Ægteskaber døbes af katholske Præster. Det var ogsaa denne Konge, som har givet „*Dansk Lov*“, der bestemte, at „Munke, Jesuiter og lignende gejstlige Personer, der maatte træffes i Kongens Riger og Lande, skulde have deres Liv forbrudt.“ Ingen maatte optage dem i sit Hus eller tillade, at de i samme foretog de hh. Ceremonier, da dette vilde være at betragte som, havde de huset en Fredløs.

Vel var det Fredericias Jesuiter forundt i deres fjerde Privilegium, at de uhindret maatte meddele de hh. Sakramenter til alle Katholikerne i Jylland og Holsten og paa Fyen. De have derfor vistnok hellerikke ladet sig nøje med, blot at foretage de hh. Handlinger i deres Kirke, eller kun at drage Omsorg for de katholske Soldater paa de Steder, hvortil de kaldedes. Udentvivl have de ofte døbt katholske Forældres Børn i Hjemmene i andre Byer og berettet mange Døende. Men meget varsomme have de ialtfald maattet være i den følgende Tid; thi deres „Benaadning blev af Kong Frederik IV confirmeret den 9. December 1699, men ey siden.“ Og dersom man, hvad der er sandsynligt, ligefrem har nægtet at stadfæste den, saa har man sikkert ogsaa søgt, at indskrænke Benyttelsen af den. Det maa jo for en stor Del have været afhængigt af Regeringens større eller mindre Tolerants. Noget bestemt herom findes ikke i Kirkens faa Papirer. Men henimod 1709 hedder det i Beretningen til Biskoppen, at Daaben ikke var bleven meddelt i et Privathus, medens det den Gang var de katholske Præster i Kjøbenhavn aldeles forbudt at døbe. Af flere Bemærkninger i Frederiksstads Daabsprotokol fremgaar det ogsaa, at man hemmelig døbte Børn i Privathuse, navnlig i *Husum*. Hvad Ægtevielserne angaa, da berettes det i Fredericias Ministerialbog som et stort Vovestykke, at en Pater en Gang ægteviede et Par,

hvoraf den ene Part laa paa Dødslejet. Som Vidner havde den katholske Præst tilkaldt to Natvægtere. Ligeledes meddeles om en Vielse, som en Pater *de Bont* foretog 1703, og som man ikke havde vovet at foretage i Rendsborg. Gjennemsnitlig foretoges den Gang én Vielse i Løbet af tre Aar i Fredericia og én eller to Daabshandlinger og Begravelser aarlig.

(Fortsættes.)

Ærkebiskoppen af Kølns højtidelige Intronisation.

Efterat den nye Ærkebiskop af Køln, Msgr. *Filip Krementz*, forhen Biskop af Ermeland, var bleven modtagen under store Festligheder ved Ærke-diöcesets Grænse i *Gammel-Essen*, holdt han sit højtidelige Indtog i Køln den 14. f. M. og Dagen efter tog han den store ærværdige Kølners Domkirke i Besiddelse.

Festlig Klokkeringning fra Domkirken og fra alle Stadens øvrige Kirker indledede denne for hele Ærke-diöceset og Rhinlandets Hovedstad saa vigtige Dag. Kl. 8 forsamlede sig i Domkirken det højærv. Domkapitel, Repræsentanterne for Stiftskapitlet i Aachen, Præsteseminariets Forstandere samt Kølns Sognepræster; ogsaa talrige fremmede Gejstlige havde indfundet sig i Domkirken. Imidlertid havde Foreningerne med deres Bannere og Faner dannet Spalier paa de dem anviste Pladser, og henimod Kl 8 $\frac{1}{2}$ forlod det prægtige Tog Domkirken, for at begive sig til det ærkebis-koppelige Palais. Da Ærkebiskoppen præcis Kl. 9 forlod sin Bolig, istemte et Sangerchor Hymnen „*Ave gemma sacerdotum*“, og Toget satte sig i Bevægelse henimod Domkirken og under almindelig Klokkeringning fra hele Staden.

Under Orgelets mægtige Toner betraadte den ny Overhyrde sin Metropolitankirke. Den højærv. Viebiskop og Domdekan, *Dr. Baudri*, rakte ham Vievandet ved Indgangen, hvorefter Toget begav sig gennem Midtskibet til Koret, medens Foreningerne samtidig opstillede sig foran Koret. Viebiskoppen traadte derpaa frem for Alteret og sang de forskellige Bønner, som ere foreskrevne i Pontifikalet, hvorefter Domdekanen og begge Æresdiakonerne ledsagede Ærkebiskoppen til Tronstolen, hvorfra Hs. Højærværdighed assisterede under den højtidelige Pontifikalmesse, som blev frembaaret af Domherre *Dr. Dumont*.

Paa reserverede Pladser i Koret overværedes Højtideligheden blandt Andre af Overpræsidenten for Rhinprovincen, Hr. *v. Bardeleben*; den kommanderende General for det ottende Armékorps, Friherre *v. Loë*; Regeringspræsidenten for Køln og Düsseldorf; Rektoren for Universitetet i Bonn; mange Byraadsmedlemmer, Festkomiteen, o. s. v. Desuden saas Landdagsmarschal, Fyrst *v. Wied* og mange Medlemmer af den rhinske og vestfalske Adel, tildels i Malteser-Riddernes røde Uniform.

Efter Højmassen aflagde Ærkebispens *Troesbekjendelsen* foran Viebiskoppen. Derefter fulgte Overrækelsen af *Palliet*, hvorpaa Hs. Højærværdighed for første Gang meddelte den højtidelige ærkebiskoppelige Velsignelse. Derefter besteg Ærkebiskoppen Prædikestolen for at tale for første Gang til Folket. Fire Ting lagde han med gribende og alvorlige Ord de Troende paa Hjærte: Kjærligheden til Jesus Kristus, som ikke blot skulde herske i Kirken, men ogsaa i Staten og Menigheden; Troskaben mod vor h. Kirke; urokkelig Hengivenhed for den apostoliske Stol, Midtpunktet for den kirkelige Enhed, og endelig Lydigheden imod den retmæssige Biskop og Overhyrde. Selv vilde han love sit ny Diöces en dobbelt Forpligtelse: Hyrdekjærlighed og Hyrdeomsorg.

Efter Prædikenen istemtes *Te Deum*, som brusende lød gennem Domkirkens mægtige Haller, medens Klokkering fra alle Kirketaarnene forkyndte at Kølner Diöceset atter havde en Ærkebiskop. Det var næsten lige 10 Aar, siden Ærkebiskop Paulus, for at undgaa nyt Fangenskab, den 13. Dec. 1875 forlod sin Residents, for aldrig mere at vende tilbage til den, idet Hs. Højærværdighed som Kardinal nu har taget fast Bopæl i Rom, efter frivilligt at have resigneret paa sit Ærkebispedømme, i Haab om at den kirkelige Fred i Tyskland derved kunde vinde Fremgang.

I samme Orden, som ved Indtoget, begav man sig atter ud af Domkirken og gjorde Holdt paa Dompladsen, hvor Ærkebiskoppen fra en Estrade meddelte Velsignelsen over Byen, Landet og hele Ærke-diöceset. Det var et storartet Skue, da de Tusinder og atter Tusinder, som vare forsamlede paa Pladsen i lydløs Tausched blottede deres Hoveder for at modtage Velsignelsen. At modtage den knælende var en Umulighed. Efter at Ærkebiskoppen havde afført sig Møseklæderne, ledsagedes han paa højtidelig Maade til sit Hjem. Her begyndte den store Modtagelse, som varede indtil Kl. 3.

Om Eftermiddagen mellem Kl. 4—5 fandt i alle Kirkerne en overordentlig talrig besøgt Andagt Sted, for at nedbede Guds Velsignelse over den nye Overhyrdes Virksomhed. Efter Andagten gjorde Katholikerne Forberedelser til, at bringe Ærkebiskoppen en Ovation, som Køln ikke har set Mage til, overvældende ved Totalindtrykket. En næsten almindelig Illumination oplyste Byens Gader. Derefter begyndte Forberedelserne til det glimrende Fakkeltog, der talte 20,000 Deltagere. Ved det ærkebiskoppelige Palais opstillede Begyndelsen af Toget sig Kl. 7 $\frac{1}{2}$, og det varede ikke længe, førend hele Pladsen indtil Gereonskirken fyldtes med den ene Fakkeltog ved Siden af den anden. Omgivet af Domkapitlet stod Ærkebiskoppen paa en Balkon i Palaiset og overværede med synlig stigende Forundring

den storartede Ovation. Han stod der, dybt bevæget og glad tillige over det storartede Skuespil, som hans Diöcesaners Troskab og Kjærlighed fremstillede for ham; „kunstig“ kunde en saadan Hylding ikke være, den var et Udtryk for hele det katholske Folks Følelser.

Fire Musikkorpser istemte en Serenade; derefter forstummede Musikken, og dyb Stilhed herskede paa den store Plads. Den Deputerede i Landdagen, *Ed. Fuchs* holdt derpaa med mægtig Stemme, som lød langt hen over Pladsen, en herlig Tale til Ærkebiskoppen. Ved det „Leve“, som han udbragte for Ærkebiskoppen, viste sig højt oppe over det østlige Hus paa Gereonspladsen et stort Kors i hvidt Lys, som omstraalede af Millioner af røde Flamme, og det var, som straaledede det ud af Skyerne ligesom fordem Korset, der viste sig for Kejser Konstantin og som blev Anledning til, at han modtog den katholske Tro. Et herligt Sindbillede paa, hvorledes Hedenskabets Mørke oplystes og førtes til det sande Lys ved Korset.

Fakkeltøget satte sig nu i Bevægelse og nye Folkeskarer opfyldte Pladsen; i ordnede Rækker og iførte deres Uniformer mødte Grubearbejderne med deres egne Musikkorpser, dernæst Studenterne fra Bonn og Aachen, deres Præsidenter i firespændige Vogne med Begfakler; derefter den katholske Svendeforening, som særlig udmærkede sig ved dens smukt formede Fakler. Derefter kom 26 Sangforeninger med 900 Medlemmer, som under Hr. *Eisenhuts* Direktion, med stor Præcision, afsang Hymnen „Dette er Herrens Dag.“

Til Slutning sang de forenede Sangforeninger Lovsangen „Store Gud vi love dig“ (Te Deum) og henimod Kl. 10 droge de sidste Fakler forbi det ærkebiskoppelige Palais. I Tøget befandt sig 17 Musikkorps og over 20,000 Fakkeltbærere. Paa Gaderne og Torvene, hvor Tøget passerede, stode mægtige Folkemasser, men der herskede den mønsterværdigste Orden

og en opløftende Glæde og Munterhed uden Udskejelser af nogensomhelst Art.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Hendes kgl. Højhed Prinsesse *Marie* overværede Gudstjenesten i Sct. Ansgars Kirke i Juledagene. Ved sin første Indtræden i Kirken paa den højhellige Juledag modtoges Hs. kgl. Højhed ved Indgangsdøren af Hs. Højærværdighed Hr. Præfekten, som rettede nogle Velkomstord paa Fransk til Prinsessen, samt af Sognepræsten, højærv. Hr. Pastor Bøhmer, som rakte Hs. kgl. Højhed Vievandet.

I disse Dage er anbragt foran i Kirken en kostbar Bedeskammel til Hs. kgl. Højheds Afbenyttelse. Den er beklædt med blaat Fløjl, hvori er indvirket med Guldtraad en overordentlig smagfuld Krone og flere Lilier.

— Den sædvanlige aarlige *Kollekt* til Bedste for *den ydre Mission* finder som bekjendt Sted i alle Præfektorets Kirker og Kapeller paa *Hellig tre Kongers Dag* den 6. Januar, den Dag, da den nyfødte Frelser gjennem de tre Vise fra Østerland kaldte Hedenskabet til sin Krybbe. Den fornemste Forening for ydre Mission er Xaveriusforeningen til Troens Udbredelse, som grundlagdes 1822 i Lyon i Frankrig. 400 Millioner Hedninger sidde endnu i Dødens og Mørkets Skygge! Hvem skulde vel ikke gjerne vilde bidrage en liden Skjærv til disse Beklagelsesværdiges Frelse, for at de maa blive vundne for Frelseren og hans h. Kirke, og saaledes delagtiggjøres i de store Naadeskatte, som samme h. Kirke er i Besiddelse af. Ræk derfor paa *Onsdag* efter Evne en hjælpsom Haand, for at de maa blive Et med os i vor h. katholske Tro og engangsaliggjøres med os i samme Tro!

Svendborg. (J.) Det henrundne Aar har været særdeles velsignelsesrigt for denne Præfektorets yngste Menighed, idet Herrens Naade har ført ikke Faa til Sandhedens Erkjendelse, og den lille Menighed er vokset betydelig. Julefesten var særlig en Glædeshøjtid for Menigheden, idet flere Konvertiter havde den store Lykke, at fejre første Gang deres h. Kommuion. Alteret var rigt prydet med Blomster og straaede i sin fulde Glans, ligesom ogsaa en Krybbe med Jesusbarnet var oprejst og tog sig udmærket ud, saa den ikke bidrog lidet til at forhøje Andagten. Det lille Kapel var i Juledagene overfyldt af andægtige Tilhørere, og ned over de Forsamlede sendte den i Sakramentet skjulte Gud og Frelser sin rige Velsignelse, saa at Alle sikkert med glade og takopfyldte Hjærter vendte tilbage til deres Hjem, efter Gudstjenestens Slutning, ligesom Hyrderne fordem vendte tilbage fra Stalden i Bethlehem. Maatte Sandheden vinde yderligere Fremgang i det nye Aar, og Menigheden stadig forøges med gode, nidkjære, standhaftige Troende, der alle ere forenede med hverandre ved indbyrdes Kjærlighed, den sande Kristens rette Kjendetegn; en Kjærlighed, der viser sig i den trofaste Overholdelse af den guddommelige Lov og af de gjensidige Pligter mod Næsten.

Rom. Den h. Fader har atter udstedt en *Rundskrivelse* (Encyklika), som forkynder et *overordentligt Bods jubilæum* for Aaret 1886. Jubilæet varer for de Troende i Evropa fra den 19. Marts, den h. Jeseph's Fest, indtil Allehelgensdag, 1. Nov. inklus., og for de Troendes Vedkommende i fremmede Verdensdele fra samme Datum indtil Aarets Slutning. Rundskrivelsen formaner til *virkelig Bod*, til Indtrædelse i den 3. Orden, til Rosenkransbønnen og til fuldkommen Enighed.

Kirkelig Kalender.

- Søndagen den 3. Januar.** Oktav af Sct. Johannes. — **4. M.** Oktav af de uskyldige Børns Fest. — **5. Ti.** Vigilie til Epiphanie (uden Faste).
- Onsdagen den 6. Januar.** Epiphanie eller Herrens Aabenbarelses Fest ogsaa kaldet **Hellig tre Konger.** (I alle Præfektorets Kirker og Kapeller finder paa denne Dag en **Kollekt Sted** til Bedste for **den ydre Mission**, o: Lyoner Missionsforeningen eller den saak. Xaveriusforening.) — **7. T., 8. F. og 9. L.** Oktavdage.
- Søndag den 10. Januar.** 1. Søndag efter Epiphanie.

Ægtevielser i Sct. Ansgars Kirke.

- Telegraphembedsmand Max Jakob Trier og Anna Ernestine Wilhelmine Denter (4. Nov.).
- Arbejdsmand Anders Henriksen og Vilhelmine Jensine Frederike Breitenbach (14. Decbr.).
- Lærer Heinrich Jakob Hoffmann og Anna Marie Margrethe Ring (29. Decbr.).

Dødsfald.

6. Okt. Barnet Lydia Wilquin ($\frac{1}{2}$ A.).
12. — Enkefrue Anna Marie Menne (84 A.).
5. Nov. Barnet Robert Dederding (2 Aar.).
10. — Barnet Oscar Meyer ($\frac{1}{8}$ A.).
25. — Barnet Robert Emil Joseph Dederding (21 D.).
4. Decbr. Barnet Andreas Prucker (4 A.).
18. — Frøken Johanne Victoria Wimmer (70 A.).
18. — Vaagekone, Enke Magdalene Hansen (56 A.).

„UNIO.“

Søndagen den 3. Januar: Oplæsning. — **Søndag den 10. Januar: Julefest med Juletræ og Assemblé.** Se nærmere Oplæg og den cirkulerende Liste. De tegnede Billetter kunne afhentes i Lokalet Søndag d. 3.

Plads søges.

En flink og paalidelig Pige, med gode Anbefalinger fra sit tidligere Herskab, søger Plads enten strax eller til 1. Februar. Man bedes henvende sig Nørrebrogade 110, 2. S. o. G. hos Sørensen.

Fortrolig Korrespondents. Frederikshavn.

Tak for de 4 Kr. 12 Øre. De ere havnede i de respektive Kasser. Glædeligt Nytaar!

Mærk. Alle vore Abonnenter, Medarbejdere og Læsere i Ind- og Udlandet ønsker Redaktionen et „*velsignet Nytaar*“ med Tak for det Gamle. Hold ved og svigt ikke i det Ny!

Red.

Bladet udgivet senere paa Grund af Nytaarsdagen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn.

Nr. 2.

Søndagen den 10. Januar.

1886.

Indhold: Menigheden i Fredericia. Aaret 1886. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, London, Köln, Posen, Münster, Neisse, Tyskland.

Lidt om den katholske Menighed i Fredericia.

(Fortsat.)

III Den første Kirkes Opførelse og Missionens Dotation.

„Benaadningen“ tilstodte da ialtfald i Aaret 1686 Opførelsen af en Kirkebygning, og eftersom Pladsen allerede var kjøbt i dette Øjemed i December 1685, saa tør man vel antage, at den lille Kirke strax er bleven paabegyndt og fuldendt inden Udgangen af 1686. Den maa have staaet til Aaret 1767, i hvilket Aar Frk. *Susanna Bianco* har ladet den nuværende Kirke opføre, hvorom Indskriften over Indgangsdøren vidner. Navnet *Bianco* bør overhovedet holdes højt i Ære af de danske Katholiker, da Familiens Godgjørenhed i Kjøbenhavn endog overgaaer det, som Frøken Bianco har gjort for Fredericia. Samtidig med eller kort efter Kirkens Opførelse byggede man ogsaa et beskedent Hus til Præstebolig.

Patrene, som beboede det i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede, berette desangaaende til Biskoppen, at „det er elendigt nok.“

Om Præsternes Indtægter til Livets Ophold og Gudstjenestens Afholdelse siger Wilse i sin Historie om Fredericia, at „de to Patres have foruden de frie Værelser i det Hus, hvor de bo sammen, hver 125 Rdlr., som hæves af noget gejstligt Gods i Westfalen; deres Skoleholder har næppe 15 Rdlr.“ Ved at berette dette, stødes Manden over, at „de anses i katolske Lande, som vi kan anse Missionærer i Grønland,“ og at „de kaldes Missionærer i deres Vocationsbreve.“ Med det gejstlige Gods i Westfalen mener Wilse den „Ferdinandeiske Stiftelse.“ Om dens Oprindelse meddeler *Drewes* i sine to Værker om Missionen i Hamborg-Altona, at Hamborgs Senat i Aaret 1680 voldte Katholikerne dersteds ikke faa Vanskeligheder med Hensyn til Afholdelsen af deres Gudstjeneste. Paa den spanske Gesandts Tilskyndelse sendtes en Pater da til Hoffet i Bryssel; men paa Grund af Sygdom blev denne en Tidlang opholdt i Münster, hvor han fik Lejlighed til at skildre for Fyrstbiskop *Ferdinand II* (af Fyrstenberg) de nordiske Missioners Fornødenheder. Den ædelmodige Biskop erklærede da, at hans Forgænger *Kristoffer Bernhard* (af Galen) var kommen Danmark til Hjælp med jordiske Vaaben; imidlertid vilde han dog hellere sende Korsets Soldater til saa mange Steder, som muligt, for at udbrede den Konges Rige, som havde sejret paa Korset. Derfor indsamlede han i to Aar en Kapital paa 85,000 Imperialer, for at 13 Præster af denne Kapitals Renter kunde faa det nødvendige til deres Ophold i det nordlige Tyskland, Danmark, Norge og Kina. 5000 Imperialer tilfaldt Fredericia i det Øjemed, at de skulde forrentes med 250 Rdlr. for to Præster eller 125 Rdlr. for hver. Indtil den Dag i Dag er denne Kapital forbleven ved Kirken, og selv da den preussiske Regering for nogle Aar siden i Kul-

turkampens Hede en Tid lang lagde Beslag paa Kapitalen, saa har den dog ikke gjort Vanskeligheder med Hensyn til Udbetalingen af disse Renter,

Derimod er den ovennævnte Stiftelse af Grev *Rantzau* gaaet tabt. Han havde udbetalt til *P. Werner Birkedorff* i Frederiksstad en Kapital paa 2,800 Imperialaler. Af denne Kapitals Renter skulde 71 Imperialaler hvert Aar betales til Fredericia, paa den Maade, at de tre Femtedele skulde betales til Præsternes Underhold og to Femtedele uddeles til de Fattige. Afskriften af et andet Legat, som Grev Rantzau havde stiftet, blev hoslagt Papirerne i Fredericia, for rimeligvis at benyttes ved given Lejlighed. Den fromme Greve havde nemlig ogsaa skjænket 1,200 Imperialaler til Rektoren for Jesuiterkollegiet i Hildesheim, *P. Reinerus Lennep* og til dets Studiepræfekt *P. Philipus Ostendorff*, med den Bestemmelse, at Renterne skulde tilfalde to katolske Studenter fra Holsten, eller, hvis saadanne ikke fandtes, to danske Studenter. Forøvrigt synes det, som om Jesuiterne i deres rummeligere Bolig i Frederiksstad ogsaa have optaget, Tid efter anden, Sønner af Officers- eller lignende Familier, for at disse Ynglinge kunde nyde en katolsk Opdragelse. Fra Fredericia synes saaledes engang to unge Mænd at have begivet sig til Patrene i Frederiksstad i ovennævnte Øjemed.

Om de 15 Rdlr., som Skoleholderen fik i Løn, ogsaa vare stiftede, eller bleve betalte af de ovennævnte Stiftelser kan ikke mere bestemmes med Sikkerhed. At Lønnen angives saa lavt, synes at tyde paa, at denne Skoleholder, ligesom ogsaa Kirketjenerne, paa den Tid have været Lægbrødre af Jesu Selskab. Men dette gjælder ikke for alle Tider, thi der berettes om, at en saadan Skolelærer engang blev viet til en af Byens agtbare katolske Jomfruer. I den Beretning, som meddeltes Biskoppen af *Spiga*, hedder det blandt andet om Læreren: „Siden Paaske have vi en dygtig Lærer.“ — Hvad Kirkens Formue ellers angaar, kunne

vi endnu bemærke, at flere mindre Kapitaler opsparedes i Tidens Løb.

IV. Personalia om Missionærene.

Førend vi nu omtale Missinæernes Virksomhed i det Enkelte og de faa Begivenheder, som findes optegnede, hidsætte vi Listen over de Missionærer, som have virket i Fredericia indtil 1800, med den Bemærkning, at der indtil den Tid stedse var to Gejstlige i Fredericia, af hvilke den ene var Superior eller Sognepræst, den anden hans Vikar. Aarstallene ere tilføjede efter de Underskrifter og Dater, som navnlig forekomme i Daabsprotokollen; de angive derfor kun, hvornaar Vedkommende har været i Fredericia, men ikke hvorlænge.

1. Martinus Chierfomont,	S. J.	
2. Hermannus Müllers	„	
3. Stanislaus Fölckers	„	} 1686
4. Franciscus Aquilanus	„	
5. Laurentius Baer	„	
6. Arnoldus Loismann	„	
7. Conradus Weyse	„	1696
8. Cornelius Barring	„	1700
9. Jacobus de Boul	„	1702
10. Ignatius Wedich	„	1706—10
11. Andreas Falckenberg	„	
12. Johannes Helling	„	1712
13. Andreas Schallenberg	„	1712—14
14. Nicolaus Simonis	„	1713—14
15. Hermannus Heerde	„	1715—18
16. Franciscus Brengel	„	1718—19
17. Johannes Weddemann	„	1720
18. Martinus Puriselli	„	1720
19. Johannes Geisberg	„	1724—25
20. Henricus Bruus	„	1726—29
21. Adolphus Wienands	„	1729
22. Adamus Stolten	„	1730
23. Franciscus Mansteden	„	1732
24. Wernerus Schelver	„	1735—37
25. Johannes Eltzer	„	1739

26. Augustinus Bremendahl	S. J.	1740—43
27. Ignatius Rymdyck	"	1743—49
28. Theodorus Haakman	"	
29. Franciscus Röhrig	"	1753—55
30. Meinolphus Stelten	"	
31. Mathias Gros	"	1757—60
32. Franciscus Wever	"	1760—66
33. Johannes Hooek	"	
34. Johannes Hölscher	"	1767
35. Wernerus Damen	(S. J.)	1773
36. Johannes Weich	(S. J.)	1800
37. Jacobus Nülle	"	

Om denne sidste endnu har været Exjesuit, kunde ikke fastslaaes. Vi ville ikke trætte vore Læsere med at undersøge, hvor hver enkelt af disse Patres kom fra, eller hvor de senere gik hen. Mange af dem gjenfinde vi i Frederiksstad, andre i Kjøbenhavn, Hamborg, Altona og i Norge. En og anden af dem sluttede sine Dage i selve Fredericia, og én virkede senere i Sachsen. Det langt overvejende Flertal af dem vare Tyskere; de to Patres, det særlig gik ud over, vare dog vistnok fra Belgien eller Holland. Overhovedet tilhørte Jesuiterne, som have virket her i Norden i de foregaaende Aarhundreder, den nedrerhinske, stundom ogsaa den flandersk-belgiske Ordensprovins. De franske Gesandter i Kjøbenhavn og i Hamborg havde dog ogsaa til enkelte Tider franske Jesuiter, eller ogsaa franske Verdenspræster hos sig. Om P. Conrad Weyss (1696) kan bemærkes, at hans Portræt endnu den Dag i Dag opbevares i Fredericia Præstebolig. Indskriften paa dette Portræt siger, at det er Kjøbenhavns Menighed, der af Taknemlighed har ladet dette Portræt male, fordi han med saa sjælden Opoffelse tog sig af de Pestsyge i Kjøbenhavn. Medens Danmark førte Krig med Sverrig, udbrød nemlig en pestagtig Sygdom her i Landet, som i Aaret 1712 bortrev P. Weyss i Kjøbenhavn og hans Medbroder P. Gerh. Schmitz i Rendsborg.

V. Missionærernes Virksomhed.

Foruden den stille Virksomhed i selve Byen, der nærmest bestod i den sædvanlige Formiddags- og Eftermiddagsgudstjeneste med tysk Prædiken og Katekese i Kirke og Skole, o. s. v., virkede Fredericias gamle Præster endnu paa anden Maade over hele Nørrejylland og Fyen, samt en Del af Sønderjylland. Som Militærgejstlige maatte de jo tage sig af alle de katholske Soldater, som fandtes mellem Danmarks hvervede Lejetropper, og Rejsen til disse benyttedes da tillige til at besøge de forskjellige Katholiker, som fandtes spredte i Provinserne. Om disse Rejser, som foretoges paa den Tid, da man endnu ikke kjendte hverken til Jærnbaner eller Dampskibe, har Pastor *Massen* i en Vejledning, som han nedskrev for sine Efterfølgere i Begyndelsen af dette Aarhundrede, givet en Del Oplysninger.

Han begynder med følgende Bemærkning: „De sædvanlige Rejser, som man maa gjøre, ere følgende: 1. til Regimenterne i Jylland, 2. til Garnisonen i Nyborg paa Fyen. Man plejer ogsaa hvert Aar, at rejse til Katholikerne i Haderslev.“ Dette var altsaa de sædvanlige Rejser, i alt Fald henimod Slutningen af det forrige og i Begyndelsen af dette Aarhundrede. I Haderslev læstes den h. Messe i et borgerligt Hus, og Katholikerne skjød da efter enhver Evne sammen til Dækningen af Rejseomkostningerne. Paa Rejsen til Aalborg, for hvilken Regeringen bevilligede 15 Rdlr., skulde den Gejstlige indrette det saaledes, at han ankom paa en bestemt Markedsdag, for at træffe saa mange Katholiker som muligt. Paa denne Rejse frembares det h. Messeoffer og Sakramenterne meddeltes i Aarhus og Randers. I Aarhus skete det paa Raadhuset, i Randers „i Logiet eller efter Behag“, i selve Aalborg „i Commertzhuset“, som Kjøbmandene i dette Øjemed stillede til den Gejstliges Disposition. Fra Fladstrand (Frederikshavn) sendtes de derværende Indvalider

til Aalborg, for at de samtidig med Militæret kunde opfylde deres religiøse Pligter.

Angaaende Rejsen til Nyborg siges der: „Man indtræffer bedst paa den anden Markedsdag i Odense, til hvilken Dag ogsaa flere Katholiker indtræffe til Byen. Man skriver til den Højstkommanderende i Korsør, for at hans Undergivne paa den fastsatte Dag maa kunne give Møde i Nyborg. Gudstjenesten afholdes paa Raadhuset i Nyborg. Godtgjørelsen for Rejsen er 15 Rdlr., samt Beltet og Vognen fri.“ Fra Nyborg plejede man at begive sig til Svendborg, og hvor det var muligt, boede man hos Katholikerne.

Imidlertid har man ogsaa holdt Gudstjeneste i andre Byer. Massen siger nemlig: „I de øvrige Byer holder man Gudstjeneste hos en Katholik.“ Og med Hensyn til Aalborgrejsen bemærker han: „man plejer ogsaa, at gjøre Nebentoure til de Privatkatholske, saasom til Viborg o. s. v.“ Da han nøje angiver det Sted, hvortil man daglig skal naa, maa man slutte deraf, at Rejsepræsten daglig havde Lejlighed til at læse den h. Messe hos enkelte Katholiker eller at pastore dem i mindre Kjøbstæder. Det er jo ogsaa en bekendt Sag, at der før 1848 fandtes en Mængde indvandrede Katholiker, som vare spredte hele Landet over. Efter al Sandsynlighed foretoges disse Rejser hyppigt paa den Tid, da der var to Præster i Fredericia, i alt Fald, saa længe Regeringen foer med Lempe og ikke lagde dem alt for store Hindringer i Vejen.

Frederik III's Ønske om, at Fredericia skulde blive en „Verdensstad“ var jo kun for en Del gaaet i Opfyldelse, og den lille Menighed levned sine Gejstlige Tid nok til deres apostoliske Udflugter. Det er jo ogsaa en Selvfølge, at de ikke vilde have forsømt Katholikerne, som vare bosatte udenfor Fredericia, da jo netop ene og alene deres Nidkærhed og Sjæleiver overhovedet havde foranlediget dem til, under saa vanskelige Forhold at nedsætte sig i Danmark.

VI. Fra Missionens Historie.

Men selv denne deres beskedne Virksomhed og ringe Indflydelse skulde misundes dem af den gamle Fjende af alt Godt. Et Bevis paa vor h. Kirkes Guddommelighed er det, at netop paa denne Kirke er Herrens Ord gaaede i Opfyldelse indtil denne Time: „Man vil tro at gjøre noget Godt, naar man forfølger eder og siger allehaande Ondt om eder“, og hint andet Ord: „den Tid skal komme, da enhver, som ihjelslaar eder, skal mene, at han viser Gud en Dyrkelse.“ Helvedes Porte, der vel ikke kunne overvælde den katholske Kirke, kunne dog sætte Alt i Bevægelse mod den, og dette er sket ikke mindre i Danmark, end i andre Lande, og i det lille Fredericia maaske endog mere, end mange andre Steder. Herom vidne tilstrækkelig de faa Begivenheder, hvis Minde er blevet bevaret indtil vore Dage, og som vi nu ville fremføre i kronologisk Rækkefølge.

Næppe havde Jesuiterne begyndt deres Virksomhed i Fredericia, førend en af dem, hvis Navn ikke kjendes, blev greben ovre paa Fyen og med Magt slæbt tilbage til Fredericia. *Pontoppidan* siger i sine Annaler, at det skete i Aaret 1680; *Karup* derimod paastaar, at det hændte efter 1682, paa en Tid, da de efter hans Mening allerede vare anerkjendte. Vi ville ikke undersøge dette Spørgsmaal nærmere, og det saa meget mindre, som det synes, at denne Begivenhed ikke har haft videre Følger for Patrene.

I Begyndelsen af det 18. Aarhundrede stod Ledelsen af de nordiske Missioner i Tyskland og Danmark under *Agostino Steffani*, Biskop af Spiga i. p. i. Denne Mand, der var meget anset ved alle de nordiske Hoffer og bekjendt for sine Bestræbelser, for ved Overenskomster at forsone Protestantismen med den katholske Kirke, søgte ved Tiltrædelsen af sit Embede, strax at sætte sig ind i alle Forhold i sit vidtstrakte apostoliske Vikariat. Han rettede i denne Hensigt en Mængde

Spørgsmaal til alle sine Missionærer, rimeligvis i Aaret 1709, og trods deres Korthed give disses Svar til Biskoppen dog en Del værdifulde Oplysninger om hele den Tid. Vi have allerede benyttet flere af dem for Fredericias Vedkommende, og hidsætte endnu følgende.

(Fortsættes).

Aaret 1886.



Min Oldemoder, kjære Læser, fortalte mig engang i længst forsvundne Dage, en Legende, som hun havde hørt af sin Bedstemoder. Den gik ud paa, at Disciplene engang skulle have spurgt Herren, om han ikke i al Hemmelighed vilde fortælle dem, hvornaar egentlig *Verdens Ende* kom. Men dette vilde Frelseren ikke sige saadan ligeud; han mente, de selv maatte gjætte det, og sagde derfor til sin Forløber, den h. Johannes: „Naar din Dag engang falder paa min Dag, saa er Verdens Ende nær.“ Disse Ord fattede Disciplene ikke; men min Oldemoders Bedstemoder havde fattet, eller i alt Fald hørt, deres Betydning. Frelserens Dag, sagde hun, er *Kristi Legemsfest*; naar denne Fest falder paa den 24. Juni, altsaa paa *Sct. Hansdag*, saa er Verdens Ende nær.

Jeg kunde den Gang godt læse og skrive og havde en Bønnebog, som enhver anden ordentlig kristen Dreng. I denne Bog var der en Kalender med Angivelse af Søndagsbogstaverne og de bevægelige Festdage indtil Aaret 1900. Jeg slog op i min Kalender og talte og udregnede. Endelig, ja, ganske rigtigt; der staar det; i Aaret 1886 falder Kristi Legemsfest paa St. Hansdag. Med profetisk Begejstring gav jeg mig strax ifærd med, at forkynde Verdens Undergang baade for Store og Smaa. Men Utak er Verdens Løn: der

var dem, der spurgte min Moder, om jeg havde haft Hjernebetændelse, da jeg var lille!

Imidlertid blev jeg større og befattede mig særlig med Læsning, da fik jeg engang en mærkelig Bog at see; den handlede om Profeten *Nostradamus*, en mærkværdig Mand, som vakte stor Opsigt i Frankrig i det 16. Aarhundrede. Naturligvis interesserede jeg mig især for følgende Vers:

Quand George Dieu crucifiera,
Marc le ressuscitera,
Jean le portera,
La fin du monde arrivera.

Det lyder paa Dansk som saa: „Naar Sct. Georg korsfæster Herren, Markus opvækker ham og Johannes bærer ham, vil Verdens Ende komme.“ Eller tydeligere: „Naar St. Georg falder paa Langfredag, Markus paa Paaskedag og Johannes Dag paa Kristi Legemsfest, saa er Verdens Ende nær.“ Men dette er netop Tilfældet med 1886. Nostradamus har vel sagt, at Verdens Ende vil komme, men det kunde han sige, uden at være Profet, thi komme vil Verdens Ende ganske sikkert, men vi vide netop ikke, hvornaar.

Men nu kommer det Interessanteste. I en Avis fandt jeg engang i „Blandingerne“ følgende latinske Vers, som Referenten havde fundet paa en *gammel Sten*, som var indmuret i en Kirke i Tyskland:

Quando Marcus pascha dabit,
Antonius pentecosten celebrabit,
Et Johannis Christum adorabit,
Totus mundus væ clamabit.

Paa Dansk: „Naar Markus giver os Paaske, Antonius fejrer Pintse og Johannes tilbeder Kristus, saa vil hele Verden veklage.“ Dette kommer atter ud paa det samme; thi i Aar falder St. Markus paa Paaskedag, Antonius paa Pintse og Johannes paa Kristi Legemsfest; kun forkynder den latinske Profet ikke ligefrem Verdens Ende. Men den almindelige Veklage, som han

forudser, hentyder dog til noget saadant. Ja, kjære Læser, *noget* maa der være derunder, og hvad der er derunder, vil jeg forklare i al Korthed.

Vi maa tage Kalenderen i Øjesyn. Heldigt, at den lige følger med dette Nummer. Enhver ved, at *Paaske* altid falder paa den *første Søndag efter den første Foraars-Fuldmaane*; vi behøve følgelig blot at efterse, hvorledes det staar sig til i Aar med Foraarets Begyndelse og Foraars-Fuldmaane. Kalenderen viser nu tydeligt, at Foraaret i Aar begynder Lørdagen den 20. Marts om Aftenen, men allerede samme Dags Morgen Kl. 5,27' er det ogsaa Fuldmaane. Denne Fuldmaane tilhører imidlertid Vinteren. Var det blevet Fuldmaane samme Dag, men efter Foraarets Begyndelse, f. Ex. Kl. 6 Aften, saa havde vi haft Paaske Dagen efter, altsaa den 21. Marts. Paasken kan aldrig indtræffe tidligere end den 21. Marts, fordi Foraaret kun kan begynde Dagen forud for den 21. Marts. Men nu maa vi søge den første Foraarsfuldmaane for 1886 i April. Der finde vi den virkelig den 18. April Kl. 3,50' Eftermiddag. Men denne Dag er netop en Søndag, og derfor tør Paaske først fejres den følgende Søndag, altsaa den 25. April. Senere end denne Dag kan Paaske aldrig falde. Deri ligger nu netop det Mærkværdige: ved at en Fuldmaane og Foraarets Begyndelse falder paa samme Lørdag, udsættes Paaskefesten mere end en Maaned, ja, ved den følgende Fuldmaanes Indtræden paa en Søndag, endog til den seneste Dag, som vel mulig. Det er en sjælden Begivenhed, men ifølge Astronomernes Udsagn, skal det dog allerede være hændet adskillige Gange tidligere. Men herved forklares ogsaa, hvorfor de forskellige Festedage falde sammen, og det er rimeligvis den samme Begivenhed i tidligere Aarhundreder, der ligger til Grund for de gamle Sagn og Spaadomme.

Vil Verdens Ende da vel komme i Aar, i 1886? Ja, det er noget andet; det staar ikke i Kalenderen,

og der er ingen Kalenderfabrikant, der véd noget derom. Det véd kun Gud alene, og han vil ikke sige os det. Kun ét har han sagt: „*Værer beredte; thi I vide hverken Dagen eller Timen*“, følgelig hellerikke Aaret. Det er Sandhed, og dertil maa vi holde os.

Men den latinske Profet kan have Ret, naar han siger, at „*hele Verden vil veklage*.“ Disse Veklager naa allerede nu vore Øren. De Handlende klage, at de have Varer i Overflod, som de sælge til Spotpris, men der er ingen Kjøbere; Arbejderne, som gjerne vilde fortjene det daglige Brød i deres Ansigts Sved, klage, thi de vide ikke, hvor de skulle finde Arbejde! Dertil kommer ogsaa den evindelige Frygt for Krig og Sygdomme: hvilke Veklager vilde de vel ikke foraarsage! Maatte Gud bevare os for dem!

Men giv Agt, kjære Læser, og betænk, at ogsaa *Vorherre beklager sig*, og at han tilvisse har god Grund i mange Retninger, til at *klage over Menneskene*, som ikke helligholde hans Dag og synde, som om der ingen retfærdig Gud var til i Himlen. Lad eders Vandel i dette Aar være saaledes, at Vorherre ikke behøver at klage over eder; saa ville I ogsaa inden kort Tid heller ikke have Aarsag til at klage saa meget, og Aaret 1886 vil blive for os alle et velsignet, glædeligt Aar! Det give Gud!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Ifølge „Dansk Kirketidende“ skulle følgende „kirkehistoriske Skikkelser“ smykke *Marmorkirken*. Over Hovedindgangen til Bredgade skal staa Moses, Elias, Johannes den Døber og Apostlen Petrus; mod Nord Paulus, Polykarpus, Irenæus og Athanasius; mod Store Kongensgade den h. Krysostomus, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus, Benedikt af Nurcia og

Pave Gregor den Store; mod Syd den h. Bernhard, samt D'hr. Viclef, Huss og Luther.

— Med dette Nummer af Ugebladet følger *en katholsk Kalender*. Saafremt vore Læsere eller andre ønske flere Exemplarer, kunne vi meddele dem, at saadanne ville være at faa hos Redaktionen, Bredgade 64, for 10 Øre pr. Exemplar. For Provinsernes Vedkommende var det heldigst, om D'hr. Gejstlige tog imod Bestillingerne og derefter indsendte disse samlede til Redaktionen. Indtægten tilfalder som bekjendt Ansgariusforeningen. —

Rom. Der er stadig en stor Del Liberale i Italien, som hylde den Anskuelse, at Leo XIII tilsidst vilde forsones sig med den revolutionære italienske Enhedsstat og føje sig i den Stilling, som Revolutionen har skabt ham, saa fremt Magthaverne blot vilde tage lidt mere Hensyn til ham. I sin Tale til Kardinalkollegiet i Anledning af Julefesten har den h. Fader imidlertid udtalt sig paa en Maade, der har virket som en kold Vandstraale paa Revolutionens Helte. Den h. Faders Ord, at „saalænge han i Rom befandt sig under en fremmed Magts Herredømme, saalænge hans Frihed og Sikkerhed var afhængig af dem, som nu til Dags byde i Rom, og af Lovene, som ere stadig Forandring underkastede, alt eftersom de politiske Forhold og Majoritetens yderst foranderlige Stemning dreje sig, vilde Pavens Stilling være utaalelig, og at den, ligemeget hvad Kunstgreb man end fandt paa, for at mildne den, dog stedse vilde vedblive at være, hvad den var ifølge sine væsentlige Grundfejl, *uforenelig* nemlig med hin Frihed og Uafhængighed, som tilkommer Kirkens Overhoved. — Disse indholdssvære Ord vise atter tydeligt, hvor usandfærdig de Liberales Paastand er, at Leo XIII eventuelt vilde nedlade sig, til at betragte Tilintetgjørelsen af den pavelige Suverænitet som en fuldendt Kjendsgjerning.

Den h. Fader har forøvrigt i denne Tid modtaget

en Mængde i Audients i Anledning af Julen og Aarsskiftet. Det har vel anstrængt Leo XIII en Del; men naar man betænker, at Paven om faa Maaneder fylder sit 76. Aar og nu allerede i otte Aar har styret St. Petri Skib gennem vanskelige Brændinger, saa kan man ikke andet, end takke Gud, fordi han har bevaret den h. Faders Sundhed saa fuldkomment, thi der er intet, som hidtil virker foruroligende med Hensyn til Leo XIII's Helbredstilstand.

„*Gammelkatholikerne*“, som kalde sig den italiensk-katholske Kirke og pastoredes af Apostaterne Campello og Savarese, have maattet lukke deres Kapel i Via Genova. Romerne mangle al Sans for den moderne „Gammelkatholicisme“. Ogsaa i Tyskland gaar det daglig tilbage for Sekten; fra *Bonn* klages der officiøst i „*Deutsche Merkur*“ over, at der fra samtlige „gammelkatholske“ Menigheder i Tyskland i Aarets Løb er bidraget — „siger og skriver“ — 285 Mark og 25 Pfenninge til sex „gammelkatholske“ Studenters Underhold, som studere Theologie i Bonn! Det vidner rigtignok om en forbausende Trosiver og begejstret Offervillighed blandt disse Menigheder.

London. Af „*Catholic Directory*“ fremsætte vi følgende Statistik over *den katholske Kirke i Storbritannien*. Den katholske Kirke besidder i alt 1575 Kirker, Kapeller og Stationer. I 1885 steg Præsternes Antal fra 2522 til 2576; samme Aar modtog 91 Kandidater Præstevielsens h. Sakrament. Af de viede hørte 56 til Verdensgejstligheden og 35 til Ordensgejstligheden. Blandt de sidste findes Jesuiter, Benediktinere, Franciskanere, Oblater, Redemptorister og Maristfædre. Hvad Hierakiet angaar, da finde vi 23 Ærkebiskopper og Biskopper. I England og Wales er der 1 Ærkebiskop og 14 Biskopper samt to Viebiskopper. I Skotland to Ærkebiskopper og fire Suffraganbiskopper. Ærkedio-ceset Westminster (London) har 359 Præster, af hvilke 100 tilhøre Ordensstanden. Det mest fremragende

Diöces efter Westminster er Liverpool med 323 Gejstlige. Tillige findes der 37 Kollegier og 101 Kloster-skoler. I Ærkediöceset Westminster besøgte 20,111 Børn Elementærskolerne mod 11,145 i Aaret 1865. *Hele det britiske Rige* i Evropa, Asien, Amerika o. s. v., har 14 katholske Ærkebiskopper, 81 Biskopper, 35 Vikariater og 10 apostoliske Præfekturer. —

Køln. Ifølge det nyeste Direktorium døde i det forløbne Aar 45 Gejstlige, deriblandt 2 Dekanter og 30 Sognepræster. Siden 1872 ere ialt 598 Gejstlige afgaaede ved Døden og 125 Ordenspræster landsforviste. Af Ærkediöcesets 813 Sogne ere 353 nu for Tiden uden Sognepræst.

Posen. I Ærkediöceset Posen ere 200 Sogne ledige, og kun i 45 af disse Sogne findes der Hjælpepræster. 155 Menigheder med over 200,000 Sjæle ere altsaa *uden nogensomhelst Gejstlig*.

Münster. At „mange Bække smaa gjøre en stor Aa,“ er en Sandhed, afgiver den münsterske „Forening for Indsamling af Cigarspidser“ et Bevis paa. Fornylig afholdt den sin aarlige Julefest i Hotel Schwartz, ved hvilken Lejlighed 60 *fattige Børn* modtog Klædningsstykker, Støvler, o. s. v.

Neisse. *Maria Franciska Werner*, Generalpriorinde for de graa Søstres (Franciskanessernes) Ordenssamfund er død den 14. f. M. i en Alder af 68 Aar. Den Af-døde var den sidste levende Medstifterinde af Ordenshuset i Neisse.

Tyskland. P. Steiners nyeste „Taschenbuch“ bringer følgende Statistik over Katholikernes Antal i de tyske Bispedømmer: Köln 1,800,000 (1600 Præster), Trier 928,000 (853), Münster 800,000 (1200), Paderborn 800,000 (900), Breslau 2,000,000 (945), Ermland 300,000 (275), Hildesheim 162,000 (170). Osnabrück 166,000 (260), Fulda 150,800 (176), Limburg 300,000 (325), Posen-Gnesen 975,000 (550). Culm 611,500 (377). Slesvig-Holsten 4700 (10). Ialt lever der altsaa i *Preussen* 8,938,000

Katholiker, og 7641 Gejstlige ere ansatte i Kirkens Tjeneste.

I de otte bayerske Diøceser leve ^(3850,300) 377,300 Katholiker, som pastoreres af 5349 Verdensgejstlige og 419 Ordenspræster. Baden har 1,025,000 Katholiker med 1060 Gejstlige, Würtemberg 590,000 (1000), Hessen 252,000 (278). Elsass-Lothringen 1,254,000 (2,008), Sachsen 73,000 (75) og Luxemburg 207,800 (454). Katholikernes Antal i hele Tyskland beløber sig til 12,717,100. I Østerrigs 21 tyske Diøceser leve for Tiden 15,671,500 Katholiker.

Kirkelig Kalønder.

Søndag den 10. Januar. 1. Søndag efter Epiphanie. — 11. M., 12. Ti., Oktavdage. — 13. O. Oktav af Epiphanie. — **14. To.** Hilarius, Biskop og Kirkelærer. — **15. F.** Paulus, Eremit, Bekjender. — **16. L.** Marcellus, Pave og Mart.
Søndagen den 17. Januar. — Jesu Navnefest.

Taksigelse.

Alle de ædle Velgjørere, som have bidraget til Børnenes Juleglæde enten ved Gaver eller personlig Medhjælp, saavel til Julespillet som til Juletræet, bringe vi herved paa Børnenes Vegne en hjertelig Tak.

Kjøbenhavn, d. 6. Januar 1886.

Andr. Johansen,
Kapellan.

Chr. Ertner,
Lærer.

Fortrolig Korrespondents. Pittsburg. My dear Billy: a happy new year! many thanks for „the catholic“; I hope you can use the „Ugeblad“ for some scandinavian catholic in America. O. p. i. Red.

Unio. Søndag den 10 Januar Kl. 7 i *Læderstræde* 26. 1. Sal, Julefest med Juletræ og Assemblé. De endnu ikke afhentede eller tilsendte Billetter kunne modtages ved Indgangen.

Torsdagsmøderne bortfalde foreløbigt paa Grund af Mangel paa Lokale. Deres Gjenoptagelse vil blive bekjendtgjort i Ugebladet.

En flink, katolsk Pige, som har gode Anbefalinger og er dygtig til al indvendig Husgjerning, søger Plads, helst for nogle Timer om Dagen. Anvises af P. Brinkmann, Vesterbrogade 28.

Hermed følger en Kalønder.

Rasmussen & Olsen, Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn.

Nr. 3.

Søndagen den 17. Januar.

1886.

Indhold: Knud den Helliges Jubilæum. Menigheden i Fredericia. Efterretninger: Aarhus, Rom, London, Australien, Japan, Amerika.

Knud den Helliges 800aarige Jubilæum.

(1086—1886.)



Det er i Aar 800 Aar, siden en af Danmarks ædleste Konger mistede Livet paa en grusom og blodig Maade. Den 10. Juli 1086 var St. Albans Kirke i Odense Vidne til den danske Konges, *Knud den Helliges*. Martyrium.

Det var i det 11. Aarhundrede, at den h. Knud saa Dagens Lys her i Danmark, hvor Kristendommens milde Lære og Naade allerede var bleven forkyndt et Par Hundrede Aar i Forvejen af den h. *Ansgar*, hvem Pave *Eugenius* havde sendt til de nordiske Lande, for at bringe vore hedenske Forfædre den katholske Kristendoms sande Lys. Men Evangeliets Lære havde endnu ikke paa Knuds Tid udbredt sig over hele Landet, og endnu mindre havde den gennemtrængt Alles Hjerter. Den h. Knud var en Søn af den danske

Konge *Svend Estridsen*. Med særegen Omhyggelighed tog Faderen sig af denne Søns Opdragelse, thi blandt mange Brødre udmærkede Knud sig især ved et herligt Talent og legemlig Skjønhed, og som Dreng svarede han ogsaa fuldkomment til alle de lyse Forhaabninger, som hans udmærkede Lærere satte til ham. Ligesom hans Legeme stadig voxede i Kraft og Ynde, saaledes udviklede hans Aand sig ogsaa stadig i fremadskridende Kundskab til høj Fuldkommenhed. Men Kronen paa denne Opdragelse satte dog det gudfrygtige og gudelskende Sindelag, som besjælede ham og som viede alle Kongesønnens udmærkede Egenskaber til det Godes Tjeneste. Ogsaa Knuds første Prøver i Krigstjenesten havde det ædle Formaal, at rense Færvandene for de mægtige Sørøvere, som hæmmede Landets Fremgang, og allerede her aabenbarede sig den Aandsstorhed, som senere skulde gjøre ham til en af Fædrelandets kristne Helte.

Men ikke alene mod sit Lands Fjender kæmpede den h. Knud, ogsaa mod sin egen Sjæls Fjender viste han sig som en værdig og trofast Herrens Tjener og Stridsmand. Intet er farligere for Verdens Store og Mægtige, end Fristelserne til Hovmod og Forfængelighed; men denne indre Fjende besejrede den h. Knud, ved at give Gud Æren for alt, og ved en inderlig Bøn om Guds Naade, uden hvilken vi ikke formaa noget, og ved hjærtelig Taksigelse til ham, fra hvem al Velsignelse kommer. Ved Ydmyghed besejrede han ogsaa Kjødets Fristelser og efter de Helliges Exempel bragte han Kjødets uordentlige Begjærlighed til Lydighed og Underkastelse ved stræng Faste og ved haarde Bodsøvelser.

Og hvor langt fjærnet den h. Knud var fra Have-syge og uordentlig Stræben efter Magt og Herredømme, det viste han efter sin Faders, Svend Estridsens, Død; thi da den danske Krone den Gang overdroges til hans Broder, ifølge Folkets Villie og Valg, raadede den

svenske Konge ham til at erobre Kronen med Sværdet i Haanden; men den Hellige forkastede en saadan Fremgangsmaade, og søgte tværtimod paa alle mulige Maader, at gavne sit Fædreland, og vandt netop ved denne selvornægtende Kjærlighed det danske Folks Hjerter i den Grad, at det efter Broderens Død med Kjærlighed og Glæde tilbød ham Kronen i Aaret 1080.

Den kronede Ynglings første Omsorg, som han sikkert ofte anbefalede til Gud i sine Bønner, var Valget af en ligesindet Ægtefælle, og Gud ledte hans Valg hen paa en Datter af Grev Robert af Flandern, ved Navn *Edel*. Ligesom begge Ægtefællerne gjensidigt arbejdede paa hinandens timelige og evige Velfærd og Frelse, saaledes vare de ogsaa begge frem for alt omhyggelige for, at opdrage de Børn, som Gud velsignede dem med, til hans Ære og Tjeneste. Naar Historien ikke beretter videre herom, saa er dette allerede et godt Tegn; thi, hvad der overhovedet er billig og ret, det behøver man ikke skrive om; det var jo noget, som faldt af sig selv. Men det er tilstrækkeligt at mindes Et, for tilfulde at værdige Forældrenes Karakter og Opdragelse: *af deres Ægteskab fremgik en Helgen*. Den h. *Karl den Danske*, med Tilnavnet *den Gode*, der senere ligesom hans Bedstefader, blev Greve af Flandern, kunde næst Gud takke den h. Kong Knud og Dronning Edel for sit Liv og sin Opdragelse. Paa Frugten kjender man Træet, og herligt og kostbart maa det Træ have været, som bragte en saa ædel Frugt til Modning!

(Fortsættes.)

Lidt om den katholske Menighed i Fredericia.

(Fortsat.)

Jesuitenre betragtede ene og alene Fyrstbiskop Ferdinand som Missionens Stifter, men Ydelser fik de ikke mere siden dens Stiftelse, og søgte heller ikke at faa dem. Af Menigheden kunde de næppe have opnaaet noget, den bestod tildels kun af fattige Familier, henved 80 Sjæle. Antallet paa katholske Officerer og Soldater synes altsaa paa den Tid, ikke at have været ret talrigt i Fredericia. Beretningen affattedes kort forinden Danmark optraadte i den nordiske Elleveaarskrig. Antallet paa Militærpersonerne maa overhovedet have været skiftende, eftersom Danmark førte Krig eller levede i Fred. Hvormange Sjæle udenfor Byen der maatte regnes med til Menigheden, det vare de Gejstlige ikke istand til at opgive, da de udenfor boende Katholiker for største Delen bestode af ugifte, omflakkende Folk. For de 8 Familiers Vedkommende i Byen havdes der aarlig henimod 50 Kommunioner, medens de Andre enten kom til Byen for at modtage de hh. Sakramenter, eller ogsaa modtog de dem paa Præsternes apostoliske Rejser. Imidlertid fandtes der dog Ingen, saavidt det var dem bekjendt, som ikke modtog den h. Paaskekommunion, ejheller plejede Noget af dem, som boede i Byen, at forsømme den h. Messe paa Søn- og Helligdagene. Patrene prædikede hver Søndag Morgen, og om Eftermiddagen holdtes Katekese; med stor Omhu bleve Neokommunikanterne forberedte til Modtagelsen af det allerhelligste Sakrament; Forældrene lode deres Børn døbe senest anden Dagen efter Fødselen, og over de ældre Børn vaagede de, at de tilbragte deres Ungdom i Uskyldighed og

Blufærdighed og droge særlig Omsorg for, at Kirkens Bud opfyldtes, som forbød, at Forlovede boede under samme Tag. Alle levede de i bedste Forstaaelse med hverandre og enhver gjorde sin Pligt.

I Aaret 1718 eller 1719 hjemsogte *Benincasa*, foruden alle de andre Missionsstationer, ogsaa Fredericia. Hvem var *Benincasa*? „En besynderlig Helgen,“ svarer den daværende Missionær. Grev *Salvator Benincasa*, som nedstammede fra en højt anset italiensk Familie, var indtraadt i Franciskaner-Konventual-Ordenen. Han paastod, at han senere var falden i tyrkisk Fangenskab og Slaveri, hvorfra det endelig lykkedes ham at flygte, og havnede tilsidst i Holland, hvor det blev ham paalagt, at vende tilbage til sit Kloster i Italien. Men dertil havde Manden dog ingen Lyst. Det lykkedes ham, at dølge sin Desertion fra Ordensstanden for Biskop Steffani, som forsynede ham med de nødvendige Papirer, for at han kunde læse den h. Messe og foretage andre præstelige Gjerninger, og paalagde ham, at han særlig skulde tage sig af de italienske Kjøbmænd. Saa flakkede *Benincasa* da omkring i hele Norden til stor Kummer for alle Missionærerne, fordi han, efter først at være gaaet omkring klædt som Munk og efter at have udvist en utæmmet Iver, senere ved hele sin Adfærd og Fremgangsmaade vakte større og større Forargelse hos Alle. Forgjæves forlangte Biskoppen Legitimationspapirerne tilbage, og denne saa sig da tilsidst nødsaget til, at sende en Rundskrivelse til alle Missionærerne med Paalæg om, at sønderrive Legitimationspapirerne, naar de bleve dem foreviste. Dette lykkedes endelig i Lybeck. *Benincasa* gled stedse dybere paa Skraaplanet, og Enden paa det hele blev, at den forhenværende Munk fornægtede sin Tro og blev Protestant.

Aaret 1747 bragte paa en vis Maade den interessanteste Begivenhed i Menighedens Historie. Wilse kalder den: „Stridigheder med vores Præster.“ Han

melder derom følgende: „1747, den 9. Januarii begyndtes Sagen mod de katholske Patres Ignatius Rymsdick og Theodorus Haakman, formedelst de havde forledt en luthersk Pige til, at antage den catholske Religion. Sagen blev ageret for en Commission, hvor Oberstlieutenant Arensdorf præsiderede; Actor var Magister Henrich Pontoppidan.“ Endvidere fortæller han: „1749, den 4. Martii, faldt Dommen i ovenmeldte Sag saaledes, at de gode Patres skulde betale 1000 Rdlr. til Fiscum, 350 Rdlr. til Commissionen og 50 Rdlr. til Actoren, samt herefter anses for Particuliers. Men efter at de fremmede Envoyers havde gjort adskillige Forbønner for dem hos Majestæten, blev Sagen mod dem ganske ophævet og de pardoneredes. Hvor vidtløftig der blev procederet, kan ses af Acterne, der indeholde 2,270 Pagina in Folio.

Hele denne Sag var naturligvis yderst velkommen for visse Herrer, der ønskede at udrydde det sidste Spor af Katholicismen i Landet. Naar Patrene efter en Proces, der havde varet mere end to Aar og i hvilken man havde skrevet 2,270 Sider in Folio, nu for Fremtiden skulde betragtes som Privatpersoner, istedenfor som anerkjendte Præster i Fredericia, saa havde de i Virkeligheden kun Valget mellem at rømme Landet eller at lade sig halshugge. Under slige Forhold kunde det let formenes andre Præster at træde i deres Sted, og den verdslige Øvrighed kunde letteligen lukke Kirken i Haab om, at de faa Katohliker, uden Præst eller Gudstjeneste, enten vilde forlade Landet eller falde fra Troen. Saaledes lagdes Planerne, og Forhaabningerne vare desto større, jo hadefuldere og fjendtligere den daværende Regering var overfor Katholikerne, enten det nu var Kong Frederik V's eller blot hans Ministres Skyld. Nok er det, de bitreste Klager forekomme netop ogsaa paa denne Tid fra andre katholske Missionsstationer i Landet.*) Men Gesandterne, „de fremmede

*) Jf. *Drewes*: Geschichte der kathol. Gemeinden zu Hamburg u. Altona.

Envoyers“, vare af en anden Mening; de ønskede paa ingen Maade, at Katholikerne, som kom fra deres Lande, behandlede saaledes, og derfor blev der da højmodigt og allernaadigst pardonneret. Naturligvis!

I Aaret 1767 er „Catholikernes Tal næppe 40 Sjæle. Menigheden savner nu en Del Formuende, og den er ikke halv saa stor, som den var for 20 Aar siden. Til de høje Fester komme saamange herind fra omliggende Provinser, f. Ex. Galanterie-Kræmmere, at der vel indfinde sig fire Gange saa mange som ellers.“ Samme Aar blev den nuværende Kirke bygget. Men hvor kjær den end kan være Fredericias Katholiker, saa maa vi dog ønske, at det snart maa blive baade nødvendigt og muligt, at bygge en ny Kirke, der kan blive baade større og smukkere end den nuværende.

I Aaret 1773 ophævedes Jesuiterordenen i alle Lande, med Undtagelse af Rusland. De slemme Følger, som denne Ophævelse havde for Fredericias Vedkommende, viste sig dog først ret særlig i den første Halvdel af det nittende Aarhundrede. De „forhenværende Patres“ forbleve nemlig indtil deres Død i Fredericia og fortsatte deres Gjerning som sædvanligt.

VII. Den nyere Tid.

Med Pater *Weich* døde kort efter 1800 Fredericias sidste Exjesuit, og det blev derefter de apostoliske Provikarers eller Præfektens umiddelbare Opgave, at beskikke katholske Sognepræster for Fredericias og Nordens øvrige Menigheder. Det var ikke altid let for dem, at finde saadanne Præster, der vare skikkede og villige til at røgte den præstelige Gjerning her i Norden. Istedendfor at tage sig af Kirkens Interesser, søgte de katholske Hoffer i den anden Halvdel af forrige Aarhundrede kun at underkue og binde Kirken. Selv gejstlige Kurfyrster og Biskopper vare mere be-

tænkte paa, at forøge deres verdslige Magt og at foranstalte glimrende Festligheder, end at røgte deres gejstlige Embede. Fra Frankrig udbredtes *Fritænkeriet* mere og mere over hele Europa, og fra Østerrig *Josefinismen*. Begge trængte endog ind i flere katholske Præsteseminarier, indtil Gud endelig udsendte *Napoleon I.*, der, som en Svøbe, drog ud i Spidsen for sine Hære og voldsomt ødelagte mangen katholsk Institution, der enten var levnet fra Middelalderen eller opstaaet efter Reformationstiden. Vel vare de stiftede af vore fromme Forfædre, for at fremme Guds Ære, samt Kirkens og Sjælenes Vel; men da ikke saa faa af dem paa den Tid desværre snarere vare til Hinder, end til Gavn for Kirken, saa maa man jo takke det guddommelige Forsyn for, at de forsvandt; skjønt den nærmeste Følge jo rigtignok var en følelig Mangel paa Præster, hvorunder især de katholske Missioner hele Verden over kom til at lide. Fredericia var vel noget heldigere stillet, end mange andre Missionsstationer, for saa vidt det kun i nogle Aar i Aarhundredets Begyndelse fuldstændig savnede en Præst. Degnen maatte den Gang døbe og føre Ministerialbog. Men den Omstændighed, at Præsterne fra 1800 til 1810 skiftede saa hyppigt i Fredericia, viser tilstrækkelig, hvor vanskeligt det var for Biskoppen, at finde Gejstlige, der vare rede og skikkede til at gaa til Fredericia. Endskjønt man jo maa antage, at kun særdeles værdige Præster valgtes til den vanskelige Plads heroppe, saa følte de sig dog ikke tilfredse i deres Stilling og længtes mere eller mindre alle efter at vende tilbage til katholske Egne.

En Pastor *Albachten* holdt ud i nogle Aar (1807—09). Noget længere forestod *Massen* Menigheden (1809—20). Endskjønt hans Navn lyder saa dansk, var han dog Tysker af Fødsel. Før end han kom til Fredericia, havde han været Kapuciner munk, men har formodentlig maattet forlade denne Orden, fordi hans Kloster

blev ophævet i den napoleonske Tid. Efter senere at være bleven forflyttet til Frederiksstad, fristede han den sørgelige Skjæbne, at blive forgiven ved en Andens Uagtsomhed. Under denne Gejstlige solgtes desværre en Del af det Terræn, som tilhørte Katholikerne, nemlig Hjørnstedet af Sjællands- og Gothersgaden, for en ringe Kjøbesum. Det gik overhovedet i denne Tid stærkt tilbage med Kirkeformuen; ogsaa en Del Kapitaler, som vare samlede under Jesuiterne, gik tabte. Vi ville dog ingenlunde paastaa, at det var Massens Skyld.

Hans Efterfølger, Pastor *Haas* (udt. Has) havde især i Begyndelsen af sin Embedsførelse (1820), ligesom Massen, en Del Ubehageligheder med Kirkeforstanderskabet og maatte gjentagne Gange minde det om, at den kirkelige Ret hovedsagelig betroede Sognepræsten Forvaltningen af Kirkeformuen under Biskoppens Tilsyn. En Række sørgelige Processer kom dog først til Udbrud under hans Efterfølger. Haas var forøvrigt en jovial Mand og meget afholdt i Selskaberne, hvorfor ogsaa den senere Konge, *Frederik VII*, der som Kronprins opholdt sig nogle Aar i Fredericia, bærede ham med sit Venskab. Haas var, ligesom hans Kolleger i Kjøbenhavn, fra Østerrig (Mähren) og, som de, kommen hertil paa det østerrigske Gesandtskabs anbefaling. Han forlod Missionen samme Aar, som Sct. Ansgars Kirke i Kjøbenhavn overgaves til offentlig Gudstjeneste.

Til Haas' Efterfølger udnævnte den daværende Provikar for de nordiske Missioner, Viebiskop *Lüpk*e af Osnabrück, Pastor *Meyer* (1843). Af Kirkeformuen søgte han at frelse, hvad der var at frelse. Under ham opførtes den nuværende Præstebolig ved Sjællandsgade. Før den Tid havde Præsten boet i den lave langstrakte Bygning, som ligger langs Gothersgaden og endnu den Dag idag hedder „den gamle Præstegaard.“

Aaret 1849 medførte mangfoldige Forstyrrelser for

Fredericias Menigheds kirkelige Liv. Sct. Knuds Kirke blev nemlig en Tid lang af Militæretaten tagen i Brug, først til Soldaternes Indkvartering og senere for deri foreløbig at nedlægge en Del af de Faldne fra Fredericia-Slaget. Orgelet blev den Gang næsten helt ødelagt. Efter at Sejren den 6. Juli havde gjort Ende paa Belejringen og tilføjet Oprørshæren et uopretteligt Nederlag, blev Kirken vel atter overgivet til kirkeligt Brug, men det lykkedes kun med megen Besvær, at opnaa en lille Skadeserstatning paa 112 Rdlr. I Kri-gen 1863—64 havde Kirken en heldigere Skjæbne; den slap uskadt fra Bombardementet, og da Øster-rigerne senere bemægtigede sig Byen, benyttede de den, saa længe Okkupationen stod paa, til Afholdelsen af Militærgudstjenesten. Under selve Belejringen var efterhaanden hele den civile Befolkning flyttet over til Fyen, og der blev da ogsaa i den Tid holdt Guds-tjeneste for Katholikerne i Middelfart.

Pastor Meyer havde imidlertid allerede i Aaret 1860 fratraadt sin Stilling som Sognepræst i Fredericia og var vendt tilbage til sin Fødestavn Oldenburg. Hans Efterfølger blev Dr. *Coppenrath*, som beklædte Embedet indtil 1864. Som en dygtig og nidkær Præst forstod han i kort Tid at ordne og vække det kirkelige Liv, som havde lidt en Del under de foregaaende Tiders ugunstige Forhold. Hidtil var Gudstjenesten bleven holdt i det tyske Sprog. Dr. Coppenrath indførte i de sidste Aar af sin Kaldsvirksomhed det danske Sprog ved Salmesangen og i Prædikenen. Dette blev et betydningfuldt Vendepunkt i Menighedens Udvikling. Fra en tysk Koloni blev den nu en dansk Menighed. Man skulde have ment, at dette havde fundet almindelig Anerkjendelse; men det var ingenlunde Tilfældet. Adskillige Zeloter saa deri en Fare for den lutherske Statskirke, og Dr. *Zeuthen*, Sognepræsten ved Michaeliskirken i Fredericia, der kunde betragtes som dissens Fører, anmeldte 6 offentlige Foredrag om Romanismen

og Jesuitismen, for at afværge den overhængende Fare. Doktor Zeuthen havde taget sig Opgaven for let. I det første Foredrag, han holdt i Michaeliskirken, fremkom han med saa mange Urigtigheder angaaende den katholske Kirkes Lære og Ritus, at Dr. Coppenrath, som overværede Foredraget, maatte føle sig foranlediget til strax efter Foredraget, at bede Doktoren om næste Gang at tilbagekalde disse Urigtigheder, og for at sætte ham des bedre istand dertil, sendte Dr. Coppenrath ham baade „Catechismus romanus“ og „Decreta Concil. Tridentini“.

Dr. Zeuthen var ærlig nok til at indlede det andet Foredrag med de ved Læsningen af disse Bøger nødvendiggjorte Rettelser; men da selve Foredraget delte Skjæbne med det første, idet det ogsaa blev paatalt af Dr. Coppenrath paa Grund af en Del Urigtigheder angaaende den katholske Kirkes Lære og Skikke, følte Doktoren sig foranlediget til, at aflyse de anmeldte endnu resterende fire Foredrag. Denne lille Episode, der afsluttedes paa en saa uventet Maade, forstyrrede iøvrigt paa ingen Maade den gode Forstaaelse og konfessionelle Fred, som altid havde hersket i Fredericia mellem Katholiker og Protestanter. I Almindelighed kunde man endog sige, at Størstedelen af Protestanterne i dette Mellemværende stod paa Dr. Coppenraths Side og ytrede sig misbilligende om det umotiverede hvasse Angreb.

Imidlertid var Striden endnu ikke tilende. Da den heldigt var forsvunden fra Prædikestolen, opdukkede den kort efter i Skikkelse af et Skrift af Dr. Zeuthen, under Titelen: „Om Romerkirken“. Men Dr. Coppenrath blev ikke Svar skyldigt, og i den fortræffelige polemiske Broschyre: „Dr. Zeuthen og Romerkirken“ tilbageviste han lige saa fyndigt Angriberens nærgaaende Beskyldninger, som han overlegent hævdede den katholske Kirkes Lære.

Okkupationen af Fredericia stod endnu paa, og Østerrigerne laa endnu i Byen, da Coppentrath af sin Biskop kaldtes tilbage til Tyskland, hvor han faa Aar efter døde som Sognepræst ved den katolske Kirke i Lybeck.

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Aarhus. Fra denne By har vi modtaget en Meddelelse om *Fule- og Hellig tre Konger-Spillet*, som denne Gang udførtes paa en særdeles vellykket og smuk Maade af Kirkeskolens Elever. Ved den oftere Gjentagelse af Spillene, bemærker vor Meddeler, ser man, at Børnene blive mere og mere fortrolige med en naturlig og utvungen Fremstilling af dem. De smukke Sange med musikalsk Ledsagelse bidroge yderligere til at forhøje Indtrykket af Elevernes Præstationer hos det talrigt tilstedeværende Publikum.

Rom. Den meget omtalte Historie med *Hospitalet „Santo Spirito“* i Rom er nu foreløbigt bleven ordnet, idet baade Provindsialraadet og Byraadet have set sig nødsagede til, at optage en aarlig Understøttelse paa Budgettet, for at Hospitalets Virksomhed kan fortsættes. En *Bankerot* var uundgaaelig, men den kunde ikke tillades; Skammen vilde have været for stor. Under den *pavelige* Regering havde dette Roms største Hospital en Formue paa over 20 Millioner og en aarlig Rente paa henved 1 Million *Francs*. I Løbet af de 15 Aar, som Rom nu har været „moralsk gjenfødt“, er baade Kapital og Rente stadig bleven mere og mere „simplificeret“, indtil Renten nu er naaet ned til 43,000 *Francs*. Om Processen, som var indledet mod Hospitalets Bestyrelse, hører man intet mere; det drejer sig

jo netop om Folk, som have gjort sig fortjente af Fædrelandet, d. v. s. af den italienske Revolution.

I Venedig er ogsaa en Stiftelse, som for 15 Aar siden oprettedes af en venetiansk Patricier, *Querinus Stampalia*, og hvis Kapital beløb sig til 3 Millioner Francs, ligeledes kommet i „sørgelige økonomiske Omstændigheder“, saa at Indkjøbene af Kunstværker og videnskabelige Arbejder, Brudeudstyrene til fattige Piger og Stipendierne til fattige Studenter ere standse; der er næppe saa meget tilbage, at Bibliotheket kan holdes aabent. Tre Kuratorer med en aarlig Gage paa 3000 Francs havde Stipendiemidlernes Forvaltning i deres Hænder.

Paa samme Tid meldes der fra forskellige Steder i Italien om Tyverier af kostbare Værker fra *Bibliothekerne*, som jo i sin Tid bleve fratagne de ophævede *Klostre*. Det nyeste er saaledes en Belønning paa 10,000 Francs, som den italienske Regering udlover til dem, der kunne give Oplysning om, hvor *Manuskriptet til Cicero's „De officiis“* er blevet af. Det kostbare Haandskrift er blevet stjålet fra Bibliotheket i Perugia og solgtes, efter Forlydende, i Rom af en Ubekjendt til en engelsk eller tysk Bogven for 600 Francs.

— I Anledning af *den pavelige Mægling* mellem Tyskland og Spanien angaaende de karoliniske Øer, har den tyske Regering benaadet flere af Vatikanets høje Dignitarier med Ordensdekorationer. Kardinal-Statssekretær *Jacobini* har saaledes modtaget den sorte Ørns Orden, I. Klasse; Msgr. *Mocanni* og *Galimberti* den røde Ørns, I. Kl.; Msgr. *Massoni* Kroneordenens II. Kl., og Underarkivar *Jacobini* Kroneordenen, 3. Klasse. Til Gjengjæld har Leo XIII sendt Fyrst *Bismarck* et latinsk Brev og udnævnt ham til *Ridder af Kristusordenen*, det højeste pavelige Ordenstegn. I Brevet takker Paven Rigskansleren, fordi denne særlig i ovennævnte Anledning havde givet Paven Lejlighed til, at fuldføre en Gjerning, der saa nøje svarede til det ro-

merske Pontifikats Aand og Natur. „Din Klogskab“, saaledes slutter Leo XIII sit Brev til Kansleren, „kan sikkert ikke have undladt at bemærke, hvor stor en Kraft til den offentlige Ordens og Statsvæsenets Betyggelse er indeholdt i den Magt, som Vi er Repræsentant for, isærdeleshed naar den, efter at alle Hindringer ere ryddede af Vejen, er i Besiddelse af fuldkommen Handlefrihed. Lad det derfor være Os tilladt, i Aanden at komme Tiden i Forkjøbet, og i det, som hidtil er sket, at see et godt Forvarsel for Fremtiden.“

London. Den unge *Hertug af Castle* er fornylig fra den anglikanske Højkirke vendt tilbage til den katolske Kirke. Samtidig meddeles, at et Medlem af den højeste engelske Adel agter at hellige sig *Præstegjerningen*, idet Kardinal Manning fornylig har meddelt de 4 lavere Vielser til Marquien af Baths anden Søn, *Lord Karl Thynne*.

Australien. Bladene bringe vidtløftige Beretninger om den glimrende Modtagelse, som er bleven Ærkebiskoppen af Sidney, Kardinal *Moran*, til Del i Australien, ved hans Hjemkomst fra Rom, hvor han sidst i Juli sammen med Ærkebiskop Dr. Paulus Melchers modtog Kardinalværdigheden. Efter at have forladt London den 16. September, landede Kardinalen den 4. November i Sidney, hvor samtlige Provinsens Biskopper og de øverste Kolonial-Embedsmænd modtog ham tilligemed de katolske Foreninger, der sejlede ham i Møde paa særlig dertil lejede Privatdampere. Fra Havnen begav Kardinalen sig til Domkirken, hvor han i en glimrende Tale priste Kirkens Enhed, som fandt sit Centrum i den apostoliske Stol i Rom. En uoverskuelig Menneskemængde fyldte den mægtige Kathedralkirkes herlige Skib, og overalt hørte man de lyseste Forhaabninger udtalte for den katolske Kirkes Fremtid i Australien.

Japan. „Sem. Rel.“ fra Langers offentliggjør et Brev fra en Missionær i *Yokohama*, som udtaler sig overordentlig forhaabningsfuldt om den katholske Mission i Japan. Navnlig har den højtidelige Modtagelse, som Kejseren lod den pavelige Gesandt, Msgr. Osouf, blive til Del, gjort et overordentlig gunstigt Indtryk paa Befolkningen. Saafremt Regeringen bestemmer sig til, at offentliggjøre Kejsereus Svar paa den pavelige Skrivelse, hvad der uden Tvivl vil ske, saa vilde denne Publikation have større Betydning, end den Tolerants, som hidtil i fuldeste Maal er vist de Kristne, det vilde være Religionsfrihedens Forkyndelse i Ordets egentlige Forstand.

Amerika. Det apostoliske Vikariat *Nebraska* er bleven ophøjet til et Bispedømme, med Msgr. *James O'Connor* som første Biskop.

— Den katholske Svendeforening i *Dayton*, Ohio, fejrede fornylig sin 17aarige Stiftelsesfest ved Sang, Tale og Deklamation samt theatralisk Forestilling. Byens Borgmester, som er Protestant, havde ogsaa indfundet sig og var glad med de Glade. Blandt andet holdt han en Tale, som blev modtaget med meget Bifald og hvori han ydede Svendeforeningen velfortjent Anerkjendelse og Ros.

— Fra Washington meldes, at et Andragende fra den Deputerede Edmund imod *Flerkoneriet* er antaget i Senatet. Det stiller „de sidste Dages Hellige“s Sekt under Statens Opsyn og ophæver Legislaturakten med Hensyn til Territoriet *Utah*. Det afskyelige Mormonvæsen vil faa et føleligt Knæk herved.

Rettelse.

I forrige Nr., Side 32, staar at Bayern tæller 377,300 Katholiker, istedenfor 3,773,000. Totalsummen bliver selvfølgelig i Tyskland: 16,112,800.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 17. Januar. 2. Søndag efter Epiphania. — Jesu Navnefest. — 18. M. Petri Bispestol i Rom. — 19. Ti. Knud den Hellige, Konge og Mart. — 20. O. Fabianus og Sebastian, Martyrer. — 21. To. Agnes, Jomfru og Mart. — 22. F. Vincents og Anastasius, Mart. — 23. L. Mariæ Formæling.
Søndagen den 24. Januar. 3. Søndag efter Epiphania.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndagen den 24. Januar i Jesu Hjærtets Kapel, Vesterbrogade 28, Kl. 8. — Om Eftermiddagen Kl. 4 $\frac{1}{2}$ Andagt.

Til **Rosenkranskirken** og **Skolen** paa Frederiksberg er endvidere indkommet:

Kjøbenhavn: P. J. 6 Kr. 50 Ø., Frk. H. 10 Kr., M. H. 30 Kr., E. in honorem B. M. V. 25 Kr., H. 4 Kr., Unævnt; 2 Kr., Fr. A. 2 Kr. 10 Ø., Frk. H. 11 Kr. 80 Ø., Renter 50 Kr. 21 Ø., fra Tyendeforeningen 15 Kr., Hr. B. 10 Kr., J. M. 1 Kr. 30 Ø., O. P. 2 Kr., en Abonnent af Nordisk Ugeblad for Januar 3 Kr. 50 Ø., Unævnt 70 Kr., E. 30 Kr., Fr. J. 2 Kr., Fr. H. 3 Kr., fra Frederiksberg 75 Kr.

Fra **Provinserne:** Odense: 41 Kr. Svendborg: 20 Kr., Fredericia: 57 Kr. Horsens: 31 Kr. Aarhus: 72 Kr. 18 Øre. Randers: 157 Kr.
 Kjøbenhavn, d. 10. Januar 1886.

J. von Euch.

Apostolisk Præfekt.

Bidrag modtages af alle Præster.

Mærk.

Salmebogen, som bortloddedes ved Julespillet, er vundet paa Nr. 59, og kan afhentes hos Redaktionen.

Unio. Enhver, der paa nogen Maade enten ved Gaver eller ved personlig Assistance har bidraget til det over al Forventning vellykkede Udfald af Foreningens Julefest, Søndagen d. 10. Januar, bringe vi herved vor hjertelige Tak.

Bestyrelsen.

N. B. En sort Muffe er glemt ved Festligheden og kan afhentes hos *Günther*, Baugertsgade 11. St.

Fortrolig Korrespondents. „Abonnent“, Deres Bidrag vil De finde i Listen ovenover. Vivant sequentes, d. e. Bliv bare ved. Resten 6 Kr. 50 Øre, har Vincentsforeningen modtaget. For øvrigt har jeg spekuleret en Del paa at gennemskue Deres Anonymitet; men desværre hidtil uden Resultat. Det kommer nok!

Inkret hele Dagen.
 Form. og 5-6 Eftmd. med Undtagelse af Mandag, hvor det er
 12-11 fra nærbent er Redaktionskontoret er nærbent fra 11-12

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

N^o 4.

Søndagen den 24. Januar.

1886.

Indhold: Leo XIII's Encyklika. Digt. Knud den Helliges Jubilæum. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Leo XIII's Encyklika,

som forkynder et

overordentligt Jubilæum.

Ærværdige Brødre! Hilsen og apostolisk Velsignelse!

Som Vi i Kraft af apostolisk Fuldmagt allerede tvende Gange tilforn have anordnet, at der i hele den kristne Verden fejredes et overordentligt helligt Aar, i hvilket Vi da til det offentlige Vels Fremme tilbød de himmelske Naadeskatte, hvis Forvaltning er lagt i Vor Haand, saaledes ville Vi ogsaa med Guds Bistand forordne noget lignende for det kommende Aar.

Hvor heldbringende dette er, ærværdige Brødre, det kan umuligt være undgaaet Eders Opmærksomhed; thi I kjende jo Tiden og Sæderne. Men der træder ogsaa endnu en anden særegen Omstændighed til, der

gjør, at vor Beslutning denne Gang viser sig endnu mere tidssvarende, end det maaske ellers har været Tilfælde. Da Vi nemlig i Vor sidste Rundskrivelse angaaende Staterne paaviste, hvor vigtigt det var, at disse kom den kristelige Sandhed og Orden nærmere, saa ligger det nær, at indse, hvormeget det stemmer overens med Vore Hensigter, at Vi fra Vor Side sætte alt i Bevægelse, for at Menneskene enten kunne tilskyndes til Udøvelsen af de kristelige Dyder eller atter kaldes tilbage til den. Thi en Stats Beskaffenhed svarer nøje til dens Undersaatters Sæder. Og ligesom et Skibs eller et Hus' gode Beskaffenhed afhænger af de enkelte Deles Godhed og passende Indretning, saaledes kan hele Gangen i de offentlige Anliggender umulig være rigtig eller fremmes uden Anstød, naar Borgerne selv ikke slaa ind paa rette Vej. Selve den borgerlige Orden, samt Alt, i hvilket det offentlige Livs Virksomhed bevæger sig, fremkaldes ene og alene af Mennesker og tilintetgjøres af Mennesker; men Menneskene pleje at paatrykke disse Sager deres egne Anskuelsers og Sæders nøjagtige Billede. For at Vore Forskrifter da ret maa indpræntes Menneskenes Hjærter og, hvad der er Hovedsagen, for at de Enkeltes daglige Liv maa blive ordnet derefter, er det nødvendigt, at der virkes hen til, at den Enkelte vænner sig til at tænke og handle kristeligt, og det ikke mindre i det offentlige end i Privatlivet.

Og desto større Opmærksomhed og Møje maa der anvendes herpaa, jo talrigere Farerne ere, som true fra alle Sider. Thi vore Forfædres store Dyder ere desværre for en ikke ringe Del forsvundne; Lidenskaberne, som allerede i og for sig ere mægtige, have faaet endnu større Frihed; vanvittige Meninger, som enten slet ikke tøjles, eller ialtfald ikke tøjles paa rette Maade, gribe daglig mere og mere om sig. Selv blandt rettænkende Mennesker vove flere, holdte tilbage af falsk Menneskefrygt, ikke at bekjende deres Overbevisning offentlig, end sige handle efter den; det slette Exempels Magt

indvirker lidt efter lidt paa Folkenes Sæder; hemmelige Selskaber, hvis Egenskaber ere onde, og som Vi allerede ved en anden Lejlighed have skildret, forstaa at anvende ethvert Kunstgreb, for at føre Folket bag Lyset og at bortvende det, saavidt som muligt, fra Gud, fra Pligttroskab og fra den kristelige Tro.

Overfor en saadan Fylde af trykkende Onder, som af sig selv blive endnu større, jo længere de vare ved, tør Vi ikke lade noget Middel uforsøgt, som kunde byde selv blot det ringeste Haab om Hjælp. I Betragtning heraf og i dette Haab forkynde Vi *et helligt Jubilæumsaar*, og formane indtrængende Alle, hvis Frelse ligger dem paa Hjærte, at de samle sig en Stund og rette deres alt for jordiske Tanker hen paa noget Bedre. Dette vil ikke blot tjene den Enkelte til Frelse, men hele Samfundet; thi i samme Grad, som de enkelte Individuer skride fremad i Fuldkommenhed, i samme Grad vil ogsaa det offentlige Liv vinde i Ærbarhed og Dyd.

Men det forønskede Resultat, ærværdige Brødre, er for en stor Del afhængig af Eders Møje og Omsorg, eftersom Folket maa forberedes baade paa rette Maade og med Flid til den rette Nydelse af de Frugter, som tilbydes det. Eders Kjærlighed og Klogskab gjør det derfor til en Opgave for Eder, at I til udvalgte Præster, overdrage det Hverv, at de ved fromme Prædikener, som svare til Folkets Fatteevne, undervise de Troende og især opmuntre dem til *Bod*, som ifølge den h. Augustinus er „de Godes og Ydmyges daglige Straf, under hvilken de slaa sig for Brystet og sige: „Forlad os vor Skyld!“

Boden og, som en Del af samme, Legemets frivillige Spægelse, stille Vi ikke uden Grund øverst. I kjende jo, hvad der er Skik og Brug i Verden: de Fleste tragte efter at leve saa behageligt som muligt, og med Mandsmod og Kraft, med et ophøjet Sindelag ville de Intet foretage sig, Intet bære. Og blandt an-

dre Onder har dette da ogsaa til Følge, at de udfinde alskens Grunde, for ikke at underkaste sig Kirkens heldbringende Forskrifter, da de ansee det for en altfor tung og uoverkommelig Byrde, at skulle afholde sig nogle faa Dage i Aarets Løb fra visse Spiser eller fra fuldkommen Mættelse. Tør man da vel forundre sig over, at de — blødagtiggjorte, som de ere, — lidt efter lidt hengive sig helt og holdent til de onde Begjærligheder, som stadig fordre endnu mere. Det er derfor nødvendigt, at de faldne eller til Blødagtighed tilbøjelige Hjærter kaldes tilbage til Maadehold; og derfor skulle de, som tale til Folket, med Flid og Tydelighed undervise det om de Ting, som ikke alene Evangeliets Lov, men ogsaa den naturlige Fornuft foreskriver, at man nemlig maa beherske sig selv og tæmme Liden-skaberne, og at Synden alene kan afsones ved *Bod*.

Men for at denne Dyd, hvorom Vi her tale, maa blive øvet til Stadighed, vil der i ikke ringe Grad være draget Omsorg, naar den paa en vis Maade stilles under en bestaaende Institutions Beskyttelse og Varetægt. I ville let fatte, ærværdige Brødre, hvad Vi mene hermed: Vi bede og formane Eder, at I pleje og fremme *den h. Franciskus' tredie Orden* for Lægfolk i alle Eders Diocesar. For at Bodfærdighedens Aand maa opretholdes og næres hos det kristelige Folk, er det tilvisse af største Vigtighed, at minde om den Naade, der blev den h. Fader *Franciskus af Assisi* til Del, og om *hans* Forbillede, som med sit Livs reneste Uskyld forbandt en saa overordentlig Stræben efter Selvfornægtelse, at han syntes at gjengive den Korsfæstedes Billede lige saa meget ved sit Liv og sine Sæder, som ved de Vundemærker, der vare paatrykte hans Legeme. Den Ordens Love, som Vi have *formildet* paa tidssvarende Maade, ere tilvisse en let Byrde; men for den kristelige Dyd have de sandelig høj Værd.

Men dernæst er det Vort inderligste Ønske midt i al denne offentlige og private Nød og Trængsel, efter-

som alt Frelsens Haab jo grunder sig paa den himmelske Faders Beskyttelse og Varetaget, at en tillidsfuld og varig *Iver for Bønnen* atter gjenoplives. Til alle Tider i Kristenheden, saa ofte det hændte, at Kirken stedtes i Trængsel, hvad enten ved Farer udefra, eller ved indre mislige Forhold, have vore Forfædre løftet Hænderne mod Himlen og samtidig lært, hvorledes og hvorfra man skulde hente Oplysning for Aanden, Kraft til Dyden og tidssvarende Frelsemidler. Thi de holdt fast ved Jesu Kristi Forskrifter: „Beder, og I skulle faa“; „man maa stadig bede, og ikke høre op.“ Med hvilket Apostlens Formaning ogsaa stemmer overens: „Beder uden Afladelse; jeg formaner Eder, at I frem for alt frembære Bønner og Paakaldelser, Forbønner og Taksigelser for alle Mennesker.“ Og herpaa har den h. Johannes Krysostomus, lige saa skarpsindigt som træffende, anvendt den Lignelse, at ligesom Naturen har skjænket Mennesket, der kommer nøgent og blottet for Alt til Verden, Hænder, hvormed det kan skaffe sig det Nødvendige til Livets Ophold; saaledes har Gud ogsaa paa det Overnaturliges Omraade, hvor Mennesket af sig selv ikke formaar at udrette Noget, forundt det Bønnens Gave, ved hvis vise Benyttelse det lettelig kan opnaa Alt, hvad det har Behov til sin Frelse.

I kunne heraf slutte Eder til, ærværdige Brødre, hvor kjærkommen og værdifuld den *Iver* var Os, som I have udvist for at fremme *Rosenkransbønnen*, for hvilken I paa Vor Opfordring særlig i de sidste Aar vare virksomme. Og her tør jo hellerikke i Taushed forbigaa det troende Folks Fromhed, som næsten overalt viste sig med Hensyn til dette Punkt. Men nu maa der ogsaa med al mulig *Iver* drages Omsorg for, at den opflammes endnu mere og stedse vinder i Udholdenhed og Varighed. Naar Vi atter paany formane hertil, som Vi allerede gjentagne Gange tilforn have gjort, saa vil Ingen iblandt Eder forundre sig derover, da I jo vide,

hvor magtpaaliggende det er, at den smukke Skik, at bede den Marianske Rosenkransbøn, stadig blomstrer blandt de Kristne, og tillige er Eder alle vel bekjendt, at Rosenkransbønnen vel netop er den skjønneste Form, det skjønneste Udtryk for hin Bønnens Aand, hvormed Vi netop tale her, og overhovedet er en højst tidssvarende, overordentlig let og velsignelsesrig og gavnlig Maade at bede paa.

Men, da Jubliæets første og største Frugt, som ovenfor bemærket, maa bestaa i Livets Forbedring og Dydens Fremvæxt, saa ansee Vi det for særlig nødvendigt, at hint Onde, som Vi henviste til i Vor sidste Encyklika, undgaas og tilintetgjøres. Vi mene de *indre* saa at sige *huslige Tvistigheder* blandt Nogle af Vore, som sønderrive, eller i alt Fald løsne, Kjærlighedens Baand med alt for stor Fare for deres Sjæls Frelse. Vi komme derfor atter her tilbage paa denne Gjenstand, ærværdige Brødre, fordi Vi ønske, at Eders hele Aarvaagenhed og Autoritet stadig maa være betænkt paa, at hindre et saa stort Onde. Drager ret Omsorg for, ved Bønner, Formaninger og Irettesættelser, at Alle „bestræbe sig for, at bevare Aandens Enighed i Frelsens Baand,“ og at Ophavsmændene til Tvistighederne atter vende tilbage til deres Pligt, og hele deres Levetid vel betænke, at Guds enbaarne Søn selv, da Korssets bitreste Pine nærmede sig, ikke bønfuldt den guddommelige Fader inderligere om andet, end om at Alle, som troede eller vilde komme til Troen paa Ham, maatte elske hverandre: „Ut omnes unum sint, sicut Tu, Pater, in me, et ego in Te, ut et ipsi in nobis unum sint.“ („For at Alle maa være Et, som Du, Fader i mig, og jeg i Dig; at de ogsaa maa være Et i Os“. Joh. 17, 21.)

Saa ville Vi da i Tillid til den Almægtige Guds Barmhæertighed og de hh. Apostelfyrsters Petri og Pauli Magtfuldkommenhed, ifølge den Magt til at binde og løse, som Gud trods Vor Uværdighed har

anbetroet Os, bevillige alle de Troende af begge Kjøen en *fuldkommen Aflad* for alle Synder, i Form af et *almindeligt Jubilæum*, dog under den Betingelse, at de i *Løbet af Aaret 1886* opfylde Følgende:

Roms Borgere og Gjæster skulle *to Gange* besøge den lateranske, den vatikanske og den Liberianske Basilika, og der bede en Stund ifølge Vor Mening, for den katholske Kirkes og den Apostoliske Stols Vel og Fremme, for Vranglærdommenes Udryddelse og alle Vildfarendes Omvendelse, for Enigheden blandt de kristne Fyrster og for hele det troende Folks Fred og Enighed. Desuden skulle de *faste to Dage* i Aarets I.øb, men paa saadanne Dage, som ikke allerede i Forvejen forpligte til stræng Faste, enten i Kraft af Kirkens Forskrift, eller af Fastemandatet. Tillige skulle de efter værdig Modtagelse af *Skriftemaalets* h. Sakramente annamme den h. *Kommunion*, samt i Forhold til deres Formuesomstændigheder og efter Samraad med deres Skriftefader ofre en *Almisse* i et eller andet *godt Øjemed*, som har Kirkens Udbredelse og Fremme til Formaal. Valget overlades her fuldstændigt til Enhver enkelt; dog ville Vi udtrykkelig nævne to Institutioner, hvor Velgjørheden bedst vilde være anbragt, og af hvilke baade den ene og den anden paa mange Steder i høj Grad trænger til Hjælp og Beskyttelse, paa samme Tid som de begge i lige høj Grad ere frugtbringende baade for Staten og for Kirken, nemlig: *de private Skoler* og *Præsteseminarierne*.

Men *udenfor Rom* skulle *tre Kirker*, som betegnes af Eder, ærværdige Brødre, eller af Eders Generalvikarer og Officialer eller i deres og Eders Navn af Sjælesørgerne, besøges hver især *to Gange*; eller *tre Gange*, naar der kun findes to Kirker, eller *sex Gange*, hvor der kun findes én Kirke, og dette under Iagttagelse af bestemte Mellemrum af Tid. Desuden skal enhver forrette alle de andre ovennævnte gode Gjæringer.

Denne Aflad skal ogsaa forbønsvis kunne tilvendes

Sjælene, som have forladt dette Liv, forbundne med Gud i Kjærlighed. Desuden meddele Vi Eder endnu Fuldmagt til, ganske efter Eders eget vise Skjøn, at reducere disse Besøg til et ringere Antal overfor verdslige og klosterlige Kapitler og Kongregationer, Sodaliteter, Broderskaber, Universiteter og Kollegier af enhver Art, som besøge de ovennævnte Kirker i Procession.

Vi tilstaa fremdeles, at Søfolk og Rejsende, naar de have naaet deres Hjem eller en bestemt Station, kunne vinde den samme Aflad, efter at de sex Gange have besøgt Hoved- eller Sognekirken og paa tilbørlig Maade forrettet de øvrige ovennævnte gode Gjæringer. Men Ordensfolk af begge Kjøn og andre Personer, der stadig leve i et Kloster, som ogsaa alle andre Gejstlige og Lægfolk, der paa Grund af Fængsel, Legemssvaghed eller af andre Grunde ere forhindrede i at forrette en eller flere af ovennævnte fromme Gjæringer, bevillige Vi, at Skriftefaderen ombytter disse med andre gode og fromme Gjæringer. Og paa lignende Maade dispensere Vi ogsaa fra det allerhelligste Sakramentes Modtagelse for de Børns Vedkommende, som endnu ikke have modtaget den første h. Kommunion.

Desuden give Vi alle de Troende, Lægfolket, de Gejstlige og Ordenspersonerne, Fuldmagt til, at de i dette Øjemed tør vælge sig en hvilkensomhelst approberet Verdens- eller Ordensgejstlig til Skriftefader — en Fuldmagt, som ogsaa Nonner, Novicer og andre Kvinder, der leve i et Kloster, kunne betjene sig af, saafremt Skriftefaderen blot overhovedet er approberet for Nonner.

Men Skriftefædrene give Vi i Anledning heraf og kun saa længe Jubilæet varer, alle hine Falkulteter, som Vi forhen have bevilliget i Vor apostoliske Skrivelse „Pontifices maximi“ af 5. Febr. 1879, dog med Undtagelse af alt det, som blev udelukket i hin Skrivelse.

Forøvrigt skulle Alle i denne Tid ivrigt bestræbe sig for, ved Ærefrygt og Andagt, at vinde den hæderkronede Gudsmoders Kjærlighed. Thi Vi stille dette hellige Jubilæum under *den jomfruelige Rosenkransdronnings* Beskyttelse; og Vi nære den Tillid til hendes Bistand, at der vil findes ikke Faa, hvis Hjærter maa blive udsonede; efter at Syndens Smuds er aftvættet, og ved Tro, Fromhed og Retfærdighed ikke alene blive fornyede til Haab om evig Frelse, men ogsaa til Borgen for en fredeligere Fremtid.

Som Underpant paa disse himmelske Goder og som Vidnesbyrd om Vor faderlige Velvillie meddele Vi Eder, samt hele Gejstligheden og Folket, der er anbetret til Eders Omsorg og Troskab, kjærlighedsfuldt i Herren den apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved Sct. Peter, den 22. Dcbr. 1885, i vort Pontifikats ottende Aar.

Leo PP. XIII.



intrens Kulde har alt nærmet sig,
 Søster — Broder! o jeg beder Dig,
 Mildt Din Hu Du bøje,
 See med kjærligt Øje
 Til den Fattige!
 Yd ham: Kvægelse!

Vis i Gjærning ham: Din Kjærlighed;
 Medynk hav! o øv Barmhjærtighed!
 Med et Ansigt glad:
 Giv den Sultne Mad!
 Giv den Nøgne Klæder!
 Trøst hver den, som græder!

Dog en aGve yndefuld jeg kan
 Glømme ej: Lad fra Dit Hjærte komme
 Kjærlig Forbøn op til „Det Guds Lam“,
 Som heneden selv bar Fattigdommen!
 Da Tilfredshed og Taalmodighed
 Blomstre vil i Fattigmandens Hjærte!
 Gud, den milde Fader! sender ned:
 Kjærlighed, som mildner al hans Smerte!

En Trosfælle.



Knud den Helliges 800aarige Jubilœum.

(1086—1886.)

(Fortsat.)

Vi se i Kong Knud, at Hellighed er forenelig med Scepter og Trone; men naar allerede Eneboerne, som unddrog sig for Verdens Farer og Fristelser, og med ubrødelig Troskab tjente Gud i Ensomheden, stræbte efter Fuldkommenhed og virkede for deres Frelse, afnøde os Ærefrygt og Beundring; med hvilken Højagtelse, med hvilket Mod maa da ikke Synet af en Mand opfylde os, som midt i Verdens Glans, midt i alle Hoffets Nydelser, og som ikke kjender nogen jordisk Magt over sig, der kunde sætte ham Grænser, ikke desto mindre forsager Verden, omfatter Jesu Kristi Kors, Selvfornægtelsens, Lidelsens, Spægelsens Kors, og kun beholder dette ene Maal for Øje, at kjende Gud, at ære og elske ham, og ved den trofaste Opfyldelse af hans helligste Vilje at opnaa den evige Salighed. Saaledes bar en h. Ludvig Frankrigs Scepter, saaledes lyste en h. Henrik paa den tyske Kejserrone, saaledes var den h. Knud en Pryd for den danske Trone.

En Dyd, der fortrinsvis maa smykke en Konge, er *Retfærdigheden*, Retfærdighed uden Persons Anseelse. Medlidenhed med Lasten er Svaghed, Skaansel overfor en Ulv er Grusomhed mod Faarene. Stræng Retfærdighed er derimod et Værn for Freden og Sikkerheden i Landet. Men den berygtede Sørøver Eygils Henrettelse er et Bevis paa, at Knud øvede denne Retfærdighedens Dyd uden nogensomhelst Persons Anseelse. Denne Eygil, som var Søn af en mægtig Mand, der forhen under Svend Estridsen havde staaet i Yndest hos Landets Hersker, havde selv gjort sig fortjent over for Kong Knud, og som Belønning modtaget Statholderskabet paa Bornholm. Men da han elskede Overdaadighed, og derfor havde store Udgifter, som han ikke kunde bestride, lagde han sig efter Sørøveriet. Næppe havde Kongen erfaret dette, førend han befalede ham, at afskedige en Del af sit Følge, i den Overbevisning, at Ondet vilde blive hævet, naar Aarsagen til det var fjærnet. Eygil lovede at adlyde, men forandrede Intet. Kort efter drog han tværtimod ud med 18 Skibe, for at plyndre langs de vendiske Kyster, og føjede til disse Forbrydelser oven i Kjøbet en anden ryggesløs Gjærning, som han udøvede ved selve den bornholmske Kyst. Et nork Handelsskib, der var ladet med kostbare Varer, strandede ved Bornholm. Eygil, som laa paa Lur tilligemed sine Folk, stormede nu frem, lagde Besætningen i Lænker, røvede Varerne og brændte derpaa Skibet tilligemed dets Besætning, for at Matroserne ikke skulde røbe Udaaden. Flere Omstændigheder vakte imidlertid Knuds Mistanke, og, for at skaffe sig nødvendig Oplysning om det Passerede, gav han sin Broder *Benedikt* Befaling til, at fængsle Eygil. Statholderen lod sig uden Modstand føre til Kong Knud, tilstod sin Forbrydelse og søgte endog at retfærdiggjøre sig med Skingrunde.

Men Knud lod sig ikke vildlede, og da Hoffet, som for største Delen bestod af Eygils Slægtninge og Ven-

ner, tilbød ham en Sum Penge, for at frelse den Skyldiges Liv, sagde Knud: „Det gaar ikke an; jeg vil ikke have Del i slig en Forbrydelse; han maa dø. Naar allerede det, at dræbe et eneste Menneske, er en Forbrydelse, som fordrer Dødsstraf, hvad Straf fortjener da vel den, som har dræbt saa mange, for at bemægtige sig deres Ejendele!“ Ingen vovede at gjøre Indvendinger, og Kongen befalede da, at man skulde føre Eygil ud i Skoven og hænge ham der; ogsaa de Medskyldige bleve straffede, enhver i Forhold til deres Meddelagtighed.

Men ligesom Kongen ved Haandhævelsen af stræng Retfærdighed drog Omsorg for de gode Undersaatters Fred og Sikkerhed, saaledes agtede han ogsaa paa at hæve Landets Velstand og at fremme Undersaatternes Lykke ved vise Love og Forordninger. Den kristelige Mildheds Aand, som besjælede disse Love, gjorde dem særlig skikkede til, at mildne vore Forfædres raa Karakter. Skjønt naadig mod Alle, var han dog særlig en Fader for de Trængende og Nødlidende, og han trøstede dem baade med sin Kjærlighed og sin Formue. Og da han vel vidste, at Kongens eget Exempel virkede langt mere, end alle Regeringsforordninger, saa overholdt han personligt paa det samvittighedsfuldeste ikke alene Guds Lov og Kirkens og Statens Bud; men han indførte ogsaa sand kristelig Tugt og Sædelighed i hele sit Hus, for at Landets fornemste Familie maatte være et stadigt Mønster for alle andre.

Gjennemtrængt af Troen paa Frelserens guddommelige Lære og paa den forædlende og helliggjørende Kraft, som er indeholdt i Kirkens hh. Naademidler, søgte han, at udbrede den kristne Religion over hele sit Rige, og blev saaledes et Redskab i Guds Haand, til at fuldende vore Forfædres Omvendelse. Med Rundhaandethed opførte han Kirker og smykkede dem med kongelig Pragt, for at hæve Gudstjenesten. Han ærede og forherligede Religionen i dens Tjenere, og begun-

stigede Alt, hvad der kunde fremme Guds frygten i Riget. Som den Allerhøjestes trofaste Tjener, der tilbad og anerkjendte den guddommelige Majestæt over sig, helligede Knud hele sit Liv, sin Magt og sin Formue til Guds Forherligelse og Menneskenes Frelse, og drog Omsorg for, at Evangeliet ogsaa bragtes til andre Lande, som endnu sad i Mørke, saaledes til Rusland, Kurland og Lithauen. Paa denne Maade omfattede den h. Knuds Hjærte Gud og Frelseren, Kirken — sin Familie, sine Undersaatte, alle Mennesker, ogsaa sine *Fjender* og *Forfølgere* med Kjærlighed. (Sluttet.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags havde den herværende *Svendeforening* indbudt adskillige af Menighedens Mænd til en lille Festlighed, som afholdtes i Foreningens Lokale i Frederiksberg Allé, og endskjønt det ikke var uden en vis Frygt, at Præsens og Medlemmer aabnede deres Lokale for de Indbudne, da man for første Gang agtede at opføre et lille Skuespil og ikke ganske var paa det rene med, hvorvidt Medlemmerne var deres Opgave voxen, saa viste denne Frygt sig dog ganske ugrundet; thi de Spillende skilte sig, alle uden Undtagelse, ypperligt fra deres Opgave. Herom vidnede ogsaa de stadige Bifaldsytringer fra Publikums Side, som gjenlød i Salen efter hver Akt. Festligheden aabnedes med en Prolog, som med megen Varme og Begejstring foredroges af et Foreningsmedlem. Derefter opførtes en Farce i 5 Akter af Josef Becks, og hvis Titel var „Wurst wieder Wurst“ eller „Høg over Høg“. De fire Medlemmers kvikke og morsomme Spil var upaaklageligt og forskaffede sikkert alle Tilstedeværende

en rigtig fornøjelig Aften og gav de bedste Løfter om Foreningens Fremtid paa dette Omraade. I Tiden mellem Akterne foredrog en Musikbande smuk og vel udført Hornmusik. Vi haabe, at Svendeforeningen lejlighedsvis en Gang imellem vil glæde os ved slige Festligheder og da indbyde saa mange, som Salen kan rumme. Interessen for Foreningen vilde derved betydelig vækkes, og det er ikke umuligt, at Svendeforeningen kunde blive Manges *Yndling*, hvad den i Sandhed fortjener at være, paa Grund af sin Vigtighed, baade i kirkelig og social Henseende. „Gud velsigne det hæderlige Haandværk!“

— „Mennesket spaar og Gud raa'r“, det er en Sandhed, som ofte bekræftes; ofte udklækker det stakels Menneske saa mange Planer for Fremtiden, men pludselig kommer Natten med sit guddommelige „redde rationem“, „aflæg Regnskab“. Dette har et af den herværende Menigheds yngre Medlemmer maattet sande i disse Dage. Den unge, haabefulde Kandidat *Jens Brix Hansen* er ikke mere! Hr. Hansen, som vil være Størstedelen af Menigheden bekjendt, opnaaede kun en Alder af 28 Aar, da Døden paa en sørgelig Maade indhentede ham. I længere Tid fungerede han som Lærer ved Sct. Knuds Skole, hvor han i høj Grad forstod at vinde Elevernes Hjærter for sig og med Dygtighed og Iver underviste i forskjellige Fag. Han havde i sin Tid været Elev af Haderslevs Læreres Skole og tog for 2 Aar siden den polytekniske Embeds Examen med Udmærkelse. Men desværre var det ham umuligt, at finde en nogenlunde fordelagtig Plads her i Landet og omgikkes derfor ofte med Tanken om at søge sig en Virksomhed i Udlandet. I Slutningen af forrige Aar var dette endelig lykkedes ham, men langt fjærnet fra Fædrelandet, idet han paa Andres Anbefaling havde foresat sig, at søge sin Lykke i Ostindien, i de hollandske Besiddelser paa Sumatra.

Til den Ende forlod Hr. Hansen den 8. Januar

Slægtninge og Venner i Kjøbenhavn, for med Dampskibet „Feronia“ af Hamborg at sejle fra Cuxhaven til Ostindien. Men „Guds Veje ere ikke vore Veje“, allerede den 12. Januar strandede Skibet ved den hollandske Kyst og det sank i Nærheden af Terschelling. Af de 34 Mennesker, som vare ombord druknede 20, blandt hvilke Hr. Hansen. Skibet var afgaaet den 11. Jan. om Middagen fra Cuxhaven med godt Vejr, men ud paa Natten rejste der sig en Storm, som stadig tiltog i Styrke, saa at Søerne fra alle Sider væltede sig ind over Skibet. Inden kort Tid sprang Skibet læk og en Mængde Vand trængte ind. Fosgæves arbejdede man med Damppumperne, Skibet sank stedse dybere og Søn slog Maskin-Skylightet ind og slukkede Ilden under Dampkjedlerne, saa at Redning var umulig. Den første Baad, som sattes i Vandet kængrede, saa at alle, som vare i den, omkom. Hvor vidt Hr. Hansen befandt sig i denne Baad, eller allerede tidligere er bleven slynget overbord, vides endnu ikke med Bestemthed. Den anden Baad med 14 Mand led ogsaa meget og fik flere Lækager, men det lykkedes dog at bringe den fri af Skibet og at holde den oven Vand, og efter at de havde drevet omkring fra Kl. 8 Morgen til 2 Eftm., bleve de endelig opdagede og frelste af den tyske Damp- per „Berlin“, som kom fra Brasilien.

Hr. Hansen efterlader sig her en dybt nedbøjet Moder, samt en yngre Søster og Broder, der alle tre kun saare nødigt havde taget Afsked med den bortdragende, dyrebare og Søn Broder, for ikke at være til Hinder for hans Livs Lykke, som han haabede at finde i fjærne Lande. En Trøst maa det være for dem, at vide, at han forhaabentlig har fundet den sande, evigtvarende Lykke, for hvilken den jordiske Lykke kun er et Støvgran. Th dels havde han den 8. Dec. paa Mariakongregationens Titularfest deltaget i Fælleskommunionen (om Aftenen ved Gudsmoderstatuens Kroning oplæste han endnu som Kongregationens Sekretær foran Alteret Navnene paa de nyoptagne Medlemmer); dels fremgaar

det af et Brev, som han sendte sin Moder fra Dampskibet, da Lodsens forlod det, at han ogsaa i Hamborg havde modtaget de hh. Sakramenter og saaledes vel forberedt havde tiltraadt den lange Rejse, som for hans Vedkommende skulde ende i Evigheden.

Vi henlede forøvrigt Menighedens Opmærksomhed paa Annoncen her neden under, ifølge hvilken hans Venner lade læse en højtidelig *Sjælemesse* for den Afdøde paa *Torsdag Kl. 9* i Sct. Ansgars Kirke, og anbefale hans Sjæl til vore Læseres andægtige Forbøn.
R. J. P.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 24. Januar. 3. Søndag efter Epiphanie. Timotheus, Biskop og Mart. — **25. M.** Pauli Omvendelse. — **26. Ti.** Oktav af Sct. Knud. — **27. O.** Johannes Kryssostomus, Biskop og Kirkelærer. — **28. To.** Votivofficium af det allerh. Sakrament. — **29. F.** Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer. — **30. L.** Martina. Jomfru og Mart.
Søndagen den 31. Januar. 4de Søndag efter Epiphanie. Ansgarius, Danmarks Apostels festlige Mindedag.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndagen den 24. Januar i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28, Kl. 8. — Om Eftermiddagen Kl. 4¹/₂ Andagt.

Elisabethforeningen holder sit vanlige Møde Søndagen den 31. Januar efter Levitmessens i Sct. Ansgar. Aarsregnskabet fremlægges. Foreningens Medlemmer anmodes om at møde talrigt.

Torsdagen den 28. ds. Kl. 9 læses en højtidelig h. Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke for vor afdøde, dyrebare Ven Kand. polyt. Jens Brix Hansen, hvortil Menighedens ærede Medlemmer herved indbydes af hans

Omgangsvener.

Butiksjomfru. En yngre Pige, som er vant og dygtig til Handel, eller har Anlæg til samme, søges til en herværende Forretning. Billet mrk. Nr. 8 modtager Ugebladets Redaktion.

Kommis. En katholsk Kommis, oplært ved Kolonial- og Produkthandel, de tre sidste Aar beskjæftiget ved en Urtekramforretning i en mindre Kjøbstad; militærfri, søger Plads til første Maj ved Kontor-, Lager- og Butiksforretning helst i Kjøbenhavn eller i en Provinskjøbstad, hvor der findes en katholsk Kirke.

Billet mrk. „Haab“ bedes tilstillet Ugebladets Redaktion snarest.

Rasmussen & Olsen, Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 5.

Søndagen den 31. Januar.

1886.

Indhold: Lidt om Menigheden i Fredericia. Digt. Knud den Helles Jubilæum. Den h. Barndoms-Forening. Efterretninger: London, Loretto, Rom, Paris, Kjøbenhavn.

Lidt om den katholske Menighed i Fredericia.

(Fortsat fra Nr. 3.)

Til Dr. Coppenraths Efterfølger som Sognepræst i Fredericia udnævnte den daværende Provikar for de nordiske Missioner, Dr. Paulus Melchers, Kapellanen ved Sct. Ansgars Kirke i Kjøbenhavn, *Johannes von Euch*. Den 4. Oktober 1864 læste denne for første Gang den h. Messe i Sct. Knuds Kirke. Tiltrædelsen skete under Forhold, der vare alt andet end lystelige. Byen bar endnu mange Spor af Bombardementet, som den havde været udsat for, Gaderne vare mennesketomme og Sorg laa præget i enhver Ansigt. Fjenden var endnu stedse i Byen, og hvor human dens Optræden end var, saa var Stemningen blandt Befolkningen dog overalt nedtrykt og mørk. En stor Del levede endnu adspredt i fyenske Landsbyer, hvor de havde søgt hen under Byens Bombardement; Pastoratet var aldeles ødelagt

paa Grund af den stærke Indkvartering, hvormed det havde været belagt; kun selve Kirken havde haft en blidere Skjæbne og ikke lidt nogen Overlast. Efterhaanden vendte Menighedens Medlemmer tilbage med Byens øvrige Befolkning til de forladte Hjem; men saa længe Østerrigerne forbleve i Byen, laa der ligesom en Mare paa alle Forhold, og det kirkelige Liv blev heller ikke uberørt deraf.

Først efter Østerrigernes Afrejse kunde Alt aande frit igjen; med travl Virksomhed søgte man overalt at bortfjerne den Uhyggelighed og Uorden, som Krigen havde afstedkommet. Med Virksomheden i det offentlige og borgerlige Liv kunde nu ogsaa det kirkelige Liv frit udfolde sig. Den katholske Menighed var, som vi allerede forhen have bemærket, fra en tysk bleven en dansk Menighed. Var der hidtil endnu fra Tid til anden bleven prædikeret paa tysk, saa ophørte det nu aldeles. Den katholske Kirke kunde, siden Religionsfriheden var bleven givet, ikke længere betragte sig som fremmed i et Land, hvor den engang havde været den bevægende Faktor og udbredt alle de kristelige Institutioner, som Nutiden endnu lever af. Den kunde ikke give Afkald paa det Haab, at mange med den givne Frihed vilde gjøre Fædrenes tvungne Skridt godt igjen, og komme til at se med andre Øjne paa den gamle Moderkirke, som ukjendt og uhørt af 3 Aarhundreders Slægter, havde maattet taale Exilets Glemsel og Ringeagt. Giv den katholske Kirke kun Frihed, Frihed i dens Prædiken og Kultus, Frihed i Kirken og Skolen, Frihed til at udvikle dens Institutioner mod Tidens og Samfundets Brøst, og Resultatet vil være: Kirken har ikke ophørt med at være den Aandsmagt nu som i de henrundne Tider, den forstaar endnu den Dag i Dag at bøje Villien ind under den guddommelige Autoritet og at drage Hjærterne til sig som den, der baade kan røre og tilfredsstille dem. Kjendsgjæmningerne tale tydeligt. De sidste Decenniers

talrige Konversioner, hvortil alle Stænder ydede deres Kontingent, have klarligen godtgjort, hvilken dybtfølt Trang den nys erhvervede Religionsfrihed imødekømt.

I de første 800 Aar efter Reformationen var Enhver, som vilde vende tilbage til Moderkirken, nødt til at drage til Udlandet, for at blive delagtig i denne Lykke; idet han vandt Kirken, tabte han Fædrelandet. Grundloven af 5. Juni 1849 ophævede dette pinlige Valg mellem Kirke og Fædreland. Den, som ifølge sin Overbevisning blev Kirkens Medlem, ophørte derfor ikke med at være Fædrelandets loyale Borger; han var fri og uhindret i Alt, lige agtet af Alle. Enhver vil kunne forstaa, hvorledes Kirkens Virksomhed og Stilling i vort Fædreland derved blev forvandlet med ét Slag. Fredericia Menigheds Historie turde byde et paafaldende Exempel herpaa. I det 18. Aarhundrede var en Tjenestepige fra Fredericia efter at være bleven undervist af de daværende Patres, i Hamborg bleven optaget i den katholske Kirke. Dette var, saavidt man kan skjønne, den eneste Konversion, som i henved 150 Aar fandt Sted i Fredericia, eller rettere sagt, hvortil Stødet var givet der. Først da forstaaer man dette ellers uforklarlige Fænomen, naar man af Byarkivets Akter erfarer, at Himmel og Jord blev sat i Bevægelse, for at konstatere Tildragelsen, at mere end 2000 Sider Folio bleve beskrevne, for at oplyse den, at Patrene bleve idømte klækkelige Mulkter, og at Kirken blev lukket i længere Tid under Trusel af, at Lukningen vilde blive permanent i Gjentagelsestilfælde.

Med dette for Øje sammenligne man nu den Kjendsgjerning, at der i Tidsrummet fra 1864—1884 i Fredericia bleve henved 200 Voxne med 120 Børn optagne i den katholske Kirke, uden at Nogen har fordristet sig til deri at finde et Angreb paa Statens Sikkerhed, eller en Forstyrrelse af den konfessionelle Fred. Det er et glædeligt Bevis paa, at den religiøse Frihed er

blevet et faktisk Gode i vort Land, at den katholske Kirke har faaet sin Hjem- og Borgerret tilbage, og at vi med frejdigt Haab tør se dens Fremtidsarbejde trøsteligen i Møde.

Efter denne korte Digression være det os tilladt at vende tilbage til Udgangen af 1864. Fredericia Menighed talte paa den Tid ialt 70 indenbys Medlemmer; henved 100—150 Katholiker boede adspredte i Jylland og paa Fyen. Skolen blev besøgt af henved 15 Børn. Drengene og Piger havde deres fælles Skolelokale i den lille toetages Bygning, som ved Brødrene *Schüttens* Gavnildhed var bleven bygget vest for Sct. Knudskirken i Aaret 1848. Samtlige Kirken tilhørende Ejendomme, selve Kirkebygningen indbefattet, vare i en daarlig Forfatning; det store Haveterræn, som udbredte sig bag de forskellige Bygninger, havde engang under Pastor *Haas* set bedre Dage; nu mindede det kun ved enkelte skyggefulde Alléer om den kjærlighedsfulde Haand, der fordum havde haft det under sin Varetægt. Overalt gaves der megen Brøst at bøde paa; mange Savn, som tidligere ikke havde været følte, gjorde snart bydende Krav paa, at blive afhjulpne.

Det første, den nye Sognepræst henvendte sin Opmærksomhed paa, var at faa den ensomt staaende Kirke prydet med et *Taarn*. I Folkemunde hed det endnu stedse trods den frigjørende Grundlov: Katholikerne maa ikke have Klokker; det er dem ikke tilladt, at holde Processioner. Saadanne ved hundreedaarige Tvangsregler indgroede Folkemeninger bortryddes bedst ved synlige Kjendsgjerninger. Den af Sognepræsten fremdragne Plan, om at bygge et Klokketaarn til Sct. Knudskirken, blev greben med Begejstring af hele Menigheden og understøttedes med sjælden Offervillighed. Enhver vilde bidrage dertil; Ingen vilde staa tilbage. Kjøbmand *Braun* gjorde sig en Ære af, at levere fra sin Skov det til Piloteringen nødvendige Pæleværk, og hvad den lille Menighed ikke kunde magte alene, det

lagde andre Velgjørere til. Snart vare de til Bygningen nødvendige 6000 Kroner samlede, og Grundstenen kunde lægges i Foraaret 1865.

Hr. Borgermester *Førgensen* samt en Del af Kommunalbestyrelsen overværede Højtideligheden. Mange af dem, som vare tilstede ved denne Lejlighed, leve nu ikke mere; men det er os en Fornøjelse her at konstaterer, at denne humane og elskværdige Embedsmand i hele den senere Fremtid uafbrudt viste den samme Imødekommenhed, det samme velvillige Sindelag mod alle Menighedens vitale Interesser og Bestræbelser; noget, som utvivlsomt bidrog til, at vedligeholde den konfessionelle Fred i den ellers i religiøs Henseende saa stærkt adsplittede By; den storartede Ligbegængelse, han fik, vidnede tilfulde om den Agtelse, han havde nydt.

Om Efteraaret var Taarnet blevet færdigt. Menighedens Glæde var stor over Værkets lykkelige Fuldendelse; en hidtil ukjendt Følelse, vækkende, opmuntrende, trøstende, besjælede Alles Hjærter, da for første Gang de to nye Klokker, som havde faaet Navnene „Sct. Maria“ og „Sct. Ansgar“, kaldte Menighedens Medlemmer til Kirken. Et af de mange Baand, som vare bristede i Reformationens Storme, var atter blevet knyttet til Fortidens Minder. Taarnet med dets smukke romanske Konstruktion var blevet en Pryd for Byen, som hidtil mærkeligt nok havde savnet det oplivende Syn af et slankt og rankt knejsende Spir. Sct. Knudskirken havde faaet en værdig Afslutning, som i høj Grad bødede paa dens temmelig tarvelige Ydre. Var Hanen, som afsluttede Korset, end bleven lovlig stor, saa talte dog dens Symbolik end stærkere til Præsten og Menigheden: Beder og vaager, at I ikke skulle falde i Fristelse. Lad Timen end komme, og vi ville haabe, at det ikke vil vare alt for længe, da dette Taarn maa vige Pladsen for et nyt og større, saa vil

det dog til enhver Tid have den store Ære, at have baaret de Klokker, som for første Gang efter Reformationen kimedede til Frihedens Morgenrøde, der var oprunden for os Katholiker i Danmark.

(Slattes.)

Vid min Sjæl, du er saa ringe,
Mindste Trængsel kan dig bringe
Bort fra Dydens skjønne Vej!
Hvad formaar jeg Arme, Svage,
Naar min Gud sin Haand vil tage
Kun et Øjeblik — fra mig?

Tro min Sjæl, dig møder mange
Fristelser og Trængsler lange,
Her i denne Taaredal!
At du ej skal bukke under,
Aabned Jesus sine Vunder
For dig, i sin bitre Kval.

Skjul dig der, hvor Storme suse,
Naar de onde Lyster bruse,
Og naar Verden haaner dig!
Med Disciple tillidsfulde
Bed: O Frelser min, du hulde!
Lad mig skilles ej fra dig!

En Trosfælle.



Knud den Helliges 800aarige Jubilæum.

(1086—1886.)

(Sluttet.)

Medens Kongen paa denne Maade haandhævede Landets Styrelse med stor Visdom og stræng Retfærdighed, var det en Selvfølge, at de Gode sluttede sig til ham med Ærefrygt og Kjærlighed, og at daarligt Sindede bleve Fjender af ham, idet de hellere havde ønsket at see Danmarks Scepter hvile i en kraftløsere Haand end Knuds. Da skete det, at England blev angrebet af en vældig Hærskare med Normannerhertugen Vilhelm i Spidsen, og da Anglerne bad de Danske om Hjælp, besluttede Knud at opfylde deres Ønsker, udrustede en Hær og stillede den under sin Broders, Hertug Olaf af Slesvigs, Befaling. Men denne, som tragtede efter at blive Herre paa Danmarks Trone, lod sig forlede til at misbruge Vaabnene mod Kongen; en Del slette og oprørske Personer sammensvor sig. ophidsede Folket, især i Jylland, til Oprør, og stræbte Kong Knud efter Livet. Da denne var bleven underrettet herom, befalede han strax omsorgsfuldt Dronning Edel, at hun uden Tøven skulde begive sig med Børnene til sin Fader i Flandern. Han samlede derpaa sine trofaste Riddere omkring sig og begav sig til Odense, for at forsvare sig og bekæmpe Oprørerne. Men opfyldt af det inderligste Ønske om, at skaane sine Undersaatters Blod, stolede han alt for let paa de trædske Oprørere, som, fordi de ikke vovede, at optage Kampen mod ham, ved Afsendinge lode ham edelig forsikre om, at Oprøret var dæmpet og Folket atter vendt tilbage til sin Pligt.

Kongen blev skuffet; thi Oprørerne rykkede i Ilmarsch frem mod Odense, for at overfalde ham. Da

erkjendte han og forudsagde det, at Døden ventede ham for Retfærdighedens Skyld, og da man raadede ham til Flugt, sagde han: „Nej, jeg vil ikke flygte; hellere vil jeg falde i Fjendens Hænder, end forlade dem, som ere mig hengivne, Desforuden vil man jo kun mit Liv.“ For at bivaane det h. Messeoffer, havde han begivet sig ind i Sct. Albani Kirke. Her knælede han ned for Alteret, og efter at have skriftet sine Synder og højtideligen erklæret, at han af ganske Hjærte tilgav sine Fjender, modtog han fuldkommen rolig den h. Kommunion. Medens han endnu bad, ankom hans Fjender til Kirken, og stormede den fra alle Kanter. Dels søgte de, at antænde den, dels at sprænge Dørene. Men da det ikke lykkedes dem, fordi Kongens Broder *Benedikt*, forsvarede Indgangen med en tapper Skare, saa styrtede de sig imod Vinduerne og slyngede gennem dem en Mængde Sten og Pile efter Kongen, som uafslædig bad foran Alteret for sine Fjender. Med udstrakte Arme knælede han i Bøn til Gud og, idet han anbefalede sin Sjæl til den Almægtige, ventede han i from Hengivelse paa Døden. Endelig ramte et Spyd Kong Knud, saa at han dødelig saaret segnede om og fuldbragte sit Offer den 10. Juli 1086 under Pave *Gregor VII.*'s Regering.

Hans Grav forherligede Gud ved mange Vidundere, og, efter at de senere hen vare blevne prøvede og anerkjendte af Kirkens Overhoved, blev han, fordi han havde lidt Døden paa Grund af sin Iver for Guds Ære, regnet blandt de hh. Martyrer, og hans Fest fastsat til den 19. Januar. Og tilvisse fortjener den h. Knud at æres, thi vi have i ham et herligt, opmuntrende *Exempel*. Han er et Exempel for Børnene, da han stedse var sine Forældres og Læreres Glæde, ved sin Flid, ved sine Fremskridt i alle nyttige Kundskaber, og frem for alt ved sin oprigtige Guds frygt og Fromhed, som adlede hans Aand og Hjærte. Den h. Knud er ogsaa et Mønster for den opvoxende Ungdom, idet

han, tro mod sin h. Daabspagt, ridderligt bekæmpede den tredobbelte onde Lyst, og kun viede sit Hjærte, sin Haand og sine Kræfter til Guds og det Godes Tjeneste. Den h. Knud er et Mønster paa et fornuftigt Standsvalg, idet han ikke spurgte Kjød og Blod, men Gud til Raads, for at vælge den Person, hvem han vilde give sit Hjærte og sin Haand til den uadskillelige Forening heri Livet; hvor lykkelig vilde ikke Ungdommen blive, dersom den fulgte dette den h. Knuds herlige Exempel!

Den h. Knud er et Mønster for Forældrene med Hensyn til Børneopdragelsen. Den Hellige opdrog en Helgen. Naar Forældrene selv ere trofaste Kristne og Guds og Kirkens lydige Børn, saa tør de ogsaa med Rette vente, at deres Børn ogsaa vil vise dem Højagtelse, Lydighed og Kjærlighed og saaledes blive baade retskafne Mennesker og fromme, gudfrygtige Kristne. Den h. Knud er et Mønster for alle Foresatte, idet han til Fremme af sine Undergivnes Vel ventede sig mere af sit eget Exempel, end af sine Love. Den h. Knud er et Mønster for Alle, idet han i hele sin Handel og Vandel ikke havde noget andet Maal for Øje, end at erkjende, tjene og elske Gud, og ved den trofaste Tjeneste at opnaa den evige Salighed. Det er jo Alles Bestemmelse; maatte vi arbejde for den med samme Iver og Aarvaagenhed, som den h. Knud gjorde det, og saaledes ogsaa engang opnaa det evige Livs Krone!

Foruden denne korte Levnedbeskrivelse af den h. Knud i Anledning af hans 800aarige Jubilæum, ville vi til Slutning endnu meddele vore Læsere, at der paa selve den h. Knuds Dødsdag, den 10. Juli, eller i alt Fald i Løbet af Sommeren, agtes foranstaltet en katholsk *Valfart* til den h. Knuds Grav i Odense Domkirke, og vi tvivle ikke om, at dersom Planen realiseres, ret mange af Menighedens Medlemmer baade her i Hovedstaden og i Provinserne ville benytte Lejligheden, til

at bede en andægtig Bøn ved den h. Knuds Grav i det prægtige Tempel, som vore Forfædre have rejst til hans Ære, og hvor han hviler i Nærheden af det lille, beskedne katholske Gudshus, hvor hans Relikvier egentlig høre hjemme.

†

Den h. Barndoms-Forening

til *Hedningebørns Frelse* fortsætter sin storartede Virksomhed i alle Lande. Dens samlede Indtægt har i Aaret 1884 været 2,992,000 Francs eller henved 2 Millioner Kroner, som af Centralbestyrelsen i Paris blev fordelt og tilsendt de forskjellige Missionsanstalter i Asien og Afrika. Der blev understøttet 220 Missionshuse, 172 Haandværksskoler, 51 Landbrugs-skoler og 530 Apotheker i de hedenske Missioner. Der døbttes 429,207 Børn og forplejedes 100,250 Børn.

Ved et Blik paa dette korte Regnskab vil man kunne indse den store Velsignelse, som denne Forening nedkalder fra Himlen, og det ikke alene over Hedningebørnene, men ogsaa over de kristne Børn og alle dem, som deltagte i denne Kjærlighedsgjerning. 429 Tusinde Sjæle ere blevne gjenfødte i Kristus og have faaet Del i Forløsningens usigelige Goder, og de fleste af disse Døbte fryde sig allerede nu sammen med Englene for Guds Aasyn i Himlen. Over 100 Tusinde Børn ere frelste fra Hedenskabet og opdrages i den kristne Tro; de lære at elske og tjene Gud og blive fromme Kristne, for senere hen at udbrede Troens Lys blandt deres hedenske Landsmænd.

Men ogsaa Foreningens Medlemmer, de kristne Børn og deres Forældre, samt alle dens Velgjørere drage visselig Velsignelse og Naade ned over sig ved den fromme Gjerning. Maa det ikke virke til Velsig-

nelse for det kristne Barn, og maa ikke den guddommelige Børneven se med Kjærlighed ned til det, naar det frembærer en from Bøn og et Selvfornægtelsens Offer, for at frelse de mest forladte og ulykkeligste Børn i Verden paa Sjæl og Legeme ?

Det er et stort Savn, at vi ikke have en dansk Oversættelse af Foreningens Aarbøger^{*)}, som indkomme paa fransk og tysk, og som fortælle saa mange interessante Ting om de fjærne Hedningelande, om Foreningens Virksomhed, om de smukke Exempler paa kristne Børns Offervillighed for Hedningebørnene og om al den Naade og Velsignelse, som Gud lader Foreningen blive til Del i dens Virksomhed for Guds Riges Udbredelse og Sjælenes Frelse. Mon ikke Lærere og Lærerinder kunde fortælle Børnene i Skolen et og andet herom, til Børnenes Opbyggelse og Oplysning ?

Hvad den h. Barndoms Forening her i *Danmark* særligt angaaer, da har den atter vundet flere Medlemmer i de herværende katholske Menigheder og der er indkommet et større Kjærlighedsoffer til Hedningebørnenes Frelse, end nogensinde tidligere. *Fredericia* og *Aarhus* have sluttet sig til Foreningen, og disse Menigheders Børn staa nu ogsaa under Jesusbarnets Banner, for at udbrede dets Rige blandt Hedningebørnene. I *Aarhus* have, efter en højdetidelig Gudstjeneste med Prædiken om Foreningens Formaal og Virksomhed saa mange Børn meldt sig til Optagelse, at man strax har kunnet danne 7 Afdelinger, som hver bestaa af 12 Medlemmer.

Foreningens samlede Indtægt for Aaret 1885 har, med Fradrag af 4 Kr. 58 Øre i Portoudgifter, været 434 Kr. 10 Øre; deraf 111 Kroner fra *Norge*. Vi anføre her de enkelte Menigheders Bidrag:

Kjøbenhavn, Sct. Ansgars Drengeskole 22 Kr. 92

*) Redaktionen har søgt at raade Bod herpaa, ved af og til at bringe en Efterretning, som var hentet fra „Aarbøgerne“, og den vil fortsætte hermed i det nye Aar.

Øre; Sct. Knuds Skole 15 Kr. 82 Øre; Sct. Josefs Søstrenes Skoler 90 Kr.; Kollekt ved Børnegudstjenesten i Sct. Ansgars Kirke 17 Kr.; samt: en Ubekjendt „for de smaa Afrikanere“ 10 Kr. — *Ordrup*, Sct. Andreas Kollegiet, Medlemmernes Bidrag 15 Kr. 85 Øre; *ex voto* Gave til Løskjøb af et Hedningebarn 18 Kr. 67 Øre. — *Randers*, Menighedens Bidrag 14 Kr.; en Anonym 6 Kr. — *Horsens*, 10 Kr. — *Fredericia*, 22 Kr. — *Kolding*, Medlemmernes Bidrag 23 Kr. 88 Øre, deriblandt til Løskjøb af et Hedningebarn ved Navn „Carola“; Kollekt ved Foreningens Festgudstjeneste 8 Kr. 26 Øre. — *Odense*, Medlemmernes Bidrag 33 Kr. 29 Øre; Kollekt ved Festgudstjenesten 10 Kr. 50 Øre. — *Tromsø* i Norge, Indtægt af Bazaren 55 Kr.; *Trondhjem* i Norge 56 Kr., dels af Skolebørnene, dels en Velgjørers særlige Gave. Desuden ere indkomne nogle særlige Gaver til Beløb af 8 Kr.

Vor kjære Frelser velsigne alle de Børn og Voxne, som have bidraget til denne smukke Gjerning; han belønne med rige Naadegaver hver from Bøn, hvert Offer, hver Forsagelse for de stakkels Hedningebørns Frelse og for Guds Riges Udbredelse.

De højærværdige Gejstlige gjøres opmærksomme paa de to hh. Messer, som kunne læses for Foreningens Medlemmer; den første mellem Julefesten og Jesu Fremstilling i Templet (2. Februar); den anden fra 2. Søndag efter Paaske indtil Slutningen af Majmaaneden. Naar Medlemmerne bivaane disse hh. Messer, kunne de hver Gang vinde en fuldkommen Aflad, dersom de tillige modtage Bodens og Altrets hh. Sakramenter, eller kun Bodens, saafremt de endnu ikke have modtaget den første h. Kommunion, og desuden bede i Kirken ifølge den h. Faders Mening. Ved disse to hh. Messer kan Præsten ogsaa lyse den højtidelige Velsignelse over Børnene, efter det Formular, som findes i Aarbøgernes 4. Hæfte, 1885, Side 53.

Odense; paa Sct. Knuds Fest 1886.

J. C. Lichtle.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

London. 20. Jan. For den *katholske Skolesag*, har den henrundne Uge været af stor Betydning. Først offentliggjortes Listen over Medlemmerne af den *kongelige Kommission*, som skal undersøge Resultaterne af Skoleloven af 1870. Til Medlem af denne Kommission er ogsaa Kardinal *Manning* bleven kaldet. Angaaende Betydningen af denne Undersøgelse, som Staten har anordnet, hersker der kun én Mening i hele Landet. England staar idag foran Valget, om det vil træde i Frankrigs og Nordamerikas Fodspor og indrette et konfessionsløst Elementarskole-System, eller opretholde Skolens kristelige Karakter. Kommissionens Sammensætning er overalt bleven modtaget med Tilfredshed; thi, naar Forsvarerne af den *konfessionelle* Skole i Kommissionen ere det overvejende Flertal, saa maa man heller ikke glemme, at de ere Repræsentanter for de fleste Interesser. Medens 1,115,832 Børn besøge de konfessionsløse Skoler, befinde 2,157,292 Børn sig i de konfessionelle Elementarskoler.

Loretto. Den betydelige Formue, som igjennem Aarhundreders Løb var bleven samlet ved den berømte *Valfartskirke i Loretto* i Italien, blev under den pave-Regering bestyret af en Prælat, som Paven selv havde udnævnt til apostolisk Kommissær. Da Piemonteserne imidlertid i September 1860 sammen med Umbrien og le Marche ogsaa rev Byen Loretto til sig, afskedigede de strax den gejstlige Kommissær og indsatte en verdslig, som havde gjort sig fortjent af det revolutionære Parti. Denne Regeringskommissær, som tillige var Marquis og Senator i Kongeriget Italien og modtog en rigelig Gage, var saa samvittighedsløs og uforskammet, at han af Kirkens Indtægter anviste en Sum som Bidrag til et Mindesmærke for Garibaldi, hvis Indskrift oven i Kjøbet forhaaner den h. Gudsmoder paa den skændigste Maade. Nu har Straffen ogsaa naaet ham, thi paa Grund af, at flere kostbare Kunstgjenstande, som vare anbetroede hans Varetægt, ere forsvundne, er han nu bleven afskediget med Skam fra sit Embede.

Rom. Ifølge „Univers“ skal Generalen for Jesuiterordenen, *P. Beckx*, som opholder sig i Rom og den 8.

Februar fylder sit 92 Aar, være betænkelig syg. Forstanderne for Ordenshusene og Provinserne skulle være blevne opfordrede til at anordne Bønner for den Syge.

Paris. *Louise Michel*, den bekendte Petroleuse, hvis Voxfigur findes opstillet i Panoptikon og hvor hun er fremstillet i Fængslet sammen med sin sorte Kat, er fornødig bleven frigivet og har paany begyndt at holde rasende Foredrag, for fuldt Hus i Rivoli-Salen i Paris. „Hun er kjed af Frankrig, som nu, istedenfor én Tyran, besidder tusinde og erklærede, at hun vil til det iskolde Norden, til Tyskland og Rusland, for at bekæmpe Tyranniets Bjørne. Siden hendes Moders Død er der nu intet til Hinder for, at hun helliger sine Kræfter til de Udsugedes og Udplyndredes Tjeneste blandt alle Nationer. Hun frygter ikke Døden; hun vil trodse Czaren af Rusland og forsvare Revolutionens hellige Sag i hans eget Land. Men først vilde hun holde en Række offentlige Foredrag i Frankrig.“ Denne Megære, som Fangenskabets ikke synes at have kuet hverken aandeligt eller legemligt, vil sikkert berede Magthavere endnu mange Vanskeligheder.

Et Medlem af Kommunalraadet, Overlæge ved Charité-Hospitalet, Dr. *Désprès*, holdt nylig et Foredrag for en talrig Forsamling, i hvilket han bittert klagede over den elendige Tilstand, som herskede i mange Hospitaler; siden de barmhjertige Søstres For drivelse fra dem. De Syge havde blandt andet undertegnet Bønsskrifter, fordi de sultede; istedenfor Kjød fik de kun Ris i Suppen. Dette havde sin Grund i, at Pengene vare slupne op, saa der maatte spares indtil Aarets Slutning. „Tror I.“ saaledes sluttede Taleren, „at Republikken vil vinde derved?“ Men et andet Medlem af Byraadet, *Monteil*, raabte nu: „Hvorledes det end forholder sig, saa have vi nu *Magten*, og vi ville bruge den. Der maa en Gang for alle gjøres en Ende paa Klerikalismen.“ En Bande af hans Tilhængere stormede Talerstolen og skreg og raabte imod de Klerikale. De fik Overhaand, og Forsamlingen vedtog en Dagsorden, ifølge hvilken der forlanges, at *alle Søstre strax skulle udvises af Hospitalerne* og alle klerikale Embedsmænd og Læger afskediges.

Kjøbenhavn. Den paa Epiphanie i Præfektorets Kirker og Kapeller til Bedste for *Lyonerforeningen* til Troens Udbredelse iblandt Hedningerne afholdte *Kollekt* har, efter hvad vi erfare, indbragt følgende:

Kjøbenhavn: Sct. Ansgars Kirke 28 Kr. 72 Øre, Sct. Knuds Kapel 34 Kr., Sct. Josefs Kapel 32 Kr. 25 Øre, Sct. Mariæ Kapel 14 Kr. 50 Øre, Sct. Andreas Kirke, Ordrupshøj, 36 Kr.

Provinserne: Odense 15 Kr. 55 Øre, Svendborg 7 Kr., Kolding 19 Kr. 68 Øre, Fredericia 16 Kr. 16 Øre, Horsens 4 Kr. 4 Øre, Aarhus 11 Kr. 17 Øre, Randers 41 Kr. Den samlede Sum udgjør saaledes 259 Kr. 87 Øre.

— Den 17. Januar fejrede den katolske Kirkes Forkæmper i den tyske Rigsdag, Dr. *Windthorst* sin 74-aarige Fødselsdag. Tysklands Katholiker have sikkert god Grund, til at takke Gud fordi han har givet dem denne udmærkede Forkæmper for Sandhed, Frihed og Ret, og det er deres Haab, at den Almægtige vil bevare ham endnu længe til Gavn for Kirken. Hvormegen Pris det katolske Folk sætter paa Dr. *Windthorst*, derom vidnede de mange hundrede Breve, Telegrammer, Blomstersendelser, som indløb fra Foreninger og Private, baade fra Tysklands forskjellige Egne og fra Udlandet, Hans Venner i Rigsdagen og Landdagen ærede *Centrumsføreren* ved et Festmaaltid, i hvilket over 200 Personer toge Del. Blandt Brevene han modtog fandtes et *stort* og et meget *lille*. Det første kom fra en Biskop, som sendte ham 1000 Mark til den nye Kirke i Hannover, til hvilken Dr. *Windthorst* indsamler; det andet kom fra en lille Pige med 50 Pfeninge af Sparebøssen i samme Øjemed. Kirkens Biskop sammen med Folkets beskedne Barn, det er baade rørende og lærerigt. Paa denne Enighed, som Troen og Offervilligheden opretter og opholder mellem Høje og Lave, Gamle og Unge, Nutid og Fremtid, grunder sig det katolske Folks Ros, Kraft og Haab.

„UNIO.“

Torsdagsmøderne ere gjenoptagne og afholdes i „Hotel Union“, Hj. af Sct. Annaplads og Toldbodgade. — Idag, d. 31. Jan., Oplæsning.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 31. Januar. 4. Søndag efter Epiphanie. Danmarks Apostels, den h. Ansgars festlige Mindedag. — 1. Februar, M. Ignatius af Antiochia, Biskop og Mart. — 2. Ti. Mariæ Renselse (fejres offentlig næste Søndag). — 3. O. Ansgarius, Biskop og Apostel for Danmark (Kl. 8¹/₄ Messe for Ansgariusforeningen). — 4. To. Andreas Corsini, Biskop og Bekj. — 5. F. Agatha, Jomfru og Mart. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Andagt med Prædiken). — 6. L. Titus, Biskop og Bekj.

Søndagen den 7. Februar. 5. Søndag efter Epiphanie. Mariæ Renselse eller Kyndelmisse. (Den højtidelige Lysevielse begynder Kl. 9^s/₄).

Elisabethforeningen holder sit vanlige Møde Søndagen den 31. Januar efter Levitmessen i Sct. Ansgar. Aarsregnskabet fremlægges. Foreningens Medlemmer anmodes om at møde talrigt.

Mødreforeningen. Tirsdagen den 2. Februar Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningen.

Ansgariusforeningen afholder sin aarlige Generalforsamling Søndagen den 7. Februar efter Højmessen i Sct. Ansgar. — Valg af Bestyrelse foretages. Mødested: Forsamlingsværelset i Præsteboligen. Talrigt Møde udbedes. Bestyrelsen.

Fortrolig Korrespondents. Hr. Ep. Deres Klage over, at være gaaet forgjæves til Sct. Knuds Kapel „paa Nationalhelgenens 800aarige Festdag“ har vi modtaget. At Festen ikke særlig er bleven fejret, som forhen, den 19. d. M. med Højmesse er dog næppe nogen „Forsømmelse“, men begrundet paa, at Sct. Knuds Jubilæum vil blive fejret med desto større Festlighed paa Helgenens egentlige Dødsdag den 10. Juli.

— Ærede „Abonnet“! At De ogsaa hed „Troesfælle“ og oven i Kjøbet var poetisk anlagt, det vidste jeg. Rundskriften, som jeg beundrer, havde forraadt Dem. Tak fordi De „bliver ved.“

— Hr. „Katholikos“, Deres Tvivl med Hensyn til Fædrene paa Marmorkirken skal blive løst, saa snart jeg finder Plads. Men jeg kan ikke se Deres Berettigelse til Navnet „Katholikos“.

— Nok en Gang til „Troesfælle“: Flere af Menighedens Medlemmer ere optagne i den tredie Orden. Saavidt jeg véd, henvender man sig desangaaende til Hr. Præfekten.

— X. Fra Hr. Præfekten har jeg modtaget 7 Kr. til Vincentsforeningen, som med Tak skulle blive sendte Foreningens Præses, Hr. Pastor Bøhmer. Det skulde glæde mig, om jeg ofte kunde være Dem taknemlig i Foreningens Navn. „Bliv De ogsaa kun ved“ ligesom „Troesfællen“, over hvis Anonymitet jeg endnu bryder mit Hoved.

— Ubekjendte Menneske i Aarhus! Det var ret! 50 Kr. til Rosenkranskirken! Maa jeg takke Dem, og paa Gjensyn her i den Fortrolige.
Red.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 6.

Søndagen den 7. Februar.

1886.

Indhold: Kyndelmisse. Er Lutherdommen en ny Religion? Lysevielsen og Blasiusvelsignelsen. Efterretninger: Fredericia, Posen, Italien, Kjøbenhavn.

Kyndelmisse.

Maria at elske min Attraa det er;
I Glæde og Sorg er hun lige mig kjær!
Mit Hjærte, Maria, drag stedse til Dig:
Jeg tjener Dig evig, Du svigte mig ej.

O, havde jeg tusinde Hjærter, ja vist,
Jeg vilde dem give med inderlig Lyst.
Tag Venner og Fjender, tag Legem og Sjæl,
Led alt hvad jeg elsker, til varigt et Vel.

O Moder besegl nu den evige Pagt,
Styr Hjærtet og Munden med Kjærligheds Magt
Beskyt os i Livet, ved Døden vær nær
Fra Mørket til Lyset o ledsag Enhver!

Naar Barnet du vugger i Moderfavn
Og Læben fremstammer dets søde Navn,
Da byd og mig kjærlig din Moderhaand
.: Mig fængsle til Jesus med Troskabsbaand. .:.

Er Lutherdommen en ny Religion?

En historisk Henstilling.

Af en Protestant.*)

Nedenstaaende Artikel blev nedskreven som Svar paa et Angreb, en Sognepræst i Folkekirken havde rettet imod Stiftsprovst *Kofoed-Hansens* kirkelige Indlæg: *Ere vi fremdeles Lutheranere?* Sognepræsten havde nemlig angrebet Stiftsprovstens Paavisning af, at den s. k. Reformation i Virkeligheden kun var en *Revolution* og at som Følge heraf *Lutherdommen er en ny Religion, et Menneskeværk*. Sognepræsten var i sit Angreb imidlertid slet ikke kommen ind paa Sagens Realitet, men havde udelukkende indskrænket sig til at fremføre lyriske Misbilligelsesudbrud. Jeg tillod mig derfor at pege paa nogle af de mest iøjnefaldende historiske Kjendsgjerninger, hvoraf Spørgsmalets Afgjørelse afhænger. Saaledes fremkom da nedenstaaende Artikel. Den blev imidlertid ikke optagen der, hvor den var bestemt for. Jeg tillader mig derfor at sende den til Redaktionen af nærværende Tidsskrift, som maaske ikke vil nære en saa udpræget Angst for historiske Kjendsgjerninger, som Tilfældet synes at være baade blandt Folkekirkens Præster og i vor periodiske Presse.

I højeste Grad ejendommeligt er det, at Frelseren ikke vilde grunde sin Kirke paa noget Skriftligt, men kun vilde have med levende Mennesker at gjøre. „Du er den Klippe,“ sagde han til Simon Jonassøn, „hvorpaa jeg vil bygge min Kirke; dig vil jeg give Himmeriges Nøgler,“ (Matth. 16, 17—18) og som for ret at slaa det uomstødelig fast for alle Tider, at Kirken skulde hvile ikke paa nogen Abstraktion, men paa et levende Menneske, ligesom Gud i Jesus Kristus selv fremtraadte i levende Menneskes Skikkelse, gav Frelseren sin Apostel Navnet „*Klippen*“ (hebraisk *Kefa*, græsk

*) Da Redaktionen gjentagne Gange i forrige Aar har optaget Udtalelser fra Protestantismens Lejr angaaende den katholske Kirke, saa have vi heller ikke troet at burde nægte ovenstaaende mærkelige Udtalelse Plads i Bladets Spalter, og det saa meget mindre, som Forfatteren selv har navngivet sig for os. Red. Anmrk.

Petrus; ingen anden Apostel nød nogen saadan Udmærkelse). Saaledes indstiftede Kristus Pavedømmet.

Og denne sin *egen Kirke* gav Kristus derpaa det Tilsagn (Matth. 16, 18.), at „Mørkets Magter ikke skulde faa Overhaand over den,“ at den altsaa skulde være ufejlbar i sin Lære; thi hvis Kirken kunde lære fejl, da *var* den jo allerede besejret og tilintetgjort af Tvivlens og Usandhedens mørke Magter.

Kristi Kirke var saaledes et Samfund uden skrevne Vedtægter eller Læresætninger, kun hvilende paa det levende Ord af Herrens egen Mund og paa de hellige Sakramenter, dem han betroede sine Apostle, de første katholske Gejstlige — men ogsaa *kun* dem og deres retmæssige Efterfølgere — at forvalte, samt paa Frelserens eget hellige Liv som Exempel til Efterfølgelse. Dette Liv er derfor det højeste kristelige Ideal, og den katholske Gejstlighed, til hvilken Stand Adgangen staar enhver aaben uden Hensyn til verdslig Rang, naar han kun vil efterstræbe Idealet, er derfor forpligtet til af yderste Evne at stræbe efter at leve paa samme Maade som Kristus levede. Derfor kræver bl. a. den katholske Kirke af sine Gejstlige, at de skulle leve i ugift Stand (Cölibat).

Hele dette aldeles enestaaende Samfund, hvortil intet andet tilsvarende findes i Menneskeslægten Historie, hviler altsaa paa den mest ubegrænsede Underkastelse under Guds Lære og Befalinger. Heri udtrykkes klart Kirkens og Kristendommens hele Karakter og Væsen: *dens absolute Enhed i Troen*.

Tanken om flere forskellige kristne Kirker eller Kirkeafdelinger, der vel hver for sig kunde have deres egen Opfattelse af det Hellige, men desuagtet være lige gode i Guds Øjne for det, er aldeles uforenelig med et saadant Samfund, og *Kristus* kjender heller intet til den Slags Tolerance (Indifferentisme), men sammenligner tværtimod sit Rige med et lille Sennopskorn, hvoraf der skal fremspire *ét eneste stort Træ* (men

ikke en Skov med mange Træer); *Paulus* formaner til at bevare Aandens Enhed i Fredens Baand; ét Legeme og én Aand, ét Haab, én Herre, én Tro, én Daab, én Gud og alles Fader (Ephes. 4, 3—6), og Kirkefaderen *Irenæus* († 202) siger: „Skjønt Kirken lever spredt over den hele Verden, bevarer den dog den saliggjørende Lære, som om Kirken boede sammen i et og samme Hus, som om den havde én Sjæl; den lærer overalt det samme, som om den kun havde en eneste Mund. De germanske Kirker lære ikke andet end Kirkerne i Gallien eller Ægypten; men ligesom Solen er en og den samme over den hele Verden, saaledes straalers ogsaa Sandhedens Prædiken overalt og oplyser Menneskene.“

Til den katholske Kirke med Paven som Enhedens Vogter har Jesus altsaa mundtlig betroet sin for hele Menneskeslægten fælles Lære, for hvilken han led Døden paa Korset, uden at han ansaa det for nødvendigt at give skriftlige Garantier for at sikre Menneskeslægten imod sin Læres Forfalskning. Kun mundtlig havde han givet Paven sit Ord paa, at Læren altid skal forblive uforfalsket; men de der kunne tro, at Jesus Kristus er den almægtige Gud selv, maa vel ogsaa sagtens nok kunne tro, at Gud baade kan og vil holde sit Ord og ikke vil staa tilbage for sine ringe Skabninger, blandt hvem det dog hedder: et Ord er et Ord og en Mand er en Mand.

I fuld Overensstemmelse med denne Kirkens historiske Oprindelse udtalte derfor Pave Leo XIII for nogle Maaneder siden i sin bekjendte Encyklika, der modtoges med saa stor Anerkjendelse, ikke blot af den danske, men ogsaa af den europæiske Presse i det hele: „Jesus Kristus har i Virkeligheden overantvordet sine Apostle den frie Raadighed over de hellige Ting . . . det er følgelig ikke Staten, men Kirken, der skal tjene Menneskene som Vejleder til Himlen. Og det er netop den, der af Gud har faaet det Hverv at dømme og bestemme angaaende det, som vedrører Religionen, at lære Fol-

kene, at udbrede det kristne Navn saa vidt som vel muligt, kort sagt, at forvalte den kristne Religions Anliggender frit og uhindret efter eget Forgodtbefindende. Denne i sig selv uafhængige og fuldkomment selvstændige Autoritet . . . har Kirken aldrig ophørt at gjøre Krav paa og offentlig at udøve, efter at allerede Apostlene havde værnet om den, idet de, da Synagogeforstanderne forbød dem at forkynde Evangeliet, standhaftig svarede: „Man maa adlyde Gud mere end Mennesker,“ (Ap. Gj. 5, 29). Denne samme Autoritet have Kirkens hellige Fædre . . . forsvaret med vægtige Grunde, og de romerske Paver have aldrig undladt at værne om den med uovervindelig Mod imod Kirkens Fjender. Ja, Fyrsterne selv og Republikernes Styrere have i Ord og Gjerning anerkjendt den . . . ved at underhandle med Kirken som med en retmæssig suveræn Myndighed.“

I denne Skikkelse havde Kristendommen bestaaet i halvandet Aartusinde og kristnet det romerske Verdensrige tilligemed de tilgrænsende barbariske Folkeslag; da *Luther* fremstod med den Paastand, at der ikke gaves nogen gejstlig Stand, men at *alle* Kristne vare Præster, og at man i Bibelen (i: det nye Testamente) selv kunde læse sig til, hvad der var sand Kristendom; Kirken burde derfor afskaffes og Staten sættes i dens Sted, saa at Landsfyrsterne udnævnte Mænd, der var kyndige i den hellige Skrift, til at være Prædikanter for dem, der ikke selv kunde læse Skriften.

Luther oversaa herved, at Kristus ikke har givet nogen skriftlig Basis for sit Samfund. *Bibelen* er nemlig *meget yngre* end Kirken. Enhver af Bibelens Forfattere, som alle vare høje katholske Gejstlige, har kun haft en særlig Øjeblik-Anledning til at optræde som Forfatter, derfor findes der heller ikke i Bibelen nogen Lærebog eller Katekismus i Kristendom. Efter Herrens Indstiftelse havde man jo Kirken som den eneste mundtlige Lærer; i Bibelen findes derfor heller ikke den hele

kristelige Tradition, men kun *noget* af den (Joh. Evangeliets 21, 25 siger endogsaa dette med rene Ord; kun Kirken bevarer den *hele* Tradition). Der cirkulerede en Masse andre gudelige Skrifter, men Kirken samlede kun de ypperste, for hvis Ægthed og guddommelige Inspiration den garanterede, og disse Skrifter tilsammen udgjøre hvad vi nu kalde det nye Testamente. I Aaret 494 udfærdigede Pave *Gelasius I.* det Dekret, hvorved dette endelig blev afsluttet.

Bibelens Autoritet støtter sig altsaa *kun* til den katholske Kirkes; forkaster man Kirken, gaar Bibelen i Løbet med det samme som guddommelig inspireret Bog. Bibelen er altsaa ikke mere troværdig end den katholske Kirke selv. At opstille Bibelens Autoritet imod Kirkens er derfor omtrent lige saa kløgtigt som at ville løfte sig selv i Vejret ved sin egen Haartop.

Den store Kirkeforfatter *Tertullian* († 220) fremhæver allerede det meningsløse og uberettigede i at ville adskille Bibelen fra Kirken, i hvis Skjød den er opstaaet og hvis Ejendom den er, og vil have, at Kirken skal spørge Anderledestroende, naar de ville paa-beraabe sig Skriften, saaledes: „Hvem ere I? Naar og hvorfra ere I komne? Hvad bestille I som Fremmede her paa vor Jord? Med hvilken Ret fælder du, Marcion, min Skov? Hvem giver dig, Valentinus, Lov til at bortlede mine Kilder? Hvem giver dig, Apelles, Fuldmagt til at forrykke mine Grænseskjel? Jorden tilhører mig; hvorledes tør I andre saa græsse her? Jorden er i min Besiddelse; jeg besidder den fra Arilds Tid; jeg har besiddet den før eder; jeg har paalidelige Adkomstbreve fra Stifteren selv, hvem Grunden oprindeligt tilhørte. Jeg er Apostlenes Arving, indsat dertil ved deres Testamente; jeg besidder den saaledes som de ved Dokumenter og under Ed have bestemt. I ere derimod af dem for stedse gjorte arveløse og udelukkede som Fremmede og Fjender (*De præscrip. hæretic. Kap. 37*).“

Men selv om Bibelen ogsaa besad selvstændig Autoritet, saa vilde den dog af forskjellige Grunde kun afgive et meget upaalideligt Trosgrundlag. Den oprindelige Text er nemlig for længst gaaet tabt, og i de Afskrifter, hvormed vi nu maa nøjes, løbe Textuoverensstemmelserne op til det uhyre Antal af 30,000, som Filologerne endnu den Dag i Dag torgjæves bryde deres Hjærner med at finde Rede i. Hertil kommer saa den fatale Omstændighed, at Bibelen er skrevet i et for længst uddødt Sprog og derfor maa oversættes i Landsprogene, naar den skal blive tilgængelig for Hvermand; herved bliver det der bydes, naturligtvis endnu mere upaalideligt. *)

*) Hvor upaalidelig saaledes f. Ex. Luthers Oversættelse er, fremgaar bl. a. deraf, at han end ikke undsaa sig for ligefrem at *forfalske* Romerbrevets 3. Kap. 28. Vers ved at indskyde Ordet „alene“, som ikke findes i den græske Text. Stedet kom derved i Oversættelsen til at lyde saaledes: „Derfor slutte vi, at Mennesket bliver retfærdiggjort ved Troen *alene* uden Lovens Gjæringer.“ Da „Retfærdiggjørelsen af Troen alene uden Gjæringer“ er det ene af de to dogmatiske Grundprinciper, hvorpaa Lutherdommen er bygget (*Martensen* kalder det endog Lutherdommens „*Hovedhjørnesten*“; det andet dogmatiske Grundprincip er „den frie Skriftfortolkning“). var det naturligtvis Luther yderst magtpaaliggende at kunne støtte det paa Bibelen. Han lavede derfor Skriftstedet saadan til, at det kom til at passe. Da Katholikerne bebrejdede ham hans Usandhed, svarede han: „Troen alene uden Gjæringer gjør from. Og det gjør mig ondt, at jeg ikke ogsaa har tilføjet: *alle og af alle*, altsaa *uden alle Gjæringer af alle Love*, saa det bliver højt og tydeligt udtalt. Derfor skal det *blive* i mit Nye Testamente; og om end alle Pave-Æsler blive gale og rasende, skulle de dog ikke faa det (3: Ordet „alene“) ud af det.“ Jfr. Luthers Werke (Jena 1557, VI. Th. fol. 66 a). I vor danske Bibeloversættelse, som blev affattet efter Luthers, stod det ogsaa i Aarhundreder, men i den nuværende Vajsenhusudgave har man dog ment, at det var for galt at beholde det og derfor omsider taget det ud. Mon dette ikke er et temmelig slaaende Bevis paa Luthers Hovmod og Tro paa sin egen Ufejlbarehed, saaledes ligefrem at rette paa „das wahre Wort Gottes?“

Men det allerværste er dog Vanskeligheden ved at forstaa Bibelens sande Mening. Luther kunde lige saa lidt blive enig med de andre Reformatorer herom, som Protestanterne overhoved nogensinde have kunnet blive enige herom. Derfor er der ogsaa nu en Utallighed af protestantiske „Kirkeafdelinger“ og kommer bestandig flere nye til, saa at Protestantismen efter ikke mere end halvfjerde Hundrede Aar allerede er i en fuldstændig Opløsningstilstand; Grunden hertil ligger i, at den mangler al *Autoritet*. En saadan har derimod Katholicismen i Paven. Afdøde Biskop *Martensen* antager vel efter sin Forstaaelse af Matth. 16, 18, at Gud nok vil sørge for, at den *sande* Kristendom altid findes et eller andet Sted paa Jorden; men det er rigtignok kun en mager Trøst, naar dog ingen kan sige, hvorpaa man kan kjende den sande Kristendom fra den usande, saa meget mere, som baade Kristus og Bibelforfatterne paa det mest indtrængende advare imod falske Lærere.

I Bibelen have vi „das wahre Wort Gottes“, siger Luther; men hvad kan det nytte os, naar vi ikke tillige have den sande guddommelige *Fortolkning* af det? Luther kan kun henvise til vor egen skrøbelige Menneskeforstand som Fortolker. En Henvisning til den Helligaands Bistand bliver latterlig overfor de utallige forskellige „Syn paa Sagen“, som ere uadskillige fra protestantiske Kirkeforhold. Hver hævder *sin* Opfattelse som den eneste rigtige, og vi faa ligesaa mange forskellige Ufejlbarheder, som vi have Theologer med forskellige „Syn“. Vi Protestanter pleje at smile ad Pavens Ufejlbarhed; men mon det er lettere at fatte, at Gud styrer 80 Millioner protestantiske Sjæle *hver for sig* ufejlbart til den rette Tro, end at Gud styrer *et eneste Menneske* (Paven) dertil, saa at de 210 Millioner Katholiker kun behøve at følge ham i Lydighed for at være i den rette Tro?

Luther forkastede Kirken som Midler imellem Gud og Verden, men satte den ufuldkomne Menneskefor-

stand som Fortolker af „das wahre Wort Gottes“ i Stedet for. Protestanterne slippe saaledes ingenlunde som de tro, for deres „Midler“, og kunne derfor ikke klare sig med den sædvanlige Fortolkning af 1. Tim. 2,5.

Paa dette Punkt ligger Hovedforskjellen mellem Katholicisme og Protestantisme. Katholiken tror paa en Kirke, indstiftet af Kristus, som Frelsesanstalt for hele Verden; Protestanten forkaster Kirken, men tror paa sin egen Fortolkning af Bibelen; han bygger dristig sit Gudsforhold paa Juristeri, uden at skræmmes af det bekendte Ord: „Die Juristen sind böse Kristen.“

Med disse to aldeles modsatte Trosgrundlag for Øje har Stiftsprovst *Kofoed-Hansen* næppe sagt mere end han kan vedstaa, naar han kalder Reformationen en Revolution og Lutherdommen en ny Religion, et Menneskeværk. Ligeledes vil man lægge Mærke til, at Protestantismen og Fritænkeriet i Virkeligheden begge hvile paa den samme Basis, nemlig den *naturlige Menneskeforstand*, hvorved det tillige bliver let forklarligt, at saadanne Overgangsformer fra denne til hint som Gammelrationalismen i forrige og Nyrationalismen i vort Aarhundrede kunne opstaa paa protestantisk kirkelig Grund.

*

*

Mange andre af Tidens Fremtoninger blive ligeledes kun forklarlige, naar man fæster sit Blik paa dette Fællesskab imellem Fritænkeriet og Protestantismen, saaledes f. Ex, den Kjendsgjerning, at man for Tiden i Frankrig (og andet Steds) stifter Foreninger til Propaganda for Protestantismen med det *aabent erklærede Øjemed* derved at udrydde Kristendommen (∴ Katholicismen). „Helst,“ sige disse Foreninger, „vilde vi have Fritænkeriet indført *strax*, men da dette er umuligt, eftersom Folkets store Masse endnu hænger ved den katholske Kirke, maa vi skabe en *Overgangstilstand*, under hvilken der *kun* hersker Kristendom af *Navn*.“

Hertil kunne vi bedst bruge Protestantismen. Fra denne vil Folket lidt efter lidt umærkelig glide over i den rene Religionsløshed.

Forvandlingen foregaar saaledes; først søger Protestantismen at gjøre den af Kristus *selv* indstiftede Kirke foragtelig ved at raabe: „Katholicismen er Uvidenhed, Overtro, Obskurantisme, Stagnation, Overlevethed, Mørke; men Protestantismen er Oplysning, Videnskab, Civilisation, Humanitet, Fremskridt og Lys.“ Saa gaar man — især de unge „videnskabelige, filosofisk dannede“ tyske Theologer have deres Styrke heri — videre i Retning af at bringe Kristendommen i Niveau med „Tidens Fordringer.“ Syndefaldet strider mod Darwins Lære, Guds Menneskevordelse i Kristus, Miraklerne og Djævelens Existens ere Levninger af Middelalderens Overtro, hvorfor de kun bør opfattes symbolsk — kort sagt, Bibelen (Protestantismens eneste guddommelige Avtoritet) bliver fortolket saa grundig „videnskabelig“, at der ikke bliver andet end Bindet urørt tilbage.

Stærkere og stærkere skrider derfor Afskristningen frem i de videst fremskredne protestantiske Lande, hvortil Preussen, Sverig og Danmark maa regnes. De højest dannede Mænd i disse Lande ere Fritänkere, Mellemlasserne og Almuen indifferente Navnekristne eller Naturalister; det kjedeligste af alt kjedeligt er for Publikum Kristendom, som intet Menneske gider høre noget om, med mindre det forbindes med en pikant Skandale.

Den protestantiske Kristendom har ikke beholdt andet tilbage af den oprindelige end Navnene. Men de maa saa ogsaa gjøre Gavn som „kristelig“ Staffage for de forskjelligste hedensk-filosofiske Systemer, der skifte med Moden. Da den Hegelske Filosofi beherskede Tyskland, blev den Grundlaget for Martensens „spekulative“ Kristendomsopfattelse; Hegels Stjerne er nu

forlængst blegnet, og Martensens theologiske Prestige har ikke vundet derved.

I nøjeste Samklang med sin nationale Oprindelse udvikler Protestantismen, denne ægte tyske Ny-Kristendom, en brændende Lyst til at *annektere* den katholske Kirkes store Personligheder. Deres Livs *Indhold* er ganske vist alt andet end i Overensstemmelse med den „rensede Lære“, men deres historiske *Navne* kunne fortræffelig bruges til æsthetisk Relief, og den katholske Kirkes Heroer maa derfor under Protestantismen dele Skæbne med de store Digtere i Heibergs „En Sjæl efter Døden“: *Værkerne* gaa til Himmerig, men *Forfatterne* til Helvede. Derfor finder man f. Ex. paa den ny Marmorkirke i Kjøbenhavn Statuer saavel af den katholske Helgen-Martyr Polykarp og Pave Gregor den Store som af deres protestantiske Antagonist Morten Luther. Modstandere i Livet række de efter Døden hverandre Broderhaand paa ægte nordisk Vis, ligesom Heltene i Valhal ved Odins Galt. Hvor opbyggeligt for et kjøbenhavnsk Søndags-Publikum!

Skulde ikke en at vore mange begavede Prædikanter føle Lyst til at gjøre dette interessante Æmne til Gjenstand for en Prædiken om den ægte kristelige Forsonlighedsaand? Han vil slet ikke behøve at ty til noget saa upassende som de hedenske Eddaer, det Nye Testamente indeholder Tekster nok for alle tænkelige Prædikener, naar man blot piller Skrifstederne ud med tilbørlig Skjønsomhed. Vi ville f. Eks. anbefale Apostelen Paulus' Ord om, at *alt Kjød er Hø*. Der vil deraf kunne væves et meget solidt Stykke af Kirkens bekjendte Vadmel med alle Marmorkirkens Statuer i de mest æsthetiske Grupperinger som Grundmønster i Tøjet.

Lysevielsen og Blasiusvelsignelsen.

Idag er det Mariæ Renselse eller *Kyndelmisse*, d. v. s. Lysemessen. Gaar du idag lidt tidligere hjemme fra og kommer et Kvarters Tid før Højmessen til Kirken, saa kan du blive Vidne til en af vor h. Kirkes betydningsfuldste Vielser, nemlig *Lysevielsen*. Iført det violette Pluviale træder Præsten frem for Alteret og velsigner under Sang og Bøn, og med Anvendelse af Vievand og Røgelse, *Væxllysene*, som ere henlagte ved Siden af Alteret, og som dels skulle benyttes i Aarets Løb under Gudstjenesten, dels ere sendte af de Troende, for at de efter Velsignelsen kunne benyttes ved særegne Lejligheder i Hjemmet. Dette sidste er en meget rosværdig Skik, forudsat at den benyttes paa rette Maade, og at man aldrig glemmer, at det afhænger af Ens egen Værdighed og Tillid, om Kirkens Bøn skal vise sig virksom.

Kirken bruger stadig indviede Lys ved de gudstjenstlige Handlinger. Ved den højtidelige Daab giver den Fadder en Lys, som denne bærer i Haanden paa den Nydøbtes Vegne; det samme gjør Kirken overfor Mødre, som holde deres Kirkegang; dens Tjenere bære Lys i Hænderne ved festlige Lejligheder og Processioner, ligeledes ved Optagelse i Kongregationer og Broderskaber og ved Aflæggelsen af Ordensløfter. Børnene, som modtage den første h. Kommunion, bære ogsaa Lys i Hænderne. Naar Mennesket ligger paa Dødslejet, tænder man et indviet Lys i Værelset. Mellem *Duabslyset* og *Dødslejets Lys* ligger hele dit Liv; tænk derpaa idag under Lysevielsen, og drag Omsorg for, at den h. Flamme i din Sjæl, d. v. s. den helliggjørende Naade, som symboliseres ved Lyset, ikke udslukkes i Livets Storme. Og har du tabt denne Naade, saa bliv ikke siddende i Mørke, men skynd dig at tænde Lyset i din Sjæl paa ny i Bodens h. Domstol!

Paa *Tirsdag* er det den h. *Blasius'* Fest. Efter hver hellig Messe træder Præsten, iført rød Stola, hen foran Kommunionbænken, for at meddele de Troende *Blasiusvelsignelsen*. I den venstre Haand holder han to korslagte Voxlys, som ere blevne særlig indviede i Forvejen, og, idet han samtidig holder den højre Haand over den Knælendes Hoved, udtaler han med en bestemt, kort Bøn Velsignelsen over Vedkommende. Dette Sakramentalies Øjemed er det, at bevare for Hoved- og Halsonder; men atter her gjælder det, hvad vi sagde ovenfor om de kirkelige Sakramentaliers Virkekraft. Jeg vil derfor ikke gjentage det, men kun henvise dertil, for at du ikke skal tillægge Sakramentalierne Kraft og Virkninger, som de ifølge Kirkens Bøn ikke ere i Besiddelse af.

Denne Velsignelse er forøvrigt ældgammel. Den h. Blasius var Biskop af Sebaste i Armenien og led Martyrdøden i Aaret 316. Han helbredede særlig ved sin Haandspaalæggelse en Mængde Børn, som lede af Hoved- og Halsonder, og helbredede overhovedet mange Syge; hertil knytter sig Indførelsen af Blasiusvelsignelsen. Fremfor alt komme Mødrene med deres Børn til denne Velsignelse, og, idet de mindes Kirkens Omsorg for Børnene, maa de tillige ihukomme den Pligt, de selv have, at vaage omhyggeligt hele Livet igjennem over Børnene, saa disse bevares mod alle sjælelige og legemlige Onder. Men Alle og Enhver kan ved denne Lejlighed ogsaa mindes, at „det værste Hovedonde“ er *Hovmod*, og „det værste Halsonde“ er *Umaadelighed* i Spise og Drikke, og det største og forfæreligste af alle Onder overhovedet er *Synden*, og Helbredelse for disse Onder fordrer Kamp og Møje, Bøn og trofast Medvirkning med Guds Naade.

†

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Fredericia. Af en Beretning i „Ugeskrift for Læger“ af Dr. *Vogelius*, angaaende Sct. Josefs Hospitalet i Fredericia, kunne vi meddele følgende: I Hospitalet indlagtes i 1885 i alt 99 Syge; Overliggerne fra 1884 udgjorte 5, saa at der i alt behandledes 104 Syge (83 forrige Aar). Af disse bleve 86 udskrevne efter fuldendt Kur og 5 uden fuldendt Kur (Sindssyge). 6 Patienter døde og 9 bleve tilbage i Hospitalet ved Aarets Udgang. Sygedagenes Antal have været 1829 (forrige Aar 1641); den største daglige Belægning 10. Hospitalet har for Øjeblikket kun 12 Senge, men Sct. Josefs Søstrene have fornylig faaet et nyt Hospital under Tag, indrettet efter alle Nutidens Fordringer med Plads til 30 Senge.

Posen. Fra tilforladelig Kilde meddeles, at Forhandlingerne mellem Vatikanet og den preussiske Regering angaaende Besættelsen af Ærkesædet *Posen-Gnesen* ere deres Afslutning nær. Kardinal *Ledochowskis* Tilbud om at ville give Afkald paa sit Ærkesæde skal være bleven modtaget af Pave Leo XIII, og til Ærkebiskop af Posen-Gnesen skal Domherre og Provst ved den katholske Kirke i Königsberg, *Dinder*, være udset. Julius Dinder er født i Rössel 1830 og viedes til Præst 1856. Først virkede han som Vikar i Bischofsburg, derefter som Sognepræst i Grieszlin, hvorfra han senere kaldtes til Königsberg, efter Provst Namszanowskis Udnævnelse til Armébiskop. Dinder er en høj og stadselig Skikkelse, en udmærket og pletfri Gæjstlig og en yderst elskværdig Personlighed, som til lige er det polske Sprog fuldkommen mægtig. Som Sognepræst i Königsberg har han gennemgaaet hele Kulturkampen og er personlig bleven ramt af den paa en følelig Maade. Thi i Königsberg gives der kun *en katholsk Kirke*, og denne eneste Kirke anvistes allerede i Begyndelsen af Kulturkampen „Gammelkatholikerne“ fbenyttelse. Provst Dinder gav kun efter for

Vold; det var en Langfredag, da Kirken blev opbrudt med Vold af Politiet til Gunst for den „gammelkatholske“ Sekt. Siden den Tid, altsaa i mere end 10 Aar, har Kønigsbergs Katholiker maattet lade sig nøje med en lille, fattig Nødkirke, som Provsten lod opføre med store Ofre paa et Stykke Havejord, som tilhørte ham. Ligeledes blev baade han og hans Kapellaner ramte af „Brødkurvsloven“, da Statslønningen toges fra dem; men den Smule, som Provst Dinder havde tilbage, delte han ogsaa fremdeles redelig med sine Kapellaner, og enhver blev paa sin Post under de mest trykkende Omstændigheder. Dinders hele Karakter, Liv og Virksomhed har overhovedet stedse været saaledes, at man tør sige, at Ærkesædet Posen-Gnesen vil faa i ham en værdig Efterfølger af den heltemodige og nidkjære Ærkebiskop Ledochowski. —

Italien. Det officielle Blad i Italien offentliggjør en Liste over *Udmærkelser*, som ere blevne tildelte forskellige Personer for Opofrelse i Sygeplejen under *Koleraepidemien* ifjor. Blandt de saaledes udmærkede findes ikke mindre end 34 Gejstlige, Munke og Nonner. Da den italienske Regering, som bekjendt, ikke har synderlig Forkjærlighed for kirkelige Personer, saa er denne Kjendsgjerning saa meget mere betegnende. Det er den gamle Historie, at naar det engang imellem alvorligt kniber, saa er den katholske Kirkes Præster, Munke og Nonner dog gode nok.

Kjøbenhavn. *Brudegaven* fra danske Katholiker til til Hs. kgl. Højhed Prinsesse Marie af Danmark er udstillet paa *Tirsdag* og *Onsdag* i Hof- og Ordensjuveler Michelsens Butiksvindu, Kongens Nytorv 12 (i Tilfælde af Solskin dog kun inde i selve Butiken). Gaven bestaar som bekjendt i en kostbar *Rosenkrans* af ægte „Lapis lazuli“, en kostbar Sten, som er blaa af Farve og isprængt mindre gule Pletter. Kjeden mellem Stenene er af Guld, og i Enden af Rosenkransen hænger en nøjagtig Kopi i Guld og Emaille af det bekjendte *Dagmarkors*, der ligesom Originalen paa oldn. Musæum er indrettet til Relikvigemme. Til Gaven, som gjør sin Mester al Ære, hører et smukt Etui af hvidt Fløjl. —

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 7. Februar. 5. Søndag efter Epiphanie. Mariæ Benselse eller Kyndelmisse. (Den højtidelige Lysevielse begynder Kl. 9^{3/4}). — **8. M.** Johannes af Matha, Bekj. — **9. Ti.** Blasius, Martyr (Blasiusvelsignelsen meddeles paa denne Dag efter hver h. Messe.) — **10. O.** Oktav af Ansgariusfesten. — **11. To.** Johannes af Britto, Martyr. — **12. F.** Polykarpus. Biskop og Mart. — **13. L.** De 26 japan. Martyrer.
Søndag d. 14. Februar. — 6. Søndag efter Epiphanie. Scholastika, Jomfru.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion idag Søndag d. 7. Februar Kl. 8 i Sct. Knuds Kapel.

Ansgariusforeningen afholder sin aarlige Generalforsamling idag Søndag d. 7. Februar efter Højmessen i Sct. Ansgar. — Valg af Bestyrelse foretages. Mødested: Forsamlingsværelset i Præsteboligen. Talrigt Møde udbedes. Bestyrelsen.

Torsdagen den 11. Februar Kl. 8^{1/4} lader **Mødreforeningen** læse en h. Sjælemesse for sit afgangne Medlem, Enke Magdalene Hansen.

Taksigelse. Herved bringer jeg Alle paa Moders, Søstres og egne Vegne vor hjærteligste Tak for al udvist Deltagelse i Anledning af min kjære Broders pludselige Dødsfald. Hans Omgangsvener, som Torsdagen d. 28. Januar lod læse en højtidelig Sjælemesse for ham, bedes særlig modtage vor hjærteligste Tak; hans Broder

Joh. Brix-Hansen.

Butiksjomfru. En yngre Pige, som er vant og dygtig til Handel, eller har Anlæg til samme, søges til en herværende Forretning. Billet mrk. Nr. 8 modtager Ugebladets Redaktion.

Kommis. En katholsk Kommis, oplært ved Kolonial- og Produkthandel, de tre sidste Aar beskæftiget ved en Urtekramforretning i en mindre Kjøbstad; militærfri, søger Plads til første Maj ved Kontor-, Lager- og Butiksforretning helst i Kjøbenhavn eller i en Provinskjøbstad, hvor der findes en katholsk Kirke.

Billet mrk. „Haab“ bedes tilstillet Ugebladets Redaktion snarest.

Mærk. Stole, Sofaer, Madratser og Lignende reparerer og stoppes propert og billigt. Billet mrk. „Arbejdsløshed“ modtager Redaktionen.

Et ungt Menneske, 24 Aar, det tyske Sprog fuldkommen mægtig, søger Plads som **Tjener**. Til Lønnen tages mindre Hensyn. Billet mrk. „Tjener“ modtager Ugebladets Redaktion.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 7.

Søndagen den 14. Februar.

1886.


Indhold: Til Leo XIII. Billederne paa Marmorkirken. Fyrsten ved sin Soldats Dødsleje. Efterretninger: Svendborg. Rom, England, Paris. Rusland. Østrig. Nordamerika. Smaating.

Til Leo XIII.

(d. 20. Februar.)

Hvem er hin Helt, hvis Sværd
Kæmper mod Mørkets Hær
Med vældig Magt?
Det Leo er i Rom,
Som med Begejstring from
Til Hjælp os alle kom
Og staar paa Vagt.

Han paa en Klippe staar,
Hvor Bølgen ikke naar
Sct. Peters Stol.
Af Kristus selv grundlagt
Trodser den Helveds Magt
Og straalere i sin Pragt
Fra Kapitol.



Du er vor Fader her,
 Som har os alle kjær
 Paa viden Jord.
 Som Fyrste, Leo! maa
 Selv Fjenderne tilstaa,
 Som her Din Virken saa,
 At Du er stor.

Mens Riger brat forgaa,
 Vil Klippestenen staa
 Urokkelig.
 Om end Neroner lod
 Den væde grumt med Blod,
 Den vandt sit Maal med Mod.
 Ustandselig.

Ypperstepræsten lig
 Melkisedek i Dig
 Vi glade se!
 Naar Du et Ord har sagt,
 Om end i Lænker lagt,
 Sig bøje for dets Magt
 Selv Fyrsterne.

Som Søn, o Leo stor!
 Jeg følger Dig paa Jord
 Til Himlens Hal!
 Naar Korset trykker Dig
 Paa Smærtens Tornevej,
 Simon Cyrene ej
 Du savne skal!

Billederne paa Marmorkirken.



Anledning af, at der i Nr. 51 f. A. er givet Svar til Hr. Br. i „*Dansk Kirketidende*“ og i dette Svar er hævdet, at den katholske Kirke maa forbeholde sig Eneret til de *katholske Kirkefædre*, saavel hvad deres Skrifter som deres Personer angaar og navnlig ikke kan tillade Protestanterne at annektere dem, have vi modtaget følgende Forespørgsel:

„Den ærede Redaktion af „Nordisk Ugeblad for katholske Kristne“ bedes velvilligt besvare følgende Tvivl: Hr. „Gregorius“ skriver, at Kirkefædrene og Reformatorerne ikke have med hinanden at bestille, og at Luther ansaa Paven for en Antikrist. Men 1.) kan man nægte, at Reformatorerne bekjendte den hellige almindelige Kirkes Tro til Salighed? og 2.) kan man nægte, at de kun protesterede imod den katholske Kirkes Afgivelser fra Bibelen, men ikke imod den katholske Kirke selv? Altsaa synes Protestantismen godt at kunne enes med Kirkens Fædre; thi Kristne kunne vel have forskellige Meninger om meget og dog være enige om den samme Salighedens Vej. Protestanterne ere f. Ex. enige med Luther og Calvin i det væsentligste, men de underskrive ingenlunde alt, hvad disse Mænd have sagt. Saaledes har der jo heller ikke i den katholske Kirkeafdeling været Enighed om alle Ting. Da der dog ikke omtales nogen Pave i det nye Testamente, ej heller Jomfru Marias Syndfrihed, saa kan en Kristen vel have Lov til at tvivle derom og dog

i Troen paa Jesus, som efter Skriftens og hele Kirkens Lære er den *eneste* saliggjørende Tro, blive salig. Kan man benægte dette? Venligt Svar paa disse Spørgsmaal udbedes!

Katholikos.

* * *

En udførlig Besvarelse af Hr. *Katholikos'* Spørgsmaal vilde kræve langt mere Plads, end nærværende Tidsskrift kan raade over. Vi maa derfor indskrænke os til at besvare hvert enkelt Spørgsmaal saa *kort* som muligt.

ad 1. Den hellige almindelige (o: katholske) Kirkes Tro til Salighed er Lydighed imod *Guds Autoritet*, hvis *eneste* jordiske Organ Kirken er; Reformatoreernes „Tro“ er derimod det enkelte Individ's Lydighed mod sin *egen personlige Mening* om Gud. Reformatorerne sætte saaledes Pøbelens Tro i Stedet for Kirkens Tro, Anarkiet i Stedet for Hierarkiet. Reformatoreernes „Tro“ er altsaa det *stikmodsatte* af den katholske Kirkes Tro.

ad 2. At „protestere mod den katholske Kirkes Afvigelser fra Bibelen“, er netop *ganske det samme som at protestere imod den katholske Kirke selv*. Bibelen har nemlig, som den protestantiske Forfatter af Artiklen „Er Lutherdommen en ny Religion?“ i forrige Nr. af dette Blad ganske rigtigt bemærkede, ingen selvstændig Autoritet som Modsætning til den katholske Kirke, thi den er, som samme Forfatter meget betegnende siger, skreven af den katholske Kirkes egne Præster, som have tilbragt hele deres Liv i det fuldkomneste Lydighedsforhold til denne Kirke. Bibelens (o: det Nye Testaments) Forfattere ere altsaa alle Katholiker og som saadanne Modstandere af „Reformatorerne“, Bibelen er en katholsk Bog, den katholske Kirkes udelukkende Ejendom. Bibelen har ingen anden Autoritet end den, som den katholske Kirke har givet

den; den samme Autoritet have ogsaa Kirkefædrenes Skrifter og overhovedet en hvilken som helst katolsk Bog, som nu eller i Fremtiden udkommer med den katolske Kirkes Autorisation. Uden denne Autorisation vilde hverken Bibelen eller nogen anden Bog af kirkeligt Indhold have nogensomhelst Trosgyldighed.

Naar Kirken citerer Bibelen, sker dette derfor kun af samme Grund som den citerer alle sine andre ældre og yngre Forfattere, nemlig som en Henvisning til *sine egne Ord* i tidligere Tider; men derimod ikke for ved disse Citater at skaffe sig nogen Autoritet, saaledes som Protestanterne tilsigte ved *deres* Bibelcitater. At opstille Bibelen som Autoritet imod Kirken røber kun Uvidenhed og Mangel paa Logik. Uoverensstemmelser imellem Kirkens Lære og Bibelen ere følgende *utænkelige*.

„Reformatoreernes“ Paastande i modsat Retning ere uden al kirkelig Betydning; thi Reformatorerne ere i Forhold til Kirken kun Folk fra Gaden, Fremmede, Dilettanter. Forholdet er ganske det samme, som vi træffe i det borgerlige Liv med Hensyn til Forstaaelsen af Lov og Ret. Hvad en Mand, om det saa var Justitsministeren selv, mener om Forstaaelsen af et Lovsted er aldeles ligegyldigt, det kommer kun an paa, hvad *Domstolene* mene derom. Naar Højesteret har udtalt sin Mening, er Afgjørelsen *ufejlbar*, og hver Mand i Landet *skal* bøje sig for Afgjørelsen, ligegyldig om han personlig billiger den eller ikke.

Ganske det samme gjælder om den katolske Kirkes Afgjørelser. „*Roma locuta*“, siger den h. Augustinus († 28. Aug. 430), som, vel at mærke, er en af Fædrene, der er bleven befunden værdig for Marmorkirken, „*causa finita est*“, s: „naar Rom (Paven) har talt, er Sagen dermed afgjort.“ Derimod kan hverken Folkekirken eller nogen anden af de utallige protestantiske Sekter faa nogen endelig Afgjørelse paa deres evindelige Kjævlerier om „Troen,“ fordi de mangle en

af Gud indsat Højesteret til at afgjøre Trostvivl med ufejlbar Myndighed.

Hr. Katholikos vil maaske nu kunne forstaa, at Protestantismen paa ingen Maade (som han antager) kan enes med Kirkens Fædre, eftersom dissers Tro *forudsætter* Lydighed mod den katholske Kirke, medens Protestanternes netop *udelukker* denne Lydighed mod Kirken.

De Kristne kunne ganske vist, som Hr. Katholikos siger, have forskellige Meninger om meget (f. Ex. om hvorvidt smalsporede Jærnbaner bør foretrækkes for bredsporede, Beskatning paa Raastoffet for Beskatning paa det færdige Produkt o. dsl.) og dog være enige om den samme Salighedens Vej; men Kristne kunne ikke, naar de ville vedblive at høre til den katholske Kirke, opstille personlige Meninger, der stride imod Kirkens Troslove (Dogmer). Luthers og Kalvins Meninger ville derfor være aldeles værdiløse for saadanne Kristne.

Det beror paa en Fejtagelse, naar Hr. Katholikos siger: „Saaledes har der jo heller ikke i den katholske Kirkeafdeling været Enighed om alle Ting.“ *Enighed* er netop det, der altid har været og altid skal være i den katholske Kirke, fordi Kristus har befalet det og ved at indstifte Pavedømmet som ufejlbar højeste Autoritet tillige gjort det muligt at vedligeholde Enigheden. Opstaar der saa vigtige Trostvivl, at Enigheden trues, afgjør Petri Efterfølger, Paven, Tvivlen. Hans Afgjørelse er ufejlbar ligesom Højesterets, og den, der ikke vil bøje sig for Afgjørelsen, bliver udelukket af Kirken; thi Tro forudsætter Lydighed mod Kirken, uden Lydighed ingen Tro, og uden Tro kan ingen være et Led af Kristi Kirke.

Det beror ligeledes paa en Fejtagelse, naar Hr. Katholikos antager, at der ikke omtales nogen Pave i det Nye Testamente. Hr. Katholikos vil kunne finde Betretningen om Pavedømmets Indstiftelse i Matthæus-

Evangeliets 16. Kapitel 16—19. Vers. Endvidere findes der mangfoldige andre Steder i det Nye Testamente, som have Hensyn til Paven, f. Ex. Matth. 10, 2; 17, 26; Mark. 1, 36; 3, 16; Luk. 5, 10; 22, 32; 24, 34; Joh. 1, 42; 13, 6; 21, 15 ff.; Apost. Gjern. 1, 15 ff.; 2, 14; 2, 41; 9, 32; hele 10., 13. og 15. Kap.; Galaterbr. 1, 18; Joh. Aabenb. 3, 7 o. fl.

Pavedømmet er indstiftet af Kristus selv og har af ham faaet den Myndighed, det nu besidder og altid har besiddet. Hvis Kristus ikke havde skabt en ufejlbar Autoritet for sin Kirke, vilde han — den alvise Gud i Menneskets Skikkelse — jo have staaet tilbage for vore menneskelige Lovgivere, der dog have haft Forstand nok til at give vore Domstole et Hoved i Højesteret. Da vilde det ogsaa have været meningsløst af Kristus at sige: *hvo som ikke tror skal fordømmes*; thi uden Lov kan der ikke gives nogen Dom. Men Kristus sørgede derfor for, at hver Kristen uden særlig Anstrængelse kunde vide, hvad der var Lov. 3: *hvad* han skulde tro og gjøre. Ligesom Magnetnaalen altid viser mod Nord og derfor er Sømandens ufejlbare Leder, saaledes er Paven de Kristnes ufejlbare Leder i Troen. Derfor kalder Kristus med Rette Paven for „**Klippen**, (Petrus), hvorpaa han vil bygge sin Kirke“, thi Paven er Troens faste Grundvold, den eneste, der kan vedligeholde den kristne Trosenhed, som Frelseren forlanger af dem, der ville høre ham til; Pavedømmet er derfor Kristi vigtigste Indstiftelse i Kirken. „Hvor Paven er, der er Kirken“ (*ubi Petrus, ibi Ecclesia*), siger Kirkefaderen den h. Ambrosius († 397), som staaer ved Siden af Augustinus paa Marmorkirken; en Kirke uden Pave er ikke Frelserens Kirke, men en falsk Kirke. Kristus har givet sin Menighed Paven som det Banner, under hvilket alle Kristne skulle samles for at undgaa falske Ledere.

Hr. Katholikos har Ret, naar han kalder *Troen paa Jesus* den eneste saliggjørende Tro; men hvor kan han

eller nogen anden bilde sig ind at have denne Tro, samtidig med, at de beskyldte Jesus for ikke at have holdt sit Ord, som var, at *Helvedes Porte ikke skulde faa Overhaand over hans Kirke*, (Matth. 16, 18)? Men netop dette beskyldte jo Protestanterne Jesus for, naar de paa-staa, at hans Kirke i 1500 Aar har faret vild og i al den Tid været besejret af Helvedes Porte, indtil Luther saa endelig kom og hjalp den paa Fode ved at gjøre det Værk om igjen, som Jesus ikke havde gjort til Gavn. Reformatorerne havde altsaa ikke Tro, men Mistro til Jesus, derimod havde de ubetinget Tro til deres egen Menings Ufejlbarhed.

Hvad Jomfru Marias Syndfrihed angaar, skulle vi kun oplyse, at Troen derpaa er ligesaa gammel som Kristendommen og altid har været tilladt men ikke været Pligt, før den i den nyeste Tid blev fastslaaet som Dogme. Treenighedslæren, den apostoliske Trosbekjendelse og Barnedaaben vare ligeledes fra først af kun begrundede i Traditionen og findes ikke i Bibelen. Da Protestantismen kun anerkjender Bibelen, men forkaster Traditionen, burde den, hvis den var konsekvent, altsaa ogsaa nødvendigvis forkaste disse tre Overleveringer, som den aldeles vilkaarlig har optaget efter den katholske Kirke; men Konsekvens har rigtignok aldrig været Protestantismens stærke Side.

Mais revenons à nos moutons — Billederne paa Marmorkirken. Kan maaske nu Hr. Katholikos bedre fatte det Meningsløse i at stille Statuer af katholske Paver, Helgener og Kirkefædre sammen med Statuer af Reformatorerne til eet kristeligt Kirkemonument? Hverken af Hovmod eller af Ufordragelighed protestere vi Katholiker herimod, men ene og alene for at frelse den sunde Fornuft. Kun den fuldstændigste Uvidenhed om Katholicismens Væsen kan forklare en saa grov Forsyndelse mod sund Sans.

Hvad vilde man vel sige, hvis nogen faldt paa at opstille Statuer for *Tro* og *Mistro* sammen til eet

Fællesmonument i den Tanke derved at forene disse absolute Modsætninger til een højere Fællesenhed? Eller hvad skulde man tænke om den Mands historiske Kundskaber, som kunde falde paa at forbinde Statuer af Generalerne *Rye*, *Schleppegrell* og *Helgesen* med Statuer af Hertugen af *Augustenborg*, von der *Tann* og General *Willisen* til eet Fællesmonument for derigjennem at udtrykke, at disse Mænd have samvirket til Gjenneførelsen af een og den samme fælles Grundide?

Ingen kan skatte Forsonlighed højere end vi, men vi kalde det ikke Forsonlighed i Anskuelse at opfatte en Cirkel og en Firkant som *væsentlig* en og samme Figur; det kalde vi simpelthen kun — Nonsens.

Gregorius.

Fyrsten ved sin Soldats Dødsleje.

De fleste af vore Læsere have sikkert hørt om den ulykkelige Kejser *Maximilian* af Mexiko, født Ærkehertug af Østerrig og Broder til Kejser Frants Josef af Østerrig, som efter tre Aars Regering paa en saa skammelig Maade af Revolutionen i Mexiko blev dømt til at lide Døden ved Skydning den 10. Juni 1867. Heller ikke vil hans ulykkelige Hustrus Skjæbne være vore Læsere ubekjendt. Den elskede Ægtefælles sørgelige Død gjorde et saa dybt Indtryk paa den unge Kejserinde *Charlotte*, der var Vidne til den, at hun hensank i stille Vanvid, og det har i de 19 Aar, der nu snart ere henrundne siden denne sørgelige Tildragelse, ikke været muligt hidtil at hæve desørgeligeFølger, som Revolutionens Skjændselsgjerning havde for Kejserinden. Hun har siden Kejserens Død stadig opholdt sig hos sin Broder, Kongen af Belgien, hvor hun har nydt den

omhyggeligste Pleje, men hendes Forstand er stadig indhyllet i et uigjennemtrængeligt Mørke.

Følgende Tildragelse vil være vel skikket til at belyse den myrdede Fyrstes ædle og gudfrygtige Karakter. Det var i Begyndelsen af Halvtredserne, da Maximilian som Ærkehertug af Østerrig havde Overbefalingen over en lille Flaade, som krydsede i Middelhavet og det adriatiske Hav. Da hændte det en Dag, at en Matros, Marco Ruggieri, pludselig meldte sig syg for Ærkehertugen, medens de sejlede ude paa det aabne Hav. Manden var, som det syntes, bleven ramt af Solstik. Lægen erklærede Sagen for farlig i højeste Grad, og en Gejstlig havde man ikke om Bord, da det kun drejede sig om en kort Sejlads. Maximilian lod strax nogle Matroser ro ind til den albanesiske Kyst, for at de der skulde opsøge en Landsby og hente en Præst. Skibet skulde følge efter og lægge til i Nærheden af Land, saa snart Matroserne gav det aftalte Tegn paa, at de havde fundet, hvad de søgte.

Men den stakkels Mands Sygdom skred imidlertid fremad med Kæmpeskridt, og Dødskampen begyndte allerede at indfinde sig. Da var det Ærkehertugen selv, som begyndte at bede med den Døende og for ham, at Gud maatte være ham naadig i Døden og for Dommen. Maximilian fortæller det selv i sin Dagbog paa følgende Maade: „Jeg opfordrede Matroserne, som deitagende og forundrede havde samlet sig om deres Kammerat, til at En af dem skulde bede nogle Bønner med den Døende, men Ingen havde Mod til det. I vort Aarhundrede føler man sig i Øjeblikke, der ere opfyldte af religiøs Alvor, greben af en ubegribelig Forlegenhed, Religionen er bleven en ubehagelig Ting, dens Ild brænder, men varmer ikke mere. Jeg saa alle Matroserne staa omkring mig stumme og sløve; det vigtige, heldbringende Øjeblik kunde let spildes for den stakkels Døende. Jeg tænkte mig derfor ikke længe om, men ilede til min Kahyt, hvor jeg hentede et

Krucifix og min Bønnebog, og knælede kort efter atter ned paa Dækket ved Siden af den Døende. Dette brød Tryllekredsen. og kort efter var jeg omgivet af et Kor af Matroser, der bad for den Døendes Sjælfrelse. Da Solen kastede sine sidste Straaler hen over Skibet og paa den ængstelige Gruppe, udaandede den stakkels unge Mand sin Sjæl. Med skjælvende Toner forkyndte Skibsklokken Matrosens Død og Natten kastede hurtigt sit stille Ligklæde over den Hensovede. Jeg havde endnu aldrig staaet ved et Dødsleje, og det kostede mig overordentlig Overvindelse at holde ud til det Sidste. Særlig gribende var det at se, hvorledes den Døende i de sidste Øjeblikke flere Gange forsøgte paa at styrte sig ud af Hængekøjen og med Magt maatte holdes tilbage af sine Kammerater. Det var forfærdeligt for mig at være Vidne til alt dette, og dog forekom Døden mig langt lettere, end jeg havde trot. Øjeblikket var alvorligt og ophøjet, og jeg saa mangen en Taare i vore unge Officerers Øjne. Denne alvorlige Lære var yderst heldbringende for mig og for dem Alle. I Aftenens Løb bade Matroserne mig endnu om Tilladelse til at bede Rosenkransen for deres afdøde Kammerat, et Ønske, som glædede mig, og som jeg hjærtelig gjerne opfyldte. Før Midnat var Kisten færdig og den blev tilligemed sin Byrde langsomt hisset ned i en Baad. Aarerne bleve satte i Vandet, Maanen kastede sit blege Lys over Havfladen, og man kunde endnu længe høre Baaden i den stille Nat arbejde sig gennem Bølgerne henimod Klosteret, i hvis Kirke Liget blev bisat. Hele Tragedien forløb med en forfærdelig Hurtighed; næppe var den stakkels Matros bleven syg, førend han ogsaa var død og begravet midt imellem Fremmede i den fjærne, lille Kirke. I en alvorlig Stemning søgte enhver af os sit Leje.“

En ædel Gjærning var det sikkert, at den unge Prins selv forberedte den stakkels døende Matros til en god, kristelig Død, og det er tilvisse kommet ham

tilgode. da han selv, 10 Aar senere, stod overfor Døden i *Queretaro* og ventede paa Revolutionens Kugler, der gjennemborede hans Hjærte! I denne haarde Stund opholdt Gud Modet og Tilliden hos den ædle Kejser, der vovede det Yderste for at redde det utaknemlige Folk, der frivilligt havde kaaret ham til sin Hersker, men troløst svigtede ham i Farens og Modgangens Dage!

Efterretninger fra Ind- og Udland

Svendborg. (M.) Fra denne By have vi modtaget Følgende: Vor Menighed forøges bestandig mere og mere. Ved de sædvanlige Gudstjenester er vort Kapel aldeles overfyldt, saa vel af Katholiker, som af Anderledestroende, og Mange maa desværre gaa bort af Mangel paa Plads.

De fleste af de hellige Sakramenter ere allerede meddelte her i vor Menighed. I Søndags døbtes et Par Børn, og i Oktobermaaned forrige Aar meddelte den højærværdige Hr. Præfekt Konfirmationens h. Sakramente. Flere af Børnene have allerede modtaget deres første h. Kommunion og en Del forberedes til denne højtidelige Handling for den kommende Hvide Søndag. Ogsaa den sidste Salvelse er bleven meddelt her i Menigheden, til en Syg, som paa Dødslejet vendte tilbage til Moderkirken.

Kapellet har i den forløbne Uge modtaget en ny Prydelse, idet en ædel Velgjører har skjænket et dejligt Billede, som fremstiller Frelseren med sit aabne Hjærte. Kar! den Godes Statu, som hidtil prydede vort Alter, maatte saaledes fortrække for en mægtigere Konge, for Kongernes Konge selv, og fik saa selv sit lille Sidealter paa Epistelsiden af Højalteret, hvorved

Kapellet vandt i Udseende. — Skolen besøges for Tiden af 13 Børn, og Lokalet er desværre altfor lille, saa at vi umulig kunne skaffe Plads til alle de Børn, som have meldt sig til Optagelse. Gid den almægtige Gud snart maatte skaffe os Midler til en værdig Kirke og en rummelig Skolebygning. Vi anraabe i dette Øjemed den h. Karl om hans Forbøn og bede alle danske Katholiker om at forene deres Bøn med vor, for at dette snart maa ske, paa et Sted, hvor Evangeliet vinder en saa forbausende Fremgang.

Rom. Ifølge „Køln. Ztg.“ har den h. Fader indskrænket de sædvanlige Audientser en Del, fordi han beskjæftiger sig med Udarbejdelsen af en ny politisk *Encyklika*, som skal offentliggøres samtidig med det næste Konsistorium, som finder Sted i den første Halvdel af Martsmaaned.

— Kapuciner-Ordenens General, P. *Bernhard v. Andermatt*, som lige er vendt tilbage fra en Inspektionsrejse i Orienten, har ved sin Hjemkomst forefundet en Opfordring fra den italienske Regering, ifølge hvilken han tilligemed alle sine Ordensbrødre skulde rømme Generalatshuset paa Piazza dei Cappuccini inden Udgangen af Julimaaned d. A. Efter Sigende skal der opføres en ny Parlamentsbygning i Klosters Sted.

England. *Hertugen af Castle*, der har en Indtægt af 200,000 Dollars og følgelig nyder stor Anseelse i England, er fornylig vendt tilbage til den katholske Kirke. Den rige Konvertit tilhørte forhen *Episkopalkirken*, hvis Medlemmer ere i høj Grad ophidsede over dette Tab. Der foranstaltes derfor i Bladene de samme Spektakler, som da *Marquien af Bute* og *Lord Ripon* forlode Statskirken og vendte tilbage til den katholske Kirke.

— Den nye *Marine-Minister* i England, *Lord Ripon*, er den berømte Konvertit, som i 1874 nedlagde sin Værdighed som Stormester for de engelske Fri-murere og faa Dage senere vendte tilbage til den ka-

tholske Kirke. Han har tidligere allerede været Krigsminister, Minister for Indien og Undervisningsminister. Næppe havde *Gladstone* dannet sit Ministerium i 1880 førend han tilbød Lord Ripou den vigtige Post som *Vicekonge af Indien*. Lorden modtog og styrede dette Embede til Alles Tilfredshed indtil ifjor, da Lord Dufferin blev hans Efterfølger.

— Den første katholske Adelige i England, Hertugen af *Norfolk*, er fornylig af Dronningen bleven hædret med Hosebaandsordenen, den højeste Orden i England.

Paris. Ifølge den finansielle Statistik over Aaret 1884, som Generalraadet for *Vincentforeningen* har udgivet, beløb den samlede Indtægt sig til 9,351,928 Franks, og Udgifterne til 7,454,140 Franks. Af disse Summer falde 751,605 Frks., resp. 658,112 Frks. paa *Tyskland*. Bestyrelsesraadet for Vincentforeningerne i Köln havde en Indtægt af 200,353 og en Udgift af 156,640 Frks.

— Videnskabernes Akademi i Paris har tilkjendt Pater *Zotoli* af *Franciskanerordenen* en Belønning paa 15,000 Frks. for det bedste Værk over den kinesiske Literatur. Atter et Vidnesbyrd om, at Munkene dog ikke ere saa dovne og uvidende, som man saa gjerne udskriger dem for!

Rusland. I *Lublin* i Polen ere tre *Dominikanermunke* blevne dømt til Landsforvisning i Siberien, fordi de havde forrettet forskellige kirkelige Handlinger overfor Personer, som tilhørte den *unerede Kirke*, der, som bekjendt, anerkjender den romerske Biskop som sit Overhoved. Ved de Gejstliges Arestation tog Folket Parti for Munkene, og det kom til flere temmelig alvorlige Sammenstød med det russiske Politi. Et kjøbenhavnsk Blad ved i den Anledning at fortælle sine Læsere, at de katholske Gejstlige i denne Tid forfølges i Rusland, fordi de „gjøre Propaganda“. Propagandaen bestaar imidlertid i, at de *katholske* Gejstlige meddele

Katholiker de hh. Sakramenter, og derfor maa de vandre til Siberien. Arestationen fandt Sted om Søndagen midt under Gudstjenesten. Af Befolkningen saaredes en Mængde ved Bajonetstik. Regeringsorganet „Driewnik Warszawskij“ havde i den senere Tid polemiseret heftigt imod Klostrene i Lublin og Czenstochau og betegnet dem som „Agitationshuler imod den orthodoxe Kirke“. Det synes derfor som om Patrenes Arestation kun er et Tilløb til senere Forholdsregler, som Regeringen vil lade følge efter.

Østerrig. *Universitet* i Wien havde i Vintersemestret 1884—85 ialt 5721 Studenter, deriblandt 3,173 Katholiker og 2085 Jøder. I den *tekniske Højskole* studerede 591 Katholiker, 308 Jøder; i de 10 *Gymnasier* 2247 Katholiker, 1174 Jøder; i de 24 *Mellemskoler* 4888 Katholiker, 2262 Jøder, 474 Protestanter og i de 146 *Folke- og Borger-skoler* 64,740 Katholiker, 1696 Protestanter og 10,111 Jøder.

Nordamerika. Biskop *Krautbauer* af *Green Bay* er fornylig afgaaet ved Døden. Bispedømmet *Green Bay* som den Afdøde bestyrede med stor Dygtighed, er et af de rigeste paa Jorden i sproglig Henseende. Der prædikes i følgende Sprog: tysk i 63, engelsk i 43, fransk i 22, tschekisk i 15, polsk i 9, hollandsk og flamsk i 11 og indisk i 2 Kirker. Biskop *Krautbauer* søgte efter bedste Evne, at tilfredsstille alle disse forskjellige Nationer, idet han gik ud fra den Grundsætning, at hans Diöcesanere kunde gjøre berettiget Krav paa at høre Prædikenen og Religionsundervisningen i *Modersmaalet*. Han lod sig derfor ikke afskrække af nogensomhelst Vanskelighed i denne Henseende, idet han søgte at drage fremmede Gejstlige til Bispedømmet, for at de forskjellige Sprog kunde være repræsenterede,

— Ifølge det nyeste Direktorium for de forenede Fristater tæller den katholske Kirke i Unionen 12 Ærkebiskopper, 62 Biskopper, 7286 Præster, 1721 theologiske Studenter, 6755 Kirker, 1071 Kapeller,

1733 Missionsstationer, 26 Seminarier, 85 Kollegier, 618 Akademier (højere Pigeskoler), 2621 Sogneskoler med 492,949 Elever, og 449 Velgjørenhedsanstalter,

Smaating.

(*Stemningsvexel hos indbudte Middagsgjæster*), som samtalede efter Bordet: „Udmærket! Hønen var delikat!“ — „Og Spinaten!“ — „Om Jordbærrene vil jeg slet ikke tale!“ „Trøflerne var hellerikke til at foragte!“ — Pause. — „En af os kan rigtignok ikke udgive saameget!“ — „Men Folkene ere ogsaa meget ødsle!“ — „De ødelægge sig selv!“ — „Det vil ende daarligt!“ — „Og det have de rigtig godt af!“

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 14. Februar. — 6. Søndag efter Epiphaniæ. Scholastika, Jomfru. — 15. **M.** Raymundus af Pennafort, Bekj. — 16. **Ti.** Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer. — 17. **O.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — 18. **To.** Votivofficium af det allerh. Sakramente. — 19. **F.** Ferialdag. — 20. **L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse. (Leo XIII valgt til Kirkens Overbøved 1878).

Søndagen den 21. Februar. Septuagesima.

Unio. Idag Søndag d. 14. Februar Foredrag af Hr. Dr. C. F. Pechüle. Besøgende kunne medbringes (§ 5 i Lovene).

Alt Malerarbejde udføres billigt paa Grund af Arbejdsløshed. **NB.** Malerier restaureres og Rammer opforyldes. Billet modtager Redaktionen.

Fortrolig Korrespondents.

Jylland (mellem tvende Have). Der er al Sandsynlighed for, at der snart vil følge et Tillæg med Ugebladet; men De maa tage Verden med Ro og glæde Dem ved Haabet. Redaktionen er ikke som den burde være.

Fantassus. Saa der manglede en Fod i Digtet i forrige Nr. Det tager jeg ikke saa nøje. Næste Gang skal De faa et Par Fødder mere, saa kan det vel gaa lige op.

X. Hvem Protestanten i forrige Nr. er? Det skal jeg sige Dem, — det er en Lægmand, der sidder med Kone og Børn. Om han vil blive katolsk? — det glemte jeg virkelig at spørge ham om. Forøvrigt nærer han vist ingen Fordomme. Bed for ham, det er det eneste rigtige.

Trosfælle. Tak for de 10 Kr. til Rosenkranskirken og Vincentsforeningen. Beklager den dumme Trykfejl i Nr. 5.

Rasmussen & Olsen. Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosseer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 8.

Søndagen den 21. Februar.

1886.

Indhold: Menigheden i Fredericia. En Rejse i Finmarken. Efterretninger: Rom, Berlin, Hamborg.

Lidt om den katholske Menighed i Fredericia.

(Fortsat fra Nr. 5.)

Taarnet, som er opført ved Kirkens østlige Side hæver sig i 3 Etager med sit zinkklædte Spir, med Kobberkugle, Jærnkors og Hane til en Højde af 85 Fod; Murerarbejdet blev efter Arkitekt *Hensels* Udkast udført af Murermester *Harder* og Tømremester *Dufresne*. Klokkerne vare støbte i Kjøbenhavn hos *Gammel & Lund*; den Største, som vejer 400 Pund og maaler 26 Tommer i Diameter, bærer Indskriften: „Ecce, sub hoc titulo Tua dicor, Sancta Maria! — Ora pro populo, dum sono, Virgo pia!“ (o: See, Din bliver jeg nu kaldet, o hellige Maria! — Bed for Folket, naar jeg gjenlyder, o kjærlige Jomfru!) — Den mindre vejer 200 Pund og maaler 21 Tommer i Diameter og bærer Indskriften: „Hvo, som søger Gud, han kommer, naar jeg kalder.“

Samme Aar, som Taarnet ved Sct. Knuds Kirke blev begyndt og fuldendt, indtraf en anden kirkelig Begivenhed, som i mere end én Henseende blev betydningsfuld for Kirkelivets Udvikling hos os. Den 3. Februar 1865 indtraf nemlig *den h. Ansgars 1000aarige Jubilæum*. Det laa nær, at de to eneste katholske Menigheder i Danmark, Kjøbenhavn og Fredericia, ikke kunde og vilde lade en saadan Mindedag gaa upaaagtet hen. Havde Protestantismen gjort Sit, for at kaste Glemselens Slør over Ansgars værdige, hellige og rene Skikkelse, saa var det en Æressag for vort Fædrelands faa Katholiker paa denne Dag at give deres Beundring for og deres taknemlige Kjærlighed til denne Helgen et synligt og lydeligt Udtryk. Taknemlighed mod den katholske Fortid og dens fremragende Lærere i Middelalderen ligger nu engang ikke i Protestantismens Natur; man behøver ikke at være længe om at søge Grunden dertil: en saadan Taknemlighed, praktisk og synlig øvet, kunde jo saare let medføre betænkelige Følger for selve Protestantismens Tilværelse. Mindet om den h. Ansgar som Danmarks Apostel var derfor fuldstændig bleven trængt tilbage i Folkets Bevidsthed. Ingen Kirkebygning bar hans Navn, ingen Levnedsskrivelse tolkede hans beundringsværdige apostoliske Missionsarbejde i det hedenske Norden. Den herlige latinske Krønnike, *vita Sct. Ansgarii*, forfattet af hans hellige Discipel og Efterfølger *Rembert*, laa vel forvaret i *Langebecks* store Kildeværk: *Scriptores medii aevi*. Der laa den som umøntet Guld for Folkets store Masse, kun kjendt og skattet af faa Lærde, indtil endelig i Halvtredserne den grundtvigianske Præst *Fenger* erhvervede sig Fortjenesten, at oversætte den paa godt Dansk. Dette var en rosværdig Undtagelse fra den almindelige Ligegyldighed, som den protestantiske Kirke i sin Helhed hidtil havde vist Landets Apostel. Ganske vist, det 1000aarige Jubilæum fremkaldte en flygtig Livsytring i den danske Folkekirke til Ære for

Ansgar; Kultusministeriet paalagde Gejstligheden at omtale den danske Kirkes Apostel i deres Prædiken paa Søndagen den 5. Februar og at erindre Menigheden om hans *Dødsdag*. Men hvad kunde Resultatet vel blive af denne matte Jubilæumshøjtid? Saaledes kunde enhver anden historisk, af det Offentlige fortjent Personlighed fejres. Tilmed maatte denne kun én Gang fejrede Mindefest snart drukne i den Ordstrøm, som hvert Aar ombølgede *Luthers* og „Reformationens“ Mindedag. Som Bevis herpaa være det mig tilladt at henvise til det ellers uforklarlige Faktum, at Fengers Oversættelse „Ansgars Levnedbeskrivelse“ var henved 30 Aar om at blive udsolgt; og endnu vedbliver denne Mangel paa historisk Pietet at herske paa Folkekirkens Omraade. Da man nemlig hentede katholske Helgenskikkelser fra de fjærneste Aarhundreder og de fjærneste Lande, for dermed at pryde den saak. Marmorkirkens Tinder, glemte man at opstille den h. Ansgar i dette Areopag. Bortset fra de katholske Helgener, som paa en uforklarlig Maade have fundet Vejen til det protestantiske Marmortempel, skulde man dog i det mindste mene, at det maa være vanskeligt at udfinde, hvilket større Krav paa vor taknemlige Erindring en *Wicleff* eller *Huss* kan have frem for *Ansgar, Landets Apostel*.

Hvor ganske anderledes maatte ikke et saadant 1000aarigt Jubilæums Liv, Inderlighed og Farve blive i den katholske Kirke. Det blev mere end en svag historisk Erindring, det blev den levende Ihukommelse, at vort Fædrelands Apostel endnu vedbliver at være vor bedende Apostel i Himlen, at han vedbliver at være forenet med sine endnu stridende Trosbrødre her nede ved Kjærlighedens Baand. Denne festlige Ihukommelse styrker i os den opløftende og trøstende Bevidsthed, at vi den Dag i Dag ere i Besiddelse af den samme uforandrede kristelige Lære og Tro, som af Ansgar og hans Medarbejdere blev forkyndt vore Forfædre for 1000 Aar siden.

Baaret og besjælet af denne Tanke blev da Sct. Ansgars Jubilæum en sand Glædesfest og aandelig Fornyelsestid for de to smaa Menigheder i Danmark, der ene kunde betragtes som denne Helgens Arvtagere. Hvad Under derfor, om man rustede sig til at efterkomme denne kjære Pligt. Medens man i Kjøbenhavn besluttede at henlægge Jubilæet til den 9. Septr., som Mindedagen for den højtidelige Skrinlæggelse af den h. Ansgars jordiske Levninger, blev det i Fredericia fejret paa selve Dagen, den 3. Februar. Vi maa her afholde os fra at skildre den opløftende og højtidelige Maade, paa hvilken Festligheden fejredes i Sct. Ansgars Kirke i Kjøbenhavn, en Festlighed, som fik forøget Glans og Betydning ved *Kirkens Konsekration*, der paa samme Tid foretoges af den højærværdige Biskop, nuværende Kardinal, *Paulus Melchers*, — vi have her kun at gjøre med Menigheden i Fredericia. En virkelig Fest- og Naadenstid blev Jubilæet for den lille Menighed. Evnen til at udfolde kirkelig Pragt var kun ringe; men denne blev rigelig erstattet ved den inderlige og begejstrede Deltagelse. Fra den 3. Februar samledes Menigheden otte Dage igjennem hver Aften i Kirken, hvor der prædikedes over Ansgars Værk fra Datid og Nutid, og ikke blot Katholikerne, men ogsaa mangfoldige Protestanter følte sig grebne af Ordet og dragne til Kirken som af en usynlig Magt. Paa enkelte af Festaftenerne rasede der en heftig Snestorm og store Snedriver gjorde Gaderne næsten ufremkommelige; men naar Kirken alligevel fyldtes hver Aften baade af Katholiker og Protestanter, saa er det et nyt Bevis paa, at der ligger en dragende Kraft i Kirkens Samfundsliv med de Hellige, og at den gamle Sandhed stadig vedbliver at være evig ung og kraftig.

Festlighederne sluttedes den 10. Februar med et højtideligt Te Deum; men Frugterne vedvarede, og mange Fordomme ere blevne bortryddede. Protestanterne vedbleve siden den Tid flittigen at besøge Sct.

Knuds Kirke, hvor de for Aand og Hjærte fandt, hvad de forjæves søgte i den protestantiske Kirke, og en Række af Konversioner, som kort efter indtraadte, godtgjorde klarligen, at den katholske Kirke endnu stedse besidder Evnen til at overbevise, hvor den har Frihed til at tale og virke.

Foruden de nævnte Begivenheder, som gjorde Aaret 1865 saa mindeværdigt for Menigheden i Fredericia, kunne vi ikke undlade at fremdrage endnu en lille Begivenhed henimod Enden af dette samme Aar, som, hvor ringe den end kunde synes at være, dog er bleven ligesom en Surdejg for Menighedens Mænd og Ynglinge; vi mene Stiftelsen af *Vincentforeningen*, som fandt Sted den 4. Sept. 1865. Biskop Paulus Melchers som paa den Tid opholdt sig fire Dage i Fredericia i Anledning af Konfirmations-Sakramentets Meddelelse, bærede Foreningens første Møde med sin Nærværelse, og opmuntrede de Faa, som vare tilstede, til Mod og Udholdenhed i det herlige Formaal, som denne Forening har stillet sig, nemlig at besøge og understøtte de Fattige. Begyndelsen var unægtelig liden og spagfærdig, som en Gjenspejling af Menighedens Lidenhed; foruden de to Præster dannede, saa vidt vi vide, D'hrr. *Braun, I. og M. Spetzler, H. Møller og I. Bentzon* den første faste Stok. Men den blev et Sennopskorn, der udviklede sig til, hvad den efter Omstændighederne kunde blive til, den blev et Baand, der efterhaanden omsluttede alle Menighedens Mænd og Ynglinge, og lod dem ligesom sammenvoxe i Kjærlighed og Endrægtighed, for at de desto bedre kunde løse de Opgaver, som Medmenneskenes Trang og Elendighed stillede dem. Mangfoldige Taarer ere blevne aftørrede i de henrundne Aar, siden Vincentforeningens Stiftelse, henvend halvtedie Tusind Kroner, indkomne ved Medlemmernes frivillige Bidrag, ere blevne udgivne til at afhjælpe fremmed Nød; et righoldigt Bibliothek paa henvend 400 Bind er bleven indrettet til Gratis-Udlaan, og

turde vi løfte Sløret, da vilde vi ikke blot see, hvormegen materiel Nød, der er bleven afhjulpet, men vi vilde ogsaa kunne anføre ikke saa faa Tilfælde, hvor Foreningen har fremdraget og fremhjulpet aandelige Kræfter, som nu udbrede Velsignelse i vide Kredse. Kunde vi opleve, at denne Forening fandt et Hjem og kjærlig Pleje i alle Menigheder her i Landet, da vilde vi ansee det som en glædelig Fremtoning til Tros- og Kjærlighedslivets Betyggelse.

I Aaret 1866 viste en Omordning af Skolevæsenet i Fredericia Menighed sig at være paatrængende nødvendig. Hidtil havde Skolen været en Fællesskole for Drengene og Piger, for Smaa og Store. Saalænge Børnenes Antal var saa forsvindende lille, som det indtil da havde været Tilfælde, kunde et saadant Forhold til Nød gaa an. Men da Skolebørnenes Antal under Skolevikar *Cl. Gorman* i 1866 var voxet til henved 60, var det en given Sag, at der maatte tænkes paa en Deling af Klasserne og Kjønnene. For at raade Bod paa den tilstedeværende Trang, henvendte Sognepræsten sig til Josefssøstrenes Forstanderinde i Kjøbenhavn med Bøn om at faa tilsendt 2 Skolesøstre, hvem Klassen for de ældre Piger samt Pogeskolens kunde overdrages. Andragendet blev med Glæde efterkommet. Sct. Josefssøstre, som siden Maj 1856 havde virket i Kjøbenhavn til stor Velsignelse og under voxende Anerkjendelse, gik ædelmodigt ind paa de fattige Vilkaar, der kunde bydes dem af Sognepræsten for den lille Menighed, og til Katholikernes almindelige Glæde indtraf den første lille Koloni, som udgik til Provinserne fra Klosteret i Kjøbenhavn, den 21. Juni 1866 i Fredericia; Søster *Anne Sophie* var bleven udset til den lille Kommunitets Forstanderinde. At Søstrenes første Fremtræden maatte gjøre et stærkt Indtryk paa en Befolkning, som vistnok aldrig før havde set Nonner indenfor Byens Volde, behøver næppe at siges; men der kan tilføjes, at almindelig Agtelse og Imødekommenhed

fra Protestanternes Side snart afløste den første uvilkaarlige Nysgjærrighed og Forundring.

Iblandt Katholikerne var Glæden over Søstrenes Komme almindelig. Det var velgjørende at være Vidne til den uskrømtede Tillid, hvormed Menighedens Medlemmer modtog deres Børns fremtidige Lærerinder, det var rørende at see, med hvilken Iver og Hjælpsomhed de tilbøde et og andet nyttigt Stykke Møbel, der kunde anvendes til det foreløbige Udstyr af det fattige Klosterhjem; ja, hvorledes selv de Fattigste ikke vilde staa tilbage, men kom bærende med det Smukkeste, de ejede, med deres Blomsterpotter, for dermed at smykke det lille Kloster paa deres Ankomstdag. Alle vidste de, at Sct. Josefssøstrene kom, vistnok rige paa Kjærlighed og opofrende Sindelag, men fattige paa timeligt Gods. De Bedrestillede i Menigheden deltog derfor med Glæde i den Samling, der blev foranstaltet til Bedste for Søstrene, og i en Aarrække beløb disse frivillige aarlige Bidrag til Klosterets Underhold sig til ikke mindre end 4—500 Kroner. Som Bolig fik Søstrene anvist den af Hr. Vikar Gorman beboede saakaldte Lærerbolig, der findes ovenover Skolen og indbefatter fire smaa Værelser. Til Gjengjæld for den fraflyttede Lejlighed fik Vikaren Halvdelen af den nuværende Præstegaard til fremtidig Bolig.

I henved 20 Aar have Søstrene nu levet og arbejdet i deres beskedne Bolig, og om end deres Antal i denne Tid er bleven mere end fordoblet, saa vedblive de dog endnu den Dag i Dag fra det samme beskedne Sted at arbejde med Uegennyttighed og Udholdenhed Skolens og Kjærlighedens Tjeneste. Og at Menigheden har paaskjønnet de Tjenester, som Søstrene have ydet den, behøve vi ikke at omtale med mange Ord. Gaa til Fredericia og see paa det herlige, nu snart fuldendte, Hospital, som støder umiddelbart op til den gamle Skolebygning; det siger dig, at Søstrene have

vundet Menighedens Hjærte, og at de ved deres opofrende og uegennyttige Exempel have vundet og fundet Efterlignere i Menighedens Midte. Det nye Sct. Josefs-hospital vil for Fremtiden staa som et talende Bevis for Søstrenes Kjærlighed og for Menighedens Offersind.

(Fortsættes.)

Et Besøg i Finmarken.

Af † H. Berthier.

Vore Læsere mindes vistnok det Tab, som den norske Mission led i Fjor ved Dampskibet „Norden“s Forlis i Nærheden af Cuxhaven, idet en af Norges katolske Gejstlige, *P. Henri Berthier*, fandt sin Død i Bølgerne. Blandt hans efterladte Papirer fandtes følgende Beretning om en Rejse til Finmarken, som er skrevet i August Maaned 1884 og senere velvilligt tilstillet Redaktionen. Vi tage ikke i Betænkning at meddele vore Læsere den som et Bidrag til den katolske Kirkes Historie i Norge og som en interessant Beskrivelse af et Land, som vistnok Størstedelen af vore Læsere aldrig har besøgt. Hr. Berthiers Brev lyder saaledes:

„Jeg er i Følge med den højærv. Hr. Præfekt *Bernard*, der agter at foretage sin Visitatsrejse. Den 2. Juli om Natten Kl. 2 gik vi ombord i det store smukke Skib „Haakon Adelstein“; Vejret var smukt, ingen Vind rørte sig og alt tydede paa en lykkelig Sejllads. De fleste Passagerer forbleve paa Dækket, for ret at nyde den friske Luft i de lyse Sommernætter, der i disse nordlige Egne lade den Fremmede saa let glemme, at det er Tid til at gaa til Hvile. Henimod Kl. 5 om Morgenen nærmede vi os den lille By *Namsos*, der har henved 2000 Indbyggere; den nedbrændte for

nogle Aar siden, men er nu atter opbygget og bleven en smuk By med lige Gader og smagfulde Huse. Fiskeri er den fornemste Næringsvej for Befolkningen. Torsdag Kl. 9 om Aftenen ankom vi til *Polarkredsen*, og den næste Morgen, Fredag, vare vi ved *Bodø*, den vigtigste By i Nordlands Amt; den har 1500 Indbyggere, og Amtmanden har sit Sæde her. Ikke langt herfra ligge *Lofotenøerne*, hvor der i Begyndelsen af Marts Maaned i Fisketiden samler sig over 20,000 Fiskere. Den gamle Styrmand paa vort Skib, som i over 18 Aar har sejlet i disse Farvande, fortalte mig, at det aarlige Udbytte beløber sig til 17 Millioner Klipfisk, undertiden endog til 20 Millioner. Skibet laa fem Timer for Anker ved Bodø, og jeg fik saaledes rigelig Tid til at gaa i Land, for at besee en gammel Kirke fra det 11. eller 12. Aarhundrede, der kun udmærker sig ved sin Ælde, men forøvrigt ikke har noget mærkværdigt ved sig.

Efter at have forladt Bodø Havn, kom vi ind i de smalle Fjorde, hvor Skibet gled saa roligt hen over Havfladen, som en Baad paa den stille Sø. Passage-erne stode paa Dækket og betragtede de nærliggende Kyster, der blive mere og mere nøgne og skovløse, jo nærmere man kommer Finmarken; de høje Træer, de smukke Skove og den kraftige Vegetation, der sydligere udgjør Norges Rigdom, findes ikke mere her. Man føler, at man kommer *Nord Kap* nærmere.

Vi havde omtrent tilbragt fire Dage paa Havet, da om Lørdagen, henimod Kl. 5, Msgr. Bernard pludselig udbrød: „Se, der er Tromsø!“ Den smukke By Tromsø, der bærer Navn af Øen og ofte kaldes „Finmarkens Paris,“ laa foran os. I Havnen var der mange fremmede Skibe, navnlig russiske. Medens jeg med Øjnene søgte det lille, men smukke Taarn paa den katolske Kirke, som jeg saa ofte havde hørt omtale, bemærkede jeg en Baad med de to Præster fra Tromsø, det var Dhrr. *Wang* og *Crull*, den Første en Nordmand,

den Anden en Hollænder. De kom den apostoliske Præfekt i Møde og ledsagede os strax hen til Præsteboligen. hvor vi opholdt os i 6 Dage.

Søndagen den 6. Juli fejredes en højtidelig Sangmesse, efter hvilken Hr. Præfekten meddelte Konfirmationens h. Sakramente. Dagen efter besøgte vi Skolen, der har 35 Elever. Skjønt den aarlige Examen allerede havde fundet Sted den foregaaende Uge, vare dog alle Børnene tilstede og festlig klædte; man havde nemlig udsat Præmieuddelingen, paa Grund af at man ventede den apostoliske Præfekts Besøg. Med megen Ynde og Naturlighed foredroge Eleverne nogle Digte og Lignende samt aflagde Prøver paa deres Færdighed i Sang. Efter Præmieuddelingen sagde Præfekten nogle opmuntrende Ord til Eleverne og Festligheden sluttedes dernæst med Sang.

Fra Tromsø fortsatte vi Rejsen til den nordligste By, *Hammerfest*. Den har omtrent 2000 Indbyggere, som med Undtagelse af Autoriteterne for største Delen kun bestaa af fattige Fiskere. En uhyggelig Følelse greb mig ved Synet af denne øde Egn. Kun Kjærlighed til Gud og en inderlig Længsel efter at frelse nogle Sjæle, kan opmuntre en Præst til at dyrke en saa ufrugtbar Jordbund. Den katholske Missionær søger ikke Livets Behageligheder, han tænker kun paa at vinde Sjæle for Himlen. Tror han at kunne det, saa opslaar han sin Bolig langt borte fra Fødelandet, paa en Jordbund, han frugt bargjør ved sine Bønner og Anstrængelser. Hans Offere synes undertiden frugtesløse, men han fortsætter ikke desto mindre sin Gjerning; han beder og arbejder, underviser Ungdommen og lindrer Fattiges Nød. Paa denne Maade har Hr. Pastor, Msgr. *Hagemann* virket i syv Aar i den lille By *Hammerfest*. Efter at han havde ladet opføre et Institut i *Kristiania* for Børn af begge Kjøn, hvis Opdragelse og Undervisning er anbetret Sct. Josefs søstre, blev han sendt til *Hammerfest*, hvor han grundlagte et katholsk

Hospital. Graa Søstre fra Tyskland yde de Syge i Hospitalet, saa vel som udenfor samme, den omhyggeligste Pleje. Selve Hospitalet er udmærket indrettet, og det er forbundet med et vel organiseret Apothek, der ledes af en af de ovennævnte Søstre, som har haft speciel Undervisning i dette Fag. Disse Ordenssøstre er meget ansete i Finmarken, og man omtaler dem overalt med den største Agtelse.

Skolen besøges af 60 Elever, som netop afsluttede Skoleaaret. da vi vare deroppe, med en lille Udflugt pr. Dampskib til en nærliggende Ø, hvor de tilbragte en fornøjelig Dag. Hr. Præfektens Nærværelse tilligemed de fire Gejstlige, der deltog i denne Lysttour, forhøiede Børnenes Munterhed og Glæde. Under vort Ophold i Hammerfest meddelte den apostoliske Præfekt Konfirmationens h. Sakramente til 5 Personer.

Fra Hammerfest toge vi til *Altengaard*, som er en af de ældste Stationer i Finmarken. For 28 Aar siden ankom Msgr. Bernard hertil i Følge med de første Missionærer, som af Pius IX. blevne sendte til Polar-egnene. En stor Ejendom, som forhen havde tjent Amtmanden til Bolig, blev nu den katholske Missions Sæde i Finmarken. Sydøstlig for Kirken ligger der henved 30 Huse, hvis Beboere for største Delen er Finlændere, alle meget fattige. Syd for Bugten ligger der atter en lille Landsby med 15—16 Huse, og 5 Kilometer længer borte ligger *Bosekop*, det vigtigste Sted i Amtet. Naar den Rejsende forlader Altengaard og lægger Vejen over Floden i sydøstlig Retning, vil han finde Skove og Græsgange, der faa ham til at glemme, at han er i Finmarken. Altengaard har et beskeden Kapel med et smukt Alter af Træ. En Statue af den h. Josef, denne Stations Skytshelgen, smykker Kapellet, og for tre Aar siden har ogsaa en smuk Statue af „Vor Frue af Salette“ faaet en Æresplads i Kapellet. Skolen tæller 20 Elever, alle gode og snille Børn. Som Lærerinde i Altengaard fungerer i Løbet af de otte sidste

Aar en Dansk, Frk. *Chrl. Geisler*, som sikkert vil være mange af den kjøbenhavnske Menigheds Medlemmer bekendt, og som stadig nærer den mest levende Interesse for vor h. Kirkes Fremme i „det kjære, gamle Danmark“. I Juledagene opstilles heroppe en vakker Krybbe i Kapellet, og i Skolen oplyses og smykkes et „Furutræ“ som Juletræ, omkring hvilket hele Bygdens Ungdom aarlig samles hver Søn- og Festdagsaften lige fra Juleaften til Hellig tre Konger. I Altengaard holdes aarlig Marked, paa hvilket Finner og Lapper ere de talrigte Kjøbere og Sælgere. Især bringe de Rensdyrkjød, Skind, Finsko og lignende Artikler, som de da bytte med Handelsvarer syd fra. Ogsaa Quænsjør og frossent Smør samt frossen Fisk bringe de til Torvs i Massevis, og det er et yderst interessant Skue. at see dem komme med deres Raider af Rener forspændt Pulkene, i hvilken de bringe deres Varer til Markedspladsen paa Bosekop.

Kun den katholske Missionær vil kunne være istand til at indvirke paa de stakkels Lappers videre Udvikling i aandelig Henseende; men han maatte da næsten leve paa samme Fød som de, han maatte bo i en Jordhytte eller i Telte bedækkede med Rensdyrsskind, og tilbringe den lange, lange Vinter der, hvor Kulden ofte stiger til 30 og 40 Grader. Den menneskelige Natur gyser tilbage for et saadant Offerliv; . . . men Kjærligheden til Gud og Sjælenes Frelse skyer intetsomhelst Offer; ogsaa i disse kolde Egne, omgivne af Is og Sne, har den katholske Kirkes Sendebud opslaaet deres Bolig, og de arbejde med den samme Iver og Opofrelse, som deres Medbrødre i det fjærne Syden under Afrikas glødende Solstraaler, og alle Vegne lægger Gud sin Velsignelse til Arbejdet!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. En af vor Tids rigeste Fyrster, *Alexander Torlonia*, Fyrst af Civitella, Cesi, Musignano, Canino, Farnese, Fucino, Marchese af Roma-Vecchia og Torrita er pludselig afgaaet ved Døden i en Alder af 86 Aar. Fyrst Torlonia var født i Rom den 1. Juni 1800. I sit 40 Aar giftede han sig med Fyrstinde *Teresa Colonna-Doria*, og fra dette Ægteskab stamme to Døtre, af hvilke kun den yngste, Maria Anna, endnu lever og er gift med *Giulio Borghese*. Fyrst Torlonias uhyre Skatte ville saaledes ved Arven blive forenede med den berømte Familie Borgheses. Om Fyrstens Rigdom kan man gjøre sig et Begreb, naar man betænker, at den aarlige Skat, som Fyrst Torlonia maatte erlægge, beløb sig til halvanden Million Lire. En Milion anvendte Fyrsten aarlig paa Indkjøb af Kunstgjenstande; det storartede Skulptur-Musæum i Trastevere og den herlige Malerisamling i Torlonias Palads kjender og skatter enhver, som har set Roms Kunstskatte. Torlonia var ivrig Katholik og sit Sindelag har han lagt for Dagen derved at han stedse søgte at fremme Religionens Sag ved Hjælp af sine store Midler og i sit Testament ogsaa betænkt flere af Roms Kirker med betydelige Legater. I de sidste 10 Aar førte Fyrsten et stille og tilbagetrukket Liv, men anvendte store Summer i velgjørende Øjemed, og hans Minde vil derfor leve længe hos det romerske Folk, som kaldte ham „il principe benefico“ (den godgjørende Fyrste).

Et Brev fra Rom bringer følgende Meddelelse om hans Død og Begravelse: Søndag den 7. Febr. gjorde han endnu sin sædvanlige Kjøretur til Kirken S. Maria del popolo; der tilbragte den 86 aarige Olding efter Sædvane en Tid i Bøn foran Sakramentet og ved den h. Gudmoders Billede. Da han traadte ud af Kirken lod han Kusken mod Sædvane ikke kjøre til Villa

Borghese, men vende Hestene hjemad. Han talte endnu med sin Datter, Hertuginde af Ceri, og med sine Børnebørn, men rantes pludselig af et Ildebefindende og, medens Tjenerne bare ham til hans Værelse, udaandede han Kl. 6 $\frac{1}{2}$. Den h. Fader og Kong Umberto sendte endnu samme Aften deres Kondolence til Familien. Mandag og Tirsdag laa Liget paa Parade i Tronsalen. Italiens rige Mand laa der i Franciskanernes simple Dragt (han var Formand for *den tredje Orden* i Rom) med Korset og Rosenkransen i de foldede Hænder; fire Altere vare rejste i de tilstødende Værelser, hvor der hele Formiddagen blev frembaaret hh. Messer for den Afdødes Sjæl. Publikum skulde have haft Adgang om Tirsdagen; men Pøbelen benyttede Lejligheden til Optøjer, en stor Politistyrke kunde ikke holde den i Ave, saa man maatte forbyde Alle Adgangen. Omtrent Kl. 6 om Aftenen ledsagede Kapucinerne, Franciskanerne og Minoriterne Liget over i Kirken Sct. Apostoli. De fleste af Ligfølget vare omtrent naaede ind i Kirken, da Pøbelen atter gjorde Exsesser, omtrent som ved Pius IX's Begravelse, der opstod fuldstændig Panik, mange kom til Skade, og Politiet kunde intet udrette mod Hoben. Kirken var naturligvis lukket. Pavens Ceremonimester, Msgr. *Cattaldi*, forrettede Tjenesten.

Onsdag Formiddag Kl. 10 $\frac{1}{2}$ var Sørgegudstjenesten, der forrettedes af Ærkebiskop *Lenti*, Vicesgerens for Kardinalvikaren. Hele Roms Aristokrati var tilstede, flere Kardinaler, deriblandt Dekanen og Leo XIII's Broder, det diplomatiske Korps, den danske Konsul med Frue o. s. v. Den h. Fader havde undtagelsesvis tilladt Sangerne fra det sixtinske Kapel at synge. De udførte Palæstrinas dejlige Rekvie. Kl. 12 $\frac{1}{2}$ sattes Liget paa en tarvelig Ligvogn og bragtes til *Castel Gandolfo*, hvor Fyrst Torlonias afdøde Hustru hviler siden 1875. En Mængde Almisser uddeltes til de Fattige i alle Roms Sogne, og hans Anstalt for For-

ældreløse og arbejdsudgytige Mænd og Kvinder i Sct. Onofrio, som han udstyrede med kongelig Rundhaandethed, er ved flere Legater sikret i sin Bestaaen. R. J. P.

— Jesuiterordenens General *P. Beckx*, der atter er i Bedring, fyldte fornylig sit 92. Leveaar. Den h. Fader sendte ham sin Velsignelse ved en af Vatikanets Monsignorer.

Berlin. Et nyt katolsk *Kirkelovforslag* indbragtes i Mandags i det preussiske „Herrenhaus.“ Det ophæver *Statens Tilsyn* med de katolske Gejstliges Uddannelse, ligeledes ophæves *den kirkelige Domstol* og indskrænkes Apellen til Staten overfor de kirkelige Kjendelser til Sager, der angaa Embedsfortabelse og Formindskelse af Indtægter. Oprettelsen af Gymnasialkonvikter og Seminarier tilstedes. Konvikterne staa under Statens Tilsyn efter de almindelige Love, der gjælde for Undervisningsanstalter. Om *Anmeldelsespligten* indeholder Lovforslaget intet.

Hamborg. Aarsberetningen fra den katolske *Svendeforening* i Hamborg lyder særdeles gunstig. 492 Medlemmer af andre Foreninger ankom til Byen og forplejedes i 860 Nætter, 178 af disse tilrejsende Svende fandt Arbejde. 35 nye Medlemmer bleve optagne. Ti udtraadte, og af dem bleve 7 udnævnte til Æresmedlemmer. 66 bleve udelukkede, fordi de ikke opfyldte deres Pligter eller ikke bekymrede sig om Foreningen. 115 Medlemmer rejste bort fra Hamborg. Foreningen tæller for Tiden 156 ugifte Medlemmer, blandt hvilke 31 Protestanter. De repræsenterer 34 forskellige Haandværk, 27 Skomagere, 25 Skrædere, 20 Snedkere, 15 Smede, 8 Tapetserer, 6 Bagere, 5 Blikkenslagere, 5 Malere, 5 Hjulmagere, 4 Bogbindere, 3 Tømrere, 2 Typografer, Drejere, Børstenbindere, Knivsmede, Barberer, Sættere, Farvere, Bundtmagere, Garvere, Vintappere, Instrumentmagerere, Skiferdækkere, Kandestøbere, Gjørtlere, Pottemagere, Gartnere. 3 ere ikke

Haandværkere, deriblandt 1 Kjøbmand. Det er saaledes et broget Billede, som træder os i Møde i Foreningen; man gaar ud og ind i Foreningen som i et Dueslag. Men en fast, solid Stamme mangler der heldigvis ikke, og af den rekruteres Bestyrelsen. Julebazaren indbragte i Nettofortjeneste 935 Mark. Kapitalen til et Hospitium beløber sig til 33,000 Mark, de andre Sparepenge c. 7500 Mark og i Præsens Hænder befinder sig c. 500 Mark, saa at Foreningens Formue er c. 40,000 Mark. Undervisningstimerne, som ere ret godt besøgte, udstrække sig til Religion, Regning, Tegning, Bogføring, Skrivning og Sang. Foreningen modtager ofte Besøg af bedrestillede Mænd i Menigheden, som nærer den mest levende Interesse for denne saa vigtige sociale Forening, og de katholske Mestre og Kjøbmænd tilbringe ofte en gemytlig Aften sammen med Foreningens Medlemmer. —

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 21. Februar. Septuagesima. 22: M. Petri Bispestol i Antiokia. — 23. Ti. Frelserens Bøn i Oliehaven. — 24. O. Matthias, Apostel. — 25. To. Margaretha af Cortona, Bodfærdig. — 26. F. Petrus Damianus, Biskop og Kirkelærer. — 27. L. Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.
Søndag den 27 Februar. Sexagesima.

Torsdagen den 25. Februar læses en h. Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8¹/₄ for afgangne Kand. polyt. Jeus Brix-Hansen.

En ung Pige søger Plads til den Første i et Hus, hvor Fruen deltager i Husgjerningen. Billet mrk. 18. modtager Redaktionen.

En dygtig, ældre, **hatholsk Kommiss**, der er vant til Bogholderi og Korrespondance, flink Expedient, særlig bekjendt med Kolonial-, Hørkram- og Produktforretning samt Urtekram, søger Plads til 1. Maj 1886 ved Kontor- eller Butiksforretning indenfor ovennævnte Brancher. Foruden i Hovedstaden søges fortrinsvis Plads i Odense, Svendborg, Kolding, Fredericia, Horsens, Aarhus eller Randers. Gode anbefalinger haves og som Bevis for praktiske Kundskaber tillige **Statsskolelærer-Examen**. Billet mrk. J. M. bedes indlagt paa Ugebladets Redaktionskontor snarest.

Unio. Søndagen den 21. Febr. Oplæsning.
 Søndagen den 28. Febr. Kl. 9 Foredrag af Hr. Kand jur. Rasmussen om Digteren Joh. Hørm. Vessel.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 9. Søndagen den 28. Februar. 1886.

Indhold: Den 2. og 3. Marts. Fra Pietro. Den h. Vincents af Paul. Tillægsbemærkninger. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Den 2. og 3. Marts.

Stem i en Sang af fulde Bryst,
Vælg glade Melodier,
Thi ham, som er vor Hjærtelyst,
Vor Sang vi nu indvier.
Hans Navn højt prises her paa Jord
Af Folkeslag i Syd og Nord;
Ja, hvor end Korset hæver sig,
Udraabes der med Varme stor:
Hil, hil, o Leo, Dig!

Thi en mangfoldig Krones Glans
Dit ædle Hoved pryder:
Dig Hæder Aldrens Æreskrans
Og Lilliekronen yder;

Men ogsaa Tornens smertefuld
 Omslynger jo hin Krones Guld,
 Du bærer her med Vælde rig
 Som Kristenhedens Fader huld:
 Hil, hil, o L e o, Dig!

Hil, L e o Dig, vor Kirkes Pryd,
 Du Helt paa Petri Trone!
 Dit Fangenskab, Dit Mod, Din Dyd
 Er Dig Din Æres Krone.
 Se derfor Kristenhedens Hær
 Sig samle skal fra Fjærn og Nær
 Og bryde ud ret inderlig:
 Hil Dig, Du Overhyrde kjær,
 Hil, hil, o L e o, Dig!

† Albert Küchler
 eller
 Fra Pietro di Danimarca.

✠ Rom har Graven i disse Dage lukket sig over en dansk Kunstner og udmærket Kristen: Kunstmaleren *Albert Küchler* er den 16. Februar stille og uden foregaaende Sygeleje afgaaet ved Døden i en Alder af 83 Aar. Han var født i Kjøbenhavn den 2. Maj 1803 og sattes tidlig i Malerlære, medens han samtidig deltog i Tegneundervisningen paa Kunstakademiet og studerede Malerkunsten under C. V. Eckersberg og vandt baade den lille og store Sølvmedaille. Fra Begyndelsen af

havde K uchler Anl eg til at blive en udmærket Kunstner paa den kristelige, religiøse Kunsts Omraade, men den nøgterne og kolde Lutherdom formaaede dog ikke at bringe hans Talent videre frem i denne Retning, og han kastede sig derfor hovedsagelig over mythologiske Billeder. I 1825 vandt han imidlertid den lille Guldmedaille for Opgaven „Tobias med Englen“ og i 1829 den store Guldmedaille for Opgaven „Jesus helbreder de Syge“. Aaret efter fik han Akademiets store Rejsestipendium paa 3 Aar og rejste saa i 1830 over München til Italien og Rom. I Italien lagde det italienske F lkeliv særlig Beslag paa hans Interesse, og en Del Billeder over dette Emne findes i Thorvaldsens Musæum og i den kgl. Malerisamling. Men den religiøse Kunst søgte dog stadig at hævde sin Plads i den unge Mands H jerte, og der findes ikke saa faa religiøse Billeder, der ere udførte af ham paa den Tid, og som langt overgaa vore moderne Kunstneres Frembringelser i Retning af from og opbyggelig Gjengivelse af den h. Skrifts Ord.

I 1838 var der Tale om, at K uchler vilde vende tilbage til Fædrelandet sammen med Thorvaldsen, men det blev dog ikke til Noget; K uchler forblev i Rom. Efter at Thorvaldsen var kommen hjem, udvirkede han, at K uchler enstemmigt blev agreeeret Akademiet paa Billedet „Familieliv i Albano“, en  re, der ifølge Kunstakademiets Skrivelse desangaaende til K uchler tillige gav ham Ret til at nyde Godt af Akademiets Understøttelseskasse.

Sex Aar senere brød K uchler endelig med alle Fordomme og al Menneskefrygt og bragte en Tanke til Udførelse, som han længe havde baaret paa, idet han i Aaret 1844 vendte tilbage til *den katholske Kirke*. En andægtig og ydmyg Bøn i et af de smaa Kapeller oppe i Bjærgene havde efter K uchlers Mening draget denne Naade ned over ham. Syv Aar efter sin Optagelse i Kirken traadte han endog som L egbroder ind

i *Franciskanerordenen* under Navn af Fra „*Pietro*“. Det er, som bekjendt, Skik og Brug, at Ordenspersoner ved Indtrædelse i visse Ordenssamfund aflægge deres Familienavn og i Stedet for modtage et andet saak. Ordensnavn. KÜchler fik ved sin Indtrædelse et temmelig sjældent Navn, som Pius IX. imidlertid fandt for godt at forandre til et mere almindeligt. Da Kirkens Overhoved nemlig under en Samtale, som han paa den Tid havde med KÜchler, spurgte denne, hvad Navn han skulde have i Ordenen, og KÜchler da nævnte ham det, sagde Pius IX. paa sin sædvanlige elskværdige Maade: „Nej, du skal hedde Pietro.“ Det Navn, som KÜchler derfor siden 1851 levede under i Franciskanerordenen, havde han modtaget af Pave Pius selv.

Kort efter sin Optagelse i Franciskanerordenen skulde KÜchler tilligemed nogle andre Ordensbrødre begive sig til et Kloster ved Hildesheim, for at tjene ved den derværende Valfartskirke. Men det blev ikke til Noget for KÜchlers Vedkommende, da denne sluttede sig til Alkantarinerne eller den strængeste Gren af Franciskanerordenen, som paa Kardinal Diepenbrocks Ønske nedsatte sig i Diöceset Breslau i Schlesien. Efter at have tilbragt henved 4 Aar i dette Kloster, vendte KÜchler med sine Foresattes Tilladelse tilbage til Rom og optoges i Alkantarinerklostret „St. Bonaventura“ paa Palatinerhøjen, hvor han siden levede indtil sin Død.

Dette Kloster, der gjemmer de jordiske Levninger af den berømte Franciskanerhelgen og Bodsprædikant *Leonardo da Porto Maurizio*, er bygget mellem Ruinerne af det romerske Kejserpalads, og man har fra Klosters Have en vid Udsigt over Roms berømteste Mindesmærker, over Kolossæum, Forum, Kapitoliet, Titus- og Konstantinsbuen. Her i dette stille Kloster boede KÜchler som ydmyg Franciskanermunk og flittig Kunstner i henved 30 Aar. Efter at have bivaanet det hellige Messeoffer hver Morgen og forrettet sin daglige Morgenbøn, arbejdede KÜchler i sit lille Atelier i Klosteret

indtil Solnedgang, kun afbrudt af de pligtmæssige Bønner og den tarvelige Klostermiddag. Ved den fælles Rosenkransbøn om Aftenen manglede han aldrig og overholdt i Et og Alt nøje Ordenens strænge Regler og Forskrifter lige intil sin Død. Han følte sig stedse overordentlig lykkelig og tilfreds ved dette Liv, som han frivillig havde valgt, og takkede ofte Gud for hans naadefulde Styrelse. Sammen med sit rolige Sind og sunde Humor bevarede han ved sit regelmæssige Liv et udmærket Heldbred og gik som 83 aarig Olding lige saa let, som en Mand i den bedste Alder.

I 1872 bærede Drs. Maj. Kongen og Dronningen samt Prinsesse Thyra ham med et Besøg i Klostret under deres Ophold i Rom. Det voldte ham stor Glæde, og han talte senere hen gjerne om denne Begivenhed Hs. Maj. Dronningen havde under dette Besøg opfordret ham til at tegne sig en lille Skitse; men han undslog sig og lovede derimod at sende et lille Billede. Küchler mente nemlig, hvad han senere forklarede mig i sit gemytlige Sprog: „Det kunde jeg jo ikke gaa ind paa; thi man kan dog ikke give en saadan Dame noget Kradseri paa et Stykke Papir, som man kan smøre op i et Øjeblik.“ Nogle Maaneder efter opfyldte han sit givne Løfte, og gennem den danske Konsul Bravo sendte han Dronningen et nydeligt lille Oliemaleri, der fremstillede den h. Treenighed. I 1877 blev en anden Æresbevisning ham til Del, idet han udnævntes til Medlem af det herværende Kunstakademi.

Det var en Selvfølge, at Küchlers Kunstretning efter hans Indtrædelse i Franciskanerordenen næsten udelukkende maatte vende sig til det kirkelige og religiøse Omraade. Den katholske Kirkes Aand hævede ham op over det almindelige Landskabs- og Genremaleri og begejstrede ham for langt ædlere Emner, for det Guddommelige og Himmelske. En Mængde Altertavler udgik fra hans Klostercelle, og ville endnu i mange Aar bevare Mindet om den danske Kunstner-

munk og i de forskjellige Kirker og Kapeller, hvor de ere opstillede, hjælpe mangen en Kristen til andægtig Bøn. Küchlers Ønske var det, ved Hjælp af den kristelige Kunst at prædike for Folket, og det er lykkedes ham paa mange Steder. Blandt andre fromme Ønsker nærede han ogsaa dette, at male en h. Ansgar og Knud for den katholske Kirke i Fædrelandet, men Klosterets pekuniære Forhold tillod ham det desværre ikke.

For nogle Aar siden fristede han den tunge Skjæbne, at en hel Samling af hans Arbejder ødelagdes af Ilden. Det var de 14 Korsvejsstationer, som vare bestilte til en Kirke i Amerika, men desværre ikke naaede længere end til New York, hvor de alle gik til Grunde ved en Ildebrand paa Toldbodlageret. Med ægte kristelig Resignation bar Küchler denne Tilskikkelse, der i et Øjeblik tilintetgjorde flere Aars Arbejde. „Det har saa været Guds Villie“, mente han, „og dermed er jeg tilfreds.“

Küchler glemte aldrig sit Fødeland, modtog med Glæde Besøg af sine Landsmænd og underholdt sig med dem om de hjemlige Forhold. Sit Modersmaal holdt han stadig i Ære og, trods det lange Ophold i Syden, talte han det med Lethed og endog med et vist kjøbenhavnsk Sving. Hans ærværdige, asketiske Skikkelse med det rolige, ægte danske Sindelag, hans venlige og djærve Optræden vil længe bevare Mindet om denne ydmyge og beskedne Olding blandt hans mange Venner. R. J. P. †

Den hellige Vincents af Paul.

(Af Fr.—g.)

Indledning.

Det sextende Aarhundrede var en Sorgens Tid for Kirken. Overalt i Evropa lød Krigstrompeten, overalt rejste Broder sig mod Broder, og Lovløshed, Ugudeligh-

hed, Vantro, Usædelighed og Falskhed holdt deres Indtog i Hjærterne som i Landene gennem Strømme af Blod. Frafaldne Munke dannede nye Religioner, satte sig op mod Kirkens Overhoved, brød deres helligste Løfter, prædikede Mord og Brand, hidsede Bønderne mod Fyrsterne og atter Fyrsterne mod Kirken, nedbrød Alt, hvad der var helligt og ærværdigt, afbrændte Kirker, traadte Sakramenterne under Fødder og kaldte saa i formastelig Stolthed sig selv „Reformatorer“ og deres Gjerninger „Gud velbehagelige“.

Det var baade for at komme sin betrængte Kirke til Hjælp, og for at alle skulde se, hvad en *sand Reformatør* er, at Gud, paa samme Tid som Luther og Calvin i Tyskland og Schweiz rasede, lod en Mand fødes, der skulde faa en gennemgribende Indflydelse i Kirken, reformere Gejstligheden, organisere Sjæleplejen paa Landet, udstrække sin Virksomhed til Alle, der paa en eller anden Maade hørte til de Trængende og paa samme Tid staa som alle Tidens Forbillede paa rene Sæder, fuldstændig Lydighed mod Kirken og den mest fuldkomne Ydmyghed: et fuldkomment Modbillede til Luther og de andre saakaldte „Reformatorer“.

I. Kapitel.

Vincent af Paul fødtes af fattige Forældre d. 24. April 1576 i den lille Landsby Pauy i Pyrenæerne. Hans Fader, Vilhelm af Paul, dyrkede en lille Jordlod, og Vincents maatte ligesom sine Brødre hjælpe til paa Marken eller vogte Faarene. Han viste tidlig de mest udmærkede Aandsevner i Forbindelse med en sjælden Hjærtensgodhed. Han kunde ikke se en Trængende uden at hjælpe ham, gav endog sine Klæder bort, naar han fandt En, der trængte til dem. Man fortæller et rørende Træk fra hans tidligste Barndom,

han havde engang sparet tredive Sous sammen, en hel Formue for den fattige Bondedreng, da han mødte en Tigger, til hvem han uden at betænke sig, gav hele sin Skat.

Vilhelm af Paul, der ligesom alle Andre blev slaet af Vincents sjældne Aandsevner, besluttede at lade ham studere, tiltrods for de store Udgifter, der vare forbundne dermed. Vincents blev derfor sat i Skole hos Franciskanermunkene i Acqs, hvor han snart udmærkede sig saaledes, at han trods sin unge Alder blev valgt til at undervise flere velhavende Borgeres Børn. Han studerede flittigt i fem Aar og da hans Kald til at blive Præst mer og mer blev klart for ham selv og for hans Overordnede, modtog han i Aaret 1595 de lavere Vielser, og tog den Beslutning, fra nu af helt at hellige sig til Guds Tjeneste. Han begyndte sine theologiske Studier i Toulouse, ogsaa her undgik han at falde sine fattige Forældre til Byrde, idet han underviste en hel Del fornemme Børn. Alle Forældre betroede med Glæde deres Børn til den fortræffelige unge Mand, hvis Dygtighed, Fromhed og rene Vandel vandt Alles Beundring.

Efter at være bleven Doktor i Theologien, indviedes han til Præst og blev strax udnævnt til et Embede. En anden mente imidlertid at have større Ret dertil, og Vincents gav strax Afkald paa sine Rettigheder, for at undgaa al Strid; i sin Ydmyghed var han overbevist om, at den Anden vilde kunne bestyre Embedet langt bedre, end han selv. Hans fredsommelige Sindelag gav sig snart derpaa atter tilkjende, idet han gav Afkald paa en betydelig Sum Penge, en from Dame havde testamenteret ham, for ikke at berøve en Anden dem. Det var denne Arvesag, der blev Skyld i Vincents Fangenskab i Tunis, da han nemlig vilde vende tilbage til Toulouse, efter at have ordnet Sagen, blev hans Skib overfaldet af Sørøvere, han selv saaret af Pileskud og i Lænker ført til Tunis, hvor han solgtes som Slave

paa Markedet. Han byttede tre Gange Herre, den første var en Fisker, der imidlertid snart indsaa, at hans nye Slave ikke kunde taale Søen og derfor solgte ham til en gammel Læge. Denne, der var en meget lærd Mand, beskæftigede sig med allehaande kemiske og alkymistiske Experimenter og Vincents maatte ofte udholde den brændende Varme fra syv til otte store Smelteovne. Lægen behandlede ham ellers godt og tilbød ham sent og tidligt, at lære ham alle sine Hemmeligheder og dele hele sin Formue med ham, naar han blot vilde ombytte Kristendommen med Islam. Men den hellige Præst foretrak naturligvis at dø i sine Lænker frem for at blive fri for den Pris; hans Hjærte knyttedes blot endnu fastere til Gud og den hellige Gudsmoder, til hvis Forbøn han satte al sin Lid. Efter Lægens Død blev Vincents kjøbt af en rig Landbesidder, der anvendte ham til Markarbejde. Hans Herre var en Renegat, det vil sige, han havde tidligere været Kristen, men var nu Musselmand og havde tre Koner. Det lykkedes Vincents at røre den ene Hustrues Hjærte; hun interesserede sig for, at høre ham fortælle om de Kristnes Ceremonier og Gudstjeneste; Vincents maatte synge vore herlige Salmer for hende, og den arabiske Kvinde lyttede med Taarer i Øjnene til „Salve Regina“ og „Super flumina Babylonis.“ Og med Hjærtet fuldt af Begejstring sagde hun til sin Mand, at de Kristnes Gud var saare god, og at han ikke fortjente at blive svigtet. Hendes Ord i Forening med Vincents Bønner og Forestillinger vakte Renegatens Samvittighed, og han vendte efter nogle Aars Forløb tilbage til Evropa, hvor han atter blev optagen i Kirkens Skjød. Paa denne Maade gjenvandt Vincents sin Frihed, idet han naturligvis ledsagede sin Herre paa Rejsen fra Synd til Naade.

Den pavelige Legat, der optog den forhenværende Musselmand i Kirken, overtalte Vincents til at vende tilbage til Rom; her fortsatte han sine Studier, besøgte

Kirkerne og Katakomberne og levede kun i de hellige Minder, lykkelig over at betræde den Jordbund, hvor saa mange Martyrer havde udgydt deres Blod.

Han spiste ved Legatens Bord og gjorde her Bekjendtskab med Frankrigs Gesandter, der skulde underhandle med Pave Poul V om den franske Kirkes Anliggender. De besluttede Alle at betro Vincents et meget vigtigt Hverv, og Vincents forlod derfor Rom og begav sig til Paris, hvor han blev modtagen af Kong Henrik IV, og ordnede Sagen til alle Parterers Tilfredshed. Der havde været god Anledning for Vincents, til at benytte sig af Kongens Naade og opnaa Magt og Rigdom, men han foretrak Fattigdommen frem for Hofluften, der kunde blive til Fare for hans Sjæl. Han levede blot for at gjøre Godt og greb enhver Anledning dertil med Begjærighed; besøgte saaledes stadig de Syge paa Hospitalerne, hvor han tjente dem med egne Hænder og prædikede for dem. Ved disse gode Gjæringer søgte han at forberede sin Sjæl til det, som Gud senere maatte paalægge ham. Hans store Ydmyghed blev netop paa denne Tid sat paa en haard Prøve, idet en Person, han havde delt Værelse med paa en Rejse, beskyldte ham for at have stjaalet en betydelig Sum fra ham. Vincents svarede rolig, at han hverken selv havde taget Pengene eller set en Anden gjøre det. Den Bestjaalne var imidlertid rasende, overøste Vincents med Skjældsord og gik endog saa vidt, at han overalt udbredte den falske Beskyldning og bagtalte Vincents. Historien vakte stor Opsigt, men Vincents var stedse mild og rolig, hans Svar var altid det samme: at den Gud, der engang skulde dømme ham, kjendte hans Uskyldighed. Endelig blev Sandheden aabenbar; den virkelige Skyldige, en Person, der havde sneget sig ind i Værelset, medens Vincents var syg, tilstod sin Brøde, og den Bestjaalnes Fortvivlelse over at have mistænkt og bagtalt den Heilige, var nu ikke til at beskrive. Han skrev de mest rørende Breve

til Vincents, i hvilke han besvor denne, om at sende ham Forsikringen om sin Tilgivelse, og Vincents tilgav gjerne, hvor han saa en saa sand og oprigtig Anger.

II. Kapitel.

Rygtet om Vincents Fromhed og Dygtighed udbredte sig bestandig mer og mere, og det lykkedes ikke altid hans Ydmyghed at skjule disse store Egenskaber. Dronningen udnævnte ham paa denne Tid til sin Hofkapellan. Men i denne Stilling maatte Vincents udholde de hæftigste Fristelser mod Troen, den onde Aand ligesom bemægtigede sig ham, saa at han gjorde sig til Regel altid at gjøre det Monsatte af, hvad han var tilbøjelig til. Han blev ikke befriet fra denne forfærdelige Fristelse, førend han en Dag havde fattet den faste Beslutning, at ofre sit Liv helt og holdent i de Bedrøvedes Tjeneste.

Som Sognepræst i Clichy stiftede han uhyre meget Godt. Hans Sognebørn levede efter Datidens Vidnesbyrd som Engle, efter at Vincents var bleven deres Sjælehyrde. Han besøgte de Syge, hjalp de Fattige, underviste Børnene, prædikede, hørte Skriftemaal og forstod stedse at fremstille Dyden paa en saa tiltrækkende Maade, at Alle fik Lyst til at vandre den trange Vej. Hans Exempel virkede endnu mere, end hans Ord, og inden kort Tid blev han af Alle holdt højt i Ære; de omkringboende Præster spurgte ham til Raads i alle vanskelige Spørgsmaal, og Alle bleve opbyggede af hans Fromhed, Visdom og Ydmyghed. Han fandt Midler til at udvide sin Kirke, udstyrede den med passende Prydelser, saa Gudstjenesten kunde fejres med større Værdighed; han opdrog en Del unge Mennesker til at tjene ved Messen og ved de kirkelige Ceremonier med større Anstand og Ro, end man ellers

saå; han oprettede Rosenkransbroderskabet i sin Menighed, og vaagede med speciel Æmhed altid over den, selv efter at han var bleven tvungen til at forlade den, for efter sin Skriftefaders, den berømte Msgr. de Berulles Ænske at overtage Pladsen som Gouvernør for Greve de Gondis Børn. Greven var en af Frankrigs fornemste og mest indflydelsesrige Adelsmænd, han var General over alle Kongerigets Galejer og udmærkede sig lige saa meget ved sin Fromhed og rene Vandel, som ved sin høje Byrd. Hans Hustru var ham værdig i Et og Alt, og de fromme Ægtefolks højeste Ænske var, at se deres Børn gaa frem i Herrens Frygt. Intet Valg kunde derfor være dem kjærere, end det, som de Berulle gjorde, idet han bad Vincents overtage de unge Fyrsters Opdragelse.

Den fromme Præst fandt ogsaa her Anledning til at gjøre Godt imod de Fattige og Trængende, han stiftede Fred mellem Tjenestefolkene, plejede dem, naar de vare syge, og underviste dem i Religionen. Før de store Kirkefester forsamlede han dem gjerne om sig, for at forklare dem den forestaaende Fests Betydning, og opfordrede dem til at modtage Sakramenterne. Naar Familien opholdt sig paa sine Godser, anvendte Vincents sin hele Omsorg paa Godsets Bønder og var beskæftiget tidlig og silde i Skriftestolen og med Katekisation.

Overfor Generalen og hans Frue viste han sig meget tilbageholdende, opsøgte dem kun, naar hans Elevantarv krævede det, eller naar hans Pligt som Præst paabød ham det, som da han en Gang med lige saa stor Fasthed som Ydmyghed besvoer Generalen ikke at modtage en Duel, som denne af en misforstaaet Æresfølelse havde besluttet at modtage.

Da Vincents havde været et Aarstid i Generalens Hus, besluttede Mdm. de Gondi at stille sig under hans Ledelse, og det var atter de Berulle, der formaaede den ydmyge Vincents til at paatage sig dette Hverv,

hvortil han ikke ansaa sig dygtig nok. Generalinden gjorde store Fremskridt i Fromhed under sin fromme Skriftefaders Ledelse. Vincents var Sjælen i alle hendes Foretagender, det var næsten, som om han havde den Gave at kunne være flere Steder paa én Gang, saaledes forstod han altid at være dér, hvor han tiltrængtes.

Vincents holdt en Dag en lille Tale til Bønderne i Folleville og forklarede dem Nyttens af Generalskriftemaal. Det var den 25. Januar, Kirken fejrede Apostlen Pauli Omvendelse, og Vincents regnede altid, at hans Missionsværk havde begyndt denne Dag; thi Frugterne af hans Prædiken oversteg langt hans Forventninger. Han selv og to Præster fra Amiens kunde knap overkomme at høre alle de Skriftemaal, som bleve aflagte, og da de vare færdige i Folleville, udstrakte de deres velsignelsesrige Virksomhed til alle omliggende Landsbyer. De brugte altid samme Methode: efter en indledende Tale underviste de Folket om Skriftemaalets Betydning, gennemgik Katekismen med dem og hørte endelig deres Skriftemaal. Da Generalinden saå de skjønne Frugter, som disse Missioner bare overalt, besluttede hun at lade lignende afholde paa alle sine Godser. Men en uventet Tildragelse hindrede hende for en Tidlang i at udføre sit Forsæt.

(Fortsættes.)

Tillægsbemærkning

til

„Billederne paa Marmorkirken.“

I Anledning af forskellige Forespørgsler til Redaktionen angaaende Hr. *Gregorius'* Artikel i Nr. 7 af dette Blad skulle vi tillade os at bemærke, at naar der i Sætningen: „den samme Autoritet have ogsaa Kirkefædrenes Skrifter og overhovedet en hvilkensomhelst

katholsk Bog, som nu eller i Fremtiden udkommer med den katholske Kirkes Autorisation,“ tillægges Kirkefædrenes Skrifter samt andre af Kirken approberede katholske Bøger samme Autoritet som Bibelen, saa vil det være indlysende, at dermed udtales ikke nogen Ligestilling imellem Bibelen og de øvrige katholske Skrifter; forsaavidt nemlig Bibelen alene indeholder *det inspirerede, primitive, aabenbarede Guds Ord*, imedens alle øvrige katholske af Kirken approberede Skrifter kun indeholde Guds Ordet, som den ufejlbare Kirke har øst det af Bibelen og Traditionen, som de tvende Troskilder.

Naar alligevel Kirkefædrenes Skrifter samt øvrige katholske, approberede Bøger tillægges den samme Autoritet som Bibelen, saa skal dermed kun siges, selv om vi ogsaa tilstaa, at denne Ligestilling kunde være misledende, at de af Kirken approberede Bøger indeholde ikke noget mod det aabenbarede, inspirerede Guds Ord Stridende. I det vi foreløbigt lade os nøje med denne lille Tillægserklæring, forbeholde vi os lidt senere nærmere at fremstille den katholske Lære om Troskilden og Troseglen, hvorved der da endydermere vil blive kastet Lys over nogle andre Sætninger i den omtalte Artikel, som ved deres sammentrængte Fremstillingsform kunde have givet Anledning til en misledende Opfattelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. *Ansgariusforeningen* afholdt sin aarlige Generalforsamling Søndagen den 7. Februar. Mødet indledes med en kort Bøn, efter hvilken Formanden gav en Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar, der ligesom i tidligere Aar havde be-

staaet i Udgivelsen af dette Blad og af katholske Bøger. Blandt disse maatte særlig fremhæves „Vore Fædres Tro“, til hvis Udgivelse den norske Gejstlige, Pastor Holfeldt-Houen, havde ydet et Bidrag. Ligesom de to foregaaende Aar havde Kand. polit. V. Berling sat Foreningen i Stand til at lade en katholsk Kalender følge med Ugebladet. Efter at Regnskabet derpaa var blevet forelagt af Kassereren og godkjendt af Forsamlingen, skredes der til Valg af en Formand for de kommende tre Aar og af øvrig Bestyrelse for et Aar. Den skriftlige Afstemning gav det Resultat, at den tidligere Bestyrelse blev gjenvalgt, nemlig Grev *Holstein-Ledreborg* som Formand, Pastor *Böhmer* som Viceformand, Kapellan *Braun* som Assistent, Grosserer *Erlewein* som Kasserer og Astronom Dr. *Pechüle* som Sekretær. Til Revisorer gjenvalgtes Grosserer *Lohrer* og Sakristan *Jensen*. Derpaa indleddedes en Diskussion om Foreningens Anliggender: af Formanden om Foreningsskrifternes Forhandling i Provinserne; af Stud. jur. Günther om disse Skrifers Udgivelse, som han mente hellere maatte ske hefte- end arkvis, i alt Fald for indenbys Abonnenter; af Bogbindermester Oscar Petersen om den daarlige Falsning, der gjorde Indbindingen dyrere. Efter at nogle nye Medlemmer vare blevne optagne i Foreningen, sluttede Formanden Generalforsamlingen med Bøn.

— Paa Tirsdag er det den h. Faders 76aarige *Fødselsdag* og paa Onsdag er det Aarsdagen for hans *Kroning*, idet han samtidig ender sit Potifikats 8. Aar. Ifølge kirkelig Sædvane bede alle den katholske Kristenheds Biskopper og Præster paa denne Dag i den h. Messe for Kirkens Overhoved. Vi benytte Lejligheden til ogsaa at opfordre de Troende til at mindes *Leo XIII* paa denne Dag i deres Bønner, især under det h. Messeoffer.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 28. Februar. Sexagesima.

Mandagen d. 1. Marts. Votivofficium af Sct. Ansgar. — **2. Ti.** Ihukommelse af Herrens Lidelse. (Leo XIII's Fødsel 1810.) — **3. O.** Ferialdag. (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Ansgariusforeningen; Leo XIII's Kroning 1878.) — **4. To.** Kasimir, Bekjender. — **5. F.** Ferialdag. (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt med Prædiken) — **6. L.** Votivofficium af den ubesmittede Udfængelse.

Søndagen den 7. Marts. Quinquagesima.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion idag Søndag den 28 Februar Kl. 8 i Jesu Hjærtes Kapel, Vesterbrogade 28.

Mariaforeningen holder Møde idag den 28. Februar efter Højmessens.

Mødreforeningen. Paa Grund af den offentlige Skoleexamen bortfalder den h. Messe for Foreningen paa Tirsdag

Den offentlige Examen med Kirkeskolens Elever afholdes i Skolebygningen i Frødericiagade 15, Bagbygn. Mandagen den 1. Marts i begge Drengklasserne, Tirsdagen den 2. Marts i begge Pigeklasserne fra Kl. 8—2 $\frac{1}{2}$, og Onsdagen den 3. Marts i Forberedelsesklassen fra Kl. 9.

Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes herved til at overvære denne Examen.

H. Bø h m e r .
Sognepræst.

Torsdagen den 4. Marts Kl. 9 holdes i Sct. Ansgars Kirke en højtidelig Sjælemesse for den i Rom afdøde danske Kunstner Franciskanermunken **FRA PIETRO** (ALBERT KÜCHLER), hvortil Menighedens Medlemmer og den Afdødes Venner herved indbydes.

Devotionaliehandelen (Gl. Torv 4. Stuen) bringes i velvillig Erindring. Der forefindes stadig et smukt Udvalg af saavel ganske almindelige som finere Rosenkranse, Kors, Statuetter, Vievandskar, Skapularer. Billeder, o. s. v.

Svendeforeningen. Aftenunderholdning Søndag d. 7. Marts Kl. 8 i Lokalet, hvortil Menigheden indbydes.

Fortrolig Korrespondents.

Trostælle. Hjærtelig Tak for „Madbilletterne“ til en fattig Familie. Digtet kom desværre for sent til dette Nr. Hidtil har jeg ikke kunnet løfte saameget som en Flig af Deres Anonymitets wigjennemtrængelige Slør. Det kommer nok!

Red.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 10.

Søndagen den 7. Marts.

1886.

Indhold: Fastemandatet. Menigheden i Fredericia. Den h. Vincents af Paul. Küchlers Begravelse. Efterretninger Kjøbenhavn, Stockholm.

Fastemandatet

for Tiden fra Askeonsdag 1886 indtil den samme Dag 1887 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for Præfekturets Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader ét fuldstændigt Maaltid og én Kollation, men udelukker al anden Nydelse af *Spise*, forbliver bestaaende paa alle Dage af *den 40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigil-Fastedagene* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehelgen. De øvrige *Vigil-Fastedage* ere forlagte til *Onsdagene* og *Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.
- II. *Abstinentsbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra *Kjødspiser*, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag*, *Skjærtorsdag*, *Paaskelørdag* og *Aarets samtlige Fredage*. Paa alle øvrige Dage tillades

Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage*, (cfr. Nr. 1) tillades Nydelsen af Kjød kun *én Gang*, nemlig ved Hovedmaaltidet, og at paa dem saavel som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden den *samtidige* Nydelse af *Kjød-* og *Fiskespiser* er forbuden ved ét og samme Maaltid.

- III. *Kjødsupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- IV. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller, — fremdeles Gjæstgivere og Spiseværter og deres Gjæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentligt Spise-sted, Handelsbetjente, Svende, Lærlige, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelse af den h. *Langfredag*, fritagne for *Abstinentsen*.
- V. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sanseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentsbudet for *enkelte* Troende til en anden from Gjerning.
- VI. Med Hensyn til den for *Alle* eftergivne Stræng-
hed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud
skulle alle de Troende, som ere i Stand dertil, i Fa-
stetiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som til
den Ende blive at anbringe i alle Kirker og Ka-
peller med Overskrift: „**Faste-Almisser**“. Disse
Fastealmisser som anvendes til Bedste for Præ-
fektorets kirkelige Anstalter, blive at *indsende* til.

Præfektoret strax efter Fastetidens Afslutning. Hvo, som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens Anliggender.

- VII. I Overensstemmelse med det h. Tridentiner-Koncilis Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4.), forordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den h. Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*, bestaaende af en Prædiken, Salmer og Bønner, hvorom Vi overlade Dhrr. Sognepræster at anordne det Nærmere. Disse Andagter skulle sluttes med den sakramentale Velsignelse og Prædikerne have Meneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staaende Æmne til Gjenstand.

Paa *Søgnedagene* i den h. Fastetid blive, under eller efter Skolemessen, Litaniet eller Rosenkransen om Kristi Lidelse at forebede for Kirkens Anliggender.

- VIII. I de saakaldte *lukkede Tider*, d. e. fra Askeonsdag indtil den første Søndag efter Paaske, og fra første Adventssøndag indtil Herrens Aabenbarelse inkl., maa ingen højtidelige Bryllupper finde Sted. Men i *selve Faste- og Adventstiden* skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle *Danse- og andre støjende offentlige Forlystelser*.
- IX. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om *Paaske-Kommunionen* fastsættes, i Medfør af et paveligt Indult, at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart, og for Katholiker, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintse-dag.
- X. *Højtideligholdelsen af den første h. Kommunion* bliver fastsat til den *første* Søndag efter Paaske, forsaavidt der ikke af særdeles Grunde udtrykke-

lig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

Nærværende Fastemandat bliver at oplæse i alle katholske Gudshuse i Præfektoret Søndag Quinquagesima — d. 7. Marts.

Kjøbenhavn, den 28. Februar 1886.

Den apostoliske Præfekt for Danmark:
Johannes von Euch.

Lidt om den katholske Menighed i Fredericia.

(Fortsat fra Nr. 8.)

Fra det Øjeblik af, at Søstrene havde overtaget Pigeskolen, blev det af paatrængende Nødvendighed at opføre en ny *Drengeskole*. Der laa ved den nordlige Ende af den gamle Præstegaard, i lige Flugt med Gothersgaden, et gammelt Skur, som tilhørte Sct. Knuds Kirke. Det maatte anses som en dobbelt Fordel, at lade denne Ruin forsvinde og i dens Sted at sætte en ny tækkelig Skolebygning. Pladsen til den ny Skole var altsaa let funden; noget større Besvær voldte det, at samle de nødvendige Penge til den projekterede Bygning, til hvis Opførelse der efter Overslaget vilde medgaa henved 6000 Kr. Det lykkedes dog over al Forventning hurtigt at tilvejebringe den fornødne Sum. Halvdelen blev bestridt af Kirkens i flere Aar opsparede Renter; den anden Halvdel kom ind ved den daværende Ærkebiskop *Paulus Melchers'* og andre udenlandske Katholikers Gavnildhed.

Bygningsarbejdet kunde paabegyndes i Løbet af

Sommeren 1866, og ved at fremme det med Kraft, saá man sig allerede i Begyndelsen af 1867 i Stand til at tage Skolen i Brug. Menigheden ejede fra nu af et overordentligt smukt udstyret og rummeligt Skolelokale for Drengbørnene; i paakommende Tilfælde kunde det tillige meget passende afbenyttes til Afholdelse af de smaa Festiviteter, som Tid efter anden fandt Sted i Menighedens Midte.

Vi afbryde her for et Øjeblik Fremstillingen af den gradvise Udvikling af Fredericia Menigheds indenbys kirkelige Anstalter, for at kaste et Blik paa det Omraade, som udenfor Byen henhørte til Sognepræstens pastorale Funktioner. Som det vil erindres fra den forudgaaende Fremstilling, vare henimod Slutningen af det syttende Aarhundrede alle Katholiker i Jylland og paa Fyen med Hensyn til deres religiøse og kirkelige Fornødenheder blevne henviste til St. Knuds Kirke i Fredericia. Saaledes var det endnu paa den Tid, vi her tale om. Sognepræsten maatte hyppigt gjøre lange Missionsrejser i Jylland helt op til Nykjøbing, Thisted, Aalborg og Grenaa, paa Fyen indtil Odense, Svendborg og Faaborg. Alle Vegne fandtes der smaa Kolonier af Katholiker, men overalt, som det er let at begribe, stod det religiøse og kirkelige Liv paa Frysepunktet. Disse enkelte, korte pastorale Besøg af en katholsk Præst kunde umuligt modarbejde og standse den underminerende og nivellerende Indflydelse, som stadig udøvedes af den protestantiske Befolkning paa de enkelte adspredte katholske Familier. Uden Kirke og Skole, uden Støtte i Troslivet, uden Hjælp i Børneopdragelsen, som oftest levende i blandede Ægteskaber, forsvandt disse katholske Familier ofte i den 2. og 3. Generation; de gled umærkelig ind i det protestantiske Samfund, idet deres katholske Følelse efterhaanden var bleven svagere og svagere. Skulde der raades Bod herpaa, — og hvilket katholsk Hjærte maatte ikke føle det brændende Ønske om, at dette maatte ske snarest muligt — da kunde

det ikke tænkes udført paa anden Maade, end at der paa belejlige Steder blev skabt nye katholske Centrere, der kunde tjene som Krystallisationspunkter for de nærmest boende Katholiker.

Som saadanne faste Punkter udvalgte Sognepræsten fra Fredericia allerførst *Randers* og *Odense*. Han havde mange Gange ved Besøget af disse Byer følt det Bitre og Nedværdigende i at maatte lede efter et Sted, hvor han kunde frembære det h. Messeoffer og uddele de hh. Sakramenter. Derfor benyttede han Lejligheden, en Rejse til Tyskland i Sommeren 1867 tilbød ham, til at meddele disse sørgelige Forhold til adskillige Katholiker, der havde en levende Medfølelse med deres aandelige forladte Trosfæller i Danmark. Det var særlig tvende fornemme Kvinder, den nu afdøde, berømte Forfatterinde, Grevinde *Ida Hahn-Hahn*, og den endnu levende Datter af den bekjendte Digter-Greve *Fr. Leopold Stolberg*, gift *Baronesse Ketteler*, der følte en saa levende Interesse for den omtalte Sag, at de stillede en betydelig Hjælp i Udsigt til Underhold af en stadig Præst i *Randers* og *Odense*.

Paa Grund af disse ædelmodige Tilbud oprettede den daværende apostoliske Provikar for de nordiske Missioner, Biskop *Johannes Heinrich Beckmann* de to Missionsstationer *Randers* og *Odense*. Til Præst for Katholikerne i *Randers* udnævnte Biskoppen Hr. Vikar *Gorman* og til Præst for Katholikerne i *Odense* Hr. Pastor *Lichtle*, tidligere Sognepræst ved St. Olafs Kirke i *Kristiania*. Dermed var det første betydningsfulde Skridt gjort, som førte til Kirkens videre Udvikling og hurtige Udbredelse i Danmark. Da i Maj 1869 de danske Menigheders tidligere Underordning under Biskoppen af *Osnabrück* som Provikar for de nordiske Missioner ophørte, og den danske Mission af *Pius IX* var bleven hævet til et apostolisk Præfektur, grundlagdes kort derefter følgende nye Missionsstationer: *Horsens* i Aaret 1872 med Hr. Pastor *Brüggemann*; *Aar-*

hus i 1872 med Hr. Pastor *Straeter* og *Kolding* i 1882 med Hr. Pastor *Storp* som første Sognepræster; *Svendborg* endelig i 1883, denne yngste af alle vore Missionsstationer, blev i Begyndelsen indrettet af Dhrr. Pastorer *Braun* og *Slump*, men forestaaes nu af Hr. Pastor *Whitte* som første Sognepræst.

Grundlæggelsen af disse forskellige Missionsstationer hører med til Fredericia Menigheds Historie og danner en af dens skønneste Sider. I henved 200 Aar havde den som en omhyggelig Moder rakt de overalt i Jylland og paa Fyen adspredte Katholiker det aandelige Brød, den havde bevaret dem fra at gaa tilgrunde; nu da gunstigere Tider vare oprundne, bød den dem med Glæde Haanden til, at de kunde faa indrettet deres eget aandelige Hjem. Hver Gang en ny Kirke eller et nyt Kapel blev indviet, var der fælles Festdag og Festglæde baade for den gamle Menighed og den ny-stiftede. Med Odense Sct. Mariæ Kapels Indvielse begyndte Rækken af disse fælles Festligheder, der bare saa ganske Præget af en Familiefest og vidnede om den hjærteligste gjensidige Forstaaelse. Saa snart det hed: Nu skal atter et nyt Nabokapel indvies, rustede sig saa at sige den hele Menighed til Opbrud, med det kirkelige Sangkor under Hr. *M. Spetzlers* dygtige Ledelse i Spidsen. Mange kjære Erindringer knytte sig til disse kirkelige Menighedstog, og naar undertiden smaa Rejsefataliteter indledede eller afsluttede dem, saa bleve de kun desto uforglemmeligere i de Deltagen-des Erindring. Vi minde med Hensyn til dette sidste Punkt kun om de vældige Snedriver, som i December 1874 søgte at trodse Fredericianernes Rejse til *Horsens'* Kapelindvielse; de forskellige Vanskeligheder, som derhos maatte overvindes, de morsomme Episoder, som knyttede sig dertil, — og hvorledes, trods alt dette, Maalet dog tilsidst blev naaet, det lever vist endnu i Manges Erindring.

(Sluttet).

Albert Kùchlers Begravelse.

Et Exempel paa den Overlegenhed, hvormed Ungdommen i vor blaserte Tidsalder ofte kaster sig over Katholicismen og snakker op ad Døre og ned ad Stolper om Ting, den ingen Forstaaelse har af, gav „Dags-Avisen“ fornylig i en Beskrivelse af Kùchlers Begravelse. Den ungdommelige Kritiker, der undertegner sig *Johan Ottosen*, fortæller i sit Brev fra Rom, at en katholsk Præst havde lovet at introducere ham hos Kùchler, om hvem Ynglingen „havde hørt Tale gennem Sagn og Legender fra gamle Dage.“ Det blev dog ikke til Noget med Besøget, eftersom Kùchler afgik ved Døden førend Ynglingens Introduktion, og det var sikkert Jammerskade: thi den gamle Kunstner vilde uden Tvivl have følt sig smigret i høj Grad, ved at lære denne talentfulde og beskedne Yngling at kjende. Men det skulde nu engang være saa.

Som Erstatning for Introduktionen overværede Ynglingen den danske Kunstners Begravelse, og han beskriver den paa en Maade, der baade røber stor Mangel paa Pietet mod den Afdøde og superlativisk Uvidenhed om den katholske Kirke og dens Ritus. Alt har været ham som Uindviet „komplet ubegribeligt,“ og i Mangel af Bedre benyttede han Sørgegudstjenesten til at spekulere paa, „om ikke Røgelsen var en af Katholicismens bedste Støtter — om det ikke var den, der lammede Hjærnerne, saa Katholikerne tro det utrolige og for fuldt Alvor paastaa at se Mirakler, ligesaa ofte som andre se Regnbuen eller andre slige Mærkværdigheder.“

Der er sikkert ingen Tvivl om, at Røgelsen ialtfald har haft en uheldig Virkning paa den unge Mands Hjærne; thi da Gudstjenesten var forbi, saa han selv blandt andet „det frastødende Syn af 4 *Banditter*, der bare Kisten til Graven!“ Naar man ikke vidste, at

Røgelsen her havde virket lammende, maatte man jo næsten fristes til at antage, at Kùchler havde været Røverkapitajn paa sine gamle Dage, siden Banditterne viste ham denne Ære. Med stemningsfulde Tanker og i et ophøjet Sprog pjattes der videre: Kùchlers Medbrødre, 5—6 Oldinge paa Gravens Rand, ere naturligvis kun „enfoldige Gamle“ i den oplyste og forstandige Ynglings Øjne; Sjælemessen varede for længe; „Messe-skjorterne“ vare for „nystrøgne“; alt „Bizarreri og Gøgleri, som paa en Markedsdag.“ Dog nok herom.

I Modsætning til denne lammede Ynglingehjærnes Fantasier, ville vi meddele vore Læsere et Udtog af et Par andre Breve fra Rom, der ogsaa handle om den afdøde Kunstnermunks Begravelse, og som dog i alt Fald vidne om, at de ere skrevne af alvorlige Mænd, der vide hvad de skrive om. Brevene fandtes optagne i „Berl. Tid.“ den 23. Febr. I det første Brev hedder det:

„Torsdag Morgen blev Albert Kùchler stedet til Hvile paa den tyske Kirkegaard her i Rom. Endnu i Søndags havde han været rask, men i Tirsdags Aftes blev han syg i sin Have, og faa Timer efter var han død. I Torsdags havde omtrent et halvt Hundrede Skandinaver, Mænd og Kvinder, tilligemed de faa Franciskanere, der endnu ere tilbage i Bonaventuras Kloster, givet Møde i den lille Mariakirke, der ligger tilvenstre for Peterskirken. Efter en højtidelig Sjælemesse blev den 83-aarige Kunstners Lig baaret ud i den tilstødende Kirkegaard, og da Graven var indviet med Vievand og Røgelse, kastede flere af Kùchlers Landsmænd hver sin Spadefuld Jord i Graven. Den gamle Danske, der var bleven en ensom Munk paa Palatinerbjærget i Rom, stod som et Minde om en svunden Tid, og mange Landsmænd ville med Vemod have modtaget Budskabet om hans Død.“

Det andet Brev lyder i Udtog saaledes: „Den 18. om Formiddagen saá jeg for sidste Gang *Fra Pietro*.

Han laa i Munkedragten, med Hætten over Hovedet og bare Ben. Han lignede en Sovende og ingen Død. Om Eftermiddagen Kl. 5 holdt Ligvognen udenfor det stille St. Bonaventura. Den simple, umalede Trækiste med det sorte Kors bares ud af Klosters Kirke. Kun to Vogne fulgte den lange Vej ud til Vatikanet, i den første en Medbroder af ham, *P. Gabriele*, og jeg, i den anden *Konsulen* og den tyske Maler *von Rothen*, Kùchlers bedste Ven. Henved tre Kvarter tog Vejen til den tyske Kirke, hvor Liget modtoges af pavelig Kammerherre, Monsignore *di Waal*, derværende Rektor.

Enkelte danske Kunstnere havde indfundet sig til denne Ceremoni. Nu gjaldt det at finde et passende Gravsted. Man tænkte først Muligheden af at lade ham hvile under den Fresco, han engang har malet (den opstandne Frelser), ved Siden af Frederik VII's Moder; men det viste sig ugjærligt, saa man enedes om en anden Plads paa Kirkegaarden, der byder den Fordel, at der lettelig kan anbringes et lille Minde om Fra Pietro, som forhaabentlig ikke vil lade vente for længe paa sig.

Fredag den 19. Febr. Kl. 10, holdtes den højtidelige Sørgegudstjeneste af Msgr. *di Waal*. Sangere fra *Anima* udførte en smuk Koral-Rekviem-Messe. Saa godt som samtlige herværende Danske og andre Skandinaver havde givet Møde. Ikke faa Tyskere, deriblandt *Spithöver*, den store Boghandler, fulgte ogsaa deres gamle Ven. Konsulen lagde en stor Krans med hvide Blomster paa Fra Pietros Kiste. Efter Messens Slutning blev Liget baaret ud af Kirken og under de brugelige Ceremonier sænket i Graven, hvorefter Jordpaakastelsen fandt Sted. Der holdtes efter herværende Skik og Brug ingen Ligtale.“

Den hellige Vincents af Paul.

(Fortsat.)

III. Kapitel.

Vincents, hvis Ydmyghed og Beskedenhed led under den Ærbødighed, der vistes ham i Generalens Hus, hvor han af Alle blev anset for en Helgen, besluttede nemlig at forlade de Gondis og saaledes undfly det Skjær, paa hvilket saa mange ere strandede. Han vilde heller ikke have, at Generalinden skulde anse hans Ledelse som uundværlig for hendes Sjæl, og han foretrak i Et og Alt Ensomheden for det bevægede Liv, han nu maatte føre i Fyrstens store Hus. Han underrettede i faa Ord de Berulle om sin Beslutning; sagde, han følte sig kaldet til ganske at leve for en eller anden fattig Landsbybefolkning og udvalgte sig efter de Berulles Raad *Chatillon-les-Dambes* til Arbejdsmark. Denne Landsby befandt sig i alle Henseender i den elendigste Tilstand og havde i lang Tid ikke haft en ordentlig Sjælesørger, men blot Lejesvende, der fortærede Indtægterne uden at gjøre noget Godt. Kalvinisterne havde kunnet udbrede deres falske Lærdomme og mange Familier havde ladet sig fange; de, der vare blevne Kirken tro, gave Forargelse paa anden Maade, saa deres Liv stod i aabenbar Strid med deres Tro.

Vincents benyttede den første Tid af sit Ophold i *Chatillon* til at undersøge sin Hjords Tilstand, han indsaa snart, at uden Hjælp kunde han intet udrette, og henvendte sig til en from Præst Mr. Girard, med hvem han derpaa begyndte paa Arbejdet. Ligesom i *Clichy* var han tidlig og silde paa Færde i Skriftestolen og Skolerne; han ordnede Gudstjenesten, men udstrakte ogsaa sin reformatoriske Virksomhed til Sognets øvrige Præster. Han selv førte et strængt ordnet Liv sammen med Mr. Girard. De stode op Kl. 5, bade en halv Time, læste

den h. Messe og Kirkebønnerne paa de fastsatte Tider; to Gange om Dagen besøgte de deres Hjord og arbejdede saaledes utrætteligt paa at omvende Synderne og vinde hele Sognet for Gud.

Deres Iver og brændende Kjærlighed til Menigheden bar Frugt, og efter fire Maaneders Forløb vare Alle som omskabte; man kjendte ikke mere Chatillon igjen, Alle, Rige og Fattige, Unge og Gamle, Katholiker og Calvinister omvendte sig.

Mange af disse Omvendelser vakte stor Opsigt, saaledes Kalvinisten Beyniers, men især den unge Grev Rougemonts. Denne Adelsmand, der førte et meget vidtløftigt Liv, blev saaledes slaaet af Vincents' Prædikener, at han solgte en stor Del af sine Godser, for at give Pengene til fromme Stiftelser. Han byggede sig et Kapel, hvor han med Biskoppens Tilladelse opbevarede det allerhelligste Sakramente, og tilbragte nu Dage og Nætter badet i Taarer ved Alterets Fod, hvor han begræd sit forrige Liv og de mange Sjæle, der ved hans Skyld vare blevne styrtede i Helvede.

Men vi kunne ikke forbigaa det største Værk, Vincents efterlod sig i Chatillon, hvorfra det har fundet Vej over hele den kristne Verden, nemlig *Foreningen til de Fattiges Pleje* (Assaciation de charité des servantes des pauvres). Denne Forening begyndte saaledes, at nogle Damer en Dag bad ham om efter Prædikenen at anbefale en fattig Familie til Menighedens Godgjørenhed. Vor Hellige gjorde det med den ham særegne Varme og Veltalenhed, og Følgerne bleve, at Alle, der havde hørt Prædikenen, ilede hen til den fattige Families Bopæl, den Ene belæsset med Vin, den Anden med Brød, En bragte Kjød, En Grønt, En Kager, og Vincents maatte smile over den Iver, som Alle lagde for Dagen. Men hans praktiske Sands indsaa, at en saadan Godgjørenhed ikke i Længden kunde bære gode Frugter og virkelig gavne de Trængende; „i Dag have de Overflod, i Morgen ville de paa ny sulte,“ tænkte

han og besluttede derfor at organisere de fromme Kvinders Godgjørenhed, saa at den kunde udstrække sig til alle Trængende og til alle Tider. Alle vilde have Del i en saa udmærket Forening, den Hellige opskrev nogle Regler, der først bleve prøvede en Tid, før de forelagdes Biskoppen til Approbation. Foreningen stiftede imidlertid saa uendelig meget Godt, der skete saa mange Omvendelser, den understøttede saa mange Trængende, at der snart oprettedes lignende i alle omkringliggende Sogne og Byer, blandt andet paa alle Familien de Gondis Godser, og det vilde være umuligt at give en blot tilnærmelsesvis Fremstilling af de velsignelsesrige Frugter, som *Vincentsforeningerne*, som de almindelig kaldtes, have baaret lige fra den Dag de bleve stiftede indtil vore Dage. Medens de oprindelig kun bestod af Kvinder, er der i det sidste Aarhundrede oprettet særskilte Vincentsforeninger for Mænd, der ligesom Kvindernes Foreninger have stiftet uendelig meget Godt baade hos de Trængende og hos Foreningens Medlemmer.

IV. Kapitel.

Men Herren tillod ikke Vincents at blive længe hos sin Menighed i Chatillon, hans Arbejdsmark skulde ikke indskrænke sig til dette lille Sogn. Hr. de Gondi, der ligesom hans Hustru havde været utrøstelig over Vincents' Bortrejse, og derfor gjort det ene Forsøg efter det andet paa at faa ham til at vende tilbage til sit Hus, sejrede endelig over hans Modstand. Hr. de Berulle havde føjet sine Forestillinger til Generalens, og Generalinden havde sendt en Adelsmand af sit Hus til Vincents med en hel Del Breve, i hvilke alle hans Venner besvoer ham om at komme tilbage. Da Vincents havde overvejet sig Sagen for Gud, som det altid var hans Sædvane, føjede han sig endelig, mere af Yd-

myghed og af Frygt for at følge sin egen Villie, end af Lyst. Han tog Afsked med sine grædende og fortvivlede Sognebørn, anbefalede sig til deres Forbønner og forsikrede dem, at han aldrig havde troet at skulle forlade dem; nu var Timen imidlertid kommen, og de saavel som han selv maatte bøje sig under Herrens Villie.

Ved sin Ankomst til Paris blev Vincents modtagen med Jubel. Han havde ikke længer noget at bestille med de unge Grevers Opdragelse og kunde saaledes uhindret følge sit Kald og arbejde for den fattige Landbefolknings Frelse. Overalt oprettedes Missioner og Barmhjærtighedsforeninger. Mange fromme Præster sluttede sig til ham, de besøgte alle afsides Sogne og stiftede utrolig meget Godt baade blandt Katholiker og Calvinister. Det skyldes deres Iver, at mange Egnehelt blev befriede for Vranglærens Gift, og at det største Gode, Troens Enhed, atter fandt Vej dér, hvor Sektererne havde traadt alt under Fødder.

Naar Vincents vendte tilbage til Paris fra Missionerne undte han sig ingen Hvile; men han benyttede da al sin Tid til at besøge Hospitaler og Fængsler.

Som bekjendt var Hr. de Gondi General over Kongerigets Galejer, og Vincents fandt derved Anledning til at besøge de Straffefanger, der vare bestemte til Galejerne. Man aabnede „la Conciergerie“ for ham, og han forfærdedes over al den Elendighed, der slog ham i Møde. De Ulykkelige vansmægtede i mørke, fugtige Kjældere, her laa de blandt det hæsligste Kryb, fortæret af Sult og Sygdom, lige forsømt paa Legeme som paa Sjæl. Den haarde Behandling, der blev disse Ulykkelige til Del, rørte Vincents' bløde Hjærte, han henvendte sig til Hr. de Gondi, forestillede ham, at disse stakkels Mennesker stode under hans Beskyttelse og opnaaede, at de fik en mere menneskelig Behandling i den Tid, de maatte vente paa at blive transporterede til Marseille. Et stort Hus i Faubourg St. Honoré

lejedes til dem, her bleve alle Straffefangerne inkvarterede, der blev sørget for deres løgelmige Behov ved milde Gaver, som indsamledes i hele Paris, og Vincents sørgede for deres Sjæle ved at holde Missioner og Katekisationer for dem. Han forestillede dem, at de kunde høste Udbytte for deres Sjæle ved at bære deres Straf i en Gud velbehagelig Aand, at de kunde fortjene Himlen, der ogsaa stod dem aaben, ved Taalmodighed og god Opførsel.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Torsdagen den 23. ds. modtog Hs. kgl. Højhed Prinsesse *Marie* den katholske Damekomitee, der overrakte Prinsessen den kostbare *Rosenkrans* i et smagfuldt Silke-Etui, prydet med et gyldent *M.*, hvorover en Krone, samt ledsaget af Bidragydernes Navne i en Mappe. Hs. kgl. Højhed udtalte paa en hjærtelig Maade sin Glæde over den smukke Gave og bad Komiteen overbringe alle Bidragyderne sin bedste Tak.

— Med dette Nr. af Ugebladet følger det første *Gratis-Tillæg* for i Aar, og, saafremt Hindringer ikke stille sig i Vejen, er det vor Agt, at lade et lignende Tillægsark medfølge *en Gang hver Maaned*.

Stockholm. Den katholske Svendeforening i Stockholm har ifjor paa den h. Josefs Fest grundlagt en selvstændig *Sygekasse*. Præses for Foreningen er højærv. Hr. Dr. *R. Kiesler*. Medlemmernes Antal var ved Slutningen af Aaret 24. Den samlede Indtægt beløb sig (inkl. 400 Kroner Grundkapital), til 726 Kr.; Udgifterne til 71 Kr., og der havdes saaledes et Overskud af 655 Kr. Dette glædelige Resultat hidrører dels fra, at nogle *Æresmedlemmer* have sluttet sig til Kassen og vel betale, men aldrig modtage en Øre af den; dels ogsaa paa Grund af den *Velvillie*, hvormed Foreningen og

dens Sygekasse omfattes af de derværende Katholiker. Bethlehems-Krybben (Katolska handtverkareföreningens Bethlehem-krubba), hvortil baade Katholiker og Protestanter strømmede i Massevis, gav en Netto-Indtægt af 150 Kroner, af hvilke 2 Trediedele tilfaldt Sygekassen og 1 Trediedel Foreningskassen. Foreningen tæller for Tiden 26 Medlemmer. Dens økonomiske Stilling er meget gunstig; den ejer en Kapital paa over 4000 Kr., som ere bestemte til Anskaffelsen af et eget Foreningshus. Med Renterne bestrides alle Udgifterne, saa at Kapitalen voxer med hvert Aar. Sidste Aar gav et Overskud af 356 Kroner. Ogsaa i Julen fik Foreningen rigelige Gaver (Julklappar), henved 120 Kr.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 7. Marts. Quinquagesima.

— 8. M. Johannes af Gud, Bekjender. — 9. Ti. Franciska Romana. Enke og Ordensstifterinde. — 10. O. Askeonsdag (I Sct. Ansgars Kirke er Kl. 9 højtidelig Askevielse og Højmesse), Fastens Begyndelse. — 11. To. Thomas af Aquino, Bækj. og Kirkelærer; alle katholske Skolers Skytshelgen. — 12. F. Ihukommelsen af Herrens Tornekrone. — 13. L. Gregorius den Store, Pave og Kirkelærer.

Søndagen den 14. Marts. 1. Søndag i Fasten.

Svendeforeningen. Aftenunderholdning i Lokalet idag Søndag den 7. Marts Kl. 8, hvortil Menigheden indbydes. Entré 50 Øre til Dækning af Udgifterne.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Korsvejsandagt; første Gang den 12. Marts,

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar komme trængende Neokommunikanter og Konfirmanter til Hjælp, for saa vidt de have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger have at udfylde inden den 21. d. M., faaes hos Bestyrerinden, Fru Günther, og hos Undertegnede.

H. Bøhmer,
Sognepræst.

Unio. Paa Grund af Forhindringer med Lokalet aflyses herved den til Fastelavnsmændags fastsatte selskabelige Sammenkomst. Søndag den 14. Marts Kl. 9 Oplæsning af Hr. Kand. phil. L. Günther.

Hermed følger et Tillæg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. H.

Søndagen den 14. Marts.

1886.

Indhold: Overordentligt Jubilæum. Menigheden i Fredericia. Den h. Vincents af Paul. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Linz, Berlin.

Overordentligt Jubilæum.

Til alle Katholiker i Danmark.

Af de vægtigste Grunde har Kirkens synlige Overhoved, vor h. Fader, Pave *Leo XIII* paany anordnet et *overordentligt Jubilæum* for nærværende Aar. Idet Vi i Medfør af den Os paahvilende Pligt desaarsag forordne, at den pavelige Jubilæums-Encyklika (Nord. Ugebl. Nr. 4) bliver at forelæse fra Prædikestolen paa den *første Fastesøndag* i alle Præfektorets Kirker og Kapeller, tilføje, resp. meddele Vi endnu følgende nærmere Bestemmelser:

I. Paa den *anden Fastesøndag* (den 21. Marts) bliver Jubilæet højtidelig aabnet i alle Præfektorets Kirker og offentlige Kapeller. Det *allerh. Altrems Sakramente* udstilles under Højmessens (*de Dominica*). Før Messens Begyndelse paakaldes den Helligaands Naade ved Afsyngelsen af Hymnen *Veni Creator* samt Versikel og Oration, eller ved en anden passende Folke-

salmes. Ved Messens Slutning bedes *Litaniet til alle Helgener*, og efter *Tantum ergo* og *Genitori*, etc., meddeles den sakramentale Velsignelse.

2. Det vilde være ønskeligt, om der i Jubilæums-aaret i hvert Sogn fastsattes et eller andet bestemt Tidsrum (fra 2—4 Uger) af Sognepræsten, for derved at muliggjøre den fælles Deltagelse i Jubilæets Naadeskatte. Det bør tillige anbefales, at de Troende indenfor det omtalte Tidsrum, ved særlige Andagter med Prædikener eller andre Instruktioner forberedes til Jubilæums-Skriftemaalet. De nærmere Anordninger i saa Henseende overlade Vi til Dhrr. Sognepræster, og tilstede herved, at det Allerhelligste udstilles ved saadanne Jubilæums-Andagter efter Prædikenen, og at der meddeles den sakramentale Velsignelse ved Andagtens Slutning.

3. Paa Aarets sidste Dag sluttes Jubilæet med en højtidelig Aftenandagt, i hvilken efter Udstillingen af det Allerhelligste *Litaniet til alle Helgener* forebedes; hvorhos Andagten sluttes med *Te Deum* og sakramental Velsignelse.

4. For at opnaa Jubilæums-Afladen, skulle de Troende efter den h. Faders Bestemmelse, paa hvilken som helst Dage i Aarets Løb og i hvilken som helst Orden, opfylde Følgende:

Enhver, som vil vinde Afladen, er forpligtet til:

a. 6 Gange at besøge en bestemt Kirke, og under disse Kirkebesøg andægtigt at bede efter den h. Faders Mening, som den er udtrykt i selve den apostoliske Skrivelse, nemlig for den katholske Kirkes og den apostoliske Stols Vel og Fremme, for Vranglærdommenes Udryddelse og alle Vildfarendes Omvendelse, for Enigheden blandt de kristne Fyrster og for hele det troende Folks Fred og Enighed. Bestemte Bønformularer udfordres ikke; *ō Fader vor* og *ō Hil dig Maria* kunne anses for tilstrækkelige, forudsat at de ikke alene bedes i Hjærtet, men ogsaa mundtligt.

Kirkebesøgene kunne finde Sted for Kjøbenhavns Vedkommende:

2 Gange i *Sct. Ansgars Kirke*, 2 Gange i *Sct. Jøsefs Kapel* (Griffenfeldtsgade 44), og 2 Gange enten i *Jesu Hjertes Kapel* (Vesterbrogade 28) eller i *Sct. Mariæ Kapel* (Frederiksberg Allé 17); — i Provinserne 6 Gange i vedkommende offentlige, katholske Gudshus. Kvindelige Ordenspersoner og andre kvindelige Personer, som leve i Fællesskab i Klostrene, kunne 6 Gange besøge det vedkommende Huskapel.

b. *Faste strængt paa 2 Dage*, det vil sige, med Hensyn til Spisernes Kvantitet (Maal) at indskrænke sig til ét mættende Maaltid og en saak. Kollation; med Hensyn til Spisernes Kvalitet (Slags) at afholde sig ikke blot fra Kjødspiser, men ogsaa fra Kjødssupper og de med Fedt tilberedte Spiser. Nydelsen af Æg, Mælk, Smør og Ost ville Vi i Kraft af den Os ved den apostoliske Rundskrivelse meddelte Fuldmagt herved tilstede. Som saadanne Jubilæums-Fastedage kunne imidlertid indenfor Præfektorets Omraade Langfredagen og Tamperdagene *ikke* vælges; men vel de øvrige Dage af de 40 Dages Faste, saafremt der paa disse Dage holdes Faste paa den ovenfor angivne Maade med stræng Abstinents.

c. Offre en *Almisse*, i Forhold til sine Formuesomstændigheder og efter Samraad med sin Skriftefader, og som anvendes i et eller andet godt Øjemed, som har Kirkens Udbredelse og Fremme til Formaal. Vi fremhæve i saa Henseende Præfektorets Fornødenheder med Hensyn til nye Skoler og Kirker, og bestemme, at der i alle Kirker skulle anbringes Bøsser med Paaskriften „*Jubilæums-Almisse*“, i hvilke de Troende kunne nedlægge deres Gaver. De samlede Almisser ere i Begyndelsen af næste Aar paa sædvanlig Maade at indsende til Præfektoret.

d. Værdig annamme *Bodens og Altrets lh. Sakra-*

menter. Den ved Kirkebudet foreskrevne Annammelse af disse hh. Sakramenter i Paasketiden, kan imidlertid ikke tillige gjælde for Opnaaelsen af Jubilæums-Afladen. — Efterdi idetmindste den sidste af disse Gjerninger maa forrettes i den helliggjørende Naades Stand, saa er det at anbefale, at de foreskrevne Øvelser afsluttes med Annammelsen af de hh. Sakramenter.

5. De, som af en tilstrækkelig Grund ere forhindrede i at opfylde en eller flere af disse Gjerninger, bør henvende sig til deres Skriftefader angaaende en Forandring. — Børn, som endnu ikke have annammet den første h. Kommunion, ere af den h. Fader blevne dispenserede fra denne Betingelse.

6. Til Bedste for dem, som aflægge deres Jubilæums-Skriftemaal, have Skriftefædrene faaet særlige Fuldmagter, til at kunne absolvere fra de ellers forbeholdte Synder og Kirkestraffe, og til at forandre Løfterne.

7. Denne Jubilæums-Aflad kan forbønsvis tilvendes de arme Sjæle i Skjærsilden, og den kan vindes saa ofte, som man gjentager de foreskrevne Betingelser. Skriftefædrenes særlige Fuldmagter gjælde dog kun for det første Jubilæums-Skriftemaal.

8. Ved Prædiken og anden Undervisning bør de Troende gjøres nøje bekendte med Betingelserne, for Opnaaelsen af Jubilæums-Afladen; de bør tillige indstændigen opmuntres til at benytte den naaderige Tid, og, saafremt de ere Forældre og Husfæller, til at foregaa deres Husfæller heri med et godt Exempel.

Vi nære det tillidsfulde Haab, at dette Aar vil blive et Naadensaar for alle dem, som ville følge den hellige Faders alvorlige og kjærlighedsfulde Formaning til Bod og Bøn. Henvende vi os med sand og oprigtig Anger til Gud, fremstille vi os, bortdøde fra Synden, som et helligt, Gud velbehageligt Folk, da vil vor

Guds Godhed forbarme sig over os og yde os Trøst
og Hjælp i al den Trængsel, som ængster og trykker os.

Kjøbenhavn, d. 8. Marts 1886.

Johannes von Euch,

Apostolisk Præfekt for Danmark.

Selvornægtelse og Bod.

Knyt ej din Aand for stærkt til denne Verden,
At ej engang, naar endt er al din Færden,
Med Gru du maa tilbage se!
Og have Sorg og Ængstelse,
Og bitter, navnløs Sjæleve!
Fordi du ad den rette Vej
Er vandret ej!

II.

To Veje staa os aabne her i Livet,
Den ene er af Herren selv os givet!
Den anden byder os den onde Fjende,
Desværre ofte vandred vi ad denne!
Den ene fører os til Himlens Fred!
Den anden styrter os i Helved ned!
Men hvo sin Lykke nyde vil heneden,
Kan vente Glæde ej i Evigheden!

III.

Det for Disciplen „nok“ vel monne være,
At det ham, som hans kjære Mester gaar!
Naar du taalmodig vil hver Trængsel bære,
En ukjendt, evig Løn du hist opnaar!
Ej nogen uden „Kamp“ skal Himlen vinde,
Sligt skete ej, og sker ej nogensinde!

IV.

Sky denne Verdens Glæder, Tant og Pragt,
Lad dem ej over Aanden din faa Magt!
De falske ere kun, de dig bedrage,
De lade Skjændsel, Anger kun tilbage!

De lede Sjælen din langt bort fra Gud,
Saa at du glemmer rent hans strenge Bud!

V.

Løsriv din Aand fra alle slette Vaner,
Gaa i dig selv, din syndige Daad fortryd!
Vend bort din Fod fra hver en Lastens Bane,
Og Kirkens milde Bud af Hjærtet lyd!
Lad i dit Indre dø al Nag — al Vrede —
At Guds almægtige Naade maa dig lede —
Ad rette Vej!

En Trosfælde.

Lidt om den katholske Menighed i Fredericia.

(Sluttet.)

Som vore Læsere ville erindre, havde Sct. Knuds Kirke i Aaret 1865 ved et nyt Taarn faaet en smuk Prydelse og den fornødne ydre Afslutning. Nu gjaldt det imidlertid at lægge Haand ogsaa paa Restaurationen af det Indre. Dette var over al Beskrivelse forfaldent og brøstfældigt. Fra Tid til anden faldt store Stykker ned af Kirkeloftets Gibsdække; Orgelet havde siden 1870 været saa ubrugeligt, at Gudstjenesten maatte afholdes uden al Orgelledsagelse; Gulvet i Kirken var ujævnt og tillige saa slibrigt, formedelst den overalt i Kirken herskende Fugtighed, at navnlig ældre Folk kun med Livsfare kunde gaa igjennem Midtergangen. Medens hele Kirkens Indre samt Alteret vare malede ensfarvede hvide, præsenterede Kirkebænkene sig i den grelleste blaa Farve. Saaledes trængte Alt i Kirkens Indre til en gennemgaaende Restauration, og da Kirken efterhaanden var bleven for lille, maatte der ogsaa samtidigt tænkes paa en Udvidelse af den.

I Foraaret 1872 var det endelig lykkedes Sognepræsten ved forskellige Indsamlinger i Udlandet at tilvejebringe de ikke ubetydelige Midler, henved 6000 Kr., som krævedes til disse omfattende Restaurationsarbejder. I April paabegyndtes Arbejdet, som blev overdraget til Murermester *Harder*, Tømrer *Holst* og Malermester *Mathiesen*. Saalænge Arbejdet stod paa, blev Gudstjenesten afholdt i Sct. Knuds Drengeskole. I Begyndelsen af August vare Restaurationsarbejderne førte til Ende, og Enhver, som gjensaa det kjære gamle Gudshus, blev glad over det tiltalende og venlige Udseende, hvormed Kirkens Indre nu fremtraadte. Blandt de væsentligste Forbedringer, som vare foretagne, maa henregnes: et nyt Gulv var lagt, efter at hele Undergrunden først var bleven drainet; Kirkens Facade var bleven nedbrudt og dens Sidemure derved førte 12 Fod længere frem, saa at de kom til at støde lige op til den tilgrænsende Skolebygning. Orgeltribunen blev betydelig større ved denne Udvidelse, og til en ny smuk Portal, der førte lige ind i Kirken fra Sjællandsgaden, fandtes den fornødne Plads. Loftsdækket var ligeledes blevet fuldstændig fornyet, og hele Kirkens Indre samt Bænkene malede paany i Farvetoner, der vare mere velgjørende for Øjet og bedre lode Kirkens smukke Ornamente træde frem. Et smukt nyt Orgel af Hr. *Olsens* Fabrik i Kjøbenhavn dannede Kronen paa Restaurationsarbejderne. En i Sten indhugget Indskrift over Kirkedøren forkynder Eftertiden med følgende Ord Kirkens Bygningshistorie: „Aedificatum ex munificentia Virginis Susannae Bianco anno 1767, renovatum et auctum anno 1872 (Opført ved Jomfru Susanne Bianco's Godgjørenhed i Aaret 1767, restaureret og udvidet i Aaret 1872).“

Den 4. August 1872, da den apostoliske Præfekt *H. Grüder* ifølge Sognepræstens Indbydelse indviede den restaurerede Kirke, blev en uforglemmelig Festdag for hele Menigheden. Det lille kjære Gudshus, i hvil-

ket saa mange Generationer havde bedet, havde jo nu tillige modtaget en Udsmykning, som vækkede til Andagt og frydede Øjet.

Ved at skildre Udviklingen af Fredericia Menigheds kirkelige Institutioner, er Arbejdet voxet umærkeligt under vore Hænder, og vi se os derfor nødsagede til at ile mod Slutningen. I det vi altsaa forbigaa mindre væsentlige Ting, ville vi endnu kun fremhæve Aabningen af et lille *Hospital* under den nidkjære og opofrende Forstanderinde *Sr. Peronne's* Bestyrelse. I Aaret 1879 indviede Sognepræsten under Menighedens almindelige Deltagelse de Sygeværelser, som til dette Øjemed vare blevne indrettede i den gamle Præstegaard, og Gud har velsignet denne Gjerning, der er bleven paabegyndt i den uegennyttige Kjærligheds Aand. Som Søstrenes Skolevirksomhed har fundet almindelig Anerkjendelse, saaledes har ogsaa deres Hospitalspleje snart vundet hele Befolkningens Gunst, og i Løbet af faa Aar har det vist sig nødvendigt, at opføre et større Hospital. Til Menighedens Ros skal det siges, at forskjellige af dens Medlemmer ved store Gaver have lettet Udførelsen af denne længe nærrede Yndlingsplan. Kort før sin Bortrejse fra Fredericia havde Sognepræsten endnu den Glæde, i Søstrenes Navn at erhverve en gunstigt beliggende Jordlod af Hr. *Mikkelsens* Have, som støder lige op til Skolebygningen. I de sidste Maaneder er der nu bleven opført en herlig Hospitalsbygning, beregnet paa 34 Senge, og udstyret efter alle Hygieinens Fordringer. Om den højtidelige Grundstenslæggelse ved den nye Sognepræst, *F. Heiden*, har dette Blad for nogle Maaneder siden bragt de nærmere Details, og vi nære det faste Haab, at denne nye Anstalt under Josefssøstrenes opofrende Ledelse vil blive til Velsignelse for Menigheden, som for Byen og hele Omegnen.

Meget fristende for os kunde det endnu være, at lade vore Læsere kaste et Blik ind i det kirkelige Liv

i Fredericia Menighed, saaledes som det havde udviklet sig i de sidste Decennier. Vi kunde da fremdrage mange smukke og opløftende Træk: Menighedens Sammenhold og Enighed i Kjærlighedens Aand; den hyppige Annammelse af de hh. Sakramenter; den inderlige Tilslutning til Kirkens Overhoved, som fandt et saa fyldigt Udtryk ved Pave *Pius IX's* forskjellige Jubilæer; den rørende Andagt til den saligste Gudsmoder Maria og til den h. Josef, som gjorde de to Maaneder Marts og Maj til en vedvarende Festtid ved de daglige Aftenandagter; den opløftende Højtideligholdelse af Kristi Legemsfesten med den festlige Procession i den hyggelige Have og Velsignelsen fra de fire i Haven oprejste Altre; de smukke Jule- og Helligtre Kongers Spil, som siden 1864 bleve opførte i Skolen, til Jubel og Glæde for Børnene og til Opbyggelse for mange Voxne; den frivillige og talrige Tilslutning, som det kirkelige Sangkor stedse fandt fra Menighedsmedlemmernes Side; den uegennyttige Deltagelse i Fattigvæsenets Ordning og Administration, hvor Kjøbmand *Schrøders* Navn frem for alt ikke bør glemmes.

Alt dette og endnu meget andet kunde som sagt være et meget taknemligt Æmne for en udførlig Skildring; men vi maa dog denne Gang lade os nøje med, saaledes i al Korthed at have antydnet, at det indre Livs Udvikling har holdt lige Skridt med det Ydres. Dog være det os endnu tilladt at henvise til det Faktum, at der i Løbet af de sidste 20 Aar udgik fra Menighedens Midte 4 Præster, af hvilke den ene virker i Minnesota i Amerika, 3 Lærere og 5 Josefssøstre, et Faktum, som tydeligere end alt andet vidner om den religiøse Fond, som findes i Sct. Knuds Menigheds Skjød.

At der under saadanne Forhold herskede den hjærteligste og inderligste Forstaaelse mellem Sognepræsten og Menigheden, at de arbejdede Haand i Haand paa Livets store Opgave, behøve vi vel næppe at frem-

hæve; det var derfor ogsaa tungt baade for den Ene og for den Anden, da det ved saa mange Aars Samarbejde fast knyttede Baand uventet og pludselig løstes derved, at Biskoppen af Osnabrück, Dr. *Bernard Höting*, kaldte Hr. Pastor *von Euch* til en Domherrekurie ved Katedralkirken i Osnabrück. Installationen foregik den 6. December 1883. Imidlertid kom Pastoren aldrig til at overtage dette kirkelige Embede. Thi medens han endnu befandt sig i sin gamle Stilling, for at træffe de nødvendige Forberedelser til Afrejsen, forandredes paa en Gang Situationen i det danske Præfektur ved den højærv. Præfekt *H. Grüders* dødelige Bortgang. Den 17. Februar 1884 udnævnte den h. Fader Pastor *Johannes von Euch* til Præfekt *Grüders* Efterfølger, idet han tillige meddelte den nye Præfekt Karakter af *Protonotarius Apostolicus ad instar participantium*.

I henved 20 Aar havde Pastor *von Euch* arbejdet i den ham anbettede Mission; følgende Præster havde i den Tid staaet ham bi som Medhjælpere i Varetagelsen af hans Embedsfunktioner: *Klemens Gorman* fra 1864—67, *Frederik Brüggemann* 1867—69, *Heinrich Lammers* 1869—71, *Axel Whitte* 1880—81 og *Eduard Ortved* 1881—83. I Mellemtiden fra 1871—80 stod Pastor *von Euch* som Enepræst, og fra 1872 af overtog Hr. Lærer *Johannes Siegler* Drengeskolen som første Lærer.

Da Præfekt *von Euch* tog Afsked med sin gamle Menighed, overrakte den ham som en Erindringsgave om dens Taknemlighed et smukt Oliemaleri, fremstillende den h. Franciskus af Assisi. Men i Afskedens Bitterhed blandede sig den glade Tanke, at Fredericia Menigheds gamle Sognepræst ikke havde ophørt med at være dens Overhyrde. Det smukke Oliemaleri indtager nu den bedste Plads i Præfekturets Værelser, og minder stadig dets Ejer om de Glæder, han har oplevet i en from katolsk Menigheds Midte.

Siden Præfekt von Euch's Bortkaldelse, beklæder højærv. Pastor *Heiden* Embedet som Sognepræst ved Sct. Knuds Kirke. Maatte Menigheden under hans nidkjære og dygtige Bestyrelse voxe baade indvortes og udvortes, — og med dette inderlige Ønske slutte vi da denne korte Skildring af vort Fædrelands ældste katholske Menigheds Levnedsløb.



Den hellige Vincents af Paul.

(Fortsat.)

Hans Taler gjorde et dybt Indtryk paa de raa Mennesker, der kun vare vante til at tiltales med Eder og Forbandelser; den gode Behandling, der blev dem til Del, blødgjorde deres Hjærter, og Mange, der i Aarevis havde glemt Gud, modtog Sakramenterne under Angerens Taarer. Der herskede nu overalt Ro og Orden i Fængslet, og Vincents havde den Glæde, at Hr. de Gondi besluttede at indføre hans Missioner paa alle Galejerne. Ludvig XIII udnævnte Vincents til øverste Fængselspræst for alle Kongeriets Galejslaver, og allerede Aaret derefter rejste Vincents til Marseille for at undersøge Tilstanden paa Galejerne og begynde sit Missionsværk. Det var ikke nogen let Sag at omvende en Skare forvorpne Mennesker, der holdt sig skadeløse for den slette Behandling, de fik af deres Vogtere, idet de bespottede Gud og Religionen, og ikke sørgede over de Forbrydelser, de havde begaaet, men blot over den Straf, de derved havde paadraget sig; Vincents gav sig ikke tilkjende ved sin Ankomst til Galejerne, det blev ham derved muligt at lære deres Tilstand bedre at kjende, hans Ydmyghed tillod ham heller ikke at modtage de Æresbevisninger, som hans

nye Stilling krævede. Han gik frem og tilbage paa Galejerne og saá paa Alt og paa Alle, da han en Dag fik Øje paa en Slave, der istedetfor at bande og skjænde under Arbejdet, fældede Taarer. Den Hellige spurgte ham om Aarsagen til hans Sorg, og den unge Mand fortalte, at han havde Hustru og Børn, at disse maatte sulte under hans Fraværelse, og at han ikke vidste noget Raad til at hjælpe dem. Vincents grundede et Øjeblik paa at finde en Udvej til at hjælpe den Ulykkelige; men da han intet Middel saá, uden at befri ham fuldstændig for hans Lænker, indgav hans varme Hjærte ham den Tanke, at bytte Plads med Slaven. Han opnaaede Opsynsmændenes Samtykke og arbejdede nu flere Uger i Slavens Lænker, medens denne frit kunde vende tilbage til sin Familie. Heldigvis lod Vincents' Venner, der ikke kunde forstaa, hvor han var bleven af, anstille Undersøgelser overalt, og han blev da gjenkjendt og befriet for de Lænker, hans Kjærlighed til den Lidende havde paalagt ham. Det er ikke muligt at beskrive den Æmhed, han viste Slaverne; han gik fra Række til Række, hørte paa deres Klager, kyssede deres Lænker, fjøede Almisser til sine fromme Taler, han indgav Embedsmændene og Vogterne mere menneskelige Følelser og forsøgte at forbedre Fangernes sørgelige Tilstand ved alle tænkelige Midler. De vilde Eder hørte efterhaanden op, de lyttede med Ro til Præsternes Formaninger, de viste sig mindre stridige og haarde, og Alle maatte indrømme, at selv en Galej-slave røres af den sande Fromhed. Senere stiftede Vincents Missioner paa alle Galejerne, og der frelstes overalt utallige Sjæle, saa disse Pesthuler, der tidligere kunde sammenlignes med Helvede, nu ofte blev Himmelens Forgaard; de vare ikke til at kjende igjen, man troede ikke at være blandt Røvere og Mordere, naar man hørte de fromme Sange og Bønner, der lød fra Slavernes Læber.

Vincents' Kjærlighed til Galejsslaverne ophørte al-

drig, hele sit Liv interesserede han sig for dem og gjorde uendelig meget for at forbedre deres sørgelige Kaar. Da han stiftede sin Orden, blev Sjæleplejen paa Galejerne overdraget til dens Omsorg, Vincents sendte stadig to og to af Ordenens Medlemmer til hvert Skib, for at de skulde prædike og høre Skriftemaal. Han byggede et stort Hospital i Marseille, hvor alle de syge Slaver bleve forplejede, og da Krigens Uro havde udtømt Statens Midler, var det atter Vincents, der i over ti Aar, afholdt alle de uhyre Udgifter, der vare forbundne med deres Pleje baade her og i Paris, hvor han havde bygget et Hus, der optog de Dømte, førend disse kunde afgives til Galejerne; istedetfor den midlertidige Bolig han, som tidligere omtalt, havde lejet.

V. Kapitel.

Paa samme Tid som Vincents var bleven udnævnt til Overhyrde paa Galejerne, overdrog den h. *Frantz af Sales* ham Direktionen af Visitantindernes Orden, der kort Tid i Forvejen var bleven stiftet af Baronesse Johanne Franciska af Chantal. Den hellige Biskop maa have været opfyldt af Beundring for og Tillid til Vincents, siden han, der havde til Valgsprog, at man skal søge sin Skriftefader blandt titusinde, udnævnte Vincents til denne Post. Med Fasthed og med Kjærlighed styrede vor Hellige de fromme Ordenssøstre lige til sin Død; hans Bestræbelser gik især ud paa at forhindre den verdslige Aands Indtrængen, og han var ubønhørlig, naar fornemme Damer, af misforstaaet Religiositet, bade om at blive optagne i Klostrene uden virkeligt Kald. Han nægtede sit Samtykke, uden at bryde sig om Følgerne, uden at tænke paa de Fjender, han derved tiltrak sig, eller paa den Spot, han udsatte sig for, eller paa de pekuniære Tab, som Ordenen led derved. Lige

saa angst han var, for at Verdsligheden skulde faa Indpas blandt Nonnerne, lige saa meget frygtede han for, at de skulde smittes af de nye Vranglærdomme; det var paa hans Befaling, at Priorinden i Paris afviste en betydelig Sum Penge, som en Dame havde tilbudt hende, for at hun, der var hildet i Janenuisternes Vildfarelser, kunde trække sig tilbage i Klosteret. Vincents havde ofte i Sinde at nedlægge den ansvars- og byrdefulde Stilling, og kun hans Lydighed mod Kirkens Overhyrder bevægede ham til at vedblive med at styre Ordenen. Men for at hans Exempel ikke skulde have Følger for Fremtiden, bestemte han i de Ordensregler, han efterlod sine Missionærer, at disse aldeles skulde afholde sig fra at overtage Klosterpersoners Ledelse. Vi kunne ikke forbigaa her at berøre det varme Ven-skabsforhold, som Vincents stod i til Aarhundredets to største Helgener, den h. *Frants af Sales* og Visistantindernes Stifterinde, den h. *Johanne Franciska Fremiot af Chantal*; han overlevede dem Begge og Gud tilkjendegav ham ved en Aabenbaring den Sidstnævntes Død.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Svendeforeningens Aftenunderholdning i Søndags var særdeles vellykket, og i begge Farcerne med deres komiske Situationer og i den pudsige Rets-scene høstede de Spillende velfortjent Bifald. Hornmusikken var fortrinlig og maa betragtes som et Fremskridt for Foreningen. Den gode Sag, som Foreningen repræsenterer, kunde have gjort Fordring paa et talrigere Besøg; men den lange Vej har formodentlig afskrækket en Del af Menighedens Medlemmer.

Rom. I Anledning af Pave Leo XIII's *Kroningsdag* den 3. Marts fandt en højtidelig Gudstjeneste Sted i det Sixtinske Kapel. Tilstede vare foruden Paven, Kardinalerne

Biskopperne, som for Tiden opholde sig i Rom, Medlemmerne af det diplomatiske Korps og flere andre. Kardinal-Statssekretær *Luigi Jacobini* fejrede Pontifikalmessen.

— Tirsdagen den 2. Marts mistede Kardinalskollegiet et af sine Medlemmer, idet Kardinal *Angelo Jacobini*, en Fætter til Kardinal-Statssekretæren, afgik ved Døden. Den Afdøde var født 1825 i Genzano og blev af Leo XIII udnævnt til Kardinal i Konsistoriet den 27. Marts 1882.

Linz. Ifølge „*Jinzer theol. prak. Quartalschrift's*“ Beregning, blev der forrige Aar udsendt som Missionærer til Hedningelandene fra Jesuiterordenen 39, fra Franciskanerordenen 38, fra den Helligaands Kongregation 3, fra Maristbrødrenes Orden 5, fra det tyske Missionshus i Steyl 3 Medlemmer. Det største Antal leverede Seminariet for de ydre Missioner i Paris, som sendte 130 unge Mænd til det østlige Asien, for at de der kunde træde ind i de Brescher, som Forfølgelserne have afstedkommet, og atter udfyldte Missionærernes Rækker i Kina og Mongoliet.

Berlin. Under Forsæde af Grevinderne Schleinitz og Sczechenye samt Grev Ferd. Harrach har der dannet sig et Udvalg, som til Fordel for de graa Søstre i Berlin skal forberede Opførelsen af Korene af *Liszt's* „*Hellige Elisabeth*“ i Forening med Fremstillingen af levende Billeder over det samme Æmne. Til Udvalget, som bestaar af 16 Damer, høre blandt andre: Hertuginde af Sagan og af Ujest, Prinsesse Reusz, de tre Prinsesser Radziwill, Arveprinsessen af Fyrstenberg, Fyrstinde Hohenlohe, Grevinderne Benomar og Oriolla, Fru v. Bessingen, Fru Geheimeraadinde Leyden og Fru G. Richter. Kejseren har overladt det kgl. Theaters Scene til Forestillingen, hvori hele Aristokratiet deltager. En Del af Berlins Kunstnere ere hidkaldte for at ordne de levende Billeder, hvis øverste Ledelse Grev Harrach har overtaget. Prisen paa Billetter af første Rang er fastsat til 20 Mark, af anden Rang til 10 Mark. Enhver, som har haft Lejlighed til at lære de graa Søstres vel-signelsesrige Virksomhed i Berlin at kjende, vil finde det begribeligt at den højeste Adel uden Hensyn til Konfession begejstrer sig saaledes for dem.

Kirkelig Kalender.**Søndagen den 14. Marts. 1. Søndag i Fasten.**

— 15. M. og 16. Ti. Ferialdage. — 17. O. (Tamperfastedag)

Patritius, Biskop, Irlands Apostel. — 18. To. Ærkeengelen Gabriels

Fest. — 19. F. (Tamperdag) Josef, Jesu Plejefader*). — 20. L.

(Tamperdag) Johannes Sarcander. Martyr.

Søndagen den 21. Marts. 2. Søndag i Fasten.*) **Sct. Ansgars Kirke.** I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Korsvejsandagt.

Vincentforeningen holder Generalmøde Tirsdag Aften, den 16. Marts Kl. 8. i Svendeforeningens Lokale, Frederiksberg Allé 17; hvortil alle Konferentsernes Medlemmer samt Æresmedlemmerne herved indbydes.

Unio. I Aften, den 14. Marts, Kl. 9 Oplæsning af Hr. Kand. phil. L. Günther. — Søndag den 21. Marts Kl. 9 Foredrag af Hr. Løjtnant C. B. Lohrer: Erindringer fra et Ophold i Frankfurt a. M.

Marlaforeningen vil ogsaa i Aar komme trængende Neokommunikanter og Konfirmanter til Hjælp, for saa vidt de have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger have at udfylde inden den 21. d. M., faaes hos Bestyrerinden, Fru Günther, og hos Undertegnede.

H. Bøhmer,
Sognepræst.

Mærk. En ældre Mand, uden Erhverv, beder Trosfæller om Beskjæftigelse ved hvadsomhelst, for at blive sat istand til at ernære sig og sin Familie. Billet, mrk. Haab, modtager Redaktionen.

Kollewe & Simon,
Snedkere og Stolemagere,
Værksted:

Borgergade 120, 1ste Sidesal.

Oppolering af Møbler samt Reparationer og alt til Faget henhørende udføres.

Literatur. I Anledning af Fastetiden anbefales:
Perikopebogen, som benyttes ved Oplæsningen af Evangelierne i Fastetiden. Den indeholder paa over 300 Sider Epistlerne og Evangelierne for Aarets Søn- og Festedage samt for Hverdagene i Fasten. Pris pr. heftet Bxpl. 50 Øre.
Via Crucis eller Korsvejsandagt, heftet 33 Øre.
Den hellige Korsvej, heftet 16 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

N^o. 12.

Søndagen den 21. Marts.

1886.

Indhold: Fasteprædikenerne. Den h. Vincents af Paul. Et Ord til Forældre. Efterretninger: Kjøbenhavn, Odense, Breslau, Italien, Rom, Frankrig, Lima. Smaating.

Fasteprædikenerne.

F

ader! o bered os alle,
Lær os Ordet at forstaa!
Lad det udenfor ej falde,
Men i Hjærtet Roden slaa!

Rør vor Sjæl, giv Villien Styrke,
Skjænk os Tro, urokkelig!
At vi ej i Trængslers Byrde
Troløst skille os fra Dig!

Lad ej stakket Glæde røve
Fra os Guddomsordets Kraft!
Lad ej Fjenden os bedrøve,
Lær os vandre uforsagt!

Lær os Ordet Dit bevare
I vort Hjertes Inderste!
Lad os ret dets Kraft erfare
I al Glæde, Modgang, Vé!

En Trosfælle.

Den hellige Vincents af Paul.

(Fortsat.)

VI. Kapitel.

Lad os imidlertid nu vende tilbage til Vincents' Rejse fra Marseille, hvor vi have forladt ham blandt Galejslaverne. Hans Forretninger nødte ham til at vende tilbage til Paris, og han lagde Vejen over *Mâcon*. Denne By var opfyldt af Tiggere, der, ligesom forøvrigt de andre Indvaanere, tilbragte deres Liv i de skrækkeligste Synder og Laster og vare i højeste Grad ligegyldige med Hensyn til Kristendommen. Vincents besluttede at raade Bod paa alle disse Onder, og skjønt Alle forsikrede ham, at det var spildt Umage, begyndte han dog trøstig paa Værket, efter først at have indhentet Biskoppens og Øvrighedens Samtykke. Han delte Tiggerne i flere Klasser, de Fremmede bleve forplejede en Nat og derpaa sendt videre med en Almisse, de Syge optoges i Hospitalerne, de Trængende forsørgedes, og de, der ikke henhørte under nogen af disse Klasser, men som blot tiggede for at føre et vildt Dagdriverliv, blev det forbudt at tigge hos og plage Byens Borgere. Vincents havde fra første Dag oprettet to *Broderskaber*, et for Mænd, og et for Kvinder, som havde Omsorgen for alle de Ulykkelige. Ved Hjælp af disse praktiske og forstandige Forholdsregler lykkedes det ham at omskabe Byen fuldstændig; der herskede nu Ro og Orden, og vi tvivle ikke om, at han benyttede sig af disse heldigere Betingelser til ogsaa at sørge for de Ulykkeliges Sjæle, der overalt laa ham mest paa Hjærtet. Da Vincents havde udført sit Værk i *Mâcon*, forlod han Byen stille og ubemærket en Morgenstund før Nogen var oppe, for at undgaa de Æresbevisninger, som han vidste, Byen forberedte ham. De Gejstlige,

han boede hos, fandt hans Stue tom, da de kom ind til ham om Morgen.

I Paris ventede der Vincents et endnu større Værk, end de han hidtil havde udført. Vi have før sagt, at Fru de Gondi havde besluttet at indføre Missioner paa alle sine Godser, den Helliges Afrejse til Chatillon havde kun forhalet Udførelsen af denne fromme Beslutning; Generalinden fandt, at det nu var paa Tide at udføre den. Hun henvendte sig til flere Ordener, blandt andet til Jesuiterne, med Bøn om, at de vilde modtage en Sum af 16,000 Livres, mod at de paatog sig Missionerne, men Alle undskyldte de sig, idet de sagde, at de ikke vare talrige nok, at de havde saa mange andre Foretagender o. l.

Generalinden fik da den Indskydelse, at bede Vincents stifte en Orden, der skulde arbejde paa Landbefolkningens Frelse, hun forestillede ham, at de mange fromme Gejstlige, der stadig sluttede sig til ham, for at prædike Missioner, kunde forene sig under en fælles Regel, at de kunde leve sammen, hvis man blot kunde finde en passende Bolig, og at Gud sikkert vilde vel-signere deres Værk. Ærkebispens af Paris billigede strax dette Foretagende og overlod Vincents et gammelt Kollegium, der stammede fra det XIII Aarhundrede, og som bar Navnet: *collège des Bons-Enfants*. Han ud-nævnte Vincents til Generalsuperior for denne opvoxende Orden, der fra *les Bons-Enfants* har bredt sig over hele Frankrig, Italien og næsten alle katholske Lande, og som overalt er lige elsket af Folket og Gejstligheden. Det var i Aaret 1624, at Vincents tog sit Hus i Besiddelse, og det følgende Aar blev det Gondiske Legat overdraget ham. Det Dokument, som Generalen udfærdigede i den Anledning, giver os det tydeligste Bevis for hans og Hustrus fromme Sindelag; de erklære at have skjænket et Legat paa 40,000 Pund til Mr. Vincents de Paul, for at han med en Del andre Gejstlige kan arbejde paa, at den fattige Landbefolkning

uden Vederlag kan faa den aandelige Hjælp, som den saa haardt tiltrænger. Giverne stipulere udtrykkelig, at Vincents skal blive i deres Hus, for at lede deres Sjæle indtil deres Død, men de forlange for øvrigt hverken Tjenester eller Bønner af den nye Orden, et smukt Bevis paa deres Uegennyttighed. De bemærke endydermere, at Ordenens Præster skulle hjælpe de stakkels Fanger og Galejsslaver, for at disse kunde lære at høste Frugter af deres Straf, og udtale udtrykkelig Ønsket om, at Missionærene ikke uden Nødvendighed maa prædike eller endog uddele Sakramenterne i Byerne, for at de helt kunde hellige sig for Almuen paa Landet og for Fangerne.

Gud forundte den fromme Generalinde at se Ordenen blive stiftet; kort Tid derefter døde hun, og det var atter Vincents, som bragte Greven det sørgelige Budskab og som søgte at trøste den dybt nedbøjede Ægtefælle. Med Grevens Tilladelse forlod Vincents senere hans Hus, og tog i Aaret 1625 Bolig i Collège des Bons-Enfants. Greven trak sig selv kort efter tilbage i et Kloster, hvor han tilbragte Resten af sine Dage.

Vincents' Præster begyndte imidlertid deres Missioner, og deres Antal voxede snart, de vare næsten alle Doktorer i Theologien eller Lærde fra *Sorbonne*, men deres Ydmyghed og Kjærlighed til Næsten overgik deres Dygtighed. Kong *Ludvig XIII* autoriserede den opvoxende Orden ved et kongeligt Brev, og Pave *Urban VIII* udstedte samme Aar en Bulle, i hvilken Vincents bemyndigedes til at give sit Selskab de Love, der bedst vare skikkede for dets Tarv, og gav Præsterne ved samme Lejlighed Navn af „*Missionspræsterne*“, for at skjæln dem fra de andre Præster, der ligesom de, arbejdede paa Folkenes Frelse.

Vincents delte sin lille Hjord i flere Hold og sendte dem hver til sin Kant, selv tog han Provinsen *Lyon* som sin Post, thi han vidste, at der her var stor Trang til-

stede. Hans Missionærer udrettede overalt meget godt, men Vincents indsaa snart, at de Troende vilde falde tilbage til deres forrige Liv, hvis man ikke begyndte med at reformere deres Præster, blandt hvilke mange desværre ikke vare deres Kald værdige, idet Uvidenhed og Ligegyldighed hørte til Dagens Orden. For at raade Bod paa dette uhyre Onde, indrettede han de berømte gejstlige „Retraiter“, d. v. s. han sanlede med Biskoppernes Samtykke de unge Mennesker, der skulde modtage Præstevielsen, enten i sit Kollegium eller ogsaa i Biskoppernes Huse, og her foretog de under Missionærernes Ledelse aandelige Exercitsier, for at forberede sig til deres hellige Kald. Der holdtes Prædikener for dem, i hvilke Moraltheologiens forskjellige Theser bleve forklarede for dem, samt hvad en Sjælehyrde ellers bør vide og forstaa. De unge Mennesker tilbragte Dagene i fuldstændig Ensomhed, Verdens Larm naaede dem ikke, de levede i Bønnen og nærrede deres Sjæle med Englenes Brød.

Disse Konferentser gjorde saa uhyre meget Godt, der saas en saa opsigtsvækkende Forandring hos de unge Gejstlige, overalt vare Menighederne saa opbyggede over deres Fromhed og værdige Optræden, at Vincents maatte udvide sit Værk til alle Landets Bispedømmer. Overalt bestemte Bisperne, at Ingen maatte blive ordineret, uden han havde tilbragt mindst ti Dage i Vincents' Kollegium eller i de lignende Huse, der vare blevne oprettede. Ogsaa til Italien bredte Vincents' Konferentser sig, og Paverne beskyttede dem paa alle Maader. Under *Innocents XI* bestemtes det endogsaa, at ikke alene alle Ordinanderne, men at alle de Gejstlige, selv Sognepræsterne, hvert Aar skulde trække sig tilbage en Tid hos Missionspræsterne. Vincents forstod at bevæge Datidens største Talere til at holde Foredragene, vi behøve blot at nævne *Bossuet* og *Fenelon* som Bevis paa, hvilke store Mænd, der have prædiket ved Ordinandernes Retraiter i *St. Lazarus*.

Det var nemlig ikke længer i Bons-Enfants, at Vincents' Missionærer modtog deres talrige Gjæster, hvis Antal løb op til mange Hundrede om Aaret; Gud havde skaffet dem en større Bolig, da de ikke kunde rummes længer i Kollegiet. Det var Mr. *Le Bon*, Prioren for Klosteret *St. Lazarus*, der var udset til Herrens Redskab i saa Henseende. Denne fromme Ordensmand, der havde hørt Missionærernes herlige Egenskaber og strenge Levnet rose, tilbød nemlig Vincents at overdrage ham hele Bygningen med alt Tilhørende, idet han erklærede, han vilde være lykkelig ved at kunne bidrage Noget til et saa fromt Værk.

Vincents afslog længe det fordelagtige Tilbud, men Mr. *Le Bon* fik ham endelig overtalt, idet han, som tidligere Mdm. de Gondi, fik den Helliges Skriftefader paa sin Side, og Kontrakten kom endelig i Orden. Det havde kostet Vincents stor Overvindelse at føje sig, han frygtede for, at Missionærernes Selskab, der lige var begyndt, vilde tage Skade ved at blive trukket frem og bemærket, som det naturligtvis nu maatte ske, han havde foretrukket endnu længe at arbejde i Stilhed og i det Smaa; han var ogsaa bange for, at den lille Hjords Sjøletarv vilde lide under den stadige Omgang med Velgjørere, til hvem der uvilkaarlig vilde blive taget Hensyn. Det var derfor ogsaa kun paa den Betingelse, at Missionærerne maatte sove og spise alene, samt i det hele leve efter deres egen Dagsorden, at han modtog Tilbudet. Mr. *Le Bon* havde vel ønsket, at hans Munke kunde leve helt sammen med Missionærerne for at nyde godt af deres Exempel, men da Vincents forestillede ham, at Missionærerne tilbragte den største Del af Dagen i Taushed, og udtalte Frygt for, at det vilde være vanskeligt at overholde denne Regel i Samliv med andre Gejstlige, der ikke vare bundne af denne Regel, maatte Prioren give efter.

De større Pengemidler, som Vincents nu raadede over, satte ham i Stand til at gjøre endnu mere Godt,

end før; han modtog stedse flere og flere unge Gejstlige i St. Lazarus, og oprettede senere de bekjendte Tirsdags-Konferentser, ved hvilke alle Hovedstadens bedste Præster samledes, for at samtale om deres egen og Næstens Sjæletarv.

Efter Datidens Vidnesbyrd fandtes der snart ikke i hele Paris en Gejstlig, der ikke deltog i Tirsdags-Konferentserne i St. Lazarus, og de selv, lige saa vel som deres Menigheder, høstede store Frugter af den Troens og Kjærlighedens Aand, de medbragte fra Forsamlingerne.

(Fortsættes.)

Et Ord til Forældre

om

Molochsdyrkelsen i vore Dage.

Jeg véd ikke, om I have hørt tale om Afguden *Moloch* og hans Dyrkelse i gamle Dage. Saa nøje kan jeg ikke beskrive eder den; kun det ved jeg, at Moloch var en kananitisk Afgud, til hvem man ofrede Børnene idet man brændte dem levende. Han beskrives som et Uhyre af Ærts og med et Tyrehoved; hans Arme kunde gjøres glødende, og heri lagde man de ulykkelige Ofre. Forældrene turde ikke græde eller overhovedet vise Tegn paa Sorg under Offerhandlingen; de skulde tværtimod glæde sig og juble. — Ogsaa i vore Dage regerer Moloch, og det er en kun altfor sørgelig Sandhed, at mangfoldige Forældre med Vidende og Villie, eller ogsaa af Dumhed og Mangel paa sund Sands, ofre deres uskyldige Børn til denne Afgud. Forgjæves søger Kirken at udbrede Frelserens rene Kjærlighed til alle Sider; Moloch med sin urene Flamme kommer den i Forkjøbet og sluger Ofre paa Ofre.

Men hvor i al Verden dyrkes da denne Moloch i

vort „oplyste“ 19. Aarhundrede? Blandt menneske-ædende Kanibaler maaske? O nej, I behøve ikke at gaa saa langt; han dyrkes midt iblandt civiliserede, kristne Evropæere! Vel optræder han ikke mere med Oxehoved; nej, nu er han saa uhyre dannet, civiliseret, nu agerer han Kulturprædikant, Magister i Folke-Oplysning og Folke-Dannelse. Vel strækker han ikke længere sine Broncearme ud imod Børnene, for at tage dem i Favn; nej, nu møder han med Glacé-Handske, er galant og kjæler og klapper — indtil Døden. Men han er ikke mindre farlig derfor; thi han brænder ikke Kjød og Blod, Marv og Ben, men *Sjælen* og Barnehjertet. Og denne Moloch hedder *Forførelse*, Forførelse af Børnene og Ungdommen.

Mange Steder har han indrettet sig en Bolig, og Tilbedere er der Overflod paa. For Tiden har han blandt andet ogsaa rejst sig et Tempel i *Kasino*, og „Gudstjeneste“ er der næsten hver Aften. Over hundrede Børn og unge Piger blive i denne Tid hver Aften lidt efter lidt trænerede til Molochsdyrkelsen, og Forældrene juble og glæde sig, ligesom i gamle Dage. Bladet „Nutiden“ af 7. Marts beskriver Offerhandlingen, der gaar under Navn af „*Tommeliden*“, saalunde: „Haand i Haand med dens fantastiske Stads gaar en righoldig Udstilling af Kvinde-Ben. Kjækt opkiltrede, med de velskabte Former fremhævede af lyse Tricots og forskjønnede i Skjæret af manganfarvede Blus maa Flokke af unge Piger apellere til — naa ja! til en vis Attraa, som er i Slægt med Pragtsygen . . . Pragtsyge, Sanselighed og Sentimentalitet synes for Tiden at have sluttet en Triplealliance, parat til at løfte hver Den i Guldstol, som forstaar at kildre den hellige Alliances Medlemmer“.

Det er et sandt Ord og en Kritik over Molochstjenesten i *Kasino*, der gjør „Nutiden“ Ære, og som burde læses adskillige Gange af Forældrene til de 150 Børn og unge Piger, der offentlig udstilles i „Tomme-

liden“, for at de dog engang maatte faa Øjnene op for den Fare, de saa letsindigt have udsat deres Børn for, blot for at disse kunne tjene lumpne 35 Øre pr. Aften! Lad saadanne Forældre ikke siden komme og klage over, at deres Pigebørn skeje ud! Have de selv saæet daarlig Sæd, tør de ikke klage over daarlig Høst; thi hvad man saær, skal man ogsaa høste. Eller er Barnehjærtets Beskedenhed, Blufærdighed, Sædelighedsfølelse maaske ikke bleven solgt af Forældrene for 35 Øre pr. Aften; eller mene de maaske, at den liderlige Udstilling af deres Børns Ben, kjækt opkiltrede i lyse Tricots, og Dragterne hvori de hver Aften udstilles for „udsolgt Hus“, og som mest mulig nærmer sig de paradisiske, skulde bidrage til, at vække og bevare Sædeligheds-sansen, Ærbarheden og Kvindeligheden, Dyden hos deres Pigebørn? Kunne rettænkende Forældre, der villé deres Børns Vel, mon være med til denne Døtre-Udstilling? Vi tro det ikke, og haabe under alle Omstændigheder, at ingen katholsk Fader eller Moder har været med dertil!

Forøvrigt har Vorherre, den guddommelige Børneven, for længe siden udtalt sig om denne Moloch: „Hvo som forarger en af disse Smaa, som tro paa mig,“ saaledes siger han, „ham var det bedre, om en Møllesten blev hængt om hans Hals og han blev nedsænket paa Havets Bund. Ve Verden for Forargelser! . . . Ser til, at I ikke forarge Nogen af disse Smaa; thi jeg siger eder, at deres Engle i Himlene se altid min Faders Ansigt, som er i Himlene.“ Det er Guds Mening om Moloch og alle hans Medhjælpere. Det er sønderknusende Ord; men han, som har sagt dem, tager dem ikke tilbage og han vil bringe dem til Udførelse engang, og hverken de fritænkernes Blades Skraalen eller den saak. offentlige Mening vil holde ham tilbage. Ikke alene de ligefremme Forførere af Ungdommen ville blive ramte af dem, men Alle, hvem Omsorgen for Børnenes Fremtid og Frelse paahvilede: Forældre

og Lærere, som ikke have opfyldt deres Pligt. Og om det vil gaa Tilskuerne bedre, der juble Bifald til denne Børnefordærvelse, det kunne de selv udregne!

En Børneven.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. (L.) I den korte Tid den katholsk-selskabelige Forening „*Unio*“ har bestaaet, har den allerede set sig i Stand til at byde sine Medlemmer, hvis Antal jævnt forøges, en vellykket Julefest den 10. Januar, som vistnok vil mindes med Glæde af alle Deltagerne, samt 3 meget belærende Foredrag. Af disse blev det første holdt i November af afdøde Kand. polyt. *Brix-Hansen* om „naturvidenskabelige Hypoteser“; det andet den 14. Febr. af Dr. *Pechüle*, der omtalte de to Kometer, som i Aar blive synlige for det blotte Øje i April og Maj. Foredraget, som yderligere tydeliggjordes ved to Papirplaner, fremstillende Jordens og Kometens Bane, blev modtaget med udelt Bifald af Tilhørerkredsen, der vistnok kun havde det Ønske, at høre den agtede Taler noget længere. Endelig glædede Kand. juris *Rasmussen* den 28. Febr. Foreningen ved et livligt og morsomt Foredrag om Digteren *Johan Wessel*. De morsomme Meddelelser, hvori der gjordes Rede for Digterens hele Liv og Virksomhed, vidnede om en sjælden Sagskundskab.

Det vilde være ønskeligt, om disse Foredrag, som Foreningen i Reglen lader afholde hver 14. Dag, bleve besøgte af en talrigere Kreds, og vi gjøre derfor her opmærksomme paa, at Katholiker, som ikke ere Medlemmer af Foreningen, saadanne Aftener kunne indføres af et Medlem som Besøgende. I det Hele taget maa man anerkjende den Dygtighed, hvormed Foreningen, til Trods for de ringe Midler, den er i Besiddelse af,

bliver ledet, en Dygtighed, som giver Borgen for, at man ved ihærdig Udholdenhed ad Aare vil opnaa et fyldestgjørende Resultat.

— Fra *Elisabethforeningen* have vi modtaget følgende Status over dens Indtægter og Udgifter i Aaret 1885: Ved Aarets Begyndelse havde Foreningen en Kassebeholdning fra forrige Aar paa 17 Kr. 83 Øre; Kontingenterne udgjorde 300 Kr. og Paaskebasaren indbragte 585 Kr. 60 Øre. Desuden indvandt Foreningen ved Renter i Sparekassen og ved forskellige Gaver 132 Kr. 60 Øre, saa at den samlede *Indtægt* udgjorde 1036 Kr. 3 Øre. — *Udgifterne* vare 764 Kr. 67 Øre, som fremkom ved Understøttelser til to Lærlinge, samt til 5 Børns (3 Drenges og to Pigers) Opdragelse, i alt 732 Kr. 15 Øre. De resterende 32 Kr. 52 Øre vare medgaaede til diverse mindre Udgifter, som Tryksager, Porto o. s. v., samt til 5 hh. Messer for afdøde Medlemmer af Foreningen. Foreningens *Overskud* for 1886 udgjorde saaledes 271 Kr. 36 Øre. Siden Regnskabets Opgjørelse har den imidlertid atter antaget sig to nye Børns Opdragelse, saa der vil fuldt ud blive Brug for Overskuddet. Vi anbefale Elisabethforeningen, hvis Formaal det er at frelse forældreløse eller forsømte Børn fra aandelig Undergang, paa det bedste, og benytte Lejligheden til at bringe den sædvanlige *Paaske-Basar* i Damernes og alle vore Læseres velvillige Erindring. Selv de ubetydeligste Gjenstande og Pengebidrag modtages i Løbet af Fastetiden med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Fru *Tronier*, Bestyrerinde (L. Strandstræde 20, 4. S.); Fru *Larsen*, Kassererske (Vingaardsstræde 10, St.) og Fru *Osterhammel* (Rømersgade 25), samt hos Dhrr. Gejstlige.

Ordrup. Eleverne paa Sct. Andreas Kollegiet glædede, ligesom ifjor, paa „Hvide Tirsdag“ en Del af Menighedens mandlige Medlemmer ved en Aftenunderholdning paa Kollegiet. Man havde i Aar valgt et Sørgespil af *Theodor Körner*: „Zriny eller Erobringen

af Sigeth". Om Indholdet meddelte Programmet følgende: *1. Akt.* Sultan Soliman beslutter Krig mod de Kristne og drager mod Sigeth. *2. Akt.* Kommandant Zriny faar Efterretning om, at Kejseren ikke kan sende Hjælp. Han beslutter, aldrig at overgive Fæstningen, men indtil sidste Mand at kæmpe for Troen og Fædrelandet. *3. Akt.* Soliman vil tage Fæstningen ved Storm; da det mislykkes, forsøger han at bestikke Zriny. *4. Akt.* Fornyet Kamp. Soliman er fortvivlet over de store Tab og dør æreløs. *5. Akt.* Zriny kan ikke længere holde sig, han beslutter at gjøre et Udfald og at sprænge Citadellet i Luften. Under Udfaldet segner han tilligemed sin Helteskare. — Handlingen foregaar dels i Belgrad, dels i og udenfor den belejrede ungarske Fæstning Sigeth i Aaret 1565. Udstyrelsen var særdeles effektiv, og saa vel de prægtige østerlandske som ungarske Dragter og de nye Scenerier vare overordentlig smukke. Udførelsen svarede til Udstyrelsen, og alle 14 Spillende udførte deres Roller med Forstaaelse og Dygtighed. Vi tør ikke kalde Aftenen fornøjelig, men derimod *opbyggelig*, og vi tvivle ikke om, at Mindet om saadanne Troshelte som Niklas af Zriny og hans Vaabenbrødre ogsaa kan og maa bidrage til at vække lignende Iver og Opofrelse for vor hellige Tro hos den nuværende Generation. Exemplet smitter!

Odense. (—s.) Da man i Efteraaret 1883 udgravede Grunden til Læseforeningens nye Gaard, stødte man paa en ældgammel Kirkegaard, der siden Kristendommens første Tider har tjent som Hvilested for de Afdøde, der ere blevne begravne i Skyggen af Sct. Albani og senere Sct. Knuds Helligdomme. Desværre foregik Udgravningen med stor Mangel paa Pietet mod de forefundne Ben, der bleve solgte eller bortførte som Fyld. Sandsynligvis ere ved denne Skjødesløshed ogsaa mange ældgamle Minder om den katholske Kirkes Virksomhed i vor By gaet tabt, kun et mindre, men desto mærkeligere Mindesmærke er bleven frelst fra Under-

gangen. Det er en ganske lille *Blyplade*, som stammer fra Tiden imellem Aarene 1000 og 1050, altsaa omtrent fra *Knud den Stores Tid*. Blypladen har ligget i en Grav. Det var den Gang ofte Skik, at man nedlagde saadanne Indskrifter i Graven, og der fandtes ogsaa flere andre Stykker Bly af Arbejderne; men de kjørtes desværre bort med Gruset og kunde senere ikke findes.

Paa den omtalte Blyplade findes der en Indskrift paa otte Linier, der med en Jærngriffel er bleven indridset i Blyet. Ordene ere tildels danske tildels latinske. En Mærkelighed ved de danske Ord er det, at de ere de ældste haandskrevne danske Ord, som vi kjende. Hele Indskriften lyder efter Prof. *Stephens* Oversættelse saaledes: „For dig, Kristi Tjenerinde og Katekumen, bønfaaldt jeg om hans Belønnings Gave. — Du gav Gaarde, Marker og Huse. — Kristus sejrer, Kristus styrer, Kristus hersker. — Kristus fri mig, Asa, for alt ondt! — Kristi Kors være over mig, her og alle Vegne! — Korset inderst inde! Korset i mit Inderste! Korset inden i mig! — Og det store Kors, Kristi Blod, signe mig!“

Af denne ordrette Oversættelse fremgaar det, at den afdøde Kvinde har baaret Navnet *Asa* og at hun har gjort sig fortjent af Kirken og de Fattige, til hvem hun havde givet Gaarde, Marker og Huse. Kun i ét Punkt kunne vi ikke tiltræde Professorens Mening, som den udtales i „*Annaler for nord. Oldkyndighed*“, 1885, 1. Hefte. Der synes os at ligge en vis Modsætning i Ordene: Kristi Tjenerinde og Katekumen. Paa Indskriften læser man „*primsigned*“, skulde det maaske dog ikke være rigtigst, at oversætte det „nylig døbt?“

Forøvrigt maa vi glæde os over, at denne lille Blyplade med sin mærkelige Indskrift er bleven bevaret, den er et talende Bevis for den Inderlighed, Kjærlighed og Offervillighed, hvormed vore nys omvendte Forfædre omfattede Troen paa Jesus Kristus, der forkyndtes dem af den katholske Kirkes Præster. Af Indskriften se vi

ogsaa, at vore katholske Forfædre i Middelalderen satte hele deres Haab om Frelse til Jesus Kristus, den Korsfæstede, og ikke til deres egne gode Gjerninger eller til de Helliges Fortjenester, som de protestantiske „Theologer“ altid saa smukt vide at fortælle om, for at vildlede Folket og skuffe det med Hensyn til den katholske Kirkes Lære. Pladen opbevares nu paa Musæet i Odense, hvortil den er skjænket af dens Finner, Lærer *Rasmussen* i Odense.

Breslau. Til Generalforstanderinde for de graa *Elisabethsøstre* er Forstanderinden i Klostret i Breslau, Sr. *Melchiora Klammt* bleven valgt i Moderhuset i Neisse.

Italien. Om de italienske Finantser har man talt vidt og bredt i de sidste Par Uger i det italienske Parlament, og i alle Henseender udfundet, at de ere hjertelig slette. De italienske Finantser ere vistnok de sletteste i hele Evropa. Og det har sin Grund i, at det unge Italien har slugt og endnu sluger det meste *Kirke-gods*. Men Kirkegods virker, som bekjendt, paa Statsmaven ligesom amerikansk Olie paa Menneskets: istedenfor at fylde den, gjør den den endnu tommere.

Frankrig. I Paris gaar det lystigt fremad med „Laïcisationen“ af Velgjørneheds-Anstalterne. Kort efter at Kommunalraadet i Paris havde besluttet at forjage Søstrene fra *Vajsenhuset*, et republikansk, kirkefjendtligt Blad kalder denne Forholdsregel „administrativt Barne-mord,“ — er nu ogsaa *Sct. Denis-Hospitalet* henfaldet til „Laïcisation“. Begge disse Anstalter ere personlig grundede af den h. Vincents af Paul; men hverken deres ærværdige Alder og Oprindelse eller Lægernes, de Syges og alle fornuftige Folks Protest beskytter Anstalten mod en Hob Ugudeliges Forholdsregler.

Rom. Af den officielle pavelige Statskalender „*Gerarchia Cattolica*“, som nylig er udkommen, fremgaar det, at der i Leo XIII's Regeringstid, altsaa i Løbet af 8 Aar, er bleven oprettet: 5 Ærkebispedømmer, 26 Bispedømmer, 1 apostolisk Delegation, 20 apostoliske Vikariater og 28 apostoliske Præfekturer.

— Den kinesiske Regering har for længere Tid siden foreslaaet Vatikanet Oprettelsen af et *apost. Nuntiatuur i Peking* med Jurisdiktion over alle de katholske Missionærer, som virke i det „himmelske Rige“, og den samtidige Akkreditering af et *kinesisk Gesandtskab* ved den h. Stol i Rom. Den h. Fader har nu besluttet at oprette et apost. Delegation i Kinas Hovedstad istedenfor et Nuntiatuur. Apostoliske Delegationer, som ikke staa under Statssekretariatet, men under Propaganda-Kongregationen, findes for Tiden i Konstantinopel for det evropæiske Tyrki, i Ægypten og Arabien, i Athen for Kongeriget Grækenland, i Mesopotamien, Kurdistan og Lille-Armenien, i Persien og Syrien, og siden ifjor i engelsk Indien.

Lima. Den h. *Rosa af Lima's* 300 aarige Jubilæum vil blive fejret den 30 April med store Festligheder i Lima, Peru i Sydamerika. Den derværende Ærkebiskop har indbudt alle Amerikas Prælater til personligt at deltage i Festlighederne.

Smaating.

Den dyreste Bog i Verden. Bibelen („Biblia Sacra Vulgata“), Mainz 1450—55, blev i London solgt ved Avktion til Boghandler Bern. Quarrich for 3900 Pund Sterling eller 69,333 Kroner. Trykt af Guttenberg og Fust med bevægelige Typer, er den den første Bog, der blev udgivet paa denne Maade.

Luthers Mening om Fædrene paa Marmorkirken: „Augustinus¹⁾ kan man ikke stole paa. Mange af hans Bøger due ikke noget. Ambrosius²⁾ har skrevet meget tyndt om 1. Mosebog; hans Lovsang er Ord, som ikke komme Sagen ved. Krystostomus³⁾ duer heller ikke; han er et Vrølehed og har lavet mange Bøger, som kun ere en Sæk fuld af Ord, der er ikke noget ved dem. Hieronymus⁴⁾ har været en Kjætter, der har skrevet mange Ugudeligheder. Han har bedre fortjent Helvede end Himlen. Der er Ingen, jeg daarligere kan lide. Han skriver kun om Faste og Jomfruelighed.“ (1) Wittenbg. Udg. II. S. 227 og 246; 2) Bordtaler, Ejsl. Udg. S. 526 og 528; 3) idem; 4) idem, S. 531.) — *Ere vi endnu Lutheranere?*

Den forkerte Verden. Datteren: „Naa, Papa, nu er Du da tilfreds med mig? Se her min Karakterbog: Nationaløkonomi, mg; Astronomi, g; Akvarelmalning og Musik, mg!“ — Papa: „Det er udmærket, særdeles godt. Naar nu blot Din *Tilkommende* forstaar en Smule *Husholdning, Kogning og Maskinsyning*, saa vil I sikkert blive *lykkelige Ægtefolk*.“

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 21. Marts. 2. Søndag i Fasten.

22. M. Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer. — 23. Ti. Katharina af Vadstena, Jomfru (den h. Birgittas Datter). — 24. O. Benedikt af Nurcia, Bekj. og Ordensstifter. — 25. To. Maria's Bebudelse (fejres offentligt den 21. Maj). — 26. F.*) Ihukommelse af Frelserens h. Ligklæde. — 27. L. Ihukommelse af Frelserens h. Spyd og Nagler.

Søndagen den 28. Marts. 3. Søndag i Fasten.

*) **Sct. Ansgars Kirke:** Korsvejsandagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Aften.

Mariaforeningen afholder Møde idag den 21. efter Højmessens i Sct. Ansgar. Mødested: Forsamlingsværelset paa første Sal. Talrigt Møde udbedes, da Ting af Vigtighed foreligge.

Bestyrelsen.

Unio. Søndag den 21. Marts Kl. 9 Foredrag af Hr. Løjtnant C. B. Lohrer: Erindringer fra et Ophold i Frankfurt a. M.

Søndagen d. 28. Marts: Musikalsk Aften.

Fortrolig Korrespondents. Trosfællen takkes hjærteligst for de 19 Madbilletter (hvorfor ikke en Snes? Nitten lyder saa mærkeligt). Maatte Deres Iver og Kjærlighed for den Trængende ogsaa opmuntre andre til at betænke Vincentsforeningens Fattige og andre Trængende i Menigheden med større Kjærlighed end ellers. Nøden voxer Dag for Dag; Kjærligheden maa voxe i Forhold til den. — De 4 Kr. til Rosenkranskirken, som jeg havde glemt, ere med Taknemlighed modtagne.

P.—p. Det er det jeg siger: Exemplet smitter. Den strænge Blæst sendte mig Deres 10 Spisebilletter à 35 Øre lige ned i Redaktionskassen. Gratias ago Tibi. Jeg skal dog af og til se ud, om ikke andre Læsere finde Vej ud til Kassen med et og Andet til nødlidende — sultne Trosfæller. Biletter à 30 Øre ere hensigtsmæssigere.

Forskjellige. Bønnerne, som bedes ved Korsvejsandagterne i Sct. Ansgar findes i „himmelsk Vejviser“. Sangene derimod, som udføres af Koret, ere satte i Musik af den aandrige Komponist Dr. F. Witt. Texten kan faas hos Redaktionen for 10 Øre. Anden Komposition, Side 9, benyttes.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

N^o. 13.

Søndagen den 28. Marts.

1886.

Indhold: † G. H. Huber. En Konvertit. Den h. Vincents af Paul. Efterretninger: Kjøbenhavn, Italien, Rusland, Belgien, Konstantinopel, Australien, Amerika.



G. H. Huber.

Apostolisk Vikar for Sverrig og apostolisk Protonotar.

Fra Stockholm er der indløbet den sørgelige Meddelelse, at den svenske Mission har mistet sit Overhoved, idet den højærværdigste apostoliske Vikar for Sverrig, Msgr. *F. G. Huber*, er afgaaet ved Døden den 21. Marts Kl. 4 Eftermiddag, i en Alder af 65¹/₂ Aar. Den apostoliske Vikar havde været sengeliggende en Maanedstid som Følge af en Pleurasie eller Vanddannelse i den højre Lunge; men der var Intet, som lod ahne en saa hurtig Afslutning, og det var snarere den Syges almindelige Svaghed, end selve Sygdommens Natur, der ængstede hans Omgivelser. Den Syge skuffede imidlertid ikke sig selv med Hensyn til sin Tilstand. Han talte til Alle om sin Død, og længtes efter den, fuld af ydmyg Tillid til den guddommelige Mesters Barmhæertighed. „Har han tagit röfvaren in i sin him-

mel“, sagde han en halv Time før sin Død, „så lär han väl äfven låta slippa in mig (Har han taget Røveren til sig i Himlen, saa lader han vel ogsaa mig slippe derind).“ Msgr. Huber har i over 40 Aar med sjælden Fromhed og Udholdenhed arbejdet i den svenske Mission og udnævntes i 1873 til Msgr. *Studachs* Efterfølger som apostolisk Vikar for Sverrig. I 1884 udnævnte Leo XIII. ham til apostolisk Protonotar. Maatte han hvile i Fred og ved Guds Trone nu vedblive at bede for den Mission, som han i en saa lang Aarrække heligede alle sine Kræfter! Den højtidelige Ligbegængelse finder Sted paa Tirsdag den 30. Marts Kl. 11. Vi anbefale den Hensovede til de Troendes fromme Bønner under det h. Messeoffer. R. I. P.

En Konvertit.

Den lærde, fromme lutherske Gejstlige *Sigmund Henricis's* Tilbagevenden til den katholske Kirke i Aaret 1856 vakte i sin Tid en Del Opsigt. Konvertiten har selv fortalt denne Begivenhed i sit Liv paa en overordentlig smuk og simpel Maade, som vi i det Følgende skulle meddele vore Læsere ordret. Man kan se deraf, hvor naturligt og simpelt Vejen til Sandhed er, men paa den anden Side ogsaa, hvor mange Huller Protestantismen indeholder og hvorledes Tusinder af protestantiske Theologer ofte ere uden alt Hold. Konvertitens interessante Fortælling lyder saaledes: „Jeg er født den 13. Aug. 1823 i Rimbach i hessisk Odenwald. Min Fader var Læge og Lutheraner; min Moder Katholik. Hvad min Barndom angaar, da var det stedse de lykkeligste Dage for mig, naar min Moder tog mig med til den katholske Kirke i Mördenbach. Med opspilede Øjne og lyttende Øren sad jeg der i Kirkestolen; alt

greb mig med en vidunderlig Magt, saa jeg næppe vovede at aande; men hvor lykkelig vilde jeg ikke have været, om jeg havde turdet tjene ved Alteret som Ministrant! Jeg anfører dette, fordi disse Kirkebesøg og min Moders Bønner vel ogsaa høre med til de Midler, ved hvilke Gud — 27 Aar senere — førte mig tilbage til den h. Kirke.

Fra det 8—14 Aar var jeg i Pension hos en protestantisk og ægte rationalistisk Sognepræst (d. v. s. en Mand, som ikke tror paa noget Overnaturligt, altsaa ikke anerkjender noget Vidunder, ikke Kristi Guddom, ingen guddommelig Indstiftelse af Kirken, ingen Arvesynd, intet Forsoningsoffer o. s. v.). Fra det 14—18 Aar besøgte jeg Gymnasiet i Darmstadt, der blev ledet i samme Aand; fra 1841 til 1844 lyttede jeg i Grieszen til en Kredner, Knobel, Fritzsche, Hillebrandt o. A. Hvad Under da, om jeg forlod Gymnasiet og traadte ind i Seminariet som en Rationalist af det reneste Vand, halv vantro — halv vrangtro? Men her blev jeg mægtigt rystet i min Theologi og ved Guds Naade vendte jeg tilbage til positiv Kristendom.

Det første Stød hertil gav den Omstændighed, at jeg som Kandidat maatte prædike for Folket i Borgkirken om Gudsønnens Undergjæringer, som vare af en meget tvivlsom Beskaffenhed i mine Øjne, og Begrebet „Guds Søn“ havde for mig kun moralsk Betydning. Det gjorde mig urolig, og det saa meget mere, som en af mine daværende Venner lod mig forstaa, at i Friedberg maatte man prædike om Jesu Undergjæringer, „det var nu engang Skik der.“ Paa denne Maade, jeg kan ikke udtrykke mig anderledes, prædikede jeg mig ind i Troen paa Jesus og hans Undergjæringer, og samtidig kom mig til Hjælp heri Omgangen med pietistiske Lægfolk og Kandidater, som kom fra Halle med mer eller mindre positiv Kristendom. Da jeg blev trængt fra alle Sider, gav jeg mig til at studere Schleirmachers Troslære, læste Dag og

Nat pietistiske Skrifter — og, hvad der vel gjorde Udslaget, jeg begyndte at bede for Alvor. Jeg var Pietist, og forlod efter halvandet Aars Forløb Seminariet med Vidnesbyrdet: „Tilhørende den kristologiske Retning“, og tog Statsexamen i Darmstadt med Karakteren I^a („meget godt“). For at beskæftige mig, overtog jeg flere Lærefag i et Drenginstitut, som paa Grund af sin „troende Farve“ ikke var videre yndet i den lysvenlige Residents. Tillige blev jeg Prædikant og Bibelfortolker i pietistiske „Timer“ i Byen og paa Landet“. (Paa Grund af sin mere troende Retning blev han gjentagne Gange straffet af det rationalistiske hessiske Overkirkeaad og den protestantiske Superintendent (Biskop) forflyttede ham to Gange som Straf; saaledes kom han til Götzenhain, hvor han blev Sognepræst. Nu fortæller Konvertiten videre:)

„Paa denne Tid falder min Overgang fra Pietismen til den strænge Lutherdom. Fra denne, som jeg havde tilegnet mig den ved Omgangen med strængt lutherske Venner, er Overgangen til den katholske Kirke for saa vidt lettere, som den Slags Lutheranere ærligt tro paa og bekjende Kristendommens store Dogmer om Treenheden, Jesu Guddom, Verdens Forløsning ved Guds-menneskets Offer, Frelserens virkelige Nærværelse i Sakramentet, Bibelen som Guds Ord. Men det er netop ogsaa i denne Omstændighed, at Luther ved sit store Skibbrud har frelst disse „Hovedartikler“, som han kalder dem, og trofast overleveret dem til sine Tilhængere, at der ligger den Fare, at man slaar sig til Ro med disse Hovedartikler, som om de alene vare tilstrækkelige til Saligheds Opnaaelse. Dette hændte ogsaa mig indtil 1853. Indtil den Tid ansaa jeg det „lutherske Sion“ for Kirken, for Herrens ældgamle fra „Babel og Rom“ afsondrede Kirke, ren som Herren i Ord og Sakrament. For denne Tro vilde jeg den Gang have udgydt mit Blod, om man havde forlangt det. Men netop paa denne Tid lagde Gud Haand paa mig,

for at styrte mit Idol og istedenfor Menneskekirken at sætte Gudskirken.

Overgangstiden fra den strænge Lutherdom til Catholicismen falder i Virkeligheden i Aarene 1853—56. Naar De spørger mig, hvad der vel i hine urolige, stormfulde Aar bevægede mig til at nærme mig den katholske Kirke, saa maa jeg sige, at det mindre skete paa Grund af det protestantiske Overkirkeraads stigende rationalistiske Iver, der hæmmede alle vore Skridt i troende Retning, men at denne Tanke snarere med Magt blev mig paatvungen under mine præstelige Gjerninger i Menigheden. Dette var saaledes Tilfældet, naar de saak. „Vakte“ kom til mig, for at aflægge „Privatskriftemaal“, og i deres Samvittighedsnød ligefrem forlangte, at jeg „skulde tilgive dem deres Synder“ og forskaaffe dem „Naade“, saa at de kunde være i Stand til at sejre under Fristelser og Anfægtelser, da deres Bøn ikke var tilstrækkelig i saa Henseende.

Der stod jeg nu foran et af hine mest brændende Spørgsmaal, som nogensinde kunne opstaa hos en protestantisk Gejstlig; foran hint Spørgsmaal, som Vilmar engang paa en Konferents havde kastet os ind i Samvittigheden, foran Spørgsmaalet: „Har jeg Magt til at forlade Synderne? Hvem gav mig den? Hvor blev den retsgyldig meddelt?“ At man som Sjælesørger nødvendigvis maa være i Besiddelse af denne Magt, det stod med forfærdelig Klarhed for mig; thi dersom man ikke er i Besiddelse af den, saa kan man ikke hjælpe Sjælene, og al Sjælesorg er da hul, forfængelig og utilstrækkelig. Fra det Øjeblik af tænkte jeg paa, at jeg selv engang vilde skrifte, og dette var den nærmeste Anledning til, at jeg begyndte at se lidt nærmere paa Kirkens Bodssakrament og paa „de Romerskes Skriftestol“, om jeg virkelig her skulde finde, hvad jeg og Andre trængte til. Dette førte mig snart videre til Studiet af den katholske Troslære og Moral. Gud alene véd, hvad jeg den Gang har gaaet igjennem, men, og

han være priset derfor! jeg kom dog gjennem og ud af dette Hav af pinlig Uvished, Tvivl og Vildfarelse. Endnu den Dag i Dag tænker jeg med Jubel paa den Tid, da *Tertullians* Skrifter, især hans „*Præscriptiones*“, gjorde mig det tydeligt og klart, at den romerske Kirke var den kristne Kirke, og en *Irenæus* endnu fuldkomnere overbeviste mig om denne Sandhed. Hvorledes stod jeg da ikke lige i Begreb med at ile hen til Roms herlige Kirke, med hvilken alle maa stemme overens, som ville være troende! Med Studiet af *Tertullian* og *Irenæus* var jeg umærkeligt bleven stillet over paa Traditionens Grund, hvad der særlig gjorde mig skikket til at fælde en fri og uhildet Dom over Reformationens Kirke og udøvede en mægtig Indflydelse paa min Tankegang og Erkjendelse.

Jeg blev ført videre paa Vejen til den katholske Kirke ved den Kjendsgjerning, som ikke længere lader sig nægte, at trods al mulig Iver, trods Anvendelsen af alle de Frelsemidler, som Lutherdommen tilbyder, og trods alle andre sædvanlige og usædvanlige Forsøg, hvortil jeg i min pinlige Raadvildhed ofte tog min Tilflugt, kom dog hverken jeg eller mine Sognebørn videre paa Frelsens Vej, og at de Virkninger, som flyde fra Luthers rene Lære og dens Sakramenter, ikke vare i Stand til, at bevare imod Tilbagefald i Synder og Laster eller at bringe Samvittigheden til Ro. Hvorfor mon dette Resultat, trods den bedste Villie og kraftigste Kamp og Bøn og Tro og Skriftemaal og Altergange? Skorter det dog maaske tilsidst paa hine Naadeskatte, som den katholske Kirke maa være i Besiddelse af, da det jo dog lykkes den, at opdrage Hellige? Disse og lignende Spørgsmaal fremstillede sig Dag og Nat for min Sjæl, opfyldte mig med Ængstelse, Uro og skrækkelig Uvished, og de lode sig aldeles ikke affærdige med hine dagligdags Talemaader og Trøstegrunde, som ere hentede fra den lutherske Solafides-Theori, at Troen alene gjør salig. Hvem kan

vel tolke den Smærte, som bemægtiger sig Sjælen, naar den tror, „at Guds Blod renser fra enhver Synd“, og det Faktum dog foreligger, at den er uren, og trods al Tro ikke engang ren for svære Synder! Dette er for et Menneske, der i Virkeligheden ønsker at frelse sin Sjæl, ikke til at holde ud i Længden! Paa denne Maade var det, Gud være lovet! tusinde Gange lovet og takket! tilsidst blevet mig en Umulighed at berolige mig med Hensyn til denne min Menigheds og mit Hjertes Tilstand. Det bidrog mægtigt til, at jeg vendte tilbage til den katholske Kirke; det rystede den lutherske Retfærdiggjørelseslære med Alt, hvad der hænger ved den, og det er hverken mer eller mindre end hele Lutherdommen.

(Sluttes.)

Den hellige Vincents af Paul.

(Fortsat.)

Vincents lærte paa denne Maade de Gejstlige meget nøje at kjende og saå med sit skarpe Blik, hvem der var de Frommeste, Dygtigste og Ivrigste. Han kunde derfor give Kardinal *Richelieu* de bedste Raad, da denne bad ham om at udpege hvilke Præster, der bedst egnede sig til at blive Biskopper. Baade Kardinal *Richelieu* og senere Ludvig XIII fulgte altid hans Raad, men Vincents bevarede stedse den dybeste Taushed om den Indflydelse, han havde ved Hoffet, for ikke at blive paavirket i sin Dom. Vi kunne ikke give en nøjagtig Beskrivelse af alt det Gode som Konferentserne i St. Lazarus virkede; mange af Læserne ville maaske ikke kunne forstaa, at slige Konferentser kunne have en saadan Indflydelse paa Menneskets Sjæl, saa dens Retning helt kan forandres, saa den kan fyldes med en helt anden

Aand; vi foretrække derfor at belyse vore Ord med nogle Talstørrelser, der ville give en Ide om, hvad Vincents' Forsamlinger have udrettet til Gejstlighedens Bedste.

Endnu medens Vincents levede, udgik der fra St. Lazarus' Konferentser treogtyve Ærkebisper og Bisper, flere Ordensstiftere, deriblandt Mr. *Olier*, der har grundlagt *St. Sulpice* Selskab og er bleven Fremmedmissionernes Stifter, desuden en utallig Skare kirkelige Dignitærer, ivrige Præster, berømte Talere, opoffrende Sjaelesørgere, der udbredte den hellige Vincents' Aand over hele Frankrig, og som omvendte de mest forhærdede Hjærter ved deres brændende Tro og rene Ild. Gejstlige Konferentser bleve desuden oprettede i Lighed med St. Lazarus i mange af Kongerigets Byer og have siden bredt sig langt udenfor Landets Grænses.

Vincents var endnu ikke tilfredsstillet af alt det, han hidtil havde udrettet ved gejstlige Forsamlinger og Retræter; han besluttede at oprette en lignende for Lægmænd, der lige saa vel trængte til undertiden i Ensomheden at overveje deres Liv, tænke paa Evigheden og fatte gode Forsætter for Fremtiden under Missionærernes fromme Vejledning.

Han aabnede sit Hus for Alle, ligesom Kongen i Evangeliet bød han Alle komme til Bryllup, og sammenlignede selv St. Lazarus med Noas Ark, i hvilken baade Smaa og Store fandt Plads. Alle disse Gjæster fandt Optagelse uden Vederlag hos Vincents, der næsten gjorde Mirakler for at ernære Alle. Man har beregnet, at over 20,000 Personer bleve optagne hos Missionærerne blot i de 25 Aar, Vincents levede, og ca. 800 om Aaret. De færreste betalte Noget, Mange havde ikke Raad dertil og Mange troede, at St. Lazarus Retræter bestode paa Grund af et Legat; Faa ahnede, at det var Vincents' fabelagtige Godgjørenhed, der bar alle Udgifter baade i Paris og i Provinserne, hvor Missionærerne overalt havde oprettet lignende Retræter.

VII. Kapitel.

Men det var ikke nok for Vincents at have oprettet en Orden, der næsten udelukkende virkede for de Fattiges Frelse; det var ham ikke nok at have givet deres Præster Lejlighed til at helliggjøre sig i Retræter og Konferentser; han vilde gjøre endnu mere for at fortjene Navnet „de Fattiges Fader“, som han allerede nu kaldtes af Alle, og vi ville i det Følgende se, hvorledes det lykkedes hans Kjærlighed at udfinde Midler til at udstrække Omsorgen til alle Trængende, til den Lidende, til den Faderløse, til den Saarede paa Slagmarken, til Enhver, der paa en eller anden Maade kunde henregnes til den talrige Klasse, som kaldes vore lidende Medbrødre.

Som det vil erindres, havde Vincents oprettet Foreningerne til de Fattiges Pleje, dengang han var i Châtillon. Derfra havde de bredt sig over hele Landet, og de fornemste Damer vare Medlemmer af dem. Men efterhaanden gjorde de mindre Nytte, thi de mange forskjelligartede Elementer, de bestode af, forhindrede dem i at udstrække deres Virksomhed til alle Lidende. De smitsomme Sygdomme afskrækkede Mange, Mændene frygtede desuden for, at Hustruerne ikke skulde have godt af den daarlige Luft, de indaandede ved de Fattiges Sygelejer, og det blev lidt efter lidt Vane, at lade Arbejdet udføre af Tjenestefolkene, der ofte hverken vare i Besiddelse af Kjærlighed til de Syge eller af Iver for deres Pleje. Vincents frygtede derfor og med Rette for, at dette gode Værk lidt efter lidt skulde ophøre, og han besluttede derfor at betro Sygeplejen til nogle Kvinder, der ikke havde andre Beskjæftigelser, og som helt kunde ofre sig derfor. Han saá strax, at det var en vanskelig Opgave; han skulde finde Kvinder, der egnede sig til Sygeplejen og som ikke vare bundne paa anden Maade, og lade dem uddanne til deres Kald, et Kald, der krævede megen Dygtighed og

Opofrelse. I den fromme Madame *le Gras* fandt Vincents imidlertid en trofast Medhjælper; hun paatog sig at uddanne de første unge Piger, som Vincents udvalgte til at begynde sit Værk med. Da de under Madame *le Gras'* Ledelse havde faaet nogle Kundskaber i Sygepleje, bleve de fordelte i de omliggende Landsbyer, hvor Trangen var størst, og de opbyggede overalt, hvor de kom hen. Deres Beskedenhed, deres Fromhed, deres opofrende Iver i de Syges Pleje, deres dydige Livsvandel, deres fuldkomne Selvforglemmelse rørte Alles Hjærter, og mange unge Kvinder sluttede sig til dem, for, ligesom de, at tjene Kristus i deres lidende Næste. Hvilket Navn er vel mere kjendt, end *den barmhjærtige Søsters*, hvem har udrettet saa meget til Næstens Gavn, som hun. Protestanten, Muselmanden, Hedningen, den Vilde, Fritænkeren, Alle enes i at nedkalde Velsignelser over den barmhjærtige Søster. Og findes der noget Større og Ædlere, end den unge svage Kvinde, der har forladt sit Hjem, givet Afkald paa sit Navn, paa sin Slægt, paa Alt, hvad Livet byder af Tillokkende, for at indaande Luften i Hospitalerne mellem Syge; for at høre Soldatens Rallen paa Slagmarken og forbinde hans gabende Saar; for at indelukke sig med Fangerne i Tugthuset; for at antage sig de faldne Kvinder; for at lege med det forældreløse Barn, der ikke kjender anden Moder end hende; for at pleje Idioten og den Gale; for at være en Støtte for den halvblinde Olding; for at opsøge enhver tænkelig Slags Lidelse og hjælpe Alle af Kjærlighed til Kristus!

Vincents foreskrev dem et strængt Liv, hver Dag skulde de staa op Kl. 4. Deres Føde skulde være saa tarvelig som mulig, Vin maatte kun bruges i Sygdomstilfælde, de skulde være villige til at yde den Lidende de mest modbydelige Tjenester, Intet maatte afskrække dem, hverken Smitten i Hospitalerne, de Saaredes Døds-kamp i Lazaretherne eller nogen som helst Art af Rædsler eller Lidelser. Intet Klosterrum holder dem

ude fra Verdens Luft og Berøring, men netop derfor skal deres Liv være renere, deres Dyd større, end nogen Nonnes. Og den barmhjertige Søster eller Kjærlighedens Datter, som hun ogsaa kaldes, er endnu den Dag i Dag, som dengang Vincents grundlagde Ordenen; vi se endnu bestandig den unge fornemme Kvinde, der er bleven opdraget i Pragt og Blødagtighed, ombytte sine Silkeklæder med en grov, simpel Dragt og tjene de elendigste Fattige, der ikke vilde have faaet Lov til at tjene hende selv tidligere. Vi se Kvinder af alle Samfundsklasser forene sig, blive Søstre, for bedre at kunne naa det fælles Maal og engang høre de dejlige Ord af Frelserens Mund: „Kommer hid, I min Faders Velsignede: jeg var syg og i Fængsel, jeg var fattig, og I hjalp mig; thi hvad I have gjort mod den mindste af mine Brødre, det have I ogsaa gjort mod mig!“

Vincents kunde imidlertid ikke sende sine barmhjertige Søstre til alle Syge; paa de store, offentlige Hospitaler var der ansat andre Plejersker, som desværre ikke altid opfyldte deres Pligter med Hensyn til de Syges aandelige og legemlige Tarv. Men Kjærligheden er opfindsom, og det lykkedes Vincents ogsaa at komme disse Stakler tilhjælp, uden paa nogen Maade at saare eller fornærme deres Plejersker. Han henvendte sig nemlig til Nogle i sine Foreninger, der forenede den kristelige Kjærlighed med Kvindens Snildhed. Disse forstode at skaffe sig Indpas paa Hospitalerne; her gik de fra Seng til Seng, talte med de Syge, bragte dem Forfriskninger, raadede Bod paa Manglerne ved deres Pleje, søgte at faa de Syge til at bære deres Lidelse med Taalmodighed, og opfordrede dem til at aflægge et godt Skriftemaal. Vi kunne forstaa, at det ikke var ringe Ting, det drejede sig om, naar vi høre, at der blot paa Hospitalet „*l'hôtel Dieu*“ aarlig gik 25,000 Syge ud og ind, at Damerne hver Dag bragte Forfriskninger til 1000 Syge, og at Udgifterne derved beløb sig til 7000 Livres om Aaret. Den samme her-

lige Forening der havde begyndt med at tage sig af de Fattige paa Hospitalerne, udstrakte senere sin Virksomhed over en langt videre Arbejdsmark; den byggede Asyler for Hittebørn, grundlagde Stiftelsen „la Providence“ for hæderlige, unge, forladte Kvinder, den udsendte Missionærer overalt, den løskjøbte Fanger, byggede Kirker, tog sig af Konvertiter og fandt stedse Midler til at gjøre det Gode, som Gud forlangte af den.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Sct. Josefs Kapellet i Griffenfeldts-gade har siden Fastens Begyndelse modtaget en ny Prydelse, nemlig en smuk *Korsvej*. De 14 Stationer ere Basreliefs, kunstnerisk udførte i Gibs og indfattede i smagfulde Egetræs-Rammer. Flere af Stationsbillederne vise sig ved nærmere Eftersyn som ægte Perler i kunstnerisk Henseende og vidne om, at Kunstneren, hvis Navn desværre ikke kjendes, baade har været i Besiddelse af Genialitet og Fromhed. Hver Fredag Aften er der, ligesom i Sct. Ansgars Kirke, offentlig Korsvejs-andagt i Kapellet Kl. 7 $\frac{1}{2}$. —

— I Søndags Aftes fandt den højtidelige Optagelse af *Sct. Josefs Gildebrødrene* Sted i Forsamlingsværelset i Sct. Ansgars Præstebolig. Sct. Josefs Gildet, der tildels er en Efterligning af de gamle Borgergilder fra Middelalderen, kan særlig betragtes som en Slags Mester- eller Arbejderforening, der ved gjensidig Hjælp vil virke for dens Medlemmers aandelige og timelige Tarv. Medlemmerne modtog ved Optagelsen et lille Sølv-Emblem, bestaaende af et Maltserkors, i hvis fire Hjørner læses Bogstaverne: *S. J. G. B.* Foreningen tæller 19 Medlemmer.

Italien. Revolutionsmændene i Italien, der kunne glæde sig ved Regeringens hemmelige Beskyttelse, blive Dag for Dag kjækkere i deres Gjerninger og frækkere i deres Sprog imod Kirken og Pavedømmet. Den 3. Marts, Leo XIII's Kroningsdag, skrev Bladet *la Capitale*, som staar i Frimureriets Tjeneste, følgende: „*Vatikanet belejret.* Kvarteret „Prati di Castello“ udvider sig nu allerede indtil Foden af Monte Mario, hvor talrige Huse og prægtige Gader daglig skyde op. Men det er endnu ikke alt: om kort Tid ville ogsaa langs Via Triomfale kæmpestore Huse, hvis Fundamenter allerede ere lagte, rejse sig, saa at Vatikanet om nogle Maaneder vil være omringet og belejret ligesom en Fæstning. Endnu mere: en rig *Jøde* fra Turin har kjøbt et Grundstykke lige neden for Vatikanets Mure, for at han paa samme kan lade opføre et *jødisk Tempel*, hvis Plan allerede er udarbejdet. Vi maatte tage højlig Fejl, om dette ikke var det mest praktiske Middel til at løse det vatikanske Spørgsmaal. Man blokerer det pavelige Palads, saa skal Fangen nok overgive sig.“

I samme Hensigt som *Capitale* arbejder det liberale romerske Kommunalraad. Da næsten hvert Hus, ja hver Sten i Rom minder om Pavedømmet, saa gaar Raadet planmæssigt til Værks, for at udlette Sporene, ødelægge Pavedømmets historiske Mindesmærker, kort sagt, for at modernisere Rom. Denne Vandalisme, som er rettet imod Kunst og Videnskab, have endog protestantiske Lærde i den senere Tid fordømt i meget skarpe Udtryk, saaledes blandt Andre *Gregorovius* og *Grimm*. Disse Mænds Dom er ogsaa kommet det vantro Byraad for Øre og har ærgret dets Medlemmer en hel Del, saa at den endog blev omtalt i et af Raadets Møder. Borgmesteren betegnede i en hæftig Tale slet og ret D'hr. Gregorovius og Grimm som „Løgnere“ og forlangte en energisk Protest imod Anklagen. Men tilsidst besluttede man sig dog til at stille

Sagen i Bero. De tænkte som saa, gjorde man for meget Spræl over det, kunde det let hænde, at der kom Ting frem, som hverken vare til Ære for Raadet eller Regeringen.

Rusland. En kejserlig *Ukas* af 16. d. M. giver Tilladelse til Expropriation af privat Grund til Oprettelsen af *orthodoxe* (skismatiske) Kirker, Kirkegaarde, Præsteboliger, Bedehuse og Skoler i de baltiske Provinser. Rigsraadet bevilligede ligeledes til Fremme af *Orthodoxiet* i Østersøprovinserne fra 1886 af en aarlig Understøttelse af 100,000 Rubler. En vakker Propaganda den!

— I Polen fortsættes Forfølgelsen mod den katolske Kirke, og det gjælder nu ikke alene Gejstligheden, men ogsaa *Lægfolk*, som ere mistænkte for eller endog overbeviste om, at de have hjulpet med til „de Uneredes Løsrivelse fra den orthodoxe Kirke“, blive nu fængslede og sendte til det Indre af Rusland. For nogen Tid siden blev saaledes en Godsejer Dembrowski hentet ud af Sengen i et Hotel og slæbt til Fæstningen i Warschaw. En Broder til den Fængslede, som fik Tilladelse til at tale med Dembrowski førend dennes Deportation, blev ligeledes arresteret i samme Øjeblik, han betraadte Fæstningen. Begge Brødrene ere anklagede for, at de have begunstiget og hjulpet med til, at de Unerede i Chelsea kunde modtage de hh. Sakramenter i den katolske Kirke. — Den russiske Samvittighedstvang trænger ikke til nogen Kommentar. I Østersøprovinserne er det Protestanterne, der med Vold og Magt skulle rusificeres og omvendes til det russiske Skisma; i Polen er det Katholikerne.

Belgien. Paven har nu ordnet *Kirkens* Forhold til *Kongostaten* i Afrika. Efter Kong *Leopolds* Ønske har han bestemt, at Staten hører til Belgien, og at Belgiens Primas, *Ærkebiskoppen af Mechelen*, er dens øverste kirkelige Foresatte og Hovedet for hele den fremtidige Gejstlighed i Kongostaten. Det nylig oprettede *afrikanske Seminar* i Löwen skal uddanne de Gejstlige. Kardinal *Lavigerie's* Missioner vedblive samtidig at arbejde som hidtil ved Kongo.

Konstantinopel. Fra denne By meldes der, at det derværende Overhoved for de „Gammelkatholske“ Armeniere, Msgr. *Enfigian*, er afgaaet ved Døden, efter at have udsonet sig paa sit Sygeleje med den katholske Kirke. Han blev anset for Føreren af de skismatiske Armeniere, som for en halv Snes Aar siden satte sig op imod Kirken, efterat deres forrige Fører, den forhenværende Patriark, *Kupelian*, havde underkastet sig Kirken og gjort Afbigt hos Kirkens Overhoved. Msgr. *Kupelian* lever endnu i Rom som *vescovo ordinante*, idet han aarlig meddeler Præstevielsens h. Sakramente til de unge armeniske Gejstlige i Rom.

Australien. Fra *Honolulu* kommer den Efterretning, at Kongen af Sandwichsøerne, *Kalakana*, paa en ærefuld Maade har anerkjendt og belønnet de katholske Gejstliges Arbejder og Opofrelser blandt hans Undersaatter, idet han har tildelt P. *Leonore* Kroneordenen af Hawaii. En Del *Franciskanesser* ere ogsaa i sin Tid blevne indkaldte til Landet, for at pleje de Spedalske, og de have virket til saa stor Velsignelse, at Kongen ogsaa har anset det for sin Pligt, at burde udmærke Forstanderinden for Filial-Hospitalet i *Kakaako* med et Ordenstegn som en Anerkjendelse af hendes og hendes Medsøstres selvfornægtende Opofrelse for de Syge. — Medens man saaledes i fjærne Lande beundrer og anerkjender de barmhjærtige Søstres Heltemod og Opofrelse i den kristelige Kjærligheds Tjeneste, jager man dem i Europa ud af Hjemmet, af Fædrelandet, og det endog i Lande, som rose sig af, at „staa paa Spidsen af al Civilisation.“

Amerika. Forfatteren til „*Vore Fædres Tro*“, som fulgte med *Ugebladet* forrige Aar, Ærkebiskop *Gibbons* af Baltimore, er bleven udnævnt til Kardinal. Staden Baltimore kan være stolt af sin Overhyrde, thi *Gibbons* er dens første Ærkebiskop og Kardinal, som fuldt ud tilhører sit Land og sin By, idet han baade er døbt, præsteviet og konsekreret til Biskop og Ærkebiskop der i Byen. For øvrigt roses han for sin ædle Tænkemaade, sit kjærlighedsfulde Hjærte, sin mandige Bestemthed, sin Lærdom og Fromhed.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 28. Marts. 3. Søndag i Fasten.

29. M. — 30. T. — 31 O. Ferialdage. — To. 1. April, Ferialdag. — 2. Fr. Ihukommelse af Frelserens hh. Vunder (Kl. 8¹/₄ Messe til Ære for Jesu guddommelige Hjærte: Kl. 7¹/₂ Aften Broderskabsandagt med Korsvej). — 3. L. Ferialdag,

Søndagen den 4. April. 4. Søndag i Fasten (høtare).

Elisabethforeningen afholder Møde Søndag den 4. April efter Højmessen i Sct Ansgar. Talrigt Møde udbedes.

Mødreforeningen lader paa Mandag den 29. Marts Kl. 8¹/₄ læse en h. Sjælemesse for sit afgangne Medlem Nikoline Georgine Heide, f. Kjehler.



Mandagen den 22de bortkaldte Gud, ved en blid og salig Død, min elskede Moder Md. Marie Jensen, født Houmann i hendes 78de Aar, hvilket herved bekendtgjøres for deltagende Slægt og Venner paa egne og Families Vegne.

F. M. Jensen.

Sakristan og Lærer.

Begravelsen finder Sted Søndagen den 28de Kl. 12 paa katolsk Kirkegaard. En hellig Sjælemesse læses Mandag den 29de Kl. 6¹/₂, i St. Josefs Hospital og Tirsdag den 30. Kl. 8¹/₄ i St. Ansgars Kirke.

Unio. Aften: Musikalsk Aften.

Søndagen den 4. April Kl. 9. Foredrag af Hr P. Schwick, S. J.: Gives der andre beboede Stjærner end Jorden?

Fortrolig Korrespondents. —h? (12 Spisebilletter); —n. (2 Kr. til Spisebilletter) og —m. (3 Brødkort). Tak fordi De fandt ud til Kassen. Forhaabentlig har de banet Vejen for Andre ved Deres gode Exempel.

En lille Dreng. Min bedste Tak til dig, min lille protestantiske Ven, for dine 12 Spisebilletter. Bedre kunde du ikke have anvendt din Sparebøsses Indhold. Den kjære Gud vil sikkert snart fylde den dobbelt igjen og belønne din Kjærlighed til de Fattige og din Uegennytte med langt bedre Goder, end de jordiske. En god Gjærning lønner sig altid; du kjender nok Digtet:

To Engle smaa
os følge, hvor vi gaa
Usynlig de paa vore Skuldre hvile.
Ved højre Kind
den ene titter ind
i Sjæl og Øje naar vi kjærligt smile.

Hver ærlig Id
han skriver op med Flid,
hver Tanke from og god han tro bevarer.
Hvert Palmeblad
han strax forsægler glad;
hver Midnat han til Himlen med det farer.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogläder samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 14.

Søndagen den 4. April.

1886.

Indhold: En Konvertit. Til en Moder. Den h. Vincents af Paul. Fastetiden i Paris. Smaating.

En Konvertit.

(Sluttet.)

Den tredie Bistand, som Gud sendte mig, for at føre mig tilbage til den katholske Kirke, var, hvem skulde vel tro det? Lutheranernes Lutheraner, Pastor *Løhe* i Bayern. Med en i Sandhed glubende Iver slugte jeg alle hans Skrifter, for at befæste mig indtil det Yderste imod alt, hvad der paa nogen Maade var fjendtlig stemt imod den strænge Lutherdom eller forkastede dens Magelighed og Mangel paa Levedygtighed. Jeg studerede disse Skrifter, hans „tre Bøger om Kirken,“ hans „Aforismer over de nytestamentlige Embeder“; jeg tog hans „Agenda“ og benyttede den ved Gudstjenesten, og naar jeg nu ser tilbage paa hine Tider og mindes den Forandring, som lidt efter lidt har fundet Sted med Hensyn til mine Anskuelser, saa bliver der kunden Tilstaaelse tilbage for mig: Pastor *Løhe* har bibragt mig saa mange „romaniserende. katholicerende“

Elementer, som han bevidst eller ubevidst paa nogen Maade var i Stand til! Og derfor takker jeg ham endnu den Dag i Dag! Hans „Magneta“ for den lutherske Kirke havde den Virkning, at jeg mere og mere bekymrede mig om den katholske Kirke, mere og mere udspejdede dens Væsen og ad alle mulige Kanaler, som stode til min Raadighed, søgte at trænge ind i dens Indre. Kunde jeg dog blot vise Løse min Taknemlighed derved, at jeg med alle de Helliges Hjælp bad ham fra *hans* Kirke over i *Guds* Kirke! Thi her, ikke hist er hans Plads.

Paa denne Tid holdt Jesuiterne Missionsprædikener. Patrene prædikede i Bensheim og i min Nærhed i Frankfurt a. M. Alle og Enhver skreg over disse „det rene Evangeliums Ærke- og Dødsfjender“. Jeg vilde se og høre dem. Saa gik jeg da til Bensheim og hørte *P. Anderledy* prædike over Guds Barmhjertighed. Han hentede sine Ord fra Jesu guddommelige Hjærte. Jeg hørte Jesuiterne i Frankfurt; de prædikede om Bønnen, om Kristi Efterfølgelse, med en Dygtighed og Nidkjerhed, at jeg kom til den Overbevisning: Disse ere ikke Evangeliets Dødsfjender, og naar de alle, disse Jesuiter, ere ligedanne, saa er der jo intet i Vejen for, at man kan holde af dem. Efter at jeg saaledes var bleven helbredet for mine Fordomme imod Loyolas Sønner, læste jeg siden Professor *Busz'* Værk om Jesuiterordenen og kom ikke saa lidt fremad derved. Men hvad der især hjalp mig videre, det var min Brevvexling med daværende Professor i Filosofi ved Seminariet i Mainz, nuværende Jesuit *P. Wagner*.*) Vi havde som Studenter duelleret sammen i Gieszen og vare efter Duellen vandrede Arm i Arm som Venner for hele vort fremtidige Liv. Den Gang havde jeg givet ham et forsvarligt Hug; nu kom Turen til mig, nu skulde jeg føle hans

*) *P. Wagner* blev senere Missionær i Ostindien og døde for nogle Aar siden i Bombay. *Red. Anmrk.*

bidende Sværd. Den ny Kamp var ærlig og mandig. Omendskjønt jeg angreb ham opfyldt af Trods, men dog ikke ganske sikker paa Sejren, havde jeg dog den bedste Villie, at ville lade mig til Guds Ære besejre af Sandheden, men ogsaa af Sandheden alene. Og saaledes endte det da, som Gud havde villet. Jeg blev i al Kjærlighed og med en Ro, som jeg nu først forstaar, slaaet ud af alle mine Positioner. Mit Sværd var altid for kort og for svagt overfor hans lange og mægtige Hug. Da jeg endelig i mit sidste Brev gjorde ham det Spørgsmaal: Hvad en Bolig vel vilde koste i Mainz? gav han det noget triumferende Svar, at han glædede sig over mit dygtige hjemmebagte Brev.

Den gamle Thomas, der betragtede Kirken som en Rejsende, der tror at opdage en Røver bag enhver Busk, var nu temmelig helbredet. Ikke desto mindre stod jeg endnu imod og maatte udfægte nye Kampe mod Dovenskabens og Magelighedens. Jeg nærede endnu det afskyelige Ønske, at finde et Punkt, hvor Kirken kunde saares, for at kunne blive hos mine Venner og ved Ægyptens Kjødgryder! Derfor begyndte jeg paany at studere katholske Skrifter, saaledes f. Ex. Møhlers, Klees, Wisemanns, Beckedorffs og Andres. Men alt forgjæves. En protestantisk Boghandler i Frankfurt sendte mig da en Dag *P. Perrones* Værk: „Protestantismen og Trosreglen.“ Jeg havde ikke bestilt Bogen, men, da jeg havde læst og atter læst den, lukkede jeg den endelig med de Ord: „Ja, Manden har Ret: Rom eller Død!“ Det var altsammen Stemmer fra Tabernaklet: *Veni! Veni! Kom! Kom!* — Men jeg tøvede og tøvede, lod mig holde tilbage af kjære Venner og menneskelige Hensyn, endskjønt jeg stadig plagedes mere og mere af Uro, indtil Gud endelig hjalp mig ud af Nøden.

Jeg blev dødssyg af Nervefeber, som jeg havde paadraget mig ved mine Sognebørns Sygelejer. Lægen opgav mig, saafremt jeg ikke kunde komme til at svede.

Jeg hørte det. Vi skal dog engang se, om det virkelig forholder sig med Marias Forbøn saaledes, som den katholske Kirke lærer det, om hun er „de Kristnes Hjælp“, om hun hører mig i Himlen, naar jeg anraaber hende paa Jorden. Jeg begyndte derfor at bede „Hil dig Maria“! Og næppe havde jeg bedet det tre Gange, førend Sveden indtraadte, og det saa heftigt, som om jeg var badet i Vand, og min Helbredelse begyndte fra samme Øjeblik af. Og siden den Tid har jeg ikke haft den ringeste Tvivl om „den Velsignede iblandt Kvinderne.“

En Dag havde jeg i en stille Aftentime bedet Rosenkransen sammen med min salig afdøde Moder. Moder bad for og jeg svarede: „Hellige Maria, Guds Moder, bed for os Syndere nu og i vor Dødstime.“ Da Rosenkransen var tilende, sagde jeg til min Moder, at nu var det paa Tiden, at jeg nedlagde mit Embede. Hun var tilfreds. Jeg skrev til Mainz til Domkapitular Dr. *Heinrich*, til hvem Wagner havde henvist mig, førend han traadte ind i Jesuiterordenen. Svaret lød: „Det er paa Tiden! *Veni!* Kom!“ Jeg overrakte strax min skriftlige Erklæring, om at jeg gav Afkald paa Embedet, til min daværende Dekan. Med Bedrøvelse gav denne velsindede Mand mig Haanden, men han forstod mig fuldkomment. Den følgende Dag, Korsophøjelsesfesten i Aaret 1856, holdt jeg min sidste Prædiken og sagde min Menighed Grundene, som bestemte mig til at nedlægge mit Embede som Sognepræst i den protestantiske Statskirke. Jeg blev afbrudt af mine Sognebørns lydelige Graad, og da nu oven i Kjøbet de Gamle om Aftenen kom op til mig med deres Børn, og bad mig blive, de vilde jo tro alt, hvad jeg vilde prædike for dem, saa var jeg sikkert bleven, dersom det paa nogen Maade havde været muligt. Jeg fik min Afsked, som jeg havde ønsket den, og trak mig tilbage tillige med min Moder til Mainz, hvor jeg i Oktober 1856 blev optaget i den katholske Kirkes Skjød og var endelig

havnet der, hvor baade Hjærte og Aand fandt, hvad de begjærede, og hvor jeg tillidsfuldt turde haabe min Sjæls Frelse, som Barn, ikke af et Menneskes Kirke, men af Guds Kirke.“

Til en Moder.

Hvor end har Hævd den gamle Skik,
Som frisk af Troens Væld udgik,
Advarer Mod'rens vise Raad
Sit kjære Barn fra skjændig Daad
Og siger: *Det er syndigt!*

I Verden, hvor ej Tro har Værd,
Men Dannelsen er mere kjær,
Der Guvernanten siger blid:
Det sømmer ikke sig! o vid
Mit Barn: *Det er ej artigt!*

Hvor Tro og Sæder nedad gaar,
Kun Frygt for Rygtets Magt bestaar,
Der hører man Advarselen
Ej sjælden: Hør, hvad maa, min Ven!
Dog Folk vel dertil sige?

Endnu en Slags der kommer til,
Som Ro den Lille unde vil,
Af dem den Tale hører man:
Den Fejl er bare *Uforstand*,
Det skal han vistnok lære.

Vil du opfylde *Pligten* from,
O Moder! og i Alderdom

Af Dine Børn foragtes ej,
 Indgyd dem strax paa Livets Vej
 En *Afsky* dyb for *Synden*.

Sr.

Den hellige Vincents af Paul.

(Fortsat.)

VIII. Kapitel.

Vincents glemte ikke sine Missionærer over de Syge, hans Præster gik stadig fra Landsby til Landsby og vakte de slumrende Samvittigheder, de fortsatte deres Retræter og Konferentser og aabnede et lille Seminarium for halvvoxne Ynglinge, der viste Kald til at blive Præster. Paa Kongens Befaling fulgte tyve Missionærer med Armeen, der gik mod Spanierne, andre virkede mod Heretikerne i Cevennerne, atter andre prædikede ved Hoffet i St. Germain. Deres Antal voxede stadig, endskjønt det var Vincent's Regel, at han aldrig søgte at trække Præster til sin egen Orden; hans Seminarier vare altid fulde, og han vaagede som den kjærligste Fader over sine Missionærers aandelige Vel; han søgte at udrydde Stolthed og Hovmod, der kun altfor ofte ledsage Lærdom og Dygtighed, i deres Hjærter og at vække deres Lyst til helt at hengive sig til Præstestandens ophøjede Kald.

Vincents var nu bleven en gammel Mand, hans Liv havde været en fortsat Kjæde af gode Gjæringer, i fyrretyve Aar havde han rakt sin hjælpende Haand til alle de Fattige og Lidende, som han havde mødt paa sin Vej, men hans Iver var endnu ikke udslukt, og Gud havde udset ham til at virke endnu langt større Ting,

til at frelse Tusinder og atter Tusinder fra den elendigste Død under den forfærdelige Hungersnød, der hærgede Lothringen og Hertugdømmet Bordeaux under Hertug Karl IV's Krige.

De kejserlige, franske, spanske og svenske Tropper besatte de ulykkelige Lande og bragte alle Krigens Rædsler med sig; Soldaterne røvede og plyndrede, afbrændte Byer og Slotte, dræbte fredelige Borgere og udbredte Forfærdelse og Ødelæggelse alle Vegne, Pesten og Hungersnøden fulgte i Soldaternes Fodspor og fuldendte disses Ødelæggelsesværk. Indbyggerne priste sig lykkelige, naar de kunde mætte deres Sult med Markens Rødder og vilde Urter; vild Frugt og Agern solgtes som Menneskeføde, selvdøde halvraadne Aadsler fortæredes med Begjærlighed. Jerusalems Belejring har maaske ikke frembragt de rædselsfulde Forbrydelser, som saas i Lothringen. En Moder enedes med en Nabokone om at slagte og fortære sit Barn, paa den Betingelse at Venindens Barn skulde tjene dem til Føde næste Gang. En Mand solgte sin Søster for et Brød, Hungersnødens Rædsler havde udslukt al Kjærlighed, al Menneskelighed i Hjærterne. Og Nøden blev stadig større og større, alle Hjælpekilder vare udtømte, Indbyggerne snege sig om som blege Skygger og hilste med Glæde Døden, der endelig befriede dem for deres Lidelser. Det var i denne forfærdelige Tilstand at hele Lothringen befandt sig, da Vincents besluttede at stille sig imellem de Levende og de Døde, at standse den frygtelige Ild, der fortærede Befolkningen, og plante Kjærlighedens Banner der, hvor Barmhjertigheden havde hørt op med at existere. Han henvendte sig til sin Forenings trofaste Kvinder, han bad Dronningen og Alle, hvem han kjendte, om Hjælp. Og han var selv den første paa Skandsen, han indskrænkede sin og Missionærernes Føde og andre Fornødenheder til det mindst mulige og gav Alt til de stakkels Nødlidende. Men det lykkedes ham saaledes ogsaa lidt

efter lidt at frelse femogtyve store Byer og en utallig Mængde Flækker og Landsbyer, idet han ernærede deres Indvaanere, plejede deres Syge og klædte de Nøgne. Men han sørgede ikke alene for deres Legemer, han sendte ogsaa sine Missionærer overalt, for at lære Indbyggerne at græde mere over deres Synder, end over deres Lidelser.

Hvorledes skulle vi kunne beskrive de Vidundere af Kjærlighed, som disse Mænd udførte? De drog fra By til By og overalt, hvor de kom frem, lindrede de den forfærdelige Nød, de uddelte Brød, Klædningsstykker, Medikamenter til Alle, der trængte til dem, de opsamlede de Syge, der laa omkring paa Gaderne, og plejede dem, de begravede de Døde, de underholdt de store Skarer af Flygtninge, der strømmede fra Landet til Byerne, og som heller ikke kunde finde Næring der.

Metz, Nancy, Pont-a-Mousson, Saint Michel, Toul, Verdun, Bar-le-Duc, nævnes som de Byer, hvor Nøden var størst og hvor Missionærerne udrettede mest godt. Det er vanskeligt at beregne de Summer, som Vincents uddelte i Lothringen ved sine Missionærer. Man har beregnet dem til 1 Million og 600,000 Livres i Penge og desuden utallige Stykker Lærred og Klæde, Medikamenter, Kirkekar og Prydelser af alle Slags. Naar man betænker, at Alt havde langt større Værdi i disse Rædselsdage, at selv de rigeste Familier vare trykkede, saa vil man sikkert ikke modsige den Mening, som dengang udtaltes, at den Hjælp, som Vincents har sendt Lothringen, maa henregnes til Miraklerne. Men man maa næsten forundres endnu mere over, at alle disse store Summer kunde blive sendte fra Frankrig til de betrængte Egne, uden at Budet, en ung Missionær af Ordenen, blev overfaldet og udplyndret paa en eneste af de talrige Rejser, han foretog. Røvere og Tyve, Soldater og Banditer havde besat alle Vejene, alle Pas, alle Smuthuller, og indskrænkede sig ikke altid til at plyndre de

Vejfarende. Missionæren forstod altid at undslippe med sin kostbare Byrde, der aldrig beløb sig til mindre end til 20,000 Franks, ofte indtil 50,000 Franks. Vel sandt, han var klog og behændig, men uden Guds og de Helliges særegne Beskyttelse havde han ikke kunnet undgaa Banditernes Aarvaagenhed paa sine fire og femti Rejser.

Men Vincents sørgede ikke alene for Lothringerne, saalænge de vare i deres Land, hans Omsorg fulgte dem til Paris, hvor Mange flygtede hen, en stor Del optoges i St. Lazarus, deriblandt en hel Del smaa Dreng, som Vincents oplærte og underholdt, til han kunde faa dem anbragt i Tjeneste eller i Familier. Den før omtalte Madame *le Gras* modtog med stor Glæde en Del unge Piger, deriblandt Mange af fornem Familie. De lothringske Adelsmænd, der havde søgt Tilflugt i Paris, bleve ogsaa hjulpede; de fleste vare nemlig i største Nød, og deres sørgelige Tilstand var endnu pinligere end de Andres, da deres Stand forhindrede dem i at bede om Hjælp og endog tvang dem til at skjule deres Trang. Vincents henvendte sig til en Del franske Adelsmænd og forstod saaledes at røre deres Hjærter, at de i en længere Aarrække understøttede deres fattige Standsfæller paa den smukkeste og mest taktfulde Maade, saa deres medfødte Stolthed og Æresfølelse ikke kunde blive krænket. Foreningen udstrakte senere sin skjulte, men derfor lige velsignelsesrige Virksomhed, til de fattige, engelske, katholske Adelsmænd, der indvandrede til Frankrig efter at Karl Iste havde maattet bestige Skafottet, og den grusomme blodtørstige Cromwell havde stillet sig i Spidsen for Regeringen. Med Rette er denne Forening af Adelsmænd, som Vincents havde skabt, for at ære og mindes Kristus, der ogsaa var „*très-noble et très-pauvre*“, bleven henregnet til et af hans største Værker, og han forstod saa godt at vedligeholde den første Iver hos Alle, at Foreningen vedblev at virke i over tyve Aar, trods de

trykkede Tider og trods de mangfoldige Krav, der bleve stillede til Medlemmerne fra andre Kanter.

IX. Kapitel.

I Aaret 1642 sammenkaldte Vincents hele sin Orden til en Generalforsamling; den ejede da endnu kun ti Etablissementer, iberegnet det i Rom, der endnu findes paa samme Sted bagved Monte Citorio, men i meget formindsket Størrelse, da den italienske Regering ogsaa her har konfiskeret den største Del af Bygningen. Paa Generalforsamlingen forfærdede og bedrøvede Vincents sine Børn overmaade meget, ved at bede dem vælge en anden General for Ordenen, da han var fast overbevist om, at Enhver af de Tilstedeværende var mere værdig til at beklæde dette Embede, end han. Tilsidst lagde han sig paa Knæ, bad dem alle om Tilgivelse, for de Fejl, han havde begaaet som Ordensforstander, og besvor dem med taarekvalt Stemme om strax at vælge en Anden. Det blev nu Missionærernes Tur at græde og bønfalde Vincents om at komme tilbage fra sin Beslutning; men han var ubøjelig, og det var først, da hans Præster havde overbevist ham om, at de havde valgt en General, og at Valget enstemmigt var faldet paa ham, og at han overfor Gud var forpligtet til at modtage det, at han gav efter.

Ordenen mistede kort Tid efter to af sine højeste Beskyttere, nemlig Kongen og Kardinal Richelieu.

Da Ludvig XIII følte Døden nærme sig, ordnede han først alle Rigets Sager, tog Bestemmelse om Regeringen under Dauphinens Mindreaarighed og tænkte derefter blot paa sin Sjæl. Han lod Vincents kalde, denne tilbragte de sidste Uger, i hvilke den fromme Konge levede, ved hans Side, trøstede, opmuntrede, belærte ham, og borttog saaledes al Dødens Bitterhed fra Kongens Sind, saa at han faa Øjeblikke før sin

Død, da Lægen meddelte ham, at Timen var nær, udraabte: „Oh, min Gud, jeg er rede og af ganske Hjærte!“ Han udaandede i Vincents' Arme.

Vincents fik stor Indflydelse paa Regeringen under *Ludvig XIV's* Mindreaarighed; det var ham, der bevægede Dronningen til at beholde *Mazarin* som Premierminister, og denne dygtige Statsmand styrede snart Riget med lige saa megen Myndighed, som *Richelieu* havde gjort. *Anna af Østerrig* kaldte ogsaa Vincents til at tage Plads i det saakaldte Samvittighedsraad, der foruden ham bestod af *Mazarin*, Kantsleren *Séguier* og Storpønitentieren af Paris. Dette Raad afgjorde alle Spørgsmaal, der angik Religionssager, og bestemte tilige, hvilke Gejstlige, der egnede sig til Kirkens højeste Embeder. Det var kun modstræbende, at Vincents tog Plads i Samvittighedsraadet, og dette Embede var ham stadig i de ti Aar, han beklædte det, en sand Tortur; thi det skaffede ham, den ydmyge Vincents, en Mængde Æresbevisninger fra Personer, der attraaede Embeder, og han tildrog sig Manges Fjendskab ved den samvittighedsfulde Maade, paa hvilken han opfyldte sine Pligter.

(Fortsættes).

Fastetiden i Paris.

Fra den første Søndag i Fasten voxer Kirkebesøget i en ikke ubetydelig Grad i Paris, og i den stille Uge stiger det til det Utroligste. Man ser atter her et Bevis paa, at selv den Lige gyldigste dog aldrig tænker paa ganske at opgive sit Samkvem med Kirken. Folk af alle Stænder, især Arbejdere, som ellers hele Aaret igjennem mere eller mindre sætte sig ud over alt, hvad der vedrører Religionen og den offentlige Gudsdyrkelse,

gaa i det mindste i Kirke i den stille Uge og besøge den saak. hellige Grav og bivaane Højmessen paa den h. Paaskemorgen. Under Skjærtorsdagsgudstjenesten modtage de Fleste den h. Paaskekommunion, og paa Langfredagen bliver Ingen borte fra Korsets Hylding. Aftenprædikenerne ere besøgte af en talrig Folkeskare, og hele Mængden beder Aftenbønnerne højt og tydeligt sammen med Præsten. Ligeledes synger ofte hele Kirken med, naar visse Hymner og Strofer blive sungne, især Bodssalmen „Miserere“, „Parce Domine“ og „Stabat mater“.

Netop i Arbejderkvartererne ser man regelmæssigt, at der maa træffes overordentlige Forsigtighedsregler i Fastetiden, den stille Uge og paa de store Fester, for at opretholde Ordenen i den Trængsel, som ofte hersker foran Kirkedørene. Otte til tyve Politibetjente, som staa ved hver Kirke, ere ikke tilstrækkelige i mange Tilfælde, og der maa hentes Militær fra den nærmeste Kaserne. Utallige maa vende tilbage igjen, eller opnaa først efter en lang Ventetid at komme ind i Kirken; men det er heller ikke saa mærkeligt, naar man betænker, at Paris er en By paa to Millioner Indvaanere, fordelt mellem 70 Sognekirker. De største Sogne ere beliggende i de tre overbefolkede Arbejderkvarterer, nemlig Sct. Ambrosius med 67,000, Sct. Johannes den Døber i Belleville med 65,000 og Sct. Margrethe med 62,000 Sjæle. Det færreste Antal Sogne-Gejstlige findes ved Sct. Louis des Invalides, nemlig 3 for 10,000 Sjæle; det største Antal derimod i Sct. Sulpice, nemlig 24 for 36,000 og Sct. Magdalena med 18 for 30,000 Sjæle.

Den største Kirke i Paris er Notre-Dame (Vor Frue), som rummer 8000 Mennesker. Derefter følge Sct. Magdalene, Sct. Vincents af Paul, Sct. Margrethe, Sct. Sulpice, Notre Dame des Champs, Sct. Eustachius, Sct. Augustinus og Sct. Rochus. Den mindste Sognekirke er Sct. Honorius, som næppe rummer 400 Personer og dog tilhører et Sogn paa 14,000 Sjæle. At

Mange derfor i Fastetiden maa opsøge en anden Kirke, er meget begribeligt, selv om der ikke tillige forelaa andre Aarsager. I Fastetiden holdes der nemlig i flere Kirker af dygtige Prædikanter, for det meste Ordensfolk, en Række sammenhængende Prædikener og Foredrag, som ofte ere overordentlig stærkt besøgte. Berømte i denne Henseende ere Foredragene (Konferentserne) i Notre-Dame, som i sin Tid bleve holdte af Lacordaire, Ravignan, P. Felix og P. Monsabrè. De højeste filosofiske Spørgsmaal blive mesterligt behandlede i disse Foredrag, som senere udkomme i Trykken, og ikke sjældent gjengives de helt eller delvis allerede Dagen efter i Bladene.

Ogsaa Theaterverdenen mindes i Fastetiden sit Forhold til Kirken. En Mængde Musikere, Sangere og Sangerinder kunne oprindelig takke deres Sognekirke for deres Kunst, idet de der ere blevne uddannede som Børn i Kirkekorene, og senere, da de som unge Kunstnere møjsommelig maatte slaa sig igjennem, har Kirken atter ydet dem en ikke ringe Bistand baade i materiel og kunstnerisk Henseende, ved at benytte dem som Korsangere, Solister, Musikere, Kordirigenter og Organister. Til Dirigent- og Organistpladserne kaldes for det meste kun Kunstnere, som allerede have aflagt Prøver paa Dygtighed, men som da sædvanligvis hurtigt bringe det videre. Den betydeligste franske Komponist, Saint-Saëns f. Eks., har først for kort Tid siden opgivet sin Organistplads ved Kirken St. Madeleine, hvor han saa at sige blev stillet paa Stagen. Derfor medvirke disse Kunstnere ogsaa ofte ved Kirkesangen og navnlig i Fastetiden og den stille Uge. Berømt i denne Henseende er Opførelsen af *Stabat mater*, som aarlig finder Sted med Orgel- og Musikledsagelse i Kirken Sct. Eustachius, som er i Besiddelse af det bedste Orgel i Paris og en fortræffelig Akustik.

I Fastetiden glemmer man ikke dem, som i mange Aar maa kæmpe med Nød og Elendighed. Der findes

i Paris Hundreder af Velgjørenheds-Anstalter af enhver Slags; Foreninger, Vajsenhuse, Hospitaler, Sygehjem, Stiftelser, som alle opretholdes ved frivillige Bidrag og sjældent besidde nogen funderet Formue. For nogle Aar siden strøg det røde Byraad sit Tilskud paa 160,000 Franks, som Byen aarlig delte mellem 132 saadanne Anstalter (blandt hvilke nogle protestantiske og jødiske), blot fordi disse Anstalter havde en religiøs Karakter. Man kan sagtens tænke sig til, hvilke Ofre det koster, at opretholde disse Velgjørenhedsanstalter. Ikke mindst yde de adelige Damer i denne Henseende. Hver Søndag i Fasten indtil ind i Majmaaned holdes der, i det mindste i alle Sognekirker i de fornemmere Kvarterer, en saakaldet „Sermon de Charité“ (Velgjørenhedsprædiken), efter hvilken Damerne selv foretage Indsamlingen. Med en Bøsse eller Tallerken i Haanden knæle de ved Kirkedørene. For største Delen tilhøre de de højere og højeste Samfundskredse; de orleanistiske Prinsesser, Dronning Isabella af Spanien, Hertuginde af Madrid, Fyrstinde Metternich, Fru Mac-Mahon, Hertuginde og Grevinder, som ogsaa de rige Bankiersfruer, indsamle her ved Kirkedørene for de Fattige og Forældreløse.

Desuden, og det indbringer ingenlunde det mindste, sende de trykte Indbydelser til alle Venner og Bekjendte, som ikke kunne andet end undskyldte sig ved Hjælp af en Banknote eller nogle Guldstykker. En Sermon de Charité indbringer derfor ofte de Fattige indtil 25,000 Franks og under alle Omstændigheder i ethvert Tilfælde i det mindste nogle Tusind Franks.

Smaating.

Et smukt Svar. Den vilde og grusomme *Carrier* sagde i 1793 under Revolutionen til en Bonde: „Nu ville vi rive eders Taarne og Kirker ned!“ — „Det er meget muligt“, svarede Bonden, „men I ville lade

Stjærnerne blive staaende, og saa længe som disse Tegn blive staaende, ville vi lære vore Børn at stave Guds hellige Navn og at bede til ham!“

Husvild. Stakkels *Moses* staar i denne Tid nede foran Marmorkirken og véd ikke ret, om han tør vove sig op paa sin Plads. Det er heller ingen Spøg for ham, naar han slaar op i Luthers Breve og læser sit Skudsmaal: „I Kristo skal Samvittigheden rolig sove, uden at føle Loven. Naar Djævelen kommer med sine Gjæringer, saa har han sejret. Vær derfor klog, og vis Moses fra dig med de 10 Bud, hold ham for en Kjætter, der er mere fordømt end Paven og Djævelen.“ (Br. 6. 755).

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 4. April. 4. Søndag i Fasten (Lætare). — **5. M.** Vincents Fererius, Bekj. — **6. Ti.** Isidor, Biskop og Kirkelærer. — **7. O.** Ferialdag. (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **8. To.** Ferialdag, — **9. F.** Ihukommelse af Frelserens h. Blod. (Kl. 7½ Korsvejsandagt.) — **10. L.** Ferialdag.
Søndagen den 11. April. Passions-Søndag.

Elisabethforeningen afholder Møde idag, Søndag d. 4. April, efter Højmessen i Sct. Ansgar. Talrigt Møde udbedes.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. April, Kl. 8¼ læses den h. Messe for Foreningen.

Torsdag den 8. April, Kl. 8¼, holdes i Sct. Ansgars Kirke en højtidelig Sjælemesse for den i Herren hensovede apostoliske Vikar for Sverrig, Msgr. G. H. Huber.

Unio. I Aften Kl. 9 Foredag af Kand. phil. L. Günther om den danske Konvertit, Anatomen Niels Stensen, født 1638. (P. Schwicks Foredrag udsat).

Søndag den 11. April, Kl. 8, ordinær Generalforsamling. Af Dagsordenen fremhæves: Valg af Formand, Sekretær med Suppleant, 2 Repræsentanter og 2 Revisorer. Bestyrelsen beder i Foreningens og den gode Sags Interesse om talrigt Møde.

Bestyrelsen.

For al udvist Deltagelse ved Elev *Heinrich Schraders* Begravelse takkes paa egne og Kollegiets Vegne.

Ordrup d. 27. Marts 1886.

Th. Brühl, Rektor.

Egtevielser.

i Sct. Ansgars Kirke.

Snedkersvend Johan Vilhelm Behnke og Marie Henriette Christine Kock (17. Jan.) — Julius Charles Olsen og Johanne Mathilde Larsen (18. Jan.) — Forgylder Hans Vilhelm Andersen og Emili Auguste Lassen (22. Jan.) — Stenhugger Giuseppe Manfroi og Dor-

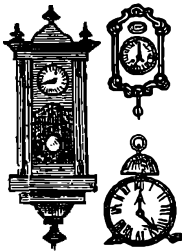
thea Kirstine Pedersen (31. Jan.) — Wilhelm Emil Galny og Charlotte Benedikte Hultenberg (24. Marts).

Dødsfald.

10. Jan. Røgmand Felbers Barn Henriette (2 Uger). — 14. Jan. Snedker Heidlofs Barn Frederik August Emil (6 M.). — 15. Jan. Cigarmager Adolf Josef Willert (48 A.) — 30. Jan. Tapetserer Lindbergs Barn Hilario Vilhelm Louis (2 M.) — 31. Jan. Enke Vilhelmine Marie Vibiral (82 A.) — 31. Jan. Staaltraadsarbejder Josef Heidasek (16 A.) — 4. Febr. Staaltraadsfabrikant Ocsadliks Barn Stephan Emanuel Henrik (4. M.) — 8. Febr. Litograf Clantes Barn Margrethe Vilhelmine Anastasia (6 M.) — 8. Febr. Skræder Strobls Barn Carla Mariette Antonie (3. Ug.) — 25. Febr. Konditor Bernard Pultera (43 A.) — 26. Febr. Bryder Jean Louis Rocagel (25 A.) — 8. Marts. Sct Josefsøster Rosalie (26 A.) — 12. Marts. Forhv. Vinhandler Arend Emil Ververs (70 A.) -- 12. Marts. Murer Heides Hustru Sara Nikoline Georgine (62 A.) — 14. Marts. Klejnsmed Johan Kristian Madsen (72 A.) — 16. Marts. Enke efter Statsfæstemand Lorenzen, Vilhelmine Henriette (49 A.) — 19. Marts. Barnet Axel Rosenvinge (2²/₃ A.) — 22. Marts. Sakristan Jensens Moder, Katharine Marie Jensen (78 A.) — 23. Marts, Elev af Sot. Andreas Kollegiet Heinrich Johannes Schrader (16 A.).

Alle, som under min kjære Moders langvarige Sygeleje og ved hendes Begravelse have vist deres Deltagelse, bedes herved modtage min og Families hjærteligste Tak.

F. M. Jensen.



E. A. Olsen,

Uhr- og Instrumentmager.

6 Borgergade 6

3die Sted fra Gothersgade,

**Husk
Nr. 6!**

anbefaler til Konfirmationen et stort og elegant Udvalg af Guld- og Sølv-Lommeuhre og Kjæder i Talmi og Guld, samt alle Sorter Stueuhre. Reparationer udføres, alt med Garanti og til billigste Priser. Ældre Uhre tages i Bytte.

Til Provinserne imod Postoprævning.

Hermed et Tillæg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 15.

Søndagen den 11. April.

1886.

Indhold: Passions-Søndag. Til Førstkommunikanterne. Den h. Vincents af Paul. Msgr. Hubers Begravelse. Kjøbenhavn.

Passions-Søndag.

Ved Din Indtrædelse i Kirken idag, vil Du lægge Mærke til, at alle Billederne af den Korsfæstede, som staa paa Altrene og Prædikestolen, og overhovedet alle Billederne i Kirken, med Undtagelse af Korsvejsbillederne, ere tildækkede med et violet Slør. Denne Tilhylding varer indtil Paaske; kun forandres paa Skjærtorsdagen til Ære for det allerhelligste Altrens Sakrament den violette Farve til den mere festlige og venligere hvide. Hvad skal denne Ceremoni betyde? Den staar under alle Omstændigheder i Forbindelse med Dagens Evangelium: „De toge Stene op, for at kaste dem paa ham; men Jesus skjulte sig og gik ud af Templet.“ I det Kirken tilhylder den Korsfæstedes Billede med et sørgfarvet Slør, vil den derved udtrykke sin Smerte over Haardhjærtetheden hos det jødiske Folk, som udartede i den Grad, at det tvang Gudmennesket, der var kommet for at forløse det, til at skjule sig.

Men gives der ikke ogsaa i vore Dage en god Hoben Kristushadere og Forfølgere af hans h. Lære? Gives der ikke nu til Dags en stor Del Mennesker, hvis højeste Ønske vilde være opfyldt, naar Kirken, Jesu Kristi Værk og hans mystiske Legeme, var ødelagt og tilintetgjort; naar der ikke gaves længere noget blivende Sted paa Jorden for Paven, for Jesu Kristi Stedfortræder og Statholder? Man har lidt efter lidt berøvet ham det ene Stykke af hans Ejendom efter det andet, og det synes, som om man nu til Dags er i Færd med at lægge Haand paa den sidste Besiddelse, som den rømerske Stol endnu har tilbage. Allerede i mange Aar har Jesu Kristi Stedfortræder ligesom sin Herre og Mester maattet skjule sig, for ikke at udsætte sin Ære, ja, sit Liv for Fare. Og ligesom han maa ogsaa Biskopperne, Apostlenes Efterfølgere, og Præsterne, Disciplenes Efterfølgere, til hvem Herren har sagt: „Ligesom Faderen har sendt mig, saa sender jeg eder,“ — skjule sig, for ikke at falde som Ofre for vor h. Kirkes Fjender.

Hvem forfølges vel i dem alle, uden netop Herren og Mesteren, Jesus Kristus selv? Men han, som fordem skjulte sig for Jødernes Stenkast, han vil komme igjen synlig for hele Verden, i uendelig Pragt og Herlighed som Dommer over Levende og Døde. Hvad vil der da blive af dem, som heneden have tvunget ham eller hans Disciple til at skjule sig? Forgjæves ville de raabe: „Falder over os, I Bjerge, skjuler os, I Høje!“

Der var en Gang en berømt Maler, som skulde fremstille paa Lærredet en Enkes smertefulde Sorg over hendes Ægtefælles Død. Han gjorde sig al tænkelig Umage for at male et Ansigt, som paa en gribende Maade tilkjendegav denne Smerte og Sorg; men han blev aldrig tilfreds med sit Arbejde; thi han syntes, at Sorgen og Smerten ikke var fuldkomment nok udpræget i Enkens Ansigt. Han tog da en Pensel og malede et mørkt Slør over hele Ansigtet, som om han vilde

sige: „Slige Smertes kunne kun tænkes og betragtes, men ikke udtales og males.“ Ogsaa Kirken handler i Passionstiden ligesom denne Kunstner. Den skulde ønske at fremstille for Dig den lidende Frelser paa Korset i hele hans Smerte, i alle hans Kvaler og Lidelser; men den finder, at Jesu Kristi Lidelse er for stor, langt større, end at Krucifixet skulde kunde give Dig et blot nogenlunde tilsvarende Begreb om den. Derfor hænger den det mørke Klæde over Korset og den Korsfæstedes Billede, idet den tilraaber Dig: „Betragt din Frelasers usigelige Smerte og Dødsangst i taus, men hjærtelig Sorg.“ Dette er Hensigten med Passions-tiden, som begynder i Dag.

Til Børstkommunikanterne.

Du skulde blot se det Liv, som hersker i et Hus, naar Kongen har meldt sit Besøg! Der børstes og bankes, pudses og pyntes i alle Stuerne, der er Hoved-rengjøring. Alt gammelt Skrammel skaffes til Side, for at alt maa være i bedste Orden, naar Kongen kommer.

En saadan Iver maa der nu ogsaa være i dit Hjærte; thi Kongen kommer. Og *hvad* for en Konge? Himlens Konge er det, en Konge, der er saa mægtig og stor, saa kjærlig og god! Tæl nu Ugerne, tæl Dage indtil den skjønne Time, da han vil komme og tage Bolig i dit Hjærte.

Der er ikke saa længe dertil. Bered derfor dit Hjærtes Kammer til den store Fest, til det fornemme Besøg. Det er din Frelasers Villie; han vil, at du skal rense og smykke dit Hjærte. Du skal rense det for Syndens Smuds og smykke det med Dydens yndige Blomster. Det vil du sikkert ogsaa gjøre, og du vil

gjøre det med Glæde. Han fortjener det jo, den hjærtensgode Konge, at du gjør *Alt* for ham, hvad der staaer i dine svage Kræfter. Pas derfor nøje paa, hvad din Sjælesørger siger til dig i Forberedelsesundervisningen, og hør hvorledes du skal rense og smykke dit Hjærte.

Forestil dig, at dit Hjærte var en lille Have og i denne Have vilde Himlens store Konge aflægge dig et Besøg. Hvad vilde du da gjøre? Du vilde sikkert hurtigst muligt rykke al *Ukrudtet* op og kaste alle Tidsler og Mælkebøtter udenfor Hegnet. Men hvad forstaas da ved *Ukrudtet* i dit Hjærte? Du véd nok, hvad jeg mener. *Ukrudtet* i dit Hjærtes Have er dine *Synder*; *Ukrudt* er det, *giftigt* *Ukrudt*, som kan gjøre dit Hjærte sygt, ja dræbe det. Bort derfor med dette *Ukrudt*, bort med *Synderne*! Bær dette *Syndeukrudt* til din *Skriftfader*; han kaster det saa i den guddommelige Kjærligheds Ild, hvor det fuldstændig opbrændes. Men jeg beder dig, lad ikke noget blive staaende! Bort med *Alt*, hører du? *Alt*, *Stort* og *Smaat*, behold ikke noget tilbage! Jeg mener, at du skal aflægge et rigtig godt og oprigtigt Skriftemaal, hvori du ret omhyggeligt og angerfuldt skrifter alle dine *Synder* fra hele dit Liv, som du har fundet dem ved en omhyggelig Samvittighedsransagelse.

Men det er ikke nok, at du saa meget som muligt renser dit Hjærtes Have for *Ukrudtet*, for *Synden*; du maa ogsaa smykke Haven med skønne Blomster, med *Dyder*. Hvor der før stod en Giftplante, dér maa der nu staa en smuk, vellugtende Blomst, som Kongen kan glæde sig over, naar han besøger dig paa din Kommuniondag. Var du før ulydig, saa maa du nu blive lydige, forsømte du før dine daglige Morgen- og Aftenbønner, saa maa du nu bede dem med Glæde og andægtigt. Kort sagt, du maa sætte en *Dyd* for hver *Synd*, som du kastede ud af dit Hjærte.

Men du maa ikke være ængstelig og bange under

dette vigtige Arbejde! Den kjære Frelser er jo saa god, saa god! Naar han ser, at du har *en god Villie*, at du gjerne *vil* gjøre det gode, og gjør dig Umage for at ordne alt paa det bedste, saa er han ogsaa tilfreds, og du behøver ikke at frygte, du kan da rolig gaa ham i Møde paa din første hellige Kommuniondag. — Maatte du *nu* ret længes efter din Frelser i den h. Kommunion; maatte du paa din *Kommuniondag* modtage ret mange Naadegaver af ham, og endelig en Gang efter din *sidste* h. Kommunion opnaa Himlen!

Den hellige Vincents af Paul.

(Fortsat.)

Han var altid den Samme: ydmyg, taalmodig, uinteresseret og bestemt, ærbødig mod Kongen og Biskoppen, hensynsfuld mod de Gejstlige; han sørgede altid for, at den sande Dyd blev belønnet, hvor den saa skjultes, om det var under Kapucinerens Kutte eller under Kanikens Korakaabe. Han glemte Ingen, uden sin egen Orden, og gjorde aldrig et Skridt, for at forskaffe den Udmærkelser eller gode Embeder. Historien har opbevaret os mange Træk, der vise, med hvilken Aarvaagenhed Vincents vaagede ved Indgangen til Helligdommen, lig Engelen ved Paradiset, for at ingen Uværdig skulde træde ind. En indflydelsesrig Mand i Paris havde saaledes gennem Mazarin opnaaet at faa et Embede til sin Søn, der imidlertid var aldeles uværdig til at beklæde det. Vincents, hvis Stemme denne Gang Intet havde udrettet i Samvittighedsraadet, valgte det Parti, at henvende sig direkte til den unge Mands Fader; han forestillede ham Sønnens Uværdighed og spaaede ham, at hvis Sønnen ikke traadte tilbage fra Helligdommen, vilde Gud sikkert hjemsege en saadan

Forbrydelse paa den Skyldige. Trods Vincents' indtrængende Forestillinger, der et Øjeblik havde rokket Faderens Samvittighed, beholdt Sønnen dog Embedet, men nød ikke længe godt af det, da han døde pludselig efter faa Dages Forløb. En fornem Dame attraaede ligeledes et godt Embede til sin Søn, og da hun med Rette frygtede for Vincents' Modstand, lod hun ham kalde til sig og forsøgte at overtale ham til, ikke at sætte sig imod hendes Ønske. Den Helliges Svar var stedse det samme, at han ikke kunde handle mod sin Samvittighed og anbefale en Uværdig til et af Kirkens Embeder; Moderen blev hidsigere og hidsigere, fra Overtalelser gik hun til Bebrejdelser og endte med i Raseri at kaste en Sølv-Thekande mod den Helliges Ansigt. Den unge Præst, der ventede i Sideværelset paa sin Foresatte, styrtede ind ved at høre Bulderet og saa Blodet strømme ned ad Vincents' Ansigt. Hvor karakteriserer ikke det Svar, som Sønnen fik, Vincents' elskværdige Personlighed! „Oh min Broder“, sagde han, „det er kun Udtrykket for en Moders overvættes Kjærlighed!“

De mange Fjender, som Vincents skaffede sig ved sin Ubestikkelighed og Uegennyttighed, udsprede de afskyeligste Bagvaskelser om ham, men det lykkedes dem hverken at skade hans Rygte eller hans Sjælefred, hans fuldkomne Ydmyghed sejrede over alt. En Gang, da han fik at vide, at man fortalte, at han havde bortgivet et Embede mod et rigt Bibliothek og en Sum Penge, oprørtes hans Hjærte, og han greb Pennen, for offentlig at retfærdiggjøre sig for en saa skammelig Beskyldning. Men efter et Øjeblik's Betænkning lagde han Pennen bort og sagde til sig selv: „Ulykkelige, hvad tænker du paa? Du har lige læst, at en Kristen i Tunis blev pint tre Dage paa en falsk Anklage og endelig døde, men uden at have udstødt et Klageskrig, og du vil undskyldte dig!“

Det lykkedes endnu Vincents som Medlem af Sam-

vittighedsraadet at reformere en Del Munkeordener, der vare komne i Forfald, og alle den franske Kirkes Historieskrivere ere enige i at erklære, at han har haft den største og mest gjennemgribende Indflydelse paa Frankrigs hele Gejstlighed, at han har reformeret den fra Grunden af, og at den skylder ham den ærefulde Plads, den senere stedse har indtaget. Men da denne Del af Vincents' Liv har mindre Interesse for nordiske Læsere, ville vi ikke dvæle længere derved, men derimod følge Missionærene paa deres Rejser til Irland, hvor de gjorde overordentlig megen Nytte blandt de fattige katholske Irlændere; til Madagaskar, hvor Ordet faldt i god Jord og bragte en rig Høst; til Genua, hvor Kardinal *Durazzo* modtog dem med aabne Arme, og hvor de besøgte alle Egne i Republiken; til Algier og Tunis, hvorfra desværre Flere ikke vendte mere tilbage, til stor Sorg for Vincents, der kun trøstede sig med, at de vare døde som Ofre for deres Kjærlighed til de stakkels Pestsyge.

X. Kapitel.

Paa Vincents' ældste Billeder fremstilles han altid med et lille Barn skjult i Kappen, det er paa Tide nu at berette om den Stilling, han har indtaget som *Børnenes Apostel*, om de mange Tusinder, hvis Sjæle han har skjænket Indgang i Himmerige ved den hellige Daab, eller hvis Legemer han har frelst fra en tidlig Død.

Paris havde dengang omtrent en Million Indbyggere, og ligesom nu indsluttede den de mest skrigende Modsætninger. Nogle svælte i Nydelser, Andre døde af Sult, Dyden og Lasten vandre Side om Side, fra Theatrene lyde vilde Sange, medens de Bodfærdige bede i Kirkerne. Og ligesom nu fandtes der Tusinder af Børn, der, fødte i Skam og Fattigdom, bleve forstødte

af deres Forældre, før de endnu kjendte dem. Men medens nu Hospitaler og milde Stiftelser kappes om at erstatte de ulykkelige Smaa den moderlige Kjærlighed, skete der den Gang Intet for dem. Den unaturlige Moder lagde det halvnøgne, ulykkelige lille Væsen ved en Kirkedør eller paa en af de offentlige Pladser, og her bleve de smaa Stakler opsamlede af Politiets Betsjente, der bragte dem til en Enke i Gaden „Saint Landri“, hvor de som oftest omkom jammerlig af Sult og paa Grund af daarlig Pleje. De, der ikke døde strax, bleve senere solgte til hvem der bød Enken nogle Sous; en Frank var ofte tilstrækkelig til at købe et af disse smaa levende Væsener, og det er bleven bevist, at de ofte paa den mest oprørende Maade slagtedes af deres nye Herrer, for at bruges ved magiske og kemiske Experimenter. Men det værste ved denne skrækkelige Tilstand var, at intet af disse Børn blev døbt, Tusinder døde uden at være blevne gjenfødte i Daabens hellige Vande. Enken tilstod selv, at hun aldrig havde draget Omsorg derfor ved et eneste Barn. De Smaas forladte Tilstand laa tungt paa Vincents' medlidende Hjærte, og han havde tilstrækkeligt Mod og Kjærlighed til at begynde paa at forbedre Børnenes sørgelige Kaar. Han bad nogle af Foreningens Damer om at undersøge Forholdene hos Enken og se, hvad der kunde gjøres for at standse eller i hvert Tilfælde formindske Ondet. Damerne bleve forfærdede over at se de forladte Smaa, og da de ikke kunde frelse dem alle, besluttede de at frelse i det mindste Nogle fra den visse Død. De udvalgte tolv ved Lodtrækning, lejede et Hus til deres Plejebørn og overgav dem til Md. *Le Gras'* og nogle barmhjærtige Søstres Omsorg. Andre Børn fulgte snart efter de første, det var hjærteskærende at se den Forskjel, der var mellem de Nyankomne og de, der allerede i nogen Tid havde nydt den gode Pleje; Damerne optog derfor stadig flere og flere, men deres Midler tillod dem tilsidst ikke at gaa videre;

thi Udgifterne voxede Dag for Dag. De tabte Modet og erklærede til Vincents, at en saa stor Byrde kunde ikke bære, at den langt oversteg deres Kræfter og at de saá sig nødsagede til at ophøre. Da var det, at Vincents holdt sin berømte Tale, i hvilken han udviklede Børnenes Trang. Han paaviste, hvorledes mange vare blevne frelste, takket være Damernes Opofrelser, hvorledes en Del allerede havde begyndt at arbejde og snart vilde være i Stand til at ernære sig selv; han viste Damerne Forskjellen mellem deres Plejebørn, der havde lært at prise Gud, og de ulykkelige smaa Hedninger i Gaden Saint Landri, og han sluttede med følgende Ord, medens Medlidenhedens Taarer strømmede ned ad hans Kinder: „Og nu, mine Damer, se, Medlidenheden og Kjærligheden har bragt Eder til at tage Eder af disse Skabninger; I have været Mødre for dem, siden deres egne Forældre have forladt dem. Kunne I nu ogsaa forlade dem? Ophører med at være deres Mødre, for at blive deres Dommere! Disse Børns Liv og Død er i Eders Hænder. Hvis I ville vedblive at forbarme Eder over dem, ville de leve; forlade I dem, ville de forkomme; Erfaringen tillader ikke nogen Tvivl herom!“

Forsamlingen svarede kun med en Taarestrom paa disse bevægede Ord, det blev besluttet under enstemmig Tilslutning, at hvad det saa end skulde koste, vilde man fortsætte det gode Værk. Herren kom de barmhjærtige Kvinder til Hjælp, idet baade Kongen og Dronningen skjænkede store Gaver til deres Stiftelse, og fra nu af bleve alle Børn optagne. Man lejede flere store Huse til dem, Nogle sendtes paa Landet, Andre bleve betroede til ordentlige, samvittighedsfulde Ammer, der blev sørget for Alle.

Og gennem Aarhundrederne er Vincents' Værk bleven fortsat, *Hittebørnene* ligge ikke længere som Menneskehedens Udskud paa offentlige Pladser, hvor Hundene fortære dem og Hestene trampe paa deres

smaa, blaafrøse Lemmer, de vansmægte ikke mere hos samvitighedsløse Personer, der ere endnu grusommere og hjærteløsere end den unaturlige Moder, der forlader sit lille Barn, de voxe ikke mere op i Hedenskab og Vankundighed, for sent eller tidligt at ende i Tugthusene eller paa Galgen, nej, i de venlige Klosterhuse finde de den ømmeste Pleje hos de opofrende Kvinder, hvem de kalde Moder og Søster; her lære de at prise Gud og at blive nyttige Medlemmer af Samfundet. Gid Tiden aldrig maa udlette *Vincent's de Paul's* Navn af Hittebørnenes Hjærter, gid de gennem Aarhundrederne maa vedblive at synge med Profeten: „De, der have givet mig Livet, have forladt mig, jeg var ved at friste samme grusomme Skjæbne, som saa mange Andre have lidt før mig; men Børnenes Gud tog mig under sin Beskyttelse ved en øm og kjærlig Tjener, og hans gavmilde Haand har skjænket mig langt mere, end jeg har tabt.“

(Sluttes.)

Msgr. J. G. Hubers Ligbegængelse.

De fleste af den svenske Hovedstaðs Blade have indeholdt udførlige Beretninger om den apostoliske Vikars Msgr. *Johan Georg Hubers*, højtidelige Jordfæstelse, som fandt Sted Tirsdagen den 30. Marts fra den katholske Kirke i Norra Smedjegatan i Stockholm. Vi skulle i det Følgende meddele vore Læsere nogle Udtog af disse Beretninger, idet vi forudskikke et Par Notitser om Msgr. Hubers præstelige Virksomhed i Sverrig.

Johan Georg Huber var født den 3. Sept. 1820 i Weierhammer i Øvrepfalz i Bayern, hvor hans Fader var Inspektør ved en Grube. Efter at han i München havde aflagt Studentereksamen sysselsatte han sig først med uridiske og naturvidenskabelige Studier i længere Tid,

men følte sig siden kaldet til den præstelige Virksomhed og præsteviedes i 1845. Kort efter kaldte Msgr. *Studach* ham til Sverrig, hvor han siden har arbejdet i over 40 Aar. Pius den IX. udnævnte ham i 1874 til Msrg. *Studachs* Efterfølger som apostolisk Vikar for Sverrig, og Leo XIII. meddelte ham i 1884 Titel af apostolisk Protonotar og pavelig Husprælat. Det var ikke alene som fremragende Prædikant, at han gjorde sig bemærket, ogsaa som Sjælesørger var han i høj Grad agtet og æret, og Enkedronning *Josefine* viste ham til enhver Tid særegen Velvillie. Hvad der dog mest laa ham paa Hjærte, var Ungdommens Opdragelse, og den helligede han al Tiden, som andre Arbejder levnedede til hans Raadighed, idet han med usædvanlig Energi søgte at bringe Menighedens Skoler fremad. Ved Hjælp af særlig Undervisning uddannede han derhos en Mængde Ynglinge, for at sætte dem i Stand til at træde ind i den tekniske Skoles sjette Klasse, og bidrog derved ikke lidet til, at flere dygtige Haandværkere ere udgaaede fra Menighedens Midte. Sin skjønneste Trøst fandt han i at hjælpe de Fattige og lindre Nød, og uddelte med stor Uegennytte sine tarvelige Midler til Opnaaelsen af dette Øjemed. Ogsaa ved sin Ligeformhed og Beskedenhed erobrede han alle deres Hjærter, som kom i Berøring med ham, og en talrig Vennekreds sørgede ved den ydmyge og bramfri Vens og Raadgivers, Faders, Grav.

Om selve den højtidelige Sjælemesse og Begravelsen meddeler „*Nya daglige allehånde*“ Følgende: „Gudstjenesten begyndte med, at den katholske Vicepræfekt Msgr. *Andr. Boller*, assisteret af Præsterne *Popp* fra Malmø og *Kiesler* fra Stockholm, traadte frem for Alteret og i Stilhed forrettede en Bøn for den afdøde, hvorefter de toge Plads i Koret mellem Alteret og den rigt bekransede Kiste, der var omgivet af mangearmede Kandelabrer med brændende Voxlys. Fra Orgelet blev imidlertid sunget „*Ecce quomodo moritur justus* (Se,

hvorledes den Retfærdige dør)" af *Jakob Handl*, kaldet Gallus, som levede mellem 1550 og 1591.

Pastor *J. P. E. Benelius* besteg derefter Prædikestolen og holdt Ligtalen over den Afdøde. Til Udgangspunkt havde Taleren valgt Hebr. 13, 17: „Ihukommer eders Forestatte, som talte Guds Ord til Eder. Betragter Udgangen af deres Vandel og efterligner deres Tro.“ Kjærligheden til Kristus havde tilskyndet den Hedengangne til at forlade sit Fædreland og den havde ledet ham under hele hans lange Virksomhed i det Land, han elskede som sit andet Fædreland. Med Iver og Kjærlighed, med en aldrig svigtende Taalmodighed havde han i en lang Aarrække hengivet sig til Børneopdragelsens vanskelige og byrdefulde Kald, og med inderlig Hengivenhed knyttedes han til Ungdommen, der stod under hans Opsyn. Vant til at undervurdere sine egne Kræfter og stræbende efter at føre et ubemærket Liv, modtog han med ydmygt Sind det ansvarsfulde Embede af sine Foresatte, da de gjorde ham til øverste Styrer for de katholske Menigheder i Sverrig. Intet Offer var ham for stort, naar det gjaldt om at skaffe andre Trøst og Velsignelse; han besjæledes af denne ene Tanke, dette eneste Ønske, dette eneste Maal, at gjøre os alle lykkelige. I ham have vi tabt en Fader, en ypperste Præst en trofast og nidkjær Overhyrde. Taleren sammenfattede slutteligen sin Skildring af den Hensovede i følgende Ord, med hvilke Vikariatets Administrator i 1874, Pastor *A. Bernhard*, i sin Embedsskrivelse til Pave Pius IX. omtalte den Afdødes Liv: „From, vis, ydmyg og kysk var hans Levned, pletfri hans Vandel.“ Tilsidst lyste Taleren Freden over den Hedengangne og, idet han vendte sig mod Kisten, der indesluttede den Afdødes jordiske Levninger, udtalte han et sidste gribende Farvel, et sidste „Hvil i Fred“!

Derpaa fulgte den højtidelige Sjælemesse, som Msgr. *Boller* frembar for den Afdøde. Et storartet Kor udførte Sangene, blandt hvilke vi fremhæve Re-

quiem, Kyrie og Dies iræ af Neukomm; Domine Jesu Christe af Paer; Sanctus, Benedictus og Agnus Dei af F. J. Schütky. Efter Messen forrettede Menighedens Sognepræst, den Afdødes mangeaarige Ven, Pastor *A. Bernhard*, Jordpaakastelsen efter Kirkens Rituale. Den højtidelige og dybt gribende Sørgeakt sluttede med Afsyngelsen af Witt's „Justorum animæ (De Retfærdiges Sjæle er i Guds Haand)“, hvorefter Kisten bares ud af Kirken. Sangen i Kirken dirigeredes af Musikdirektør *J. A. Ahlstrøm*.

Blandt de Tilstedeværende, som fyldte Kirken indtil Trængsel, kunne vi nævne de katholske Gejstlige *Fumigalli* fra Gefle, *Lohmeyer* fra Göteborg og *Popp* fra Malmø, mange af det diplomatiske Korps Medlemmer med Damer, Forstanderen for Stiftelsen „Konung Oscars minne“, Dr. *Josef Müller*, m. fl. Blandt de talrige Kranse, som smykkede Kisten, saas en fra Vikariatets Gejstlige, en fra hver af de katholske Menigheder i Riget, en fra Skolerne, en fra den katholske Svendeforening, en fra Slægtninge i München, samt en Mængde fra andre Foreninger og Venner. 44 Vogne fulgte med til den katholske Kirkegaard, hvor Graven indviedes af tre Præster i fuldt Ornat, og Liget ned-sænkedes i dets sidste Hvilested“.

Lignende Beretninger om den højtidelige Ligbegængelse bringe ogsaa de andre Blade i Stockholm: „Post- och Inrikestidning“, „Dagens nyheter“ og „Svenska dagbladet“. Navnlig er dette sidste Blads Meddelelse overordentlig smuk og sympatisk. Vi tiltro vore Læsere saamegen Kundskab til det svenske Sprog, at vi ikke have villet svække den ved Oversættelse, men derimod meddele dem den her til Slutning i Originalsproget. Under Titlen „*En requiemsmessa*“ skriver „Svenska dagbladet“ Følgende:

„Molnhöjld gjorde dagen sitt intåg; de halfljumba regndropparne talade om vår og lif. Uppe vid Norra Smedjegatan står folk i kö utanför det katholska ka-

pellet. En hop med allvarliga ansigten väntar tyst på att få komma in. Dessa sorgsna ansigten, några bärande spår af nyss utgjutna tårar, bilda en sällsam öfverensstämmelse med den skyhöljda himmelen. Katholska församlingens föreståndare, apostoliske vikarien *Johan Georg Hubers* begrafningsakt skall firas derinne.

Den gamle mannen, som lemnat sitt fädernesland och lysande utsigter till höga äreställen inom kyrkan, för att tyst borta i ett fjerran land verka för ett fåtal trosfränder, utan alla anspråk på några timliga fördelar, hade nyligen afidit och lemnat efter sig en vid krets af sörjande, som ville hedra och begråta sin välgörare.

Hubers lefnad var en saga om försakelse, om tro, om lydnad, ödmjukhet och om omvårdnad om fattiga protestantiska och katholska familjer.

Som ett enkelt drag af hans ödmjukhet maa anföras, att, da biskop Studach afidit och hans efterträdare skulle utses, samt valet redan fallit på Huber, nekade han till en början att emottage befattningen som apostolisk vikarie, emedan han icke ansåg sig värdig nog, och det behöfdes en formlig befallning från påfven för att förmå den ödmjuke presten att emottaga kallet.

Men vi träda in i kapellet. Der står den med blommor och kransar alldeles öfversållade kistan, vid hvars hufvudsida voro anbragta tecknen till den dödes kyrkliga värdighet. Brinnande vaxljus i sorgklädda kandelabrar, de svarta draperierna på altaret, som nu beröfvats sina blomsterskatter, allt talar om den sorgens högtid, som firas — och öfver taflan smyger sig plötslig en liten solstråle in genom de färgade glasrutorna för att gifva en vänlig afskedshelsning åt den döde.

Genom hvalfvet höres orgelhymnen först i dämpade ackord, sedan tilltagande i styrka och fyllande det lilla templet med sina tonmassor — det är Händels berömda „*Ecce quomodo moritur justus*“, som sjunges

af den dolda kören under direktör J. A. Ahlströms ledning.

Sedan sången slutat hölls ett liktal, deri i korthet framställdes den dödes lifsgerning. Orden voro verkligen i så hög grad gripande, sådana de samma formfulländadt och värtaligt framsades af pastor *Erik Benelius*, att då mot slutet ordet farväl sades till den affidne föreståndaren, fans knappast ett enda öga, i hvilket icke en tår perlade.

Enligt den katholska kyrkans ritus hålles alltid fullständig högmessa före hvarje begrafningsakt. Tjenstgörande pastorn med sina diakoner, företrädda af de sorgklädda korgossarne, trädde fram för altaret, och djupt och fullt klingade nu det af valda röster förträffligt utförda Neukomm's „*Requiem*“, åtföljdt af „*Kyrie*“ och „*Dies iræ*“.

Schutzkys „*Sanctus*“ och „*Benedictus*“ med sina veka, melodiska satser ljödo öfver den tätt sammanträngda åhörareskaran. Snart skedde den sista delen af akten, kistans kringökande og bestänkande med vigvatten. Derefter bars kistan ut under tonerna af Frans Witts „*De rättfärdiges själar äro i Guds hand.*“

De sista vemodigt dallrande tonerna hade förklingat i ett sakta morendo, och allt var så tyst i det lilla kapellet. Det gick som en lång, bortdöende suck genom den stora skaran, blandt hvilka märktes msgr. *Boller*, apostolisk viceprefekt i Norge, pastorerna *Popp* från Malmö, *Lohmeyer* från Göteborg och *Fumagalli* från Gefle. Corps diplomatique var äfven talrikt representerad å sin reserverade läktare.

Derute hade dagens stora stjärna stigit högre på himmelen och då kistan utburits, bröt solen för ett ögonblick fram genom molnen och sände en flod af ljus deruppifrån. Han som slumrade derinne sof sin långa sömn utan se det.

Requiescat in pace!



Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Den katolske Literatur vil i Slutningen af denne Maaned blive beriget med en ny Bog: „*Maj Maaned, helliget Fomfru Maria ved daglig Betragtning og Bøn*“ (c. 400 Sider, Pris 50 Øre). Den indeholder mere end Titelen lader formode, idet den indeholder saa mange Betragtninger og Bønner, at den med Nytte ikke blot kan benyttes til offentlig og privat Majandagt, men ogsaa paa andre Dage i Aarets Løb, navnlig paa Vor Frue Dage. Som en passende Kommuniions- og Konfirmationsgave vilde den ogsaa udmærket egne sig. Den er bearbejdet af de Gejstlige paa Ordruphøj og udkommer paa Sct. Andreas Kollegiets Forlag.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 11. April. Passions-Søndag. (Anden Kvartals-Kollekt af Peterspenge) — **12. M.** Leo den Store, Pave og Kirkelærer. — **13. Ti.** Hermenegildus, Martyr. — **14. O.** Justinus, Mart. — **15. To.** Ferialdag. — **16 F.** Marias syv Smertes. Korsvejsandagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$. — **17. L.** Ferialdag.

Søndagen den 18. April. Palmesøndag. Gudstjenesten i Sct. Ansgar begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$, med Palmevielse og Procession). Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion tager sin Begyndelse.

Bekjendtgjørelse.

Paa den højhellige Paaske-dag vil der under begge Højmesserne, Kl. 6 og 10, blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedenfor den sævanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt voxende Udgifter. To af Forstanderne ville foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin vanlige Paaske-Bazar til Mængdernes velvillige Erindring i indeværende Fastetid. Selv de midste Gjenstande og Pengebidrag til Bazaren modtages til enhver Tid med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru Tronier, L. Strandstræde 20. 4. S.; Kassererinden, Fru Larsen, Vingaardsstræde 10. St., og Sekretærinden, Fru A. Osterhammel, Stormgade 16, St., samt hos Hørr. Gejstlige.

En enlig Enke eller Pige, som har Arbejde hjemme og selv har Seng med Tilbehør, kan komme til at dele Lejlighed med en enlig Enke. Værnedamsvej 9. 2. Sal til H.

Unio. I Aften den 11. April, Kl. 8, ordinær Generalforsamling. Af Dagsordenen fremhæves: Valg af Formand, Sekretær med Suppleant, 2 Repræsentanter og 2 Revisorer. Bestyrelsen beder i Foreningens og den gode Sags Interesse om talrigt Møde.

Bestyrelsen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr 16.

Søndagen den 18. April.

1886.

Indhold: Palmesøndag og den stille Uge. Mindetale over Msgr. Huber. Brev fra Rom. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Palmesøndag og den stille Uge.

Hvad der idag lægger mest Beslag paa vor Opmærksomhed i Kirken, det er Palmevielsen og Processionen, som finder Sted Kl. 9¹/₂, eller en halv Time før Højmessens sædvanlige Begyndelse. Pladsen tillader mig ikke at give Læserne en længere Beskrivelse af Palmesøndagens kirkelige Ceremonier eller at forklare dem Palmernes Symbolik. Derom ville de maaske ogsaa faa at høre i Prædikenen i Dag. Jeg vil derimod gjøre dem opmærksomme paa den herlige, melodiose Lovsang, som Børnene syng under Processionen. Den staar i Salmebogen under Nr. 96 og hedder paa Latinsk: „Gloria, laus et honor,“ eller paa Dansk: „Lov, Ære og Pris vi bringe dig, Kriste, Forløser“.

Historien om dens Oprindelse er følgende: Paa Ludvig den Frommes Tid blev Biskop *Theodulf* af Orleans falskeligen anklaget for at have stiftet en Sammensværgelse mod Kejserens Liv og kastet i Fængsel. Da

Processionen paa Palmesøndag drog forbi hans Fængselsvindu, sang den uskyldigt dømte denne Salme, som han havde digtet, og som hentyder til den Jubel og Glæde, hvormed Jerusalems Indvaanere og Børn modtog Frelseren, da denne holdt sit Indtog i Jerusalem. Kejser Ludvig, som ledsagede Processionen, hørte den fromme Biskops Sang fra Fængselsgitteret, og han fandt saadant Velbehag i den, at han strax befalede, at Biskoppen skulde sættes i Frihed, og Bispedømmet atter gives ham tilbage. Tillige anordnedes det, at Salmen for Fremtiden skulde synges ved Palmesøndags-Processionerne.

Palmegrenene, som uddeles idag, bringe mig forøvrigt paa en Tanke. Jeg kunde ønske at række de forskjellige Stænder nogle „aandelige“ Palmegrene. *Forældre* vilde jeg række en *Vinranke*, med følgende Lære: ligesom Ranken ikke alene bærer duftende Blomster, men ogsaa søde Druer, saaledes skulle Forældre ogsaa opdrage deres Børn til ikke alene at opføre sig artigt og net, men ogsaa lære dem, at bære Dydens nyttige Frugter. *Børnene* vilde jeg give en *Oliegren*. Man siger nemlig, at Oljetræet gaar til Grunde i fed Jordbund; men derimod blive dets Frugter bedre, naar det staar i mager Jord og gjødes med Salt. Paa samme Maadei bringes Mennesket ogsaa i Fordærvelse, naar det tidlig begynder at nyde Livets Glæder; men en haard og stræng Ungdom frembringer derimod de bedste Mennesker. De Rige vil jeg give en Gren af Sykomorus-Palmen, af hvis Frugter de Fattige ernære sig i Orienten; men de Fattige derimod en smuk Gren af Konge-Palmen. Thi ligesom denne Palme har en Stamme, hvis Bark er overordentlig haard, ru og uanselig, men til Gjengjæld en herlig Krone, der rager højt i Vejret, og beundres af Alle, saaledes er ogsaa den Fattiges Kaar hernede bittert og upaaagtet; men desto større er hans Glæde og Herlighed i Himlen, naar han taal-

modig og gudhengiven har baaret sine trange Kaar heneden. —

*

*

*

Med Processionen hører det festlige *Hosanna* op, og i Lidelseshistorien, som oplæses under den h. Messe, hører man allerede det skrækkelige „*Korsfæst ham!*“ Vi begynde nemlig idag den stille Uge, den sørgeligste men ogsaa den helligste Uge i hele Kirkeaaet. Den h. Bernhard skriver desangaaende: „I denne hellige Uge befytte de Kristne sig paa Fromhed: i deres Optræden søge de at være indadvendte, ydmyge, beskedne og at vise ogsaa i det Ydre den hellige Uges Alvor. De leve paa en Maade, at de synes at lide *sammen* med Kristus. Hvem er vel saa ligegyldig og gudforglemmende, at denne Uge jo ikke ryster ham; saa hovmodig, at han ikke ydmyges; saa hadeful, at han ikke stemmes til Mildhed? Hvem er vel saa forlystelses-syg, at han jo ikke i denne Uge øver sig i Selvfornægtelse; saa forhærdet i det Onde, at han ikke gjør Bod i disse Dage?“ — Disse den h. Bernhards ophøjede Ord maa være tilstrækkelige til at gjøre os opmærksomme paa denne Uges alvorlige Karakter og paa vore Pligter i samme.

Mindetale over Msgr. Huber,

holdt i Stockholm den 30. Marts 1886

af

Past. **E. Benelius.**

„Ihukommer eders Foresatte, som taledede Guds Ord til eder. Ser paa Udgangen af deres Liv og efterfølger deres Tro“. Hebr. 13,7.

Sørgende staar vi her ved de jordiske Levninger af en Mand, som i mere end 40 Aar arbejdede, bad

og led for os, af en Mand, som kun havde en eneste Tanke, kun var besjælet af et eneste Ønske, kun kjendte et eneste Maal: nemlig det, at vide os alle lykkelige for Tid og Evighed.

Et tungt Slag har ramt os, Sverrigs Katholiker! Sorgen har holdt sit Indtog i ethvert katholsk Hjem, i ethvert katholsk Hjærte, lige fra Norrland til Skaane, fra Østersø til Øresund. De talrigt besøgte Sørgegudstjenester, som Landets katholske Menigheder have fejret for den Hedengangne, de talrige Blomster, hvormed hans Kiste er oversaat, de Sendebud, som de hidskikkede for at vise ham for sidste Gang deres Kjærlighed og Hengivenhed, ere talende Beviser herfor.

Ja, endog hos Brøderfolkene hinsides Kjølen og Sundet har Efterretningen om den Saliges Bortgang fremkaldt dyb Sorg, og ved mangt et Alter, fra mange Læber, fra mange Hjærter, opsteg der Bønner for hans Sjælefred, ligesom Røgelsen opstiger til Guds Trone. Hengivne Venner og Beundrere i Tyskland, i længere Tid hans trofaste Medarbejdere i Herrens Vingaard, have forenet deres Blomster, Taarer, Bønner og Ofre med vore.

Vi sørge, andægtige Tilhørere, og vor Sorg er ikke nogen paatagen; thi vi have mistet vor *Fader*. Hvorledes græder Barnet ikke ved Faderens afsjælede Legeme, ved Tanken om hans stærke Kjærlighed, ved Mindet om hans utrættelige Omsorg! Vi have mistet en Fader, som havde vore Navne indskrevne i sit Hjærte, som elskede os med en saa dyb og opofrende Kjærlighed, som det kun er en *from* Fader muligt at elske sine Børn. Vi have mistet en *Ypperstepræst*, hvis formanende Stemme saa ofte trængte fra denne Prædikestol ned i vort Hjærtes Dybder; hvis salvede Hænder foran dette Alter saa ofte opløftedes i Bøn for os til Himlen, saa ofte udstraktes over os til Velsignelse. Vi have mistet en trofast og nidkjer *Overhyrde*, der var beredt til at udgyde den sidste Draabe af sit Hjærte-

blod, for at frelse de Sjæle, som den gode Hyrde havde anbetroet til hans Omsorg. Mangen iblandt eder har desuden mistet sin gamle *Lærer*, som med aldrig svigtende Iver nedlagde i eders unge Hjærter Kundskabens, Dydens og Religionens kostbare Frøkorn.

Nu er han dragen bort — Læreren, Hyrden og Ypperstepræsten; nu er Faderen gaaet bort, og vi ere uden Fader. Men nej, han er midt iblandt os, hans kjære Stemme tilhviser os Apostlens Ord: „*Mine Børn sørger ikke som dem, der intet Haab have.*“ (1. Th. 4,13) „*En liden Stund og I skulle gjense mig, og eders Hjærte skal glæde sig, og ingen skal tage eders Glæde fra eder.*“ (Joh. 16, 16,22.)

Sørger derfor ikke, kjære Tilhørere! Thi ved hans Grav voxer Haabets Træ, og dets Frugt gyder Balsam i vore saarede Hjærter. Vi skulle snart gjense ham; thi hans Sjæl hviler i Gud. Et Blik paa den Saliges **Liv**, et Blik paa den Saliges **Død** skal styrke vort Haab. Apostlen selv indbyder os til denne dobbelte Betragtning, naar han opfordrer os, sigende: „*Ihukommer eders Foresatte og ser paa Udgangen af deres Liv!*“

1. Hele den Hedengangnes Levnedsløb kan sammenfattes i dette Ene, i Apostlens Ord: „*Kristi Kjærlighed tvinger os*“ (2. Kor. 5,14.) Havde ikke Beskedenhed været Grundtrækket i den Hensovedes Karakter, saa burde han have indskrevet disse Ord i sit Vaaben som sit Livs Valgsprog. Thi *Kristus og hans Kjærlighed* var hans A og Ø, hans første og sidste Tanke. Kjærligheden til Kristus var for ham Ledestjærnen i Barndommen, Ankeret i Ungdommen, Drivfjedren i Manddomsalderen, Støttestaven i Livets Aften.

Født den 3. Sept. 1820 i Bispedømmet Regensburg i Kongeriget Bayern, i en overordentlig dannet og ægte katholsk Families Skjød, ind sugede han med Modermælken denne hellige Kjærlighed, den opvoxede med ham og blev til et herligt Træ, hvis Frugter glædede Engle og Mennesker. Allerede havde Ynglingen af-

sluttet Elementarskolens Undervisning; allerede havde den unge Mand ved Universitetet i München i Løbet af fire Aar underkastet sig naturvidenskabelige og juridiske Studier; allerede var der ham tilbudt et hæderfuldt og lønnende Embede i Statens Tjeneste, idet han var udset til at blive Faderens Efterfølger som Inspektør over Statens Bjærgværker: — da faldt hans Øje en Dag paa et Hefte af „Annalerne om Troens Udbredelse i Hedningelandene“.

Som fordem Augustinus, saaledes hørte nu ogsaa han i sit Indre en Stemme, som tilraabte ham: „Tag og læs! Tag og læs!“ Og han tog Bogen og læste den, og for hvert Blad, han læste, voxede hans Interesse, hans Begejstring, hans Kjærlighed til Kristus og Sjælene. Det var *Naadens Øjeblik*; Naadens, som kaldte ham fra et almindeligt kristeligt til et helligt Liv, til et Forsagelsens- og Offerliv, helliget udelukkende Herrens Tjeneste.

Den unge Mand havde udmærket sig under sine Studier, hans Kundskaber, ligesom hans Anlæg, vare usædvanlige — saaledes talte han paa den Tid, for at anføre et Exempel, fem levende Sprog, for ikke at tale om hans grundige Kjendskab til de gamle Kulturfolks Tungemaal — en lysende Fremtidsbane laa aaben for ham. Hvad var det da vel, som var i Stand til at formaa den unge, stræbsomme Mand, saa agtet af sine Venner, saa hædret af sine Lærere, saa elsket af sin Familie, til pludselig at give Afkald paa en glimrende Fremtid? Mine kjære Tilhørere, det var „*Kristi Kjærlighed*“, Kjærlighed til Kristus, Kjærligheden til Sjælene, for hvilke Kristus havde udgydt sit Blod.

Den unge Jurist hengiver sig nu til de *guddommelige* Videnskaber med samme utrættelige Iver, med samme lysende Fremgang, som han før havde hengivet sig til de verdslige. Allerede staar den unge Theolog i Begreb med at sejle over Havet, forat sprede Kundskab om og vække Kjærlighed til sin elskede Mester hos Folk, som

ikke kjende ham, for, om muligt, at vinde Martyrkronen, som lokkede hans unge apostoliske Hjærte. Men Sverrigs Engel bad, og hans Bøn blev bønhørt.

Det var i Foraaret 1835. Paa denne Tid fandtes der i de forenede Riger foruden den apostoliske Vikar kun to Præster, paa hvilke Apostelens retmæssige Efterfølger havde lagt sine velsignende Hænder, en i Norges og en i Sverrigs Hovedstad. Denne sidste staa idag sørgende ved sin yngre Broders Baare. Han trængte til Hjælp. Münchens daværende Ærkebiskop, den senere Kardinal *Reisach*, fortalte den unge Theolog om denne Nød.

„Se,“ sagde den unge Mand med Profeten, „her er jeg, send mig!“ „Jeg betragtede denne Meddelelse,“ skriver den Afdøde i en af sine Optegnelser, „som et Vink fra Himlen, og modtog strax og uden Tøven det Forslag, som min gejstlige Foresatte gjorde mig.“ Og efter af være bleven præsteviet af den pavelige Nuntius *Viale Præla* rejste den unge Missionær til Sverrig, til hvis Hovedstad han ankom paa Apostelfyrsternes Fest, den 29. Juli 1845.

Atter spørger jeg, mine kjære Tilhørere, hvad var det, der formaaede den unge Præst til at løsrive sig fra Forældres og Sødskendes Arme, at forlade Slægtninge og Venner, Hjem og Fædreland? Hvorfor styrer han Kursen til det høje Nord, til et fremmed Land, hvor han ikke ejer en eneste Ven, en eneste Bekjendt? Til et Land, som paa den Tid, trods den i Grundloven stadfæstede Samvittighedsfrihed, straffede med Landsforvisning og Tab af Arveretten sine Børn, som fulgte Samvittighedens Bud? Til et Land, hvor han i sit Ansigts Sved skulde dyrke og frugtbargjøre en tornefuld og kun lidet frugtbar Jordbund? Det var „*Kristi Kjærlighed*“, mine kjære Tilhørere, Kjærligheden til Kristus, Kjærligheden til anbetroede Sjæle, som Kristus havde løskjøbt med sit Hjærteblod. I Sandhed, den Hensovede havde Ret til at sige:

„*Kristi Kjærlighed tvinger os!*“ Det var denne Kjærlighed, som lærte ham at anse Sverrig for sit andet Fædreland og at elske og højagte dets Folk, at blive en af dets Sønner, for med sønlig Kjærlighed at deltage i den fælles Moders Vel og Ve.

Let er det, kristelige Tilhørere, en Gang at fatte en kraftig Beslutning, men en Helt i Guds Øjne er den, som i 40 lange Aar bliver sin Beslutning tro, som Dag for Dag, indtil det Sidste, bringer den til Udførelse med opløftet Hoved og et glad Aasyn. Det er ene og alene „*Kristi Kjærlighed*“, Kjærligheden til Sjælene, som kan virke dette Under hos det svage Menneske.

Ja, det var „*Kristi Kjærlighed*“, som tvang den nidkjære Præst til i samfulde 29 Aar at hellige sig en *Lærers og Børneopdragers* byrdefulde Kald. „At opdrage Ungdommen af Kjærlighed til Kristus,“ siger den store Kirkelærer Thomas af Aquino, „er et Martyrium, mindre grusomt end det blodige, men derfor ogsaa mere langvarigt.“ Det var denne Martyrkrone, som Kristus havde bestemt for sin Apostel, den smykker hans Pande. I, hans gamle Disciple, isærdeleshed I, som ønske at give den elskede Lærer et sidste Æres- og Hengivenheds Bevis, ved paa eders Skuldre at bære ham til hans sidste Hvilested, I kunne bevidne, med hvilken utrættelig Iver og Nidkjærhed, med hvilken opofrende Kjærlighed, med hvilket aldrig svigtende Taalmod han helligede sig dette ophøjede Kald!

Ja, I vide det! I vide hvorledes han elskede sine Disciple! Hvorledes forklaredes ikke hans Ansigt, naar han hørte dem omtale godt! Hvorledes glædedes ikke hans Hjærte, naar han saá dem vinde Fremgang i Livet? Men hvorledes smertede det ikke ogsaa hans Hjærte, naar han stundom maatte se, hvorledes hans Lærdomme forglemtes, hvorledes de gode Frøcorn, som han havde nedlagt i de unge Hjærter, kvaltes! Ja, da blødte hans Hjærte, da forraadte et Suk, et Ord den Sorg, som tærede paa ham. Men hans Kjærlighed svigtete derfor

ingenlunde de Lunkne og Ligegyldige. Han formanede, saa længe han kunde; naar de ikke længere vilde høre hans formanende Stemme, bad han i Stiihed. Nu beder han for dem ved den Algodes Trone. Maatte de i det mindste nu røres af hans Bøn! Maatte de vende tilbage til en mandig Udøvelse af deres Barndomstro! Vende tilbage til deres første Kjærlighed, som den Gang gjorde dem lykkelige og endnu ene og alene kan gjøre dem lykkelige! Denne Glæde vilde for den gamle, ærværdige Lærer endnu i Himlen være den kjæreste Belønning for alle de Ofre, som han har baaret i Ungdommens Tjeneste.

(Slattes.)

Et Brev fra Rom.

Af Dr. H.

Hr. Redaktør!

De anmodes venligst om godhedsfuldt at ville optage i Deres ærede Blad en Skrivelse, hvis Hensigt er at gjøre den offentlige Mening bekjendt med den sørgelige Ødelæggelse, der for Tiden mere og mere truer Rom, den evige Stad, hvor, under den blaa Himmel, foran de herlige Bjerge over to Tusinde Aar af Verdens Historie er skreven i Lapidarstil. Tvende af Tysklands fremragende protestantiske Historikere have hævet deres Røst og fundet Gjenklang i hele den dannede Verden. *Gregorovius*, den lærde Forfatter af Byen Roms Historie, offentliggjorde i „Nationalzeitung“ en Artikel: „Zur Vertheidigung Roms gegen seine heutige Zerstörung“. Og i „Deutsche Rundschau“, 6. Hefte, Marts 1886 findes (S. 321—333) et Brev fra Rom af *Hermann Grimm*, der bærer Overskriften „Roms Ødelæggelse.“ Og som nyeste Indlæg i Sagen findes i „Beilage zur Alg. Z.“ n. 80 et „aabent Brev til Præsidenten for Akademiet

for de skønne Kunster af Sct. Luca i Rom“, hvis Ordlyd i dansk Oversættelse er følgende:

„Højtærede Herre! Naar De beagter den udenlandske Presses Stemmer, vil De bemærke, at man paa denne Side af Alperne med stigende Opmærksomhed følger Fremskridningen af Byen Roms for sig gaaende Ombyggelse. Thi Rom æres, som i fordums Tider, saa endnu den Dag i Dag, af alle dannede Mennesker som Historiens mest ophøjede Mindesmærke. For ingen civiliseret Nation kan det være ligegyldigt, i hvilken Skikkelse denne Menneskehedens Helligdom nu overleveres Samtiden og Efterverdenen. Mindst vil man undre sig over, at Tyskerne tage en saa stor Interesse deri, thi de elske Rom med en gammel, legitim Kjærlighed, som hundreedaarige Forbindelser af Historie og videnskabelig Kultur noksom forklarer.

Men jeg tror ogsaa, at Romere og Italienerne ikke kunne være ligegyldige overfor den Mening, der hos venskabelige Folkeslag danner sig om Roms nu for sig gaaende Omvandling, navnlig da denne blandt de Metamorfoser, der ere overgaaede den evige Stad siden Augustus' Dage, let vil blive en af de største og give Byen sit Præg i en uoverskuelig Fremtid. Rom har i tretten Aarhundreder været anbetroet Beskyttelsen af Pavedømmet, der med stor Sands for Rom fuldførte sin store Opgave. Da nu dets verdslige Herredømme ophørte, har Evropas overensstemmende Villie stillet den evige Stad under det forenede Italiens Beskyttelse, og det er allerede andensteds udtalt, at aldrig noget Folk paa Jorden overtog en fornemmere Hovedstad og med samme et lige saa stort Ansvar overfor hele den civiliserede Verden.

Femten Aar ere nu henrundne, siden Italien i Aaret 1871 begyndte den nødvendige Fornyelse af denne Hovedstad. I dette Tidsrum er der omdannet meget i Rom, skabt meget Nyt, indrettet meget Hensigtsmæssigt. Men de nye Bygninger vinde i Reglen kun lidt Bifald. Naar jeg nu siger til Dadlerne, at Tidsrummet af 15 Aar ikke er stort nok til at skabe, hvad der er Rom værdig; at man maa vente, indtil dygtige Kunstnere kaldes til i Sandhed store Værker, lig dem Bramante, Michelangelo og Bernini udførte, saa foreholder man mig, at Athenerne kun brugte fem Aar til at opbygge Propyleerne og kun lidt længere til Parthenon;

at Sixtus IV og Sixtus V i Løbet af faa Aar prydede Rom med ædle Monumentalbygninger, og at for vore Øjne Byerne Wien og Berlin i kort Tid prægtigt fornyedes. Dog det ville vi lade bero paa sig selv; thi der gives andre, mægtigere Bebrejdelser, man paa denne Side af Alperne retter mod Byens nu for sig gaaende Omvandling. Der har dannet sig den Overbevisning, at man i Rom ødelægger for meget, for med Feberhast at bygge op, og Tanken hos alle dem, der elske Rom, ærgrer sig ved at se Byens historiske Karakter, saa mange af dens Lokalers fortryllende Skjønhed og ensomme Majestæt svinde for stedse, og i Stedet for dem rundt om Kolossæum, paa Coelius og Aventinerbjærgtet, paa Neros Enge om Vatikanet en Masse snorlige Gader med deres aandsfortærende Beboelseshuse. Jeg er oprigtig nok til at sige Dem, at jeg ikke kan lette denne Bebrejdelser Vægt. Thi de, som paastaa, at Udfyldingen af den indre Bys Omraade hen til Aurelians Mure med nye Gadekvarterer er paabudt af Italiens Hovedstads voxende Befolkning, gjendrives ved Tilværelsen af hine vide Rum, som de Gamles vise ædiliciske Forvaltning stedse har ladet aabne i Byen. Cæsarerens Rom husede et saa stort Indbyggerantal, som Italiens moderne Hovedstad næppe kan naa i Aarhundreder, og alligevel var der i det udstrakte Strækninger, hvor smukt afsondrede Pragtmonumenter, Templer, Søjlehaller, Thermer og Theatre lode frit Rum til den landskabelige Ynde, til Villaer og Haver, som Marsmarken, Pincius, Carinerne, Exquillin og Viminal, Vatikan og Trastevere beviser.

Ingen forstaaer paa denne Side af Bjærgene, hvilken tvingende Nødvendighed, der har paabudt at omdanne Roms herligste, festlige Villaer til Byggegrunde for Hverdagslivets simple Tarv. Villa Ludovici bliver nu uden Skaansel ødelagt; men den var en Park for Konger og Vismænd, saa fortryllende og stemningsfuld, at ogsaa Horats og Virgil, Marc-Aurel og Dante med Andagt vilde have vandret i Skyggen af dens Laurbærlunde og Cypressegange, og saa klassisk skjøn, at den var værdig til i to Aarhundreder at tjene som Tilflugtssted for Junos ophøjede Gudindebillede. Jeg tror, at der fra hvert af Træerne, som Byggeentreprenørernes Øxe har ramt, har gjenlydt et Smertens Skrig,

pinligere end hint, som udgik fra det saarede Træ af Piero delle Vigne, som Dante hørte klage:

„ . . . Hvorfor sønderriver du mig?
Lever der da ingen Medynk i din Sjæl?“
(Inferno XIII, 35.)

Intet har, det kan De være overbevist om, saa dybt saaret den offentlige Følelse i Tyskland, som denne verdensberømte Villas Ødelæggelse. Hine, som udtalte og derefter fuldbyrdede Dødsdommen over den, havde, inden de gjorde det, skuldet hørt de højtidelige Ord, med hvilke forud Belisar, Roms store Forsvarer, formandede Gotherkongen Totilas til ikke at lægge den evige Stad øde. Han skrev til ham fra Partus:

„Forstandige og i det borgelige Liv erfarne Mænds Daad er det, at pryde Byer med smukke Værker, naar de ikke have dem, uforstandige Folks Handlemaade derimod, at berøve dem deres Prydelser og uden Sky at efterlade Efterverdenen dette deres Naturs Brændemærke. Blandt alle Byer, Solen lyser for, gjælder Rom for at være den største og mindeværdigste. Thi ikke har et enkelt Menneskes Magt bygget den, heller ikke har den i Løbet af kort Tid naaet saadan Magt og Skjønhed, men en lang Række af Kejsere, mange Forænder af de dygtigste Mænd, utallige Aar og umaadelig Rigdom have formaaet at samle der alt det Nødvendige og Kunstnerne fra hele Verden. Idet de nu lidt efter lidt byggede denne Stad, som du nu ser den for dine Øjne, have de overleveret den til Efterkommerne som et Monument for Verdens Dygtighed, saa at en Forseelse mod noget saa stort med Rette vilde være at betragte som et uhyre Niddingsværk mod alle Tidens Mennesker. Thi Forfædrene vilde berøves Mindesmærket om deres Dygtighed, Efterslægten Synet af hines Værker.“

Jeg vil ikke opholde Dem med at give Dem et Vidnesbyrd om de stedse lydeligere Klager, som den nye Skæbne af Roms gamle Ruiner og Tabet af mange af Middelalderens Monumenter vækker hos os; thi derom har jeg udtalt mig i et andet Brev og derom have allerede andre Udlændinge og ogsaa Romere skrevet. Og ogsaa De og alle Deres Kolleger i Akademiet for de skønne Kunster, mine Venner og Medbrødre, kunne

ikke uden dyb Smerte tage Afsked med det fængslende Billede af det gamle Rom, der har været saa mange Slægters Fryd og nu gaar under for stedse. Ethvert dannet Menneske ser med pinefuldt Øje, at Roms Ruiner for stedse rives ud af deres historiske Ramme og deres henrivende Forbindelse med Naturen, og enhver sørger over det nuværende Syn af Forum og det tilstødende Palatinerbjærg. Enhver beklager, hvad der allerede er svunden eller endnu skal svinde af Middelalderens Monumenter, som det sidste af Taarnene af Orsini-Anguillara i Trastevere; de Ofre, Tiberreguleringen allerede har krævet; det sørgelige Syn af Tiberøen, hvor det skønne Kloster San Bartolomeo vanskabes ved Tilbygningen af en Morgue. Enhver frygter nu for Skjæbnen af det ved Siden af Athens Akropolis mest ophøjede af hele Verdens Mindesmærker, Kapitolium. Trods Municipalraadernes Skjøn, hvis Protokol er mig bekendt, trods Dommen af selve de skønne Kunstners Akademi, har hint Projekt sejret, ved hvis Udførelse Kapitoliets hundredeaarige Skikkelse skal faa den mest moderne Omdannelse. Man begynder paa at rive Klosteret Aracoeli og Paul III's Taarn ned. Saa skal denne mægtige, Kapitoliet og Byen som en Borg beherskende Bygning forsvinde, til hvilken endnu Traditionerne af Roms Mirabilia fra Palatium Octaviani knytte sig, og ogsaa Skjæbnen af den saa isolerede Basilika Aracoeli, i Middelalderen det romerske Senats Kirke, vil tidligere eller senere være afgjort. Er ogsaa denne voldsomme Ødelæggelse paabudt af en uafvendelig Nødvendighed? Det spørger man paa denne Side af Alperne om med Forundring.

Hensigten med mine Linier til Dem er naaet. Det var væsentlig den, at sætte Dem, den dygtige Formand for det berømte Laug, der i Rom vogter de store Mesters Overleveringer og Kunstsjønhedens Palladium, i Kundskab om, i hvor høj Grad i mit Fædreland den offentlige Mening befrygter, at den evige Stads nu for sig gaaende Reformation kunde blive noget Andet, end dens ønskede og af alle Kulturfolk med Glæde hilsede Renaissance. De vil rette min Meddelelse til Dem, hvor den er fejlagtig, og seiv gjerne undskylde min Frihed, fordi den er dikteret af Ærefrygt for og Kjærlighed til Rom, som Enhver maa føle, der er

bleven, om end den ringeste, saa dog en Adoptiv søn af Alma Mater Roma.

München, den 17. Marts 1886.

Med fortrinlig Højagtelse

Deres hengivne Kollega i Akademiet Sct. Luca :

Ferdinand Gregorovius.

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndagen den 21. f. M. glædede Hr. Løjtnant *Lohrer* Foreningen „Unio“ med en kvik og oplysende lille Skildring af et Ophold i *Frankfurt a. M.* Efter at have dvælet ved Byens Oprindelse og Fortidsminder, fremdrog Taleren karakteristiske Træk af Frankfurternes Liv, Forlystelser, Tænke- og Udtryksmaade, og tegnede blandt andet et levende Billede af Frankfurt under en Oversvømmelse af Mainfloden. Sluttelig refererede Hr. *Lohrer* en Samtale, han havde haft dernede med den berømte Historiker, Professor *Janssen*, Forfatteren til det bekjendte Skrift „Geschichte des deutschen Volkes“. Foredraget modtoges med for tjent Bifald. — Søndagen den 4. Marts holdt Foreningens nidkjære Formand, Cand. phil. *L. Günther* et saa vel med Hensyn til Formen som til Indholdet lige udmærket Foredrag over den danske Konvertit, Anatomen og Biskoppen *Niels Stensen*. Taleren fik i den korte Tid, der stod til hans Raadighed, Lejlighed til at give en fyldig Skitse af vort berømte Bysbarn, der var født 2 Aar efter Griffenfeldt, nemlig Nytaarsdag 1638, og ligesom denne paa Kjøbmagergade. Faderen var Guldsmed, men Sønnen kastede sig allerede tidlig over Studierne og blev Student i 20 Aars Alderen. 1660 rejste han til Holland, hvor Anatomien den Gang blomstrede. Han kom dertil som oprigtig Lutheraner, men vendte tilbage i 1664 til Danmark med en Slags frisindet Kristendom. Samme Aar forlod han Landet og begav sig til Florents, hvor han endelig efter megen Overvejelse og ivrig, alvorlig Granskning, vendte tilbage til den katholske Kirke, *Alle Sjælesdag* 1667. I 1677 ud-

nævntes han til Biskop af Hannover og døde endelig efter mange Kampe og megen Modgang som Biskop af Schwerin den 26. Nov. 1686, og vi kunne saaledes i Aar fejre den 200aarige Mindedag om hans Død. Sluttelig henviste Hr. Günther dem, som ønskede fyldigere Meddelelser om Stensen, til et dansk Værk af Gehejmearkivar *Jørgensen* og til et tysk af *P. Plenkers*. Ogsaa dette Foredrag lønnes med velfortjent Bifald fra Medlemmernes Side; men man fristes dog ikke desto mindre, saa ofte man som her staar overfor ærlige Forsøg paa at styrke den unge Forening, til at udbyrde: ville Kjøbenhavns Katholiker ogsaa paaskjønne disse Forsøg? Ville de overhovedet komme til at indsee, hvor vigtig Foreningen „Unio“ ogsaa med Tiden kan blive for hele Menighedslivet i Hovedstaden og derfor ogsaa støtte den efter bedste Evne, medens den endnu er ung?

I Søndags, den 11. April, afholdt „Unio“ sin halv-aarlige *Generalforsamling* under livlig Deltagelse fra Medlemmernes Side. Efter at Lærer *Jensen* var valgt til Dirigent, gav Formanden, Cand. phil. *L. Günther*, en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Kassereren, Organist *Hammermüller*, oplæste dernæst Regnskabet, som viste et Overskud paa 10 Kr. 68 Øre, som dog ikke vilde være bleven opnaaet, hvis ikke Foreningen fra et Par Medlemmer havde modtaget forskellige Gaver. Efter en længere Debat om Sommerlokalet foretoges Valg af Formand og Sekretær, som efter Tur fratraadte, samt af 2 Repræsentanter til og 2 Revisorer for næste Halvaars Regnskab. *Bestyrelsen* kom derpaa til at bestaa af: Formand: Uhrmager *Heinlein*, Næstformand: Fabrikant *Feuerlein*, Sekretær: Bogholder *May* og Kasserer: Organist *Hammermüller*, samt 4 Repræsentanter, nemlig: Murermester *Günther*, Fabrikant *Sieglyer*, Skrædermester *Hutters* og Cand. phil. *Günther*. Til Revisorer valgtes Skomager *Larsen* og Bogholder *Joh. Brix-Hansen*. Efter en kort Forhandling om nogle Foreningsanliggender, sluttedes *Generalforsamlingen* med et „Leve“ for „Unio“, som vi herved anbefale paa det bedste til vore Trosfællers Velvillie.

Kirkelig Kalender.

- Søndagen den 18. April. Palmesøndag.** (Gudstjenesten i Sct. Ansgar begynder Kl. 9¹/₂ med Palmevielse og Procession). Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion tager sin Begyndelse. — **19. M.** Ferialdag; Lidelseshistorien efter Markus oplæses Kl. 8¹/₄. — **20. Ti.** Ferialdag. — **21. O.** Ferialdag; Lidelseshistorien efter Lukas.
- Skjærtorsdag, den 22. April.** Kl. 10 Levitmesse og derefter Procession. — Kl. 6 Aften: Andagt til det hh. Sakrament.
- Langfredag, den 23. April.** Kl. 10 Formiddagsgudstjeneste med Prædiken. — Kl. 6 Aften: Andagt til Jesu syv Ord paa Korset.
- Paaskelørdag, den 24. April.** Kl. 8 Ildens Indvielse, Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til Alle Helgenør, og høved Kl. 9¹/₄ Højmesse med Vesper.
- Søndagen den 25. April. Herrens Opstandelse. 1ste Paaske-**
dag. Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Aften Kl. 6 Andagt med Prædiken.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 16. Aprilis 1886.

Præfectus Apostolicus.

Bekjendtgjørelse.

Paa den højhellige Paaskedag vil der under begge Højmesserne; Kl. 6 og 10, blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedenfor den sædvanlige Kollect, til Bestridelse af Kirkens stadigt voxende Udgifter. To af Forstanderne ville foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Elisabethforeningens Bazar og Tombola, som afholdes i begge Paaskedagene i Kirkebygningens Skoleværelser i Stuen, anbefales til Menighedens velvillige Besøg.

Unio. Idag Søndag den 18. April Kl. 9 Foredrag: af Hr. P. Schwick: Gives der andre beboede Stjærner end Jorden?

Paaskesøndag: Møde som sædvanligt.

Literatur. I Paaskeugen udkommer „*Maj Maaned, helliget Jomfru Maria ved daglig Betragtning*“. Bogen tæller ca. 400 Sider og koster heftet 60 Øre; indb. 90 Øre.

Sct. Knuds Kapel. Gudstjenesten holdes paa de kommende Helligdage som sædvanlig Kl. 9.

Næste Nr. udbringes om Lørdagen paa Grund af den h. Langfredag. Annoncer indleveres inden Tirsdag Aften.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

N^o 17.

Søndagen den 25. April.

1886.

Indhold: Paaskefesten. Mindetale over Msgr. Huber. Brev fra Rom. Den h. Vincents. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Paaskefesten.

I Dag ønsker jeg alle Ugebladets Læsere et glædeligt Alleluja! Thi dersom der nogensinde i Aarets Løb er Grund til at ønske hinanden til Lykke, saa er det nu paa Paaskefesten. En glædeligere og lykkeligere Begivenhed gives der ikke, end den, at vor Forløsning er fuldbyrdet og Herren atter opstanden af Graven, hvori hans Fjender troede at forvare ham saa meget sikkert baade med Vagt og med Segl. Denne Begivenhed er saa meget mere glædelig, som den giver os den sikreste Borgen for Sandheden af vor h. Tro, og især for den Sandhed, at ogsaa vi engang skulle opstaa med Legeme og Sjæl og evindeligt deltage i Jesu Kristi Herlighed; han, som var den Førstefødte blandt de Hensovede, og som i Dag fejrer sin Opstandelse. Derfor gaar det ogsaa overordentlig højtideligt til i Kirken i Dag. Allerede før Daggy lød festlig Klokkeringning, Menigheden drager med Kors og Fa-

ner, under Afsyngelsen af Sangen „Kristus er opstanden“, gennem Kirkens Gange, — i andre Lande endog i det Fri. Derefter begynder den første højtidelige Messe til Ære for den opstandne Frelser. Præsterne forrettedes h. Tjeneste i de bedste og kostbareste kirkelige Klæder, som Gudshuset ejer. Paa Alteret staar det blomsterkransede Krucifix, Billedet af Sejrherrn over Døden og Djævelen. Paa Evangeliesiden af Alteret staar det store, flammende Paaskelys; det er et Sindbillede paa den Opstandne, hvis fem glørværdige Vunder sindbilledliggjøres ved fem Virakskorn, som i Korsform ere indsatte i Lysets rene, hvide Vox. Atter og atter gjenlyder i de kirkelige Liturgier Alleluja'et, og alle Salmemelodierne, som Du i Dag hører, bærer Præget af den ophøjede Glædesfest, vi fejre, og som bedre kan føles, end beskrives. I de kristelige Familier hersker der hellig Glæde; man forærer hinanden Paaskeæg. Du maa ikke anse dem for en gammel, intetsigende Skik; thi de have en dyb Betydning. Mange Aarhundreder igjennem bleve de højtideligt velsignede i den katholske Kirke. De røde ere et Sindbillede paa Kjærlighed, de blaa paa Tro, de grønne paa Haab, de hvide paa Hjærtensrenhed og de violette paa Ydmyghed; og det er Dyder, som vi alle maa tragte efter at naa til Fuldkommenhed. For øvrigt ere Paaskeæggene slet og ret Sindbilleder paa den opstandne Frelser. Dets ydre haarde Skal ligner den Gravklippe, som Herren gjennembrød, ligesom det lille Dyr i Ægget bryder igjennem Skallen, og saaledes kommer levende frem. Ogsaa det lille Lam med en Fane ved Siden er et Sindbillede paa Frelseren, der taalmodig som et Lam lod sig føre til Slagterbænken, Korset; men netop ved sin Død sejrede over Død og Helvede, hvad Sejrsfanen hentyder til.

Maatte alle Sindbillederne, som Du forefinder i disse Dage, bidrage til at vække og forøge Paaskeglæden hos dig! Maatte selve den glade Paaskemorgen

endelig være et Forbillede paa hin *sidste* Paaskemorgen, da vi ved Basunens Lyd skulle forlade Gravene, for at gaa ham i Møde, som skal komme paa Himlens Skyer med stor Magt og Herlighed for at dømme Levende og Døde!

Mindetale over Msgr. Huber,

holdt i Stockholm den 30. Marts 1886

af

Past. **E. Benelius.**

(Sluttet).

Ligesaa utrætteligt som den Afdøde var virksom i Skolen, ligesaa utrættelig var han i *Kirken*, ved Alteret, paa Prædikestolen og i Bodens h. Domstol; en trofast Hjælp for sin elskede Ven og aandelige Fader, vor ærværdige Sognepræst, en anden Laurentius for sin ærværdige Fader, Biskop Studach, med hvem han var forenet ved den sønlige Hengivenheds ømmeste Baand. De faa Øjeblikke, som hans daglige Gjerning levned ham, benyttede han til *Forfattervirksomhed*, idet han skrev eller oversatte forskjellige religiøse Bøger, for ved det skrevne Ord at styrke i Troen dem af sine Brødre, til hvem hans levende Ord ikke længere kunde naa.

Saaledes hengik 29 Aar for den Hensovede, Aar, som Verden vel ikke lagde Mærke til, men hvis Dage dog alle ere optegnede med gyldne Bogstaver i Livets Bog.

Da ventede der ham en *Udmærkelse*, en Udmærkelse, som han ikke havde søgt, ikke ønsket, ikke ventet, som han paa enhver Maade vilde forebygge. En mangeaarig fortrolig Ven af ham, Vikariatets daværende Administrator, maatte i en Embedsskrivelse

gjøre den h. Stol opmærksom paa, at der fandtes blot ét Middel til at formaa den ydmyge Præst til at modtage denne Værdighed, nemlig en ligefrem Befaling fra den h. Fader. Befalingen kom den 13. Sept. 1874 og *Johannes Georg Huber* var Biskop Studach's Efterfølger og *apostolisk Vikar i Sverrig*.

Hvad den Afdøde i den Tid, han forestod den katolske Kirke i Sverrig, har udrettet for dens indre Befæstelse og ydre Udvikling, det er i altfor frisk Hu-kommelse, til at det her behøver at omtales. Hans Haab grundede sig først og fremmest paa Gud og derefter paa Skolen og Fremtiden. „Naadens Øjeblik,“ sagde han ofte, „vil komme en Dag, jeg vil ikke opleve det; mig er det nok at have saaet med Taarer; andre skulle høste med Glæde; thi vi dø ikke.“

Den 1. April 1884 modtog vor afdøde Overhyrde af den h. Fader Pave Leo XIII en hædrende Anerkjendelse af den Iver og Klogskab, hvormed han vogtede den ham anbettede Del af Kristi Hjord; han blev op-højet til *apostolisk Protonotar og pavelig Husprælat*, høje kirkelige Værdigheder, som, uden at meddele Vedkom-mende den biskoppelige Vielse, stiller ham i Rang næst-efter Kirkefyrsterne. Selv om den h. Fadere Anerkjendelse af hans Virksomhed i Sverrig glædede den Afdøde, saa var han paa Grund af sin Ydmyghed dog næppe til at formaa til at offentliggjøre sin nye Værdig-hed: „I vide“, sagde han kort, „at jeg ingen Ting er og ingen Ting vil være.“

Fordringsløshed, Ligefremhed og Selvfornægtelse var jo Grundtrækkene i hans skjønne Sjæl. Alt var godt nok for ham, intet Arbejde for ringe, ingen An-strængelse for besværlig. Mod Andre derimod var han, endog indtil sit Livs sidste Øjeblikke, fuld af forekom-mende Opmærksomhed, fuld af Omhu, Beskedenhed og Kjærlighed, af Hjærtet taknemlig for den mindste Tje-neste, deltagende i Alles Sorger, lindrende enhver Nød, han vel formaaede.

Ydmyghed og Godhed, Godhed og Ydmyghed, det var begge de fremherskende Træk i hans ædle Karakter. Lægge I dertil en *stedse forsagende Offervillighed*, en ukunstlet Barnetro, en uskrømtet Fromhed, en hjærtelig Kjærlighed til Kristus og hans h. Moder, saa ville I have et nogenlunde fuldstændigt Billede af hans helige Liv og Levned. Paa hans Gravsten burde i Sandhed indhugges den kristne Digtets Ord, de samme Ord hvormed hans aandelige Foresatte, Vikariatets da som nuværende Administrator, i en Skrivelse til den hellige Stol kjendetegnede hans Liv: „Qui pius, prudens, humilis, pudicus, sobriam duxit sine labe vitam“, „from, vis, ydmyg og kysk var hans Levned, pletfri hans Livsvandel.“

Saaledes, kristelige Tilhørere, var vor Overhyrde, saaledes var hans *Liv* — og *Døden* lignede Livet.

2. Sygdommen, kjære Tilhørere, Dødens Engel, havde tidligt indfundet sig; men den hensovede Overhyrde skjulte Ondet saa længe han kunde, og da han ikke længere kunde skjule det, vilde han dog næppe unde sig Hvile. Efter Lægernes Udsagn maa han have lidt store Smerter, men som han skjulte Sygdommen, saa skjulte han ogsaa dens Besværligheder; han led med englelig Taalmodighed, og ingen Klagelyd kom over hans Læber. Man havde søgt at indgyde ham Haab om hans snarlige Helbredelse; men selv hengav han sig ikke til noget bedrageligt Haab. Han talte aabent om sin forestaaende Død og ytrede ofte det Ønske, at han snart maatte dø, for at „*være hos Kristus*.“ I et af sine Breve fra Januar Maaned til en af Vikariatets forhenværende Præster, som han særlig elskede, skrev han: „*Jeg har ikke længere noget andet Ønske, end snart at kaldes hjem af den gode Gud; jeg er træt, træt indtil Døden*.“

Tidlig havde han ordnet sine Anliggender, hele hans Liv havde jo været en Forberedelse til Døden. For ikke at være Aarsag til Bekymringer for sine

Venner og de trofaste Plejersker, som droge Omsorg for ham med den mest hengivne Kjærlighed, modtog han i al Stilhed, fem Dage før sin Død, de Døendes Sakramenter; Herrens hellige Legeme modtog han, af Ærbødighed for Sakramentet, fastende under hele sin Sygdom og endnu paa selve Dødsdagen.

Dér laa han da hengiven og tilfreds, med Fred i Hjærtet, med Fred paa Ansigtet, lidende og bedende. Stedsø havde han elsket Rosenkransen — denne den Lærdes og Ulærdes Yndlingsbøn — men nu var Rosenkransen hans eneste Glæde, hans sidste Bøn for os. Han kunde ikke længere arbejde for os, men han kunde endnu bede, han kunde endnu lide for os.

Hvad var det vel, kristelige Tilhørere, som indgav den Afdøde den Selvbeherskelse under Sygdommens Smarter, den Sindsligevægt, den Fred, den glade Stemning, som vakte almindelig Beundring? Det var „*Kristi Kjærlighed*“, Kjærligheden til den gode Mester. Et Blik paa ham, som fordem og for ham havde tømt Lidelsens bitre Kalk, et Blik paa ham, hvis Billede hang paa Væggen over Sygelejet, gav ham Mod og Kraft og Lyst til at lide med og for ham.

Hvad var det vel, der ved Dødens nære Komme indgav den Syge den fortrøstningsfulde Tillid, den barnlige Fortrøstning, som besjælede ham? Det var „*Kristi Kjærlighed*“, Kjærligheden til ham, hvem han alene elskede i sin Sundheds Dage. Da jeg en halv Time før hans Bortgang vovede at minde ham om den Løn, som ventede ham efter saa mange Aars Arbejder og Møjsommeligheder for Herrens Skyld, svarede han smilende: „*Ikke derfor haaber jeg; men for den gode Mesters Kjærligheds Skyld; han har sluppet Røveren ind i sin Himmel, saa lader han vel ikke mig staa udenfor.*“ Stedse sig selv lig, forblev han sig lig indtil det sidste Øjeblik. Og dette Øjeblik kom kun altfor tidligt. Det var om Søndagen den 21. ds. Kl. 3¹/₂ om Eftermiddagen.

For sidste Gang havde hans gamle Ven styrket

hans Sjæl med Kirkens Naadeskatte; under dennes og to andre Præsters samt den Søsters, som saa trofast havde plejet ham, fælles Bønner, Velsignelser og Taarer, medens der i Huskappellet foran den i Sakramentet nærværende Gud og Frelser holdtes Forbønner for ham, efter en kort og blid' Dødskamp, ved fuldkommen Bevidsthed — endnu et Par Minutter før sin Død havde han med Inderlighed trykket sine kolde Læber paa den Korsfæstedes Billede — overgav han sin rene, hellige Sjæl i sin Skabers Hænder.

Saaledes døde vor Overhyrde. „*Ecce quomodo moritur justus.*“ „*Ser, hvorledes den Retfærdige dør! Verden agter ikke derpaa; men hans Minde er i Fred og hans Bolig i Sions Stad.*“ Den gode og trofaste Tjener, han har været tro i det Lidet; nu er han sat over Meget; nu er han indgaaet til sin Herres Glæde.

Vor Overhyrde er død. Men „*som død taler han endnu;*“ som død tilraaber han os med Apostlen: „*Vor der mine Efterfølgere, ligesom jeg var Kristi Efterfølger!*“ (1. Kor. 11, 1). Og atter: „*Ihukommer mig, eders Foresatte, som taledede Guds Ord til Eder!*“ (Hebr. 14, 7.) „*Dette, mine Børn, er mit Testament, dette er min sidste Bøn til Eder.*“

Saa far da vel, Fader, far vel! Vi lægge dig i Dag i Jordens Skjød med al den Højtidelighed, som en taknemlig Kjærlighed kan indgive. Far vel, du Elskede, far vel! Du har taget vore Hjærter med dig. Far vel og hvil i Fred! En anden, en bedre Dag skulle vi atter gjenses. Indtil da far vel! far vel!

Et Brev fra Rom.

Af Dr. H.

(Sluttet.)

Til at protestere mod denne Eremgangsmaade i Rom har ethvert dannet Menneske, lige meget til

hvilket Land han hører, ikke blot Ret, men ogsaa Pligt. Fra det verdensbeherskende Rom er Dannelsen bragt til alle Nationer. Rom var, for at benytte sig af Winkelmanns Ord, for alle bedre Mennesker i ethvert Land det moderne Livs Højskole. Rom har givet Danmark en Thorvaldsen.

Da Pavens Rom, det er en Udtalelse af Grimm, blev til Italiens Rom, har man ikke baaret sig ad paa en Maade, der er værdig den store Fortid, som Pavedømmet repræsenterer, eller som Michelangelo's Kirke og Bramantes Palads have Ret til at fordre. I Maj 1882 blev Loven, som regulerede Byens Udvidelse, vedtagen. Den ledende Aand i Byggeforetagendet, det vedkjendtes, var Had til Kristendommen. Det kristne Rom havde engang hævet sig paa Ruinerne af det hedenske, og efter Konstantins Sejr ved den milviske Bro over Maxentius, plantet Korset paa Toppen af Kapitolium. Afgudstemplerne — Minder om hvor dybt Menneskeslægten var i Stand til at fornede sig selv — bleve nu Substruktion for Kirker til Ære for ham, der ved sin Død paa Korset søndertraadte Slangens Hoved. Nu vil man ofre 19 Millioner paa at ødelægge dette Kapitolium. Begyndelsen er gjort med Paul III's Taarn. Hvor langt hellere burde man benytte de 19 Millioner til at opkjøbe Villaer og Haver, der saa kunde bevares for Offentligheden, end til at ødelægge et af alle Tidernes mest fremragende Mindesmærker.

Alle de prægtige Villaer med deres omfangsrige Haver, som omgive Byen indenfor dens Mure, blive nu ødelagte og omdannede til Byggepladser. Overalt voxer nye prosaiske Gader i Vejret med himmelhøje Kasernebygninger. Det er denne Gang en kjedelig By at være i; man er næsten i ligefrem Livsfare i hver Gade med det Mylr af højhulede Kjærrer med Affald eller Byggemateriale, der i endeløse Rækker fylde Gaderne med Smuds og Larm baade tidlig og sent. Ulykkestilfælde med disse Kjærrer høre til Dagens Or-

den og danne en staaende Rubrik i Bladene. Skarer af fremmede Arbejdere, Gud maa vide hvorfra, vandre overalt omkring og lade mange Steder den virkelige Befolkning helt forsvinde, og afsætte Gadeuorden og Slagsmaal, hvor den altid beredte Kniv spiller en Hovedrolle. Var det før en Fornøjelse at være i Rom, saa føler man sig nu kun altfor ofte om Dagen ubehageligt berørt. Den Gang Florents skulde dannes om til Hovedstad, var man saa indsigtfuld, at lade det Gamle blive staaende og sætte nye Kvarterer til ved Siden af. Det brede Terræn tillader det i Rom endnu bedre, men Ondskaben gik her over Forstanden. Og den onde Samvittighed og Angsten for, at en eller anden Begivenhed kunde træde opholdende eller hindrende imellem, lader Entreprenørerne hverken Rist eller Ro. Dag og Nat maatte der arbejdes paa Nedbrydningen af Paul III's Taarn, selv i øsende Regnvejr. Der er nu Mange, som mene, at de brede, nye Kvarterer med deres snorlige Gader slet ikke passe for det romerske Klima. Til Via Nazionale har man ikke givet sig Tid til at beregne Stigningen. Det Hele er Hastværksarbejde.

Ogsaa Vatikanets og Peterskirkens Arkitektur lider under denne Byggemani, og ethvert rettænkende Menneske maa føle, hvor krænkende det er for Kirkens Overhoved, at man rykker Vatikanet saa tæt paa Livet med denne høje, hvert æsthetisk Forhold ødelæggende Række af Beboelses-Kaserner paa den ene Side, og fra den anden Side i tæt Halvkreds lader Teglovne omgive det med deres Skorstene, fra hvilke Røgen i smudsige Skyer trænger ind i de pavelige Haver. „I hans egen Bolig“, siger *Grimm*, „havde man dog skullet lade Leo XIII, en gammel Lærd, om hvis velvilige Natur Ingen nærer nogen Tvivl, i Ro.“ Frimurerbladet *Capitale* erklærede for nogen Tid siden aabenlyst, som Maal for de paa denne Side foretagne Arbejder, at blokere Vatikanet: „Det skal belejres som en Fæstning“. Fra Engelsborg som fra Monte Mario

ere Kanonerne rettede imod Vatikanet og Peterskirken.

Gregorovius betegner Ødelæggelsen i Rom som *Vandalisme*. Og hvilket andet Navn passer vel bedre, for kun at nævne *ét*, paa Fremgangsmaaden mod Villa Ludovisi, Roms, ja, maaske Verdens dejligste Park. Historien vil en Gang tale om, hvorledes man slagtede denne Villa til Byggegrunde.

Under Rom er der ogsaa, som bekjendt, en underjordisk By, *Katakomberne*, dyrebar for enhver Kristen som Hvilested for vore første Medbrødre, af største Vigtighed for Kunsthistorien i de første kristne Aarhundreder. Naar nu ogsaa denne Egn falder som Offer for Pengespekulanterne, der operere i Nærheden af disse Begravelsespladser, maa det da ikke befrygtes, at disse interessante Katakomber synke sammen under Vægten af sex Etages Kaserer?

Rom er blandt Verdens levende Byer den ældste. Fra dens mythiske Begyndelses Tid af indtil nu har Rom haft en uhyre Kjæde af, i hvert Aarhundrede forstaaelige, Skjæbner. Alle disse Epoker have i Rom efterladt Spor af deres materielle Existens, hvis Betragtning ligesom bringer os i umiddelbar Berøring med de Tider, der frembragte dem. Rom er Indbegrebet af Monumenter fra enhver Tidsalder; at forgribe sig paa dem er et Attentat paa, hvad Verden besidder i Rom. Rom staar som en vidunderlig historisk Helligdom; at se dets Ruiner og Paladser opløfter og styrker. At betræde Roms Jordbund har noget Henrivende ved sig, som Hjemmets efter en lang Skilsmisse. Denne Jordbund burde ikke falde i Spekulanterens Hænder, og derfor gjælder det om at redde, hvad der endnu er tilbage.

Den hellige Vincents af Paul.

(Sluttet.)

XL Kapitel.

Næppe havde Vincents fuldendt dette Værk, Ordningen af Hittebørnenes Forplejning, før andre Ulykkelige lagde Beslag paa hans Tid og paa hans Penge-midler.

Krigen rasede paa den Tid omtrent overalt i Frankrig, Paris var fuldt af Oprørere; Pest, Sygdom og den forfærdelige Hungersnød hjemsøgte mange af de forhen saa rige og blomstrende Provinser. Det var atter Vincents, som skaffede Hjælp til de mange Elendige; hans Missionærer og barmhjærtige Søstre vare overalt paafærde, og ikke skyede de tilbage for noget Offer eller for nogen Anstrængelse, naar det gjaldt at frelse de Ulykkeliges Legemer og Sjæle. Som i Lothringen uddelte de Penge, Fødemidler og Klæder, opbyggede og udsmykkede Kirkerne, begravede de Døde, optog de Syge i Hospitalerne; den Hjælp, de bragte Alle, var saa stor, at man med Rette har sagt, at den fuldkomment stod i Forhold til Ondet.

Alene i Paris uddeltes der fra St. Lazarus daglig Suppe til fjorten, femten Tusinde Fattige, der ellers vilde være omkomne af Sult. Forøvrigt vare især Provinserne Pikardiet og Champagne de mest hjemsøgte og dem, hvortil Vincents sendte den største Hjælp. Desværre bukkede mange af de opoffrende Missionærer under for de store Anstrængelser i Forbindelse med den slette Kost, de undte sig selv, og flere af de barmhjærtige Søstre bleve ogsaa bortrevne. „Salig den“, sagde Vincents, „der dør med Vaaben i Haand og som henter Sejerspalmen paa Slagmarken“. — Men den skjønneste Gjerning, der smykkede Vincents' otteoghalvfjerdsindstyvende Aar, var Oprettelsen af et Hospitium for fattige Gamle. En Borgermand i Paris havde

givet ham en større Sum Penge til dermed at gjøre Et eller Andet til Guds Ære, og den Hellige besluttede da at indrette et Hjem for de gamle Stakler, der, skjønt de vare ved Gravens Rand, dog ofte ikke tænkte paa at frelse deres Sjæl, men kun paa at slaa sig kummerligt igjennem ved Tiggeri. Han begyndte med et forholdsviis ringe Antal, fyrretyve Mænd og lige saa mange Kvinder; ansatte barmhjærtige Søstre til at passe dem og en Missionær til at varetage deres aandelige Tarv. Men da Damerne i hans Barmhjærtighedsforening havde taget dette nye Etablissement i Øjesyn, bleve de saa opbyggede og begejstrede, at det enstemmig blev besluttet at udstrække Omsorgen til alle Fattige i Paris. Vel blev Vincents forfærdet ved Tanken om at indrette et Hospitium for fyrretyve Tusinde Tiggere, men da han havde overlagt sig Sagen med Gud, og da han saå Damernes Iver tiltage, istedenfor at kjølnes, i den Betænkningstid, han havde paalagt dem, saa greb han Sagen trøstig an, og det lykkedes ham at erhverve den store Bygning *la Salpetrière* hos Kongen.

Vincents havde villet begynde med nogle faa Hundreder og lidt efter lidt øge Antallet; han vilde kun have optaget de Fattige, der selv ansøgte derom; men Damernes Iver var altfor stor til at lytte til hans Fornuftgrunde. Alligevel viste det sig, at der ved Stiftelsens Aabning kun meldte sig imellem fire og fem Tusinde Tiggere til Optagelse, Resten havde enten trukket sig tilbage i Provinserne, eller taget Arbejde, for at undgaa at føre et ordnet Liv. Da Parlamentet havde bestemt, at ingen Tigger længer maatte ses i Parises Gader, efter at *la Salpetrière* var bleven aabnet for dem, havde Vincents imidlertid faktisk løst den Opgave, som havde bragt saa mangen Anden til at fortvivle, nemlig at rense Paris for alle de Vagabonder, der ofte tiggede, blot for at undgaa at arbejde, og tillige at sikre alle gamle værdige Trængende en rolig Alderdom og en salig Død.

XII. Kapitel.

Men dersom vi vilde beskrive eller blot opregne alt det Gode, som Vincents har udrettet i sit lange Liv, vilde vi aldrig ende denne lille Skizze, der allerede har overskredet de Grænser, vi oprindelig havde sat os. — Lad os endnu blot mindes den Iver, med hvilken Vincents bekæmpede Vranglæreren *Jansenius* og hans Tilhængere, og den Underkastelse og Lydighed, han selv altid viste mod Kirken; lad os berøre, hvorledes disse Egenskaber i Forbindelse med hans heroiske Ydmyghed, hans fuldstændige Selvforglemmelse, hans brændende, utrættelige Kjærlighed til Næsten og hans Om-sorg for dennes legemlige og aandelige Tarv, udgjorte hans Karakters fremherskende Træk.

Dertil kommer en sjelden Energi i at udføre det Gode og overvinde alle Hindringer, Blidhed og Mildhed mod Andre, Haardhed mod sig selv, Fasthed i Ud-øvelsen af sin Pligt og Visdom og Besindighed i Alt, hvad han foretog sig.

Og lad os da saa tage Afsked med Ydmyghedens og Kjærlighedens Apostel, med vor kjære *Vincents af Paul.* I 85 Aar har han tjent Herren med Iver og en aldrig svigtende Troskab, nu længes han efter den evige Hvile. Hans aandelige Børn staa ved hans Leje, han retter for sidste Gang de bristende Øjne paa dem og hans skjælvende Stemme udtaler den sidste Velsig-nelse over dem. Han lytter til de Bønner, der læses for ham, og svarer med sagte Røst.

Og uden Strid og Kamp slumrer han ind, Livs-lampen har ikke mer Olje, — den slukkes!

Han blev begravet under umaadelig Tilstrømning i sin Ordens Kirke den 28. September 1660, Dagen efter sin Død. En simpel Marmorplade, hvorpaa læses hans Navn, Fødsel og Dødsaar betegner Stedet.

I Aaret 1712 aabnedes Kisten i 54 Vidners Nær-værelse, og man fandt Liget fuldstændig konserveret.

De talrige Bønhørelser, der fandt Sted ved Vincents' Grav, og de Petitioner, der strømmede ind fra alle Egne i hele den kristne Verden, bevægede Pave Klemens XII til at udstede Kanonisationsbullen den 16. Juni 1737. Laterankirken var i den Anledning smykket med usædvanlig Pragt, og overalt i Frankrig, Italien og Polen, hvor den Hellige især var kjendt, fejredes der de herligste Kirkefester, for at hædre den, der her paa Jorden havde sat sin største Ære i at være glemmt og miskjendt, og hvis Hædersnavn havde været „*De Fattiges Fader*“.

Francoise.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. De herværende tre *Vincents-Konferentser* afholdt deres første *Generalmøde* for i Aar Tirsdagen den 16. Marts Kl. 8 Aften i Svendeforeningens Lokale paa Frederiksberg. Skjønt Vejret var alt andet end indbydende, havde ikke desto mindre henved 40 Medlemmer indfundet sig. Ogsaa Hs. Højærværdighed Hr. Præfekt *von Euch* bærede Mødet med sin Nærværelse. Efter at det paa sædvanlig Maade var aabnet med Bøn af Hr. Past. *Böhmer*, der havde overtaget Præsidiets, gav Sekretæren for de enkelte Konferentser, nemlig Hr. Lærer *Ertner* for St. Ansgars-Konferents, Hr. Fabrikant *Grünevald* for St. Mariæ-Konferents og Hr. Kand. *Günther* for St. Josefs-Konferents, en kort Oversigt over Virksomheden siden sidste Generalmøde den 11. Dec. 1885. Det fremgik heraf, at Vincentsforeningen i Kjøbenhavn havde haft en glædelig Fremgang; Medlemmerne — i alt Fald de aktives — Antal var voxet, Indtægterne havde været rigeligere og, hvad der ikke bør overses, man havde nu, da der fandtes Konferentser baade paa Nørre- og Vesterbro, bedre og med mere Skjøn kunnet varetage de fattige Familiers Tarv.

Imidlertid havde det ogsaa allerede vist sig, hvor gavnligt det vilde være være i forskellige Retninger, naar der blev dannet et *Lokal-Bestyrelsesraad* for alle

Byens Konferentser. Da Generalraadet i Paris alt tidligere havde opfordret dertil og denne Sag ogsaa paa forrige Generalmøde havde været paa Tale, anmodede Præsidenten de Forsamlede om ved skriftlig Afstemning at vælge en Præsident for det lokale Bestyrelsesraad. Stemmernes Majoritet faldt paa Hr. Past. *Böhmer*, der modtog Valget og, da han ifølge Statutterne ikke samtidig kunde være Præsident for St. Ansgars Konferentsen, udnævntes Hr. Kapellan *Braun* til Præsident for denne Konferents.

Endnu forskjellige andre Sager til Foreningens Fremme bleve forhandlede. Blandt andet ville vi fremhæve et Forslag, som fremkom, om ogsaa at formaa Ikke-Medlemmer til at interessere sig for Vincentsforeningen, saa de støtte denne saa tidssvarende Institution ved frivillige Bidrag og Gaver, da Konferentserne jo i Regelen bedre end Privatpersoner kunde indestaa for, at Gaverne blive godt anvendte og uddelte til virkelig Trængende. Ligeledes de saak. *Samleforeninger*, som andensteds indbragte en ikke ubetydelig Sum i Aarets Løb. Der meldte sig otte Medlemmer, som vilde sørge for at ordne det i saa Henseende Fornødne. Derefter rettede Hr. Præfekten endnu nogle Ord til Forsamlingen, for at opmuntre Medlemmerne til med udholdende Iver at virke i Foreningens Øjemed og for dens Fremgang inadtill ved ufotrødent og ihærdigt Arbejde i Næstekjærlighedens Tjeneste og udadtill ved ved forskellige Lejligheder at optræde *in corpore* som Vincentsbrødre. Ved Guds Hjælp vilde Vincentsforeningen da ogsaa blomstre og udvide sig, hvad han ønskede den af ganske Hjærte.

Fordsættende, at det ogsaa vil interessere Udenforstaaende, tilføje vi endnu en kort Oversigt over de enkelte Konferentsers Virksomhed i Aarets Løb. *Sct. Ansgars Konferents* tæller 31 aktive og 4 bidragydende Medlemmer. Tilgangen af nye Medlemmer i det forløbne Aar var 11, medens 2 vare afgaaede ved Døden og 1 Medlem bortrejst. Af 21 til Understøttelse fast optagne Familier have 17 erholdt stadig Hjælp og ere blevne besøgte af Medlemmerne. Desuden have 8 Familier og nogle enkeltstaaende Personer modtaget midlertidig Hjælp.

Understøttelsen blev givet dels i Kontanter, dels i Naturalier, hvortill ogsaa kan henføres en Del Brød-

og Kulkort, samt Beklædningsgjenstande for Voxne og Børn. Indtægten, iberegnet en Gave fra Paris, udgjorde 568 Kr. 57 Øre; Udgiften: 538 Kr. 74 Øre; Kassebeholdningen: 29 Kr. 83 Øre; Bibliotheket, som blev forøget med 42 Bind, ejer 378 Bøger, som gratis udlænes til Menighedens Medlemmer. Der afholdtes 48 Møder, i Gjennemsnit besøgte af 15 Medlemmer.

St. Mariæ Konferents tæller 9 aktive og 6 bidragydende Medlemmer. Den havde en Indtægt af 426 Kr. 88 Øre, iberegnet en Gave fra Paris. 14 Familier ere understøttede, særlig med Hensyn til Huslejhjælp. Desuden udbetalte den kontante Beløb, samt en Del Spisebilletter og Beklædningsgjenstande for Voxne og Børn. Dens Bibliothek ejer 40 Bind.

St. Josefs Konferents tæller 8 aktive og 2 bidragydende Medlemmer. Den har 7 Familier til regelmæssig Besøg og Understøttelse, mens 3 Familier have erholdt midlertid Hjælp. Ydelserne bleve næsten udelukkende givne i kontante Penge, deriblandt ogsaa Huslejhjælp; dog har den ogsaa uddelt baade Spisebilletter og Beklædningsgjenstande. Indtægten, iberegnet en Gave fra Paris, udgjorde 329 Kr. 69 Øre; Udgiften: 215 Kr. 75 Øre; Kassebeholdning: 113 Kr. 94 Øre. Konferentsen, der er den sidst oprettede, har allerede et lille Bibliothek paa 20 Bind.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 25. April. Herrens Opstandelse. 1ste Paaske-
dag. Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse i Sct. Ansgar, derefter Levitmesse og Prædiken. Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 anden Levitmesse og Prædiken. Kl. 6 Aften: Festandagt og Prædiken.

Mandagen den 26. 2den Paaskedag.*) (Gudstjenesten som paa Søndagene). Kl. 6 Aften: Festandagt. — **27 Ti.** 3die Paaskedag. (Kirkelig Bededag; efter Skolemessen Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Bøn-Procession og Litanier til alle Helgener.) — **28. O. 29. To. 30. F. 1. Maj, L.** Oktavdage af Paaskeugen.

Søndagen den 2. Maj. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe; under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og annamme deres første h. Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille Messe i Sct. Ansgar; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“.

*) NB. De Troende mindes om, at de paabudte Fastealuisser maa være neclagte i de dertil opstillede Bøsser i Præfektorets Kirker inden anden Paaskedag inkl.

Sct. Knuds Kapel: 1. og 2. Paaskedag: Kl. 9 Højmesse med Prædiken.

Majandagt holdes i Sct. Ansgars Kirke hver Søndags-Aften Kl. 8 hele Majmaaned igjennem. Første Gang Lørdag den 1. Maj.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 18.

Søndagen den 2. Maj.

1886.

Indhold: Til Førstkommunikanterne. Msgr. Isquierdo. Eugeniakapellet i Stockholm. Farachit. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Til Førstkommunikanterne.



Kjære Neokommunikanter! Eders inderligste Længsel opfyldes i Dag; *naadefulde* tør man kalde eder, thi *Jesus* tager Bolig i eders Hjærter. Det er da ogsaa eders Pligt, at takke ham af ganske Hjærte for denne Naade; at tilbede ham af ganske Hjærte; at opofre eder til ham helt og holdent.

Men I maa ogsaa betænke, at der i Dag er oprunden et nyt Tidsafsnit for eder. Ligesom de Ret-

færdige i den gamle Pagt, ventede ogsaa I paa Frelserens Komme; i Dag begynder den nye Pagt for eder, thi „Frelseren er født“ i eders Hjærter. Hidtil have I forberedt eder til denne eders *første* h. Kommunion; for Fremtiden maa I forberede eder til eders *sidste* h. Kommunion. Men, da I ikke vide, hvornaar den sidste h. Kommuniondag oprinder for eder, saa maa I for en Sikkerheds Skyld forberede eder til *enhver* h. Kommunion, som Gud i sin Barmhjærtighed maatte forunde eder, som var den eders første og sidste Kommunion. Og for at lette eder denne Opgave, vil jeg henvise eder til et herligt Forbillede paa en saadan Forberedelse, nemlig til den h. *Aloysius af Gonzaga*, som af Kirken med Rette kaldes „en Engel paa Jorden“, og paa hvem det allerede herved gik i Opfyldelse, hvad Frelseren en Gang sagde om de fromme og retfærdige Sjæle, som opnaa en herlighedsfuld Opstandelse: „*De skulle blive som Guds Engle i Himlen.*“

Men hvorledes nærmede Aloysius sig da Herrens Bord? Som *en Engel*; thi han modtog sin *første* h. Kommunion, sin *anden* og tredie og alle de følgende Kommunioner, og endelig sin *sidste* Kommunion som en jordisk Engel.

1. Aloysius var en jordisk Engel ved sin *første* h. Kommunion, d. v. s., at selv om en Engel fra Himlen i en jordisk Skikkelse var traadt hen til Herrens Bord, saa vilde han næppe have kunnet nærme sig andægtigere, end den h. Aloysius gjorde det ved sin første h. Kommunion.

Aloysius var 12 Aar gammel og havde hidtil levet som en Engel, men „Englenes Brød“, den h. Kommunion, havde han endnu ikke nydt. Paa en Visitatsrejse i sit Bispedømme kom Ærkebiskoppen af Majland, den h. *Karl Borromæus*, ogsaa til Castiglione, hvor Markgreven af Gonzaga, Aloysius' Fader, boede. Ærkebiskoppen glædede sig overordentligt over at lære denne fromme Yngling at kjende; han lagde Mærke til Yng-

lingens Andagt og Hjærtensrenhed, samtalede længe med ham, og saå hvorledes Gud drog Omsorg for, at denne ædle Plante herligt blomstrede imellem Hoffivets Torne og Tidslær. Ærkebispem blev ganske indtagen i Aloysius og denne atter i den fromme Ærkebiskop; og han bevarede Bispens Ord som Guds Ord trofast i sit Hjærte. — Den h. Karl spurgte Ynglingen, om han endnu ikke havde modtaget den h. Kommunion, og da Aloysius svarede benægtende, opmuntrede Biskoppen ham til at forberede sig til Modtagelsen af det Allerh. snarest muligt. Han underviste derefter Ynglingen om det allerh. Altrens Sakramente og den h. Kommunionens ophøjede Væsen, og om hvorledes han skulde forberede sig til den værdige Modtagelse.

Denne Forberedelse underkastede Aloysius sig med overordentlig Iver og Flid. Først gennemgik han omhyggeligt hele sit tidligere Liv, for at der ikke skulde blive noget Urent klæbende ved hans Hjærte. Derefter anklagede han sig i Skriftemaalens h. Sakramente for sine Synder og Fejl med en saadan Sønderknuselse, Anger og Ydmyghed, at den fromme Biskop i højeste Grad forundrede sig over Ynglingens Samvittighedsfuldhed, Indsigt, Forstand og Hjærtens Renhed. Hvad der ellers foregik i Ynglingens Hjærte, og med hvilken glødende Kjærlighed og Længsel han modtog den him. Spise, det véd kun Gud alene, som gennemskuer Hjærterne. Fra det Øjeblik af, han modtog den h. Kommunion, opfyldtes hans Hjærte af den inderligste Kjærlighed til det allerh. Altrens Sakramente, og ofte saå man ham græde Taknemlighedens Taarer under den h. Messe, ved Tanken om Jesu uendelige Kjærlighed til Menneskene i den ophøjede Hemmelighed.

Det var den h. Karl Borromæus selv, som rakte Aloysius den h. Kommunion; han kunde altsaa bedst sige, hvorledes Aloysius første Gang gik til Herrens Bord. At beskrive den Beskedenhed, Uskyldighed, Andagt, med hvilken Ynglingen modtog den første h.

Kommunion er mig umuligt. Jeg gjentager derfor kun, hvad jeg fra Begyndelsen af sagde: Aloysius var en jordisk Engel, da han første Gang gik til den h. Kommunion — og han vedblev at være det ogsaa ved alle sine øvrige Kommunioner.

2. Uendelig skjøn er den Indbydelse, som Jesus Kristus ved den fromme Sirachs Mund har ladet udgaa til ethvert Menneske: *Kommer alle til mig, som længes efter mig, og møtter Eder med mine Frugter; thi at besidde mig er sødere end Honning. Den som æder mig, hungrer stedse efter mig; og den som drikker mig, tørster stedse endnu mere efter mig.* Aloysius fulgte denne Indbydelse og han erfarede strax den første Gang, at Jesu Kjød og Blod i det allerh. Altrens Sakramente er sødere end Honning, og Omgangen med ham som den lifligste Vederkvægelse. Næppe havde han nydt denne guddommelige Spise og Drikke, førend han atter hungrede og tørstede efter den, og, saa ofte det tillodes ham, modtog han den h. Kommunion, og hver Gang som en Engel. Han var saa opfyldt af Ærefrygt for den i det allerh. Sakramente skjulte Gud og Frelser, at det syntes som om der heneden ikke paahvilede ham nogen anden Pligt, end den værdige Modtagelse af dette h. Sakramente. De tre sidste Dage i Ugen helligede han sin Forberedelse: Torsdagen helligede han Gud Fader, at han maatte forunde ham den Naade, at modtage den enbaarne Søn værdigt; Fredagen helligede han Gud Søn, at han maatte værdige sig, at komme til ham; og Lørdagen helligede han den Helligaand, at han maatte udruste hans Indre med sine Naadegaver og Skatte. Daglig besøgte han det allerh. Altrens Sakramente i Gudshuset og om Lørdagen søgte han paa det Ivrigste, ene og alene at beskæftige sin Sjæl med Modtagelsen af Frelseren den følgende Dag, og under from Betragtning lagde han sig til Hvile om Aftenen. Og naar han Søndagmorgen vaagnede ved Daggry, vaagnede ogsaa med ham de fromme Tanker. Han til-

bragte derefter en Time i opmærksom Betragtning af den store Hemmelighed og Guds Kjærlighed, som aabenbarer sig i dette h. Sakramente. Derpaa gik han til Kirken og knælede, hensunken i Andagt, Bøn og Betragtning, indtil det store Øjeblik kom, da han atter skulde modtage sin Gud og Frelser i den h. Kommunion.

Efter den h. Kommunion fortsatte han sin inderlige, ydmyge, tillidsfulde Bøn til Frelseren, som nu hvilede i hans Hjærte; og naar han kom hjem, anvendte han den øvrige Del af Formiddagen til at love og takke Gud, og til Læsning af gode, opbyggelige Bøger. Kort sagt, Aloysius gik hele sit Liv igjennem til den h. Kommunion med den størst mulige Andagt, Iver og Kjærlighed, ganske som den første Gang, han traadte hen til Herrens Bord. Stedse var han den samme englelige Yngling, og derfor modtog han da ogsaa sin *sidste* h. Kommunion som en Engel i jordisk Skikkelse.

3. Allerede i en tidlig Alder havde Aloysius besluttet sig til at indtræde i *Jesuitterordenen*, som den Gang blomstrede herligt, og efter en alvorlig og omhyggelig Forberedelse havde han aflagt Ordensløfterne i Rom. Under Pesten, som rasede i Rom i 1591, angrebes Aloysius af en Sygdom, som han paadrog sig i de Pestsyges Tjeneste, og mange af hans Ordensbrødre døde som Ofre for deres Kjærlighed til de Syge. Paa syvende Dagen efter sit Sygelejes Begyndelse modtog han den h. Kommunion; men det var endnu ikke hans sidste Kommunion, det h. Vandringsbrød. Han kom sig, men kun tilsyneladende; Sygdommen gik over til en hentærende Feber, som i Løbet af faa Maaneder hidførte hans Endeligt.

Kort før sin Død sagde han paa det bestemteste til Flere: „Paa Oktavdagen af Kristi Legemsfest vil jeg dø“. Men der var ingen, som troede derpaa, og netop paa den forudsagte Dag befandt han sig bedre, end nogensinde tilforn. Sygeplejeren spurgte ham om

Morgenen, hvorledes det gik; og Aloysius svarede: „Som det behager Gud!“ — „Men du er jo idag saa vel og dør sikkert ikke“, mente Sygeplejeren. „Det er maa-ske din Mening,“ svarede Aloysius, „men Gud vil ikke desto mindre, at jeg dør iaften; derfor vil jeg ogsaa gjerne modtage det h. Vandringsbrød.“ Henimod Aften bragte Ordenshusets Forstander ham da det h. Vandringsbrød, og ved Synet af den h. Hostie blev den Syge saa opflammet af Kjærlighed og Andagt, at det forekom de Tilstedeværende, som om Ynglingen ikke tilbad en skjult Gud, men meget mere skuede ham allerede synlig i det himmelske Lys og uden Sakramentets Dække og Slør. Alle blev rørte indtil Taarer, da Præsten udtalte de Ord: „*Accipe, frater, Viaticum,*“ „Modtag, o Broder, Vor Herres, Jesu Kristi, Legeme som Vandringsbrød; han beskytte dig imod den onde Fjende og føre dig ind i det evige Liv.“ Dette skete henimod Solnedgang; og før Midnatstimen slog havde den fromme Yngling opgivet sin Aand. Oktavdagen af Kristi Legemsfest fejrede han her paa Jorden, han havde sluttet denne Dag med Modtagelsen af det alierh. Altrems Sakramente, men sin Taksigelse efter den h. Kommunion kunde han ikke længere, som han ellers plejede, fortsætte i tre Dage; han har fortsat den i Himlen, og fortsætter den der i al Evighed sammen med alle de hh. Engle og Himlens Udvalgte.

Sandt var det altsaa, hvad jeg fra Begyndelsen af sagde: Aloysius var stedse en Engel, naar han gik til Herrens Bord; thi han havde modtaget sin *første* og de *følgende* og den *sidste* h. Kommunion som en jordisk Engel, fuld af Beskedenhed og Ydmyghed, Tro, Haab og Kjærlighed, Andagt og Hjærtensrenhed. Maatte I, kjære Børn, ja vi alle, efterligne dette herlige Mønster paa den værdige Modtagelse af den h. Kommunion, maatte vi efterligne ham hele Livet igjennem indtil vor Død! Maatte der dog aldrig ramme nogensomhelst af os den Bebrejdelse, som Frelseren udtaler ved Apostlen Jo-

hannes Mund til Biskoppen af Efesus: „*Det har jeg imod dig, at du forlod din første Kjærlighed! Betænk hvorfra du er nedsunken; vend om og gjør dine første Gjæringer; hvis ikke, kommer jeg hurtigt og borttager din Stage fra dens Plads, dersom du ikke vender om!*“

Hvorledes vil det vel gaa med vor sidste h. Kommunion? Vi vide ikke, naar vi skulle kommunikere for sidste Gang; ja vi vide ikke en Gang, om Gud forunder os den Naade, at modtage det h. Vandringsbrød paa vort Dødsleje. I Himlen skulle vi egentlig fejre den sidste h. Kommunion; i Himlen skulle vi alle sidde ved Herrens Bord. Men denne Lykke ville vi aldrig opnaa, dersom vi herved ikke stedse gaa saa andægtige, saa opfyldte af Kjærlighed, saa troende, saa ærbødige, saa længselsfulde til Herrens Bord, som Aloysius.

Frelsen har idag paa den mest glimrende Maade vist eder sin grænseløse Kjærlighed, ved at skjænke eder sig selv, sit eget Kjød og Blod i det allerh. Sakramente. I have til Gjengjæld fornyet eders hh. Daabsløfter idag, og jeg stoler ogsaa paa, at I med Glæde ere beredte til ethvert Offer for Guds Skyld, at I alle have lovet den Korsfæstede evig Troskab og Huldskab. Men det er ikke nok, at I gjøre det idag, hvor eders Stemning maaske er frommere end nogensinde tilforn; nej, I maa, som den h. Aloysius, *holde dette eders Løfte for hele Livet*, for alle kommende Kommuniondage og indtil den sidste h. Kommunion, *det h. Vandringsbrød*, som skal ledsage eder paa Rejsen over i Evigheden og føre eder til en herlig Opstandelse, til Paaskemorgen i Himlen.

„Elsk Herren, din Gud, af dit ganske Hjærte, af din ganske Sjæl og af alle dine Kræfter“, elsk ham stedse i Ord og Gjærning, modtag stedse værdigt de hh. Sakramenter og hold hans hh. Bud og Love, sky intet Offer af Kjærlighed til *ham*, der intet Offer har skyet af Kjærlighed til eder! Det er, hvad jeg ved den h. Aloysius' Exempel har søgt at opmuntre eder til

paa denne Højtidsdag. Maatte det være lykkedes mig! Jublende kunne da eders Forældre og Sjælesørgere ved Guds Hjælp og Naade engang gjentage den Lykønsning, som de idag bringe eder, naar de ved Himlens Port ile eder i Møde, for at føre eder hen til Jesu Kristi, vor Guds og Frelasers, Trone i Himlen!



Msgr. Martinez Izquierdo.

En Skjændselsgjerning er paa den h. Palmesøndag forefaldet udenfor Domkirken i Madrid, idet en ulykkelig, mer eller mindre sindsforvirret Præst med et Revolverskud har myrdet Ærkebiskoppen af Madrid, Msgr. *M. Izquierdo*. Den Myrdede var en Pryd for det spanske Episkopat. Baade hans Aand og Hjærte vare udrustede med herlige Egenskaber, der bidroge til, at han, skjønt af ringe Herkomst, arbejdede sig op til høje Poster baade i Kirken og Staten. Med et imponerende Ydre forbandt han Mildhed og et liberalt, forsonligt Sindelag. Han var vel bevandret baade i den profane og theologiske Videnskab og gjaldt for at være en af Spaniens bedste Talere. Sine Undergivne imponerede han ved sin pletfri Livsvandel og apostoliske Pligtopfyldelse; men han forlangte ogsaa strængt, at Gejstligheden skulde foregaa Alle med en mønsterværdig Optræden. Og denne Strænghed er det, som man hovedsagelig anser som Aarsag til Attentatet. Han var i høj Grad velgjørende, overalt, hvor Lejlighed gaves, tiggede han til Fordel for de Fatige, men søgte dog især personligt at lette den Trængendes Kaar. Under den sidste Kolera-Epidemi

aflagde han Prøver paa overordentlig Uforfærdethed, fra Morgen til Aften færdedes han i de fattigste Kvarterer af Byen, hvor han bragte Hjælp og Trøst ved Sygelejerne.

Den Myrdedes Ligbegængelse fandt under stor Deltagelse Sted Onsdagen den 21. April fra det biskeppelige Palais i Gaden Sacramento. Nærmest Kisten fulgte den Afdødes to Brødre i almindelig Bondedragt, fremdeles den pavelige Nuntius, Kardinal-Ærkebiskopperne af Sevilla og Toledo, Myndighederne, blandt hvilke Sagasta og andre Ministre, General-Kaptajn Martinez Campos og Marquien af Habana i Spidsen for Deputationer fra Garnisonens samtlige Regimenter og endelig en anseelig Række af Byens mest ansete Borgere. Liget blev bisat i Kirken San Isidoro, hvor Sørgegudstjenesten vilde finde Sted.

Om Morderen paa Grund af sit moralske Skibbrud har mistet Forstanden, hvad der synes at fremgaa af en hel Del Breve, som han i den senere Tid havde tilsendt forskjellige af Hovedstadens Blade, og af disse bleve betragtede som kommende fra en Sindsforvirret, eller om han har udøvet Mordet med Overlæg og af Hævngjærrighed, er endnu ikke afgjort. Under alle Omstændigheder er det baade Dumhed og Ondskab at ville udbytte denne sørgelige Begivenhed, for at kaste Sten paa den katholske Kirke. Et *enkelt* Individ har af *personlige* Grunde begaaet en Forbrydelse, — hvorledes kan man lægge en hel Institution dette til Last? Hundrede og tusinde Gange er det hændet i Historien, at Folk, som ved deres Dumhed eller Slethed havde paadraget sig en Irettesættelse, opløftede deres Hænder imod de verdslige eller kirkelige Foresatte. Brøde fører til Nød og Fortvivlelse, Fortvivlelse fører til Forbrydelse — det er Tingenes sørgelige, men naturlige Gang. Og at der mellem Tusinder ikke skulde findes én daarlig Person, vilde være et Vidunder; der fandtes jo endog mellem Frelserens tolv Apostle en Judas!

Eugeniakapellet i Stockholm.

Odet fins en vrå bland svenska fjellen.
 Så enkel, men ändock så skön,
 Så skön som saga täljd i qvällen,
 Så blyg som jungfruns första bön.
 Der hviskar än från svunna tider
 En röst om trons och korsets strider.

Der flyga tankarne så gerna
 Tillbaka till de flydda dar,
 Då kristendomens hvita stjerna
 För första gången blänkte klar.
 Det var så mörkt kring land och vatten;
 Hon kom — och det blef ljus i natten.

Så lyser öfver nordanlanden
 Snart öfverallt det klara sken,
 Med korsets tecken signas anden
 Och hednatempel slås igen
 Och vigda prester offer bära
 Till hyllning åt Försonarns lära.

En tid har gått och nyckfullt Norden
 Har kastat bort sin barndomstro.
 Man reformerar frälsningsorden
 och bygger sig ett annat bo.
 Ej mer till Angelus hörs det ringa,
 Ej Ave får till Gud sig svinga.

En dag, då börjar otron rasa;
 Han far som eld kring jordens rund
 Och sprider kring sig lögn och fasa
 Och skakar nya templets grund.
 Dess spiror, sköra som kristaller,
 Förmå ej stå — och templet faller.

Likväl en vrå på svenska fjellet
 Det fins, der vantrons makt förgår.

Liksom på vakt står der kappellet;
 Det splittras ej. Blott det förmår
 Att mörkrets makter slå till jorden,
 Ty fast är Kristi kyrka vorden.

Du kors, som på kappellets panna
 Står höljdt af forna sekels glans,
 Bjud tviflarne hos dig att stanna
 — De sanning sökt, der lögn blott fans —!
 Stå starkt du lilla blida tempel,
 Der Frälsarn sjelf tryckt fast sin stämpel!

A. W.

Farachit

eller

En ung Negerlaves Historie.*)

Nedenstaaende er en ung Negerlaves Historie, som han selv har fortalt den, og som sikkert ikke kan læses uden Rørelse. Den h. Barndomsforenings Medlemmer ville deraf se, hvormeget de stakkels Hedningebørn trænge til deres Bønner og Hjælp, og hvor umaadelig stor den Velgjerning er, som Barndomsforeningens Medlemmer bevise disse stakkels Skabninger.

Farachits Ungdom og Fangenskab.

Jeg er født i Kaffaneum i det sydlige Sudan, fortæller Farachit. Da jeg var to Aar gammel døde min Fader. Med min Moder og en Søster, der var yngre end jeg, blev jeg hos min Stamme. Vi dyrkede vor lille Majsmark og lavede Kurve af Palmeblade, og fortjente derved vort Livsophold. En Dag gik min Moder, min Søster og jeg til en nærliggende Landsby. Det

*) Oversat efter den h. Barndomsforenings Aarbøger, II. H. 1886.

var vor Ulykkesdag. Vi bleve pludselig omringede og tagne til Fange af Touareger. „Skrig ej“, tilraabte man os fra alle Sider, „enhver, der skriger, bliver strax slaaet ned.“ Vi vovede ikke at skribe af Frygt for Røvernes Knive og tykke Stokke. En Neger, der raabte om Hjælp, blev strax slaaet død til Jorden. En anden vilde forsvare sig, men i et Nu faldt Touaregerne over ham og sloge ham ihjel, og saaledes gik det alle, som vovede at forsvare sig. Vi andre bleve fangne og bortslæbte. Arabere kjøbte dem iblandt os, som syntes dem at være de kraftigste; til disse hørte ogsaa min Moder. Man rev hende bort med Magt, og vi turde ikke engang tage Afsked med hende, og jeg saa hende aldrig mere. Saaledes var jeg da alene med min Søster; jeg var dengang 6 Aar gammel, min Søster 4. De kraftige Slaver vare snart solgte, og Karavanen satte sig i Bevægelse. Araberne rede paa Kameler; vi stakkels Slaver maatte gaa.

Sjældent gjorde vi Holdt, i Regelen kun naar Touaregerne holdt deres Maaltider. De fortærede da sædvanlig en Bede eller en Ged. Vi maatte skatte os lykkelige, naar en eller anden af os fik et Ben tilkastet, som naar man tilkaster en Hund det. Vi vare to Dage undervejs, da sank min Søster ganske udmattet sammen midt ude i Ørkenen; hun kunde ikke gaa mere. Jeg blev hos hende og var fast besluttet paa, ikke for nogen Pris at forlade hende; men en af Touaregerne bemærkede os. Rasende kom han hen til os, skreg af fuld Hals og slog ubarmhjærtig løs paa os med sin Stok, for at drive os fremad. Min stakkels Søster græd bitterligt og Slagene smertede hende skrækkeligt; men hun kunde ikke mere. Touaregen overbeviste sig snart om at det var forbi med hendes Kræfter: et frygteligt Slag og — min Søster var et Lig. Nu var jeg da ganske ene og forladt. Men jeg havde ikke Tid til at tænke længe over det. Jeg blev pryglet saalænge, til jeg rev mig løs fra min Søsters Lig og, saa godt jeg kunde, ilede efter Karavanen.

Første Gang solgt.

Efter nogle Dages Forløb naaede Karavanen sit Bestemmelsessted. Vi bleve førte til Kongen af Bam-bas, som kjøbte henimod 100 Slaver. 50 skulde bræn-des levende, for at formilde den onde Aand, som havde sendt Kongen en Feber. Ogsaa jeg kom i Kongens Magt og blev solgt for en Hest. Foran Kongens Telt var der ophængt henimod 100 Negerhoveder. Det var Resterne af Menneskeofre, som den grusomme Konge havde bragt sine Afguder. Jeg var i den største Angst og frygtede hvert Øjeblik for mit Liv; men efter nogle Dages Forløb blev jeg tilligemed 6 andre Neger-slaver sendt til Timbuktu. I ti Dage blev jeg i denne By. Min Herre var stræng og grusom, og man behandlede mig som et Dyr. Hvert Øjeblik pryglede man mig med Stokken eller Pисken. Jeg maatte trække Vogne eller vogte Kreaturer. Om Aftenen kastede man et Stykke tørt og haardt Brød til mig samt nogle Ben og Gemyser, som var blevne tilovers fra Fogedens Bord.

Anden Gang solgt.

En Dag forlod vi Timbuktu. Midt i Ørkenen var der Slavemarked, og der skulde jeg sælges til Arabere. Bestandig var jeg paa Benene og jeg var endnu ikke 8 Aar; jeg blev snart ganske udmattet, mine Ben vilde ikke mere bære mig, men Touaregerne sloge ubarm-hjærtigt løs paa mig. Endelig naaede vi Slavemarkedet, og jeg blev da solgt til Araberne, til hvis Karavane jeg sluttede mig; men da jeg ikke mere kunde gaa, blev jeg tilligemed 5 andre Slaver puttet i en Sæk og fast-bunden til en Kamel. Vor Stilling var forfærdelig, kun med største Møje kunde jeg aande; hele mit Legeme, saa vel som Arme og Ben, vare sønderslagne. Endelig naaede vi en mægtig Konges Gaard, og til denne Konge blev jeg

for tredie Gang solgt.

Med 4 andre Slaver blev jeg byttet for en Kamel.

Kongen var meget mægtig, men ond. Han havde mange Hundrede Slaver og henved 1000 Kvinder. Vi bleve strax førte for ham, og han mønstrede os meget nøje. Vi maatte aabne Munden. Han undersøgte Tænderne, Armene og Benene. Derpaa bleve vi førte ud af Teltet. Kongen saa meget ond ud. Jeg frygtede for, at han strax vilde opæde os. Foran Teltet satte han sig, tre af hans Koner ilede strax til med Sol-skjerme, for at beskytte ham mod Solens Straaler; fire andre Kvinder stode bag ved ham. Derpaa bleve henved 100 Slaver førte frem, Mænd, Kvinder og Børn. Disse skulde ofres til Ære for Kongens Guder. Kongens øvrige Slaver stode omkring Slagtofrene. Landets fornemste Fyrster laa paa Knæ foran Kongen. Endelig begyndte Blodbadet. En Mand paa 50 Aar kom først; han blev ført frem for Kongen paa en ophøjet Plads, Hænderne bleve sammenbundne paa Ryggen, hvilket den stakkels Mand roligt lod ske; han viste ingen Frygt. En Bøddel sagde nogle hemmelighedsfulde Ord: et Hug med en lang skarp Kniv, og — den stakkels Mands Hoved laa paa Jorden. Hovedet blev derpaa bragt til Kongen, som stødte det tilside med sin Fod. Derpaa dyppede han sine Hænder i Offerets Blod og slikkede dem siden af med en højtidelig Mine. Saaledes bleve 100 Menneskeliv ofrede, det ene efter det andet. Tilsidst rejste Kongen sig og tilkastede os alle et rasende Blik. Paa hans Befaling fik enhver af os nogle Piskeslag. „Saaledes vil det gaa Eder alle“, brølede han til os, „naar I ikke gjøre, hvad jeg befaler. Eders Hoveder skulle da blive min Trone!“ Hos denne grusomme Konge led jeg meget. Ofte var jeg saa udmattet at jeg med min bedste Vilje ikke kunde mere. Da fik jeg Prygl og atter Prygl. Vor Føde var ussel; den bestod udelukkende af de Ben som Araberne bortkastede efter Maaltidet og nogle Dadler.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Den katholske Literatur er i disse Dage bleven beriget med en udmærket Bog, som vi navnlig maa anbefale vore Læsere til andægtig Afbenyttelse i denne Maaned. Dens Titel er, som allerede tidligere meddelt: „*Maj-Maaned*, helliget den saligste Jomfru og Gudsmoder *Maria* ved daglig Betragtning og Bøn.“ Den indeholder foruden 31 korte, populære Betragtninger med hosføjede Exempler fra de Helliges Liv, tillige et Udvalg af daglige Bønner, blandt hvilke Morgen- og Aftenbøn samt Messebønner. Betragtningerne ere oversatte fra Tysk af en indfødt Dansk, der raader over en let og vel øvet Pen. Indholdet er gennemgaaende lempet efter Tiden og Landets særlige Krav. (f. Ex. S. 20. 210. 247).

For at Bogen ikke blot kan bruges i Maj Maaned, men paa alle *Vor Frue Dage* (over hvilke S. IX ff. give en nøjagtig Fortegnelse), ja alle Dage hele Aaret rundt, er der ved Valget af Bønnerne ikke blot taget Hensyn til den *offentlige* Majandagt, men ogsaa til hvad den enkeltes *private* Andagt kan kræve. Derfor findes der f. Ex. S. 268 en Vejledning til daglig Samvittighedsransagelse (tillige Skriftespejl) og ved Messebønnerne en Forklaring af de hemmelighedsfuldere Ceremonier. — Foruden det lavretanske Litani er der ogsaa optaget Litanier til det guddommeligt Barn og til Sct. Josef.

Indbunden i Shirting eller Halvlæder er Bogen en særdeles passende *Kommunions- og Konfirmationsgave*. Prisen er pr. Ex. hæftet 60 Øre., indb. i Shirting eller Halvlæder 90 Øre.

— Elisabethforeningens Paaskebazar til Fordel for forældreløse og forsømte Børns Opdragelse indbragte c. 480 Kr. Hs. kgl. Højhed Prinsesse *Marie* bærede Bazaren med sit Besøg.

Kirkelig Kalender.

- Søndagen den 2. Maj. Hvide Søndag.** Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommikanterne forny Daabspagten og annamme deres første h. Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille Messe i Sct. Ansgar; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“. — **3. M.** Korsets Finding. — **4. Ti.** Monika, den h. Augustinus Moder. — **5. O.** Pius V, Pave og Bekj. (Kl. 8¹/₄ Messe for Ansgariusforeningen). — **6. To.** Apostlen Johannes Martyrium. — **7. F.** Stanislaus, Biskop og Mart. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften Broderskabsandagt med Prædiken). — **8. L.** Ærkeenglen Mikael's Aabenbarelse.
- Søndag den 9. Maj. 2. Søndag efter Paaske.** I Sct. Ansgar: Le vitmessen, efter hvilken Konfirmationens h. Sakramente meddeles, begynder Kl. 9; stille h. Messe Kl. 7 og 11. — Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.

Majandagt holdes i Sct. Ansgars Kirke hver Søn- og Hverdags-Aften Kl. 8 hele Maanedet igjennem. Den ny Andagtsbog benyttes.

Mødreforeningen. Den h. Messe læses for Foreningen Tirsdag den 4. Maj Kl. 8¹/₄.

Maleriet og Køpperne, som bortloddedes ved Elisabethforeningens Bazar, ere vundne paa Nr. 68 og 60. — Følgende Sager ere glemte paa Bazaren og kunne afhentes i Præstehuset: 2 Paraplyer, 2 franske Bønnebøger („la Quinzaine de Paques“ og „Paroissien“) samt et Lommestørklæde, mrk. I. K.

Literatur. Majandagtsbog, ca. 400 Sider, faas hos Dhrr. Gejstlige, og koster heftet 60 Øre, indb. 90 Øre.

Unio. Idag Søndag den 2. Maj: Afslutning paa Vintersaisonen.

1 à 2 Værelser ere til Leje, med fuld Kost, paa Strandvejen 49, 1. Sal. **J. Stripe.**

En enlig Enke eller pæn Pige, som selv har Seng med Tilbehør, kan strax komme til at dele en 2 Værelsers Lejlighed med en enlig Enke meget billigt. Værnedamsvejen Nr. 9, 2. Sals Kvist til højre.

Fortrolig Korrespondents. *Trosfælle:* Stabat mater kom for sent, men benyttes til Festen i September. — *M.* i Niels Ebbesens By skal have saa mange Tak for den betydelige Gave til de Fattige. — *Paria:* Det var et løjerligt Navn. For Resten skjændtes og Apostlene engang om, hvem der var den Første. Vincentsforeningen er den gavnligste Uddeler af alle milde Gaver. Den private Godgjørighed er ofte bortkastet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnément, 1 Kr
Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt
hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøb-
magergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 19.

Søndagen den 9. Maj.

1886.

Indhold: Den gode Hyrde. Paanødt Selvforsvar. Farachit. Efter-
retninger: Rom, Mainz, Frankrig, Spanien.

Den gode Hyrde.

Jeg er den gode Hyrde,
Forlad dig ret paa mig!
Jeg lette vil din Byrde
Og aldrig svigte dig!
Jeg er din Frelser kjære,
Som Korset bar, det svære!
Kom! klag mig al din Nød,
Jeg giver Trøst, saa sød!

Som Lejesvenden flygter
Jeg ej fra Sjælen din!
Naar kun paa mig du bygger,
Og trofast bliver Min;
Da skal en Fred du finde,
Som Verden ej forstaar,
Som du ej nogensinde
Af Verden kan opnaa!

Trosfælle.

Paanødt Selvforsvar.

Dr. G. Brandes havde i Juni—Julihæftet af „Tilskueren“ pro 1885 offentliggjort en Afhandling under Titlen: „*Martin Luther om Cølibat og Ægteskab*“, hvori han søgte at paavise, at han (*Brandes*) havde en ligesaa stræng Opfattelse af Sædelighed som Luther. Efter 8 Maaneders Forløb saá Professor i Theologi ved Kjøbenhavns Universitet, *Henrik Scharling*, sig foranlediget til i *Dagbladet* for 4. og 6. April d. A. at komme frem med „Et Gjenmæle mod Dr. phil. G. Brandes.“ Hvem af de to Modparter der har forstaaet Luther rigtigst eller rigtigst, B. eller Sch., det kan være os Katholiker ganske ligegyldigt; Luther er ikke vor Lærefader.

Men de Sidehug, Professoren deler ud til *vor hellige katholske Kirke*, vor elskede Moder, til *dens Lære, Lovgivning og Praxis* og til *de katholske Forfattere* i et saa anset og meget læst Blad, som *Dagbl.* er — dem anse vi os for forpligtede til at afparere og imødegaa med nogle korte Bemærkninger.

I.

Professoren paastaar, at den kath. Kirke „opfatter Ægteskabet, der dog har Guds Ord og Forjættelse for sig, som et i sin Grund *usædeligt* Forhold, der først helliges derved, at *Kirken gjør det til et Sakramente*“(!); han forekaster Kirken „*selvlavede Lærdomme*, der særlig havde vendt op og ned paa Læren om Ægteskabet“, — „og alskens *taabelige og uretfærdige Lovbestemmelser*, hvorved fattige Stakler hindres i at indgaa Ægteskab, snart atter blive tvungne til at forblive i det, hvad der paa Grund af ejendommelige Forhold var*) Uretfærdighed og Undertrykkelse.“

*) Skulde vel være: *er*.

Professoren indrømmer, at „Luthers Udtalelser om den ugifte Stand ere meget drøje og ikke lade sig fastholde i deres bogstavelige Form“; men han mener at kunne undskylde dem med, at „Luther var en voldsom Polemiker og ikke en systematisk Tænker, som i Studerekammerets Stilhed rolig afvejede sine Tanker med hinanden og arbejdede paa at finde det mest stringente Udtryk for dem.“ Deri kan han uden Tvivl have Ret; han selv derimod gjør vistnok Krav paa at være en systematisk Tænker, som nøje vejer Tanker og Udtryk. Men forudsætte vi det, saa maa vi sige: Professorens Opfattelse af den katholske Lære om Ægteskabet er i flere Henseender urigtig. Han bebrejder sin Modstander grove Forvanskninger af den lutherske Lære; vi ville sige om ham: Professor Henrik Scharling *misforstaar* den katholske Lære.

Hans Fremstilling af den røber i det mindste 5 (fem) Misforstaaelser.

Første Misforstaaelse: Den katholske Kirke lærer paa ingen Maade, at Ægteskabet er i sin Grund et usædeligt Forhold, den lærer tvært imod, at Gud Herren selv har knyttet Baandet mellem de to første Ægtefæller, at han selv har indstiftet og velsignet Ægteskabet som et Middel til Slægtens Vedligeholdelse og som et Værn for Sædelighed. Det kunde og skulde Professoren have læst, om ikke andensteds, saa dog sikkert i Pave Leo XIII's Encyklika af 10. Februar 1880, hvoraf der findes en avthentisk Oversættelse i dette Ugeskrifts 28. Aargang S. 162 ff. Der forklarer Paven (S. 196), at „Ægteskabet er indstiftet af Gud og lige fra *Begyndelsen af* har været en Afskygning af det guddommelige Ords Menneskeverdelse, at det derfor har en hellig og religiøs Karakter, og at dets Hellighed ikke er noget, som vilkaarligt er tillagt det, men en ligesom *medfødt* Egenskab, som ikke er grundet paa menneskelig Vedtægt, men som selve Naturen har indplantet det.“

Anden Misforstaaelse: Kirken paastaar ikke, at „den gjør Ægteskabet til et Sakramente“. Den paa-
staar overhovedet ikke, at den gjør eller nogen Sinde
har gjort eller nogen Sinde kan gjøre noget til et Sa-
kramente; den bekjender tvertimod, at den er ude af
Stand til sligt. Den lærer udtrykkeligt, at det er *den*
Herre Kristus, Gudmennesket, der har indstiftet 7 Sa-
kramenter, d. e. knyttet den Naade, han har erhvervet
os Mennesker, til 7 betydningsfulde Tegn; at et af disse
7 betydnings- og naadefulde Tegn er Indtrædelsen i
Ægtestanden, Brudgommens og Brudens gjensidige Ja-
ord; at de derved nemlig indgaa en Forbindelse, som
har sit Forbillede i Kristi naaderige Forbindelse med
Kirken, og som paalægger dem særlige Pligter, hvilke
de ikke kunne opfylde uden Guds særlige Naadebistand.
Ægteskabet, oprindelig en naturlig, af Gud Skaberen
grundlagt Indretning, blev ved Gud Frelseren ophøjet
til et Naademiddels Værdighed. (Se Pave Leo XIII's
Udtalelse derom i ovenomtalte Encyklika, (N. Ugebl.
28. Aarg. S. 168).

Tredje Misforstaaelse: Kirken lærer om Ægte-
skabet, at det er et Sakramente, og om Ægtestanden,
at den er mindre fuldkommen end den ugifte Stand.
Men disse *Lærdomme* ere ikke „selvlavede“. Den første,
at kristelige Ægtefæller ved Indtrædelsen i Ægtestanden
udrustes med Kraft fra oven til at bære denne Stands
tunge Byrde, findes antydet i Brevet til Efeserne (5,32),
hvor St. Pavlus kalder det kristne Ægteskab „en stor
Hemmelighed“, *) for saa vidt de kristne Ægtefællers
indbyrdes Forhold gjenspejler Kristi naaderige Forhold
til Kirken, „hans Brud uden Plet og Rynke“ (Ef. 5, 27).

*) Det græske Ord *Mysterion* (Hemmelighed) er oversat paa Latin med
Sacramentum. Den Oversættelse er ikke urigtig, som Scharling
mener; *Sacramentum* betyder overhovedet en religiøs Hemmelighed.
Heller ikke er det Ordet *Sacramentum* i og for sig, men det er dette
Ord set i *Sammenhængen*, hvorved vi bevise, at det kristne Ægte-
skab er et af den ny Pagts 7 Sakramenter.

Og hvad Skriften antyder, bliver af Traditionen hævet over al Tvivl; Bevissteder, uddragne af Kirkefædrenes Skrifter, kunne efterses i enhver katholsk Dogmatik. Den anden katholske Lære, at Coelibatet er fuldkomnere end Ægtestanden, er tydelig udtalt af den h. Pavlus, naar han siger (1. Kor. 7.), at den Fader, der ikke bortgifter sin Datter, gjør bedre, og at en Enke er lyksaligere, hvis hun bliver saadan, som hun er, og ikke gifter sig paa ny, -- ja af selve Herrens Mund. (Matth. 19, 11).

Fjerde Misforstaaelse: Det er ikke Kirken, der tvinger kristne Ægtefæller til at forblive i Ægtestanden. Det er *Kristus*, som har sagt: „Enhver som skiller sig fra sin Hustru og tager en anden til Ægte, bryder Ægteskabet; og hvo som ægter den, som er skilt fra Manden, bryder Ægteskabet“ (Luk. 16, 18), — og: „Hvad Gud har sammenføjjet, skal Mennesket ikke adskille“ (Matth. 19, 6). Det er fremdeles Herrens Apostel, der siger: „Kvinden er bunden til Loven, saa længe hendes Mand lever; henover hendes Mand, er hun bleven fri“ (1. Kor. 5, 39). Mon det er „Uretfærdighed“ eller „Undertrykkelse“, naar den katholske Kirke paa Grund af disse utvetydige Skriftsteder erklærer: Gud har forbeholdt sig selv Ret til at opløse det Baand, som et fuldbyrdet Ægteskab knytter mellem Kristne?

Femte Misforstaaelse: De kirkelige Lovbestemmelser angaaende Ægteskabet ere hverken „uretfærdige“ eller „taabelige“. Ægteskabet imellem Kristne er et *Sakramente*; derfor er det betroet Kirken, den gejstlige Øvrighed, ikke den verdslige. Det er i sit Væsen en *Kontrakt*; derfor har Kirken den Ret og den Pligt at fastsætte visse Betingelser til Kontraktens Gyldighed; blive de ikke opfyldte, saa er Kontrakten ugyldig, saa er selve Ægteskabet ugyldigt. Med andre Ord: Kirken kan og bør opstille Ægteskabshindringer foruden dem, som Gud selv har opstillet ved Naturloven; de kirkelige Lovbestemmelser desangaaende ere ikke „uretfær-

dige“. At de ikke ere „taabelige“, beviser den Omhu, med hvilken Kirken lempet sin Lovgivning efter Tidernes og Stedernes skiftende Krav. Se f. Ex. de Forslag, der i saa Henseende bleve gjorte paa Vatikaner Konciliet. —

Der blev ovenfor sagt, at hvad Hr. Scharling siger om den kath. Lære indeholder *i det mindste* 5 urigtige Paastande. Til de anførte 5 kommer nemlig endnu en, der for øvrigt er af underordnet Betydning. Professoren mener: det var katholsk Lære, at en Jøde eller en Muhamedaner ikke kunde ægte en Kristen, *fordi* det kristne Ægteskab er et Sakramente, i hvilket hin selvfølgelig ikke kan have Del. — Nej, ikke saaledes. Katholsk Lære er det, at et Ægteskab imellem en Kristen og en Ikke-Kristen kun derfor er ugyldigt, fordi Kirken i Tidens Løb har gjort slig en Religionsforskjel til en Ægteskabshindring. I de første kristne Tider derimod sluttedes den Slags blandede Ægteskaber ikke sjældent, og de vare gyldige, indtil de bleve erklærede for ugyldige ved den kirkelige Lovgivning. Med andre Ord: Religionsforskjellen imellem en Kristen og en Ikke-Kristen er nu til Dags rigtignok en Ægteskabshindring, men kun i Følge Kirkeloven, ikke i Følge en guddommelig Lov. Professoren kunde have faaet Oplysning derom i hvilken som helst Haandbog i kath. Dogmatik eller Moral.

Men vi kunne jo ikke fordrø eller vente, at han skulde umage sig saa meget. Vi anføre det kun som et yderligere Bevis for, at hvad han forekaster sin Modpart, kunde med lige saa megen Ret siges om ham, at han „her er kommen ind paa et Territorium, som for ham er et terra incognita (et ukjendt Land), hvilket han vilde have handlet klogere i ikke at betræde.“ Men at en Mand, som er i Besiddelse af et theologisk Doktordiplom, som er Professor i den evangelisk-lutherske Theologi, som ved Universitetet holder Forelæsninger over Dogmatik og Moral, og som giver sig af

med at skrive om katholsk Dogmatik og Moral, ikke kjender til Trienter Konciliet, ej heller til den nyeste pavelige Rundskrivelse om det Æmne, som han skriver om, ja, at han ej engang véd, hvad den mindste katholske Skolepog véd, og hvad der staar i en hvilken som helst, nok saa lille katholsk Katekismus, at et Sakramente i Følge den kath. Lære er et *af den Herre Kristus* indstiftet Tegn til Meddelelse af Naade — det er aldeles utroligt, — men dog sandt.

(Fortsættes.)

Farachit

eller

En ung Negerlaves Historie.

Fjerde Gang solgt.

Saaledes levede jeg i 6 Maaneder. Da blev jeg solgt for fjerde Gang og igjen til Arabere. Jeg maatte følge en Karavane ind i Ørkenen og fik mange Prygl. Denne Gang vare vi 100 Slaver, Mænd, Kvinder og Børn. Overalt paa Vejen laa Lig som mere eller mindre vare gaaede i Forraadnelse. Det var Slaver, der vare blevne dræbte af Araberne. Jeg vidste endnu ikke hvad Døden var; jeg troede, naar en Araber havde dræbt en Slave, faldt denne i en dyb Søvn, af hvilken han snart igjen vaagnede; men da jeg saá disse Lig, følte jeg, at Døden dog var noget andet. Jeg frygtede hvert Øjeblik at det skulde gaa mig ligesaa. Jeg var kun 8 Aar, og hvert Øjeblik truede Araberne med at dræbe mig, dersom jeg ikke strax adlød eller gik hurtigere fremad. — Denne Gang vare vi, som sagt, omtrent 100 Mænd, Kvinder og Børn. Ved en saadan Karavane have alle Slaver deres Bestilling. Nogle be-

sørgede en Del af Hjorden, som bestod af Faar og Geder. Enkelte Slaver førte Kamelerne og derved fik man mange Prygl. Gaa Dyrene for langsomt, saa faar Slaven Prygl. Tabes et Faar eller en Ged, saa bliver den stakkels Slave pryglet saa længe, til den grusomme Herre er træt. Ved vor Karavane vare Slaverne delte i forskjellige Afdelinger. I hver Afdeling var 40 til 50 Negere, Mænd og Kvinder af de forskjelligste Stammer og Aldere. Frygter man, at enkelte Slaver skulle flygte eller gjøre Oprør, saa binder man dem til hinanden. Disse bliver lagt en Jernring om Halsen; paa denne Ring sidder en anden, der er mindre, og til denne er der fastgjort en lang Kjæde, hvortil alle Slaverne blive fastbundne, saa Flugt er en Umulighed.

Naar Tiden ikke er knap, gaar det langsomt fremad, saa at de gamle og svagelige Slaver kunne komme med. Har Herren derimod Hast, saa driver han dem med Piskan fremad. De Syge og Svagelige gaar det da sørgeligt; thi de faa naturligvis de meste Slag. Bliver der gjort Holdt et Øjeblik, saa hænge de sig ikke sjældent ganske udmattede paa Kjæden, som om der ikke mere var Liv i dem. I saadanne Øjeblikke har jeg oplevet skrækkelige Scener. Mærker Slavedriveren, at en Slave ikke mere kan gaa fremad, saa slaar han bestandig løs paa ham, for at tvinge ham til at skynde sig, men tilsidst kan han dog ikke mere. Den arme Neger er Døden nær; kun nogle Minutter og Kjæden er løst om hans Hals; men disse faa Minutter ere den hjærteløse Araber for meget. Hvad gjør han saa? Han tager sin Kniv og skjærer Hovedet af den stakkels Slave og — Karavanen drager videre.

Tidsfordriv i Ørkenen.

I Ørkenen maatte jeg gjentagne Gange bivaane en saakaldet arabisk Fantasia og Plyndringen af Negerlandsbyer. Den arabiske Fantasia er en Skinkrig, i hvilken det gjælder om, hvem der hurtigst kan affyre

de fleste Flinteskud. Araberne stige til Hest, i susende Galop gaar det paa kryds og paa tværs, og samtidig kaste de Flinten i Luften og gribe den saa behændigt, at Skuddet gaar af i samme Øjeblik. Jeg havde aldrig set en Flint og vidste ikke, hvad jeg skulde tænke, da jeg hørte Skydningen. Lige saa behændige ere Araberne, naar det gjælder om at overfalde en Negerstamme. Ved Nattens Frembrud, naar Negrene have slukket deres Ild og ligge i den første Søvn, storme Araberne fra alle Sider Landsbyen. I et Nu ere de i alle Hytter, dræbe enhver, der sætter sig til Modværge; binde de øvrige og plyndre alt, hvad de finde. Paa Flugt er der ikke til at tænke. Døden eller Slaveri er det eneste Valg, og endskjønt Døden vilde være langt at foretrække for et saadant Slaveri, bliver der dog i Reglen et stort Antal Slaver, fordi Negrene netop hænge meget ved Livet, hvor elendigt det end er. Først ved Daggry faar man en Anelse om de Ødelæggelser, som er blevene anrettede; hele Landsbyen er en rygende Grusdyng, ikke en eneste Hytte har man forskaanet. Alt dette har jeg ofte set; saaledes have Touaregerne ogsaa tilintetgjort vor By og taget min Moder, min Søster og mig selv tilfange; og saaledes gjøre de daglig. Landsbyerne blive plyndrede og de arme Negere bortslæbte og behandlede grusommere end Kvæget.

Hver Aften forrettede Araberne, som alle vare Muhamedanere deres Bønner og Knæbøjninger, og vi maatte gjøre disse religiøse Øvelser med. En Aften vægrede jeg mig ved at bede med dem. „Jeg kjender ikke eders Muhamed,“ sagde jeg, „jeg ved ikke hvorledes jeg skal bede.“ Dette ærgrede Karavaneføreren. I sin Vrede slog han mig skrækkeligt og befalede alle Slaverne at bede med ham til Muhamed. Ingen vovede mere at modsige; alle kastede sig paa Knæ og lod i det mindste som om de bade. Ved Bønnen rettede Araberne Ansigtet mod Øst og gjorde en Mængde besynderlige Bevægelser. Snart udbredte de Armene, snart:

lagde de dem korsvis over Brystet; snart hævede de Øjnene mod Himlen for i næste Øjeblik at kysse Jorden. hvorhos de raabte: „Allah! Allah! Akbar! Min Herre og Konge! Allah! Allah!“ Ængstelige, som vi vare, gjorde vi alt efter, uden at vide hvad det betød.

Flugtforsøg.

Jeg maatte bestandig lide meget; jeg var kun 9 Aar og ganske udmattet. Desuagtet maatte jeg følge med de andre Negere, ellers fik jeg Frygl. Hvad skulde jeg gjøre? En Dag paakom der mig den Tanke at flygte. Det lykkedes mig at fjærne mig fra Karavanen; men næppe var jeg nogle Skridt borte, før en Araber bemærkede mig. I et Øjeblik var han bag ved mig, i hans Haand blinkede en skarp Kniv; jeg følte et Stik i Siden og jeg faldt bevidstløs til Jorden. Araberen tog mig paa sine Skuldre og bragte mig tilbage til Karavanen. Han puttede mig i en Sæk paa Ryggen af en Kamel. Bevidstheden kom snart tilbage, jeg var nærved at kvæles. Min Side smertede frygtelig; enhver Bevægelse, ethvert Skridt af Dyret var for mig et nyt Dolkestød, saa jeg ofte skreg højt af Smerte. Efter nogle Dages Forløb tog Araberen mig igjen ud af Sækken og jeg maatte igjen marschere i Række med de andre. Blodtabet havde svækket mig meget og jeg haltede stærkt. Ethvert Skridt foraarsagede mig store Smerter; men alt dette kunde ikke hjælpe, jeg maatte med de øvrige Slaver igjennem den brændende hede Ørken. Lidelserne vare næsten uudholdelige.

Efter 8 Dages Forløb gjorde Karavanen Holdt i en lille Oase midt i Ørkenen. Araberne fortærede roligt deres Maaltid og tilkastede os nogle Levninger af Kjød og Ben. Vi vare nærved at dø af Sult og Tørst og dog vilde de grusomme Mennesker ikke give os mere. Vi spiste hvad vi kunne faa, Blade Rødder, Orme og lignende. Men alt dette stillede ikke vor Hunger.

Nøden tvang mig og to andre Slaver til at begaa en styg Handling.

Efter Maaltidet lagde Araberne sig til at sove; det var det gunstige Øjeblik til at stille vor frygtelige Sult og Tørst. Jeg og to andre Slaver tog et Faar og gjemte det skyndsomt bag ved et Træ. En af os holdt Dyret om Halsen for at det ikke skulde skriige ellers vare vi fortabte. De to andre bibragte med spidse Stokke Dyret 3 Stik i Halsen. Blodet strømmede ud, og med en sand Graadighed sugæde vi det op, saa stor var vor Tørst. Derpaa blev Dyret sønderflænget; rask gjorde vi Ild paa og de raa Kjødstykker bleve stegte en Smule og derpaa fortærede. Det smagte fortræffeligt. Til Slutning bleve Resterne af Dyret nedgravede, Blodet af-tørret, for at udslette ethvert Spor, der kunde forraade os. Araberne laa endnu i dyb Søvn da vi vendte tilbage til vor Karavane.

Et Oprør og dets skrækkelige Følger.

Vi skulde snart blive Vidne til en forfærdelig Begivenhed. En Neger paa 25 Aar vilde gjøre Oprør og han anstrængte sig for at overtale os til at forene os med ham; men ingen gik ind paa hans Plan; vi følte godt, at vi vare for svage til at gennemføre dem; men Negeren lod sig ikke holde tilbage. Han tog en stor Kølle og sneg sig hen til Araberne, der endnu bestandig sov, og nogle af Slaverne fulgte ham endeiig. Den første Vægter var snart dræbt, ligesaa den anden, men derved vaagnede Araberne. I et Øjeblik vare de paa Benene, og der opstod nu en frygtelig Tumult. Saavel Slaver som Arabere værgede for sig af alle Kræfter, men tilsidst maatte Slaverne bukke under, Araberne havde sejret. Nu gjaldt det om at straffe de ulykkelige Slaver saaledes, at enhver Lyst til at efterfølge deres Exempel skulde forgaa os. Noget skrækkeligere har jeg aldrig set, og vil ikke forglemme det i hele mit Liv. — Den Slave, der havde givet Stødet til Oprøret,

blev ført for sin Herre, med Hænderne bundne paa Ryggen. En skrækkelig Død forestod ham. Araberen stødte ham sin Dolk i Brystet og Slaven sank til Jorden, overstrømmet af Blod. Han skulde være et afskrækkende Exempel for os alle. Ogsaa de andre Slaver, som havde taget Del i Oprøret, fik deres Straf. De maatte bære en Knebel der foraarsagede dem frygtelige Smerter. De havde Enden af denne Knebel, der var forsynet med smaa spidse Søm, i Munden, og disse Søm borede sig ind i Tungen, saaledes at de arme Mennesker ikke kunde tale, ja i det Hele ikke kunde bevæge Tungen uden at føle de skrækkeligste Smerter. Det var forfærdeligt at se. Knæene vare bundne op under Hagen, og Armene snørede fast nede ved Benene. Deres Kvaler var frygtelige. En efter en bleve de førte frem for Araberne, og vi maatte se paa dette forfærdelige Skuespil. Der stode de, nedslaaede, fortvivlede, uden at give en Lyd fra sig, medens de bitre Taarer løb dem ned af Kinderne. Nu gav Araberen et Tegn og — de ulykkelige Ofres Hoveder laa i Sandet. Dog bleve ikke alle strax dræbte; nogle bleve bundne til et Træ, hvor de langsomt skulde lide Hungersdøden, eller opædes af vilde Dyr. Saaledes hævnede Araberne sig paa deres Ofre, og jeg vil aldrig glemme dette skrækkelige Skuespil.

Solgt for femte Gang.

Karavanen drog nu videre og naaede snart et Slave-marked. Ligesom Dyr stillede man os til Salg. En Araber traadte hen til mig, mønstrede mig fra alle Sider; bød mig staa op, gaa o. s. v.; han aabnede min Mund, besaa mine Tænder og kjøbte mig omsider. Da var jeg omtrent 10 Aar. Saa forlod jeg da mine Liddelsesfæller for at slutte mig til en anden Karavane. Da jeg endnu var for ung til at kunde arbejde meget, lukkede man mig inde i et Telt. For at forhindre ethvert Forsøg paa Flugt, lagde man mig Bøjler om

Fødderne, hvilket smertede mig meget. — Strax efter Markedet førte min nye Herre mig afsides i noget Buskads; han vilde mærke sine Varer, for at han kunde gjenkjende dem, og en Vare var jeg og de øvrige Slaver. Da jeg første Gang blev solgt, bandt Touaregen, der købte mig, mine Hænder og Fødder sammen og gjorde med en skarp Kniv to dybe Indsnit i min højre og venstre Kind. Saarene smertede mig forfærdeligt, jeg var jo først 6 Aar gammel. Da jeg anden Gang blev solgt gik det ligesaa. Araberne gjorde anderledes. Den første Araber der købte mig, sagde en Dag til mig: „Kom Farachit, læg dig ned, vi ville sove.“ Jeg var dengang 8 Aar og tænkte ikke paa noget ondt, og lagde mig roligt hen. „Luk nu Øjnene“, sagde Araberen; jeg adlød, lukkede Øjnene for at sove, men næppe havde jeg lukket dem, før Araberen faldt over mig, og med et spidst Stykke Marmor gjorde han to dybe Snit i begge mine Kinder. Det smertede frygteligt, men jeg turde ikke skribe, ikke give Lyd fra mig. En anden Gang sagde en Araber til mig: „Farachit, vi ville give dig godt at spise, for at kunne sælge dig paa Slavemarkedet.“ Jeg lagde mig ned, som han befalede, og strax havde jeg to nye Indsnit i mit Ansigt. For at stanse Blodet, og for bedre at danne Ar, lagde han mig Blade i Saaret, hvilket var en usigelig Lidelse, og jeg turde ikke engang græde. „Hvis du skriger“, sagde det grusomme Menneske til mig, „skal jeg hugge Hovedet af dig,“ og han viste mig dermed sin lange Kniv. Saa led jeg i Tavshed. Sex Gange er jeg bleven solgt og bærer derfor 15 store Ar i mit Ansigt, 6 paa hver Kind og 3 i Panden. Enhver ny Herre har indgravet sit Mærke i mit Ansigt.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Ifølge „Moniteur de Rome“ har Leo XIII sendt begge Schahen af Persiens Sønner *Piusordenen* tilligemed en Takskrivelse, som Anerkjendelse for den Beskyttelse, de yde de Kristne i Persien. Katholikerne glæde sig i Persien ved en Frihed og Tolerants, som de maa undvære i mange kristelige Lande. Schahens ældste Søn, Prins Mahsoud, beskytter dem paa en saa offentlig Maade, at Muselmændene endog beskyldte ham for Hæresi. Han søger med Forkjærlighed Samkvem med Missionærerne og stod i særligt Venskabsforhold til den forhenv. Superior for de katholske Armeniere, P. Arakelian. Prins Mahsoud er kaldet til at blive engang Centralasiens Regenerator. De katholske Missionærer ere almindeligt yndede hos Befolkningen og blandt de højere Klasser finde de offentlig Sympati. Foruden begge Prinserne anser man som deres Venner ogsaa Rektoren af Universitetet i Ispahan, General Baghi-Kan, og Direktøren for det persiske Blad „Forhang“ (Visdommen).

— Den prøjssiske Gesandt ved Vatikanet, *Schløzer*, er Paaskelørdag vendt tilbage til Rom og har medbragt et egenhændigt Brev fra Kejser Wilhelm til Leo XIII. og en yderst kostbar kejserlig Foræring til den h. Fader, nemlig et prægtig *Pektorale* eller Brystkors med Kjæde. Korset er af Guld, besat med Rubiner og roses af Alle paa Grund af det kunstneriske Arbejde. I Brevet udtrykker Kejseren sin fulde Tilfredshed med det lykkelige Resultat af Mæglingen mellem Tyskland og Spanien og beder Leo XIII modtage Foræringen til Erindring om denne glædelige Begivenhed. Selv om Gaven saaledes ikke direkte staar i Forbindelse med den *kirkepolitiske* Strid i Tyskland, saa maa dog enhver Tilnærmelse mellem Pave og Kejser hilses med Glæde. *Kejseren* er vistnok besjælet af den bedste Villie, han

vil „Religionen skal bevares“ ogsaa for hans katholske Undersaatter, og det var kun ønskeligt at Kulturkæmperne endelig vilde høre op engang med at krydse Keiserens gode Hensigter. Dersom *Paven* og *Keiseren* blot kunde forhandle en Time sammen om Freden, uden Andres Indblanding, *saa vilde den strax være fix og færdig.*

Mainz. Den biskoppelige Stol i Mainz, som har været vakant siden Biskop v. *Kettelers* Død den 13. Juli 1877, skal nu endelig besættes igjen. I Forstaaelse med den hessiske Regering har den h. Fader nemlig udset Domherre, Dr. *Haffner* i Mainz til Biskop sammesteds. Dr. *Haffner* er født 1829 og vidtbekjendt i den videnskabelige Verden. Som Taler deler han med Dr. *Moufang* Biskop v. *Kettelers* oratoriske Talent.

Frankrig. I Bladet „*La Croix*“ læses følgende: „Seinepræfekten i Paris *Poubelle* er kommen i Tanker om, at Judas solgte sin Mester Skjærtorsdag. Derfor har *Poubelle* valgt denne Dag til *Auktionen over alle Korsene*, som i Løbet af de tre sidste Aar ere blevne fjærnede fra de offentlige Skoler og hidtil være ophobede paa et Pulterkammer i Præfektoret. Han huskede endvidere, at Judas fik 30 Sølvpenge for sin Ulejlighed, derfor har Seinepræfekten sat en Gjennemsnitspris af 30 Centimer paa hvert Kors, endskjønt den materielle Værdi var langt højere. Man har saaledes paa Skjærtorsdag i Paris solgt 1343 Kors for 30 Franks pr. Hundrede — hemmeligt, som i Jerusalem.

Spanien. *Ærkebiskoppen af Burgos*, Saturnin Fernandez de Castro, er pludselig afgaaet ved Døden. I 1875 valgtes han til Biskop af Seon og i Marts 1883. besteg han *Ærkestolen* i Burgos.

— Den ulykkelige *Galeotto*, som myrdede Biskoppen af Madrid, anses nu af Alle for afsindig og lidende af Forfølgelsesmani. Selv de spanske liberale Blade hylde nu denne Anskuelse og deres Invektiver mod Kirken ere forstummede.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. Maj. 2. Søndag efter Paaske. I Sct. Ansgar: Prælatmessen, efter hvilken Konfirmationens h. Sakramente meddeles, begynder Kl. 9; stille h. Messe Kl. 7 og 11. — Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken. — **10. M.** Antonius, Bekj. og Biskop. — **11. Ti.** Frants af Hieronymus, Bekj. — **12. O.** Nereus og Lidelsesfæller, Mart. — **13. To.** Philippus og Jacobus, Apostle. — **14. F.** Marcus, Evangelist. — **15. L.** Anselm, Biskop og Kirkelærer.

Søndagen den 16. Maj. 3. Søndag efter Paaske. Den h. Josefs Skytsfest.

Ansgariusforeningen holder Bestyrelsesmøde Mandag den 10. Maj Kl. 12 Middag.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 16. Maj i Sct. Knuds Kapel Kl. 8.

Unio. Paa Onsdag og fremdeles hver Onsdag i Sommersæsonen holdes Møde i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15.

1 à 2 Værelser ere til Leje, med fuld Kost, paa Strandvejen 49, 1. Sal.
J. Stripe.

Literatur. Majandagtsbog, ca. 400 Sider, faas hos Dhrr. Gejstlige, og koster heftet 60 Øre, indb. 90 Øre.



Tirsdagen den 4. Maj bortkaldte Herren vor opofrende, gudhengivne Søster og Tante, Frk. **Caroline Capozzi**, efter et kort smertefuldt Sygeleje.

Hendes Efterladte.

Den højtidelige Sjælemesse og Begravelse finder Sted fra Sct. Ansgars Kirke Mandag den 10. Maj Kl. 9.

Fortrolig Korrespondents. De ærede Abonnenter gjøres opmærksomme paa, at Redaktionen intet har at gjøre med Bladets Distribution, og alle de mange Klager bedes derfor sendte direkte til Expeditionen, Kjøbmagergade 10. Eventuelle Flytninger bedes ogsaa anmeldte sammesteds, før Flytningen er foregaaet. Vi beklage meget alle Uregelmæssighederne og haabe, at Abonnenterne foreløbig bevare Taalmodigheden, da det er vor Agt at holde, hvad vi i sin Tid have lovet med Hensyn til Bladets Distribution. Alle Abonnenterne skulle, naar de da ikke bo altfor langt ude i Forstæderne, senest have Bladet Søndag Eftermiddag. **Red.**

Hermed et Tillæg.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 20.

Søndagen den 16. Maj.

1886.

Indhold: Paanødt Selvforsvar. Faracht. Efterretninger: Frankrig, Rusland, Amerika, Italien. Ansgariusforeningens Forlagsskrifter.

Paanødt Selvforsvar.

II.

Endnu mere graverende ere de Anker, som Hr. Scharling rejser mod den katholske Kirkes *Praxis* paa Luthers Tid.

Ogsaa her kunde man fristes til at anvende paa ham, hvad han siger om Brandes: „Her viser Doktorsens fuldkomne Mangel paa sandt historisk Blik sig paa en højst paafaldende Maade.“ Dog vi gjøre maaske rettere i at antage, at det ikke skorter Professoren paa historisk Blik, men at hans Blik er blevet omtaaget og vildledet. Det er jo meget muligt at Docenten i Dogmatik og Moral, som fremmed paa Kirkehistoriens Omraade, har betroet sig til en upaalidelig Fører, der gav ham en „forvrænget Fremstilling“ af Forholdene og som ledte ham paa Vildspor.

Hr. Scharling taler

1. om Præsternes, Munkenes og Nonnernes *tvungne* Coelibat;

2. om *ubesindige Løfter*, aflagte i en uerfaren Alder med *Tvangs Anvendelse* og om „Tusinder af Mænd og Kvinder, som rundtom i Klostrene vansmægtede, som man i en tidlig Ungdom havde aftvunget eller aflokket et bestandigt Kyskhedsløfte“;
3. om Kirkens store *Overbærenhed* overfor alle Slags Synder mod det sjette Gudsbud, hvilke gejstlige Personer gjorde sig skyldige i, — og overfor de Fornemmes og Rigmændenes Udskejelser, især naar de honorerede den med store Gaver og Pengesummer;
4. om falsk *Værkhellighed* og en *falsk* Helligheds Glorie, hvormed Datidens Kirke dækkede over al den sørgelige Elendighed i Præste- og Munkestanden.

Fire Fraser — fire *vrange Paastande*.

1. Kirken hverken tvinger eller tvang nogen til at blive Præst, Munk eller Nonne. Er En frivillig bleven det, saa maa han ogsaa holde, hvad han derved har lovet Gud, nemlig at leve kysk i den ugifte Stand. Det har Kirken Ret til at fordre; thi det fordres af Gud Herren selv, der „ikke nægter dem, som bede ham derom, sin Naade, ej heller lader os friste over vore Kræfter.“ Se *Conc. Trid. Sess. 24. de matr. can. 9.*
2. Et *tvunget* Løfte er intet Løfte; thi et Løfte er en Forpligtelse, som En *frivillig* og med vel beraad Hu selv paalægger sig. Aflægges et Løfte af en Umyndig, kan det i Følge Kirkeloven løses; tvinges En til at gjøre et Løfte mod sin Vilje, saa er det fra først af ugyldigt. Disse Grundsætninger, der ligge i Sagens Natur, gjælde og gjaldt stedse i den kath. Kirke.
3. Ét er det at sige: Der var ogsaa blandt Gejstligheden dem, der syndede; — et andet: Kirken, Paven og Biskopperne „*tillod*“ Præsterne at synde. Villig indrømme vi, at den første Sætning des værre

er sand; ja, vi ere enige med Professoren i at „i mange Klostre førtes et over al Beskrivelse foragteligt Levned,“ saa at *Sæderne*, ogsaa Gejstlighedens, paa Luthers Tid haardt trængte til en „Reformation“, d. e. en Renselse eller Fornyelse. Men den anden Paastand, at Kirken i Almindelighed — ikke blot en eller anden forsømmelig Biskop — tillod Præsterne at synde, det modsiges af Kirkehistorien. Se Hefele, *Konciliernes Historie*, 4de, 5te og 7de Bind, som findes paa Universitetsbibliotheket; L. N. Helveg, *den danske Kirkes Historie til Reform.* I SS. 512, 531; F. Laurin, *de Gejstliges Cølibat*, SS. 63 ff.; *Trienter Konciliet 22. Møde*, 1. Kap. om Reformat. Angaaende Kirkens foregivne Overbærenhed med de Fornemme og Rige, maa der svares, at de kirkelige Lovbestemmelser om Ægteskabet gjorde og gjøre ingen Forskjel imellem Rigmænd og Fattigfolk; de vare og ere ens for alle Stænder, Samfundsklasser og Individider.

4. Kirken dækkede ikke over sine Tjeneres sædelige Elendighed, der for øvrigt ofte skildres i altfor mørke Farver; men den søgte at *modarbejde den ved Forbud og Straf*. (Se Citaterne af Helveg og *Trienter Konciliet* under N. 2.) Den lærte ikke, at gode Gjerninger kunde veje op med Synd og Last; den nøjedes ikke med et tomt og hult Skin af Sædelighed eller Hellighed. Den lærte og lærer med Skriften, at Bøn, Faste og Kjærlighedsgjerninger ere Gud velbehagelige Gjerninger, hvorved et Guds Barn samler sig Skatte i Himlen og afsøner Straffen for tidligere, allerede forladte Synder. Den opfordrer alle sine Børn, især de Gejstlige, til at give et Dydsexempel og saaledes at lade Lyset skinne for Menneskene, for at vor himmelske Fader maa lovprises: Matth. 6.20; Dan. 4.24; Matth. 5.16. Er dette maaske noget, som strider mod den naturlige eller den evangeliske Sædelære?

III.

Ganske utrolig er Hr. Scharlings Insinuation mod de *katholske Forfattere* i Almindelighed; han antyder at hos en katholsk Skribent kan man ikke forvente at finde andet end en *fuldstændig Forvanskning af Luthers Lære*.

Med denne oprørende Sigtelse baade begynder og slutter han sin Polemik. Han begynder med at sige: „Skulde, hvad der er al Grund til at antage, Dr. Br. have hentet sine Citater [af Luther] hos en eller anden *katholsk Forfatter*, da vil han hos denne rimeligvis have truffet en *fuldstændig Forvanskning af Luthers Lære*.“ Til Slutning gjentages det: „Det eneste, der i nogen Maade kan undskylde Br.'s Adfærd, er den Omstændighed, at han efter al Sandsynlighed slet ikke har samlet sine Citater ved et selvstændigt Studium af Luthers Skrifter, men at han har dem paa anden Haand fra en eller anden *katholsk Forfatter* (jeg anser det ikke for Umagen værd [virkelig?]) at anstille Undersøgelser om, hvilken Kilde Dr. Br. har benyttet, thi det er Sagen uvedkommende), og at han saaledes paa Forhaand har faaet en *forvrænget Fremstilling af Luthers Lære*, der har ledet ham paa Vildspor. Denne Formodning bestyrkes ved, at Dr. Br. virkelig synes for Alvor at tro paa Rigtigheden af alt det Galimathias, som han har sammenskrevet. Herved bliver han ganske vist noget undskyldt, skjönt det bliver altid paafaldende, at en saa skarpsindig Kritiker er godtroende nok til at gjøre Volontærtjeneste for den romerske Propaganda“.

Professorens Tankegang er altsaa den: Det er ganske vist i ethvert Tilfælde Sagen uvedkommende, hvilken Kilde Br. har benyttet til at øse sine Citater af Luthers Ord af; thi han anfører selve Luthers Ord rigtig. Men nej, skulde hans Kilde være en *katholsk Forfatter*, der for øvrigt anfører selve Luthers Ord rigtig, — saa vilde det nok vedkomme Sagen; thi i saa Fald maatte man paa Forhaand antage, at Br. ikke

havde faaet andet, ej heller kunde give andet, end en *forvrænget Fremstilling* af Luthers Lære. Nu „ser jeg mig ganske vist ikke Stand til at give et Bevis for, at Br. har hentet sine — rigtige — Citater hos en kath. Forfatter“; men jeg holder det ikke for Umagen værd, at efterspore hans nærmeste Kilde; thi hans sidste Kilde er i al Fald Luthers egne Ord.

Mon det kan kaldes andet end „Galimathias“? Hvorledes kommer mon en Mand, der holder Forelæsninger over Religions*filosofi*, til at byde Publikum Sligt? Vi tænke: paa følgende Maade.

Dr. Br. vilde paavise, at om Cølibat og Ægteskab havde han selv omtrent de samme Anskuelse som Martin Luther har fremsat i sine Skrifter; han anfører altsaa en Del **Citater af Luthers Skrifter**. Scharling ser sig nødt til at indrømme: „**De ere rigtige**; der har, saa vidt jeg har haft Lejlighed til at efterse dem, ikke fundet nogen Omskrivning eller Forvanskning Sted af Luthers egne udtrykkelige Ord.“

En aaben, ærlig Indrømmelse, som gjør Videnskabsmandens Sandhedskjærlighed al Ære! At denne Indrømmelse falder Professoren i luthersk Theologi tungt, kan forstaas. Scharling maa anerkjende: disse Luthers Ord røbe „Plumphed og Uhøviskhed“, hvoraf han dog mener at kunne sætte saare Meget paa Tidens Regning; og, hvad der er værre, „de ere meget drøje og for vore Øren ofte anstødelige og *lade sig ikke fastholde i deres bogstavelige Form*.“ Han kan til Undskyldning ikke sige andet end: I maa ikke glemme, at Luther var en lidenskabelig Polemiker, der ikke kunde veje sine Tanker og Udtryk som en Stuelærd, — at han nu engang havde sat sig for at nedbryde den bestaaende Orden og ikke kunde det uden Voldsomhed, — at hans Ytringer maa læses og udtydes hver i sin Sammenhæng; — at andre Steder siger han det Stikmodsatte af hvad han siger de anførte Steder; hans Udsagn i modsat Retning begrænse altsaa hinanden; det er altsaa ikke

hele Dr. Martin Luthers Doktorkappe, som Brandes tager paa; men det, han fremviser for det forbløffede danske Publikum, er „kun enkelte iturevne Pjalter“ af den, eller Brandes tager „den ham noget uvante theologiske Doktorkappe bagvendt paa, saa at, hvad der skulde sidde bagpaa, er kommet foran.“

Det er jo særdeles aandrig udtrykt. Men Frasens Glimmer skjuler kun daarlig over Tankens Hulhed.

Den nærliggende Slutning af Professorens Indrømmelser er: Citaterne ere rigtige! Dr. Martin Luther har en Gang virkelig sagt, hvad Dr. Brandes lader ham sige. Altsaa blev Luther, i alt Fald den Gang *ikke* ledet af Guds Aand. — Og: Luther modsiger sig selv; Luther svarer paa et og samme Spørgsmaal snart Ja snart Nej. Men Sandhedens Aand er ikke baade Ja og Nej; den er kun Ja eller kun Nej. Følgelig blev Luther *ikke* ledet af Sandhedens Aand; altsaa havde han ingen Sendelse fra oven.

Professoren maa vel ogsaa selv have følt, hvor lidet Hold, der i Grunden var i hans Svar, og at det stadfæster Gøthes bekjendte Vers:

„ . . . Wo Gedanken fehlen,

Stellt sich ein Wort zur rechten Zeit wohl ein.“
Hvad var der at gjøre for at skjule det?

Hr. Scharling sidder for Øjeblikket ikke paa det akademiske Højsæde, han taler ikke til selvtænkende unge Mænd; han skriver for Øjeblikket i et Dagblad, han har at gjøre med det store Publikum, der ikke just er kritisk, men snarere sværger paa Avisskriverens Ord. Nu er det jo et bekjendt Kneb, i det afgjørende Øjeblik at bortlede Publikums Opmærksomhed ved en øredøvende Larm. Slig en Virkning maa Avisskriveren vel love sig af en *Rædselshistorie*, han fortæller om gifte-syge Nonner, Florentina og Katharina v. Bora, der selv niende undslap fra et Kloster gennem et Hul i Muren — og især af Ordet „*katholsk*,“ „*katholsk For-*

fatter," der blandes i Polemiken, skønt det er Sagen ganske uvedkommend.

Der ere kun to Spørgsmaal, paa hvilken her kan lægges nogen Vægt: 1. Ere Citaterne *rigtige*? Har Luther virkelig sagt eller skrevet, hvad Brandes lader ham sige eller skrive? — Scharling bekjender: Jo, de ere rigtige, saa vidt jeg kunde efterse dem.

2. Er Brandes Opfattelse af Citaterne rigtig? At Brandes kan *Tysk* nok til rigtig at opfatte Luthers Tysk, om den end er lidt gammeldags, vil hverken Sch. eller nogen Anden drage i Tvivl; men: Vilde Luther i de rigtig citerede Ord virkelig udtrykke den *Mening*, som Br. finder udtrykt deri? — For at løse dette Spørgsmaal sikkert, vil Ordlyden alene ikke være afgjørende i alle Tilfælde; det kan være nødvendigt eller i det mindste ønskeligt at tage Hensyn baade til Sammenhængen, og ogsaa til „den historiske Forudsætning“, til hvad der har foranlediget L. til en Udtalelse. Det indrømmes Hr. Scharling med Villighed.

Men Brandes tager tilbørlig Hensyn til begge Dele. Vi gjentage hvad vi før sagde: det er os lige meget, hvem der rigtig har opfattet Luther, om Sch. eller Brandes: Men vi kunne ikke indrømme, at Br. har forsømt hvad en videnskabelig Drøftelse af Spørgsmaalet kræver. Hans Citater ere ikke „disjecta membra“ — Brudstykker uden Sammenhæng. Brandes bruger 16 Citater af Luthers Skrifter. De ere alle omfangsrige nok til ikke at kunne siges at være revne ud af Sammenhængen; og ønsker man endnu nærmere Oplysninger om Sammenhæng og Anledning, saa kunne de hentes hos Luther selv; Br. angiver allevegne ganske nøje, hvor Citatet kan efterses i Luthers Værker.

Heller ikke kan Sch. paavise, at Luthers Ord, læste i Sammenhængen, bør opfattes anderledes end Br. opfatter dem. Han gjør rigtignok Forsøg paa at forklare to Citater lidt anderledes; men det er dog, mildest talt, meget tvivlsomt, hvilken Opfattelse der er rigtig. Sch. har jo selv i et Efterskrift tilstaaet, at det

første af de to Citater kan være i det væsentlige rigtig opfattet af Br.; og paa det andet Sted giver Lutner i Følge Scharlings Opfattelse det Raad: at en ung Mand senest i 20 Aars Alderen skal begynde at tænke paa, hvorledes han med Tiden kan komme til at ernære Kone og Børn. Det vilde dog være lovlig sent, først med 20 Aar at blive f. Ex. Haandværkslærling! Om denne Opfattelse kan vi ikke sige andet, end hvad Sch. siger om sin Modstanders; den er „snurrig.“

Hr. Scharling maa altsaa bringe sine Læsere til at lukke baade Øjne og Øren for Brandes' rigtige Citater af Luthers Ord. Hvad gjør han derfor?

Han siger: Rimeligvis har Br. disse Citater kun paa anden Haand fra Luther. Det er jo ikke sandsynligt, at en Foragter af al Theologi har „sat sig hen og læst Luthers bindstærke Værker;“ [men saa megen Umage og Selvovervindelse behøves slet ikke; det var nok, at Br. læste de af ham citerede Bind, nemlig: Dr. M. Luthers Briefe, Sendschreiben und Bedenken II, Luthers sämmtliche Werke. Erlangen 1840, 20. og 28de Bind og D. M. Lutheri Opera Latina, ed. Henricus Schmidt, V.; den Læsning var nok overkommelig og paa den anden Side udbredt nok;] han har vel taget dem af en eller anden *katholsk* Forfatter. — —

Men, Hr. Professor; De siger jo selv: *Citaterne ere rigtige.* Det er altsaa lige meget, om Br., da han skrev dem, havde Luthers Værker liggende foran sig eller en anden Bog; om han har faaet dem umiddelbart af Luther eller gennem en anden Haand; den anden Haand har i saa Fald jo ikke forvansket dem. De siger selv: De ere rigtige. Men nej, i samme Aandedrag tilføjer De:

Naar en katholsk Forfatter citerer Luther, er det paa Forhaand rimeligt, at man vil træffe hos ham en fuldstændig Forvanskning af Luthers Lærdomme.

Det er en skjændig Insinuation imod de katholske Skribenter i Almindelighed!

Det vil være Professorens Sag enten at bevise denne Paastand, at navngive en Del katholske Skribenter, som Br. kunde have faaet sine udførlige Cita- ter af og som forvanske Luthers Lære fuldstændig, — der maa vel være temmelig mange af dem, siden Professoren „ikke har anset det for Umagen værd (!) at anstille Undersøgelser om, hvilken Kilde Dr. Br. har benyttet“ — eller at tilbagekalde sine Insinuationer.

Det er en Pligt, som ikke blot Retfærdigheden paalægger ham, men ogsaa Hensynet til hans Ry som Videnskabsmand og til det Fakultet, hvis Medlem han er.

— r.

Farachit

eller

En ung Neger-slaves Historie.

For sjette Gang solgt.

I Aim-Salah blev jeg tilsidst solgt. En Dag tog man Fodbøjlerne af mig; jeg maatte følge med Karavanen til Slavemarkedet i Warlah. Vore Lidelser under Rejsen igjennem den glødende hede Ørken vare ubeskrivelige. Vi lede Sult og Tørst og fik ofte haarde Slag. Endelig naaede vi Slavemarkedet. Vi bleve opstillede efter Størrelse; de stærkeste stode foran, de svage og smaa bagved. Alle mine Lidelsesfæller fandt en Kjøber, mig vilde ingen bjøbe, jeg saa altfor daarlig ud. Saa blev jeg alene tilbage; men Gud havde føjet det saaledes; jeg skulde fra nu af være hans Barn, lære at kjende og elske ham. I al Evighed vil jeg ikke kunne takke ham nok derfor.

Missionærerne i Algier havde hørt at der var Marked i Warglah og begivet sig der hen, for at kjøbe.

nogle unge Negere. Den højærv. P. Richard, der senere er død for Troen, traadte hen til mig og spurgte min Herre, hvormeget han vilde have for mig. „200 Fracs.“ svarede Araberen. — „Det er for meget,“ svarede Pateren, „jeg giver dig 100 Fracs.“ — „100 Fracs!“ skreg Araberen, „tror De. at jeg er gal? Farachit er godt 200 Fracs. værd!“ — „Bliv nu ikke hidsig,“ svarede Pateren, „Farachit behager mig, men mere end 100 Fracs. giver jeg ikke.“ — „Vi ville dele“ mente Araberen, „De giver 150 Fracs.“ — „Nej! 100, ikke en Fracs. mere,“ var Paterens bestemte Svar, og saaledes blev der handlet frem og tilbage. Omsider gav Araberen efter og han solgte mig for 100 Fracs. til Pateren. Det var sjette og sidste Gang jeg blev solgt. Gud være priset og takket derfor.

Befrielse.

Aldrig i mit Liv havde jeg set en hvid Mand, jeg havde derfor en stor Angst for Missionærene. Jeg frygtede for at han vilde dræbe og spise mig. Araberne havde nemlig sagt os, at de hvide Kristne havde en stor Kjedel med kogende Vand hjemme i deres Huse, hvori Negerbørnene bleve kogte og derpaa spiste.

Pateren bragte mig til Biscrah, og førte mig ind i et Hus, saa skjønt, som jeg endnu aldrig havde set noget. Pateren gav mig en Stol og klappede mig paa Kinden med sin Haand. Jeg var dog bestandig bange. for at han skulde opæde mig; men lidt efter lidt fik jeg Mod. Den gode Pater var saa kjærlig og venlig imod mig. Saa tilstod jeg ham da, at jeg var meget sulten, eftersom jeg hos Araberne vel havde faaet mange Prygl, men kun lidt at spise. Strax fik jeg nogle dejlige Dadler, og jeg begyndte at føle mig lykkelig. Jeg forstod, at den hvide Mand havde mig kjær, han vilde ikke tilføje mig noget ondt. Jeg lo og sang, løb fra den ene Ende af Værelset til den anden, og kyssede atter og atter, fuld af Taknemlighed og Glæde, Pate-

rens Haand. Nu var jeg igjen lykkelig; hvor længe var det ikke siden jeg havde været det, og hvad havde jeg ikke maattet gennemgaa! Pateren gav mig en grov Lærredsskjorte paa og sendte mig ud i Gaarden. Der var en hel Mængde Dreng, alle i min Alder, muntre og fornøjede, og de modtog mig som en Broder. Snart legede jeg med dem; hvor hurtig havde jeg ikke glemt de endnu for faa Timer siden lidte Slag, det haarde Arbejde, de mange Savn!

Pateren kom ud i Gaarden til os. „Du har vel haft meget onde Herrer?“ spurgte han mig? — „Ja, meget onde,“ svarede jeg. — „Er jeg da ogsaa en ond Herre?“ spurgte han videre. — „O nej!“ svarede jeg, „Du er god, meget god.“ — „Vil du da blive hos os?“ — „Ja, det vil jeg gjerne.“ Den gode Pater tog mig i sine Arme og sagde til mig: „Nu er du fri, du er fra nu af ikke mere en Slave, men Guds Barn.“ — Fra den Tid har jeg begyndt at kjende og elske den kjære Gud. Hver Dag takker jeg ham paa mine Knæ, at han har forbarmet sig over mig, befriet mig fra Slaveriet og annammet mig som sit Barn. — Jeg blev ikke længe i Biscrah. Pateren tog mig med til Tripolis og derfra til Algier. Der lærte jeg det italienske og franske Sprog. Arabisk forstod jeg allerede tildels, og Negersproget var jo mit Modersmaal. — Jeg forstod snart saa meget Fransk at jeg kunde lære Katechismus. Det var en Fryd! Man lovede mig, at jeg snart turde modtage den h. Daab. Jeg skulde altsaa snart i Sandhed være et Guds Barn. Hver Dag lærte jeg min Katechismus, saa godt jeg kunde; hvor kjær fik jeg ikke Maria og Hellige! Hver Dag bad jeg dem bede for mig, at den h. Daabsdag dog snart maatte komme.

Jeg havde allerede været tre Maaneder hos Patrene. Det var i Begyndelsen af Aaret 1882; da lovede man mig, at jeg maatte modtage den h. Daab i Maj Maaned. Jeg fordoblede min Iver og bad bestandig mere og mere, for at forberede mit Hjærte til den store Naade.

Endelig oprandt den velsignede Dag. Jeg blev bragt til Malta og der modtog jeg af Kardinal *Lavigerie* Daabens h. Sakrament, i hvilket jeg fik Navnet „Emmanuel.“ Jeg var da 13 $\frac{1}{2}$ Aar. Jeg var nu en Kristen, et Guds Barn, et Barn af den h. katholske Kirke! Min Glæde var ubeskrivelig. Samme Dag modtog jeg ogsaa den første h. Kommunion. Jeg var lykkelig! Jeg kunde ikke ophøre at takke Gud for den store Naade, han havde skjænket mig. Atter og atter bad jeg for alle dem, som bidrage til de stakkels Hedningebørns Frelse. Maatte Gud belønne dem det tusindfold! Nu, da jeg skriver dette er jeg 16 Aar gammel. Jeg studerer flittigt, for med Guds Naade at blive Missionær. Hvor lykkelig vil jeg da være, naar jeg kan bringe mine stakkels Brødre i Afrika den sande Tros Lys, der har gjort mig saa lykkelig!

Ja, kjære Gud! hvor god har du dog været imod mig! I al Evighed vil jeg ikke ophøre at takke dig derfor. I Fremtiden vil jeg anvende mit Liv og mine Kræfter til at du maa blive kjendt og elsket der, hvor man nu kun kjender Djævelen og sukker under hans Herredømme. Jeg er dit Barn! Du har antaget mig som dit Barn! Jeg vil ikke hvile, utrættelig vil jeg arbejde paa at tilføre dig nye Børn, der jo alle ere kjøbte ved din Søns dyrebare Blod! —

Dette er *Farachits*, eller som han nu hedder *Emmanuel's* Historie, simpel og enfoldig, som han selv har fortalt den. Ikke sandt, kjære Medlemmer af den h. Barndomsforening, havde I vel trot, at de stakkels Hedningebørn maatte lide saa meget? Og deres Tal er *Millioner!* Gud alene kjender hele Omfanget af deres Ulykke og deres Lidelser. Ikke sandt, Tanken om disse arme Børn rører eders Hjærter; mange iblandt eder have det saa godt, og disse stakkels Slaver blive saa umenneskelig behandlede. Eders Hjærter drage eder til at bringe et Offer for disse stakkels Hedningebørn, at de maa blive løskjøbte fra det umenneskelige

Slaveri. Nuvel, saa følg eders Hjærtets Trang, bring et Offer for disse stakkels Børn; Gud vil belønne det tusindfold. Hør ikke op at være Medlemmer af Barn-
domsforeningen og lad alle eders Børn være Medlemmer af den. Glem ikke Frelserens Ord: „Hvad I have gjort mod den ringeste af mine Brødre, det have I gjort imod mig!“

Othinia.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Frankrig. Omendskjønt *Frimureriets* kirkepolitiske Bestræbelser allerede have været vel kjendte og næppe trænge til nye Beviser, saa turde det dog være Værd at lægge Mærke til forskellige karakteristiske Ytringer, som et Par „Brødre“ for nylig have ladet falde og som findes optegnede i det officielle Logeblad i Frankrig, nemlig i „*Bulletin du Grand-Orient de France.*“ Det ene Sted udtaler „Broder“ Colfavru sig ordret saaledes: „Det er mit stadige Ønske, at vi Frimurere slutte os sammen og i Forening begynde Kampen mod den kirkelige Aand — mod *Vatikanet*; thi dette er vor eneste Fjende.“ Paa et andet Sted erklærer „Broder“ Faure (Deputeret) i en Tale, han har holdt paa den herværende Logekongres: „ . . . og derfor siger jeg, vor stadige og eftertykkeligste Stræben maa være rettet henimod at *banlyse den religiøse Indflydelse* fuldstændig fra det franske Samfund; jeg mener dermed ikke blot den klerikale, men den *religiøse* Indflydelse overhovedet og under hvilken som helst Skikkelse.“ Der hersker fuldkommen Enighed mellem Logebrødrene med Hensyn til disse Bestræbelser, og da de fleste, for ikke at sige alle de republikanske *Deputerede* og *Senatore* tilhøre Logen og af denne modtage Program-

met for deres Optræden, saa behøver man ikke at undre sig over, at alle Lovene i den senere Tid paa det politisk-religiøse Omraade, især paa det saa vigtige Skoleomraade, alle tilhobe bære Logens Stempel og paa enhver tænkelig Maade søge at udrydde den religiøse Følelse hos Ungdommen.

Rusland. Fra Lublin i Polen meldes der, at Prioren for Dominikaner-Klosteret, P. *Maukiewicz* er bievnen arresteret og ligesom de tidligere omtalte Ordensfolk sendt til Siberien. Af Frygt for Befolkningen har Politiet og Gendarmeriet denne Gang fuldbyrdet den „administrative“ Domfældelse i Nattens Mørke. Uden ringeste Modstand blev den gamle Præst hentet fra sin Celle og befordret videre med Jernbanen. Ophævelsen af Klostret følger naturligvis efter, og Regeringen har paa en billig Maade skaffet sig en Kaserne.

Amerika. Ifølge den nyeste katholske Statshaandbog findes der i Amerika følgende hierarkiske Sæder: i *de engelske Besiddelser* (Kanada) 4 Ærkebispedømmer og 19 Bispedømmer; i *de forenede Fristater* 12 Ærkebispedømmer og 56 Bispedømmer; i *Mexiko* 3 Ærkebispedømmer og 19 Bispedømmer; i Melle- og Sydamerika 13 Ærkebispedømmer og 62 Bispedømmer. Hertil kommer endnu 2 Delegationer, 16 apost. Vikariater og 7 apost. Præfekturer. De forenede Staters samlede Indvaaner-Antal anslaaes for Tiden til 55 Millioner, af hvilke over 7 Millioner ere Katholiker.

Italien. Alle Bladene, ogsaa de liberale, berette i denne Tid med Beundring om en Franciskanerpaters, P. *Agostinos de Montefeltre's*, Veltalenhed. P. Agostino holdt Fastepredikernerne i Aar i Domkirken i *Pisa* og opnaaede ved sit mægtige Ord ganske overordentlige Resultater. Til det liberale Blad „*Rassegna*“ skrives der, at ved den sidste Prædiken, som holdtes efter Paaske, vare over 16,000 Mennesker af alle Stænder tilstede, og en stor Mængde maatte staa udenfor, fordi der ingen Plads var til dem i Kathedralen. Da den yd-

myge Franciskanerpater efter Prædikenerne kjørte til sin Bolig, blev han paa hele Vejen hilset af Folkets begejstrede Tilraab, og Kjørselen lignede et sandt Triumftog. Til de katholske Blade skrives fra Pisa, at hans Prædikener minde om en h. Antonius af Padua, Vincents Ferrer, Bernardin af Siena og Leonardo af Porto Maurizio. Det liberale Blad „Perseveranza“ endelig skriver, at der i Paterens Hjem er en Kommen og Gaaen af Folk, som ingen Minister har set Mage til i sit Hjem; man melder sig 8 Dage i Forvejen og venter i timevis i hans Forværelse fra Morgen til Aften; og de Besøgende komme fra alle Italiens Egne og tilhøre alle Stænder. Mangfoldige have udsonet sig med Kirken, skjønt de for en Maaned siden vilde have udlet En, om man havde spaaet dem det. Til det liberale Blads Meddelelse kunne vi kun tilføje, at Italien ofte forhen er bleven frelst og i Sandhed reformeret af fromme Ordensgejstlige. Maatte Gud ogsaa i disse sørgelige Tider lade det ulykkelige Land, som er saa gjennemrodet af Revolutionen og de hemmelige Selskaber, paa lignende Maade delagtiggjøres i Frelsen.

Ansgariusforeningens Forlagsskrifter.

<i>Holstein</i> : Evangelisk-Luthersk	1 Kr. „ Øre.
<i>Segur</i> : Fortrolige Svar paa de mest udbredte Indvendinger mod Religionen „ —	66 —
En lille Bog om den h. Ansgar	„ — 33 —
Under Polititilsyn (Fortælling)	„ — 50 —
Den h. Zita	„ — 25 —
Den h. Germana	„ — 25 —
Den h. Karl den Gode	„ — 20 —
<i>Stolz</i> : Guds Billedbog	„ — 50 —
<i>Leo XIII</i> : Encyklika om hem. Selskaber „ —	20 —
Lucilia og Dionysius; Pave og Kejser (2 Fortæll.)	„ — 50 —
Et mørkt Øjeblik. (Fortælling)	„ — 30 —
<i>Karup</i> : Den katholske Kirke i Danmark „ —	50 —

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 16. Maj. 3. Søndag efter Paaske. Den h. Jo-
sefs Skytsfest. — 17. M. Paschalis Baylon, Bekj. — 18. Ti.
Erik, Konge og Martyr. — 19. O. Petrus Cælestinus, Biskop og
Bekj. — 20. To. Bernardin af Siena, Bekj.
Fredagen den 21. Maj. Mariæ Bebudelse. (Gudstjenesten som om
Søndagen.) — 22. L. Venantius, Martyr.
Søndag den 23. Maj. 4. Søndag efter Paaske.

Til de 6 Aloysianske Søndage, som begynde idag, den 16.
Maj, anbefales:
Den h. Aloysius af Gonzaga eller en 6 Søndages Andagt (indb.
30 Øre) og
P. Waser: Den h. Aloysius, Ungdommens Forbillede og Patron
(25 Øre).

Torsdag d. 20. Maj, Kl. 8 $\frac{1}{4}$, lader Elisabethforeningen læse
en højtidelig Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke for Foreningens fhv.
nidkjære og opofrende Præsidentinde, Frk. Caroline Capozzi.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion
idag Søndag den 16. Maj i Sct. Knuds Kapel Kl. 8.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer paa Mariæ Bebu-
delsesfest (Store Bededag) Fredag d. 21. Maj, sin Hoved- og Ti-
tularfest. Kl. 8 Morgen er Fælleskommunion og Kl. 8 Aften
Festandagt med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer. Alt
holdes i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Elisabethforeningen og Mariaforeningen afholde Møde Søn-
dagen den 23. Maj efter Højmessens i Sct. Ansgar.

En ældre sædelig Pige søger Beskæftigelse paa en Fabrik eller
ved hvadsomhelst, Frederiksbergg. 10. 4 S.

Jmfr. M. Bruun.

Fortrolig Korrespondents. Domine H. Den lange Erin-
dringsliste over de forskj. Messer her og i Ordrup skal følge af og
til. I Sct. Ansgar er Gudstjenesten forøvrigt opslaaet indenfor In-
gangsdøren baade paa dansk og fransk. Hvad kan De ønske
mere?

En Paraply er glemt paa Bazaren og kan afhentes hos Re-
daktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 21.

Søndagen den 23. Maj.

1886.

Indhold: Den h. Paaskekommunion. Digt. Gregor VII. og Danmark. Kirken om Cølibat og Ægteskab. Efterretninger: Aarhus, Ordrup. Berlin, Rusland, Frankrig.

Den h. Paaskekommunion.

Den h. Paasketid nærmer sig sin Afslutning, hin naaderige Tid fra Palmesøndag indtil *Kristi Himmelfartsdag*, i hvilken enhver *katholsk Kristen*, som i Sandhed gjør Krav paa dette Navn, drager Omsorg for at opfylde Kirkens Bud, som forpligter under en svær Synd: „*Du skal i det mindste én Gang om Aaret, nemlig i Paasketiden, modtage Alterets h. Sakramente.*“ Dette Bud nødvendiggjordes paa Grund af de Kristnes Lunkenhed og Ligeegyldighed, og det var sikkert kun med blødende Hjærte, at Kirken udstedte det, thi forhen trængte dens Børn ikke til noget saadant Bud. Ved Udstedelsen af dette Bud optraadte Kirken med den guddommelige Myndighed, den er i Besiddelse af, og som fuldtud stadfæstes af Frelserens Ord: „Ligesom Faderen har sendt mig, saaledes sender jeg eder. — Alt, hvad I binde paa Jorden, skal være bundet i Himlen. — Hvo som hører eder, hører mig. — Hvo som

ikke hører Kirken, han være for dig som en Hedning og Tolder.“ Og hvor strængt den holder paa Opfyldelsen af dette Bud, det kunne vi lære deraf, at den truer alle hine, som ikke overholde dette Bud og opfylde deres Paaskepligt, med Udelukkelse af Kirken og Nægtelse af den kirkelige Begravelse.

Men hvor sørgeligt det end er, at Kirken siden det 4. Laterankoncil saå sig nødsaget til at udstede det fjerde og femte Kirkebud, saa ligger der dog ogsaa noget storartet deri. Fra Solens Opgang indtil dens Nedgang, i alle Verdensdele, drager den katholske Kristen i Paasketiden Omsorg for at finde Frelse, Tilgivelse, Trøst, Kraft og Styrke i Forløserens hellige Naademidler. Og naar Paasketidens Helliggjørelsesproces er fuldbyrdet paa enhver katholsk Kristen, hvor maa da ikke den h. Treenighed med Velbehag skue ned paa Kirken og alle dens Medlemmer, og hvor sikker maa da ikke deres Bønners Bønhørelse være! Ingen Katholik, som kjender og forstaar sig selv, sit evige Maal og sin Opgave heneden, vil forsømme sin Paaskepligt, men derimod ile med at opfylde den samvittighedsfuldt saa snart som muligt, og inden Paasketiden udløber, hvilket sker om en halv Snes Dage, med *Kristi Himmelfartsfesten* nemlig, den 3. Juni. Der er ingen- somhelst Undskyldning og Frelserens Ord: „Dersom I ikke æde Menneskets Søns Kjød og drikke hans Blod, skulle I ikke have Livet i eder,“ gjælder os alle. Forsøm derfor ikke Tiden, og tænk paa Dommen, der følger efter Døden. Endnu er Naadens Tid, endnu er Frelsens Dag!

Tankesprog.

Gamle sige, hvad de have gjort — Vise, hvad der bør gjøres — Lykkeriddere, hvad de kunne gjøre — og Daarer, hvad de ville gjøre.

Maria, de Døendes Haab.

Naar min sidste Stund er nær
 Vær min Trøst, o Moder kjær!
 Send Dit milde Blik til mig
 I min Nød, jeg beder Dig!
 Naar mit Øje lukker sig,
 O, Maria! tænk paa mig!
 Lad ej Fjendens List og Svig
 Evigt skille mig fra Dig!

Naar min kolde Haand ej mer
 Krucifixet favner her, —
 Dødens Sved paa Panden staar,
 Og min Kamp ret bliver haard!
 Da, Maria, vær mit Haab!
 Hør mit Hjertes svage Raab!
 Vær i denne Kvide mig,
 O, Maria! — naaderig!

Naar min Sjæl fremtræde skal
 Hist i Evighedens Hal
 Skue Majestætens Glans,
 Fattet ej af jordisk Sans;
 Du min Talsmandinde vær,
 O, da synker Dommens Sværd!
 Da, Maria! vil jeg Dig
 Takke — o evindeligt!

Trsf.

Pave Gregor VII.s Forhold til Danmark.

I Anledning af den h. Gregor VII.s ottende Centenarium bragte vi ifjor vore Læsere en Beretning om denne Paves mindeværdige Kamp med Tysklands Kejser Henrik IV, til Værn for den katholske Kirkes Frihed og Hellighed. Det er især denne Kamp og den Offervillighed, hvormed Gregor VII. endog gik i Døden for sit hellige Maal, som har bidraget til, at han baade af katholske og protestantiske Historieskrivere er blevet kaldet en stor Pave, ja endog den største af alle Paver.*) Men Gregor vilde ikke tilfulde have opfyldt sin Hyrdepligt, dersom han blot havde stridt for Kirkens Sag i Tyskland, og ikke samtidig værnet om sin Hjord i andre Lande og Riger. Da det netop i denne Uge (25. Maj) er den h. Gregors festlige Mindedag, saa benytte vi Lejligheden til at bringe vore Læsere en lille Beretning om hans Forhold til Danmark, og som netop viser, at Gregors Hyrdeomsorg i Virkeligheden udstrakte sig til de fjærnest liggende Riger. Og vi tvivle ikke om, at det baade vil være interessant og nyttigt for Ugebladets Læsere at erfare, i hvilket Forhold „den største Pave“ stod til Danmark i hine Tider, da en stor Del af Kristenheden havde sat sig op mod Kirkens Overhoved og opsagt ham den skyldige Lydighed. Det er baade hæderligt og trøsterigt for den danske Katholik, at netop Danmarks Konger kappedes med det 11. Aarhundredes største Fyrste, Vilhelm af England, i Kjærlighed til Kirken og Hengivenhed for Petri Efterfølger.

Da Gregor VII. besteg Pavestolen, regerede *Svend*

*) Saaledes bl. a. af hans berømte Biograf, Protestanten *Gfrörer*: Pabst Gregorius VII und seine Zeit. B. III. S. 132.

Estridsen her i Landet. Han var en for sin Tid meget dannet Mand. Gregor VII. selv kaider ham „udmærket fremfor de øvrige Rigers Fyrster, baade ved sin videnskabelige Dannelse og sin Iver for Kirkens Fremme.“ Svend var, som bekjendt, ingen heldig Krieger, hvad enten det nu hidrørte fra personlig Mangel paa krigersk Begavelse eller fra Tidens og Omstændighedernes Ugunst. Derimod var han overbevist om, at jo mere Kristendommen kom til at blomstre i hans Rige, desto større Opsving vilde selve Rigets Magt og Velfærd tage. Han søgte derfor at befæste Kristendommen ved at understøtte dens Forkyndere. Den kristne Lære havde nemlig den Gang endnu ikke slaaet videre dybe Rødder her. *Allen* siger om dens Indførelse i Danmark: „Over halvandet hundrede Aar forløb, inden den blev nogenlunde almindelig udbredt, og 200 Aar, inden den kunde siges at være Landsreligion.“ Dette var Tilfældet kort før Svend. Man tør altsaa antage, og Historien beviser det, at den katholske Religion hos mange endnu sad paa Overfladen, og langt fra havde naaet til Hjærtets Dyb.

Svend Estridsen søgte at raade Bod herpaa efter bedste Evne. Bekjendt er det skjønne Forhold, hvori han stod til Biskop *Vilhelm* af Roskilde. Kongen sørgede for, at der oprettedes nye Bispestole i Riget, og at værdige Mænd valgtes til at bestyre dem. Da det kirkelige Liv paa den Tid stod i frodig Blomstring i England, saa hidkaldte han derfra ikke faa Mænd, som ved deres Lærdom og Fromhed bleve en Pryd for Danmarks Gejstlighed. En af dem var Biskop *Vilhelm* selv. Endelig byggede Kongen mange Kirker saavel paa Øerne som i Jylland og Skaane. Ifølge *Adam af Bremens* Beretning fandtes der under Svend Estridsens Regering 300 Kirker i Skaane, 150 paa Sjælland og 100 paa Fyen; om Jylland taler han ikke; men regner man (med den lærde Gfrører) 400 Kirker paa Halvøen, saa har i Svend Estridsens Dage i det mindste 900

Kirker samlet Danmarks Riges Beboere til Trosbekjendelse og Gudsdyrkelse og udbredt Oplysning og Sædelighed blandt det før saa umedgjørlige Vikingefolk.

Denne Kongens Iver for den kristne Kirkes Fremme blev ikke skjult for den nidkjære Pave Gregor, som holdt et vaagent Øje med Kirken selv i Jordens fjerneste Afkroge. „Vi have hørt gode Tidender fra dig“, skrev han i April 1075 til Kongen, „og vi haaber ved den h. Petri og Pauli Forbøn, at din Iver ikke skal kølnes, men tværtimod voxe og forøges til din større Ære her og hisset.“ Og hvad kunde disse Tidender vel andet, end vække Glæde hos Paven og bestyrke ham i hans Kjærlighed til Kongen? Paa en Tid, „da Jordens Konger og Magthavere, istedetfor at øve Retfærdighed og forsvare Kirken, kun hobede Spot og Skam over den og foragtede dens Love“, da tjente det Gregor til den største Trøst, at „Kongen og det tapre Folk, som han styrede med Visdoms Tøjle, ydede Kirken den skyldige Ærefrygt, og det med en desto dybere Ydmyghed, jo højere deres Tapperhed hævede dem“. Ligesom en Fader søger at opelske og pleje den Spire til det Gode, som han med Glæde har opdaget i sin Søns Hjærte, saaledes forholdt Gregor VII. sig overfor Svend Estridsen. „Med oprigtig Kjærlighed beder og formaner jeg dig, at du forvalter Rigets Styrelse, som er lagt i din Haand, efter Guds Velbehag, og at du gjør dig det kongelige Navn, som du er hædret med, værdig ved Udøvelsen af de Dyder, som bør pryde en Konge. Lad fremfor alt Retfærdighed herske i dit Hjærte; thi det er denne Dyd, der giver dig Magt over dine Undersaatter. Betænk, at denne Verdens Ære og tomme Glæde er kortvarig og bedragersk; at alt Kjød med hver Dag kommer Enden nærmere og følger Dødens Lov, hvad enten det vil eller ej; at Kongerne saavel som de Fattige ere Støv og Aske, og at alle en Gang maa aflægge Regnskab over deres Gjærninger for Retfærdighedens Domstol . . . Velan da, Højtelskede,

lev saaledes, hersk saaledes, at du hisset med Tillid kan se op i din evige Konges og Dommers Ansigt, og for dit velforvaltede Talent maa fra dit jordiske Rige ved Guds Miskundhed drage ind i det himmelske Rige og arve Himmerigets herlige og uforlignelige Krone.“

Af Gregor VII.s Velvillie haabede Svend Estridsen at faa et Ønske opfyldt, som han længe havde næret. Hidtil havde den danske Kirke staaet under Ærkebispnen af Hamborg; men dette afstedkom ikke faa Ubehageligheder paa en Tid, da Tysklands Kejsere anmassede sig Retten over Kirkens Styrelse. For at befries fra deres Indflydelse og tillige for at hæve Kirken i Danmark, ønskede Svend, at et Ærkesæde maatte blive oprettet i hans eget Rige. Han havde allerede ført langvarige Forhandlinger derom med de tre Paver, som regerede før Gregor VII., og det havde netop været Kardinal *Hildebrand*, gennem hvem Underhandlingerne vare blevne førte. Efter Hildebrands Valg til Pave, eller maaske allerede før den Tid, standsede Brevvexlingen imidlertid nogle Aar, der vides ikke af hvad Aarsag. Gregor selv knyttede den afbrudte Traad sammen igjen henimod Slutningen af sit andet Regeringsaar. Først sendte han Legater til Danmark, men Krigsurolighederne, som farliggjorde Rejsen gennem Tyskland meget, tvang dem til at vende om paa Halvvejen. I det Brev, som Gregor derefter skrev, beklager han sig paa en kjærlig Maade over, at Svend havde glemmt ham saa længe; han vidste ikke hvorfor han havde fortjent, at han ikke mere fik Brev fra ham, som den Gang han endnu var Diakon. Kongen skulde nu meddele ham gennem tilforladelige Sendebud, hvorledes det stod sig med hans Ønsker.

Blandt de Fordele, som Paven tilbyder Kongen i en senere Skrivelse, indtager Tilstaaelsen af et Ærkesæde i Danmark den første Plads. Underhandlingerne desangaaende bleve imidlertid paa en sørgelig Maade afbrudte ved Kongens Død, sandsynligvis den 28. April

1076, og først under *Niels*, den femte af de Sønner, som fulgte ham paa Tronen, blev Ærkesædet i Lund oprettet. Historieskriveren *Allen* synes at forudsætte, at Ærkebispem kun skulde have været en Pyntedukke til at gjøre Stads med. Han beklager sig over, at der fra nu af var to Hoveder i Staten, et gejstligt og et verdsligt, „hvis modsatte Interesser foranledigede evindelige Stridigheder.“ I Virkeligheden ere imidlertid Statens og Kirkens Interesser, naar hver holder sig indenfor sine Grænser, aldeles ikke hinanden modsatte. Og naar der opstod Stridigheder, saa laa uden Tvivl Aarsagen i ti Tilfælde ni Gange paa Statens Side. Et er i al Fald sikkert, at skulde der være et *gejstligt Overhoved* for den danske Kirke, saa maatte han ogsaa have Myndighed i *kirkelige* Anliggender, og i disse stod baade Kongen og Staten under ham.

(Sluttes.)

Den katholske Kirke

om

Cølibat og Ægteskab.

„Luther vil have Cølibatets Tvang afskaffet, for at Folk kunne gifte sig — Dr. Brandes vil have Cølibatets Tvang afskaffet, for at Folk kunne lade være at gifte sig.“

Prof. th. *H. Scharling*.

De Gejstliges frivillige Cølibat hører til en af de Indretninger i den katholske Kirke, som er udsat for det største og bedste Had. De mange og skarpe Angreb paa det, som Protestantismens Koryfæer har gjort det til Gjenstand for, lige fra Luther og indtil vore Dage, kan man nok tildels forstaa, naar man ser, hvor-

ledes ikke alene Cølibatets *Ide* fuldstændig miskjendes, men ogsaa dets *Historie* forvanskes, og en Mængde *onde, uheldige Følger* paadigtes det, saa at der ikke længere bliver nogen Plads tilbage for dets *gode Virkninger*.

1. *Cølibatets Ide er hellig og ophøjet*. Overordentlig smukt udtaler *Hettinger* sig derom i sin Apologi: „Det er hele Menneskeslægtens Overbevisning, at Afholdenhed er noget helligt, gudvelbehageligt; man finder den hos Grækerne og Romerne, i Indien, Kina, Peru, Mexiko. Israels Præster maatte være rene, førend de nærmede sig Alteret. Ogsaa i den katholske Kirke sættes Jomfrueligheden over alt; den er i Kirkens Øjne den evangeliske Aands mest ophøjede Frugt, det mægtigste Bevis paa de højere Kræfter, som stadig strømme ned over dette naturlige Liv, for at indvie det og opfylde det med det Guddommelige. Men da Præstestanden af den anses for den første Stand i Kirken, saa kan den heller ikke andet, end fordre af denne Stand Troens højeste Pryd. Kun et jomfrueligt Præstedømme skal forvalte Jomfruens Søns Hemmeligheder; kun i jomfruelige Hænder skal Jomfruens Søns Legeme hvile; kun Kyske skulde prædike Kyskhed; kun den, som selv først helt og frivilligt har forsaaget, skal opfordre Brødrene til den højeste Form af Verdensforsagelse og til den reneste Kristenkjerlighed. Forenede ligesom Jesus-Kristus med Guds jomfruelige Kirke i mystisk Ægteskab, skulle de atter og atter opvække denne Sønner, grunde et aandeligt Rige, og ved Ord og Sakramente og ved den helliggjørende Kraft, som blev dem tildelt i Vielsen, avle og frembringe et højere Liv gennem alle Aarhundreder.“

Denne Cølibatets hellige og ophøjede Ide er ikke blot et smukt Theorem, eller en fantastisk Tanke, som ikke lader sig gennemføre, men paa Grund af den menneskelige fri Villie og ved den guddommelige Naades Bistand lader den sig ogsaa let og sikkert

virkeligjøre i Livet, hvad Historien og enhver from Præsts egen Erfaring endnu den Dag i Dag beviser. Historieskriveren *Janssen* ytrer sig træffende desangaaende paa følgende Maade: „Naar en Gud bliver Menneske og dør for os paa Korset, naar han stiller sine uendelige Fortjenester til vor Raadighed, . . . saa kan ogsaa en Filip Neri, en Frants Xaver, ja enhver katholsk Præst, begejstret af sin korsfæstede Frelsers Kjærlighed, fra Begyndelsen af frivillig give Afkald paa det ægteskabelige Liv. saa gives der i den jomfruelige Kristi Efterfølgelse og i Efterfølgelsen af det, som den h. Paulus anbefaler, noget endnu højere og mere idealt, end det ægteskabelige Liv. Guds Naade kan ikke alene styrke Mennesket, naar det *maa* give Afkald paa jordisk Gods, den kan ogsaa hæve det til *frivillig* Forsagelse. Frivillig har Kristus hele Livet igjennem øvet den fuldkomneste Afholdenhed, frivillig valgt Korset til sin stadige Ledsager og sin sidste Lærestol, Dommertrone og sit Offeralter. Hine, som i Sandhed ville elske og efterfølge ham, kunne og tør ikke indrette deres Livsvandel efter Tvang og Nødvendighed, de maa ogsaa gjøre noget frivilligt for ham, frivillig og for hans Skyld give Afkald paa denne Verdens Goder og Nydelser, frivillig korsfæste deres Lidenskaber og Lyster. Denne praktiske Lære om Korset er Cølibatets egentlige Grundlag og tillige Garantien for dets Mulighed.“ Af disse Anskuelser med Hensyn til Jomfruelighedens ophøjede Idé og dens praktiske Mulighed, og under Forudsætning af den frivillige Paatagelse, er Præstecølibatet opstaaet og har det udviklet sig i den katholske Kirke.

2. *Cølibatet er ældgammelt.* Kristus, Ypperstepræsten, levede i den ugifte, jomfruelige Stand, hans Apostle og navnlig Petrus havde forladt alt, ogsaa deres Hustruer, da de fulgte Frelseren (Matth. 19, 27.) Kristi Yndlingsdiscipel, som stod under Korset tillige med den jomfruelige Moder Maria, lige som ogsaa den ugifte

Stands store Lovpriser, Apostlen Paulus (1. Kor. 7, 33, 40), vare ikke gifte. Mange blandt deres Disciple og Efterfølgere traadte i deres Fodspor, og Kirken har strax fra Begyndelsen af som i de følgende Tider anbefalet sine Tjenere den ugifte Stand som den fuldkomnere. Men da de kejserlige Straffelove mod Cølibatet, især *lex Julia* og *Poppaea*, altfor meget indskrænkede Antallet paa dygtige ugifte Mænd, saa maatte man nødtvungen ogsaa give Gifte Adgang til de gejstlige Embeder. Allerede *Tertullian* (160—240) bevidner, at det var almindelig Skik, at de Præster, som fra den ugifte Stand traadte ind i Præstestanden, senere hen ikke turde gifte sig. Og denne gamle almindelige Skik blev ogsaa snart til Lov. Saaledes fordrede allerede de ældgamle apostoliske Canones (c. 25), at alle ugifte Klerker ikke, mere maatte skride til Ægteskab. Og Konciliet i Neocæsarea (314) udtalte Afskedigelsesdommen over hine Gejstlige, som giftede sig. Det almindelige Koncil i Nicæa (325), som kalder Cølibatet en ældgammel Overlevering, vilde endog gaa et Skridt videre og kun tillade ugifte Præster at forrette Altertjenesten indenfor hele Kirkens Omraade, d. v. s. gjøre Præstecølibatet til Lov i hele Kirken, men opgav det ifølge Biskop Pafnutius indtrængende Forestillinger; saafremt Sokrates og Andre da overhovedet berette Sandheden. Støttet paa disse og talrige andre Vidnesbyrd hos Kirkefædrene, har man derfor ogsaa ofte kaldet Cølibatet en *apostolisk Anordning* i Betydning af *Lov*. Men selv om der ikke lige lader sig paavise et egentligt Apostelbud for Biskopperne og Præsterne om, at de skulde leve ugifte, saa er der dog ingen Tvivl om, at *Cølibatet i Princip ogsaa hylledes allerede af Apostlene*.

I de følgende Aarhundreder udviklede Cølibatsloven sig stedse videre i den antydede Retning. I Overensstemmelse med Konciliebestemmelserne i Elvira (306) udstedte Pave Siricius (384—398) det Bud for hele Vestens Kirke, at de Præster og Diakoner, som havde

levet i Ægteskab før Ordinationen, under Embedsfortabelse ikke maatte fortsætte Ægteskabet. . Det samme Bud gjentog mange Paver og talrige Synoder, saaledes Synoden i Karthago (390), Toledo (400), Orange (441), Arles (443), Agde (506), Orleans (538). Paverne Leo I (440—461) og Gregor I. (590—604) udvidede Loven udtrykkelig ogsaa for *Subdiakonernes* Vedkommende Og medens den bestaaende Skik, kun at tilstede Ugifte eller Enkemænd Adgang til Præstevielsens Sakrament, blev mere og mere almindelig, opstod tillige den Skik, at alle Ordinanderne aflagde det udtrykkelige Kyskhedsløfte.

Overfor saa mange og uimodstaaelige Beviser kunne oprigtige og sandhedskjærlige Protestanter heller ikke andet, end følge deres bedre Overbevisning og anerkjende Cølibatslovens høje Alder i den kristne Kirke. Saaledes tilstaar f. Ex. *Kurtz* i sin Kirkehistorie: „Alle de vigtiske latinske Kirketædre kæmpe ivrigt for Almengyldigheden af den klerikale Cølibatsforpligtelse.“ Lige saa usandfærdigt og latterligt det er at sige, at *Innocents III* opfandt og indførte det hemmelige Skriftemaal, lige saa usandfærdigt og latterligt er det ogsaa at sige, at *Gregor VII* indførte *Cølibatet i Kirken*, en Paastand, som uvidende Protestanter ofte nok møde med. Derfor siger ogsaa den ovenfor nævnte sandhedskjærlige protestantiske Historieskriver: „*Gregor VII fornyede og skærpede de gamle Cølibatslove*“, som nemlig i de foregaaende Aarhundreder vare blevne foreskrevne paa over 200 Synoder, men ved Forvirringen og Barbariet, der fulgte det karolingiske Dynastis Ødelæggelse, og som Følge af Opløsningen af de Gejstliges Samliv paa forskellige Maader vare gaaede i Forfald.

(Fortsættes)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Aarhus. Den 13. Maj indviedes *Jesu Bardomsforenings* smukke nye *Silkefane* i den derværende

katholske Kirke. Fanen, hvortil der i Vinterens Løb var indsamlet Bidrag blandt Menighedens Medlemmer, bærer i Midten Billedet af det guddommelige Barn efter Professor *Deger* i Dysseldorf. Kl. 8 var højtidelig Messe, hvorefter Indvielsen fandt Sted, ledsaget af en Tale til Børnene om Fanens Betydning af Sognepræsten, Hr. Pastor *Brüggemann*. Blandt andet opmuntrede han ogsaa Børnene til stedse at have Foreningens skjønne Formaal for Øje, nemlig Hedningebørnenes Frelse, og tillige at stræbe efter, at de selv opnaaede større og større Lighed med Jesusbarnet. Efter Talen droge Børnene i Procession gennem Kirken under Afsyngelsen af Salmen: „Lov, Ære og Pris,“ og med den smukke nye Foreningsfane i Spidsen. Den lille Højtidelighed sluttede derefter med en Bøn og Salmesang. Jesu Barndomsforeningen tæller i Aarhus ca. 100 Medlemmer. — Maatte Børnenes Bønner hjælpe de smaa Hedningebørn ind i Himlen, og disse atter nedbede Guds Naade over deres Velgjørere!

Ordrup. Den forhenværende Rektor paa Sct. Andreas Kollegiet, *P. Werhahn*, har i Begyndelsen af denne Maaned mistet sin Moder, idet hun den 9. Maj afgik ved Døden i Neuss i en Alder af 73 Aar. Den Afdøde viste sig stedse ivrig i Opfyldelsen af sine religiøse Pligter, og for sine Børn og Børnebørn var hun stedse en omhyggelig Moder, hvem de Undergivnes Sjælefrelse altid laa paa Hjærte. Hvor tungt det ogsaa var for hende, at hendes gejstlige Søn kort efter Ordinationen indtraadte i Ordensstanden, saa bragte hun dog beredvillig Gud dette Offer. I mange Aar virkede hun som Bestyrelsesmedlem af Elisabetsforeningen i sin Fødeby og fremmede efter Evne og Kræfter Understøttelsen af fattige og syge Enker. Af alle var hun afholdt paa Grund af sin Venlighed og Hjærtensgodhed. I mange Aar bar hun sine Lidelser med kristelig Taalmodighed, indtil Gud endelig forløste hende ved en blid Død og efter Modtagelsen af de hh. Sakra-

menter. Paa Retfærdighedens Vej er Alderdommen bleven en Ærens Krone for hende. Vi anbefale hendes Sjæl til vore Læseres fromme Forbøn, at den maa hvile i Fred og det evige Lys lyse for den.

Berlin. I Tyskland er der den 11. Maj gjort et vigtigt Skridt henimod den kirkelige Fred, idet Rigsdagen med 260 Stemmer mod 108, altsaa omtrent med fem Syvendedele af alle Stemmerne har vedtaget det ny *kirkelige Lovforslag*, efter at det allerede forhen var vedtaget med lignende Stemmeforhold i Herrehuset. Et af de vigtigste Forslag i hele Sæsonen og et af de vigtigste Forslag, som den preussiske Rigsdag siden længe har beskæftiget sig med, vilde saaledes være tilendebragt. — Det er ingen Afslutning af den heftige Kamp, som i 15 Aar har raset i Landet, men det er dog et kraftigt Skridt hen imod dens Afslutning. Der er endnu meget at gjøre, meget at udjævne, ganske afset fra den afsluttende *Revision af Majlovene*, som Regeringen officielt har lovet den apostoliske Stol. For de preussiske Katholiker gjælder nu som før Aarvaagenhed og Enighed, og de tør over det Vundne ikke glemme, hvad der endnu mangler. De kunne med Tak modtage Lovforslaget som en Slags Afbetaling; men den fuldkomne Fred kan ene og alene den *fuldstændige Revision* af Majlovene bringe. Endnu den Dag i Dag findes der i den preussiske Kirkelovgivning Bestemmelser, som *intet andet Sted* existere i Verden. Endnu er det for mange Gejstliges Vedkommende strafværdigt at synge en Højmesse og at meddele de hh. Sakramenter, alene med Undtagelse af Dødssakramenterne. I to store Bispedømmer (Posen og Cuim) er Præsternes Uddannelse i de theologiske Lærestalter gjort afhængig af kongelig Forordning; Loven imod *Ordenerne* bestaar endnu i fuld Kraft, og den biskoppelige Jurisdiktionsfrihed er langt fra oprettet igjen.

— I samtlige katholske Kirker i Berlin fandt den 9. Maj en *Indsamling* Sted. Med Tallerkenen i

Haand foretoges den af Menighedens Damer, blandt hvilke saas næsten alle det katholske Aristokraties ældre og yngre Damer, anførte af Fyrstinderne og Prinsesserne Radziwill. Indsamlingens Formaal var Anskaffelsen af en Gave til *Leo XIII* i Anledning af hans Præst-Jubilæum i 1887. Til Pavens Jubelfest, som finder Stødenimod Slutningen af næste Aar, agte Tysklands katholske Damer nemlig at skjænke Kirken Overhoved en storartet Gave, bestaaende i Paramenter og andre kirkelige Sager, som naturligvis ikke skulle benyttes af Paven selv, men stilles til hans fri Raadighed, for at han atter kan glæde fattigere Menigheder med dem. Indsamlingen gav et rigt Udbytte. I Spidsen for Komiteen staar Fyrstinde Løvenstein.

Rusland. Efterretningerne fra *Littauen* ere meget sørgelige. Siden Biskop *Chrinewitki* sendtes til Siberien i September 1885, og Msgr. *Zelanowicz* overtog Styrelsen af Dioceset *Wilna*, er Undertrykkelsen og Forfølgelsen af den katholske Gejstlighed bleven større og større. Spionsyset har nu naaet en saadan Fuldkommenhed, at enhver katholsk Præst, som ivrigt opfylder sine Pligter som Sjælesørger, strax meldes for Øvrigheden, hvorefter man strax anordner hans Deportation til det Indre af Rusland, eller anviser ham et Kloster til Opholdssted. Regeringen vil indskrænke Gejstlighedens Virksomhed og saa meget som muligt hæmme dens Indflydelse paa Folket. Det er nu ogsaa blevet besluttet, at Karmeliter- og Bernhardinerinderklosterne i *Wilna* skulle ophæves og inddrages som Statsejendom. Tiderne blive værre og værre for den katholske Kirke i *Littauen*, men Folket holder trofast ved deres Fædres Tro, og selv de største Tvangsregler ville ikke være istand til, at tvinge det over i Armene paa det russiske Skisma.

Frankrig. Den katholske Skoleforening i Paris underholder for Tiden 193 konfessionelle Skoler med 70,000 Elever og har ifjor udgivet 2,370,000 Franks. Siden 1879 er der ved frivillige Bidrag indkommet 16

Millioner Franks til de katholske Almueskoler, som ledes af Skolebrødre og Ordenssøstre. Et smukt Bevis paa den katholske Offervillighed.

Kirkelig Kalender.

Søndagen d. 23. Maj. 4. Søndag efter Paaske. — 24. M. Maria de Kristnes Hjælp. — 25. Ti. Gregor VII., Pave og Bekj. — 26. O. Filip Neri, Bekj. — 27. To. Magdalena af Pazzis, Jomfru. — 28. F. Ubaldus, Biskop og Bekj. — 29. L. Augustinus af Canterbury, Biskop og Bekj.
Søndagen d. 30. Maj. 5. Søndag efter Paaske.

Elisabethforeningen og Mariaforeningen afholde Møde Søndag den 23de Maj efter Højmessens i Sct. Ansgar.

Vincentforeningen afholder sin anden Generalforsamling Søndag den 23. Maj Kl. 4 $\frac{1}{2}$ Efterm. i Svendeforeningens Lokale, Frederiksberg Allé Nr. 15. Alle Konferentserne og Æresmedlemmerne indbydes.

Paa Lokal-Bestyrelsens Vegne:

H. Böhmer.
Sognepræst.

Sct. Ansgariusforeningen.

For den i Anledning af „16de Maj“ tilsendte Gave af 32 Kr. bedes den ubekjendte Velgjører modtage Foreningens Tak.

Kjøbenhavn, den 17. Maj 1886.

J. F. Th. ERLEWEIN,
f. T. Kasserer.

En yngre (37 A.) gift Mand søger Plads ved hvadsomhelst. De bedste Anbefalinger haves fra tidligere Foresatte, Vedkommende taler og skriver Tysk til Fuldkommenhed. Billet mrk. R. modtager Redaktionen, som ogsaa meddeler mundtlig Oplysning.

Fortrolig Korrespondents. Dhrr. Gøjestlige her og i Provinserne bedes indsende til Redaktionen Sommerordningen af Gudstjenesten i deres Kirke, for at den af og til kan optages i Erindringslisten. Der ønskes især Meddelelse om alle de *faste* hh. Messer paa Søn- og Hverdage.

— St. Klemens By. Deres Pintsedigt optages. Hilsen og Tak.

Udgivet senere paa Grund af Helligdagen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 22.

Søndagen den 30. Maj.

1886.

Indhold: De kirkelige Bededage. Gregor VII. og Danmark. Kirken om Cølibat og Ægteskab. Kirkens Organisation. Efterretninger: Kjøbenhavn, Spanien og Rom.

De kirkelige Bededage.

Med *Kristi Himmelfart* paa Torsdag udløber Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af den h. *Paaskerkommunion*, og enhver, som vil betragtes som et levende Medlem af Kirken, maa inden denne Dag have opfyldt sin Pligt. Vi tvivle heller ikke om, at enhver blot nogenlunde ordentlig Katholik vil have gjort det; thi kun Letsindige og Daarer kunne forsømme Opfyldelsen af det 4. og 5. Kirkebud og foragte Herrens Trusel: „Dersom I ikke æde Menneskenes Søns Kjød og drikke hans Blod, skulle I ikke have Livet i Eder!“

Under Højmessen paa Kristi Himmelfart brænder *Paaskelyset* for sidste Gang ved Højaltret. Naar Evangeliet, som beretter om at Herren er opfaren til Himlen og har indtaget sin Plads ved Faderens Højre, er sunget, slukkes *Paaskelyset*, og efter Gudstjenesten tages Stagen bort, indtil den atter benyttes paa Lørdagen før Pintse, for at Lyset kan benyttes ved den

højtidelige Indvielse af Døbevandet, ligesom paa Paaskelørdagen. Det hentyder nemlig til den opstandne Frelser, Verdens sande Lys, som nu er opfaren til Himlen og har taget sin evige Herlighed i Besiddelse. Dets gjentagne Nedsænkning i Døbevandet betegner Vandets Indvielse ved Jesu Nedstigning i Jordanfloden til Johannes symbolske Daab.

Men det var dog egentlig hverken om Kristi Himmelfart eller Paaskelyset, jeg vilde skrive; det var derimod om de tre Dage, som gaa forud for Himmelfartsfesten, nemlig de saak. *Bededage* paa Mandag, Tirsdag og Onsdag. Imorgen, iovermorgen og paa Onsdag finder efter Skolemessen *Bønprocessionerne* Sted under Afsyngelsen af *Litaniet* til Alle Helgener, ligesom paa *Markusfesten* den 25. April. De Gejstlige, som ere forhindrede i at deltage i disse Processioner, maa paa disse tre Dage føje ovennævnte Litani til deres sædvanlige Breviarbønner. Disse Bønprocessioner hidrøre fra ældgammel Tid. I Aaret 469 anordnede den h. Biskop *Mumertus* dem i Bispedømmet Vienne i Frankrig, da Staden blev hjemsøgt af Jordskjælv, Misvæxt, Ildsvaade og andre Ulykker. I vore Dage er det navnlig Markfrugternes Væxt og Fremme, som Kirken ønsker at opnaa af Gud ved Bønprocessionerne. Misvæxt, Dyrtdid og Hungersnød ere sørgelige Tildragelser, og vi have alle god Grund til sammen med Kirken at bede Gud bevare os for slige Ulykker. Krig, Pest og Smitsot ere ligesaa fordærlige, og desværre er der al Anledning til at frygte for, at det nuværende Aar, der allerede siden lang Tid har haft et ondt Rygte paa sig, kan skjule i sit Skjød flere af disse Ulykker. Jeg behøver blot at minde om de gjærende Forhold i alle Lande og om Koleraen, som allerede i en Maaned har spøget i Italien. Naar man dertil føjer alle de andre offentlige og private Sorger, som trykke Samfundet og Familierne, saa er der sandelig al Grund til at forene sine Bønner med Kirkens Bønner i disse Dage, for

at nedbede Guds Barmhjærtighed og Naade over det kristne Folk, over Fædrelandet, over vor Familie, over os selv. Bivaan derfor den h. Messe paa disse Dage, dersom det paa nogen Maade er dig muligt, og deltag i de kirkelige Bønprocessioner! Gud vil have sit Velbehag deri, og du vil drage Nytte deraf for dig og dine; thi du maa vel betænke, at din egen Slid og Stræben, dit eget daglige Arbejde er forgjæves, naar Velsignelsen fra Oven mangler!

Pave Gregor VII.s Forhold til Danmark.

(Sluttet.)

Saa snart Gregor VII. fik Efterretning om Kong Svends Død, skrev han til hans Søn og Efterfølger *Harald*. I sit første Brev kjendte Gregor endnu ikke Kongens Navn; han adresserer derfor Brevet simpelt hen „til Danmarks Konge“. I de følgende Breve kalder han Kongen *Hakon*; maaske var det Kongens andet Navn, maaske ogsaa kun en Misforstaaelse af Haralds gængse Tilnavn „Hein“. I disse Breve formaner Gregor den unge Fyrste til at gaa frem i sin store Faders Fodspor og til at vaage over sit Hjærte. „Lad dit Liv være en Kristen værdigt, lad det blive styret af Visdom, krydret med Retfærdighedens og Barmhjærtighedens Salt, paa det at den sande Visdom, Gud, maa kunne sige om dig: det er mig, gennem hvem hin Konge hersker“. Tillige opfordrer Gregor Kongen til at være en ivrig Forsvarer af Kirken og dens uforkrænkelige Rettigheder. Det manglede her i Danmark lige saa lidt som i andre Lande paa Mennesker, som med fjendtlig Hu angreb og forfulgte Guds Søns hellige

Brud, I Manges Aarer flød endnu det gamle Vikingeblood, Hjærterne vare endnu ikke mildnede ved Kristi Kjærligheds Lov; den kristne Læres Sandhed havde endnu ikke til Fuldkommenhed oplyst alle Sindene og fordrevet alt Mørket.

Ifølge en Overtro, som synes at have været meget udbredt her i Norden, gav Hedningerne den kristne Kirkes Præster Skylden for alle Slags Ulykker, der ramte Landet, saasom Sygdomme og Pest, Storm, Uvejr og Misvæxt. Man behøver ikke at undre sig over, at de stakkels Hedninger i hin Tid kunde opfinde og holde fast ved slig Overtro, da selv lærde Mænd i vor oplyste Tidsalder saa vanskelig kunne eller ville skille sig ved de Fordomme mod den katholske Kirke, hvoraf deres Hoved engang i Barndommen er blevet proppet fuldt. Men paa den anden Side er det ogsaa indlysende, at disse overtroiske Meninger i hine Dage maatte være i høj Grad skadelige for Kirkens og Kristendommens Fremgang her i Norden, og det er derfor ganske naturligt at Gregor „i Kraft af sin apostoliske Myndighed“ opfordrer Kongen til at drage Omsorg for, at denne fordærlige Overtro udryddes med Roden. Med samme Bestemthed fordømmer Gregor ogsaa hin anden Overtro, som paa den Tid vendte sig imod de falskeligen mistænkte Kvinder, de saakaldte „Hexe“, som ofte dømtes imod al Retfærdighed og overanvortedes til en grusom Død. „Lærer hellere ved oprigtig Anger og Bod at afvende den guddommelige Vredes Straffedomme“, skriver Paven, „end at rase imod disse uskyldige Mennesker og derved udæske Herrens Hævn endnu mere.“ Læseren ser, at disse Formaninger ere langt fra hin Anmasseise, som protestantiske Forfattere saa gjerne pleje at tilskrive de katholske Gejstlige i Almindelighed og Paven i Særdeleshed; de ere meget mere Hyrdens Aarvaagenhed, der udstrækker sig over Alle, gode saavel som onde; det er Faderens Omsorg, der tager sig af alle Børnene, af de svage endnu mere

end af de stærke. I denne samme Aand formanede Pave Gregor ogsaa Kongen til altid at være en Støtte og Hjælp for Fattigfolk, forladte eller forældreløse Børn og Enkerne, idet han søger at overtyde Harald om, at han derved vil sikre sig Guds Kjærlighed og Velbehag.

Velfortjent af Danmark gjorde Pave Gregor sig efter Svend Estridsens Død, især ved at opretholde Freden mellem Kongens Sønner. Svend Estridsen havde nemlig, saaledes beretter en gammel Levnetsbeskrivelse af Knud den hellige, kort før sin Død samlet alle sine Sønner omkring sit Leje og taget det Løfte af dem, at de efter hans Død i Samdrægtighed vilde drage Om-sorg for, at den ældste iblandt dem valgtes til Konge, og efter dennes Død ikke den Afdødes Sønner, men atter den ældste af Brødrene, idet han derved haabede at forebygge mulige Stridigheder og Kamp. Men ikke saa snart var Svend død, førend hans mest begavede Søn *Knud* stræbte efter Tronen. Og da den ældste Søn *Harald* blev valgt ved sin mægtige Svigerfader Jarl *Asbjørns* Hjælp, begave alle de andre Brødre sig til deres Svoger *Olaf Kyrre*, Konge i Norge, idet de ved hans Hjælp haabede at faa Riget delt i lige Dele mellem dem og deres Broder. Da Gregor blev underrettet herom, indsaa han strax, at dette baade vilde være til Skade for Kirken og Riget. Han skrev derfor øjeblikkelig til Olaf og bad ham, at han paa ingen Maade maatte give sit Samtykke til en saa fordærlig Deling af Landet: „Hvert Rige, som er delt, vil gaa til Grunde, og Hus vil styrte over Hus.“ Kong Olaf skulde derimod formaa Danmarks Konge til at tage sine Brødre til Naade og opfordre ham til at yde Brødrene et Udkomme, som sømmede sig for deres Stilling i Riget. Dette Fredsforslag blev lykkelig iværksat og kronedes med et heldigt Resultat. Haralds Brødre vendte tilbage; kun Knud var for daadskraftig, og det var umuligt for ham at føre et ørkesløst Liv ved Hoffet. Han befandt sig stadig paa Havet og førte, ligesom i

tidligere Aar, en uafbrudt Kamp mod de vendiske Sø-røvere paa Østersøen, indtil Folkets Valg efter Haralds Død (1080) kaldte ham paa sin Faders Trone.

Knud levede endnu i 5 Aar samtidig med Pave Gregor; alligevel have vi ikke det ringeste Tegn paa, at disse to store og hellige Mænd have staaet i nærmere Forhold til hinanden. Det kan med Rette vække Forundring; thi Knud indtog uden Tvivl paa Grund af sin personlige Begavelse og sit gudfrygtige Levnet en fremragende Plads blandt sin Tids Fyrster. Tillige erhvervede han sig større Fortjenester af Kirken, end maaske nogen af hans Forgængere havde gjort, idet han paa enhver Maade søgte at fremme den opløstrende Kristendom. Mærkeligt vilde det være, om Gregor ikke skulde have lagt Mærke til denne Konges Iver og Nidkjærhed, da Paven ellers vidste saavel Besked om alt, hvad der skete trindt omkring i Verden. Men hvoraf kommer det da, at han aldrig har hædret Fyrsten med et anerkjendende Ord? Det er muligt, at Gregor har gjort det, men at hans Skrivelser ere gaaede tabte. I hans Brevsamling (Registrum) mangler der nemlig den 10. Bog, som skulde indeholde Brevene fra 1081—82. Men det er ogsaa let muligt, at Gregor aldrig har skrevet til Knud den hellige. Thi netop i Knuds Regeringstid falder den haardeste Periode af Gregors Liv. Fra Foraaret 1081 indtil Sommeren 1084 var Kejser *Henrik IV.* i Italien, og Paven stedt i stor Fare og Nød. De Breve, som Gregor har affattet i dette Tidsrum, udgjøre næppe Hundrededelen af dem, han har skrevet i de 8 foregaaende Aar. Under disse Omstændigheder kunde Paven vel glæde sig over Kongens Nidkjærhed og øse Trøst og Opmuntring deraf i sine Lidelser; men det var ham ikke forundt at knytte nærmere Venskabsbaand med den ligesindede Monark, at udøse sit Hjærte for ham og at bestyrke ham i hans hellige Foretagender. Havde Gregor levet længere, og havde det været ham muligt at sætte sig i nærmere

Forbindelse med Knud, saa vilde maaske Paven ved virksomme Raad have kunnet forebygge Knuds altfor tidlige Død. Begge faldt de som Ofre for deres Sag, den ene i Landflygtighed som Følge af de Saar, en ulydig Søn af Kirken havde slaat hans Hjærte, den anden et Aar senere i sit eget Land, dræbt af sine oprørske Undersaatte.

Et lader sig i alt Fald ikke nægte: Danmark har ikke haft Skade af det venskabelige Forhold, hvori dets Konger stode til den apostoliske Stol, det har tværtimod høstet stor Nytte deraf, og Velsignelsen vilde uden Tvivl have været langt større, dersom hele Folket med god Villie og Samdrægtighed havde staaet paa Kongernes Side. Men der kom andre Tider og andre Sæder, — en anden Sæd, og den bar bitre Frugter. Saa længe Danmark levede i Hengivenhed til Kirken og i Overensstemmelse med dens Tro og Love, hørte Riget ikke til de mindste blandt Europas Riger, og det var ikke blot i Norden, at dets Navn blev agtet og frygtet. Men fra det Øjeblik af, da Kongerne begyndte at misbruge deres Stilling og rette deres Magt mod Kirken, mod dens Rettigheder og mod dens Tjenere, begyndte ogsaa Riget at svinde hen, dets Glans formørkedes og dets Betydning sank Trin for Trin. Mon Herren atter en Gang vil gjenoprette de svundne Dage?

sr.

Den katholske Kirke

om

Cølibat og Ægteskab.

3. *Cølibatet har i Tidernes Løb ydet Menneskeslægten de største Tjenester. Cølibatets indædte Modstandere paastaa naturligtvis det Modsatte, og deres Angreb ere*

ikke alene rettede imod Verdensgejstligheden, men især tillige imod *Ordensgejstligheden* og *Klostrene*, hvis Existens netop kun er mulig ved Cølibatet. Dette, saaledes fortælle de, er i høj Grad fordærveligt, ja, det har endog været „*Kilden til al Usædelighed.*“ Desværre have baade Præster og Munke i Aarhundredernes Løb forsyndet sig hist og her imod Cølibatet og Sædeligheden; men afset fra den himmelraabende *Overdrivelse*, der er begaaet ved Fremstillingen af et saadant „Synderegister“, som for en stor Del kun hører hjemme i en usædelig Romandigtters Fantasi, saa taler det dog paa den anden Side sandelig heller ikke imod Cølibatet, at en eller anden Gejstlig har brudt sit Løfte og forsyndet sig imod Cølibatet. Findes der vel noget, det være nok saa helligt, som ikke er blevet misbrugt og vanhelliget? Er *Ægteskabet* maaske ikke blevet misbrugt og vanhelliget lige saa meget og endnu mere? Maa ikke selve Kristendommen med alt det hellige, som den indbefatter i sig, endnu den Dag i Dag taale de værste Misbrug, den største Vanhelligelse? Dersom Cølibatsstormernes mærkelige Logik var rigtig, da maatte de følgelig ogsaa forkaste *Ægteskabet* og hele Kristendommen.

Man har fremdeles bebrejdet Cølibatet, at det virkede *sløvende, aandskraftærende* og *hæmmede* alle sunde *Fremskridt*. Men denne falske historiske Mønt er nu saa medtaget, at selv fornuftige Protestanter, blandt andre Filosofen *Steffens* og Historieskriveren *Luden*, have sat den ud af Kurs. Den protestantiske Historiker *Luden* siger saaledes: „Ved de Gejstliges Cølibat har overhovedet *det* vundet, hvormed vi leve og ere: *Aanden*, *Aandens Pleje*, *Menneskeslægtens Dannelse*. Det har væsentlig medvirket til, at skaffe Kirken Enighed og i Enighed den Magt, som den trængte til, for at den kunde stille sig op imod Sværdets raar Magt, og for at den kunde mildne det kvælende Tryk, som Lehnsvæsenet havde bragt over Livet. Ved de

Gejstliges Cølibat er den germanske Verden maaske ogsaa blevet forskaanet for et arveligt Præstedømme.“

Hvem kunne vel alle hine Nationer, som rose sig af at være Kulturens og Civilisationens Bærere, takke for deres Stilling i Verdenshistorien? Maaske den mangelige og kjødelig sindede Munk i Wittenberg? Nej! De *ugifte* Præster og Munke er det, som bragte Nationerne Kristendommen og dens Kultur som en Surdejg, der gjennemsyrede og omskabte alle Forhold. Og paa samme Maade ere ogsaa endnu den Dag i Dag de katholske *ugifte* Missionærer Religionens og Kulturens *Pionerer* blandt de vildeste Folkefærd i Verdens fjærnest liggende Egne, medens de *gifte* protestantiske Missionærer i de tropiske Lande trods den uhyre Sum af 28 Milloner Kr. aarlige Bidrag næppe yde noget, der er værd at tale om. Det tilstaa ogsaa ærlige Protestanter, og „*Allgemeine Missionszeitschrift*“ (1881, Side 534 ff.) drager af ovennævnte Kjendsgjerning den Slutning, at Cølibatet er en uundgaaelig Betingelse for en vel-signet Missionsvirksomhed. „Enhver“, saaledes skriver Bladet, „som *ikke kan bekvemme sig til Cølibat*, han kan maaske gaa som Missionær til et eller andet tempereret Klima, men for de tropiske Lande er han *ubrugelig*.“

Hvem har vel i Løbet af de kristelige Aarhundreder, ogsaa i de sidste Perioder, holdt de ophøjede lyse *Idealer*, *Videnskabens Fakkell* oppe og tændt? Hvem vare vel den kristne Tidsalders største *aandelige Kæmper*? Det var de *ugifte* Præster og Munke: Den h. Paulus, den (omvendte) h. Augustinus, Ambrosius, Bernhard af Clairvaux, Benedikt, Thomas af Aquin og saa mange andre. Og det er netop det *ugifte Munkevæsens* Instituter, *Klostrene*, som have frelst Videnskaben for Nutiden. Om Munkenes og Klostrenes *videnskabelige* Ydelser findes der utallige rosende Vidnesbyrd fra Modstandernes Side.

Cølibatet har fremdeles ydet den *politiske Uafhængighed* og *Frihed* store Tjenester. Allerede *Fornuften* siger os, at den ugifte Præst, som ikke har Hustru og Børn at sørge for, langt lettere og virksommere og med langt større Udholdenhed er i Stand til at bekæmpe absolutistiske og despotiske Herskeres og den almægtige Stats frihedsdræbende Lyster, end Religionens gifte Tjener, der hindres af tusende Hensyn angaaende Familiens Underhold og Fremtid. *Historien* og *Erfaringen* bekræfter denne Sandhed. Medens *Vestens ugifte Klerus* stedse har bevaret sin Frihed og Selvstændighed og udmærket sig frem for nogen anden Stand ved energiske Initiativer, Offervillighed og vel-signelsesrig Virksomhed i alle Lande, er *Østens gifte Klerus* snart nedsunken fra sin tidligere ansete Stilling og bleven den byzantiske Statsmagt underdanig i slavisk Underkastelse, og det *gifte russiske Popedømme* er blevet til Gjenstand for Alles Medlidenhed og Spot. Hvor mandig, pligttro og offervillig har den katholske Klerus ikke vist sig i vore Dage under den sørgelige „Kulturkamp“ i Tyskland! Vilde den have handlet saaledes *uden Cølibat*, vilde det have været muligt? Vilde de talrige Præster og Ordensfolk have baaret saa taalmodigt Lønningsstandsningen, Mulkterne, Fængsel og Landsforvisning, dersom Omsorgen for Hustru og Børn tillige havde trykket dem, dersom Familiens Graad og Klager havde naaet deres Øren? Eller, lad os opkaste det simple Spørgsmaal: Vilde de gifte protestantiske Præster under lignende trykkende Forhold have udvist et lige saa heroisk og offervilligt Mod, som de katholske Præster og Ordensfolk?

Men, for at komme til en Slutning, hvem er da vel egentlig Cølibatets ivrigste Modstandere? *Historien* siger os det: Det er først en eller anden ulykkelig Gejstlig, der har svigtet Kirken, Sædelighed og Ed, og dernæst alle den katholske Kirkes Fjender, som

netop i *Cølibatet*, og det med Rette, se et fortrinligt Underpant paa Selvstændighed og Styrke, en fremragende Garanti for den forhadte Kirkes sikre og blomstrende Bestaaen.

(Fortsættes)

Den katholske Kirkes Organisation.

Den pavelige Statskalender for 1886, „*Gerarchia cattolica*“ kaldet, giver et udmærket Overblik over Organisationen af den katholske Kirke, som udstrækker sig over alle fem Verdensdele. I Spidsen for den staar Pave *Leo XIII* som Biskop af Rom, Vestens Patriark, Italiens Primas, den romerske Kirkeprovins' Ærkebiskop og Metropolit. Den romerske Kirkeprovins bestaar af de Bispedømmer, som ligge rundt omkring Rom og derfor kaldes Suburbicar-Bispedømmer, og hvis Biskopper indtage den fornemste Rang blandt *Kardinalerne*. Foruden disse tæller Kardinalskollegiet, som, naar det er fuldtalligt, har 70 Medlemmer, for Tiden 41 Kardinalpræster og 12 Kardinaldiakoner; men ligesom der blandt disse sidste kun findes to virkelige Diakoner, som ikke have modtaget Præstevielsen, saaledes er der blandt Kardinalpræsterne kun tre, som ikke ere i Besiddelse af den biskoppelige Vielse. 12 af dem vare enten blot Titulærer, eller de have givet Afkald paa deres Dioceses og residere som de 6 Kardinalbiskopper og 11 Kardinaldiakoner stadig i Rom, for at understøtte Paven i den almindelige Kirkestyrelse. De øvrige 26 Kardinalpræster med biskoppelig Vielse staa i Spidsen for Dioceses, nemlig: 8 i Italien, 5 i Østerrig-Ungarn, 4 i Frankrig (inkl. Alger) og 4 i Spanien, 2 i Portugal, 1 i England, Australien og Preussen. Blandt de i Rom residerende Kardinaler findes 25 Ita-

lienere, 3 Tyskere, 1 Englænder, 1 Franskmand, 1 Østerriger og 1 Polak. En Kardinaldiakon (*Newman*) bor i England.

Efter Kardinalerne følge som Bærere af de højeste kirkelige Værdigheder *Patriarkerne*, af hvilke der findes 11, nemlig 6 af latinsk Ritus og 5 af østerlandsk Ritus. De 3 latinske Patriarkater af Konstantinopel, Antiokia og Alexandria ere blot Ærestitler, hvorimod Indehaverne af Patriarkaterne af Jerusalem, Venedig og Lissabon ere i Besiddelse af ærkebiskoppelig Jurisdiktion. 3 af de østerlandske Patriarker føre Titelen af Antiokia, nemlig Melchiternes, som residerer i Damaskus, Maroniternes i Gibail og Syrernes i Mardin. Kaldæernes Patriark fører Titel af Babylon og bor i Mossul, Armeniernes bor i Konstantinopel og fører Titelen af Cilicien. Som kirkelige Overhoveder for deres katholske Landsmænd have de alle Jurisdiktion over Biskopperne i deres Nation.

Den latinske Ritus har foruden de ovennævnte Patriarkater 151 Ærkebispedømmer, 682 Bispedømmer og 18 Prælaturer *Nullius* (d. v. s. som ikke tilhøre noget Diöcesanforbund). Italien har (den romerske Kirkeprovins ikke medregnet) 48 Ærkebispedømmer, 221 Bispedømmer og 11 Prælaturer *Nullius*; Frankrig 17 Ærkebispedømmer og 66 Bispedømmer; Østerrig-Ungarn (inkl. Bosnien og Herzegowina) 12 Ærkesæder, 46 Bispesæder og 1 Prælatur *Nullius*; Spanien har 9 Ærkesæder, 45 Bispesæder og 1 Prælatur *Nullius*; Storbritanien 7 Ærkesæder og 43 Bispesæder; Tyskland med Luxemburg 5 Ærkesæder og 21 Bispesæder; Portugal 2 Ærkesæder og 9 Bispedømmer; Rusland 2 Ærkesæder og 13 Bispedømmer; Grækenland 3 Ærkesæder og 6 Bispedømmer; europæisk Tyrki 3 Ærkesæder og 3 Bispedømmer; Belgien 1 Ærkesæde og 5 Bispedømmer; Holland 1 Ærkesæde og 4 Bispedømmer; Schweiz 5 Bispedømmer og 3 Prælaturer *Nullius*; Rumænien 1 Ærkesæde; Serbien 1 Bispedømme og Bulgarien 1

Bispedømme; i det Hele altsaa i Europa 111 Ærkebispedømmer, 489 Bispedømmer og 16 Prælaturer *Nullius*.

Fremdeles har den latinske Ritus: i Asien 3 Ærkesæder og 6 Bispedømmer: i Afrika (franske, spanske, portugisiske Besiddelser) 2 Ærkesæder, 12 Bispedømmer og 1 Prælatur *Nullius*; i Amerika: engelske Besiddelser 4 Ærkebispedømmer og 19 Bispedømmer; i de forenede Fristater: 12 Ærkesæder og 56 Bispedømmer; i Mexiko 3 Ærkesæder og 19 Bispedømmer; i Central- og Sydamerika samt Øerne 13 Ærkesæder og 62 Bispedømmer; endelig i Oceanien (Australien) 3 Ærkesæder, 19 Bispedømmer og 1 Prælatur *Nullius*.

Katholikerne af østerlandsk Ritus ere organiserede paa følgende Maade: Den græsk-rumæniske Ritus har (i Ungarn) 1 Ærkebispedømme og 3 Bispedømmer; den græsk-rutheniske i Østerrig-Ungarn 1 Ærkesæde og 6 Bispedømmer, desuden 3 Bispedømmer i Rusland; og den armeniske Ritus et Ærkesæde i Galizien. I Asien og staaende under de vedkommende Patriarkers Jurisdiktion har den græsk-melchitiske Ritus 4 Ærkesæder og 8 Bispedømmer; den kaldæiske 4 Ærkesæder og 7 Bispedømmer; den syriske 4 Ærkesæder og 8 Bispedømmer; den maronitiske 6 Ærkesæder og 3 Bispedømmer, og den armeniske Ritus 18 Bispedømmer.

I de Lande, hvor der endnu ikke findes nogen fast Organisation, udøves den øverste Hyrdeomsorg af pavelege Befuldmægtigede, hvis Værdighed i Modsætning til Biskoppernes er gjenkaldelig, omendskjønt de fleste af dem have den biskoppelige Vielse. Disse Lande ere inddelte i apostoliske Delegationer, apost. Vikariater og apost. Præfekturer. Delegaterne staa i Spidsen for flere Vikariater og Præfekturer. Der findes i Europa 2 Delegationer (Konstantinopel og Athen), 10 apostoliske Vikariater og 6 apostoliske Præfekturer; i Asien 4 Delegationer, 73 Vikariater (deraf 28 i Kina og 23 i Ostindien) og 5 Præfekturer; i Afrika 1 Delegation, 16 Vikariater og 15 Præfekturer; i Amerika 16 Vikariater

og 7 Præfekturer; i Australien og Sydhavet 9 Vikariater og 3 Præfekturer.

Den nuværende Pave, *Leo XIII.*, Apostlen Petri 262 Efterfølger paa Bispestolen i Rom, har oprettet 5 nye Ærkebispedømmer, hævet 2 Bispedømmer til Ærkebispedømmer, grundlagt 26 nye Bispedømmer, 1 Delegation, 20 Vikariater og Præfekturer, samt hævet 3 Præfekturer til Vikariater. Hele den katholske Kirke tæller for Tiden over 230 Millioner Medlemmer af alle Folkeslag og Tungemaal under Solen. Og hvor forskellige de end ere med Hensyn til Nation, Sæder, Skikke og Sprog, overfor Kirkens Overhoved have de kun én Følelse, ét Sprog: Hengivenhed og Troskab! Blodige Forfølgelsers Storme have raset imod den katholske Kirke, Vrangtroens Bølger bruste om den, Uvidenhed og raa Last stred imod den; men Klippen forblev urokkelig. I vore Dage er det Ligegyldighed og Vantro, Fritænkeriet og det moderne Hedenskab, der strider imod den under Løsenet: „Tilintetgjør den Infame!“ Men Klippen sprænges ikke, omstyrtes ikke; thi den er bygget paa *Gud*. Den katholske Kirke har besejret det gamle Hedenskabs kraftige Kæmper, den vil ogsaa overleve det moderne Hedenskabs Pygmæer, endskjønt disses Vaaben maaske ere farligere end de førstes, thi de ere — giftige!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I den forløbne Uge har Sct. Ansgars Kirke atter faaet indsat to nye *Glasmalerier*, forestillende den h. *Vincent af Paul*, Vincentsforeningens Patron, og den h. *Aloysius af Gonzaga*, Ungdommens Patron. De to nye Vinduer ere en sand Pryd for Gudshuset og bidrage i høj Grad til at hyggeliggjøre samme, medens de samtidig ere en Paamindelse til Menigheden om at sætte sig ind i de Helliges Liv, hvis Billeder frem-

stilles i Glasmalerierne, og at efterligne baade deres Tro og Gjærning; det er vigtige Dyder, de to nye Vin-
duer minde om: den h. Vincents om den virksomme
Kjærlighed til Gud og Næsten, den h. Aloysius om
Kyskheden og Hjærtets Renhed. Begge have de
Himlens Forjættelse (Matth. 5.): „Salige ere de Barm-
hjærtige, thi dem skal vederfares Barmhjærtighed; salige
de Rene af Hjærtet, thi de skulle se Gud.“ Enhver,
som vil bidrage ved større eller mindre Almisser, til at
Rækken af Glasmalerierne kan fuldendes, henvise vi
til Bøssen ved Kirkens Indgang med Paaskriften „*Til
Kirkens Forskjønnelse.*“

Spanien. Det eneste Folk, som for Øjeblikket har
Anledning til at glæde sig, er det spanske. En mandlig
Arving var ubetinget nødvendig for Dynastiets Oprethol-
delse, og en *Konge* har nu set Dagens Lys i Madrid.
En sjælden Begivenhed er det, at Nogen kommer til
Verden som Konge; at det er en Lykke for den Ny-
fødte, tro vi næppe, og om han vil leve saa længe, at
han selv engang om 18 Aar kan gribe Landets Scepter,
er atter et andet Spørgsmaal. Under alle Omstændig-
heder er der baade *Karlister*, *Republikanere* og *Anarkister*,
som betragte hans Fødsel med skjæve Øjne, saa Spaniens
Fremtid er mørk nok trods Kongens Fødsel. Den ny-
fødte Kong *Alfonso XIII's* Daab fandt Sted den 22.
Maj. Pave Leo repræsenteredes som Fadder af den
pavelige Nuntius i Madrid. Ministrene, den højeste
Gejstlighed, det diplomatiske Korps og de øverste Myn-
digheder bivaanede Daabshøjtideligheden. En begejstret
Folkemængde opholdt sig i Slottets Gaarde og Gallerier.

Rom. Mandagen den 7. Juni afholdes *Konsistorium*,
ved hvilken Lejlighed 6 nye Kardinaler udvælges,
deriblandt Ærkebiskopperne af Reims Rennes, Sens,
Baltimore og Quebec. Man venter tillige, at Paven
vil holde en Tale til Kardinalerne angaaende *Freden*,
som i denne Tid er bleven indledet med den *preussiske*
Regering.

Kirkelig Kalender.

- Søndagen d. 30. Maj. 5. Søndag efter Paaske.** — **31. M.** Angela Mericia, Jomfru (Bededag, efter Skolemessen holdes Bønprocession og Litaniet til alle Helgener synges). — **1. Juni, Ti.** Athanasius, Biskop og Kirkelærer (Bededag som om Mandagen). — **2. O.** Vigilie (uden Faste) og Bededag (Messe for Ansariusforeningen og Procession og Litani).
- Torsdagen den 3. Juni. Kristi Himmelfart.** (Gudstjenesten som paa Søndagene; efter Højmessen Kl. 10 i Sct. Ansgar synges **Te Deum** i Anledning af Paasketidens Slutning.) — **4. F.** Frants Caraciolo, Bekj. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Broderskabsandagt med Prædiken.) — **5. L.** Bonifacius, Biskop og Martyr, Tysklands Apostel.
- Søndagen den 6. Juni. 6. Søndag efter Paaske.** Norbert, Biskop og Bekj.

Mandagen den 31. Maj sluttet Majandagterne Kl. 8 Aften med Procession i Sct. Ansgar.

Mødreforeningen. Tirsdagen den 1. Juni Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningen, men Prædiken bortfalder paa Grund af Bønprocessionen.

Unio. Hver Onsdag i Sommersaisonen er Møde i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15.

Onsdagen den 9. Juni er Frederiksbergtur. Mødested ved Frederik VI's Statue Kl. 6. Madkurve kunne medbringes. Kl. 7¹/₂ spises i Korups Have.

Sct. Josefs Gildet. Møderne afholdes hver 14. Dag i Lokalet, Frederiksberg Allé 15. Næste Møde Mandagen den 7. Juni Kl. 8¹/₂. Oplysninger om Gildelaugget faas hos Gildets Præsident, Hr. Kapellan Braun, eller hos Formanden, Hr. Lærer Ertner, Ny Kronprinsesse-gade 24, 4. Sal.

9. Ny Adelgade 9, 1. Sal.

Viggo Hansen, Guldsmed,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende. **Førgyldning og Førsølvning** udføres til uhørte billige Priser.

Devotionaliehandelen

Gl. Torv 4 Stuen,

anbefaler til Juni Maaned smukke Jesu Hjærtes-Statuer til Privatandagt. Rosenkrans, Kors, Vievandskar, Skapularer og Billeder haves stadig paa Lager. Særlig fremhæves smukke Lourdes-Statuer til billige Priser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S

Nr. 23.

Søndagen den 6. Juni.

1886.

Indhold: Junimaaned. Kirken om Cølibat og Ægteskab. P. Agostino di Montefeltre. Graa Haar. Efterretninger: Frejburg. Kjøbenhavn.

Junimaaned.



Denne Maaned er indviet til *Jesu guddommelige Hjærte*. Andagten til dette helligste Hjærte er ikke nogen ny Opfindelse; den har stedse paa en hemmelighedsfuld Maade levet i Kirken. Den tog sin Begyndelse paa Kalvariebjærget, da Frelserens guddommelige Hjærte blev gjennemboret for os, og den jomfruelige Gudsmoder følte Smertens Sværd gennemtrænge sit. Maria er vel den, som fremfor alle Himlens Engle og Hellige har fattet de Kjærlighedens Hemmeligheder, som det guddommelige Hjærte rummer i sig, og i den stille Ensomhed i Efesus, sammen med Kjærlighedens Discipel Johannes, som havde hvilet ved hendes Søns Hjærte, og tillige med hende havde været Vidne til, at Lansen aabnede Sønnens Hjærte paa Golgatha, har hun sikkert paa den fuldkomneste Maade

og med den mest glødende Kjærlighed øvet Andagten til dette guddommelige Hjærte. Gjennem alle Aarhundreder aabenbarer sig denne Andagt hos Kirkens største Hellige som Kristendommens reneste Aand. I denne Aand udraaber den h. Bernhard: „O, hvor godt, hvor yndigt, at opslaa sin Bolig i Jesu Hjærte! Hvor rig en Skat er ikke dette Hjærte, hvor kostbar en Perle! Gjærne hengiver jeg alt, for at eje det! I dette Tempel, i denne Helligdom, foran denne Pagtens Ark, vil jeg tilbede og love Herrens Navn og sige med Profeten, jeg har fundet Jesu Hjærte, min Konges, min Broders, min Vens Hjærte!“

Leo XIII har for nogle Aar siden givet os en Anvisning paa, hvorledes vi skulle tilbringe denne Maaned og overhovedet øve Andagten til Jesu Hjærte. „Drag med Kjærlighed og Iver Omsorg for,“ saaledes sagde han i Novbr. 1879 til en Deputation for „Bønepostolatet“ i Italien, „at Alle paa det nøjeste slutte sig til dette Hjærte, at de efterligne det, elske det og afsone de Krænkelser, som tilføjes det; at de forene deres Bønner og Mening med dette guddommelige Hjærtes Bønner, Mening og Kjærlighed, for at de derved ogsaa maa blive delagtiggjorte i dets Hellighed og Magt. Det vil blive en Kilde til mangfoldige og kostbare Frelsensfrugter for Sjælene, og man vil atter erkjende, at Sjælens Helliggjørelse, lige saa vel som Folkenes og Nationernes sande Lykke, ene og alene findes i Jesus Kristus og udstrømmer fra ham som al Naades og Frelses Kilde.“

Den nærværende Maaned kan med Rette kaldes naadefuld og den maa benyttes. Hvad Sorger og Kors, der end maatte trykke dig, kjære Læser, saa kan du dog med Tillid tage din Tilflugt til Jesu guddommelige Hjærte og anbetro han dem alle. Han, som har sagt: „Kommer Alle til mig, som ere mødige og besværede,“ han vil ogsaa have Hjælp rede for dig. En *Novene* til

Ære for dette helligste Hjærte har hjulpet Millioner til
Bønhørelse!

Den katholske Kirke

om

Cølibat og Ægteskab.

„Ægteskabet er en udvortes legemlig Ting,
som enhver anden verdslig Haandtering.“

„Tag en Esther og lad Wasthi fare, som
Kong Ahasverus gjorde.“

„En Lov, som tillader to Hustruer, maa
ikke gives i Kirken; men ikke desto mindre
er Dispens mulig i visse Tilfælde.“

Dr. M. Luther.

Bigamiets Tilladelighed som Nødhjælp i
Undtagelsestilfælde „er unægtelig et svagt
Punkt i Luthers Lære om Ægteskabet.“

Prof. theol. H. Scharling.

I Modsætning til disse gemytlige Meninger og Lærdomme hævder den katholske Kirke, at Ægteskabet ikke blot er en naturlig Kontrakt mellem Mand og Kvinde, men for de Kristnes Vedkommende, af Jesus Kristus er bleven hævet til et *Sakramentes* Værdighed. „I Mænd,“ siger Apostlen Paulus i Brevet til Efeserne, 5, 25—32, „elsker eders Hustruer, som Kristus har elsket Kirken og hengivet sig selv for den . . . Det er et stort Sakramente; men jeg siger i Kristus og i Kirken.“ Apostlen erklærer her, at Kristi Forening med sin Kirke er en Type paa den Pagt, som bestaar mellem Mand og Kvinde. Men Foreningen mellem Kristus og Kirken er overnaturlig og beseglet ved guddommelig Naade; følgelig er Pagten mellem de kristelige Ægtefæller ogsaa beseglet ved guddommelig Naade. Ægtefællerne er bundne til at elske hinanden hele Livet

igjennem, som Kristus har elsket sin Kirke, og at udøve de Dyder, som den ægteskabelige Stand kræver af dem. Men til Udøvelsen af disse Forpligtelser kræves Frelserens særegne Naade.

Kirkefædrene, Konciliernes og alle Østerlandets og Vestens kirkelige Liturgier, indbefattet de koptiske, jakobitiske, syriske, nestorianske og andre skismatiske Menigheders, som for henved 1400 Aar siden have skilt sig fra den katholske Enhed, anerkjende alle det kristne Ægteskab som et Sakrament. Derfor siger Tridentiner Konciliet, naar det omtaler Ægteskabet: „Kristus selv, Indstifteren og Fuldkommengjøreren af de ærværdige Sakramenter, erhvervede os ved sin Lidelse den Naade, som fuldkommengjør hin naturlige Kjærlighed, og befæster hin uopløselige Forbindelse, og helliggjør Ægtefællerne; som Apostlen Paulus antyder (Efes. 5.). Derfor overgaar Ægteskabet i den evangeliske Lov, ved Kristus, de gamle Ægteskaber i Naade; med Rette have de hh. Fædre og Koncilierne og den almindelige Kirkes Tradition til alle Tider lært, at det skal regnes med blandt den nye Pagts Sakramenter.“

Evangeliet forbyder Manden at have mere end én Hustru, og Hustruen at have mere end én Mand. „Have I ikke læst,“ siger Frelseren, „at han, som skabte Mennesket fra Begyndelsen af, skabte dem Mand og Kvinde? Og han sagde, derfor skal Mennesket forlade Fader og Moder og blive hos sin Hustru, og de to skulle være ét Kjød. Saa ere de da ikke længere to, men ét Kjød.“ Vor guddommelige Frelser fører Ægteskabet tilbage til dets oprindelige Indstiftelse, som Skaberens havde anordnet det fra Begyndelsen af, nemlig til én Mands Forening med én Kvinde.

Blandt alle Forpligtelser, som ingaas imellem Mennesker, er Ægteskabet den ukrænkeligste og uigjenkaldeligste. Alle andre Overenskomster kunne løses paa lovlig Maade af de Interesserede; men Ægteskabets guddommelige Lov, Baandet, der forener Mand og

Kvinde, kan kun løses ved Døden. Intet jordisk Magtsprog formaar gyldigt at løse det ægteskabelige Baand, som Gud selv har knyttet; thi „*hvad Gud har sammenføjet, skal intet Menneske adskille.*“ (Matth. 19, 6).

Og naar Dr. Luther „med sin resolute Bestemthed giver gode Raad“ til Ægteskabets Opløsning i visse Tilfælde, som Prof. theol. H. Scharling skriver i sin Piece om „Cølibat og Ægteskab“, saa ere de dog ikke en sur Sild værd i *Guds* Øjne og saa stridende mod den *kristne* Lære som vel muligt. „Hans Raad ere af dobbelt Art,“ siger Professoren i Theologi. „Det ene er simpelt og letfatteligt; det bestaar deri, at den forurettede Part rejser bort til en anden By eller et andet Land og der indgaar et nyt Ægteskab. I Virkeligheden er dette det samme, som naar vor Lovgivning ophæver et saadant Ægteskab ved Skilsmisse og tilsteder Indgaaelsen af et nyt Ægteskab . . . Det andet Raad, Luther giver, er ganske vist af en mere betænkelig Art end det første. Han mener nemlig, at her maa Ægtefællerne, for at løse den uløselige Vanskelighed, kunne give en Tredie Adgang, hvorved det paagjældende Savn afhjælpes. Han betragter dette som en Art Nødægteskab og jævnfører det med Bigamiet, hvilket han er tilbøjelig til at give Fortrin for Skilsmisse.“ For Luther vare gode Raad med Hensyn til Ægteskabets Opløselighed sandelig ikke dyre, og en gemytligere Fremstilling af Luthers Opfattelse af Skilsmisse og Polygami end den, Prof. H. Scharling giver, skal man lede længe efter.

Tre Evangelister og Apostlen Paulus erklære udtrykkelig, at Ægteskabet er uopløseligt, og de forbyde derfor enhver af Ægtefællerne at indgaa et nyt Ægteskab, saa længe den ene Part lever. Ja, der er i Virkeligheden ingen moralsk Forskrift indskjærpet kraftigere i Evangeliet, end netop den, der angaar det gyldigt indgaaede Ægteskabs Uopløselighed.

Farisæerne spurgte en Gang Jesus, for at friste ham:

„Er det tilladt en Mand, at han skiller sig fra sin Hustru for hvilkensomhelst Sags Skyld?“ Men Jesus svarede dem; „Have I ikke læst, at han, som skabte Menneskene fra Begyndelsen af, skabte dem Mand og Kvinde, og sagde: derfor skal et Menneske forlade Fader og Moder og blive hos sin Hustru, og de to skulle være ét Kjød? Saa ere de da ikke længere to, men ét Kjød. Hvad altsaa Gud har sammenføjjet, skal intet Menneske adskille!“ Farisæerne sagde da til ham: „Hvorfor bød da Moses at give Skilsmissebrev og at skille sig fra hende?“ Og herpaa svarede Jesus: Moses tillod eder, at skille eder fra eders Hustruer for eders Hjærtets Haardheds Skyld; men fra Begyndelsen af var det ikke saaledes. Men jeg siger eder, at hvo, som skiller sig fra sin Hustru, uden for Ægteskabsbruds Skyld, og tager en Anden tilægte, han bryder Ægteskabet, og hvo, som gifter en Fraskilt, han bryder Ægteskabet“. (Matth. 19, 3—9.) Vor guddommelige Frelser erklærer her udtrykkelig, at Ægteskabets Uopløselighed er stadfæstet af Gud selv, og at derfor heller intet Menneske og ingen af Mennesker forfattet Lovgivning kan gyldig opløse den ægteskabelige Pagt. Og naar Moses i den gamle Pagt havde tilladt Jøderne Skilsmisse for deres Hjærtets Haardheds Skyld, saa havde sligt dog ikke været tilladt fra Begyndelsen af, og som Lovens Fuldkommengjører erklærer Jesus dette Privilegium udtrykkelig for *afskaffet* i den nye Pagt.

Denne Fortolkning stadfæstes af Evangelisterne *Markus* og *Lukas* samt af Apostelen *Paulus*, som alle forbyde Skilsmisse i strengere Forstand, nemlig Opløsning af Ægteskabspagten. Begge Evangelister (Mark. 10, 11. 12. — Luk. 16, 18.) forbyde saavel Mand som Hustru at indgaa nyt Ægteskab, uanset hvad som helst Grund, de end maatte have for at skilles fra hverandre. Dersom f. Ex. Ægteskabsbrud virkelig gav den forurettede Part Ret til at tage en Anden til Ægte, saa vilde de inspirerede Guds Mænd, som have forfattet Evangelierne,

sikkert ikke have undladt at anføre slige Undtagelses- eller Nødstilfælde.

Som Evngelisterne, saaledes skriver ogsaa Paulus (1. Kor. 7, 10. 11.) om Ægteskabets Uopløselighed, og vi tør vel forudsætte, at en saa oplyst Forkynder af Evangeliet, en saa trofast Herrens Tjener, samvittighedsfuldt har opfyldt sin Pligt, uden at forandre en Tødel i den guddommelige Forskrift. „De som ere gifte,“ skriver han, „byder ikke jeg, men Herren, at Hustruen ikke skal skilles fra Manden, — men om hun og skilles, *da blive hun ugift eller hun forlige sig med Manden* — og at Manden ikke skal forlade sin Hustru.“ Apostlen omtaler her en mulig Fraskillelse, nemlig Ophævelse af Samliv eller Separation, men i sin Herres og Frelzers Navn byder han det saaledes fraskilte Ægtepar at *forblive i Ægteskabets Baand* og ikke indgaa nyt Ægteskab; og han byder dette som en Regel, uden noget som helst Undtagelsestilfælde. Havde der været sligt et Tilfælde, saa var det i Sandhed altfor vigtigt, til at Paulus ikke skulde have omtalt det; thi han vilde jo ellers have gjort Evangeliets Aag tungere, end hans Herre og Mester havde villet det.

Ikke heller kan man antage, at Matthæus har givet de Kristne i Palæstina et Privilegium, som Paulus nægtede de Kristne i Korinth; thi i saa Fald maatte jo Oldkirken have frembudt det lidet opbyggelige Syn, at forurettede Ægtefæller søgte hen til Judæa for at erholde Skilsmisse, hvad de i Korinth forgjæves ansøgt om! Men Kristus er ikke delt, og hans Apostle modsigte ikke hverandre.

(Slattes).



Et Besøg hos Pater Agostino af Montefeltre.

Special-Korrespondance for „Nordisk Ugeblad“.

Intet er skjønnere end Toskana om Vaaren. Allerede tidligere har jeg haft Anledning til at fortælle om dette dejlige Lands Frugtbarhed og Rigdom her i Ugebladet, jeg har beskrevet det overvældende Indtryk, som selv En, der er vant til danske Kløverenge, og Kornmarker, maa faa deraf. Alt er nu i Maj Overflod, Sol, Lys, Varme, der er noget bedaarende ved den toskanske Natur. *Bagni di San Giuliano* er rigtig et af Naturens Kjælebørn, Skaberen har med gavmild Haand udøst sine bedste Gaver over den lille Landsby Det ligger saa tæt ved *Pisa*, at man ser Domkirken Baptisteriet og det skjæve Taarn fra sine Vinduer, og dog saa langt fra den store Stad, at man ikke indaander dens kvalme, ophedede Luft og forstyrres af dens Larm. Her findes tillige de fortræffelige Bade, som have givet den lille Flække Navn og som aarlig drage mange Hundreder hertil; Badene tilhøre det berømte Velgjørenhedsselskab *la Misericordia*, hvis Organisation og storartede Virksomhed jeg i en senere Artikel skal omtale.

Et af de smukkeste Huse i *Bagni di San Giuliano* er „Casa Silenzi“, en stor toetages Bygning med Have og tilstødende Kapel. Ejeren har for kort Tid siden skjænket det Hele til S. Josefssøstrenes Orden, og naar den hede Augustmaanend gjør Opholdet i *Pisa* aldeles uudholdeligt, flytte Søstrene ud her til S. Giuliano for at hvile sig og nyde Landluften. Forleden var der Fest hos dem, Ærkebiskoppen Mgr. *Capponi* havde lovet at besøge dem for at besé Huset. Dette var blomster-smukt, og alle Søstre og Elever fra *Pisa* vare forsam-

lede for at hilse paa den vennesæle Prælat. Ogsaa Byen var fanesmykt og overalt havde man forsamlet sig paa Vejen, Bispen skulde passere, for at modtage hans Velsignelse.

Hvem kan i denne Tid være sammen med en Fremmed ti Minutter, uden at tale om Pater *Agostino*, denne berømte og storartede Taler, hvis Ry er gaaet over hele Evropa, og om hvem Ugebladet ogsaa indeholdt nogle Ord. Ærkebiskoppen ledede naturligvis ogsaa Samtalen hen paa ham, og jeg benyttede Anledningen til at faa opklaret, hvad der længe havde ligget mig paa Hjærtet. „Om det var sandt, at P. Agostino havde været Garibaldi; om han virkelig havde været gift, som Aviserne fortalte; om det var sandt, at han, træt af Verden og dens Daarskaber, havde trukket sig tilbage i Klosteret?“ — „Aviserne,“ svarede Ærkebiskoppen, „have gjort P. Agostino til en Romanhelt, hvilket han slet ikke er; det er vist, at han, før han blev Munk, havde ladet sig rive lidt med af sin Tids Ideer, men det er ogsaa det Hele. Men tag til *Nicosia* og besøg ham, De vil sikkert ikke fortryde det, saa kan De selv se ham og af hans egen Mund høre om hans Liv. De vil i ham lære vor Tids største Prædikant at kjende, De vil se den Mand, der daglig har fængslet mellem 15 og 20,000 Mennesker ved sit Ord, der har gjenkaldt Antonio af Paduas og Leonardo af Porto Maurizio's Dage, der tæller Studenter, Advokater, Professorer blandt sine ivrigste Beundrere, der har fejret Triumfer, som mangan Konge vilde have misundt ham, der har set de mest forhærdede Syndere omvende sig ved hans Ord; der forener Lærdøm, Intelligens, Talegaver og et glimrende Organ med Hjærtensgodhed og Elskværdighed, og som alligevel, trods alt dette, bevarer den største Ydmyghed.“ — „Men vil Pateren modtage mig, hans Tid er sikkert saa optaget, at jeg, den Fremmede, der blot kommer for at sige ham, at jeg beundrer ham og beder om hans Velsignelse, sikkert

ikke vil opnaa at faa ham i Tale?" — „P. Agostino modtager Enhver, og De kan være vis paa en hjertelig Modtagelse hos ham, han har Tid til Alle og til Alt.“ —

Opmuntret ved disse Biskoppens Ord, besluttede vi at tage til Nicosia den følgende Dag, og efter at have opsendt mange Bønner, for at vi maatte træffe P. Agostino hjemme, kjørte vi afsted. Turen fra San Giuliano til Nicosia er ganske interessant, man passerer to eller tre mineralske Kilder, af hvilke især den ene, „Aqua Citola“, indeholder et glimrende Vand, meget magnesia- og jærnholdigt og i saa høj Grad kulsyreholdigt, at det sprænger almindelige Flasker. Mærkelig nok henligger saa vel denne som de andre Kilder aldeles ubenyttede; men de ere til stor Velsignelse for Befolkningen, der henter Sundhed i en daglig Drik fra Kilden. Lidt længere fremme ser man tilvenstre det berømte Kloster *Certosa*, en kolossal Bygning, der indeholder herlige Fresker og Kunstværker. Desværre har ogsaa her Regeringen forstyrret al Poesi: Munkene ere fordrevne paa et Par nær, og Klosteret er bleven forvandlet til et Slags Musæum, ligesom *S. Martino* i Neapel. Det sidste Stykke af Vejen tilbagelægges tilfods, en smal Bjærgsti fører fra Landevejen op til Franciskanerklosteret, der ligger skjult i Skoven. Klokkerne ringe lige til Vesper, og vi gaa efter Lyden, thi selve Bygningen ligger skjult, lige til vi staa ved Indgangen. Vi ere i den store Gaard og ringe paa Klosterporten, en Broder lukker op, og medens han bringer vort Kort til P. Agostino, betragte vi den Bygning, der huser Italiens største Reformator. Den frembyder ikke noget videre mærkeligt i arkitektonisk Henseende, men den aander Fred, denne venlige Klosterbygning i den stille Skov. Lidt efter komme flere Munke ud af Kirken, og mellem disse ser vort spejdende Øje strax P. Agostino. Det er ikke vanskeligt at opdage ham; i flere

Maaneder har hans Billede nu smykket alle Boghandlervinduer, været i alle Blade og i ethvert Privathus.

Han hilser paa os med en Hjærtelighed, som havde han kjendt os længe, og fører os ind i en liden Stue, som man næsten finder overalt i de italienske Klostre, før Klausuren begynder, og hvor Munkene kunne modtage Besøg, og da nu hvert Øjeblik er kostbart, springe vi alle indledende ceremonielle Spørgsmaal over og gaa lige til Sagen. P. Agostino har ogsaa forstaaet strax at *nous mettre à l'aise*, idet han næsten har nægtet at modtage det Introduktionsbrev, som vi havde troet det sikrest at forsyne os med. „Til en Munk behøves ingen Anbefaling“, havde han sagt, „hos ham er Enhver velkommen.“ P. Agostino er en Mand paa vel 40 Aar, høj, distingueret; Munkekutten synes en Kongekaabe paa hans Skuldre. Det, der strax slaar en ved hans Ansigt, er Blikket, saa gjennemtrængende, imponerende, men tillige saa mildt, lyst, inspireret. Han begynder at tale, vore Øjne hænge ved hans Læber, for ikke at tabe et Ord, en Tanke. Han fortæller om sin Ungdom, i hvilken han ved at læse *Strauz's* Bøger var kommen til at tvivle paa Kristi Guddom, og hvorledes han, omvendt af en Franciskanermunks Prædiken, havde besluttet at ofre Resten af sit Liv til at omvende om blot nogle af de mangfoldige unge Mennesker, der, ligesom ham, havde indsuget Gift ved Universitetet af vantro Lærere og gudsbespottelige Bøger. Derpaa ønske vi at faa Forklaring angaaende det System, han bruger, for saaledes at trække Masserne til sig, hvad han egentlig prædiker om? „Jeg søger at opbygge Fundamenterne for den kristelige Tro,“ svarer P. Agostino, „i vor Tid ere de Fleste fuldkommen uvidende i religiøs Henseende, Resten er bleven indifferent. Man forstaar ikke længere det kristne Sprog, Børnene komme fra ligegyldige Hjem til vantro Skoler, derpaa til Universiteterne, hvor Lærerne misbruge deres Indflydelse til at udrydde den sidste Rest af Barndomstroen. Vor Tid er meget

syg; med Syge lader der sig intet udrette, er mit Svar til dem, der opfordre mig til at benytte min Indflydelse, til at befri Rom og Paven; min Opfattelse er, at man først maa helbrede Tidens Sygdom og saa lade Samfundet selv drage Slutningerne.“ Vi talte endnu længe, men det vilde være at gjøre P. Agostino en daarlig Tjeneste, at søge at gjengive hans Ord, det vilde dog aldrig kunde blive andet, end som en mat Luftspejling i Modsætning til et solbeskinnet Landskab! — „Og nu maa De se mit lille Kapel,“ sluttede han, „det er indviet den h. Gudsmoder af *Lourdes*, som jeg altid har haft inderlig kjær. Ja, er det ikke besynderligt? det kan næsten lyde som en Paradox, men selv i mine mørkeste Øjeblikke, da jeg tvivlede paa Alt, selv paa Kristi Guddom, saa har jeg dog altid bedet til Maria. Ofte kom jeg hjem fra Jagt ved Midnatstider, men jeg bad dog altid til hende, før jeg gik i Seng, og jeg tror ogsaa, at den Velsignelse, der har været i mine Prædikener, er en Naade, som den h. Gudsmoder har opnaaet for mig af sin Søn, fordi jeg aldrig har svigtet hende.“

Vi gik op i Kirken, en lille Klosterkirke uden noget Mærkværdigt. Men P. Agostinos Kapel er en lille Juvel i al sin yndefulde Tarvelighed. Vi bad der længe sammen, vi bad for den store Reformator, som Gud har sendt Italien i denne mørke Tid, vi bad for vort fjærne Fødeland, at en slig Apostel engang maatte opstaa der og føre de mange fromme, men vildledte Stakler fra Mørke til Lys.

Angelus ringede fra Kirketaarnet, og vi maatte rive os løs.

Til Afskeden satte vi al Beskedenhed til Side og bad P. Agostino om at skrive sit Navn under et af os medbragt Fotografi, men han nægtede det: „Det passer sig ikke for en Munk,“ sagde han, „men jeg skal give Dem en anden lille Erindring.“

Han skrev nogle Linier paa et af de smaa Billeder, som man lægger i Bønnebøger, jeg læste det, da jeg var kommen ud paa Vejen, der stod:

„*In Gesu nell' Eucharistia à da cercare la forza, la vita, la gioia, la pace*“: „I Jesus i Alterets h. Sakramente maa De søge Styrke, Liv, Glæde, Fred!“

Fr. — g.

Graa Haar.

Kejser *Wilhelm* er 90 Aar, Fyrst *Bismarck* 72, *Windthorst* 75, Grev *Moltke* 86. Det er Oldinge, som bære det tyske Kejserriges Politik paa deres Skuldre; i ingen anden Stat i Verden staar der saa graa Hoveder i Spidsen for Regeringen eller Rigsdagene; England alene kan melde en Person til Konkurrents, nemlig den „gamle *Gladstone*“, der er 76 Aar og som hører til de graa Hoveder, hvis Energi ikke af- men tiltager med Aarene. I Italien sidder der rigtignok ogsaa en gammel Ministerpræsident, Hr *Depretis*, som er 76 Aar gammel; men denne gamle Herre, som med en vis Snuhed forstaar at føre sit Skib gennem Partiernes Klipper og Rev, uden just at føle sig besjælet paa nogen Maade af store Ideer, kan man dog næppe stille i Række med de ovennævnte Statsmænd.

Det er Oldinge, som for Tiden give Tonen an i Verden; man kunde tale om „de graa Haars Æra“, saa fremt der ikke herskede netop en saa total Mangel paa graa Haar paa flere af de ovennævnte Personligheders Hoved.

Sædvanligvis antager man, at der i Oldingealderen er Overflod paa Forsigtighed og Mangel paa Foretagslyst; men paa de politiske Oldinge passer denne

Antagelse aldeles ikke. Hr. Gladstone f. Ex. fatter saa storartede Planer, at selv yngre Kolleger faar Anfald af Svimmelhed ved Synet af dem; at tilbagekjøbe alle de irske Grundejendomme hos de engelske Erobreres Efterkommere for $2\frac{1}{2}$ Milliard Statspapirer, det er en Ide, som en livsglad Yngling næppe kunde opfinde kjækkere. Og hvad den tyske Rigskanslers Foretagelseslyst angaar, saa kan der jo synges mangen dejlig Sang om den; Skatteprojekter og Kulturkampe af den skrappeste Slags ryster han saadan ud af Ærmerne, og Vanskelighederne og den aabenbare Umulighed ved deres Gjennemførelse er ham den ligegyldigste Ting af Verden. Det katholske Centrums Fører, Dr. *Windthorst* hører ikke til hine fantastiske Naturer, der finde Glæde i uigjennemførlige Projekter; hans Alderdoms Friskhed ytrer sig ikke ved Hidsighed og Fantasteri, men ved hans Aands aldrig svigtende Spændkraft og Energi, ved den faste Udholdenhed, der er sig sit Maal bevidst, og ved den utrættelige Arbejdslyst. Og enhver, som har lagt Mærke til hans politiske Virksomhed i Løbet af de sidste tyve Aar, maa tilstaa, at Alderdommen ikke har svækket, men tværtimod styrket ham.

Efter at have omtalt disse gamle Statsmænd, maa vi ogsaa med et Par Ord omtale den højt bedagede Pave. Leo XIII er født den 2. Marts 1810, altsaa 76 Aar gammel. Med hvilken Kraft og Visdom Oldingen paa Petri Stol regerer Kirken i hele Verden, det vide vi alle; især maa vi beundre det Mod og den apostoliske Fasthed, hvormed han i de sidste Par Maaneder i kritiske Øjeblikke har modstaaet alle Kulturkæmpernes Tillokkelser, Trusler og Intriger og i Tillid til Gud nægtet at modtage de slette Fredsbetingelser, som Modstanderne tilbøde Kirken. Paa Petri Stol sad for største Delen Oldinge, men ikke desto mindre har Pavernes Virksomhed gennem Aarhundrederne været saa mægtig og gjennemgribende, at ingen verdslig Fyrsteslæggt kan maale sig med dem.

Naar en velstaaende Borger har naaet Oldingealderen, saa slaar han sig for det meste til Ro; han tror at have virket tilstrækkeligt, til at han nu ved sit Livs Aften tør unde sig en Smule Hvile og nyde den med Værdighed, d. v. s. i Slaabrok og med lang Pibe. Oldingenes Exempel, som trods alle det gamle Legemes Skrøbeligheder holde ud i Spidsen for det offentlige Liv i Arbejde, Kamp og Bekymringer, maa være beskæmmende for alle hine, som saa hurtig ere blevne trætte. Og tillige maa dette Exempel være opmuntrende for Ungdommen, som ofte trods den blomstrende Sundhed og Kraft staar saa langt tilbage for Alderdommen med Hensyn til *Flid* og *Udholdenhed*. Enhver, som ikke skaber og virker mere, han fordømmer sig til Begravelse allerede før sin Død.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Frejburg. Den 28. Maj døde den „*gammekatholske*“ Professor Dr. *Frederik Michelis*, som Følge af et Slagtilfælde. Den Afdøde var født i Münster 1815 og præsteviet 1837. Siden 1870 optraadte han som lidenskabelig Modstander af *Vatikaner-Konciliet* og bekæmpede i forskjellige Skrifter den pavelige Ufejlbarhed, han blev „Gammekatholik“ og levede siden — under Bibeholdelse af sin Gage — i Baden, hvor han pastorede de der-værende Gammekatholiker. Maatte Gud være en naadig Dommer for den stakkels vildledte Præst, som forhen især under sit 5aarige Ophold i Paderborn, virkede med saa glødende Iver for hans h. Kirke!

Kjøbenhavn. I Anledning af vor h. Faders Jubilæum næste Aar, vil der, efter hvad vi erfare, til Efteraaret udgaa en officiel Indbydelse til alle Danmarks Katholiker om at yde Bidrag til en Kjærlighedsgave fra det danske Præfektur til Kirkens Overhoved.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 6. Juni. 6. Søndag efter Paaske. Norbert, Biskop og Bekj. — 7. M., 8. Tl., 9. O. Oktavdage. — 10. To. Oktav af Kristi Himmelfart. — 11. F. Barnabas, Apostel. — 12. L. Vigilie til Pintsefesten, Fastedag. (I Sct. Ansgar: Kl. 8 Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse og Litani; Højmesse henved Kl. 9).

Søndag d. 18. Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag. Gudstjenesten som paa Festdagene.

Unio. Hver Onsdag i Sommersæsonen er Møde i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15.

Onsdagen den 9. Juni er Frederiksbergtur. Mødested ved Frederik VI.'s Statue Kl. 6. Madkurve kunne medbringes. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ spises i Korups Have.

Sct. Josefs Gildet. Møderne afholdes hver 14. Dag i Lokalet, Frederiksberg Allé 15. Næste Møde Mandagen d. 7. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Oplysninger om Gildelaugget faas hos Gildets Præsident, Hr. Kapellan Braun, eller hos Formanden, Hr. Lærer Ertner, Ny Kronprinsesse-gade 24, 4. Sal.

Siden 21. Jan. ere følgende Gaver indkomne til **Rosenkranskirken** og **Skolen** paa **Frederiksberg**:

Kjøbenhavn: P. J. 10 Kr.; B. S. D. 280 Kr.; x 2 Kr. 14 Øre.; M. et M. 100 Kr.; en Trosfælde 7 Kr. 50 Øre; H. 2 Kr.; H. 11 Kr. 50 Øre; O. P. 2 Kr.; Jubilæumsalmsisse 50 Kr.; H. 10 Kr.; x 1 Kr.; en Tjenestepige 10 Kr.

Aarhns: in honorem b. M. Virginis 10 Kr.

Randers: Fr. J. 10 Kr. — ialt 546 Kr. 14 Øre.

Siden Kollektens Begyndelse d. 26. Oktober 1884 er nu ialt indkommen 5322 Kr. 35 Øre.

Kjøbenhavn d. 1. Juni 1886.

J. von Euch,
Apost. Præfekt.

9. Ny Adelgade 9, 1. Sal.

Viggo Hansen, Guldsmed,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende. **Forgyldning og Forsilvning** udføres til uhørte billige Priser.

Devotionaliehandelen

Gl. Torv 4 Stuen,

anbefaler til Juni Maaned smukke Jesu Hjertes-Statuer til Privatandagt. Rosenkranse, Kors, Vievandskar, Skapulærer og Billeder haves stadig paa Lager. Særlig fremhæves smukke Lourdes-Statuer til billige Priser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

N^o. 24.

Søndagen den 13. Juni.

1886.

Indhold: Pintse Kirken om Cølibat og Ægteskab. Reformationens Historieskrivning trænger til en Revision. Frihed, Lighed, Broderskab. Efterretninger: Kjøbenhavn, Frankrig.

Pintse.

Glæd dig, du store Kristenhed,
Vi Frelste nu kan sejre;
Thi Aanden, som i Dag kom ned,
Vil os med Kraft omlejre.
Hvor Øjet saa den skumle Død,
Der er nu Frelse fra al Nød;
Thi Livets Aand er skjænket.

Fryd dig, du Kristi rene Brud,
O helliggjorte Kirke!
I Dag den Helligaand saa prud
Udrustet dig, at virke.
Apostlene nu sejrrig drog
Afsted til Verdens mørke Krog
Med Frelse, Lys i Kristo.

Fryd dig, Maria, Jomfru prud,
 O Jesu kjære Moder!
 Du Helligaandens rene Brud,
 Som blev med Naadens Goder
 Opfyldt af Gud, o, bed for os,
 At vi kan byde Helved Trods
 Og efterligne Kristus!

Vi fejr' i Dag en Højtid stor,
 Vor Pintsedag saa glade.
 Nu Jesu Læres Frugter gror
 Og Livets Træ har Blade;
 Thi Pintsedagen frydefuld
 Bereder Herlighedens Guld,
 Et evigt Alleluja!

Kom derfor, kom o Helligaand,
 Forén os alle sammen
 Ved Kjærlighedens stærke Baand
 I Jesu Hjæte-Flammen,
 At vi kan Del i Kristo faa
 Og en Gang Himlens Krone naa
 Med alle Helgenskarer.

O. J.

Den katholske Kirke

om

Cølibat og Ægteskab.

Den katholske Kirke forbyder altsaa efter Evangeliet fraskilte Ægtefæller at indgaa noget nyt Ægteskab, saa længe en af Parterne lever, fordi deres Ægteskabs-

pagt, som Apostlen vidner (1. Kor. 7, 39; Rom. 7, 23), vedbliver at bestaa indtil den ene eller anden Parts Død.

Dette er Kirkens ubøjelige Lov om Ægteskabet, som den fra Begyndelsen af har forkyndt den overfor hedenske Kejsere og Folkeslag, og som den altid har opretholdt den overfor sine egne oprørske Børns Lidenskaber og Synder. Og den har ikke kunnet handle og lære anderledes; thi den er en Tolker af Jesu Kristi Evangelium, og ikke en Forsvarer af Menneskepaafund, end sige af de menneskelige Lidenskaber.

Henrik VIII, engang en lydige Søn og ivrig Forsvarer af Kirken, fattede i et ulykkeligt Øjeblik en forbryderisk Tilbøjelighed for *Anna Boleyn*, en af Hoffrøkenerne, og forlangte Skilsmisse fra sin retmæssige Gemalinde, *Katharina af Aragonien*, for at ægte Anna. Men Pave *Klemens VII* afslog ubønhørlig Kongens Ansøgning om Godkjendelse af hans nye Ægteskab; uagtet det vel kunde forudses, at den strænge evangeliske Lovs Overholdelse i dette Tilfælde vilde drage en Kirkeforfølgelse og et helt Folks Frafald efter sig, hvad der i Virkeligheden ogsaa skete. Havde Paven indvilget i Skilsmissen fra *Katharina* og i Indgaaelsen af et nyt Ægteskab med *Anna Boleyn*, da var hele det engelske Folk tilvisse forblevet den katholske Kirke tro, og man vilde ikke have kjendt noget til en anglikansk Kirke. Men den katholske Kirke vilde i saa Tilfælde have opgivet sin Ret til at være „Sandhedens Forkynder“. Hellere vilde den miste et helt Land, end sanktionere et Ægteskab, der stred mod Guds Lov.

Da *Napoleon I* forstødte sin retmæssige Gemalinde *Josefine* og ægtede *Marie Louise* af Østerrig, var han saa overbevist om det frugtesløse i at anmode Paven om at stadfæste hans mod Evangeliets Forskrift indgaaede Ægteskab, at han ikke engang fremkom med sin Ansøgning derom. Nogle Aar før Kejserens eget Ægteskab, havde *Napoleon* henvendt sig til Pave *Pius VII* med Ansøgning om at faa sin Broder *Ferome's*

Ægteskab med Miss *Patterson* af Baltimore erklæret for ugyldigt. Pave Pius sendte da den egennyttige Kejser følgende Svar: „Deres Majestæt vil selv forstaa, at det, saa vidt vor Kundskab i det foreliggende Tilfælde strækker sig, ikke staar i vor Magt at udtale en Ugyldighedserklæring. Vi kan ikke fælde nogen Dom, der strider mod Kirkens Forskrifter, og vi maatte sætte dem ganske til Side, om vi vilde erklære en Forbindelse for ugyldig, som ifølge Guds Ord ingen menneskelig Magt kan opløse.

Ganske anderledes gik „Reformationens“ Fædre til Værks. Med Ordet „Kirkeforbedring“ paa Læberne forværrede de Religionen og Samfundet ved at godkjennde Ægteskabs-Skilsmisse. Henrik VIII blev skilt fra sin Hustru Katharina af *Cranmer*, den første „reformerte“ Primas af England. *Luther* og hans Kollegaer, *Melancton* og *Bucer*, indrømmede Landgreve *Filip af Hessen*, der paa 16. Aar var gift med *Kristine af Sachsen* og Fader til 8 levende Børn, to Hustruer paa een Gang. *Kurlstadt* erklærede Flerkoneriet for tilladt.

Professor *H. Schurling* veed vel at fortælle sine Læsere i den forhen omtalte Pjece, at *Luther* „i senere Aar ændrede sin Opfattelse af Bigamiets Tilladelighed“, men ikke desto mindre søger han dog af bedste Evne at hjælpe *Luther* ud af Sølet, og den store Reformators „Samtykke til Landgreve *Filip af Hessens* Dobbeltægteskab, der har vakt en stor og blivende Forargelse i dens evangeliske Kristenhed“, er for Professoren dog ikke andet, end „et svagt Punkt i *Luthers* Lære om Ægteskaber“, og „et højst underordnet Punkt“. Skulde Professoren her virkelig mene, at *quod licet Jovi, non licet bovi*, hvad der er *Jupiter* tilladt, er ikke enhver *Okse* tilladt, hvad der er en *Landgreve* tilladt, er ikke enhver *Kristen* tilladt! Mener han det, saa har han opfattet *Luthers* Forhold til *Landgreven* rigtigt; thi havde *Luther* ikke saa højlig trængt til *Landgrevens* Hjælp

og Gunst, som han gjorde, saa havde han dog maaske næppe givet sit Samtykke til en saa fortvivlet Ting som et Dobbeltægteskab. Han vilde nemlig nødig til det, og forlangte udtrykkelig under Ed, at Dispensen skulde „*holdes hemmelig*“. I Brevet til Landgreven bringer han ogsaa flere vægtige Grunde, hvorfor det vilde være bedre og sikrere for Fyrsten, om han opgav Tanken om et andet Ægteskab og overhovedet ophørte med sit usædelige Liv. Men det Hele ender dog med, at „dersom Deres Højhed endelig er fast besluttet paa at ægte en anden Kvinde, saa erklære vi under Ed, at det bør ske hemmeligt“. Til Slutning fortæller Brevet, at det ikke vilde være heldigt for Fyrsten, om han raadførte sig med Kejseren angaaende denne Sag. Brevet er dateret: Wittenberg, den 10. Dec. 1539 og undertegnet af Luther, Melanchton, Bucer og 5 andre Theologer. Faa Maaneder efter, i Marts 1540, fejrede Landgreve Filip af Hessen sit andet Ægteskab.

Luthers fornemste tyske Forsvarer, *Köstlin*, tilstaar, at „dette Dobbeltægteskab“ er „*den største Blottelse i Reformationshistorien og i Luthers Liv*“. Vi tilføje, at Blottelsen er saa stor, at den udelukker enhver Mulighed for, at vi nogensinde skulde kunne se op til Luther som en af den almægtige Gud sanktioneret og sendt Reformator. Thi Ægteskabet er et af de vigtigste og væsentligste Elementer baade i social og religiøs Henseende. Og Gud vilde aldrig tillade, at *en Reformator, som han virkelig selv havde valgt*, traadte Monogamiets og den ægteskabelige Pagts Uopløseligheds Lov under Fødder, en Lov, som blev promulgeret af *Jesus Kristus, Verdens førstefødte Reformator!*

Reformationens Historieskrivning trænger til en Revision *)

Enhver tænkende Mand vil have let ved at indse, at Protestantismen, naar den tages som et System af kirkelige Læresætninger, er ulogisk, uholdbar og derfor Vranglærdom. Thi et System af kirkelige Læresætninger maa, ligesom en Bygning, der opføres af Sten, staa eller falde med den Grundvold, den Sandhed, hvorpaa de øvrige ere byggede. Protestantismens Grundvold har fra dens første Begyndelse af været den Sætning, at Biblen er den eneste Troskilde, den Kilde, hvoraf enhver Trossandhed maa udledes. Hvad der staar i den, det er Guds Ord, og hvad der ikke staar i den, det er ikke og kan ikke være Guds Ord, nogen guddommelig Aabenbaring.

Saaledes lærte Luther og alle andre saakaldte Reformatorer, der ere traadte i hans Fodspor.***) Men saa længe man ikke har fremlagt uimodsigelige Beviser for hin Sætnings Rigtighed, savner Protestantismens *hele dogmatiske Lærebygning* den faste Grundvold at bygge et videnskabeligt System paa. — Derfor tilfaldt ogsaa fra først af *Historien*, d. v. s. den protestantiske Historieskrivning, den mislige Opgave, at gjøre Reformationen antagelig. Derfor skildrede man den romerske Kirkes Forhold før Reformationen lidt mørkere og Tiderne efter samme en hel Del lysere, end de i Virkeligheden vare, og Reformatorerne fremstilledes i Helgeners Straaleglans. Paa denne Maade gjortes det indlysende for Menigmand, at, hvad der var sat i Værk

*) Efter „Die Hist.—pol. Blätt. XLVII. 1886 p. 626 sqq.

**) Jfr.: Et kort Forsvar for Troendes Daab. „Den eneste Autoritet, ved hvilken enhver Ting henhørende til vor hellige Religion maa prøves og ifølge hvilken den maa staa eller falde, er Biblen; Biblen er den eneste Bog, der indeholder Guds Ord, — det eneste Medium, ved hvilket Guds Vilje er tilkjendegivet for Mennesket.“

af saa hellige Mænd og med saa velsignede Resultater, ikke kunde være andet end sandt og rigtigt, ikke andet end godt og helligt. Saaledes var Sagen gjort antagelig for Fornuften og i Mag kunde man nu nyde sine Dage efter den protestantiske Morals bekvemme Fordringer. Protestantismens Livsbetingelse var og er endnu den Dag i Dag *den gængse Historieskrivning*. Hvo der kan overbevise *denne* om den objektive Usandhed, ryster ved Protestantismens Grundvold. Det tilstaas ogsaa af den protestantiske Præst, Pastor Rode af Schönbach: „Hvo der fratager os,“ siger han, „Historien, rammer vort Hjærte.“

Hos de *lærde* og *sagkyndige* Protestanter har der for længe siden ikke været Tvivl om den protestantiske Historieskrivnings sande Værdi. Det fremgaar af *Athenæets*, et af Englands ældste kritiske Tidsskrifters frie Udtalelse: „At den jævnlige Fortælling om Reformation og Luther, der findes i Skrifterne af en vis Klasse af protest. Theologer, er rent mythisk, var en Kjendsgjerning, som stod urokkelig fast hos enhver Lærd, der havde underkastet denne Periode en, om end kun overfladisk, Drøftelse“

Men der var ingen, der havde Mod, til at rokke ved de gamle Overleveringer, til at føre et frit Sprog ligeoverfor den *ulærde* Mængde.

Det protest. *Folk* skylder derfor den berømte katolske Historieskriver Dr. *Joh. Fjanssen* evig Tak for, at han i sit Værk „Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters“ har fremsat Sandheden ublandet og uforvansket. Han fremstiller Reformatorerne i Virkelighedens Lys og fremfører Luther for vore Øjne, som han staaer for en ærlig Historiegranskers uhildede Blik.

Rigtignok indlagde Ordets Tjenere, da dette epokegjørende Værk vandt en saa storartet Udbredelse (der er nu solgt af dette Værk henved 26000 Exemplarer) deres pligtmæssige Veto mod „*en saadan Polemik.*“

Fulde af Forbitrelse og Harme (om forstilt eller sand, lade vi staa hen) kaldte de Historieskrivningens Venner og Yndere under Vaaben mod den paatrængende ny Fjende. Ja, der grundlagdes endog et „*Selskab for Reformationens Historieskrivning*“ imod den ene Janssen. Alle Modstanderens „Usandheder“ skulde blottes, Reformatorerne blegnede Helgenskin straale i sin gamle Glans, Luthermythen befæstes paany. *) Men det bliver et frugtesløst Foretagende.

Udenfor Tyskland have alt for længe siden mange sandhedskjærlige Mænd med et medlidende Smil set paa denne Pennefejde. Ikke faa have bifaldet det engelske Blad, som skrev: „Ikke længere kan det Helgenskin, de store Reformatorers Navne lyse i, omstraale dem i Fremtiden. Hvad der hidtil kun hos de Lærde var en fastslaaet Kjendsgjerning, det er nu ogsaa kommet i Menigmands Besiddelse“ **)

Men ogsaa i det protest. Tyskland trænger efterhaanden den Overbevisning mere og mere igjennem, at man snarere kunde to en Morian hvid, end kanonisere en Luther.

Nogle tilstaa det ligefrem. Saaledes skriver „Allgemeine evangelisch — lutherische Kirchenzeitung“ i Leipzig: ***) „Roms Angreb (en Hentydning til Janssens ovennævnte Værk) tvinger os til en *Revision* af vor Historieskrivning“. Paa et andet Sted skriver det samme Blad: „Med glad Overraskelse ser nu den katholske Verden, at Historien ikke for den, men for os (Protestanterne) er *Verdensdommen*.“

Den lutherske Pastor *Kraussold*, en af Janssens

*) Athenæet angiver dette Selskabs Særkjende: „Dette Selskab kan kortelig betegnes som et Selskab til Janssens Undertykkelse og Lutherdyrkelsens Vedligeholdelse.“ (Which may shortly be described as a society for the suppression of Janssen and the perpetuation of the Luther myth.) Athenæum 1884. Dec. 6.

**) The christian Register. 1885. p. 666.

***) Die allg. evang.—luth. Kirchenzeitung 1885. p. 1270

nyeste Modstandere siger: „Saafremt Janssens Skildring om det tyske Folks Tilstand i det 15de Aarhundredes anden Halvdel kun i alle dens Hovedpunkter beror paa den historiske, uforvanskede Objektivitet, saa er Reformationen fra først af en Deformation, Forvanskning, og bærer Præget af en politisk, social og kirkelig Revolution, som Gud nok har tilladt, men som dog i sit inderste Væsen er Gud stik imod.“

Andre ¶Protestanter derimod, om end de kjende Historiens Vidnesbyrd, ønske at tie Sandheden ihjel og holde den borte fra Folkets Bevidsthed. Slige Mænd tænke om alle Janssens Modstandere, som hin Calvinist, der sagde: „Gid, de Dosmere dog bleve kloge og lagde Baand paa deres Tunge.“ Men at fortie Sandheden, at dølge den, det er dog ikke en ærlig Historieskrivers Fremgangsmaade. Derved gjør man den historiske Videnskab en daarlig Tjeneste og indlægger sig selv liden Ære.

Denne Fremgangsmaade gik hidtil under Navn af at oplyse Historien, at dyrke Videnskaberne, at søge Sandheden. Beklagelsesværdige Protestanter, som af deres egne Skribenter ere indhyllede i Mørke! Enhver af vore prot. Brødre, der har Mod nok, til at se den skjære Sandhed lige i Øjnene, og enhver der vil lære sin Religions Ophavsmand at kjende Ansigt til Ansigt, han tage Janssens fortræffelige Bog. Saa vil fra det samme Land, hvorfra Vildfarelsen er kommen, ogsaa Sandhedens Lys gaa op for ham

Canisius.

Frihed, Lighed, Broderskab.

Hvor smukt lyder det ikke! Det er jo smukke, ægte kristelige Ideal-Ord for ethvert Kristenhjærte. Frihed, Lighed, Broderskab, det er jo paradisiske

Tilstande! Ja, hvem der var i Sandhed fri! Men *hvem er vel i Sandhed fri?*

Er det vel Kongerne og Kejserne? Nej, med deres Frihed er det ikke videre bevendt. — Et helt Land ser med kritiske Øjne paa al deres Gjerning; der er den kjedelige Etikette, som maa overholdes, der er mægtige Herrer, som man er afhængig af, fordi man ikke kan undvære dem og endnu mindre deres Penge; der er indre og ydre Fjender, som true den rolige Besiddelse af Herredømmet, — den Frihed er i Virkeligheden ofte langt mindre misundelsesværdig end den, som Haandværkssvenden nyder, naar han glad og tilfreds gaar fløjtende hen ad Landevejen.

Er det da maaske de mægtige Ministre? Ja, paa det Lag! De maa sørge for, at de ikke falde i Unaade hos Fyrsten eller Folket; der maa ofres mange Timer paa Arbejde, som drager et stort Ansvar efter sig baade for Gud og Verden; ogsaa den Frihed har en betænkelig Hage. — Ethvert *Embed* udelukker overhovedet fuldkommen Frihed; ofte skal der tages Hensyn baade opad og nedefter, og Lønnen for det hele er, at man opslides før Tiden!

Men en rig Grosserer, han er dog en fri Mand! — Ak nej, han er ogsaa afhængig af andre, — gaar et andet Handelshus fallit, saa gaar han ogsaa nedendom og hjem, og Frugten af mangeaarig ihærdig Slid og og Stræben gaar spildt i et Øjeblik. Paa lignende Maade kan det gaa Enhver, som tror sig sikker og i al Gemytlighed fortærer sine Renter; Andres Tab kan drage ham med i Nøden, og Sikkerheden og Uafhængigheden, han drømte om, er fløjten; han er tværtimod desto afhængigere, jo mindre han er vant til at ernære sig selv. Rige Folk, som altid lade sig betjene, ere jo i mange Henseender langt afhængigere af Andre, end dem, der stedse have et Par trofaste og beredvilige Tjenere i deres egne Hænder. Naar Frøken X. f. Ex. daglig lader sig frisere, saa maa hun vente, til

Kammerjomfruen kommer, er altsaa afhængig, medens Frøken Z., som selv gjør det, altid har sine Hænder til Raadighed og altid finder dem beredvillige.

Hvad vil det egentlig sige, *at være fri?* At være fri, vil sige, at man altid kan sætte sin egen Villie igjennem, og af Intetsomhelst, hverken udefra eller indefra, hindres paa nogen Maade i at se sin Villie opfyldt, og, kjære Læser, det ved du jo nok, at det kan intet Menneske her paa Jorden, i den Forstand, som dette almindeligvis opfattes. Siden det første Menneske misbrugte sin Frihed til at afryste Lydigheden mod Gud og ad falske Veje søgte sin Frihed, har Gud sørget for, at Overmodets og Hovmodets Træer ikke længer voxe helt op til Himlen, og et tungt Aag hviler siden den Tid paa Adams Børn; ingen Kejsere og Konge er fritaget for det. Skabningen har sat sig op imod Mennesket, han er indskrænket alle Vegne; i sit Ansigts Sved maa han kæmpe for det daglige Brød; Sorger, Sygdomme, Farer og Gjenvordigheder af enhver Slags true ham alle Vegne; daglig kan Døden gjøre en Ende paa al vor Higen og Stræben henede, og hvem kan vel med Villiens Kraft beskytte sig derimod endog blot for en Time?

Alligevel findes der Mennesker henede, som ere fri. Det er de faa, hvem det er lykkedes at forene deres Villie med Guds Villie paa *en saadan Maade*, at alt, hvad der møder dem i Livet, er dem velkomment, fordi de vide, at det sker med *Guds Villie og Tilladelse*. „Guds Villie ovenfra, Menneskets Villie paa tværs, det alene danner et Kors. Naar du vil, hvad Gud vil, saa er Intet istand til at berede dig et Kors,“ siger Fanelon. Saadant et lykkeligt Menneske, hvem det ikke var muligt at møde Modgang af nogensomheist Slags, var den h. Frants af Assisi. Han havde hævet sig til en Sfære, hvor intet Tab truede ham mere, og hvor han kun kunde leve for sin Kjærlighed. Hele Naturen tjente ham. En saa stor Kjærlighed rummede hans

Hjærte, at han ikke alene elskede Frelseren med en fortærende Kjærlighedsglød, men en umaadelig Kapital af Kjærlighed blev endnu tilovers, hvormed han omfattede alle de skabte Væsener, fordi han i dem alle saa Skaberens Billede afspejle sig. Den kristelige Askese dræber kun Naturen, for at lade den opstaa paa ny med Kristus til et nyt, fuldkomment Liv, og det er netop dette, som paa en vis Maade er lykkedes Franciskus allerede i dette Liv. I Franciskus se vi Kjærligheden til Naturen forklaret og helliget, og til Gjengæld hilse Naturens Stemmer ham. Markens Dyr, den frygtsomme Hare, kommer løbende, for at søge Beskyttelse i Folderne af hans Klædebon; Fuglene kredse omkring ham og sætte sig baade paa hans Hænder og Skuldre, og han konkurrerer med dem i at synge Lovsange til Guds Ære og Forherligelse; Dyrene løbe ham i Møde, som de løb Mennesket i Møde i Verdens første jomfruelige Dage, og hos det rene og uskyldige Menneske hopper Lammet ved Siden af Ulven, og Duen frygter ved hans Side ikke Høgen. Han prædiker for Fuglene, og de lytte til hans Røst. Undertiden dadlede han i sin Uskyldighed ogsaa de fornuftløse Skabninger og gav den lydige Natur Befalinger. En Gang befalede han en Myrehob, at den skulde forlade et Træ, og strax vandrede Dyrene bort. Den h. Bonaventura fortæller, at han befalede Svalerne at tie, fordi de forstyrrede ham i Forkyndelsen af Gudsordet, og de rørte sig ikke af Pletten, saa længe hans Tale varede.

Rørende er det ogsaa at læse om, hvorledes han en Gang tæmmede en stor Ulv, som gjorde Egnen omkring Gubbio usikker. Franciskus gik alene og uden Vaaben ud, for at opsøge Ulven, som foer rasende henimod ham. „I Guds Navn befaler jeg dig, at du for Fremtiden ikke anretter nogen Skade mere,“ sagde Franciskus, og det vilde, rasende Dyr lagde sig strax ned foran hans Fødder. „Broder Ulv,“ vedblev Fran-

ciskus, „du har gjort meget Ondt, endog Mennesker, som vare skabte i Guds Billede, har du myrdet, og du fortjener selv at blive slaaet ihjel. Men dersom du lader være med at gjøre Ondt, vil Folk tilgive dig.“ Ulven sænkede Hovedet, som vilde den bekræfte det. „Broder Ulv, jeg lover dig, at jeg vil føde dig, saa længe du lever, for at Sulten ikke skal tvinge dig paany til noget Ondt; men du maa ogsaa love mig, at du ikke mere vil angribe Nogen og bekræfte Overenskomsten efter Skik og Brug.“ Og Ulven lagde sin Pote i Helgenens Højre og fulgte ham ned paa Torvet i Gubbio, hvor Løftet fornyedes i Folkets Paasyn. Dyret levede i flere Aar i Byen og fik baade Føde og Kjærtegn i Husene, thi man holdt af det vilde Dyr for den h. Franciskus' Skyld.

Paa festlig Maade hædrede Naturen den h. Franciskus' Død. En Mængde Lærker, som Franciskus, paa Grund af deres simple graa Klædedragt, plejede at kalde sine fattige Brødre, kredsede udenfor hans Cellevindu og istemte med deres melodiske Struber en Lovsang til Guds Ære og ledsagede paa en Maade med deres skjønne Toner hans Sjæl, der svang sig op mod Himlen. Den h. Franciskus gjenoprettede saaledes paradisiske Tilstande rundt omkring sig, frit herskede han over Naturen, fordi han selv var Gud fuldstændig underkastet i Kjærlighed.

Det er altsaa den sande Frihed: men det er rigtig nok et haardt Stykke Arbejde, og man maa være i Besiddelse af stor Kjærlighed til Gud og en stor Portion Forsagelse, førend man naar saa vidt, og, endskjønt denne Frihed maa gjøre Menneskene usigelig lykkelige, have de Fleste dog ingen Anelse om den og ville heller ikke høre noget om den, og langt mindre stræbe de efter at naa den.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. De indkomne *Faste-Almisser* for 1886 beløb sig til ialt 758 Kr. 79 Øre; nemlig i Sct. Ansgars Kirke 460 Kr. 71 Øre, i Sct. Knuds Kapel 56 Kr., i Sct. Josefs Kapel 26 Kr., Sct. Mariæ Kapel 15 Kr., Sct. Josefssøstrenes Huskapel (Toldbodvejen) 22 Kr. 35 Øre, fra Ordrup 25 Kr.. Odense 21 Kr. 60 Øre, Svendborg 6 Kr. 50 Øre, Kolding 8 Kr. 58 Øre, Fredericia 19 Kr. 43 Øre, Horsens 16 Kr., Aarhus 31 Kr. og Randers 50 Kr. 62 Øre.

— Lokalet i Frederiksberg Allé 15 benyttes for Tiden flittigt af Menighedens Foreninger. Hver Søndag Aften møde Svendeforeningens Medlemmer derude, om Mandagen (hver 14. Dag) Sct. Josefs-Gildebrødrene, om Onsdagen Foreningen „Unio“, og gjentagne Gange har Vincentsforeningen afholdt talrig besøgte Generalmøder i Lokalet. Ogsaa i andre Retninger er der opnaaet heldige Resultater. Det lille Kapel er stadig overfyldt om Søndagen ved den h. Messe, som læses Kl. 8, og ved Eftermiddags-Andagten Kl. 6 hænder det heller ikke sjældent, at det kniber med Pladsen. Trangen til en ny Sognekirke for Frederiksbergs Katholiker har længe været til Stede, og Rosenkranskirken vil sikkert engang samle en talrig Menighed indenfor sine Mure. Foruden den højere Pigeskole, som stadig gaar fremad, er der i Løbet af Vinteren ogsaa oprettet en anden Pigeskole for Menighedens Børn og en Forberedelses-Skole for Drengene, af hvilke den første tæller henved 30 Elever, den sidste henved 18 Smaadrenge. Ved et Besøg, som vi fornylig havde Lejlighed til at gjøre i Skolen, aflagde Børnene, paa et Par Undtagelser nær, der desværre til deres egen Skade ofte forsømte Undervisningen, Prøver paa udmærket Færdighed i Læsning og Hovedregning. Med de dygtige Lærekræfter, som Skolen for Tiden besidder, ville

Resultaterne stadig blive større, og Sct. Mariæ Skolen vil uden Tvivl bringe den københavnske Menighed ny Tilvækst af gode og fromme Børn.

Endnu en anden Institution findes i Ejendommen i Frederiksberg Allé, nemlig et Hjem for forældreløse Pigebørn, hvor Elisabethforeningen har flere af sine Plejebørn i Kost. Hjemmet benytter for Tiden 3 nette Smaaaværelser, af hvilke det ene tjener til Dagligstue for Børnene og de to andre til Soveværelser. Alt er tarveligt, men rent, luftigt og net indrettet, og Børnene møde altid med glade og fornøjede Ansigter, der vidne om, at de føle sig tilfredse og vel tilmode i deres lille hyggelige Hjem. Ved at understøtte *Elisabethforeningen* og *Søstrene* vil Menighedens Medlemmer kunne bidrage til, at ogsaa denne vigtige Barmhjertighedsgjerning gaar fremad.

Frankrig. Aarsberetningen fra Pariser-Seminarieret for den ydre Mission for 1885 er i Sandhed blodig. I mere end 200 Aar har Missionssekskabet næsten stadig lidt under Trykket af Forfølgelser; men intet Aar har været Vidne til større Ødelæggelse end 1885; aldrig har der flydt saa meget Kristenblod. 10 franske Missionærer, 12 indfødte Præster, 60 Kateketer, 300 indfødte Ordenssøstre og 30,000 Kristne ere blevne *myrdede*. En Mission med 200 Kristne blev fuldstændig tilintetgjort. Desforuden blev 250 Kirker plyndrede og nedbrændte, ligeledes 2 Seminarier, 40 Skoler, 70 Missionshuse, 17 Vaisenhuse, 13 Klostre, 1 Trykkeri og 55,000 kristne Boliger. Det er det sørgelige Regnskab for 1885. Forfølgelsen fandt næsten udelukkende Sted i *Tonkin* og *Anam*, og netop paa den Tid, da Fransk-mændene førte Krig med disse Lande.



Fortrolig Korrespondents Sorø. Deres Længsel efter en „spændende“ Historie skal jeg tilfresstille i en nær Fremtid, ved at paabegynde en Fortælling fra Maori-Krigen paa Ny-Zeeland. Deres Ønske om, at Bladet

aldrig maa udeblive med Posten, kan være meget fromt, men lader sig næppe realisere. Alt Menneskeværk er jo ufuldkomment, selv Postvæsenet.

M. S. Hvad en „Madkurv“ er? Naturligvis en Kurv med Mad i! Desværre kjender Nutiden kun lidt til Fædrenes gamle lækre Madkurve, da man nutildags hellere sulter paa nogle dyre Skrællinger Smørrebrød fra Restaurationen, end slæbe en solid og vel stoppet Madkurv med sig. For øvrigt synes De at være saa aandelig anlagt og hævet over alt, hvad der hedder „Mad,“ at man næsten kunde misunde Dem Deres Anlæg. Kande virkelig paa en Skovtur leve af „Bøgeduften“?

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 13. Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintse-
dag. Gudstjenesten som paa Festdagene.

Mandag den 14. Juni. Anden Pintsedag. Gudstjeneste som paa
Søndagene. — **15. Ti. Tredie Pintsedag.** — **16. O.** (Tam-
perfastedag), **17. To., 18. F.** (Tamperfastedag) og **19. L.**
(Tamperfastedag) ere Oktavdage i Pintseugen.

Søndagen den 20. Juni. Den allerhelligste Treenigheds Fest
eller **Trinitatis Søndag.**

Svendeforeningen holder Generalforsamlingen anden Pintse-
dag den 14. Juni Kl. 7 Aften i Lokalet, Frederiksberg Allé 15. —
Talrigt Møde forventes, da Sager af Vigtighed foreligge.

Præses.



Mandagen den 7de Juni bortkaldte Herren vor kjære
Søster og Tante, **Theresa Capozzi**, paa Sct. Josefs
Hospitalet.

Den h. Messe læses Torsdagen den 17. d. M. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i
Sct. Ansgars Kirke for den Afdøde.

Hendes Efterladte.

Rettelse. I Annoncen om Bidragene til Rosenkranskirken
i forrige Nr. skal under Aarhus staa 50 Kr. in hon. B M. Virginis,
i Steden for 10 Kr.

Devotionaliehandelen

Gl. Torv 4 Stuen,

anbefaler til Juni Maaned smukke Jesu Hjertes-Statuer til
Privatandagt. Rosenkranse, Kors, Vievandskar, Skapularer og
Billeder haves stadig paa Lager. Særlig fremhæves smukke
Lourdes-Statuer til billige Priser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 25.

Søndagen den 20. Juni.

1886.

Indhold: St. Aloysius. Frihed, Lighed, Broderskab. Elsker eders Fjender. Et ærefuldt Vidnesbyrd om den h. Thomas af Aquino. Hvordan Amerika blev opdaget Efterretninger: Bayern.

St. Aloysius.

Den 21. Juni.

Du, som staar ved Lammets Trone
Smykt med Dyders skjønnne Krone!
Lad os dit uskyldige
Englerene Hjærte se!
Aloysi! os nedbed
Barnesind og Sjælefred!

Her du kaldet var til Ære,
Fattig kun du vilde være!
Mangen Taare her du græd,
Før at arve Salighed!
Aloysi! os nedbed
Hjærtelig Bodfærdighed!

Yndefuldt forbli'er dit Minde,
Dyden du ej nogensinde

Svigtede i Farens Stund;
 Elskede Guds-Lammet kun!
Aloysi! os nedbed
 Kyskhed og Uskyldighed!

Haardt du Leg'met lod fornemme:
 Bodens, Tugtens strenge Tømme!
 Fæstede til Korset dig,
 For at blive Jesum lig!
Aloysi! os nedbed
 Naade og Standhaftighed!

Kjærlighed din Aand fortærer;
 Stedse bliver Flammen næret!
 Al din Stræben, al din Hu,
 Attraar kun den kjære Gud!
Aloysi! os nedbed
 Kysk og hellig Kjærlighed!

From Betragtning dig henrykker,
 Øjne, Mund og Hjærte trykker
 Du til Jesu Vunder, — Saar,
 Hvorfra evigt Liv udgaar!
Aloysi! os nedbed
 Andagt og Gudfrygtighed!

Helgen! fra din Himmelglæde,
 Fra dit skjønne Æressæde,
 Tænk paa os, som vandre her
 Om blandt farefulde Skjær!
 Lad din Sejerspalme vinke;
 Gjennem Trængsels-Skyer blinke!
Aloysi! os nedbed —
 Alle — Himlens Salighed!

Trosf.

Frihed, Lighed, Broderskab.

II.

Det næste Ord er *Lighed*. Kan det virkeliggjøres henede? Lad os først se hen til Naturen. Jeg synes, at man ingen Lighed finder der, ikke engang to Blade paa samme Træ, ikke to Stene, som ligne hinanden fuldkomment, ikke to Blomster eller to Dyr af samme Art, som ere fuldkommen ens, langt mindre to Mennesker. Endskjønt de alle ere forsynede med de samme Lemmer og Organismer, ere de dog forskellige; alt er beregnet paa nyttig og skjøn Afveksling. Hvorledes vilde det vel se ud i Verden, dersom alle Dyrene vare saa store som f. Eks. Elefanten eller Flodhesten, eller saa smaa som den lille flittige Myre? Eller tænk dig, at alle Planterne vare saa store som prægtige Bøgetræer; alle Engene, Markerne og Haverne vilde da blive til Urskove, og Verden vilde blive ensformig og kjedelig. — Men ligesom Gud i Naturen har indrettet alt paa Forskjelligartethed og Afveksling, saaledes har han ogsaa indrettet forskellige Stænder blandt Menneskene; der maa blandt dem ogsaa findes ligesom Træer, Buske, Græsser og Urter, d. v. s. der maa findes Mennesker for de forskellige Livsstillinger, højere og lavere, saafremt det menneskelige Samfund ikke skal gaa til Grunde.

Eller har du maaske en anden Mening, kjære Læser? Lad os da en Gang se, om Lighed virkelig lader sig gennemføre. Der maatte i saa Fald først finde en almindelig Deling af alt Gods Sted. Vi tænker os altsaa at al Ejendom i Danmark var lagt i en stor Kasse, og enhver Borger og Borgerinde i Landet fik sin Del. De, som forhen havde været de Mægtigste og Højststillede, havde nu lige saa meget som en Røgter paa Landet. Hm, da vilde mange være ret fornøjede! Hvem skulde vel plage sig længere? Enhver

kunde jo dog en Tid lang leve af sine Renter! Hvis jeg var Skiferdækker, vilde jeg sandelig ikke sætte mit Liv paa Spil længere i denne farlige Profession; og var jeg Skorstensfejer, vilde jeg ligeledes betakke mig for at krybe paa Tagene og i Skorstenene. Murere, Tømrere, Brolæggere, Haandlangere og andre Haandværkere og Arbejdere vilde vel tænke som jeg. Hvem vilde vel ogsaa udsætte sig længere for svært Arbejde under en glødende Solhede eller i en bidende Kulde? Men hvad vilde der da blive af Markerne; hvem vilde sørge for Brød, Kartofler og andre Fødemidler? Bonden fortærede jo lige saa fredeligt sine Indtægter som Karlen og Pigen. — Du drikker vel Kaffe om Morgen eller op ad Dagen; men du kan være temmelig vis paa, at du efter den store Delingsdag kommer til at drikke den uden Fløde, thi Mælk og Fløde vil næppe være til at opdrive længere; hvem skulde vel ved den almindelige Lighed vilde befatte sig med saa underordnede Arbejder, som at passe Kvæget i Stalden? — Varme Hvede kan du ogsaa slaa en Streg over; thi hvem vilde vel stille sig den halve Nat hen foran en glohed Bagerovn, for at du kunde have friske Rundstykker til din Morgenkaffe? Jeg raader dig ogsaa til at passe paa Støvler og Sko; thi Lappeskomagere findes ikke under den almindelige Lighed. Det ædle Skrædderlaug sy'r ogsaa kun Frakker til eget Brug, lad mig altsaa se, at du konserverer din Frakke godt; thi naar den er opslidt, maa du selv eller din Kone sy dig en ny. Du maa overhovedet være, hvad man kalder, alsidig. Kakkellovnsrørene renser du maaske allerede nu selv; at mure, snedkere og male en Smule, at spille Glarmester lærer du vel ogsaa tilnøds; men Taget, raader jeg dig at lade skøtte sig selv, thi det er bedre at Taget gaar, end om du selv gik, og du vilde dog sikkert falde ned og brække Arme og Ben, dersom du vovede dig op paa et saa farligt og uvant Terrain.

Men for alle disse Gjenvordigheder har du da ogsaa den Fornøjelse, at du hjælper med ved Landets Styrelse; thi du vil jo fuldkommen Lighed, altsaa ikke alene med Hensyn til Gods og Ejendom, men ogsaa med Hensyn til Stand. Det kan jo nok være, at det bliver en aparte Styrelse, saafremt den gamle Regel holder Stik: „Saamange Hoveder, saamange Meninger,“ eller det slemme Ordsprog: „Mange Kokke fordærve Grøden.“ Selv om du ogsaa er en dygtig, vel undervist og talentfuld Mand, der magelig kunde have opfundet Krudtet, hvor skal saa Peter og Ole og Mikkel og Jokum, og hvad de alle hedde, hente Forstand og Visdom fra, for at kunde regere med dig? Og du vil dog vel Lighed for alle! Kjære Læser, du blev nødsaget til at løbe ud af Landet, og alle vi andre med dig, dersom man vilde begynde paa at gennemføre saadanne Ideer o. l. Tænk paa det menneskelige Legeme, der er to Fødder, som bære hele Legemet og løbe sig trætte for det fra Morgen til Aften; der er en Mave, som ved sin Virksomhed udruster Legemet med nye Kræfter; et Hjærte, som besørger Blodets Kredsløb, uden hvilket vi ikke kunde leve; Lunger, der indaande Luften, som vi nødvendigvis have Behov; to Hænder, som arbejde for det Hele; Øren, som høre for det Hele; Øjne, som se for det Hele, og endelig et Hoved, som tænker for det Hele, og hvem dine Hænder, Fødder, Øren og Øjne trofast følge. Saaledes maa Forholdet ogsaa være i det menneskelige Samfund, saafremt det skal bestaa paa en fredelig og lykkelig Maade. Vilde dine Fødder pludselig erklære: vi ville ikke løbe os trætte og bære det tunge Legeme omkring i Verden; hvor bekvemt og behagelig har ikke Hovedet det deroppe! Vi ville ogsaa leve som det; — vilde det ikke være en slem Historie? Derforuden ved du vel ogsaa, at Hovedet ofte har Sorger nok, og at det slet ikke er saa dovent og mageligt, som Benene maaske tro.

Paa samme Maade gaar det ogsaa med Organismen i det menneskelige Samfund. Der kunde heller ikke alle Hænder og Fødder regere; *ét* Hoved maa der være, hvem alle underkaste sig, og som styrer og leder det Hele, jeg mener den af Gud indsatte, retmæssige Øvrighed; og naar dette Hoved ogsaa af og til gjør noget forkert, som det jo kan hænde, da Intet er fuldkomment i denne Verden, saa har du, som Haand eller Fod ikke noget Ansvar derfor, naar *du* kun gjør din Pligt paa det Sted, som Gud har anvist dig. Nej, Lighed med Hensyn til Stand og Ejendom ligger ikke i Forsynets Planer med Mennesket her paa Jorden og lader sig ikke gennemføre. Næsten alle Skabningerne tjene gjensidigt *hinanden*: Hesten bærer os, Faaret klæder os, men vi pleje dem og give dem Føde; Jorden giver Luften Dunster, men denne atter Jorden Regn; Haanden tjener Foden, og denne bærer Haanden; alt beror paa gjensidig Hjælp i Naturen, og det guddommelige Forsyn styrer det Hele og hjælper alle.

(Slattes)

Elsker eders Fjender.

En Fortælling om Maori-Krigen paa Ny Zeeland. *)

I.

Patrik O'Niel og Maori-Høvdingen.

En lille Dagsrejse fra den katholske Missionsstation Papakana ved Mundingen af Hokianga paa Ny Zeelands nordlige Ø, midt i Urskoven, havde Patrik O'Niel grundlagt sig et nyt Hjem. Megen Sved og surt Arbejde havde det kostet; hans solbrændte Ansigt, hans haarde, ophovnede Hænder bar Vidnesbyrd derom. Dog nu syntes den sværeste Tid af Sorg og Arbejde overstaet. Den brave Mand kunde nu med Tilfredshed

*) Efter „Die katholischen Missionen.“ 1885.

betragte sit venlige Blokhus ved Skovkanten og i den frugtbare, solbeskinnede Dal et udstrakt Stykke Agerland, som hans flittige Hænder havde rensset for høje Træer og yppigt voksende Fyrrekrat. Men endnu klarere lyste hans Øjne, naar han saa Maria, sin flittige og trofaste Hustru, og Bob, Johny og Bill, sine muntre Dreng. Bob, den ældste, en Dreng paa 15 Aar, gik ham flittig tilhaande ved Arbejdet og var som skabt til Farmerlivet i Urskovene. Johny skulde forsøge det med Faareopdræt, som giver et rigt Udbytte paa Ny Zeeland, og Patrik O'Niel havde allerede lagt en lille Sum tilside til Kreaturindkjøb. Den lille Bill, en opvakt Dreng, vilde han sætte i Skole hos Pater Servant, en ærværdig Missionær, som var blandt de første, der prædikede den katholske Tro paa Ny Zeeland, og Patrik nærrede det stille Haab engang at se sin fromme Dreng som Præst for Alteret. Fader, Moder og Børn vare friske og sunde; hvorfor skulde den ærlige Patrik ikke være ved godt Mod?

Det var i Begyndelsen af Februar, paa den Tid da Sommeren paa Ny Zeeland er tilende og Vinteren begynder. Paa den store Sydhavs-Ø varer Heden fra December til Februar; da slaar Vinden, som hed og tør viftede fra Syden, om og bringer Skyer fra Nordvest og med dem Regntiden. Paa den Aften, vor Fortælling begynder, saa man de første Skyer paa Himlen. Patrik O'Niel havde nylig fuldendt en Kjørevej, som skulde sætte ham i Forbindelse med den nærmeste Vej, ad hvilken Brændehuggerne bragte de kostbare kauriske Træstammer til Hokiankas Munding. Hans Dreng havde hjulpet ham med Arbejdet, og ventede nu, sidende paa en omhugget Træstamme, efter Aftensmaden og Friaftenen, medens Patrik endnu var beskæftiget paa den anden Side af Vejen med at gjøre Afrids til Anlæggelsen af en ny Bro. Solen sænkede sig bag de vestlige Høje ned i det store Ocean, de ny-zeelandske

Duer, som hele den varme Dag havde holdt sig rolige, lode nu deres Lokketoner høre i Træernes Toppe.

En Maori kom henad Vejen; en halvild Ny-Zeelænder, iført en Livkjole af Katun, og en Kaabe af nyzeelandsk flettet Hamp kastet om sig; han vilde tavs skride forbi, men Patrik vendte sig mod ham med de venlige Ord:

„God Aften, Ven! du kjender nok ikke Patrik O’Niels Hytte, da du vil gaa forbi uden at hilse!“ Maorien studsede og saa Irlænderen prøvende i Øjnene. „Jeg kjender dig ikke, Paheka (Fremmede)“, sagde han, „og det er ikke min Sædvane at hilse Fremmede, som komme over den brede Saltflod, for at røve fra os vore Fædres Jordbund.“

„Nu, som du vil, Maori. Jeg vilde indbyde dig til et Fad søde Batater (Kartofler), men vil du hellere gaa hungrig videre, saa bliver det din Sag. Iøvrigt hvad den Jord, som jeg her bebygger, angaar, saa har jeg ærlig kjøbt den, og ikke røvet den.“

„Ærlig kjøbt“, gjentog Maorien spodsk. „Hvad har du vel givet for den? Et Dusin Jærnhakker, et Par Øxer og nogle uldne Tæpper, ligesom eders Prædikanter gjøre, de som af deres hellige Bøger forelæse os de skjønneste Ting om Kjærlighed og Fred, og derpaa i en Haandevending true os med Mord og Krig, naar En bare forlanger et lille Stykke tilbage af den Jord, som de har narret os fra, for at vi kunne plante noget Yams derpaa, at vore Kvinder og Børn ikke skulle dø af Hunger. Disse fromme Hyklere hader jeg mere end eders Krigere, som komme med aaben Magt og fordrive os fra vore Ståmbesiddelser. I det Hele taget hader jeg de Forrædere blandt mine Landsmænd, som bortsjakte mit Folks Ejendom, som slet ikke tilhører dem, for nogle Knive eller Glasperler. Ve alle Forrædere og alle Bedragerere! Hævnens Dag er ikke fjærn!“

Den Vildes Øjne lynede uhyggeligt, og hans Haand

omfattede Køllen fastere, saa Patrik O'Niel uvilkaarlig traadte et Skridt tilbage og sagde: „Maori, du taler som om du og dine ønskede en ny Krig. Jeg vil ikke nægte, at man ofte har behandlet eder slet, og at netop de, som altid føre Guds Ord i Munden, mangen Gang have opført sig skjændigt og at den Anglikanske Kirkes Udsendinge, under Foregivende af at frelse eders Sjæle, tillige udstrække Haanden efter eders Ejendom. Men vore Præster, som du maaske ikke kjender, har ikke handlet saaledes. Dog gives der ogsaa brave Mænd blandt de Anglikanske Prædikanter. Men trods al den Uret, I har maattet lide, raader jeg eder, ikke atter at gribe til Vaaben. O, det vilde gaa eder som forhen; eders Patu-Patu (Stridskøller) ere vel haarde; men Englændernes Øxer ere endnu haardere; og eders Pile forstaa I at kaste langt, men eders Fjenders Kugler flyve endnu længere.“

„Du taler sandt, og du taler klogt, Blegnæb. Men det er bedre for os at vi tage Hævn og gaa med Ære tilgrunde, end Dag for Dag at føres Fordærvelsen nærmere, og endelig dø Hungersdøden paa vor egen Jordbund som et Folk af Betlere. Forøvrigt have vi ogsaa Bøsser og ville snart faa flere. Eller tror du maaske, vi skulde gjøre, som en af Prædikanterne forelæste os af eders hellige Bog: Elske vore Fjender! Gjøre godt mod dem som hade os! Naar en slaar dig paa din højre Kind, da vend ogsaa den venstre til, og vil nogen tage Frakken, saa giv ham ogsaa Kappen? Haha! det er et rart Bud hos Blegnæbene; for de gjør sig alle til Fjender, de slaar enhver i Ansigtet og rører enhver Klæder. Det er meget klogt at forkynde en saadan Lov, at blive elsket af Alle og ikke alene at faa Maoriernes Klæder, men ogsaa Maoriernes Hytter og Skove og Agre og deres Børn. Hvor kloge ere dog disse Kristne? Selv hade de deres Fjender, og naar Maorien slaar dem paa Øret, saa hugge de Maorien Hovedet af. Og saadan vil nu Maorien ogsaa gjøre;

de ville handle efter vort gamle Bud, som lyder saaledes: Had din Fjende! dræb din Fjende, fortær ham og drik hans Blod! og jeg raader dig, Fremmede, forlad hastig vor Ø, saafremt dit Liv og dine Børns Liv er dig kjær. Eller ere de Drengene, som snakke der henne paa det fældede Træ, ikke dine?“

„Jo, det er mine. Og jeg takker dig for disse gode Raad; men de gjøres ikke fornødne. Jeg sagde dig strax, du kjender mig ikke; alle Maorier, som bo i min Nærhed, er mine Venner; jeg har ikke lagt dem et Straa ivejen, og de ville intet Ondt gjøre mig. Og skjønt jeg af din Tale kan slutte mig til, at du betragter alle Hvide som dine Fjender, vil jeg dog atter indbyde dig til at dele vort Aftensmaaltid med os, saa kan du se, at jeg følger vor hellige Bogs Befaling, at elske vore Fjender, skjønt jeg af den Farve, hvormed du har tatoveret dit Ansigt, saå, at du hellere begyndte Kampen med os idag end imorgen“.

„Du har set rigtig, men saalænge Hornet ikke har blæst til Kamp, kan jeg jo altid betræde din Hytte som Gjæst. Men tro derfor ikke, at jeg vil skaane dig eller dine, naar vi træffes i Krigen“.

„Det er godt,“ svarede Nybyggeren. „Dog haaber jeg, at Freden bliver imellem os bevaret.“ Da vinkede han af Drengene og gik ved Siden af den Vilde langs Indhegningen af sine omhyggelig tilberedte Marker til sin Bolig. Det var et venligt Blokhus, som det stærkt skraanende Tag af Rødgræs og Fyrrekrat beskyttede mod Regn og Solskin. Gjennem den aabne Dør traadte man ind i et Rum, som tjente til Kjøkken og Dagligstue; medens en blankskuret Kjedel brasede over Ilden i det ene Hjørne af Værelset, stod paa den anden Side ved Vinduet det lokkende Aftensbord.

„Er du færdig Maria“ spurgte den indtrædende Nybygger sin Kone, „og har du ogsaa noget til den Gjæst, jeg bringer med?“

O'Niels Hustru, som var beskæftiget med sin Hus-

gjerning, vendte sit glade Ansigt mod den Indtrædende. „Vi har to Kaniner, som Johny bragte igaar, og dertil rigelige Kartoffler,“ sagde hun. „Jeg tænker, I bringe Alle god Appetit hjem med. Har I Vejen færdig?“

„Ja Moder!“ raabte den lille Bill „og jeg har hjulpet godt til. Ikke sandt, Fader, jeg har gjort lige-saameget som Johny, der altid saa sig omkring efter Fugle og to Gange forgjæves klatrede op i et Træ for at fange Duer; og næsten mere end den store Bob, der dog egentlig var temmelig flittig“.

Alle lo af den muntre tiaars Dreng, og Bob sagde: „Jeg takker, fordi du fremhæver min Flid.“ Men Johny truede: „Naar jeg imorgen fanger Duer, faar du ingen“.

„Jeg faar dem nok; for du bringer dem til Moder, og Moder giver dem til mig. Ikke sandt, Moder?“ dermed klyngede den lille sig kjælen til Moderen, hvem Glæden over hendes paa Liv og Sjæl sunde og blomstrende Dreng og flittige, brave Mand, lyste ud af de klare Øjne.

„Naar du er skikkelig,“ sagde hun, „giver Johny dig nok et Par Duer; sæt Jer nu til Bords, Børn, ogsaa I, Maori, stil Eders Kølle hen i Krogen og tag Plads hos os. Bill, skal bede for!“

(Fortsættes).

Et ærefuldt Vidnesbyrd

om

den h. Thomas af Aquino.

Fra protestantisk og liberal Side var det hidtil Skik og Brug, at tale foragteligt om Middelalderens katholsk-theologiske Videnskab, om den saak. Skola-stik. Denne Maade at omtale den middelalderlige

Skolastik paa havde sin Grund ene og alene i For-
domme, Antipati og Uvidenhed. I disse Dage har den
almindelig anerkjendte, Nutidens største Retslærde,
Professor og Geh. Justitsraad Dr. *Rudolf v. Ihering* af
Göttingen aflagt et rosende Vidnesbyrd om „Skolastikens-
Fyrste“, den h. *Thomas af Aquino*.

I det nylig udkomne 2. Bind af sit epokegjørende
Værk: „Der Zweck im Recht“, skriver den berømte
protestantiske Jurist: „I nærværende anden Udgave til-
føjer jeg Teksten en Efterskrift, i Anledning af en
Omtale af mit Værk i „Literarischen Handweiser“ ved
Kapellan *Hohoff* i Huffe, som ogsaa personlig har
givet mig mange værdifulde Henvisninger til den
katholsk-ethiske Literatur. Ved Citater af *Thomas af
Aquino* bevises det, at denne store Aand allerede fuld-
kommen rigtigt havde erkjendt det sædeliges realistisk-
praktiske Moment saa vel som det historiske. Uviden-
heden, som Hr. *Hohoff* bebrejder mig i saa Henseende,
kan jeg ikke fragaa, men med langt større Vægt
rammer hans Bebrejdelse dog de moderne Filosofer og
de protestantiske Theologer, som have forsømt at drage
Nytte af denne Mands storartede Tanker. Med For-
bauselse spørger jeg mig selv, hvorledes var det muligt,
at saadanne Sandheder, efter at de en Gang vare
blevne udtalte, kunde saa fuldstændig glemmes i vor
protestantiske Videnskab? Hvormange falske Veje
havde den ikke kundet spare sig, dersom den havde
lagt sig disse Sandheder paa Hjærte! Jeg, for mit
Vedkommende, havde maaske aldrig skrevet hele mit
Værk, dersom jeg havde kjendt dem, thi *Grundtankerne*,
som jeg især lagde Vægt paa, findes allerede hos hin
mægtige Tænker udtalte med fuldendt Klarhed og i den
prægnanteste Form.“

Denne eftertrykkelige og aabne Tilstaaelse er en
lige saa stor Ære og Ros for Middelalderens største
katholske Theolog, som for den fremragende protestan-
tiske Videnskabsmand, som i vore Dage er i Besiddelse

af Mod og Retfærdighed nok, til aabent at kunne udtale denne Dom overfor de almindelig herskende Fordomme i Nutidens protestantiske og liberale Kredse.

Hvordan Amerika blev opdaget.

(Efter „Het Huisgezin“.)

I en hollandsk Landsbyskole gav Læreren Eleverne den øverste Klasse til Stil: „Hvordan Amerika blev opdaget“. En af Eleverne afleverede da følgende Stil:

Der var en Gang en Mand, som kunde faa et Æg til at staa. Til denne Mand, som hed Klumbumbus, sagde en Gang Kongen af Spanien:

„Klumbumbus, kan du ikke opdage Amerika for mig? Her har du et Skib med Tilbehør; læg nu bare ud!“

„Ja,“ sagde Klumbumbus, „det er just det, som huer mig bedst,“ og saa lagde han ud.

Efter tre eller fire Dages Forløb kom Styrmanden paa Skibet til Klumbumbus og sagde:

„Klumbumbus, jeg ser endnu intet Land.“

„Ægget staar heller ikke endnu,“ sagde Klumbumbus, „sejl du bare rolig videre.“

Fjorten Dage senere kom Styrmanden igjen til Klumbumbus og sagde:

„Klumbumbus, jeg ser endnu intet Land!“

„Ægget staar heller ikke endnu,“ svarede Klumbumbus, „sejl du bare til, saa længe som du kan.“

Og saa sejlede de endnu en Tid. Men saa en skøn Dag kom Styrmanden løbende til Klumbumbus og raabte:

„Klumbumbus, Klumbumbus! jeg ser Land!“

„Sagde jeg det ikke nok? Just nu staar Ægget,“ svarede Klumbumbus.

Og saa steg de i Land, men de saå ikke andet end begsorte Mennesker.

„God Dag, Godtfolk!“ sagde Klumbumbus, „hedder dette her Amerika?“

„Ja,“ sagde de Sorte, „det gjør det rigtignok.“

„Saa er I sagtens Negerfolkene.“

„Ja, vi er. Men saa er I uden Tvivl Klumbumbus.“

„Ganske rigtigt,“ sagde Klumbumbus.

„Ak, Herre Gud! saa er der ingen Ting mere at gjøre her. Saa er vi jo opdagede!“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Bayern. En i Sandhed tragisk Tildragelse, som vækker almindelig Deltagelse, har ramt det bayerske Kongehus og Landet. Et Telegram fra München meddeler følgende: „Politidiriktøren bekjendtgjør, at *Kongen* igaar Eftermiddags (d. 13. Juni) Kl. 6³/₄ paa en Spadseretur i Parken ved Berg *har styrtet sig i Starnbergersøen*, og at Livlægen *Gudden*, som forsøgte at redde hans Liv, *druknedes tillige med Kongen.*“

Allerede for længe siden havde Kong Ludvig kundt erklæres for sindssyg, men en Tilstand, som officielt kunde fastslaa's, og Regeringsudygtighed derfor udtales over ham, lod sig ikke saa let bestemme. I den senere Tid var Kongens Sindssygdom imidlertid bleven saa utvivlsom, at man ikke turde tøve længere med Indsættelsen af et Regentskab. Denne Fremgangsmaade har hidført nye sørgelige og rystende Katastrofer. Hvad der er hændet i Hohenschwangau, hvor Kongen opholdt sig, véd man ikke saa nøje. Men sikkert er det under alle Omstændigheder, at Kongen ikke føjede sig frivilligt, men anvendte Vold imod den

Kommission, som skulde meddele ham om Indsættelsen af Regentskabet. Hvorledes den ulykkelige Konge er kommen fra Hohenschwangau til Slottet Berg ved Starnberger Søen, véd man hellerikke noget bestemt om; blot den simple Kjendsgjerning er bekjendt. Højest sandsynligt er det, at der er forefaldet sørgelige Scener paa Hohenschwangau, førend man overvandt Kongens Modstand og fik ham til Berg, og man kan let tænke sig den frygtelige Ophidselse, den sindssyge Konge maatte befinde sig i. Ifølge Privattelegrammer skal Kongen allerede om Torsdagen have gjort et Forsøg paa Selvmord. Paa Slottet Berg har man saa paa en uforsigtig Maade ladet den stakkels Syge foretage en Tur langs Starnbergersøen. Kongen har benyttet Lejligheden til at gjøre en Ende paa sin skrækkelige Stilling, som han, trods sin aandelige Sygdom, sandsynligvis har følt i et klart Øjeblik. Han styrtede sig i Søen, og Livlægen, som vel nærmest bærer Ansvaret for den syge Konges ulykkelige Endeligt, forulykkede ogsaa under de forgjæves Redningsforsøg. Det er en i høj Grad sørgelig og i Sandhed tragisk Begivenhed! Men med Kong Ludvigs Endeligt er Sagen endnu ikke afsluttet. Hans yngre Broder Otto, hvem Tronen nu tilfalder, har allerede i mange Aar været sindssyg og fører en overordentlig sørgelig Tilværelse paa Slottet Nymphenburg ved München. At det bayerske Folk, som er saa trofast knyttet til sit Kongehus, befinder sig i en yderst ophidset Tilstand, kan man derfor let forstaa, og overalt møder man Udtryk for dyb Sorg, og Kirkerne ere overfyldte af den sørgende Befolkning, som beder for den ulykkelige Konges Sjælefred.

Tankesprog. Samler du Dyder uden Ydmyghed,
saa samler du Støv i Blæst. *St. Gregorius.*

Kirkelig Kalender.

- Søndagen den 20. Juni.** Den allerhelligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag. — **21. M. Aloysius**, Bekj., Ungdommens Patron. — **22. Tl. Basilus**, Biskop og Kirkelærer. — **23. O. Vigilie** (uden Faste) til Sct. Hansdag.
- Torsdag den 24. Juni.** **Kristi Legems Fest.** (Formiddagsgudstjenesten i Sct. Ansgar som paa Søndagene, med Procession før Højmesse Kl. 10; om Aftenen Kl. 8. Festandagt med Prædiken. Hele Oktaven igjennem holdes hver Aften Kl. 8 Andagt til det allerhelligste Sakrament). — **25. F. Johannes den Døbers Fødsel.** — **26. L.** (Vigiliefastedag) Johannes og Paulus, Martyrer.
- Søndagen den 27. Juni.** De hh. Apostelfyrster Petri og Pauli festlige Mindedag.

Sct. Andreas Kirken paa Ordrupshøj. Mandagen den 21. d. M. fejres den h. Aloysius' Mindedag med Levitmesse Kl. 9 og Festandagt Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Aften.

Indbydelse.

De af Menighedens Medlemmer, som agte at deltage i Turen til *Odense* den 10. Juli i Anledning af den h. Knuds 800 aarige Jubileum, anmodes om snarest muligt at henvende sig til et af Fest-Komiteens Medlemmer: Dhrr. Sakristan Jensen, Fabrikant Grünwald og Murermester Günther.

Fortrolig Korrespondents. Fr.—g. Tak for den venlige Hilsen og Skrivelse. Der er intet til Hinder. Syng kun flittig for C. og bed for hende.

Gode Aand. Hvad der hører til en Madkurv? Smørrebrød, haardkogte Æg, Rejer, en Lærke og Salt. Tykmælk egner sig ikke. — Bøgeduft og Skovmærkeduft er vist lige nærende; forøvrigt maa de henvende Dem til en solid Husmoder.

Hermed et Tillæg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 26.

Søndagen den 27. Juni.

1886.

Indhold: Professor Sthyr og Jesuiterne. Elsker eders Fjender. Frihed, Lighed, Broderskab. Erklæring. Program. Smaating.

Professor H. V. Sthyr

om

Jesuiterordenen.

Gamle *Gørres* har en Gang sagt: „Enhver Daare, der har slaaet en Krukke itu, kaster Skaarene paa den Skarndyngge, hvormed man har overdænget Jesuiterne.“ — —

„Nationaltidende“ fra Torsdag, den 17. d. M. bringer en Feuilleton om *Jesuiterordenen*; men dens Forfatter kaster ikke en Gang sine egne Potteskaar paa Skarnet, hvormed man i 3 Aarhundreder har overdænget Jesuiterne; han tager først fra selve Dyngen, og hvad han har faaet fat paa, det kaster han tilligemed Syvtallet atter tilbage paa den. Tusinde Gange er det Selvsamme allerede blevet sagt, og lige saa mange Gange er det blevet gjendrevet; alligevel undser Feuilletonisten sig ikke for, atter at servere sine Læsere den opvarmede Mad, som var det god Suppe fra idag.

Denne Feuilletonist er — vi kunde paa ingen

Maade have trot det, dersom han ikke havde navngivet sig selv — *Professor, Licentiatus theologiæ H. V. Sthyr.*

Blandt „Jesuiternes mest berygtede Grundsætninger“ regnes den: „*Hensigten helliger Midlet.*“

Hr. Professor! Jeg skal fortælle Dem noget glædeligt: Jesuiterpateren *Peter Roh*, en i sin Tid berømt Prædikant, som i Tredserne ogsaa prædikede flere Gange i Sct. Ansgars Kirken i Kjøbenhavn, har i 1852 paa Prædikestolen i Frankfurt a. M. og senere i en lille Broschyre*) udlovet en Belønning af 1000 rhinske Gylden til den, der kunde forevise en af en Jesuit forfattet Bog, hvori der paastaas, at Hensigten helliger Midlet; Kjendelsen skulde afsiges af et af de juridiske Fakulteter enten i Heidelberg eller i Bonn. Da Roh i Aaret 1861 prædikede i Universitetsbyen Halle, erklærede han ligeledes offentlig fra Prædikestolen i mange Studenters og flere Professorers Paahør, at Sagen ogsaa gjerne kunde indankes for det juridiske Fakultet ved selve Universitetet i Halle.

Denne Belønning, som udsattes for 34 Aar siden, er ikke bleven vunden endnu; men den vedbliver at være udsat og at kunne vindes. P. Roh er rigtignok død i 1872; men som fattig Ordensmand, der ikke kunde raade over en Øre, har han ikke kunnet udlove Pengene uden paa sin Ordens Vegne; og denne, der siges at være umaadelig rig, maa endnu anses for at være forpligtet til eventuelt at udbetale de lovede 1000 Gylden. Men selv om de snedige Jesuiter slap for at betale noget, saa vilde De, Hr. Professor, dog høste uvisnelige Lavrbær. Hvilken Hæder vilde det ikke være, naar det engang kom til at hedde i Historien: Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Licentiat i evangelisk-luthersk Theologi H. V. Sthyr har endelig bevist for den hele Verden, hvad mangt et klogt Hoved

*) Das alte Lied: „Der Zweck heiligt die Mittel“ im Texte verbessert und auf eine neue Melodie gesetzt von P. Roh. S. J. Freiburg i Br. 1869.

siden Pascals Dage forgjæves har brudt Hovedet paa at bevise!

*

*

*

Jesuiternes Sædelære skal undergrave al sand Sædelighed! — Virkelig? Hr. Licentiaten maa imidlertid vide, at Jesuiternes Sædelære ikke er nogen anden end hele den øvrige katholske Kirkes. Selv en overfladisk Læsning af en katholsk Moraltheologi kan overbevise derom.

Det følger ogsaa af hvad De selv anfører. De nævner blandt de mest bekendte jesuitiske Moraltheologer *Hermann Busenbaum* († 1668) og *Peter Gury* (1866). Det er ganske rigtigt; Hermann Busenbaum besørgede selv i levende Live 40 Oplag af sin „Medulla,“ og efter hans Død udkom der utallige Oplag indtil vore Dage; et Tegn paa, at denne jesuitiske Moral fandt og finder Udbredelse i de videste Kredse. Men, hvad jeg egentlig vilde gjøre opmærksom paa, det er, at mellem Busenbaum 1668 og Gury 1866 staar den h. *Alfons af Liguori*, 1696—1787 med to store Moralværker, „*Theologia moralis*“ og „*Homo apostolicus*.“ Det første og største af disse Værker er ikke andet end en udførlig Forklaring af Busenbaums „Medulla,“ medens Gury paa den anden Side har leveret et kort og let overskueligt Udtog af Sct. Alfons' overanførte, omfangsrige Værk. Men den katholske Kirke har æret Sct. Alfons med Hædersnavnet „Kirkelærer,“ ja, den har endog erklæret, hvad der ikke er bleven erklæret om nogen anden Moraltheolog, at man trygt kan følge Sct. Alfons' Meninger i alt. Hans Lære er altsaa tilvisse den *katholske Kirkes* Lære. Følgelig er ogsaa Jesuiterne *Busenbaums* og *Gury's* Lære den *katholske Kirkes* Lære, da begges er ligesom Kjærnen af Sct. Alfons' Moral.

Mon denne, *hele den katholske Kirkes Sædelære*, efter hvilken alle Skriftefædre uddannes og Lægfolket undervises, skulde „*undergrave al sand Sædelighed*“? — Det er Nonsens, paa Dansk: Vrøvl!

For øvrigt synes Professoren at have benyttet en temmelig gammel Kilde til sine Opdagelser. Thi medens han angiver de andre „mest bekendte Moraltheologers“ Dødsaar, siges der om Gury at han tilhører den nyeste Tid; men Jean Pierre Gury døde, som anført, i Aaret 1866. Var Professoren *au fait*, havde han anført som Repræsentant for den nyeste Tid *P. A. Lehmkuhl*, hvis store „*Theologia moralis*“ i Løbet af næppe to Aar har oplevet tre stærke Oplag og allerede plejer at anføres som en Hovedkilde ogsaa udenfor Jesuiterordenens snævre Kreds.

Lehmkuhl er et lige saa skarpt som klart Hoved. Licentiaten vil vel næppe modtage et godt Raad af en „Jesuit“; ellers vilde vi raade ham til at læse Lehmkuhl. Den Læsning vilde Professoren nok have godt af; muligvis vilde De saa forstaa, hvad De nu taler om uden Forstaaelse, hvad der nemlig er katholsk Lære om *Probabilisme* og *restrictio mentalis*! —

Jeg havde nær glemt noget: Pater Roh tilføjede sit mundtlige og skriftlige Løfte om de 1000 Gylden: „Men den, som mundtlig eller skriftlig tilskriver Jesuiterne hin skændige Grundsætning („Hensigten helliger Midlet“) uden at føre Beviset, er en æreløs Bagtaler“ — naturligvis efter at have erfaret om Pater Roh's offentlige Erklæring og Udfordring!

(Fortsættes.)

Elsker eders Fjender.

En Fortælling om Maori-Krigen paa Ny Zeeland.

(Fortsat.)

I Tavshed havde Maorien set til og han lyttede nu opmærksomt til den enfoldige Bordbøn, som Drengen fremsagde med klar Stemme, medens alle med foldede Hænder vendte sig mod Krucifixet, som hang

mellem nogle fromme Billeder paa Væggen. Han saae for første Gang en katholsk Bolig; i de anglikanske Prædikanters Huse havde han set Billeder af Dronning Viktoria, Nelson, Wellington og andre, men intet Billede af Frelseren eller de Hellige. Det var ham paa-faldende, hvor forskjellige disse Fremmede vare i Mod-sætning til de andre, som han havde kjendt og hadet, og han kom til at tænke paa, om man ikke med disse kunde leve i Fred. Da det dampende Kartoffelfad om-trent var tomt, og de stegte Kaniner, af hvilke O'Niel havde lagt et stort saftigt Stykke for Maorien, ligeledes vare forsvundne, fremsagde den lille Bill Takkebønnen. Da spurgte Maorien om Billederne paa Væggen; Bill paatog sig strax Forklaringen, og fortalte paa sin barn-lige Maade om den korsfæstede Frelser og om den kjære Gudsmoder, om den h. Josef og den h. Skyts-engel. Da han fortalte om Gudsmoderen, berettede han triumferende, hvorledes han nylig havde tilbagevist deres spottende Nabo, Mac Merson, som boede paa den anden Side af Floden. „Tænk Dig“, sagde Drengen, „Mac Merson vilde bilde mig ind, at det var forkert at ære den h. Gudsmoder; ved Du, hvad jeg svarede? Jeg spurgte ham, om han troede, at Jesus Kristus ikke havde æret sin Moder, og da han indrømmede, at den kjære Frelser havde æret hende, sagde jeg: Nu, hvad han har gjort, kunne vi vel ogsaa gjøre. Da blev Mac Merson lang i Ansigtet og brummede: Ja, men tilbedet hende har han dog ikke, hvorpaa jeg svarede: det gjør vi heller ikke, og dertil kunde han ikke sige noget.“ Men smukkeste fortalte Bill om den korsfæstede Frel-ser, om alt det Gode, Jesus havde gjort mod Jøderne, og om hvor grusomt de naglede ham til Korset. „Og ved Du, hvad han gjorde paa Korset? Han kunde have tilintetgjort de onde Jøder og styrtet dem ned i Hel-vede, men i Stedet derfor bad han for sine Fjender: „Tilgiv dem, de vide ikke hvad de gjøre“, og udgød

sit Blod for dem og for os og for Dig, Maori, skjønt Du ikke tror paa ham.“

O'Niel og hans Kone saa med glad Forundring paa deres Dreng, som havde talt med hellig Iver, og Moderen sagde: „Det var smukt fortalt, Bill, men pas paa, at Du ogsaa i dit Liv handler efter dine Ord.“

„Ja, det gjør jeg ogsaa,“ sagde Drengen, „spørg Johny og Bob. Vi bede, som Du har sagt os, hver Aften i vort Sovekammer et *Fader Vor* for den onde Mr. Flint“.

Maorien, som saa, at der ved dette Navn ligesom drog en Sky over Nybyggerens Ansigt, spurgte Bill: „Hvem er Mr. Flint og hvad Ondt har han gjort Dig?“

„Mr. Flint er en ond Mand“, svarede Bill. „Fader og Moder boede før ikke her i disse Skove, men langt, langt borte ud over Havet i det skønne Irland, som Faders Patron, den h. Patrik, for mange, mange Aar siden har omvendt til Troen. Moder siger, at Irland er meget skønnere end eders Ø, som jeg ogsaa synes godt om. I Irland er vort Hjem, og hun kan mange smukke Sange derfra, og hun fortæller os ofte om Bjærgene og den dejlige blaa Sø ved Killarney. Ved en saadan Sø stod vort Hus, og rundt omkring laa Markerne og de grønne Enge, hvorpaa Køerne og Faarehjorderne græssede. Huset og Markerne og Driften og Skoven havde i mange Tider været vor Ejendom. Da udbrød en Krig. Englænderne, som I Maorier kalde Yes-Yes, besejrede Irland, og en meget ond Mand, som Moder kalder Cromvell, lod mange tusinde Irlændere aflive, fordi de ikke vilde antage den falske Tro, som han bekendte sig til, og saa delte han Landet mellem sine Folk. Vor Oldefader omkom ogsaa den Gang, og vort Gods, som hidtil havde været O'Niellernes fri Ejendom, blev skjænket en engelsk Lord. Sønnen af vor Oldefader maatte være tilfreds, med som Forpagter at dyrke den Jord, som egentlig tilhørte ham. Ved du hvad det er en Forpagter? Det

er en Mand, som dyrker fremmed Jord, og maa give Ejeren Penge, ofte mere end Udbyttet har været. Den engelske Lord forlangte mere og altid mere og saa bleve vi fattige. Allerede Bedstefader var fattig. Da saa Bedstefader døde og Fader overtog Forpagtningen skrev Mr. Flint til sin Herre i England, at Fader maatte betale endnu mere, og saa forlangte den engelske Lord en endnu højere Afgift, og Fader lovede at udrede den, da han ikke vilde forlade Landet, hvor O'Niels Familie havde boet i flere hundrede Aar; men saa kom nogle ulykkelige Aar med smitsom Syge blandt Kreaturerne og et Hagelvejr tilintetgjorde Høsten, saa blev det Fader umuligt at opdrive Pengene til Mr. Flint. For-gjæves bad han den onde Mand om at have Taalmodig-hed, eller i det mindste vente til Vinteren var forbi, og Moder, som var syg, kunde taale at gaa ud igjen. — Men du ved ikke hvorledes Vinteren er i vort Hjem Der regner det ikke alene som her, men det sner, og Sneen tildækker alt rundt omkring, som den her paa Øen dækker de højeste Bjærgspidser, og saa er det saa koldt, at du i dine lette Klæder vilde dø af Kulde. Kan du forestille dig det? Nu godt, saa tænk dig hvad Fader og Moder følte i deres Hjærte, da den onde Mr. Flint en Vintermorgen, da det stormede og sneede kom med sine Konstabler og trak os alle ud af den varme Stue i den flygende Sne, og det med onde og haanende Ord! Jeg vædder du har taget din Kølle og slaaet Hjærneskallen istykker paa den onde Mand? Men min Moder beroligede min Fader med milde Ord og pegede med sin Finger paa Korset, som hang i vor Stue. Da tog Fader det ned fra Væggen og forlod vort Hus, holdende Korset i den ene Haand og førende Moder ved den anden. Men Moder holdt mig, som kun var ganske lille og indsvøbt i et Klæde, til sit Bryst, og ved Siden af hende gik grædende Johnny og Bob. Ak, hvor ofte har Moder ikke fortalt os om den haarde Dag! Da vi gennem de hvirvlende Sneflokk, langs den

tilfrosne Sø, gik henimod Byen, sagde den onde Mand endnu haanende: „Se, der drager O’Niel afsted, førende sin Herre Gud paa Træet med sig! Det vil kun nytte ham lidt!“ Og havde ikke den gamle Sara, en fattig Enke, taget imod min Moder og mig og mine Brødre, var hun frossen ihjel og jeg med hende. Ved du nu, Maori, hvem Mr. Flint er, og hvad ondt han har gjort os?“

Maorien havde rimeligvis ikke forstaaet Alt, hvad den lille Bill fortalte, men nok til at faa et Begreb om Agentens Ondskab. „Og du har ikke siden set den Mand?“ spurgte han Nybyggeren.

„Nej“, svarede Patrik. „Jeg har ved mine Hænders Arbejde fortjent saa meget, at jeg har kunnet bestride Rejsen til denne Ø og den første Indretning, og er her nu med Kone og Børn.“

„Og har du virkelig tilgivet denne Fjende?“ frittede Maorien videre, idet han hæftede sit skarpe Øje paa den brave Irlænders Ansigt.

„Jeg haaber det, ja,“ sagde Patrik alvorlig. „Vi Kristne have en Lov, i hvilken vi bede Gud forlade os vor Skyld, som vi forlade vore Fjenders Skyld. Dog maa jeg aaben tilstaa, endnu er ikke enhver bitter Følelse forsvunden af mit Hjærte, og dersom jeg atter skulde træffe sammen med Manden, saa ved jeg ikke, om Harmen ikke igjen vilde rejse sig i mig“.

Maorien stod op og sagde: „Jeg maa bort. Før Maanen staar op, maa jeg være ved det Iotaratræ, som staar ved Havet paa den anden Side af Bjærget. Hav Tak, Paheka, for Aftensmaden, den var god; Hav Tak for din venlige Tale, den var endnu bedre. Havde jeg for en Maaned siden vidst, hvad jeg nu har erfaret, jeg vilde maaske i Høvdingernes Raad have talt anderledes, thi nu tror jeg ikke alle Hvide ere slette. Men nu er det for sildig; jeg gjentager min Advarsel: Flygt, mens du kan; thi fornylig lød Maoriens Kampraab ved Vaikato. Lev vell! Jeg er Te-Vaturu. Høvdingen Te-Vaturu kan ikke

elske sine Fjender; men du og dine tæller jeg ikke blandt mine Fjender!“

II.

Flugten og Overfaldet.

Maori-Høvdingen havde forladt Nybyggernes Bolig. Hurtig var han forsvunden.

„Hvad betyder det?“ spurgte sorgfuld Irlænderens Hustru. „Hvad mener han med sin Advarsel og Krigsraabet ved Vaikato? Hvem er denne Te-Vaturu?“

„Høvdingen Te-Vaturu!“ sagde O’Niel.

„Jeg synes at have hørt Navnet blandt Nybyggernes blodigste Fjender. Men gør dig ingen Bekymringer, min kjære Hustru, det er vel kun et af de aarlige Slagsmaal, og naar de hidsige Maorier have hentet sig nogle blodige Pander, skjule de sig igjen i deres Skove. Tilmed er Vaikatoen næsten hundrede Mil borte herfra, og denne Egns Indfødte ere venligt sindede imod os. Børn, lader os bede vor Aftenbøn, og saa gaa roligt tilsengs. Vi staa i Guds Haand og under de hellige Engles Varetægt!“

O’Niels Hustru tændte en lille Lampe foran Krucifixet, og Alle knælede ned. De havde lige begyndt at bede, da hastige Skridt nærmede sig Boligen og der blev banket stærkt paa Døren. Det var Skotlænderen Mr. Merson, som med Ordene: „Flygt, flygt, Maorierne!“ aandeløs styrtede ind i Stuen, „de have dræbt min Hustru for mine Øjne, de have sat Ild paa min Gaard; Se det røde Skjær derhenne over Skoven! Med min gode Øxe har jeg hugget mig igjennem. De Hunderskulle komme til at bøde derfor!“

Øjeblikke fulde af Forstyrrelse fulgte paa denne skrækelige Efterretning. I Hast samlede man det Bedste sammen, O’Niels Hustru indpakkede nogle Levnetsmidler, Patrik hentede Bøsserne og tog Jagttasken med Krudt og Bly om Halsen. Bob væbnede

sig ligeledes, Johny greb Hakken og Øxen, og den lille Bill tog det gamle Familie kors ned fra Væggen og sagde: „Det vil jeg redde“.

Saa ilede Flygtningene ud i Skoven.

„Hvorhen?“ spurgte Mac Merson. „Til Nybygden ved Gohinka Mundingen,“ svarede Patrik. Men som til Svar oplystes ogsaa den vestlige Himmel af et blodrødt Skjær.

„Ak!“ raabte Mrs. O’Niel, „de brænde ogsaa Papakana og Fader Servants Hus og den lille Kirke! Og hvad er det?“ — — Vilde Skrig og den skarpe Lyd fra Muslinghornene lød fra Toppen af den nærmeste Bakke. „Det er Mordbrænderne, Maorierne! Børn, herind mellem de høje Bregner! Vi maa se at naa den Skovkløft, hvor sidste Aar de mange Graner bleve fældede! Mr. Merson vil vise os Vejen!“

Da de Flygtende, som varsomt listede sig gennem Buskene, havde naaet Højden af den nærmeste Bakke og endnu engang vendte Øjet mod Dalen, de havde forladt, saa de Irlænderens Hus staa i Flamme.

Ved dette Syn kunde Fru O’Niel ikke holde sine Taarer tilbage, ogsaa Drengene begyndte at klage højt; men Irlænderen, i hvis Træk Smerte og Vrede kæmpede, formanede dem til Ro, idet han sagde: „Stille Børn! Hvem ved om Mordbrændernes Fæller ikke lure mellem disse Buske. Huset skal vi med Guds Hjælp nok bygge op igjen. Nu maa vi bort herfra. Mr. Merson, I ved jo Vejen til Kløften med Granerne; gaa I foran, vi ville varsomt følge den ene efter den anden, Bob, Johny, og Bill; min Hustru og jeg danne Bagtropperne. Bare stille og forsigtig og pas paa at vi ikke miste hinanden i Skovens Mørke!“

„Beder sagte til den kjære Gud, den h. Gudsmoder og Skytsengelen og glemmer ikke af ganske Hjærte at opvække Anger over alle eders Synder og Fejl, hvormed I nogensinde kunne have fornærmet den kjære Gud,“ formanede Mrs. O’Niel, og den lille Bill bad: „Forlad os

vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere!“ Hans Fader hørte det, og medens de nu stille skred frem under Skovens Træer, tænkte han paa Agent Flint, som havde fordrevet ham fra Hus og Fædreland, og paa Maorierne, som nu lagde hans nye Hjem i Aske, og han bekæmpede i sit Hjærte Vreden og Længselen efter Hævn, som voldsomt bevægede det. Saaledes vandrede de længe forsigtig gennem Mørket. De maatte klatre ned ad en temmelig stejl Skrænt. Mac Merson søgte den sikreste Sti fra Træ til Træ, de tre Dreng, som rakte hinanden Haanden, fulgte ham behændige; sværest var Vejen for Mrs. O’Niel; men hendes Husbond støttede hende, ja bar hende næsten. De hørte allerede Skovbækkens Brus i Dybet. „Fremad med godt Mod!“ hviskede Anføreren. „Vi maa have Kløften bag os og naa Skoven paa den anden Side, inden Maanen staar op, og jeg synes at Himlen allerede begynder at blive lysere dernede.“ Atter gik de en Tid lang ned ad den stejle Bjærghænt. Da løsnede sig en Sten under Mac Mersons Fod og rullede i Dybet. Strax efter hørte man en Natugles Skrig, som blev besvaret fra Kløftens modsatte Skrænt.

(Fortsættes).

Frihed, Lighed, Broderskab.

III.

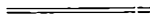
De ulykkelige Mennesker, som første Gang skrev disse Ord paa deres Fane, vare netop Folk, der paa den skammeligste Maade traadte dem under Fødder. Ordet „Frihed“ førte de i Munden og Tusinder af deres Brødre kastede de i Lænker og Fængsel, for senere at udgyde deres Blod i Strømme; endog værgeløse Kvinder og uskyldige Børn bleve henrettede. I Sandhed, en smuk Frihed! — „Lighed“ forlangte de

for Alle; men det ene skrækkelig blodige Menneske styrtede stadigt det andet, for at *stille sig selv i Spidsen* og siden lege med Menneskeliv, som Børn lege med Dukker. Mange blandt de Ulykkelige, hvem det lykkedes at flygte til Udlandet, fristede siden en kummerlig Tilværelse i Nød og Elendighed, da alt deres Gods var bleven dem berøvet. I Sandhed, en smuk Lighed!

Men vi have jo endnu ikke omtalt det tredje Ord: *Broderskab*. Ja, kjære Læser, der er et Ord, som lader sig gennemføre og det *skulle* vi gennemføre i Livet, saafremt vi ville være Kristne. De ovenfor omtalte Mennesker talte om Broderskab og slæbte uden Naade og Barmhjertighed deres Medmennesker til Skafottet. Men blandt Kristne, blandt Jesu Disciple, skal Munden ikke blot tale, men Gjerningerne skulle tale. Frelseren har selv sagt: „Derpaa skal man kjende, at I ere mine Disciple, naar I elske hverandre;“ fremdeles: „Du skal elske din Næste som dig selv,“ og: „Hvad I ville, at Andre skulle gjøre mod eder, gjører det ogsaa imod dem!“ Dersom Menneskene fulgte disse guddommelige Bud punktligt, saa vilde Verden blive et sandt Paradis. Og derfor finde vi ogsaa helt ideale Tilstande i Kirkens første Dage, da næsten Alle tragtede efter at opfylde baade den guddommelige Lov og de evangeliske Raad saa fuldkomment som muligt. De Troendes Mængde, hedder det i den h. Skrift, var „ét Hjærte og én Sjæl“. Alt var fælles. De Rige bragte deres Gods og Ejendele til Apostlene, og der blev sørget for Enhver. Men *Alle* vare ogsaa *derefter* blandt de første Kristne. Tror du maaske, at Mændene gik hen og drak eller spillede det op, som de havde modtaget, — hvad en stor Del sikkert vilde gjøre nu til Dags — og at Kvinderne købte sig Tournurer og Hattefjer for Pengene? De Troende vare den Gang for største Delen Hellige, „de Helliges Samfund“, som det hedder i den apostoliske Trosbekjendelse, og enhver, som førte Kristennavn, maatte være beredt til at hengive sit Liv

og Blod for Kristus, hvad Øjeblik det skulde være. Kun paa denne Maade vare slige ideale Tilstande mulige, og Synet af dem opfyldte i den Grad Hedningerne med Forundring, at de, trods alle deres Fordomme mod den kristne Tro, beundrende udraabte: „Se, hvor de Kristne elske hverandre!“

Frelseren, som af Naade og Forbarmelse har gjort os stakkels Mennesker til sine Brødre, vil, at vi for hans Skyld skulle elske Alle som Brødre. „Hvad I have gjort mod den mindste af mine Brødre, det have I gjort imod mig.“ „Har din Broder syndet imod dig,“ siger han et andet Sted, „saa tilgiv ham;“ vore Fjender og Modstandere ere ikke engang udelukkede fra denne Broderkjerlighed, og ikke blot de første Aarhundreder, men ogsaa alle senere Tider have været rige paa Sjæle, som bragte de største, mest heroiske Ofre af Kjerlighed til deres lidende Medbrødre. En hel Række af ædle Mænd og Kvinder har Verdenshistorien optegnet, som alle øvede den praktiske Kristendom paa den mest opofrende Maade; men endnu større er Rækken paa dem, der øvede den i Stilhed og hvis store og gode Gjerninger i Næstens Tjeneste ere blevne unddragne Offentligheden. Alle have de opfyldt den guddommelige Sandhed, som Frelseren forkyndte: „Af deres Frugter skulle I kjende dem.“ *Broderskab* i Kristi Aand var til alle Tider et Særkjende for den *sande Kristendom*, og *sandt Broderskab* finder man ikke *udenfor Kristendommen*. (Sluttes.)



I Anledning af Prof. *Sthyrs* lidenskabelige Angreb paa Jesuiterordenen i „Nationaltid.“ har Hr. Præfekt *v. Euch* velvilligst faaet følgende Erklæring indrykket i Tidenden, som vi herved ikke unnlade at meddele vore Læsere.

Erklæring.

Professor, Lic. theol. H. V. Sthyr offentliggjør i „Nationaltidende“ for Torsdag Aften den 17. ds. en Feuilleton „om Jesuiterordenen“, som, foruden de mest graverende Beskyldninger mod Medlemmerne af Jesu Selskab og Ordenens ethiske Grundsætninger, indeholder et injuriøst Angreb paa dens Konstitutioner som nedbrydende al Moral og Ret.

Da Ordenes Konstitutioner gjentagende Gange ere blevne godkendte af den højeste kirkelige Myndighed som fuldkommen overensstemmende med selve Kirkens Aand, saa anser jeg mig baade for berettiget og forpligtet til som den angrebne katholske Kirkes højeste Gejstlige her i Danmark for Offenligheden at gjøre Indsigelse imod de i den omtalte Artikel fremsatte uholdbare Paastande.

Konstitutionerne, som vistnok findes paa alle større Bibliotheker, udtale saa klart det modsatte af, hvad Feuilletonen tillægger dem, at det vil være nok her at citere vedkommende Steder (III, 1, VI. 1, 1.)

Da jeg ikke tør forudsætte, at Redaktionen af „Nationaltidende“ vil aabne Bladets Spalter for en udførligere videnskabelig Behandling af de i Artiklen kun som blotte Paastande fremstillede Beskyldninger mod Ordenen, skal jeg henvise alle dem, der interessere sig for Spørgsmaalet, til „Nordisk Ugeblad“, der i sine nærmeste Numre vil bringe en Drøftelse af Feuilletonens Hovedanker. For øvrigt skal jeg tilføje, at ifølge min Opfordring vil en af de herværende katholske Præster til hver Tid være beredt til i et hvilket som helst Tidsskrift at belyse de i den nævnte Artikel rejste exorbitante Anklager, forudsat at de fra at være løse Anklager fremtræde som Anklager, der medføre det Bevismateriel, hvortil de formentlig maatte kunne støtte sig.

Kjøbenhavn, den 23. Juni 1886.

J. von Euch,
apostolisk Præfekt.

Program

for Deltagerne i Turen til Odense i Anledning af
den h. Knuds 800 aarige Jubilæum.

Billetten, Tur og Retur gyldig for 5 Dage, koster
5 Kr.

Fællesafrejse **Fredag d. 9. Juli**, Aften Kl. 7.20.

Ankomst til Odense henimod Midnat.

Lørdag d. 10. Juli stille hh. Messer fra Kl. 6—8,
under hvilke de Troende kunne annamme den h.
Kommunion.

Kl. 10 Pontifikalmesse med Prædiken.

Efter samme fælles Besøg ved den h. Knuds Relikvier i St.
Knuds Kirkes Krypta.

Derefter serveres i Præstegaarden en Dejeuner à 1 Kr.

Kl. 3 Festandagt.

Kl. 5 Skovtur til Fruens Bøge, hvor der kort efter
Ankomsten holdes Festmaaltid á 2½ Kr.

Det staar selvfølgelig enhver frit for, om han vil
tage Del i Dejeuner og Festmaaltid, eller ikke;
men for tids nok at erfare Antallet, bedes de, der
melde sig til Turen, samtidig erklære sig i saa
Henseende.

Efter Festmaaltidet samles alle Fstedeltagerne til fæl-
les Underholdning.

Afrejsten fra Odense kan finde Sted naarsomhelst,
dog maa den ske forinden de 5 Dage ere udløbne.
Anmeldelsen hos et af de undertegnede Komites-
medlemmer, afsluttes Aften d. 4. Juli.

J. Braun. F. Jensen, C. L. Günther. F. Grünwald.

Smaating.

(*Bevis det!*) Den berømte Filosof og Mathematiker
Kästner i Göttingen erklærede en Gang i et Selskab,
at en fornuftig Grund til en Duel ikke var tænkelig.
„Hvad vilde De da gjøre,“ raabte en Tilstedeværende,
„naar jeg sagde Dem lige i Ansigtet, at De var en
Idiot? — „Jeg vilde bede Dem om et *Bevis*,“ svarede
Kästner. „*Bevis* det, min Herre, vilde jeg sige. Og
De vilde da enten være istand til at bevise det eller
ej. Beviste De det, saa maatte jeg tage imod Beskyld-

ningen som berettiget; — det vilde være *Deres* Op-
rejsning. Beviste De det derimod ikke, saa blev
Idioten hængende ved Dem, og — det vilde være *min*
Oprejsning!“

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 27. Juni. De hh. Apostelfyrster Petri og Pauli
festlige Mindedag. (Kolekt af Peterspenge finder Sted i alle
Præktorets Kirker og Kapeller.) — **28. M.** Oktavdag. — **29. Ti.**
Petrus og Paulus, Apostelfyrster. — **30. O.** Pauli Ihukommelse
— **1. Juli, To.** Oktav af Kristi Legemsfesten. — **2. Fr.**
Mariæ Besøgelse (fejres næstkommende Søndag tilligemed
Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte.) — **3. L.**
Irenæus, Biskop og Martyr.

Søndagen den 4. Juli. Hovedfesten for Jesu guddommelige
Hjærte og Mariæ Besøgelse.

Sct. Ansgars Kirke. I Aften, den 27. Juni, holdes Gudstjeneste
med Prædiken Kl. 8; ogsaa de følgende fire Aftener holdes Kl. 8
Andagt til det allerh. Sakramente; sidste Aften, den 1. Juli med
Prædiken og Procession. Hver Morgen paa ovennævnte Dage er
Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Messe.

Sct. Andreas Kollegiet paa Ordrupshøj slutter Skoleaaret Tors-
dagen den 1. Juli Kl. 10 Form. med Præmieuddeling og Te Deum i
Sct Andreas Kirken; hvortil Dhrr. Gejstlige og Elevernes Forældre
samt Skolens øvrige Venner herved indbydes. — Det ny Skoleaar
agtes begyndt Torsdagen den 2 September.

T h. Brühl, Rektor.

Sct. Andreas Kirke. Søndagsprædiken holdes i Juli og August
under den højtidelige Messe Kl. 10. — Aftengudstjenesten holdes
Kl. 7.

Sct. Knuds Skole. Tirsdag den 29. ds. fra Kl. 9—2 afholdes
den aarlige Examen paa Vesterbrogade Nr. 28, hvortil Børnenes
Forældre og Skolens Venner indbydes.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag 27. ds. er Fæl-
leskommunion Kl. 8 i Jesu-Hjærte Kapel, Vesterbrogade 28.
Mandag den 28. ds. holdes det sidste Møde før Ferien.

Det fra St. Josefs-Søstrenes Bazar tilbageblevne Guld uhr, der
bortloddedes til Fordel for Hospitalet, er faldet paa Nr. 385, og
kan afhentes paa Hospitalet.

Literatur. P. F. Arnold: Om Efterlignelsen af
Jesu helligste Hjærte; 800 Sider med 4 Kobberstik.
Pris indbunden 2 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. Sal, Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade, 64, 1. S.

Nr. 27.

Søndagen den 4. Juli.

1886.

Indhold: „Ogsaa en Erklæring“. Vaabenhvile. Efterretninger: Breslau, Køl, Belgien. Program.

„Ogsaa en Erklæring“.

Under ovenstaaende Titel har Hr. Professor, Lic. theol. H. V. Sthyr i „Nationaltidende“ af 24. Juni produceret sig med noget der skal ligne et Slags Svar paa Hr. Præfekt von Euchs høflige Erklæring i samme Blad. Hr. Professorens nye Udtalelser om Jesuiterne savne, ligesom de foregaaende, ethvert Bevis; dog henvises der denne Gang til 3 protestantiske og 1 tvivlsom Katholiks Dom. I Stedet for de manglende Beviser imod Jesuiterne, har Professoren fundet sig foranlediget til at føle sig indigneret over den „Tone“, i hvilken „Nord. Ugeblad“ forsvare Sandheden og den katholske Kirkes Institutioner mod alle tendensiøse Angreb fra Protestantismens Side. For at Læserne en Gang kunne lære vore Modstanderes egen overlegne og forbitrede „Tone“ at kjende, meddele vi dem herved Professorens Svar ordret. Hr. Professor Sthyr skriver følgende :

Ogsaa en Erklaring.

Da jeg ligesom Hr. apostolisk Prafekt J. von Euch ikke tor stille store Krav til den hojterede Redaktions Gjestfrihed, skal jeg overfor hans Paaberaabelse af Ordenens Konstitutioner nojes med at hevde, at det, som jeg har angrebet, ikke er disses Ordlyd, men den Maade, hvorpaa Ordenen i Praxis har udfort deres Bestemmelser. Det nytter ikke at opstille selv nok saa smukke Regler paa Papiret, naar man i det virkelige Liv anvender dem paa en saadan Maade, som Ordenens Historie viser, at den har gjort. Tillige skal jeg dog tillade mig at henvise til de af mig anforte jesuitiske Moraltheologer, blandt hvilke f. Eks. Escobar findes paa det herverende Universitetsbibliothek. Jeg opfordrer trostig enhver Protestant, der har Lyst og Evne til at se med egne Øjne i denne Sag, til at gøre lidt nermere Bekjendtskab med denne Bog eller en anden lignende jesuitisk Moraltheologi, og saa domme, om jeg har veret for strang i mine Udtalelser, om Jesuiternes Behandling af Moralen.

Overfor det store Flertal af „Nationaltidendes“ Læsere, som jo ikke kan give sig til at studere en eller anden af Jesuiternes tykke latinske Fremstillinger af Moralen, skal jeg tillade mig at henvise til de let tilgængelige Fremstillinger af Ordenens Historie og Moral, som findes i de almindelige Haandbøger i Kirkehistorie og Moral f. Eks. Martensens Ethik 1, 1. Udg. S. 516 ff. Fr. Hammerich: Den kristne Kirkes Historie 111, S. 260 ff. eller den udførlige Artikel om Jesuiterordenen i Herzogs Realencyclopdie fur protestantische Theologi 2. Udg. 6. Bd., S. 608 ff. Jeg nerer ingen Tvivl om, at Enhver, der vil sammenligne min korte Fremstilling med disse ansete Forfatteres, vil indromme, at min Dom ingenlunde er starkere, men snarere mere maadeholden i Formen end deres, og vilde nogen erklare baade dem og mig for inkompetente Dommere, fordi vi alle ere Protestanter, da skal jeg tillade mig at henvise til Katholiken Blaise Pascal, hvis Lettres a un provincial foreligge i dansk Oversettelse ved de Coninck med en Fortale af Sogneprest Jantzen i Gjentofte.

Naar Hr. Prafekten fremdeles henviser til „Nordisk Ugeblad“, da skal jeg tillade mig at henvise til det for nylig udkomne 3. Binds 3. Hefte af mit „Theologisk

Tidsskrift“, hvori jeg S. 491—2 har givet en lille faktisk Oplysning om det anførte Ugeblads Maade at polemiserer paa, en Oplysning, som, hvor kortfattet den end er, dog vistnok vil være tilstrækkelig til at retfærdiggjøre den Erklæring fra min Side, at hvis Ugebladets bebudede Artikler imod mig blive skrevne i samme Tone og med lige saa — lad mig bruge et mildt Udtryk — „behændig“ Omgang med historiske Bevisligheder som de Artikler, det for nylig har indeholdt imod en af mine Kolleger, da vil jeg ikke forpligte mig til at værdige det noget Svar, skjønt jeg ikke tvivler om, at de bebudede Artikler ville kunne afgive en fortræffelig Illustration til mine Udtalelser om den hadske og bitre Tone, hvori Ordenen fører sin Polemik mod os Protestanter.

Naar Hr. Præfekten endelig meddeler, at han har paalagt en af de herværende katholske Præster at holde sig rede til en literær Duel med mig, saa snart jeg maatte indbyde dertil, da er jeg ikke saa heldig stillet som Hr. Præfekten, idet jeg ikke som han har en Skare af tjenende Aander til Rede til at føre saadan en Klopfægtning for mig, og jeg selv har heldigvis bedre Ting at bruge min Tid til end at spille den med at tærskes Langhalm i en Debat om Paastande, som ere saa langt fra at være løse, at de tværtimod for længe siden ere saa tilstrækkelig godtgjorte, at en fornyet Drøftelse ikke vil kunne give noget Udbytte.

Til Slutning maa det maaske endnu være mig til ladet at tilføje, at naar jeg som ellers kun saare sjældent skriver i de offentlige Blade, har fundet mig foranlediget til at offentliggjøre den nævnte Artikel, der oprindeligt er udarbejdet i et helt andet Øjemed, da er Grunden dertil udelukkende at søge i min Indignation over de Angreb, som „Nordisk Ugeblad“ idelig indeholder paa os Protestanter. Saa længe Hr. Præfekten ikke paalægger sine Underordnede at skrive i en anden Tone mod os Protestanter, maa han finde sig i at „som man raaber i Skoven, faar man Svar“.

Kjøbenhavn den 24. Juni 1886.

Ærbødigst

H. V. Sthyr.

*

*

*

Det er altid den gamle Historie: Katholikerne skulle sige Ja og Amen til alt, hvad der paadigtes dem og deres Kirke, og naar de engang imellem ikke have Lyst til at stikke en altfor plump Beskyldning i Lommen, men gribe til offentligt Selvforsvar, saa bliver man „indigneret“ og Historien om Lammet, der plumrede Vandet, fornyes; saa er det strax det stakkels, taalmodige, „Nord. Ugeblad,“ der „idelig indeholder Angreb paa Protestantismen.“ Redaktionen af Ugebladet har imidlertid den Bevidsthed, at den aldrig har *angrebet* Protestantismen; men ene og alene benyttet sig af den Ret til *Selvforsvar*, som ethvert fornutigt Menneske og enhver Forening, der holder paa sit gode Navn og Rygte, har overfor umotiverede Angreb og Beskyldninger, hvad enten disse nu hidrøre fra Uvidenhed eller fra Ondskab. Og naar Hr. Professoren derfor i „Theol. Tidsskrift“ kalder vort paanødte Selvforsvar i Nr. 19 og 20 af Ugebladet et „voldsomt Angreb paa Professor H. Scharling, en Polemik, der i Henseende til Aand og Tone staar værdig ved Siden af hvad vi ere vante til at finde i Ugebladets Spalter“, saa kunne vi kun beklage, at Hr. Professoren har saa liden Sans for hvad man skylder sig selv og sin Kirke, at han virkelig kunde tiltro os en saadan Nathuethed, at vi skulde lade saa forbitrede Angreb som Professor Scharlings og hans eget gaa upaatalte hen.

Et ærligt og sagligt *Selvforsvar* kan aldrig vække „Indignation“ hos alvorlige Mænd; dertil egner sig langt snarere *umotiverede og løse Beskyldninger*, som tusinde Gange ere blevne gjendrevne og som ikke tjene til andet, end til at nære Had og Bitterhed mod Næsten. Skal Sandheden komme for Dagen, saa maa den drøftes paa en *videnskabelig* Maade, og det fra *begge* Sider, ifølge Principet: „*audiatur et altera pars*. lad ogsaa Modparten komme til orde.“ Ved henfejende Bemærkninger om „Klopfægtning“, „Tidsspilde“, „Langhalm“, o. s. v. opklares der intet, bevises der intet.

Skulde Hr. Professoren, hvad han saa smaat ymter om, „ikke værdige“ vore Artikler noget Svar, saa maa vi ansè det for at være i høj Grad beklagelsesværdigt, at Hr. Professoren ikke benyttede den gunstige Lejlighed, som her tilbød sig, til videnskabelig Drøftelse af Paastande, som sandelig i højeste Grad ere løse og langt fra godtgjorte, da der, saa vidt vi have kunnet bringe i Erfaring, endnu aldrig har fundet en saadan Drøftelse af dem Sted her i Danmark. Skulde Hr. Professoren virkelig „ikke have Tid“ til at bevise sine Beskyldninger mod Jesuiterne, saa maatte han dog vel nok blandt sine Venner kunde finde, om ikke „en Skare,“ saa dog en Eneste, der vilde agere „tjenende Aand“ for ham. „Uden Udbytte“ vilde det sikkert aldrig blive for nogen af Parterne; thi man vilde derved en Gang for alle kunde danne sig et bestemt Begreb om Jesuiterne og Jesuitismen baade paa protestantisk og katolsk Side.

Men det falder da naturligvis af sig selv, at vi Katholiker umulig kunde lade os nøje med Henvisninger til *protestantiske* Fremstillinger af Ordenens Historie og Moral; thi dersom, ifølge begge Professorers „sandsynlige Formodning,“ katolske Forfattere give en „forvrænget Fremstilling af Luthers Lære,“ saa kunne protestantiske vel med samme Sandsynlighed give en forvrænget Fremstilling af den katolske Kirkes Lære i Almindelighed og af Jesuitismen i Særdeleshed.

Heller ikke „Katholiken“ *Blaise Pascal* kunne vi nøjes med; thi at kalde Pascal „katolsk,“ maa, for at bruge Hr. Professorens egen Udtryksmaade, mildest talt kaldes en „behændig“ Omgang med historiske Bevisligheder. Pascal var i Virkeligheden *Jansenist*, og i Port-Royal, Jansenismens Rede, bryggede han sit Had til Jesuiterne sammen, overgød det med en pikant Sauce og præsenterede det saa for den skandalesyge Verden i sine 18 „Lettres provinciales,“ som udkom uden Angivelse af Trykkerens eller Trykkerstedets

Navn (i Paris), under det falske Navn „Louis de Montalte“, 1656. Disse Provincialer ere forlængst dømte af Kirkens Overhoved (1657), af Statsraadet, Parlaterne, Sorbonne og hele Episkopatet og brændte af Bøddelen i Paris 1660. De vrimle af Fordrejser og Uredelighed og paabyrde hele Ordenen enkelte Medlemmers extravagante Anskuelse. Selv *Voltaire* (Siccle de Louis XIV. chap. 23.) kalder dem „udødelige Løgne“ og indrømmer, at hele Bogen „hviler paa et falsk Grundlag“. „Det kom ikke an paa at have Ret“, tilføjer han, „men paa at more Folk“. I denne Betydning kalder *Racine* dem derfor ogsaa „en pudsig Komædie“. Den berømte *Chateaubriand* kalder simpelthen Pascal en „genial Bagvasker“, og naar Hr. Professoren derfor beraaber sig paa „*Katholiken*“ Pascal, saa er det nærvædet at være mere end simpel Behændighed.

Sluttelig skal jeg endnu kun bemærke, at „Nordisk Ugeblad“ ikke er noget Organ for Jesuiterordenen, hvad Hr. Professoren synes at antage. Ugebladet glæder sig ved en 34aarig selvstændig Existens og støttes udelukkende af *Ansgariusforeningen*, hvis Medlemmer for Størstedelen ere Lægfolk. Hvad Redaktionen angaar, da er den i lige Maade selvstændig og tager derfor ogsaa baade Aand og Tone og Polemik paa sin Samvittighed.

Kjøbenhavn d. 29. Juni. 1886.

Andr. Johansen.

Kapellan og Redaktør af N. Ugeblad.

Vaabenhvile

eller

Professor *Sthyr* om Jesuiterordenen.

Hr. Professor *H. V. Sthyr* har trukket sig tilbage. Vore ærede Læsere kjende Hr. Præfektens Erklæ-

ring om og Indsigelse imod Professorens Angreb paa den af 9 (ni) Paver ved 14 (fjorten) Buller godkendte Jesuiterorden.

Feuilletonisten havde skrevet: Fra det Øjeblik, Jesuiten træder ind i Ordenen, skal hans øverste Pligt være den, ikke at have nogen selvstændig Vilje, men *ubetinget*¹⁾ at adlyde sine Foresatte, selv naar de paalægge ham noget, som *strider imod hans Samvittighed*¹⁾ . . . Gud kan paabyde Løgn, forbyde at dyrke ham og tillade det mest udsvævende Levned; hvad Paven eller Generalen paabyder en Broder, det være sig *Mord eller hvilken som helst Dødssynd, skal uvægerlig udføres „til Guds Ære“*¹⁾ (in majorem Dei gloriam).

Sligt var bleven skrevet af en Licentiat i Theologi og Professor ved Kjøbenhavns Universitet, H. V. Sthyr, Aaret efter Frelserens Fødsel 1886 (et tusinde otte hundrede sex og firsindstve) i „Nationaltid.“ Nr. 3635. —

Den apostoliske Præfekt, som saa i Feuilletonen et injuriøst Angreb paa selve den katholske Kirke, hvis første Repræsentant han er i Danmark, henviste til to Steder i Jesuiternes Love (Konstitutioner), der sige det modsatte af, hvad Feuilletonisten beskylder Ordenen for, og det saa klart, bestemt og tydeligt, at en Diskussion derom er umulig. De lyde i nøjagtig Oversættelse: Jesuiterne „skulle aldeles konformere deres egen Vilje og Dom med det, som den Foresatte vil og mener *i alt, hvor der ikke ses en Synd;*“²⁾ og: „Lader os være ganske beredvillige med Hensyn til alle de Ting, til hvilke Lydigheden kan udstrække sig, uden at Kjærligheden lider Skaar, d. e. alle de Ting, der *ikke* øjensynlig ere *syndige*, og lader os underkaste vort eget Skjøn angaaende alle de Forstanderens Anordninger, hvori det, som sagt, *ikke lader sig paastaa, at der ligger*

1) Udhævelserne ere af os.

2) Voluntatem ac iudicium suum cum eo quod Superior vult e sentit in omnibu (subi peccatum non cerneretur) omnino conformantes. Const. Pars III, Caput 1, Numerus 23.

nogen som helst *Synd.*¹⁾ Jesuiterordenens Stifter og Lovgiver, den h. Ignatius af Loyola, der har paatrykt Ordenen sit Særkjende, har foruden Konstitutionerne skrevet en længere Afhandling om Lydighedens Dyd i Form af et Brev til sine aandelige Sønner i Portugal. I dette Brev, der er oversat paa Dansk og trykt ved Kalckar, Kbhvn, anføres og bifaldes Sct. Bernhards Ord: „Mænd bør adlyde og underkaste sig, forudsat, at Mennesket ikke befaler noget, der strider imod Guds Lov“. (Dansk Ov. S. 24). Hvad det altsaa vil sige: at lyde „blindt som et Lig og en Stok“, derom kan der ikke være nogen som helst Tvivl.

Hr. Præfekten henviste fremdeles til „Nord. Ugebl.“, hvor Feuilletonistens Paastande agtedes belyste, og fordrede *Beviser* for, hvad der imidlertid kun maatte anses for *løse* Paastande; bragtes *Beviser*, saa vilde man nok være rede til at diskutere dem i et hvilket som helst Tidsskrift.

Den følgende Dag bragte „Nationaltid“ „ogsaa en *Erklæring*“ af Hr. Prof. Sthyr. Dens Indhold lader sig henføre til følgende 4 Sætninger, til hvilke vi tillade os for Korthedens Skyld strax at vedføje vort Svar:

1. Jeg vilde ikke angribe Konstitutionerne [meget glædeligt!] men kun Maaden, hvorpaa Ordenen har udført dem.

Svar: Konstitutionerne bestemme: Du maa ikke lyde, i Fald der muligvis blev budt noget, der strider mod din Samvittighed. *Denne Bestemmelse* er i Praxis bleven *udført* saaledes, at den Grundsætning gjordes gjældende: Du skal lyde dine Foresatte, selv naar de paalægge Dig noget, der strider mod din Samvittighed; hvad Paven eller Generalen paabyder Dig, fromme

¹⁾ In omnibus rebus, ad quas potest cum caritate se obedientia extendere (sunt illae omnes, in quibus nullum manifestum est peccatum) ad Superioris vocem quam promptissimi simus . . . in omnibus quae a Superiore desponuntur, ubi definiti non potest (quemadmodum dictum est) aliquod peccati genus intercedere. Ib. VI, 1, 1.

Broder, det være sig Mord eller hvilken som helst anden Dødssynd, skal Du uvægerlig udføre „til Guds Ære“ (in majorem Dei gloriam)! Begriber den ærede Læser en *saadan Udførelse* af en Bestemmelse?

2. Den apostoliske Præfekt forlanger *Bevismateriel*. Men det skal jeg *ikke* bringe. Thi det behøves ikke; mine Paastande ere for længe siden tilstrækkelig godtgjorte. For Resten findes det hos Protestanterne Martensen, Fr. Hammerich og Herzog, og hvis En vilde erklære os Protestanter for inkompetente Dommere; ogsaa hos Katholiken Blaise Pascal i hans „lettres à un provincial,“ og i selve Jesuiternes tykke latinske Fremstillinger af Moralen; *én* af dem, Escobar, findes paa det herværende Universitetsbibliothek; jeg opfordrer trøstigt enhver Protestant, der har Lyst og Evne til at se med egne Øjne i denne Sag, til at gjøre lidt nærmere Bekjendtskab med denne Bog eller en anden lignende jesuitisk Moraltheologi og saa dømme, om jeg har været for streng i mine Udtalelser om Jesuiternes Behandling af Moralen.

Svar: Vi opfordre lige saa trøstigt til det samme og kunne tilbyde Lejlighed til at se ogsaa andre jesuitiske Moraltheologer, nemlig: Busenbaum, Suarez, Gury, Lacroix, Laymann, Lehmkuhl; vi nære ingen Tvivl om, at enhver, der har Evne til at se med egne Øjne, vil komme til den Overbevisning, at Jesuiternes Modstandere af en eller anden Grund fremstille og bedømme Jesuiternes Moral ganske urigtig.

Hovedgrunden er, at de ikke øse deres Kundskab om Jesuiternes Moraltheologi af selve Kilderne, men af Pascals Provincialbreve. Men „Katholiken“ Blaise Pascal var Jansenist, ja Jansenismens Forkæmper og Fanebærer; hans Provincialbreve ere et *Smædeskrift*, som glødende Had har inspireret et aandrigt og vittigt Hoved. *Dette Smædeskrift er det ene fælles Arsenal til alle Angreb paa Jesuiternes Lære, ogsaa til Martensens!*

Deri har Professoren Ret: Protestanterne maa an-

ses for *inkompetente* Dommere i denne Sag; de mangle, om ikke *Upartiskhed*, saa dog den rigtige *Forstaaelse*; jfr. f. Eks. hvad Professor Scharling vedgaar om sig selv i sin lille Piece „*Jesuiternes Lære om at elske Gud o. s. v.* af C. H. Scharling, Professor i Theologi, Marts 1873; i den vedføjede Samtale S. 17 indrømmer han: Jeg kan ikke se Forskjellen imellem „*Kjærligheden til Gud som habitus*“ (varig Sindsstemning) og „*den formelle og aktuelle Vækkelse af Kjærligheden.*“ Professoren i Theologi kan — eller i alt Fald kunde i Marts 1873 endnu ikke forstaa Forskjellen imellem Forbudet: Gjør aldrig noget som helst, der vilde krænke din himmelske Fader og berøve dig hans Kjærlighed — og Budet: Læg dig paa Hjærte, hvor elskelig Gud er, og forny saa Kjærligheden til ham i dig. Hint Forbud forpligter *uafladelig*: aldrig maa vi gjøre nogen Synd; dette Bud forpligter selvfølgelig *kun af og til*: fra Tid til anden bør vi overveje, hvorfor vi skulle elske Gud og erklære ham utrykkelig: O min Gud jeg elsker dig af ganske Hjærte over alle Ting! Spørgsmaalet er: *hvor ofte* vi ere strængt forpligtede til at gjøre det, om hver Dag, eller hver Uge, eller hver Maaned eller . . . Hvor ofte mon Professor i Moral C. H. Scharling forpligter sine akademiske Tilhørere til paa denne Maade at elske Gud? Thi at den Forpligtelse bestaar og fra Tid til anden bliver paaatrængende, derom kan ingen Uenighed være imellem os Kristne.

„Nord. Ugbl.“ gjør sig skyldig i „*behændig*“ Omgang med *historiske Bevisligheder* og fører sin Polemik i en *hadsk og bitter Tone*.

Svar: De Steder, hvor vi have gjort os skyldige i „*behændig*“ Omgang med histor. Bevisligheder *bedes opgivne*. — Dommen om *Tonen* maa vi selvfølgelig henstille til den ærede Læser. Men — hvem var det dog? mon ikke den gamle Juvenal, der allerede har sagt: *Difficile est satiram non scribere!*¹⁾ Det kan vi forsikre *Feuileto-*

¹⁾ Det er vanskeligt *ikke* at skrive en Satire.

nisten og hans nylig omtalte ærede Kollega om, hvad vi føle i Hjærtet, er ikke Had, det er en ganske anden Følelse overfor en „Videnskab“, der er for bange for eller for forsømmelig til at raadføre sig med selve Kilderne, — en „Videnskab“, der nedlader sig til at udslynge Beskyldninger mod en Orden, der nu har bestaaet i 300 Aar, der i Følge selve Fjendernes Indrømmelse har indlagt sig Fortjenester af Missionsgjerningen, Opdragelsen, Videnskaben, Kristendommen og Humaniteten, der for Øjeblikket tæller over 11,000 Medlemmer — efter officiel Opgivelse beløb deres Tal sig i Begyndelsen af 1885 til 11,735 —, en „Videnskab“, der udslynger de groveste Beskyldninger mod dem, at hver af disse 11,735 katholske Ordensmænd skal være rede og forpligtet til at begaa „Mord eller hvilken som helst Dødssynd, naar Paven eller Generalen byder det, til Guds Ære“ (!! — en „Videnskab“, der udslynger disse Beskyldninger uden selv at have set Ordenens Lovbog eller dens store Moralister, — en „Videnskab“, der paa en Opfordring til en „videnskabelig Behandling“ af Jesuiterspørgsmaalet svarer med at henvise til Jansenisten Pascal som en vederhæftig katholsk Hjemmelsmand og til hans Provincialbreve som den bedste Kilde, — en „Videnskab“, der synes at glemme Billighedens og Retfærdighedens gamle Lov: „*Audiatur et altera pars*, hør begge Parterne, førend du afsiger din Dom“ — der kun kjender Jesuiternes Historie af protestantiske Forfatteres Fremstilling, Fr. Hammerichs og Steitz'. Ja ikke engang Sidstes Artikel i Herzogs Realencyclopædi, som Hr. Professoren nøje citerer i „ogsaa en Erklæring,“ synes han opmærksomt at have læst. Thi Encyclopædien siger ganske rigtig: „Enhver egen Mening eller Dom, som er i Modstrid med den Foresattes Befaling, bør fornægtes med blind Underkastelse, saa længe man ikke kan afgjøre, at Befalingen involverer en Synd“ (VI S. 616). Det er Encyclopædien selv, der udhæver de sidste Ord, og henviser til en videnskabelig

Afhandling om Sagen fra Aaret 1864 *). Hr. Professor Sthyr derimod lader 22 Aar senere trykke: „Jesuiten skal ubetinget adlyde sine Foresatte, selv naar de paa-lægge ham noget, som strider imod hans Samvittighed. Gud kan — i Følge Jesuiternes Grundsætninger — paabyde Løgn, forbyde at dyrke ham og tillade det mest udsvævende Levned; hvad Paven eller Generalen paabyder en Broder, det være sig Mord eller hvilken som helst Dødssynd skal uvægerlig udføres „til Guds Ære“ (in majoren Dei gloriam).“

Jeg gjentager: Naar en Videnskabsmand og theologisk Professor for det store Læsepublikum tilskriver 11,735 katholske Gejstlige saa afskyelige Grundsætninger „difficile est satiram non scribere“.

4. Debatten vil ikke blive fortsat. Dertil har Professoren ikke — Tid.

Svar: Det er jo nemmest! det kan vi godt forstaa. Hvorledes han kan bringe det i Samklang med sin Samvittighed og med anden Del af P. Peter Rohs før citerede Erklæring, det maa vi rigtignok overlade til ham selv.

Da Vaabnene altsaa allerede ere henlagte paa Fægtepladsen, og Vaabenhvilen paa Hr. Professorens Side alt den 24. Juni er indtraadt, saa er der næppe Haab om, at han faar disse Linier at se. Men skulde det alligevel være Tilfældet, saa vilde vi tillade os at føje endnu en Bemærkning til: Vi sagde i Begyndelsen, at Feuilletonisten kun serverer opvarmet Mad og ikke kommer frem med nye Beskyldninger. Denne Anke bør vi tilbagekalde eller i alt Fald indskrænke. To Paastande forekomme os i det mindste at være nye;

*) Jede dem Befehle des Obern engtegenstehende eigene Meinung oder Urtheil muss mit blinder Unterwürfigkeit verleugnet werden, so lange man nicht bestimmen kann, dass der Befehl eine Sünde in sich schliesse. (Vgl. dazu u. zum Ausdruck *obligare ad peccatum* Jhrb. für deut. Theol. 1864. S. 148 ff.)“

vi kunne ikke huske at have hørt dem før eller andet Steds at have læst dem. Det er:

- 1) „Jesuiternes Gjengivelse af *historiske Aktstykker* kan man ikke stole paa“, — og
- 2) „Jesuiternes *Skriftfortolkning* er kun altfor ofte en *Fordrejelse* af Ordenes sande Mening“.

Vi kunne ikke skjønne rettere, end at begge disse Beskyldninger mod Jesuiternes videnskabelige Ærlighed maa være meget graverende i Publikums Øjne, navnlig den sidste, da Feuilletonisten jo ogsaa er Videnskabsmand og netop Professor i Exegese. Men bortset derfra vil Hr. Professoren, der lægger stor Vægt paa, „at videnskabelige Arbejder gjøres for Videnskabens Skyld“, gjøre sig meget fortjent af baade den exegetiske og den historiske Videnskab, hvis han nøje vil opgive:

- 1) hvilke historiske Aktstykker, der ere urigtig gjen-givne? af hvilke jesuitiske Skribenter? i hvilke Skrifter?
- 2) hvilke Skriftsteders Mening, der er fordrejet? af hvilke Exegeter.

Da vi ikke véd, hvor mange jesuitiske Exegeter, der staa til Hr. Professorens Raadighed, saa tillade vi os den Bemærkning, at vi i fornødent Tilfælde muligvis kunne være Professoren behjælpelige ved at forskaffe ham Lejlighed til at benytte følgende; C. a Lapede, Maldonat, Barrodius, Tirinus, Salmeron (tt. 9—12 mangle), Bellarmin in psalmos, Pineda in Job, Weitenauer og af de nyeste Cornely I og III, Knabenbauer in Job, prophetas minores, Jsaïam (det sidste paa tysk).

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Breslau. Lokalkomiteen for den *XXXIII Generalforsamling af Tysklands Katholiker* har nu officielt be-

gyndt sin Virksomhed. Det blev difnitivt besluttet, at Generalforsamlingen skal vare fra den 29. August til 2. September og forbindes med en Udstilling af kristelige Kunstværker fra ældre og nyere Tid. En Mængde berømte Talere, blandt hvilke Dr. Windthorst og Frih. v. Schorlemer-Alst, have lovet at give Møde. Forsamlingen vil sandsynligvis blive overordentlig glimrende og talrig.

Køln. Provinsialraadet for *Vincentforeningen* i Rhinpreussen har udgivet sin Aarsberetning for 1885. Foreningens Virksomhed har i Aarets Løb gjort stor Fremgang. Konferensernes Antal steg fra 144 til 152, Medlemmernes fra 2697 til 2859, de passive Medlemmers og Velgjørernes fra 11,377, til 11,499 de understøttede Familiers fra 2323 til 2664. Indtægten ved de sædvanlige Konferents-Kollekter steg fra 34,172 Mark til 36,089 Mark, *Total-Indtægten* fra 161,172 Mark til 175,868 Mark; *Udbifterne* fra 126,168 Mark til 135, 319 Mark. Som et overordentlig nyttig Middel, til at hæve den religiøse og sædelige Nød, anbefaledes god Læsning, og flere katholske Søndagsblade og Kalendere o. s. v. indførtes talrigt i Konferentserne. Flere af Konferentserne modtog i Aarets Løb betydelige Gaver fra navngivne og anonyme Velgjørere.

Belgien. Ved Kammervalgene have Katholikerne vundet en fuldstændig Sejr. Det revolutionær-liberale Mellemparti er ødelagt. Det drejer sig nu om en Kamp mellem det radikale revolutionære Parti og den konservative Katholicisme. I mange Aar vexlede et *liberalt* Regimente med et *katholsk*. Men siden 1878 har Liberalismen misbrugt Magten i Belgien paa en saa brutal Maade, især ved *Skolernes* fuldstændige Verdsliggjørelse, ved Undertrykkelse af enhver religiøs Følelse og ved at lænkebinde Gejstligheden, at der nødvendigvis maatte indtræde en *Forandring* selv hos de lunkneste katholske Vælgere. Dertil kom den *ødsle* Maade, paa hvilken Statens Penge bortkastedes til religionsløse Skoler, som havde en vældig Deficit til Følge.

Et Forbitrelsens Skrig gik igjennem hele Landet paa Grund af det *liberale Tyranni*. De liberale Tyranner, som sendte Pavens Gesandter ud af Landet og ophævede Gesandtskabet ved den h. Stol, søgte at befæste deres Regimente ved at *beskjære Valgretten* tre Gange. Men det glippede. Allerede for to Aar siden,

da den ene *Halvdel* af Kammeret skulde fornyes og de Liberale havde 15 til 16 Stemmer Majoritet, faldt samtlige Liberale igjennem med Undtagelse af en, og Katholikerne opnaaede, i et Kammer paa 138 Medlemmer, en Majoritet af *34 Stemmer*. Den katholske Valgsejr var en Kvittering for det liberale Skoletyranni og for de bortødslede Skatter.

Ved den *anden* Kammer-Halvdels Fornyelse har Liberalismen atter tabt. Af de 69 fratrædende Deputerede hørte 49 til det liberale, 20 til det katholske Parti. De liberale tabte 11 Pladser i første Valggang. Det belgiske Kammer talte hidtil blandt 138 Medlemmer, 71 katholsk-konservative, 15 katholsk-uafhængige og 52 liberale Medlemmer. For Tiden tæller Kamret 98 *Katholiker*, de Liberale kun 40 Medlemmer. *Liberalismen* i Belgien, som *Frimureriet* havde valgt til Prøveland, er altsaa dømt, og hele Frimureriet har derved lidt *et fuldstændig Nederlag* i Belgien. Ved Katholicismens Undertrykkelse har Liberalismen gravet en Grav for sig selv. Imidlertid have de radikale og anarkistiske Bestræbelser vundet et stort Terrain, som forhen beherskedes af det liberale Bourgeoisie, og den konservative Regering staar foran en stor og ydert vanskelig Opgave. Den skal skabe en ny Samfundsorden i det sociale og politiske Chaos, som den liberalrevolutionære Retning har fremkaldt. Striker og anarkistiske Bevægelser høre til Dagens Orden og en *almindelig Arbejdsstandsning i hele Landet* er fornylig bleven anbefalet paa en Arbejder-Kongres i Bryssel, saa hele Situationen er meget usikker. —

Program

for Deltagerne i Turen til Odense i Anledning af
den h. Knuds 800 aarige Jubilæum.

Billetten, Tur og Retur gyldig for 5 Dage, koster 5 Kr.

Fællesafrejse **Frødag d. 9. Juli**, Aften Kl. 7.20.

Ankomst til Odense henimod Midnat.

Lørdag d. 10. Juli stille hh. Messer fra Kl. 6—8, under hvilke de Troende kunne annamme den h. Kommunion.

Kl. 10 Pontifikalmesse med Prædiken.

Efter samme fælles Besøg ved den h. Knuds Relikvier i St. Knuds Kirkes Krypta.

Derefter serveres i Præstegaarden en Dejeuner à 1 Kr. Kl. 3 Festandagt.

Kl. 5 Skovtur til Fruens Bøge, hvor der kort efter Ankomsten holdes Festmaaltid à 2½ Kr.

Det staar selvfølgelig enhver frit for, om han vil tage Del i Dejeuner og Festmaaltid, eller ikke; men for tids nok at erfare Antallet, bedes de, der melde sig til Turen, samtidig erklære sig i saa Henseende.

Efter Festmaaltidet samles alle Festsdeltagerne til fælles Underholdning.

Afrejsen fra Odense kan finde Sted naarsomhelst, dog maa den ske forinden de 5 Dage ere udløbne. Anmeldelsen hos et af de undertegnede Komitesmedlemmer, afsluttes Aften d. 4. Juli.

J. Braun. F. Jensen, C. L. Günther. F. Grünwald.

Kirkelig Kalænder.

Søndagen den 4. Juli. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte og Mariæ Besøgelse. — **5. M.** Cyrillus og Methodius, Biskopper, Slavernes Apostle. — **6. Ti.** Oktav af Petri og Pauli Feat. — **7. O.** (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **8. To.** Elisabeth, Dronning og Enke. — **9. F.** Martyrerne i Gorkum. — **10. L.** Felicitas og hendes syv Sønner, Martyrer.
Søndagen den 11. Juli. 4. Søndag efter Pintse. Veronika. Jomfru.

Mødreforeningen. Tirsdagen den 6. Juli Kl. 8 ¼ læses den h. Messe for Foreningen

Torsdagen den 8. Juli Kl. 8¼ lader Elisabethforeningen læse en h. Messe for afgangne Frk. Therese Capozzi.



At min kjære Mand, Skrædermester ADAM SCHUR, Lørdagen den 26. Juni er afgaaet ved Døden i en Alder af 56 Aar, bekjendtgjøres for deltagende Slægt og Venner af hans Hustru, Børn og Svingersøn.

CAROLINE SCHUR. GEORGINE SCHUR.

THEODOR SCHUR. O'THILIE ANDERSEN, f. Schur.

HENRI ANDERSEN, Murer.

Unio. Onsdag den 7. Juli Keglbanens Aabningsfest med Illumination og bengalske Blus.

Dersom Bladet skulde udeblive paa Grund af det nye Buds Ukjendtskab med Forholdene, bedes man henvende sig, helst skriftlig, til Expeditionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade 64, 1. S.

N^o. 28.

Søndagen den 11. Juli.

1886.

Indhold: Sct. Knud. Den danske Martyrkonges, Knud den Helliges 800 aarige Jubilæum. Frihed, Lighed, Broderskab. Kirkelig Kundgjørelse.

Sct. Knud.

Mel.: Vift stolt paa Kodans Bølge.



ær hilset *Knud* du fromme
i Fredens Hvilested;
sign os, som til dig komme,
for Tid og Evighed!
Hid over salte Bølger
vi drog med Danebrog,
dets lyse Kors os følger
paa helligt Pilgrimstog.

Til *Odense* vi fore
 en mild Skjærsommernat
 at skue *Danmarks* store,
 saa længe glemte Skat.
 Nu lyser Julisolen:
 den store Dag oprandt,
 da *Knud* paa Kongestolen
 sin Martyrkrone fandt.

Frisk blomstrer, *Knud*, dit Minde
 trods ottehundred' Aar,
 dit Navn skal for os skinne,
 saa længe Korset staar.
 Mens Salmetoner svinge
 sig op til Himlens Gud
 og Kirkeklokker ringe,
 vi mindes hellig *Knud*.

Du tilgav dine Fjender,
 og under fremmed Tag
 du hviler tryk blandt Venner
 til Dommens store Dag:
 Vort Mønster skal du være
 i Livet som i Død,
 at ligne dig er Ære
 og giver Hvile sød.

Den danske Martyrkonges, Knud den Helliges 800 aarige Jubilæum.

Den 10 Juli 1886 er en mindeværdig Dag for vort Fædreland. Om end Slægt følger paa Slægt, og Menneskelivet, paavirket af Tidens Kulturstrømninger, idelig bearbejdes og omstøbes, saa vil dog det blodige Drama som den 10. Juli 1086 fandt sin Afslutning i Sct. Albani Kirke i Odense, finde Gjenklang, saa længe Danmark staar, i ethvert dansk Hjærte og opfyldte det med Beundring for den store og ædle Konge, som vel faldt i Kampen mod de onde Magter; men, idet han segnede under Mordernes Hænder, tillige beseglede Troens, Frihedens og de kristelige Ideers Gjennembrud og Sejr i Danmark.

Men hvorfor staar da ikke Sct. Knuds 800aarige Jubilæum som en Højtidsdag, der mindes i By og Land, hvorfor lytte vi forgjæves til Kirkeklokkernes Klang, der giver Gjenlyd af Eftertidens Tak til Fortidens store Banebryder for Religionens og den kristelige Kulturs ophøjede Idealer, hvorfor strømme ikke Tusinder og atter Tusinder, som i fordums Dage, til det mindeværdige Sted, som Martyrkongen vædede med sit Blod, hvor han vandt den største Sejr, der kan falde i en Kristens Lod, — til hint Sted, hvor han efter Kampens blodige og dog sejrriege Udfald fandt sit sidste af hele Norden hædrede Hvilested? Vi spørge og Historien svarer os. I fem Aarhundreder var Sct. Knud hele Danmarks almindelig anerkjendte og ærede Skytshelgen; hvad Sct. Olaf var for Norge, hvad Sct. Erik senere blev for Sverrig, det var, og det endnu i højere Grad, Sct. Knud for Danmark. Fra Øst og Vest, fra Nord og Syd saas i Midsommertiden talrige Skarer strømme

hvert Aar den 10. Juli til Odense By, og Fruekirken, nu Sct. Knuds Kirke, gjenlød af Pilegrimmenes Lovsange og Bønner. Bisper og Præster, Adelige og Borgere, Høje og Lave fyldte Odense By's Gader og Kirker og kappedes om at betræde Lønkirken, der gjemte de hellige Levninger.

Da forstummede pludselig Lovsangen, Pilegrims-togene standsedes og de hh. Levninger forsvandt i hemmelige Gjemmer! En ny Aand var dragen ind i Landet; „Reformationens“ kolde Vindpust udslykkede Helligdommens Ild. Sct. Knud blev glemt! Der var System i „Reformatoreernes hele Optræden; paa Glemselen fulgte Angreb. En kritikløs og partisk Historieskrivning fik den Opgave tildelt, at bræmme Glemselens Slør med Tyraniets og Despotismens Islæt. Og atter henrandt der en Tid; Historieskrivningen begyndte at øve Nemesis mod Forgængernes Bigotteri og Obskuran-tisme; Sct. Knuds Helgenskrin kom atter frem for Dagen. Vel vare Prydelserne forsvundne, men det som er kostbarere end Guld og Ædelstene, Ærefrygten og Beundringen for den ædle Kongeskikkelse vendte tilbage, en haabefuld Bebudelse om, at Historiens Nemesis vil fortsætte sin Gang og gjengive Danmarks største og ædleste Konge den Rang der tilkommer ham i alle Danskes Hjærter.

Vi Danmarks Katholiker ville ikke slippe den Skat, som vore Forfædre have efterladt os; trods det 19. Aarhundredes Kultur ville vi ikke glemme, at vi staa paa vore Forfædres Skuldre, og at Troens Heltekraft og Kjærlighedens Ild i de henrundne Tider vedbliver at være et lige nødvendigt Eje for os, lige nødvendigt som en Ledestjerne for os, for at trodse vor Tids blaserede Vantro og voxende religiøse Forvirring, som det var nødvendigt i Middelalderens stormfulde Tider, for at tæmme Lidenskabernes ustyrlige Magt.

Men Troens Heltekraft og glødende Begejstring, Kjærlighedens alt overvindende Magt, denne staalsatte

Villie, som gjør, at man sætter alt ind paa, hvor det gjælder om at opnaa det Højeste og Ædleste, Guds Ære og Menneskenes Saliggjørelse — hvor finde vi alle disse Dyder, som hæve højt op over Døgnets Jammerlighed og Usselhed, fyldigere og herligere repræsenterede end netop hos Sct. Knud, vort Lands ophøjede Skytshelgen!

Det er ikke vor Agt her at udkaste hans Levnetsbillede. Kun med nogle faa Træk ville vi forsøge at tegne dette herlige Billede, som den 10. Juli straalere os imøde fra den stille Lønkirke i Odenses fordums katolske Kathedral.

De gamle Krøniker skildre os Sct. Knud som en ægte nordisk Kongeskikkelse, skøn og tapper, majestætisk og ærefrygtindgydende. Det gamle Vikingeblood rullede endnu i hans Aarer, men Kristi Aand havde forvandlet dets Ustyrlighed til heltemodig Kraft mod alt Ondt og Lavt. Kong Knud var en helstøbt Personlighed; hans Tanke var klar, hans Aand rig og lys; han vidste, hvad han vilde, og han vilde hvad han vidste. Derfor træder han os i al sin Færd imøde som den harmoniske Personlighed, som den overlegne Aand, som den ydmyge Hersker, der i klar Erkjendelse af den foreliggende store Opgave med ubøjelig Energi og med ægte Kristensind skrider til en fuldstændig Omdannelse af Samfundets Forhold, til en Udfrielse af al den tidligere Tids Sneverhjærtethed og Vilkaarlighed.

Hedenskabet var i Begyndelsen af Sct. Knuds Regeringstid vel overvundet, men ikke tilintetgjort; dets gamle Aand sporedes endnu tydeligt i alle Livets Forhold. Sct. Knud raadede Bod derpaa. Svarende til Gudsfreden i andre Lande, indførte han Helligfred i Danmarks Rige, saa at ingen Kamp turde finde Sted paa de hellige Tider fra Advent til 12 Dage efter Jul, og fra Fastetidens Begyndelse indtil 8 Dage efter Paaske samt i Pintseugen og paa de øvrige Festdage. Med sin

kongelige Myndighed hævdede han disse Forskrifter, hvis fulde Værd først da bliver indlysende, naar vi se hen til den gamle Skik, at enhver 'lille Høvding greb til Vaaben, naar han følte Lyst dertil og var mægtig nok. Med kraftig Haand værnede Kongen om Landefreden. „Det er vel og ret,“ siger Jyske Lovs Fortale, „at Frygt for Høvdingen og Landets Vedtægt forhindrer dem i at handle ilde, hvem Guds Frygt og Kjærlighed til Retten ikke kan lokke“. Knud var den første Konge, som optog denne Tanke i hele sit Omfang, han tvang de Uretfærdige til Rettergang og straffede de mægtige Ufredsmænd, som hidtil ikke havde fundet nogen Overmand. Med sin ubestikkelige Retfærdighedsfølelse, som hvilede paa Troens Grundlag, med sit klare Blik paa den kristelige Idees Fordringer, undertrykkede Kongen den gamle nationale Skik, som stod i Modstrid med al Retsfølelse, at den Anklagede kunde frikjendes ved Fællesed af Venner og Slægtninge. Det var en Misbrug af Eden og en Prisgivelse af den Forurettedes Sag og Samfundets Sikkerhed. Ved sandsynligvis allerede den Gang at lægge Afgjørelsen i Hænderne paa Nævninger, der kunde granske Sagen uafhængig af Parterne, byggede han en ny og sikrere Grundvold for Rettergangen, og ramte navnlig de Store og Mægtige, som hidtil lettest havde kunnet unddrage sig Retfærdighedens Fordringer.

Ikke alene vidner dette om Sct. Knuds Fremsyn, men vi kunne i denne banebrydende Omordning sikkert ogsaa tillige øjne en af de væsentlige Aarsager, hvorfor mange af Landets Stormænd, som endnu vare halve Hedninger, pønsede paa en Lejlighed til at blive af med denne Retfærdighedens ubestikkelige Haandhæver.

Men Sct. Knuds Omsorg for de Undertrykte strakte sig endnu videre. Den omfattede Enkerne og værge-løse Børn, de Fattige og alle som vare indvandrede fra fremmede Lande. I den nationale Bevidsthed fandtes

der ingen Ret for alle disse Samfundsklasser. Det var gammel Folkeskik her i Norden, at den Fremmede var retsløs og værgeløs, men Kong Knud gjorde gjældende, at enhver Fremmed skulde modtages som en Broder og nyde Godt af Kristenlands Fred og Værn. Trældommen var endnu i Hævd i hele Landet, og selv den frigivne Træl kunde efter sin Herres Forgodtbefindende atter gjøres til Træl igjen; men Sct. Knud bestemte, at den Frigivne skulde stilles lige med den Fribaarne og aldrig blive Nogens Træl igjen; hans Frihed skulde lyses ved Kirken til Guds Ære og Kristendommens Stadfæstelse.

Ved Mindet om disse Lovbestemmelser, der som et befriende Pust fore hen over Datidens bundne Samfundsforhold, tager det sig besynderligt ud, naar visse Historikere have villet fremstille Sct. Knud som en Tyran og Despot. Men forklarligt finde vi det derimod, at fremforalt Kjøbstæderne satte Pris paa Sct. Knud og ærede ham som deres Gilders særlige Helgen; det var en fortjent Hyldest, thi i Virkeligheden havde Kongen muligjort den fri Udvikling af Borger- og Haandværksstanden.

Med Trofasthed hjalp Gejstligheden Sct. Knud ved Gjennemførelsen af hans nye Ideer til Samfundets Omdannelse. Sjældent møder os i Historien denne inderlige Samklang mellem Stat og Kirke, mellem Konge og Bisp, som vi finde den her i Landet i Sct. Knuds Regeringstid. Ligesom Kongen havde en klar Erkjendelse af, at Gejstligheden ene var istand til at støtte hans banebrydende Omdannelse af Samfundet i kristelig og human Retning, ligesom han selv var et trofast Barn af Kirken og holdt Præsterne i Ære som Guds Tjenere og Forvaltere af de hh. Hemmeligheder, saaledes var det ogsaa hans Villie, at deres Stilling skulde være agtet og uafhængig, for at de frit og uden menneskelige Hensyn kunde røgte deres hellige Embede. Hidtil havde Præsternes Stilling ofte været meget svævende

og usikker; afhængige af deres Jordlod eller tilfældige Ydelser, vare de i højeste Grad afhængige af deres Sogne; lønnede efter deres Sognefolks gode Villie, maatte det være en Fristelse for dem at være disse til Behag i højere Grad end Kristendommens Tarv tillod det. Kongen forandrede med ét Slag denne mislige Stilling. Ved at udstyre Gejstligheden og Kirkerne med de fornødne og sikre Indtægter, henstillede han den som en uafhængig Stand. Først fra dette Øjeblik af viste den sig fuldtud som den af Gud beskikkede Bærer af kristelig Kultur og Civilisation. Kongetronen fandt i den sin mest erfarne Raadgiver, sin kraftigste Støtte mod de Stores vilkaarlige Overgreb; Kunst, Videnskab, Haandværk og Agerdyrkning sin mægtigste Velynder; Folket sin kraftigste Forsvarer mod alle Overgreb.

Vi tage næppe Fejl, naar vi tilskrive Sct. Knuds fremsynede Initiativ det stærke Opsving, som Kirkelivet og Menneskelivet i Danmark snart tog i alle Retninger. Uden Knud vilde vi næppe kunde regne Bispeskikkelser som Andreas Sunesøn og Absalon blandt Hierarkiets Rækker, uden Knud vilde næppe en Saxo Grammatikus være fremstaaet, for at indfatte vore Forfædres berømmelige Gjerninger i sin herlige Danmarkshistories Ramme, uden Knud vilde næppe saa mange kæmpe-mæssige, ærværdige Domkirker her i Landet vidne om Middelalderens glødende Trosbegejstring og beundringsværdige Daadskraft.

Man har i sin Tid forsøgt at lægge Sct. Knud for Had, ved at tilskrive ham Tiendens Indførelse ved Tvangsmidler. Det savner al Hjemmel. Vistnok saa han i den kirkelige Tiende, i Overensstemmelse med hvad der fandt Sted i allerede tidligere kristnede Lande, et af de bedste Midler til at fremme de højeste aandelige Interesser; men han var saa langt fra at indføre den ved voldsomme Tvangsforanstaltninger, at han kun øvede den Tvang, som Kongen altid kunde øve for at fremme sin Villie; han gav selv et godt Exempel, og

nødte alle dem, der besadde Kongsgaardene og saaledes var afhængige af ham, til at følge det.

Dette Exempel, som blev givet af Kongen, kunde med Tiden ikke forfejle sin Virkning. Sct. Knud viste sig atter her som en af de sjeldne Regenter, der snarere søgte at herske og virke ved deres Liv end ved deres Magt.

I Stedet for at hænge os fast ved de forslidte Anklager mod Kongens Tyranni, ville vi hellere glæde os ved det Syn, som den ungdomsfriske og fra sine Lænker befriede kristne Kirke byder os i hine Dage. Med Glæde vandrer vort Blik fra den ene herlige Stenkirke til den anden, som de rejste sig under Sct. Knuds stadige Beskyttelse og kraftige Hjælp. Den 25. August 1081 højtideligholdtes Roeskilde Domkirkes Indvielsesdag, og uden Tvivl indførtes paa samme Dag den h. Pave Lucius' Hoved i Kirken, for at denne Helgenmaatte være Kirkens Hovedpatron. Snart sluttede sig dertil Fruekirkerne i Roeskilde og Ringsted samt Mikkelskirken i Slagelse. I Lund kunde den herlige Vor Frue- og Sct. Laurentiuskirke indvies den 21. Maj 1085. Ligesom Roeskilde Domkirke blev ogsaa denne Landets fornemste Kirke rigeligt udstyret med Gods; i Gavebrevet, som er det ældste danske Diplom, hvis Ordlyd er opbevaret indtil vor Tid, betegner Kongen sin Gave til Kirken som en Gave til Kristi rene og evige Brud. Bygningen af en ny Fruekirke i Odense afsluttede Knuds betydningsfulde Virksomhed paa dette Omraade; den ædle Bygherre ahnede vel ikke, at den efter sin Fuldendelse skulde optage hans hh. Levninger indenfor sine Mure, og at den gennem mange Aarhundreder som Landets Nationalhelligdom aarlig skulde drage utallige Skarer af Landets Børn didhen til fælles Lov og Bøn.

Vi have villet dvæle ved den ovenomtalte Side af Sct. Knuds Virksomhed, for at klarstille hans Betydning som den store og velgjørende Regenerator af de

forefundne Livsforhold, som den klartsynede kirkelige og politiske Lovgiver, der i Opfattelse og Virkeliggjørelsen af de ædleste Tanker og Idealer er et Aarhundrede forud for sin Samtid, men derfor ogsaa høster Miskjendelse og Modstand fra deres Side, som hænge sig fast i den tilbageskuende Betragtning af de hidtil gjældende, om end raadne, Forhold.

Skulde vi endnu fremdeles give et Bidrag til vor h. Konges Karakteristik, saa vilde vi forgjæves lede efter mere prægnante og slaaende Udtryk for at tegne hans Billede, end vi finde i den herlige Skildring, som Gehejmearkivar *Jørgensen* udkaster af Knud i sit store Værk „Den nordiske Kirkes Grundlæggelse.“ „Mere end Nogen Anden her i Norden blev Sct. Knud en Bærer for den almindelige Kulturs og Kristendommens rent humane Fordringer, det Aandeliges Højhed og Forret ogsaa i Samfundet. Jo mere vi gjøre os fortrolige med Tidens Vilkaar og denne Mands Stræben, desmere maa vi beundre den Klarhed, hvormed han opstiller sit Maal, den Sikkerhed, hvormed han styrer henimod det, og det Heltemod, hvormed han bærer sin ulykkelige Skæbne. Ingen kunde med større Ret stilles op ved Siden af hellig Olaf end denne Konge, der brød sit Folks fejge Modstand mod de ædleste Tanker i den „nye Sæd,“ og ingen Mand kunde have større Adkomst til at kaldes Danmarks Skytshelgen end denne, der tvang sine lunkne Landsmænd til at være „varme eller kolde,“ til at være Kristne ikke blot af Navn, men ogsaa af Gavn.

„Stærke Lidenskaber havde han arvet efter sin Fader. . . . Men han lærte at blive Herre over sig selv, før han sattes til Herre over Andre; han holdt sit urolige Sind i Tømme ved Faste og Bøn. Ælnoth skildrer ham efter de Samtidiges Beretning som en ung Mand af stor Skjønhed, med et kongeligt Aasyn og livlige Øjne; han var djærv i Vaabenfærd som i Sind, af skarp Forstand, tankerig og veltalende. Som

Konge var Knud ren af Sæder og et Mønster for sit Folk; han ægtede *Edele af Flandern*, om hvem Ælnoth siger, at hun svarede til sit Navn, og han viste hende ubrødelig Troskab. Mod Gud og Kirken var han hengiven og ydmyg, en alvorlig Kristen, stræng mod sig selv, mild og skaansom mod de Svage og Ringe. Vi finde alt hos ham den vidunderlige Blanding af ydmyg Fromhed og uforfærdet Ridderaand, der er Korsfarernes Særkjende, og vi finde den Selvbeherskelse, den Tankeklarhed og den Tro paa Ideernes Magt, der til enhver Tid og hos ethvert Folk er Mandens højeste Roes.“

Dette er et fuldtro og sanddru Billede af den herlige Drot, som den 10. Juli staa lyslevende for vort Øje i sin sidste heltedige og med Martyrdommens blodige Krone beseglede Kamp mod Lidenskabernes løsladte Elementer. Enden svarer ikke blot til hele hans Livsfærd, hans sidste Øjeblikke vise hans Værd i kristelig Forstand i et ulige højere og klarere Lys, end hele hans Livsgjerning vilde have været i Stand til. Sct. Knud dør med Bevidsthed som Martyr, som et Offer for sit Folk. Han kunde have søgt Døden i Kampen, han kunde have frelst sit Liv ved Flugt; han valgte ingen af Delene, men bragte Gud sit Livs Offer for det Folk, som han elskede, men som han endnu ikke i dets Helhed havde kunnet bringe til at værdsætte Troens kostbare Skat. Og Gud modtog hans Livs Offer; thi som Regnskylllet slukker Ildens voldsomme Hærgen, saaledes slukkede Sct. Knuds Martyrdød Folkets Hævntørst og Vedhængenhed ved Hedenskabets Minder. De samme Jyder, som havde overbudt hinanden i Trusler og voldelig Adfærd mod Kongen, saa's allerede nogle Aar efter hans Død drage i Pilegrimstog til hans Grav, for at bede og lovsynge.

Uvilkaarligt dvæler vort Blik ved den herlige Kongeskikkelse i Sct. Albani Trækirke, da det sidste afgjørende Øjeblik stundede til, og hans Kongekrone

og Scepter faldt i Støvet. Det er ikke nødtvungent og ufrivilligt, at han skilles fra dem, — frivilligt nedlægger han dem ved den Korsfæstedes Alter, med frejdig Hu hæver han sine Tanker paa Kong Davids Salmetoner op til den Allerhøjstes Trone, af Hjærtet tilgiver han, den djærve Kæmpe med Nordens Vikingeblood i sine Aarer, sine Dødsfjender, af hvilke dog den Ene, Blakke, ved Historiens Nemesis bliver brændemærket som et Symbol paa Træskhed. I andægtig Annammelse af de hh. Sakramenter og i fuld Fortrøstning til Herrens naaderige Forbarmelse segner hellig Knud ned foran Alteret med korslagte Arme, for endnu efter Døden at prædike, hvad han i Livet havde bekjendt: Jesus, dig lever jeg, dig dør jeg, din er jeg i Liv og Død! — At alle Kongens Mænd, med Kongens Broder Bent i Spidsen, frejdig gik i Døden for en saadan Drot, ligesom fordem Rolf Krakes Kæmper, hvem vilde vel finde det forunderligt? Men vi, Danmarks nulevende Katholiker, kunne hengive os til uskrømtet Glæde og Fryd, naar vi paa den 800 aarige Jubilæumsdag med fornyet Taknemmelighed mindes, at Gud har givet vort Land og Folk en saadan Skytshelgen!

*

*

*

Saa ruster Eder da, alle katholske Mænd og Kvinder i Danmark til at mindes den store Højtidsdag. Eders Ærefrygt for den katholske Fortids hellige Arv vil lære Eder at holde den i Hævd. Ingen holde sig fjærn, hvor baade Historien og Kirken taler med lige kraftig Røst, mindende om de svundne Tiders Kjærlighed og kirkelige Glans, pegende paa den forøgede Betydning, som Sct. Knud atter faar for os i den nærmeste Fremtid. Hvo som evner det, slutte sig til det Valfartstog, som fra Øst og Vest nærmer sig den gamle Odense By, for at optage og fortsætte Fædrenes Traditioner; hvo som er bundet til sit Hjem, slutte sig til Festdagens Tanke og sende i sin Hjemstavns Kirke fælles Bøn op

til den Allershøjstes Trone, med Taksigelse for, at Han har givet Danmark denne Skytshelgen og mægtige Forbeder. Naar Verden festligholder sine politiske og literære Celebriteters Jubilæum, saa ere vi langt fra at se skjævt dertil, men det maa heller ikke være os forment at finde i den kristne Tro og i Menneskehjærtets Trang et langt kraftigere Motiv og en lydeligere Opmuntring til at give Kirkens Troshelte den Ære, som tilkommer dem. „Gud er vidunderlig i sine Hellige“; — „en Retfærdig skal være til en evig Ihukommelse“. Vi ville derfor heller ikke slippe det faste og uryggede Haab, at hine Tidsaandens Skyer, som for en Tid have formørket og sværtet vor Skytshelgens Billede, ved Guds Forsyns-Haand paa den belejlige Tid skulle spredes, saa at fra By og Land i gamle Danmark atter høres den fælles Bøn:

*Sancte Canute, ora pro nobis!
Hellige Knud, bed for os!*

h.

Frihed, Lighed, Broderskab.

(Sluttet.)

Et Par af disse Broderskabs-Helte, af disse ædle Skikkelser, hvis Glans omstraalede hele deres Tid, vil jeg kortelig henvise til. Der straalers f. Eks. i det 13. Aarhundrede en af den katholske Kirkes Yndlings-skikkelser, den h. Elisabeth af Thyringen. Som Fyrstinde har hun delt sit Brød med de Trængende og hjulpet utallige Mennesker ud af Nød og Elendighed, som kun Faa. Den h. Franciska Romana, som døde 1440, straalende ogsaa som et Mønster paa virksom Kjærlighed til Næsten. Ved Begyndelsen af det 15. Aarhundrede møde vi den h. Vincents Ferrerius, som ofrede hele sit Liv i Næstens Tjeneste, grundlagde

Hospitaler, underviste Børnene og drog omkring og forkyndte Evangeliet. I det 16. Aarhundrede stode vi paa den herlige Skikkelse, Jesuiten, den h. Frants Xaverius, Indiens og Japans store Apostel, som i Aaret 1552 med heroisk Kjærlighed hengav sit Liv for sine Brødre.

Den h. Johannes af Gud († 1550) og Majlands store Ærkebiskop, den h. Karl Borromæus († 1584) vare hans Samtidige. Begge stræbte de i haarde Tider, at blive ligesom Paulus „alt for alle“. I det 17. Aarhundrede møde vi den herlige Helt i Kjærligheden til Næsten, den store, hellige Vincents af Paul († 1660). Hvad har ikke denne Mand alene bragt i Stand og udrettet! Man maa læse hans Liv, for at se, hvad ægte kristelig Broderkjærlighed formaar! Og netop i vore Dage har han faaet en Efterfølger, der ligesom en Vincents har udrettet det Utroligste, for at lindre fremmed Nød. Det er en fattig Præst i Turin, som kalder sig Don Bosco. Med opofrende Kjærlighed har han taget sig af de fattige, forsømte og forladte Drengede i Byen og tillige grundlagt saa mange andre Anstalter i andre Lande, at allerede over 100,000 Drengetakke ham for en god Opdragelse og en dygtig Uddannelse. Haandværk, Videnskab, Kunst, Alt dyrkes i hans Anstalter, for at fattige Børn maa blive uddannede til dygtige, brugbare og nyttige Mennesker.

Hvor finder man vel ellers, udenfor den rette, ægte, sande Kristendom, saadan et „Broderskab“, saadan en Broderkjærlighed? Sikkert ikke hos hine, som have taget Munden saa fuld af „Humanitet“, „Folkets Vel“, „Kvindens Emancipation“, „Lighed“, „Broderskab“ og hvad alle de kjønne Mundfulde ellers hedde, og som samtidig rakke ned over Kristendom og Gøjstlighed. Var den Fattige blot ikke saa gjennehløjet af en hade-fuld Presse og derved saa opfyldt af Fordomme mod alt, hvad der hedder Kristendom, vilde han blot tænke og undersøge en Smule selv, i Stedet for blindt hen

at lade sig lede af „sin Avis“, vilde han snart opdage, hvor det sande, ægte *Broderskab* er at finde.

Fuldkomment vil det aldrig blive her paa Jorden. Verden er og bliver en Jammerdal. — Heller ikke den attraaede Fremtidsstat, som man drømmer saa meget om i vore Dage, vil hidføre fuldkomne Tilstande! Synden lader sig ikke banlyse fra Verden, og dens Følger ere Sygdom, Død og Elendighed; hvad Folkets moderne „Lyksaliggjørerere“ bedst formaa at banlyse, det er Kristendommen; hvad der bedst er i Stand til at trøste i Nød og Elendighed, er atter Kristendommen, ikke blot ved lindrende, hjælpende Kjærlighed, men ved Haabet om en evig Gjengjældelse for enhver Lidelse, der er baaret med Taalmodighed, ved Haabet om et evigt, saligt Liv i Faderens Bolig, hvor det himmelske Riges Borgere som Børn af en og samme Fader i Sandhed ville blive Brødre og forherligede i evig Glæde.

„*Salige*“, priser Kristendommen „de Fattige“, *salige* de Sørgende, *salige* de Lidende, thi de skulle trøstes; „Gud vil aftørre enhver Taare af deres Øjne, Døden skal ikke være længere, ejheller Sorg eller Klage eller Smerte.“ Gud er selv bleven fattig og han har derved hævet Fattigdommen højt og lært de Rige, at de i Sandhed skulle elske de Fattige som deres *Brødre*; de Fattige derimod har han prist salige og gjort dem rige ved Haabet om en overvættets rig Belønning og retfærdig Gjengjældelse. „Fryder og glæder eder, thi eders Løn er stor i Himlen“; thi „denne Tids Lidelser ere at agte for Intet mod den Herlighed, som skal aabenbares paa os.“ Altsaa „*Frihed*“ og „*Broderskab*“, men *Frihed* som *Guds Børn*, og *Broderskab* i *Kristi Aand*.

Kirkelig Kundgjørelse

for alle

Præfektorets Katholiker.

Det er mig en stor Glæde at kunne meddele, at den hellige Fader, Pave Leo XIII., i Anledning af vor Skytshelgen, Martyrkongen *Sct. Knuds 800-aarige Fu-*

bilæum den 10. Juli paa mit Andragende har tilstaaet vort Præfektur følgende to store Gunstbevisninger:

- 1) har den h. Fader i en Audients, som fandt Sted den 13. Juni 1886, forundt alle Sækular- og Regularpræster i Danmark Ret til hvert Aar den 2. Marts at fejre *Karl den Danskes* (Caroli Boni) Festdag som *duplex majus*, med det samme Officium og den samme Messe, som den 14. August 1883 af den h. Fader bevilgedes samtlige belgiske Dioceses.
- 2) har den h. Fader ved Reskript af 27. Juni 1886 tilstaaet en fuldkommen Aflad til alle de Troende i Danmark, som i Aar i Sct. Knuds-Jubilæums-oktaven fra den 6. til den 13. Juli inkl., med et bodfærdigt Sindelag og efter værdig Annammelse af *Bodens* og *Alterets hh. Sakramenter* aflægge et andægtigt Besøg i deres vedkommende Sognekirke for der at bede for Troens Udbredelse og efter den h. Faders Mening. Denne Aflad kan (per modum suffragii) paa Forbøns Maade tilvendes de arme Sjæle i Skjærsilden, men kan forøvrigt kun vindes én Gang.

Idet jeg herved bringer disse to Gunstbevisninger fra vor h. Faders Side til almindelig Kundskab, tvivler jeg ikke om, at vor Glæde over det forestaaende Jubilæum derved vil faa forøget Væxt, og at vi med den hjærteligste Taknemlighedsfølelse mod vor Kirkes Overhoved for den os beviste Gunst, tillige ville bestræbe os for at drage den rigeligste Frugt af den dobbelte Gave, som vor Skytshelgens Jubilæum giver vor h. Fader Anledning til at berige os med.

Kjøbenhavn, den 5. Juli 1886.

Johannes von Euch,
Apóst. Præfekt og Protonotar.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 11. Juli. 4. Søndag efter Pintse. Veronika. Jomfru. — **12. M.** Johannes Gualbertus, Bekjender. — **13. Ti.** Anakletus, Martyr og Biskop. — **14. O.** Bonaventura, Biskop og Kikælærer. — **15. To.** Apostienes Deling. — **16. F.** Karmel-Skapularfest. — **17. L.** Alexis Bekjender.
Søndagen den 18. Juli. 5. Søndag efter Pintse. (I Sct. Ans-gar Kl. 8 Fælleskommunion for Vincentskonferentserne).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktion, Bredgade 64, 1. S.

N^o. 29.

Søndagen den 18. Juli.

1886.

Indhold: Atter et paanødt Selvforsvar. Sct. Knuds Jubilæum i Odense. Efterretninger: Kjøbenhavn, Sverrig.

Atter et paanødt Selvforsvar

eller

Professor Sthyr om Jesuiterordenen.

Ogsaa vi Civilister kjende den strategiske Regel: Ser du dig nødsaget til Tilbagetog, saa dæk det ved en livlig Kanonild. — Hr. Professor Sthyr følger denne gyldne Regel. Han „vil ikke forpligte sig til at værdige „Nord. Ugeblad“ noget Svar“; men, som til Afskeds-hilsen, skjælder han det ud for allehaande, blandt andet bebrejder han det, at det idelig angriber Protestanterne, at dets Tone er baade hadsk og bitter, og endelig at der finder „*behændig Omgang med historiske Bevisligheder*“ Sted.

Paa de to første Sigtelser har Redaktionen allerede svaret i Nr. 27. Den tredje mangler endnu, den er den mest graverende af dem alle og den eneste, som

Professoren paa en Maade søger at begrunde; det vil sige, han henviser til det af ham udgivne „Theologiske Tidsskrift for den danske Folkekirke“ (III. 491 ff.) I dette Fagtidsskrift maa „Nationaltidendes“ Læsere selv efterse Beviset for, at vi gjør os skyldige i „behændig Omgang med historiske Bevisligheder“.

Hr. Professoren angriber nemlig der vort „Paanødt Selvforsvar“ (S. 290. 305 ff.). Han beskylder det for „**Uredelighed**“ i dets motiverede Indsigelse mod Prof. Scharlings Paastand, at „Kirken viste stor Overbærenhed“ overfor Gejstliges og Nonners Synder mod det 6. Bud. Prof. Sthyr mener endog deri at have opdaget en *dobbelt* Uredelighed: en *Fordrejelse* af Prof. Scharlings Ord og en *misvisende Citation* af Helveg.

Den første Anke mod os er den: Ugebladet omskriver Prof. Scharlings Ord: „Kirken viste stor Overbærenhed mod Præsternes Synder“ med: Kirken tillod Præsterne at synde, „hvad Sch. naturligvis ikke har sagt.“

Undskyld, Hr. Professor! Man kan tillade noget paa to Maader, *udtrykkelig*, ved at sige: Gjør det kun, — og *stiltiende*, ved at lukke Øjnene for noget eller se igjennem Fingre med det, ved ikke at forhindre En i, hvad man ser ham gjøre. Kan De eller nogen af de ærede Læsere nu se stor Forskjel mellem: Kirken viste stor Overbærenhed med Syndere — og: Kirken saa igjennem Fingre med dem, gav stiltiende Tilladelse til dem?*) — At vi kun mente en stiltiende Tilladelse, ikke en udtrykkelig, viser Sammenhængen: vi indrømmer S. 307, at en eller anden forsømmelig Biskop kan have „tilladt“ sine Præster at synde; men Ingen vil tro, vi indrømmede, at nogen Bisp havde udstedt den udtrykkelige Erklæring: Hør, mine Præster; I kunne ugenert synde i mit Bispedømme; jeg giver Eder Tilladelse

*) *Molbech*, Dansk Ordb. anfører under „1. Tillade“: At tillade en Udsvævelse eller ikke at hindre den, og at bifalde den, ere tvende forskjellige Ting. *Bastholm*. At tillade kan altsaa være enstydigt med: ikke at hindre.

dertil (!). „Uredelighed“ kan man des mindre anklage os for, da vi ovenikjøbet samvittighedsfuldt citere Professorens *eget*, alt afgjørende Ord: Kirkens store *Overbærenhed*. (S. 306.)

Professor Sthyr's *anden Anke* kan maaske kortest og fuldstændigst formuleres saaledes: Kollega Scharling taler kun om stor Overbærenhed mod Præsternes Synder i den *nærmeste Tid før Reformationen*; og „Redaktionen af Ugebladet kan naturligvis ikke være uvidende om, at han med største Lethed vil kunne dokumentere Rigtigheden af sine Ord“; alligevel henviser De, for at modbevise ham, til hvad Helveg siger om Begyndelsen af *13. Aarhundrede*; „det er jo saa nemt at citere Helveg mod ham, da De jo trygt kan stole paa, at ingen af Ugebladets katholske Læsere ser efter i Helvegs kjætterske Bog.“ —

Men det gjør dog muligvis en eller anden af Ugebladets ikke-katholske Læsere, som Hr. Professoren f. Eks.; var vor Citation uredelig, saa var den ogsaa meget uforsigtig. Men lad os se, hvem der her har syndet.

Hvad „Tonen“ først angaar, saa turde det vel i en Tankeudvexling mellem Dannede anses for uhøfligt at sige til En: *De lyver!* Men Hr. Professorens ordrige og langtrukne Frase: Redaktionen af Ugebladet kan naturligvis ikke være uvidende om, at Prof. Scharling med største Lethed vil kunne dokumentere Rigtigheden af sine Ord, dækker kun daarligt over Tanken: De lyver!

Hvad selve Sagen angaar, da indeholder Prof. Sthyr's Argumentation to Fejl: 1. Professor Sch. havde paastaaet *i al Almindelighed*, at Kirken viste stor Overbærenhed med de Gejstliges Synder. Denne Paastand er efter sin Ordlyd ganske uindskrænket; Sammenhængen indskrænker den til Tiden *før* Luther; ogsaa det ere vi gjerne villige til at indrømme, at den fortrinsvis sigter til den *nærmeste Tid før* Luther, L.'s „historiske Forudsætning“. Men at den *udelukkende kun* gjælder denne

nærmeste Tid, kan ikke indrømmes, tilmed da Prof. Scharling bringer Kirkens foregivne Overbærenhed mod de Gejstliges Synder i Sammenhæng (*Causalnexus*) med den foregivne „Tvang“ til Cølibat,*) d. e. en formelig Cølibatlov, der findes indskærpet allerede i Aaret 306; selve Cølibatet nemlig, er — for at sige det i Forbigaaende — næsten lige saa gammelt som selve Kristendommen.

2. For at bevise, at Kirken ikke viste Overbærenhed, men Strænghed mod Præsternes Synder i alle Aarhundreder indtil Reformationen, citere vi foruden *Tridentinerkonciliet* i selve Reformationstiden, to katolske Videnskabsmænd af ubestridelig Anseelse, *Hefele* og *Laurin*, der anfører Lovbestemmelser om Cølibatet fra Konciliet i *Elvira* (306) til Konciliet i *Basel* (1435), og *Protestanten*, *Danskeren Dr. L. N. Helveg*, den danske Kirkes Historie til Reformationen, Kjbh. 1862. „Det ser jo saa slaaende ud,“ mener Prof. Sthyr, „at føre den protestantiske Kirkehistoriker i Marken imod den protestantiske Professor, og det er jo saa nemt at citere ham; De kan jo trygt stole paa, at ingen af Ugebladets katolske Læsere se efter i Helvegs kjætterske Bog; men slaar man de paagjældende Citater efter, opdager man, at de handle om de bekjendte Tvangsforholdsregler (Lovbestemmelser) fra Begyndelsen af 13. Aarhundrede.“

Vil Hr. Professoren ikke være saa god, at lade være med at lukke Bogen for tidlig, men læse de to Citater helt ud, De vil da opdage, at paa det første Sted, hvor der er Tale om Synoden i Slesvig i Aaret 1222 og som hovedsagelig beskjæftigede sig med Cøli-

*) „At indtræde i Ægteskab var forbudt alle disse, alle Præster og Gejstlige, alle Munke og Nonner, medens Kirken til Gjengjæld viste stor Overbærenhed med deres Forsyndelser.“ Prof. Scharling overdriver her; det var ikke alle Gejstlige, men kun Diakoner og Subdiakoner, der i Følge en alm. Kirkelov vare forpligtede til Cølibat.

batet, tilføjer den protestantiske Historiker: Denne Synodes „Statuter bleve gjentagne og fornyede paa de senere *Koncilier, der afholdtes i det 14. og 15. Aarhundrede*“; og paa det andet Sted, hvor Helveg taler om Kardinal-Legat Ottos Forbud mod Præsternes Ægteskab, tilføjer samme Helveg: „Dette strænge Forbud *gjentoges ofte i senere Synodalbeslutninger*“.

Hr. Licentiaten beskylder os for uredelig Citation. Til Gjengjæld kunde vi maaske tillade os en kort Bemærkning: Hr. Licentiaten henviser selv i „Ogsaa en Erklæring“ til „den udførlige Artikel om Jesuiterordenen i Herzogs Realencyclopædie für protestantische Theologie“ af afdøde Steitz (VI, 608), og han „nærer ingen Tvivl om, at enhver, der vil sammenligne hans korte Fremstilling af Jesuiternes Moral med denne ansete Forfatters, vil indrømme, at hans (Licentiatens) Dom ingenlunde er strængere, men snarere mere maadeholden i Formen, end Steitz's.“ Saare mærkeligt! Kan man da nedsætte en Moral dybere, end Feuilletonisten nedsætter Jesuiternes, ved at sige: „Jesuiternes øverste Pligt skal være den, ubetinget at adlyde sine Foresatte, selv naar de paalægge ham noget, som *strider imod hans Samvittighed*. Gud kan paabyde Løgn, forbyde at dyrke ham og tillade det mest udsvævende Levned; hvad Paven eller Generalen paabyder en Broder, det være sig *Mord eller hvilken som helst Dødssynd*, skal uvægerlig udføres til Guds Ære (in majorem Dei gloriam)!“ Realencyklopædien derimod, der ganske vist ikke er blid i sin Dom om Jesuiterne, siger om dette vigtige Punkt aldeles rigtigt: „Enhver egen Mening eller Dom, der er i Modstrid med den Foresattes, skal fornægtes med blind Lydighed, *saa længe man ikke kan paastaa, at Befalingen involverer en Synd*.“

Her vilde den Formodning næppe være ganske ugrundet eller for stræng, om man antog, at Hr. Licentiaten af den Grund vover Citationen, fordi han mener trygt at kunne stole paa, at Ingen af „Nationaltidendes“

Læsere vil gjøre sig den Umage, at efterse den „udførlige“ Artikel i en tyk, tysk Bog, navnlig siden Professoren og Licentiaten i luthersk Theologi har afgivet den højtidelige Forsikring, at hans Paastande om de slemme Jesuiter for længe siden ere tilstrækkelig godtgjorte! Vi komme herved uvilkaarlig atter til at tænke paa *Josef Görres*: „Enhver Daare, der har slaaget en Krukke i Stykker, kaster Skaarene paa den Skarn-dyngge, hvormed man har overdænget Jesuiterne, vrider Hænderne og raaber: Ogsaa det have de slemme Jesuiter gjort!“ — Dog ville vi hellere antage, at det gik Hr. Professor Sthyr med hans eget Citat, som med vore rigtignok korte Citater af Helveg, at han nemlig, for at bruge hans egne Ord, „havde bedre Ting at bruge sin Tid til“, end til at læse Citaterne *helt ud*.

*

*

*

Førend vi tage Afsked med Udgiveren af „Theologisk Tidsskrift“, maa vi endnu tillade os et Par Strøbemærkninger. I nævnte Tidsskrift (S. 491) tiltræder Udgiveren sin Kollega Scharlings Formodning, at „efter al Sandsynlighed har Dr. Brandes sine mange Citater af Luthers Skrifter fra en eller anden *katholsk* Forfatter, og at *han saaledes* paa Forhaand har faaet en forvrænget Fremstilling af Luthers Lære, der har ledet ham paa Vildspor.“

Kollegialt Sindelag mellem Lærde er jo i og for sig særdeles ros værdigt; men det gaar her saa vidt, at Prof. Sthyr endog bringer sit „sacrificio del' intelletto“ paa det kollegiale Sindelags Alter. Thi han underskriver derved sin Kollegas vise Slutning: Brandes' Luthercitater ere rigtige; Luther har virkelig sagt hvad Br. lader ham sige; men da Br. nedskrev dem, var det ikke en Udgave af Luthers samlede Værker, der laa foran ham, men en anden (hvilken — det har jeg ikke anset det for Umagen værd at undersøge; det er Sagen uvedkommende), men en Bog uheldigvis ud-

given og vel ogsaa forlagt af en *Katholik*. *Altsaa* maa de ganske rigtige Citater dog vel have givet Br. en fuldstændig Forvanskning af Luthers Lære. — Men *habeat sibi*, d. e. Licentiaten maa selv se til, hvorledes han forliger sig med Logiken.

Hvad vi lægge større Vægt paa, er at Hr. Professor Sthyr derved har forpligtet sig solidarisk med Kollega Scharling til *enten at bevise*, d. e. at navngive en Del katholske Skribenter, som Dr. Brandes kunde have faaet sine udførlige rigtige Citater fra og som forvanskede Luthers Lære fuldstændig — eller at *tilbagekalde*. Det var den 16. Maj, at „Nord. Ugeblad“ stillede Hr. Professor Scharling dette Alternativ: enten bevis eller tilbagekald. Han kan ikke undskylde sig med, at han ikke har hørt derom; Hr. Prof. Sthyr har baade i „Theologisk Tidsskrift“ (S. 491) og i „Nat. Tidende“ (Nr. 3642) paa sin Kollegas Vegne kvitteret for Opfordringens Modtagelse; men indtil denne Dag er der hverken bleven bevist eller tilbagekaldt. Nu har Hr. Professor Sthyr, som sagt, paataget sig den samme disjunktive Pligt. Og naar han i „Ogsaa en Erklæring“ siger: at han ikke vil anse sig for forpligtet til „at værdige Ugebladet noget Svar“, fordi han ikke synes om dets Tone, — saa kan det nok imponere og muligvis dupere en Del af Avislæserne; men derved kan han ikke liste sig bort fra Sagen for den tænkende Del af Publikum, endsige berolige sin Samvittighed.

Udgiveren af „Theol. Tidsskrift“ anfører vor formentlig „behændige“ Omskrivning af Overbærenhed og vor formentlig „behændige“ Citation af Helveg som *Exempel* paa vor Redelighed“. Derved hentydes til, at Hr. Licentiaten nok kunde anføre flere Uredeligheder eller Behændigheder. Maa vi bede Hr. Licentiaten anføre dem! I Følge jesuitiske og katholske Kasuistikere er en ubestemt og vag Insinuation („Jeg kunde jo godt sige endnu mere, men lad det være nok“), ligesaa ære-

krænkende som en bestemt;*) ja, efter Psykologiens Love maa den siges at være endnu værre, da den giver Fantasien frit Spillerum. I Følge samme Jesuitermoral bør en ærekrænkende Beskyldning enten bevises eller — tilbagekaldes. Hr. Licentiaten bedes efterse i *Lehmkuhl* I, 1192—1195 eller i den at ham selv citerede *Gury* I, 459, 2.***) (Fortsættes).

Sct. Knuds Jubilæum i Odense den 10. Juli.

(Fra vor Korrespondent).

At kunne gjøre en Valfart til vor Nationalhelgens Grav i Sct. Knuds Kirke i Odense, at kunne foretage den i Fællesskab med mange ligesindede Trosfæller, at kunne være med til at gjenoptage en Gjerning, som fordem havde slaaet saa dybe Rødder i vort Kirke- og Folkeliv, en Gjerning, som paa Grund af Tidens ugunstige Vilkaar i over 300 Aar havde ligget i Dvale, men som nu skulde fejre sin Gjenopstandelse, — Alt dette var nok egnet til at fremkalde hos den enkelte Deltager en saa opløftet og bevæget Stemning, som hele det ensformige dagligdags Liv ellers sjældent giver Anledning til. Hvilket Udfald vil dette første Forsøg til en Valfart faa, vil Udbyttet svare til Forventningen, vil trods Tidernes forandrede Vilkaar og Forhold Nutidens Tro og Fromhed vise sig jævnbyrdig med de henrundne Tiders? — Disse tvivlende Spørgsmaal have ved Jubilæets Afholdelse i Odense den 10 Juli faaet en Besvarelse, der gjør de danske Katholiker Ære.

*) Jfr. *Lehmkuhl*. S. J. I, 1175: *Insinuatio potest fieri indirecte, e. g. in confuso et indeterminate aliquid indicando.*

**) *Qui detraxerit per libellum famosum (en Brochüre) tenetur restitutionem facere contrariis scriptis vel publica revocatione.*

Allerede den 9. Juli begyndte de forskjellige Festsdeltagere at indfinde sig; fra Øst og Vest bragte Togene Sct. Knuds Pilegrime til Fyens gamle Hovedstad. Begynde vi med Jyllands nordlige Del, hvorfra de ophidsede Bøndeskarer fordem stormede frem mod den ædle Drot, da møde vi som Repræsentant for Menigheden i Randers Hr. Vikar *Helmke*; fra Aarhus havde Pastorerne *Brüggemann* og *Schmidt* samt nogle af Menighedens Medlemmer indfundet sig; fra Horsens mødte Pastor *Kerff* og fra den gamle Knudsmenighed i Fredericia Pastor *Heiden* med nogle Medlemmer af denne ældste Menighed i Landet. En af vore yngste Menigheder, Kolding, blev talrig og værdig repræsenteret af Pastor *Storp* tilligemed en Del Medlemmer af Menigheden; ikke mindre talrig mødte den yngste Menighed, Sct. Karls i Svendborg under Pastor *Whittes* Ledelse. Talrigst af alle var dog den Skare af Pilegrime, som kom fra Landets Hovedstad, Kjøbenhavn; henimod Midnat holdt den sit stille Indtog i Odense; i den lyse, varme Sommernat drog den gennem Byen, uden Emblemer, uden Faner; Intet tilkjendegav udvortes, hvorfor den var draget ud; men Alle vare dybt bevægede af Øjeblikkets Alvor. Deres første ærbødige Hilsen gjaldt den ærværdige Sct. Knuds-Kirke; rank og majestætisk, som den laa der for deres Øjne i Sommernattens uvisse Belysning, værnende om Relikviens kostbare Skat som et ædelt Relikvigjemme, bragte den dem ligesom en stille vemodsfuld Velkomsthilsen.

Af Kjøbenhavns Gejstlighed, som var talrigst repræsenteret, vare allerede tidligere ankomne den apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, Pastor *Böhmer* og Kapellan *Braun*; senere ankom Pastorerne *Brinckmann*, *Neuwel* og Dr. *Hansen*. Fra Nabolandene indtraf som Repræsentanter ved Sct. Knudsfesten Pastor *Lieber* fra Stockholm og Pastor *Wang* fra Kristiania.

Festdagen oprandt endelig den 10 Juli; mild og klar sendte Julisolen sine Straaler ned over den; de

enkelte Skyer, som af og til trak truende hen over Himlen, forsvandt lykkeligvis; intet skulde forstyrre Festens Glans. Allerede tidlig om Morgenen begyndte Gudstjenesten i den nydelige, om end kun lille, katolske Mariekirke, som til Festdagens Ære havde iført sig sit skønneste Skrud. Højt oppe paa Kirketaget vagede Dannebrog; hele Kirkens Facade var bedækket med Blomster og smagfulde Guirlander; en stor Krone af Grønt og Blomster dannede et virkningsfuldt Midterparti, og under Kronen saas de kæmpestore Bogstaver *H. K. — B. F. O.* (Hellige Knud, bed for os!) — Kirkens Indre overgik alle Forventninger; Blomster-Guirlander overalt, hvorhen man saa; men fremforalt straaledede dog det smukke gothiske Alter og Sct. Knuds Statu ved Siden af Alteret i en Blomstervrimmel og et Lyshav, som gav Dagens festlige Stemning det skønneste og livligste Udtryk.

Men skjønnere og betydningsfuldere end alle disse udvortes Festforanstaltninger, var den rørende Iver, med hvilken de Troende fra den tidligste Morgenstund af, fra Kl. 5, strømmede til Kirken, for at bivaane de stille Messer, som frembares af de mange tilstedeværende Præster; saa at sige alle tilstedeværende fremmede Festsdeltagere, saa vel som Odense Menigheds Medlemmer, modtog den h. Kommunion. Ingen vilde forsumme Lejligheden til at blive delagtig i den fuldkomne Aflad, som vor h. Fader *Leo XIII* havde villet forøge vor Festglæde med. Dette alene viste mere end alt andet, at denne Udflugt og dette Møde havde et Præg, der var vidt forskjelligt fra de mange Festudflugter, som Nutidens Uro og Adspredelsessyge afføder i ubestemmeligt Antal og uoverskuelig Række, og som for største Delen ikke bære anden Frugt end tomme Hjærner og trætte Lemmer.

Kl. 10 tog den højtidelige Gudstjeneste sin Begyndelse; længe iforvejen var Kirken opfyldt, og blandt de Tilstedeværende bemærkedes ikke faa Protestanter.

De til Kirken nærmest stødende Lokaler, som ved Fløjdøre stode i umiddelbar Forbindelse med den, vare ligeledes fyldte indtil den sidste Krog. Pontifikalmessen fejredes af den højærværdige Hr. Præfekt, Prælat *von Euch*, der assisteredes af Pastor *Böhmer*, af Kapellanerne *Braun* og *Pohl* som Diakon resp. Subdiakon og af Pastor *Wang* som Mitrabærer. Efterdi denne Pontifikalmesse er den første, der er bleven fejret i Odense, siden den sidste katholske Biskop, *Knud Gyldenstjerne*, blev fordreven i Reformationens Storme, saa var uden Tvivl denne højtidelige liturgiske Handling, der viser den katholske Kultus' Storslaaethed og Pragt i hele dens Fylde, en af de mange glade og uventede Begivenheder, som Jubilæumsdagen førte med sig.

Den firestemmige Messe S. Luciae af *Witt*, korrekt og smukt udført af Sct. Ansgars Kirkekor, bidrog ganske overordentlig til paa Sangens Vinger at hæve alle Tilstedeværendes Hjærter op til den h. Skytspatron, for i Samfund med ham og alle Hellige at prise og takke Gud, der er saa vidunderlig i sine Hellige. — Efter Højmessens begyndte Pastor *Brinckmann* Rækken af sine for Jubilæumsoktaven bestemte Sct. Knuds-Prædikener. I denne første Prædiken udførte han med stor Kraft og Begejstring den dobbelte Tanke: Sct. Knud var et udvalgt Redskab i Guds Haand til at fremme Guds Ære blandt Danefolket; han valgte og anvendte de hensigtsmæssigste Midler til at føre Folket til Gud, til at kristne det, og han selv gav det herligste Eksempel, baade i Livet og i Døden. — Forhaabentlig vil „Nord. Ugeblad“ i et senere Nummer bringe denne indholdsrige Prædiken *in extenso*, for at bevare Tilhørerne et varigt Minde, og samtidig forskaffe de Fraværende en aandelig Nydelse.

Umiddelbart efter Gudstjenesten satte Toget sig i Bevægelse, for at aflægge et fromt og andægtigt Besøg i den nærliggende Sct. Knudskirke. Men naar jeg siger Tog, saa maa man ikke misforstaa mig. Det var intet

Tog i Ordets egentlige Forstand, ingen Procession, som under Frembærelse af Kors og med vajende Faner, under Salmesang og vekselvis Bøn drager frem, et Symbol paa Kirkens uhindrede Frihed og ublandet glade Stemning. Flagene, som vajede paa Halvstang fra Sct. Knudskirkes Taarn og fra de øvrige offentlige Bygninger vidnede tilfulde om, at her manglede Flertallet den fulde Forstaaelse af Festdagens Betydning, sét fra Kirkehistoriens og Religionens Stade; her var der jo kun Tale om Drabet, der blev forøvet mod en mindeværdig Konge, til hvis Skjæbne Byens Skjæbne havde været knyttet paa saa mangfoldige Maader. Dette viste os jo mere end tilstrækkeligt, at vi befandt os paa et Terræn, som maatte paalægge vore Følelser den yderste Tvang, og kun tillod os at holde en Procession i Ordets uegentlige Forstand.

Gruppevis med Hr. Præfekt von Euch i Prælatsdragt ankom vi til Kirkens Dør; Politiet havde holdt fortræffelig Orden i den store udenfor Kirken forsamlede Folkemængde, saa at vi uhindret kunde træde ind. Stiftsprovst *Damgaard*, samt Kirkeværgen og Klokkeren, modtog de første Indtrædende. Betingelserne, under hvilke Katholikerne kunde besøge Krypten, bleve slaaede fast: „Offentlig Tilbedelse af Sct. Knud“, saaledes hed det i den desangaaende udstedte ministerielle Reskript, „maatte ikke finde Sted“; (i Parenthes være det bemærket, at Tilbedelse af de Hellige ligger saa fjærn fra vor Tankegang og fra vor Kirkes Lære og Andagtsøvelser, at vi end ikke ved al Verdens Magtsprog vilde kunde bringes til at tilbede de Hellige, af den simple Grund, at vi ikke agte at blive hverken Idioter eller Afgudsdyrkere) „men derimod skulde Besøget ved Sct. Knuds Grav i Lønkirken og den stille Bøn dernede ikke være os forment.“ Det var alt hvad vi havde ønsket og attraaet; men jeg er overbevist om, at denne stille Bøn har sat Blomst og baaret Frugt i Manges Hjærter, at Mange ere gaaede bort fra dette

Sted, ærværdigt ved sine Minder fra de henrundne katholske Tider, med fornyet Haab om, at Sct. Knuds Tro skal vedblive at leve og blomstre i gamle Danmark. — *Omnia mutantur et nos mutamur in illis*, det gjælder om Alt, som har sin Oprindelse fra Jorderod; men paa Kirken og dens Liv finder det ingen Anvendelse.

Men jeg kan dog ikke nægte, at Glæden over den ministerielle Tilladelse blev en Del formørket ved den Maade, hvorpaa Hr. Stiftsprovsten, uopfordret og i Nærværelse af alle valfartende Katholiker, ved Graven gav en Fremstilling af Sct. Knuds Færd og Betydning. Vi ville naturligvis paa ingen Maade paatvinge nogen Protestant vor i den kirkelige Tradition hjemlede Fremstilling af Martyrkongen; men det maatte i høj Grad tage sig ejendommeligt ud, naar Stiftsprovsten tog Anledning af vort Besøg til at fremstille Sct. Knud som en Mand, der blev dræbt af sit Folk paa Grund af sin Strængthed og Haardhed, som en Mand, der ikke fortjente Martyrnavnet, og som kun kaldes gudfrygtig efter hine Tidens Begreber. Denne Tale var saa lidet motiveret i Anledning af vort Besøg, som aldeles ikke bar det almindelige Turistpræg, og hvis Øjemed, det var udtrykkelig bleven udtalt, var at forrette en stille Bøn ved Helgenens Grav, at den med Rette vakte en Del Indignation i Katholikernes Rækker. Efter Stiftsprovstens Tale klarede Hr. Præfekt von Euch med nogle Ord, som han henvendte til Katholikerne, Situationen. „Stedets Forhold,“ ytrede han omtrent, „tillade os ikke at give vore Følelser frit Raaderum; om det end er forbudt at knæle, er det os dog ikke forment at bede en stille Bøn; forøvrigt staar vor Mening om Sct. Knud fast“.

Øjeblikkelig kom Rosenkransene frem; der var i denne Stund vel henved 200 Katholiker tilstede i Kryptkirken. Det er min Overbevisning, at den h. Knud sikkerligen har glædet sig over sine Trosfæller og ved

denne deres stille Bøn under saa ejendommelige Omstændigheder. — Saaledes endte vort fælles Besøg ved Sct. Knuds Grav. Forhaabentlig vil fra nu af dette Besøg paa hans Martyriumsdag aldrig mere blive afbrudt, og tør det vel ogsaa være tilladt at haabe, at Sct. Knudskirkes Styrelse for Fremtiden vil forunde os et roligt Øjeblik paa denne Dag, for der at bede en stille Bøn.

*

*

*

Efter Besøget i Sct. Knudskirkens Krypt samledes over 100 Deltagere til en fælles Frokost i den katolske Præstegaard. Høje og Lave sad der utvunget sammen, og Hjærtelighed og muntert Lune krydrede Maden; kun efter de rene og ophøjede aandelige Nydelser faar den materielle sin rette Betydning og Karakter.

Kl. 3 fandt i Følge Festprogrammet Eftermiddags-Andagten Sted. Atter var Kirken opfyldt til den sidste Plet; Bønnerne til Ære for Sct. Knud bleve talte ud af Alles Hjærter; Sangen var herlig — og da den højtidelige Ambrosianske Lovsangs mægtige Toner bruste igjennem Kirken, glemte vi i Øjeblikket, at vi var den lille Flok, øg følte os hensatte som i en ren katolsk Luft; Øjet fyldtes med Taarer; man var ét Hjærte og én Sjæl — *jucundum est habitare fratres in unum!*

Førend jeg gaar over til at omtale den festlige Sammenkomst i „Fruens Bøge,“ maa jeg endnu tilføje, at den h. Fader, som allerede ved de i forrige Nummer af Ugebladet meddelte to Gunstbevisninger havde vist, med hvilken faderlig Kjærlighed han omfatter enhver Del af sin store Hjerd, atter gav sin Omsorg tilkjende, ved at meddele alle Deltagerne i Valfarten den apostoliske Velsignelse. Efter Besøget i Krypten telegraferedes der nemlig til Rom, at de i Odense i Anledning af Sct. Knuds Jubilæet forsamlede Katholiker bade om den h. Faders Velsignelse, og Søndag Aften Kl. 7 ind-

traf Svaret, som den højærværdige Hr. Præfekt under Andagten meddelte de i Kirken tilstedeværende Katholiker umiddelbart før Prædiken. Svartelegrammet, som var undertegnet af Kardinal-Statssekretær L. Jacobini, lød saaledes: „Den h. Fader meddeler alle Præster og Lægfolk, som ere forsamlede i Odense i Anledning af Sct. Knuds 800 aarige Jubilæum, den apostoliske Velsignelse.“

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Sverrig. Efter hvad vi erfare har den h. Fader den 27. Juni udnævnt forhenværende Sognepræst ved den katholske Kirke i Gøtheborg, Pastor *Albert Bitter*, til *apostolisk Vikar* i Sverrig i afdøde Vikar Hubers Sted. Pastor Bitter har i en længere Aarrække virket paa velsignelsesrig Maade i Sverrig, er vel kjendt med de svenske Forhold og en Mand i sin bedste Alder. Uden Tvivl ville Sverrigs Katholiker glæde sig over den h. Fadere heldige Valg og tilraabe den nye apostoliske Vikar et hjærteligt: „*ad multos annos!*“

Kjøbenhavn. Den herværende katholske *Svendeforening*, som stadig gaar langsomt men sikkert fremad, agter i Løbet af næste Maaned at foranstalte en *Bazar* til Fordel for Foreningens Kasse. Bazaren agtes forenet med en mindre Festlighed i Haven, hvortil dog kun Menighedens Medlemmer have Adgang. Den i social Henseende saa vigtige Svendeforening, hvorfra en hæderlig katholsk Haandværksstand skal fremgaa, maa sikkert støttes med Beredvillighed af enhver Katholik. I katholske Byer er den altid Menighedens Øjsten, og baade Biskopper og Præster, Adelige og Borgere, Mænd og Kvinder arbejde for Svendeforeningen hver paa sin Vis, i Bevidstheden om dens store Betydning for Menigheden. Ogsaa den herværende Svende-

forenings Blomstring og Fremme maa være en Hjertesag for Menigheden, og vi tage derfor heller ikke i Betænkning at anbefale dens Bazar paa det Bedste, idet vi opfordre Alle til snarest muligt at sende den Bidrag og senere hen at besøge den. Større og mindre Gaver, som egne sig til en Bazar, og det gjør for Resten alt, modtages med stor Glæde af Svendeforeningens Præsæs, Hr. Kapellan *H. Slump*, Frederiksberg Allé 15. 3. Sal. Redaktionen staar ogsaa til Tjeneste og er villig til at modtage og sende til Svendeforeningen alt, hvad der maatte forundes den, baade Stort og Smaat.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 18. Juli. 5. Søndag efter Pintse. Kamillus af Lellis Bekjender. — **19. M.** Vincents af Paul, Bekj. — **20. Ti.** Hierorymus Æmiliani, Bekj. — **21. O.** Henrik, Bekj. — **22. To.** Maria Magdalena, Bodfærdig. — **23. F.** Apollinaris, Mart. og Biskop. — **24. L.** Vigilie til Apostelfesten (uden Faste.)
Søndagen den 25. Juli. 6. Søndag efter Pintse. Jakobus, Apostel.

Vincentsforeningen. Idag Søndag den 18. Juli holde Konferentsernes Medlemmer Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8.

Imorgen Mandag den 19. (den h. Vincents af Pauls Fest) er om Aftenen Kl. 7 Generalmøde i Lokalet, Frederiksberg Alle 15. Kjøbenhavn d. 13. Juli 1886.

Det lokale Bestyrelsesråd:
H. Böhmer.

Sct. Josefs Gildet. Mødet, Mandagen der 19. bortfalder; det næste Møde vil derimod først finde Sted Mandag den 26. Juli. Brødrene i 4. og 5. Krøds bedes alle møde.

C. Ertner.
 p. t. Formand.

Fotografier.

Hos Undertegnede faas Fotografier af h. Knuds originale Standbillede, pr. Stk. 50 Øre. — Det Invendige af katholsk Kirke, 1 Kr. — H. Knuds og Benedikts Relikvier i Krypten i Sct. Knuds Kirke, pr. Stk. 35 Øre.

Rasmus Hansens
 Boghandel i Odense.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o. 30.

Søndagen den 25. Juli.

1886.

Indhold: Feuilletonisten og „Nordisk Conversations-Lexicon“. — Svar til Pastor A. Jantzen. — Sct. Knuds Jubilæum i Odense. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Feuilletonisten

og

„Nordisk Conversations-Lexicon“.

„Jesuiternes mest berygtede Grundsætninger ere: 1) Hensigten helliger Midlet; 2) en Handling er retfærdiggjort eller i det mindste undskyldt, naar der for dens Godhed kan anføres en eller anden sandsynlig Grund eller en eller anden anset Theologs Bifald (Probabilisme); 3) naar man ved et Løfte eller en Ed underlægger Ordene en anden Betydning eller knytter Opfyldelsen til en ikke udtalt Betingelse, er kun denne Opfattelse forpligtende (reservatio mentalis).“ Saaledes skriver Feuilletonisten *H. V. Sthyr*. Af hvilken Kilde har han mon øst disse „mest berygtede Grundsætninger“? Den oprindelige Kilde er Pascals Smædeskrift, som vi tidligere have omtalt; men det er næppe

den nærmeste Kilde. Thi ordret staa det Selvsamme i „*Nordisk Conversations-Lexicon*“ under Ordet: „Jesuiterordenen“.

Det er overhovedet paafaldende, i hvor mange Punkter Feuilletonen og den citerede Arikel berører hinanden. I begge læses f. Ex. den Frase: „Kun forpligtet til at vise Lydighed imod Paven og fritagen for hver anden kirkelig Opsigt, dannede Ordenen den fuldstændigste organiske Enhed, der nogensinde har existeret i et større Samfund.“ Frasen er, mildest talt, misvisende og det i to Retninger. Den almindelige Læser vil opfatte den, som om *ene og alene* Jesuiterne vare fritagne for Biskoppernes Opsigt — og som om de vare fritagne i *enhver Henseende*. Men begge disse Opfattelser vilde være urigtige. Foruden Jesuiterordenen gives der endnu en hel Del andre Ordener, som kaldes og virkelig ere *exempte* d. v. s. fritagne for Biskoppernes Tilsyn; deres Medlemmer have i Almindelighed kun deres egne Ordeasforstandere at adlyde og i højeste Instans Paven som hele Kirkens øverste Hyrde og alle religiøse Ordeneres højeste Forstander. — Paa den anden Side vilde det være en slem Misforstaaelse at mene, at en Præst af Jesuiterordenen eller af nogen som helst anden Orden var *aldeles* fritagen for Biskoppernes Opsigt; thi i alt hvad Sjælesorgen angaar, staa de under Biskopperne. Biskoppen maa give sit Samtykke til at Ordensfolk bosætte sig et eller andet Sted i Diocetet, og han bemydiger den Enkelte til at prædike Ordet og meddele de hh. Sakramenter, især Bodens h. Sakramente. Men derom siges der intet; tværtimod paastaas der: Jesuiterne styres alene af Paven; og saa lægges der til: Eller, rettere sagt: De snedige *) Jesuiter styre Paven

*) Det er *Layne*, Sct. Ignatius' første Efterfølger og Ordenens anden Generalforstander, der af Feuilletonisten og Nord. Conversations-Lexicon udmærkes med Tillægsordet „snedig“. I Nord. Conv. Lexicons første Udgave kaldtes han imidlertid „den dygtige Laynez“.

og ved ham Verden; og man undsér sig heller ikke for at skrive om den h. Frants Borgia, Hertug af Gandia, Vicekonge af Catalonien, Kejser Karl den V's fortrolige Ven, der ved Synet af Kejserinde Isabellas Lig følte sig saa greben, at han efter sin Hustrus Død sagde Verden Farvel, — om Frants Borgia, en Helgen, i hvem Kirken netop ærer et Mønster paa ualmindelig Ydmyghed og Ringeagt for Verden, — om en saadan Mand undsér Feuilletonisten sig ikke for at skrive: „Han ofrede Hustru, Børn og høj Rang for at blive Munk og komme til at *herske over Verden.*“ (!)

Læseren mener maaske, at man næppe kan forudsætte saa nøje Kundskaber i den katholske Kirkeret og i den katholske Kirkes Historie hos en Feuilletonist, selv om han er Professor i evangelisk-Luthersk Theologi. Det kan jo være; men hvorfor giver han sig da til at skrive om Ting, som han ikke véd ordentlig Besked om? Men ligemeget derom; der er i Nordisk Conversations-Lexicon andre Fejl, som man nok kunde have ventet, at Theologen skulde være bleven opmærksom paa og følgelig have rettet.

Feuilletonisten og Lexicografen lade Sct. Ignatius og hans første Aandsfæller vandre med Pose og Stav til Jomfru Marias Kirke paa Montmartre i Paris, for der første Gang at aflægge deres Løfter til Gud, den **16. August** 1534, medens det i Virkeligheden var den **15. August**. Fejltagelsen kan ganske vist synes aldeles ubetydelig og ej engang værd at omtale; men den røber dog større Ukjendskab med Forholdene end man skulde formode. Enhver, der nemlig kjender lidt nærmere til Sct. Ignatius' Aand og til hans gyldne Bog „de aandelige Exercitier“, kan ikke være uvidende om den inderlige Kjærlighed til den h. Gudsmoder, der besjælede ham: som Marias Tjener valgte han netop den højtideligste Fruedag, Mariæ Himmelfart eller Optagelse i Himlen, til at indvie sig til Gud ved uopløselige Løfter. Men Mariæ Himmelfart

fejres, som almindelig bekjendt, den 15. August, ikke den 16.*)

Om de nævnte „Exercitier“ faa vi i Feuilletonen at vide, at det er asketiske Øvelser, som enhver Jesuit er forpligtet til at hengive sig til, hver Gang for et Tidsrum af 4 Uger.“ — Sagen er den, at enhver Jesuit skal hengive sig til dem 1 á 2 Gange i hele sit Liv for 4 Uger, men aarlig for 8 Dage. Feuilletonistens Fejltagelse hidrører fra, at Betragtningerne i den verdensberømte Exercitiebog, som er let tilgængelig for enhver, der vil læse den, da den er bleven trykt i forskellige Lande og oversat paa forskellige Sprog, deles i 4 Dele, der kaldes 4 „Uger“, da Øvelserne ere beregnede paa at kunne holdes i henved 4 Uger.

Feuilletonisten og Lexicografen lade det være Ordensgeneralen Ricci († 1775), der sagde: „*Sint ut sunt, aut ne sint*“ (de maa enten være som de ere, eller ophøre at være). I Virkeligheden var det ikke Ordensgeneralen, men ingen ringere end Pave *Klemens XIII.* Kong Ludvig XV. havde nemlig forlangt at der skulde udnævnes en særlig Generalvikar for de franske Jesuiter; men Paven svarede, at hverken Ordensgeneralen eller han selv kunde tilstaa en saa dybt indgribende Forandring i en Ordens Forfatning, der endog var bleven godkjendt af en almindelig Kirkeforsamling. Det var i den Anledning, at Paven udtalte det Enten — Eller, som er blevet et almindelig bekjendt bevinget Ord (*De Ravignan*: Clement XIII. et Clement XIV., pag. 105). Den samme Pave godkjendte Ordenen paa ny ved en højtidelig Bulle i 1765, altsaa 8 Aar før hans

*) Se de interessante Bemærkninger herom i „Nyrop, Sprogets vilde Skud“. S. 5. Den 15. August hedder paa svensk endnu *Vårfrudag* (d. e. Vor Frues Dag), eller i daglig Tale *Våfferdag*. Det blev misforstaaet og fordrejet til *Våffeldag*, og denne Benævnelse medfører, at man i en Del af Sverrig spiser Vafler den 15. August.

Efterfølger Klemens XIV. *) „dekreterede Ordenens almindelige Ophævelse“ ved et *Breve*, der begynder med de Ord: *Dominus ac redemptor* — ikke ved en *Bulle*, som Feuilletonisten skriver med Lexicografen.

Ogsaa denne Unøjagtighed ei kke saa irrelevant som den ved første Øjekast nok kan synes at være. „Brever“ ere nemlig *mindre højtidelige* pavelige Skrivelser end Buller. Da det nu drejede sig om en saa vigtig Sag, som den at ophæve en Orden, og det en Orden, der var bleven godkendt og stadfæstet ved en Række af højtidelige Buller, saa vilde Kuriens almindelige Praxis nok have fordret den mere højtidelige Form af en Bulle. Kirkehistorien (*Riffel*, Aufhebung d. Jesuitenordens, 3 Aufl. S. 189.) undlader derfor hellerikke at gjøre opmærksom paa, at i saa Fald maatte Sagen først forelægges Kardinalkollegiet; men det mente Paven at maatte undgaa, og derfor valgte han den simple Form trods Sagens store Vigtighed.

Forøvrigt skal vil gjerne anerkjende, at det af Feuilletonisten valgte Udtryk: Klemens *dekreterede* Ordenens Ophævelse — er særdeles træffende. Thi Paven gjorde ikke andet end historisk at anføre de Beskyldninger, som man allerede i henved 200 Aar havde udslynget mod Ordenen siden dens første Opkomst, Beskyldninger, som Ordenens Fjender aldrig havde kunnet bevise, og for hvilke Klemens XIV's Forgængere havde frifundet Ordenen. Men heller ikke Klemens dømte Ordenen; han mente kun, at den under de daværende Forhold ikke kunde bringe Kirken den tilsigtede Nytte, og at han, for den kjære Freds Skyld, maatte give den til Pris for Kirkens Fjender. I Kraft af sin apostoliske Magtfuldkommenhed forordnede Paven da Ordenens Ophævelse, „drevet af Grunde, som Klogskab og Hensyn til hele Kirken dikterede ham,

*) Naar der i „National Tidende“ staar Klemens XVI, saa kan den Fejl selvfølgelig kun skrives paa Sætterens, ikke paa Forfatterens Regning.

men som han vilde bevare gjemte i sit Sinds Dybde;*) sluttelig forbød han under de strængeste Straffe at skrive eller sige noget om denne Ophævelse, dens Aarsager eller Bevæggrunde. Hele denne abnorme Fremgangsmaade lader sig tilvisse næppe karakterisere kortere og tydeligere end ved Ordene: Han *dekreterede*.

*

*

*

Ovenstaaende var netop skrevet, da vi i „Dagbladet“ for 8. Juli mødte en ledende Artikel over „*Jesuitenre i Danmark af Sognepræst A. Jantzen i Gjentofte*.“ Deri kommer Pastoren ogsaa til at tale om Ophævelsen af Jesu Selskab og han siger da: „Den *ufejlbare* Pave føjede til, at dette Breve skulde for stedse være og blive gyldigt . . . Men selv naar den Ufejlbare taler i Kraft af hele sin apostoliske Magtfuldkommenhed, maa han kunne fejle, siden Pius den VII allerede 1814 erklærede det for uforsvarligt ikke at modtage den udmærkede Hjælp, som de kraftige og erfarne Jesuiter tilbød i den stormfulde Tid, og derfor dømte Klemens XIV's Breve af 1773 for kraftløst og uden Betydning.“ — Ja vel, det erklærede Klemens XIV's anden Efterfølger; han bekjendte for hele Verden, at han vilde anse sig for skyldig i en stor Brøde (*gravissimi criminis*), dersom han tilbageviste saa erfarne og dygtige Søfolk, som Guds særlige Forsyn netop tilbød ham, der var sat til at styre Sct. Peters Skib igjennem de fraadende Bølger; og derved gav han unægteligt den undertrykte Orden en glimrende Æresoprejsning! Men skulde selv Hr. Pastor A. Jantzen kun have et saa taaget og vrangt Begreb om Pavens ufejlbare *Læremyndighed*, at han virkelig og for ramme Alvor mente det praktiske Spørgsmaal: Er det belejligt eller ej at ophæve Jesu Selskab? — kunde være Gjenstand for denne

*) „ . . . pressi rationibus, quas alta mente repositas servamus“.

Læremyndighed! Vi vove endnu næppe at antage det. Skulde det virkelig alligevel være Tilfældet, saa kunde han jo faa nogen Oplysning desangaaende i *Frederik Nielsen*, Romerkirken i d. 19. Hundredaar I, 181, hvor Professoren fortæller, hvad der hændtes ham, efter at han i en Forelæsning om Ophævelsen af Konkordatet i Fontainebleau havde tilladt sig et Sidehug til den pave-
lige Ufejlbarehed. Professoren undskylder hvad der havde saaret den katholske Tilhørers Øren med de Ord: *Relata retuli* (Jeg har kun snakket efter). Mon Hr. Pastor Jantzen kan sige det samme? — Forøvrigt optræder Pastoren som Professor Sthyr's Sekundant med et saa øredøvende Rabalder, at man næsten helt glemmer Hr. Prof. Sthyr; og Læserne bedes derfor undskylde, om vi først aftar Pastorens drabelige Køllehug, førend vi fortsætte Drøftelsen af det akademiske Spørgsmaal om Feuilletonen og Nordisk Conversations Lexicon.

(Fortsættes.)

Svar til Hr. A. Jantzen, Sognepræst i Gjentofte.

Vi ansaa ikke alene Hr. Pastor *Jantzen* i Gjentofte for en meget belæst og oplyst Mand, men ogsaa for frisindet nok til at dømme objektivt, for human nok til at nøjes med Aandens Vaaben og ikke raabe paa Politistokken, og for besindig nok til ikke at blotte sig for Publikum. Denne vor Anskuelse kom for en Del til at vakle, da vi i „Ogsaa en Erklæring“ læste, at Hr. Pastor Jantzen ikke har anset det for under sin Værdighed, at skrive en Indledning til en dansk Oversættelse af Smædeskriftet „Provinsialbrevene“. Men hans nyeste Præstationer i „Dagbladet“ for 8. Juli grænse ligefrem til det Utrolige.

Det er for den belæste Pastor en „overraskende Afsløring“, hvad han læste her i „Nordisk Ugeblad“ S. 403; fuld af Forbauselse udraaber han: „Hvis man hidtil har været saa stor Ignorant, at man har gjort Forskjel paa Katholicisme og Jesuitisme*), faar man nu at vide, at Busenbaums og Gurys Lære er hele den katholske Kirkes Sædelære, efter hvilken alle Skriftefædre uddannes og Lægfolket undervises.“ Pastoren kalder fremdeles Busenbaum og Gury „berygtede“ Moralister, deres Pligtlære „fordærvelig“, dem selv „fremtrædende Typer paa den fordærvelige Pligtlære, der har brændemærket Jesuitismens Navn“; han alarmerer Vogterne af den kirkelige og sociale Orden, ja, alle og enhver, „der overhovedet har Interesse for kirkelige Spørgsmaal“: de skulle dog endelig overveje, hvilken Rækkevidde den uhørte Tilstaaelse har, at man i Gurys Kompendium finder selve den katholske Kirkes Moral; han denuncerer Busenbaums Lære om Mord, Løgn, Ed o. s. v. for det juridiske Fakultet til Anvendelse af Grundlovens Paragraf 67: „Intet maa læres, der strider imod Sædeligheden eller den offentlige Orden.“ (!!)

Til Beroligelse for Hr. Pastoren, der echaufferer sig — pro nihilo, maa vi vel gjentage, hvad vi allerede har sagt en Gang i Forvejen. Busenbaum har selv besørget samfulde 40 Oplag af sin „Moraltheologiens Marv“ i Løbet af ikkun 20 Aar fra 1650—1670; — et Exemplar af 2. Oplag er jeg selv i Besiddelse af; det er selvfølgelig forsynet med det kirkelige Imprimatur (Trykkeitilladelse) og desuden tilegnet den i Verdenshistorien bekjendte Fyrstbiskop Kristof Bernhard v. Galen, der var baade Forfatterens Landsherre og gejstlige Foresatte. Sct. Alfons af Liguori udgav en Kom-

*) Af Sammenhængen fremgaar det, at Pastoren har forstaaet ved Ordet „Jesuitisme“ de virkelige Jesuiters virkelige Pligtlære, ikke hvad Ondskab eller Uvidenhed falskelig paadutter dem.

mentar til Busenbaums Moralthnologi og tilegnede Pave Benedikt XIV den; denne største Retskyndige i Pavernes lange Række tager imod Kommentaren og takker Sct. Alfons i et Breve, hvori det hedder, at Bogen „puo restar sicura del gradimento universale e della pubblica utilità (kan være vis paa at finde almindelig Anerkjendelse og gjøre offentlig Nytte).“ Sct. Alfons' Skrifter bleve nøje gennemsete og prøvede, og efter denne Prøvelse blev det erklæret, at de ikke indeholdt noget, der stred mod den sunde Lære, og navnlig paa Grund af sine Fortjenester for Moralthnologien blev Sct. Alfons endelig udmærket med Hædersnavnet *Kirkelærer* (Doctor Ecclesiae). — Gury leverede et Udtog af Sct. Alfons' Moralthnologi, og hans Kompendium blev trykt i det mindste i 4 Lande, Frankrig, Belgien, Tyskland og Italien; jeg er selv i Besiddelse af 3 Exemplarer: de ere udkomne henholdsvis i Münster efter en belgisk Udgave 1852, i Regensburg 1869 (4de tyske Udgave), i Rom og Turin ligeledes 1869 (2den Udgave). Alle disse Udgaver have selvfølgelig det kirkelige Imprimatur; den romerske har endog en tredobbelt, nemlig Ordensgeneralens, den pavelige Paladsmesters og den pavelige Vicesgerents. — De kan læse i Herzogs Real-Encyklopædi, at Gurys Kompendium er indført i mange biskoppelige Seminarier, naturligvis for at Skriftefædrene maa dannes derefter. Kan De nu virkelig tro, at vore Biskopper og Paver ere samvittighedsløse, forsømmelige eller bornerte nok til at approbere, lade trykke og indføre Moralbøger, der stride imod Sædeligheden og den offentlige Orden, saa at Kriminaldommeren skulde kunne antaste dem derfor?

Vi ville i Deres egen Interesse gjerne antage, at De aldrig har læst, hvad Gury og Busenbaum lære om Løgn, Mord og Ed, at De har hentet Deres Kundskaber om Jesuiterordenen, om Probabilisme og om „at styre Hensigten“ af Pascal, Blædel eller Steitz. Men, Hr. Pastor, vær saa venlig og læs først selv Busen-

baum og Gury, og fremsæt saa de Punkter i disse Mænds Moralsystem, som De mener ikke at kunne synes om.

Det danske Folk gjør sig til af sin Tolerance og sin frisindede Grundlov; den danske Katholik er stolt af, at „i Danmark er der Luft, Plads og Frihed for alle Ordensfolk“; og de Frisindede i Udlandet hilse denne Frisindethed med levende og stormende Bifaldsyttringer. Men De, Hr. Pastor, synes ikke om denne Fædrelandets skønneste Pryd; De prædiker Intolerance! Og vi tvivle ikke om, at mange danske Mænd og Kvinder, som læste Deres Opraab, have rystet paa Hovedet og tænkt: Det maa dog vist være slet bevendt med den Sag, som Pastoren helst vil værne om ved at lukke Munden paa Modstanderne eller ved at jage dem ud af Landet! —

De mener, at „Had til Roms Modstandere er indplantet Jesuiten.“ Men, Hr. Pastor! De ved lige saa godt som vi, hvad vor fælles Frelser og Mester siger hos Matth. 5,44: „Elsker eders Fjender. Beder for dem, der gjøre eder Skade og forfølge eder“, eller, som vi læse i Vulgata: „Beder for dem, der forfølge og bagvaske eder.“ Alt det ved De godt; men nu skal De ogsaa høre noget, som De hidtil ikke vidste: Den h. Ignatius foreskriver sine Sønner i de af ham forfattede Konstitutioner, at de ofte skulle bede bl. a. ogsaa for „dem, som ere ildesindede mod hans Selskab“ (*pro male affectis*); — jeg citerer efter den bedste Udgave af „*Institutum Societatis Jesu*“, der findes hyppigst og vel ogsaa er Dem tilgængelig; den udkom i to Foliobind i Prag 1757; i den finder De Ordlyden I, 448 B. Den h. Stifters Formaning er heller ikke gaaet i Glemmebogen endnu; ved offentlige Forelæsninger hver Maaned kaldes det endnu i alle hans aandelige Sønners Erindring.

De kan derfor ogsaa være vis paa, at der bedes for Dem, og det *specielt* som for en, der er ilde sindet

mod Ordenen — ikke blot for saa vidt som ogsaa Jesuiterne tillige med alle gode Kristne bede for alle Mennesker; thi at man fra den *almindelige* Forbøn, som man skylder alle, ikke maa udelukke nogensomhelst, ej engang sin Uven, det lærer baade Gury (I, 226) og Busenbaum (Om Kjærlighedens Bud, dub. 2, rsp. 1, nr. 2).

Sct. Knuds Jubilæum i Odense den 10. Juli.

(Fortsat.)

Om Eftermiddagen Kl. 4 var Festens alvorlige, religiøse Del tilende; Aftenen skulde blive helliget et fælles Festmaaltid, som agtedes afholdt i *Fruens Bøge*, en i Nærheden af Odense By beliggende smuk lille Lysthave. Fra Kl. 5 af saas snart mindre snart større Grupper drage ud til dette smukke, idylliske Sted; Nogle sejlede med de smaa nydelige Dampbaade, Andre kjørte, Andre droge afsted *per pedes apostolorum*; Alle vare glade ved at gjenfinde i Bøgelundens kølige Skygge en Erindring om Kirkens Liv paa disse Steder, thi Navnet „Fruens Bøge“ lød som en Velkomsthilsen fra gamle, kjære Tider.

Festmaaltidet var paa det Smagfuldeste blevet arrangeret i en stor og rummelig Sal; der var dækket for 128 Festsdeltagere. De dejligste Blomsterbuketter fra Hr. Proprietær *Melskens* Have prydede de lange Bordrækker. Henimod Kl. 7 droge Festsdeltagerne ind i den oplyste Sal; paa Lykke og Fromme, eftersom man kom, tog man Plads, Præster og Lægfolk, Mænd og Kvinder; alle Samfundslag følte sig paa denne Aften som en Familie og omslungne af den ene fælles Festglæde. Efter gammel katholsk Skik blev Maaltidet begyndt med fælles Bøn. At skildre Aftenens glade og opløftede Stemning undslaar jeg mig desto hellere

for, jo vanskeligere det er at gjengive Glædens spillende Glimt og sprudlende Lune. Det maa være nok at fremhæve enkelte Momenter. Den første Toast ved Festmaaltidet gjaldt naturligvis vor h. Fader, Pave *Leo XIII*; den blev udbragt af den højærværdige Hr. Præfekt. „Det er,“ saaledes lød omtrent hans Ord, „en herlig Højtid, som idag har ført os til det gamle mindeværdige Odense, det er en Festdag, som sent skal gaa i Glemme, en Højtidsdag, som vil danne et mindeværdigt Blad i vort Lands katholske Kirkehistorie. Vistnok have vi idag ved Sct. Knuds Helgenskrin ikke kunnet give vore religiøse Følelser hint uhindrede, udvortes Udtryk, som vort Hjærte følte Trang til, men om vi end der bleve ufrivillige Tilhørere af en fremmed Tale, som vi hverken havde ønsket eller fremkaldt, saa har dog den stille Bøn og Tak, som vi have bragt vort Lands ophøjede Skytshelgen, derfor ikke være mindre varm og inderlig. Hvad Sct. Knud var og endnu er for os, det have vi hørt imorges; fyldigt og begejstret er der bleven udtalt, hvad vi Katholiker i Danmark tænke og føle om Sct. Knud. Jeg vil derfor her lade mig nøje med at spørge: Hvem har været den hellige Konges Ledestjerne, for at vise ham Vejen til hans Gjærning, hvem har paa det kraftigste understøttet ham til at udføre den? Det var en Pave. Hvem har tildelt ham Helgenæren og gjort ham til Danmarks Skytshelgen? Det var atter en Pave. Hvem var det, som bevarede hans Navn for Glemsel, da hans Landsmænd ophørte at dele Tro med ham, og gjorde hans Minde til et Fælleseje for hele Kirken i Missale og Breviar? Det var Paven i Rom. Hvem er det endelig, som nu har udmærket hans Jubilæum ved særlige Gunstbevisninger og saaledes opflammet vor Kjærlighed til vor Skytshelgen og vor Tillid til ham? Det var vor h. Fader, Pave *Leo XIII*. Ligesom hans Forgængere fordem have værnet om Kristendommens og Kirkens Interesser i vort Land, saaledes vedbliver han med Kjærlighed

og Kraft at fremme vore dyrebareste vitale Interesser. Derfor dvæler vort Blik i dette Øjeblik allerførst ved ham, den ærværdige Olding paa Petri Stol, som blid og tillige kraftig styrer den hele Kirke. Han er vor Fader og Fører, og vi ere hans aandelige Børn og ville vedblive at være hans trofaste Børn. Gud bevare vor h. Fader i mange Aar! Pave Leo *XIII* leve! (Ni Gange begejstret Hurrah.)

Den følgende Toast for hans Majestæt, Kong Kristian *IX*, blev udbragt af Hr. Pastor Brinckmann. Den fandt begejstret Tilslutning i et nidobbelt Hurrah. I lang Række fulgte nu Toast paa Toast; hvor ligesindige Venner ere samlede om fælles Bord, og Sjælene ligesom bugne under de modtagne overvældende Indtryk, der farer det levende og glødende Ord som et lettende og tændende Vindpust hen over det hele Vennerlag, det udtaler og fastslaar som Totalindtryk, hvad den Enkelte har modtaget og følt.

Vi tør ikke inklade os paa at følge Talernes Gang, vi kunne end ikke overkomme at nævne alle de enkelte Talere. Man vil derfor nok finde det begribeligt, om vi lade os nøje med blot at fremhæve endnu en og anden Skaal. Dr. Pechüle talte smukt for Odense By og dens Minder; Pastor Lieber fra Stockholm overbragte under levende Tilslutning paa svensk Hilsener fra Sct. Eriks Fædreland, og udbragte dernæst et Leve for den højærværdige Hr. Præfekt og den katholske Præstestand i Danmark; Pastor Wang fra Kristiania hilste fra Sct. Olafs Land og talte for de samtlige Katholiker i de tre nordiske Riger; Pastor Storp udbragte et Leve for Pastor Lichtle fra Odense. Alle disse og de følgende Skaaler, der fremkaldte idelig fornyede Akklamationer, vedligeholdte Aftenens varme og glade Tone indtil det Sidste; de imellem Skaalerne afsungne Festssange, af hvilke den ene med kraftige Træk udtalte vor Glæde over, at vore nærmeste sydlige Naboer havde tilkæmpet sig en lykkelig Afslutning af

den lange Kulturkamps Hærgninger, bidroge ikke lidet til at holde den festlige Stemning ilive.

Vi kunne ikke nægte os den Fornøjelse, at lade her følge den af „e“ i Anledning af Sct. Knudsfesten digtede smukke Sang, vi finde desto mere grundet Anledning dertil, fordi den ved en Fejltagelse ikke blev afsunget paa selve den første Festaften.

Mel. Danmark dejligst Vang og Vænge.

Danmark, Have skjøen og frodig,
 Havomkranste Bred,
 Hvor det Kristi Frø, som modig
 Ansgar lagde ned,
 Spired frem til vældig Stamme,
 Gren paa Gren skød frem paa samme,
 Herligt slutted Træets Krone
 Knud paa Danmarks Trone.

Vel han, ramt af Oprørsspydet,
 Segned i sit Blod,
 Men med Martyrkronen prydet
 Vækker han til Bod
 Folket, som hans Grav omsværmer;
 Skrinlagt blev han, og en Skjærmer
 Havde Danmark i ham vundet:
 Sin Skytshelgen fundet.

Til hans Skrin nu Danmarks Sønner
 Gjennem Seklers Gang
 Vandrede i fromme Bønner.
 Men til Dannevang
 Ak! en Taage skulde komme,
 Skjule Fortids Minder fromme:
 Skrinet med Sct. Knud herhjemme.
 Ganske gik i Glemme.

Nys dog atter fra det lede
 Mørke det fremstod,
 Atter kunne Danske bede
 Fromt ved Skrinets Fod.
 Hvor for otte Sekler siden
 Hellig Knud led Martyrkviden,
 Som Skytshelgen vi ham hædre
 Fromt, som vore Fædre.

Skjærm, Sct. Knud, da Danmarks Rige
 Fra din Helgenstol!
 Bring hin Taage til at vige,
 Saa at Kristi Sol
 Klart kan skinne over Landet;
 Da skal ogsaa alt det andet,
 Som for Danske gjælder Livet,
 Vorde Danmark givet!

Festdagen lakkede mod Enden; Klokken var bleven 10; der maatte rustes til Opbrud. Som Festmaaltidet var begyndt med Bøn, saaledes afsluttedes det ogsaa med fælles Bordbøn. Med den katholske Hilsen „Løvet være Jesus Kristus“ skiltes Festdeltagerne. Den var vanskelig nok, denne Tagen Afsked. Ved Udgangen af Festsalen havde Sct. Ansgars Kirkekor, dirigeret af Hr. Michaelsen, opstillet sig og fængslede de Bortdragende endnu et Øjeblik ved de smukke firestemmige Sange, der lød som et fuldttonende harmonisk Farvel til alle dem, der havde oplevet denne mindeværdige Dag.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Aaret 1885 har Sct. Josefs Hospitalet været besøgt af 473 Patienter i 16,510 Dage. 23 Patienter ere plejede gratis i 1707 Dage; 41 Patienter for moderat Betaling i 1388 Dage. Den fri Konsultation har været besøgt af 2,209 Syge med 10,493 Konsultationer.

Grunden til, at det ikke har været muligt at modtage flere Patienter gratis, ligger i Hospitalets pekuniære Forhold, og især deri, at Hospitalet ikke har Frisenge. De Syge, som blive modtagne gratis, sættes paa det guddommelige Forsyns Regning, der aldrig svigter, selv om menneskelige Hjælpemidler svigte. Forhaabentlig vil Gud tilskynde kjærlige og velgjørende Medmennesker til at fremme dette ædle

Øjemed og derved spare Hospitalet for den Sorg, ofte at maatte nægte fattige Syge Optagelse. Ved at stifte en eller anden Friseng vilde mangen Kristen gjøre en virkelig god Gjerning til Bedste for den syge Næste. Og der er saa meget mere Grund dertil, som Hospitalet ikke faar en Øre af Kommunen og hidtil stedse har modtaget Afslag, naar det henvendte sig til samme om Delagtiggjørelse i dens mangehaande Legater og Hjælpekilder. Det gaar med det som med saa meget andet: Snæverhjørthet og Intolerance er Løsenet; men det burde allermindst være Tilfældet, hvor det drejer sig om at hjælpe den mest uegennyttige Sygepleje.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 25. Juli. 6. Søndag efter Pintse. Jakobus, Apostel. — **26. M.** Anna, Jomfru Marias Moder. — **27. Ti.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **28. O.** Nazarius og Lidelsesfæller, Martyrer. — **29. To.** Olaf, Konge og Martyr. — **30. F.** Martha, Jomfru. — **31. L.** Ignatius, Ordensstifter og Bekj.
Søndag den 1. August. 7. Sønd. efter Pintse. Petri Lønkefest.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag den 1. August i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28, Kl. 8.

Sct. Josefs Gildet. Mandag den 26. Juli Møde i Lokalet, Frederiksberg Allé 15. Brødrene i 4. og 5. Kreds bedes alle møde.
C. Ertner.
 p. t. Formand.

Unio. Onsdag den 28. Juli er Frederiksbergtur. Mødested: Søndermarken lige overfor Slotskroen Kl. 6. Madkurve kunne medbringes.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder sin aarlige Generalforsamling Fredagen den 30. Juli Kl. 8 Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved Sct. Ansgar. **BESTYRELSEN.**

Fotografier.

Hos Undertegnede faas Fotografier af h. Knuds originale Standbillede, pr. Stk. 50 Øre. — Det Invendige af katolsk Kirke, 1 Kr. — H. Knuds og Benedikts Relikvier i Krypten i Sct. Knuds Kirke, pr. Stk. 35 Øre.

Rasmus Hansens Boghandel i Odense.

Hermed et Tillæg.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o. 31.

Søndagen den 1. August.

1886.

Indhold: Efterslæt. — Sct. Knuds Jubilæum i Odense. Efterretninger: Kjøbenhavn, Svendborg, Rom, Paris.

Efterslæt.

Hr. Pastor A. *Fantzens* Avisartikel om „Jesuitterne i Danmark“ indeholder endnu Adskilligt, der nok kunde trænge til at rettes, for ikke at vildlede Læseren.

1. Pastoren kalder den iforfjor afdøde og velfortjente katholske Biskop i Luxemburg, *Theodor Laurent*, for „den *berygtede* Biskop Laurent“. I 1850 kaldte J. P. Mynster (Bl. Sk. II, 15.) ham rigtignok „den *berygtede* Laurent“ og tilføjer saa sammesteds, at Laurent „viste sig siden i Belgien som en fanatisk Jesuit“. Men denne korte Sætning indeholder to Urigtigheder: Biskop Laurent levede ikke senere i Belgien, men var siden 1841 apostolisk Vikar i Luxemburg; — til Jesuiterordenen har han lige saa lidt nogen Sinde hørt, som den københavnske Sognegeistlighed, om hvilken afdøde Præfekt Grüder i 1875 saa sig foranlediget til udtrykke-

lig at erklære det; men Biskop Laurent viste stor Nidkjærhed i sit Hyreembede, og da han derved havde vakt Frimureriets Harmе imod sin Person, bragte han det tungeste Offer, en katholsk Biskop kan bringe: for Fredens Skyld nedlagte han Bispestaven og helligede Resten af sit Liv, 20 til 30 Aar, til Bøn, Studering, Forfattervirksomhed og Sjæleførelse; ja, tilsidst delte han frivillig Landflygtighed med de fra Preussen exilerede Ordensfolk, saa han kom til at dø i Udlandet (Simpelveld i Holland). Efter at denne nidkjære Sjælehyrde har ført et 80aarigt Offerliv (1804—1884) i Herrens og Kjærlighedens Tjeneste, kunde han sandelig nok have Krav paa et bedre Eftermæle, end det der ligger i Ordene: „den berygtede Biskop Laurent“, ganske bortset fra Pietetens almengyldige Lov: *De mortuis non nisi bene.* *)

2. Hr. Pastoren forundrer sig over, at „Nordisk Ugeblad for katholske Kristne“ ikke ifjor — saa vidt han har kunnet opdage — omtalte Præfektens Tale paa Generalforsamlingen af Tysklands Katholiker i Münster med et eneste Ord, skjønt denne „Tale dog særlig maatte interessere de katholske Kristne“ her.

Undskyld, Hr. Pastor! Hvad De hidtil forgjæves har søgt om, kan De finde i „Nord. Ugeblad“ fra ifjor Nr. 41, S. 652. Der staar der, at Hr. Præfekten „paa det andet offentlige Møde meddelte en Oversigt over den katholske Kirke i Danmark, som blev modtaget med levende Bifald af den forsamlede Mængde.“ At Bladet ikke aftrykte denne Oversigt, at det ikke fortalte sine Læsere, at vi her i Landet have tre større Kirker, Sct. Ansgars i Kjøbenhavn, Vor Frue i Ryesgade i Aarhus og Sct. Knuds i Fredericia, 2 (nu 3) mindre, Sct. Andreas i Ordrup, Vor Frelsers Kirke i Randers, [Sct. Mikael's i Kolding] og nogle Kapeller, samt andre lignende Ting, som Ugebladets katholske

*) Om de Døde bør man kun tale godt.

Læsere lige saa vel vide Besked om, som dets Redaktion, det vil Deres Velærværdighed dog vel ikke finde paafaldende.

3. Pastoren siger fremdeles: „Den ypperste Dyd, hvortil et Menneske efter Jesuiternes Lære kan voxe op, er at blive et *villieløst Redskab* *) i Skriftefaderens Haand. Skriftefaderen skal være Menneskets Samvitighed, som man *i Et og Alt blindt* *) skal lyde“.

Det er med andre Ord: Jesuiterne ere ikke Probabilister. Mærkeligt er det, at en Kommentator af Pascals Provincialer udtaler denne Anskuelse; og Jesuiterne kunde muligvis være Pastoren taknemlige for denne Udtalelse, da jo en stor Del af deres Modstandere, som f. Ex. Professor Sthyr i „Dagbladet“s Feuilleton med Nordisk Konversations-Lexikon netop se i deres Probabilisme et faretruende Onde, „en berygtet Grundsætning“. Hr. Pastoren tager imidlertid højlig Fejl. Netop de Moraltheologer, som han anser for Jesuitismens ypperste Repræsentanter, *Busenbaum og Gury, lære udtrykkelig det stik Modsatte* af, hvad den lærde Sognepræst i Gjentofte udgiver for at være „Jesuitternes Lære“, — et nyt Bevis paa, hvor lidt han selv er kjendt med de to Mænds Lære, om hvilke han ganske ugenert skriver: „De ere fremtrædende Typer paa den *fordærvelige* Pligtlære, der har *brændemærket* Jesuitismens Navn,“ og mod hvilke han kalder alt til Vaaben, det juridiske Fakultet, Vogterne for den kirkelige, statsretslige og sociale Orden, ja, Alle og Enhver, der overhovedet har Interesse for kirkelige Spørgsmaal! Læseren bedes selv sammenligne følgende Udtalelser indbyrdes med hverandre.

Pastor A. Fantzen: „Efter Jesuiternes Lære er Menneskets ypperste Dyd, at blive et villieløst Redskab i Skriftefaderens Haand. Skriftefaderen skal være Men-

*) Udhævelserne ere af os.

neskets Samvittighed, som man i Et og Alt blindt skal adlyde.“

Jesuiten *Jean Pierre Gury*: „Naar Skriftebarnets Mening er virkelig og vel begrundet (probabel), saa har Skriftefaderen ikke Lov til at paaenøde Skriftebarnet sin egen modsatte Mening, om den end er bedre begrundet.“ I. 78, II. 627.

Jesuiten *Hermann Busenbaum*: „Skriftefaderen kan, ja bør absolvere et Skriftebarn, som er besluttet paa, at handle efter en vel begrundet Mening, selv om Skriftefaderen selv anser denne Mening for urigtig; nogle tilføje, at en Skriftefader, der i et saadant Tilfælde vægrede sig ved at absolvere et Skriftebarn, som har bekjendt en svær Synd, selv vilde begaa en svær Synd.“ Lib. I. Tract. I, Cap. 2. Dub. 2. III.

Disse Citater tale højt og tydeligt nok. At tilføje noget vilde være ganske overflødigt.

4. Hr. Pastoren mener videre: „Jesuitismen har kun én almengyldig Pligt: det er at arbejde paa Roms Verdensherredømme.“

Paastanden er i alt Fald usand, hvor dunkelt end Udtrykket „én almengyldig Pligt“ maa siges at være. Hvad mon Pastoren egentlig forstaar derved? mon Jesuiterordenens Øjemed? mon det Maal, enhver Jesuit i alle Ting skal stræbe efter? I saa Tilfælde har Jesuitismen „to almengyldige Pligter“: hver Jesuit skal nemlig af alle Kræfter arbejde paa sin egen Sjæls Frelse og Fuldkommengjørelse saa vel som paa sine Medmenneskers Frelse og Fuldkommengjørelse. *) Det sidst anførte Maal skal han arbejde paa ved Bøn, godt Exempel, opbyggelige Ord i rette Tid og ved en utrættelig energisk Virksomhed, ikke blot i tredobbelt Retning, som Professors Sthyr's Feuilleton og Herzogs Real-Encyklopædi sige, men *i alle Retninger*, d. v. s. Jesuitens

*) Jvfr. Institutum Societ. Jesu I. 340. 360; II. 70 og utallige andre Steder.

Kjærlighed skal omfatte Alle og ikke udelukke et eneste Menneske, det være sig en Protestant, Græker, Mormon, Jøde, Tyrk, Hedning, Atheist eller Nihilist. — Der siges *ikke*: med *alle Midler*; thi kun de sædeligt tilladelige Midler tør anvendes, ikke Vold, Trusler, Rænker, Overtalelse, Tillokkelse o. lign. Naar Pastoren siger: „*Alt*, hvad der kan tjene denne Hensigt (Roms Verdensherredømme), skal fremmes; saa kunne iøvrigt de særlige Pligter *akkommoderes* efter Behag,“ — da er det — lad mig sige det, usandt. Og fordi denne (objektive) Usandhed fremsættes saa dristigt og højtrøstet, derved bliver den ikke til Sandhed; og hvor meget der end protesteres, det af P. Roh opstillede Alternativ (bevis eller tilbagekald!) beholder dog sin Gyldighed.*)

Naar Pastoren forøvrigt behager at betegne Jesuiternes Bestræbelser for Sjælenes Frelse som en Arbejden for „Roms Herredømme“ — saa kan han for os gjerne bruge dette Udtryk, thi Jesuiten læse lige saa vel som alle andre Katholiker i den apostoliske Trosbekjendelse: Jeg tror paa den hellige katholske Kirke. Og de forstaa derved: Jeg tror, at Kristus har indstiftet ét Samfund af Troende, for i og ved det at føre hele Verden, alle Mennesker i alle Lande og til alle Tider, ad Dydens Vej til den evige Salighed; jeg tror, at dette i den antydede Mening ene saliggjørende Trossamfund kun findes i den Kirke, som almindeligvis kaldes den romersk-katholske; jeg tror, at den virkelig er, hvad den kaldes, katholsk eller almindelig i den Forstand, at den ved alle tilladelige Midler bør arbejde paa at vinde saa mange Tilhængere, som muligt; en Kirke, der forsømmer det, kan ikke være Kristi sande Kirke. Det oprindelig fremmede Udtryk „*katholske*“ Kirke lader sig altsaa ganske godt fordanske ved „*Verdenskirke*“, og „den romersk-katholske Kirke“ ved

*) Se her S. 404 og jvfr. Holstein, Evangelisk-Luthersk XXIV.

„Roms Verdenskirke“, den Verdenskirke, hvis øverste Hyrde Biskoppen af Rom er.

Jesuiten har uigjenkaldelig helliget sig til at arbejde i denne Verdenskirkes Tjeneste. Behager det Hr. Pastor Jantzen at kalde det „Verdensherredømme“, saa kan han gjerne gjøre det, naar han blot forstaar derunder et *aandeligt* Verdensherredømme, et Herredømme udelukkende paa Religionens Omraade; thi et andet attraar Kirken ikke. Den dygtige Fører for det katholske Parti i den tyske Rigsdag, den berømte Windthorst, der har paadraget sig Pastorens Misbilligelse, fordi han „i al sin Færd stadig stiller sig det Spørgsmaal, om han ogsaa er i fuldkommen Samklang med Kirkens Lære og med Autoriteterne i Kirken“, — der i Fjor paa de tyske Katholikers Forsamling i Münster „betonede, at i det Øjeblik, hvor vi Katholiker veg om end kun en Linie fra Kirkens Lære og de kirkelige Autoriteters Ledelse,*) vilde vi være fortabte og vor Samvittighed vilde være bebyrdet“ — erklærede forleden Dag, den 20. Juni, for en talrig Forsamling i Dortmund: „Stat og Kirke maa indbyrdes fordrage hinanden under gjensidig Agtelse af deres *Selvstændighed*; ellers kan hverken Staten eller Kirken trives.“ I Følge kirkelig Anskuelse er Staten altsaa ligesaa godt selvstændig paa sit Omraade, som Kirken paa sit.

5. Hr. Sognepræsten siger endvidere: „Saa længe der er Pust af Liv i ham (Jesuiten), skal han i Følge Ordenens eget Jubelskrift give Hals mod „Kjætteriet“ (Yndlingsnavnet for den evangeliske Kirke).“

Jeg kan ikke nægte, at jeg ved Læsningen af dette blev noget nysgjerrig efter at vide, hvad det vel kunde være for et Skrift, som Pastoren udi Gjentofte kalder „Ordenens eget Jubelskrift“ og i hvilket der findes den

*) At vi ikke vige fra Kirkens Lære og ikke unddrage os de kirkelige Autoriteters (Pavens og Biskoppernes) Ledelse, betyder i Pastor Jantzens Øjne det samme som; Vi ere villieløse Redskaber hver i sin Skriftefaders Haand!

smagfulde Frase: Jesuiten skal give Hals mod Kjætte-riet. Jeg kom i Tanker om, at to af Jesuitergeneralerne, Vitelleschi og Roothan, havde udstedt Rundskrivelser i Anledning af Jubelaarene 1640 og 1840: *) jeg gjennem-saa derfor disse omfangsrige Breve; men — gik det mig, som det gik Pastoren ved Gjennemsynet af Nord. Ugeblads Beretninger om Generalforsamlingen i Münst-er? Det kan jo være; saa meget er i alt Fald vist: jeg fandt ikke, hvad jeg søgte; hverken Frasen om „at give Hals“ eller et lignende smagfuldt Udtryk var til at opdage i Generalforsamlingens Skrivelser.

Det randt mig fremdeles i Hu, at den berømte Digter Jakob Balde af Jesu Selskab havde skrevet et Jubeldigt i Anledning af 100 Aars Dagen for sin Ordens første Approbation ved Pavestolen, og det vil jo ikke være saa urimeligt endda, om Digteren fremstillede sig og sine Ordensfæller som fyrige Mynder, der skulde give Hals overfor det ædle Vildt, de jagede efter. Havde den „kristelige Horats“ brugt dette Billede, saa kunde man næppe sige, at det var stødende for nogen af Parterne; men heller ikke hos ham kunde jeg finde Sligt. Maaske ser Hr. Pastor Jantzen i Gjentofte sig endnu en Gang foranlediget til at oplyse, hvad det er, han kalder „Ordenens eget Jubelskrift.“

(Fortsættes.)

Sct. Knuds Jubilæum i Odense den 10. Juli.

(Sluttet.)

Med det Foregaaende haaber jeg saa nogenlunde at have gjengivet de mest fremragende Momenter af Sct. Knuds Jubilæet; naar man agerer Referent, bliver

*) De anno sæculari Societatis. — In annum sæcularem. Epist. generalium I. 387. II. 385.

det jo altid mere eller mindre et Hæstværksarbejde. Selve Højtidsdagens Aand og dens mangfoldige gribende Træk staa med en ganske anden glødende Farve indskrevne i den enkelte Deltagers Sind og Hjærte, end Ugebladets Korrespondent med sin svage Pen vilde kunne udmale dem. Men min nærmeste Hensigt var jo ogsaa kun den, at fæstne nogle Indtryk af Festen for Eftertiden og at give de mange Fraværende en svag Ide om det Forefaldne. Min egentlige Opgave kan jo derfor herved betragtes som endt. Men ligesom endnu Dagen efter Jubilæet mange Pilegrime saas at færdes i Odense, baade for endnu engang at besøge Krypten og at indfinde sig som opmærksomme Tilhørere ved de instruktive Prædikener, som P. Brinckmann vedblev at holde daglig i Sct. Mariæ Kirke indtil Tirsdag Aften, saa kunde det vel synes rimeligt, om jeg endnu et Øjeblik fastholder min Rolle som Festreferent og lytter til Festdagens Efterdøn, maaske ogsaa tager mig den Frihed at nedskrive en eller anden Reflexion som Tilbageerindring maatte give Anledning til. Forhaabentlig vil en af Deltagerne i Svendborgturen, som foretoges om Søndagen af et større Antal af Pilegrimene, paatage sig det Hverv at give nogle nærmere Meddelelser derom. Da jeg desværre ikke har kunnet deltage deri, maa jeg indskrænke mig til at omtale, hvad der endvidere forefaldt i Odense.

Den tidligste Morgenstund benyttedes om Søndagen atter af en Del af Pilegrimene, som ogsaa af Odense Menigheds Medlemmer, til Annammelsen af den h. Kommunion. Alene i den hyppige Annammelse af de hh. Sakramenter, hvortil slige kirkelige Manifestationer som oftest give Stødet og opmuntre, kunne vi finde det kraftigste og gyldigste Forsvar for deres Værd. Jo mere Tidens Sensualisme drager Menneskeheden ned til det Lave og Sansespirrende, desto mere bør vi værdsætte Alt, hvad der hæver Aanden op over den

dagligdags Dunstatmosfære og letter den Flugten til højere transcendentale Regioner.

Kl. 10 holdtes der Levitmesse af Hr. Præfekt von Euch, som denne Gang assisteredes af Pastor Wang som *presbyter assistens*, medens Pastorerne Neuvel og Storp fungerede som Diakon resp. Subdiakon. Det københavnske Sangkor udførte en Messe af Palestrina, som lød smukt og gribende, om end den forrige Dags Anstrængelser kunde spores en Smule paa Stemmerne. Pastor Brinckmann vedblev i Prædikenen efter Messen nærmere at fremhæve og belyse med hvad Ret Kirken regner Sct. Knud blandt de Helliges Skarer. Stiftsprovstens Ord ved Sct. Knuds Helgenskrin i Lørdags gav Taleren Anledning til at ytre: Man hører og læser saa tidt, at Sct. Knud ikke var en Helgen, fordi hans Liv fremviser enkelte menneskelige Skrøbeligheder. Men kunne da tidligere Forseelser, som angres og afsones ved oprigtig Bod, staa i Vejen for at blive en sand Helgen? Var dette Tilfældet, hvad maatte man da vel sige om saa mange og store Helgener? Petrus har fornægtet sin Herre og Mester, Maria Magdalena har været besat af 7 Djævle, Augustinus har ført et vildt Liv i sin Ungdom; — have vi derfor Lov til at sige: Bort med Eder! Nej, tidligere begaaede Synder, naar de ere blevne udslettede ved Anger og Bod, ere ingenlunde en Hindring for Hellighed, dersom man med Iver og Udholdenhed tragter efter den. Det gjorde Kong Knud, som staa mellem to danske Konger, der hædres med Tilnavnet: den Store, nemlig Knud den Store og Valdemar den Store; men Knud IV bærer det langt smukkere Navn, som den højeste Myndighed her paa Jorden — Kirken — har givet ham; han kaldes Knud den Hellige. Som man kjender Træet paa dets Frugter saaledes kjendes Helligheden paa de kristelige heroiske Gjerninger, som den frembringer. Hvorledes Sct. Knud i Alt efter Evne søgte at efterligne al Helligheds Mønster, Kristus vor Herre selv, det se vi ved at betragte hans

beundringsværdige Velgjørenhed, som den udfolder sig til alle Sider i legemlige og aandelige Barmhjærtighedsgjerninger. Om de første siger Munken *Ælnod*, som var Vidne til Kongens Død i Odense: „Han hjalp Hungrige og Trængende, klædte de Nøgne, som lede Kulde, de Faderløse og Enkerne trøstede han, Fremmede og Fattige understøttede han med milde Gaver.“ Til dem, som øve saadanne Gjerninger, siger Dommeren: „Kommer hid, min Faders Velsignede, arver det Rige, som var beredet Eder fra Verdens Grundvold blev lagt.“

Sct. Knuds mangfoldige, af kristelig Aand prægede, Love og Anordninger, ved hvilke han søgte at vænne sit Folk til kristelig Tankegang og Færd, kunne vi derimod kalde lige saa mange aandelige Barmhjærtighedsgjerninger, som den hellige Konge udøvede imod dem, der endnu sad i Dødens Skygge. Han saa til sin Smerte, „at meget, som var overleveret fra Hedenold, endnu stod ved Magt.“ Derfor har han, som A. D. Jørgensen siger, tvunget dem til enten at være kolde eller varme, at være ikke blot Kristne af Navn men ogsaa af Gavn. Derfor straffede han med ubøjelig Retfærdighed og uden Persons Anseelse enhver Forbryder og søgte at fremme hele Folkets sande Vel.

Søgte Sct. Knud saaledes ved Retfærds og den barmhjærtige Kjærligheds Gjerninger efter Evne at træde i den guddommelige Mesters Fodspor, saa glemte han ikke heller sin himmelske Herres Opfordring: „Vil du være min Discipel: saa fornægt dig selv.“ „Naar han,“ siger atter hans ældste Levnetsbeskriver *Ælnod*, „sad ved det kongelige Bord, og de Andre troede han drak Vin eller Mjød, drak han kun Vand, hvilket Ingen vidste uden hans tro Tjenere, og han, der ser i Løndom; han rørte næppe de kongelige Retter, men lod dem sende om til de Fattige; selv nød han tørt Brød og Salt.“ At søge sig selv og sin egen Ære i denne strænge Afholdenhed laa vor h. Konge fjærnt; „hans

Hu stod ikke saameget til at blive kjendt og omtalt af Mængden, som til at vandre for hans Aasyn, der kjender Hjærterne, vandre saaledes, at den venstre Haand ikke véd, hvad der Højre gjør; om Hæder og Ære brød han sig kun saare lidet, men han stode paa den Fader, som ser i det Skjulte.“ (Ælnod.)

Efter af Taleren ved disse og flere andre Træk havde stillet Sct. Knuds Hellighed i det rette Lys, henvendte han sig i en kraftig og varm Peroration til Tilhørerne, saa de synligt bleve grebne deraf.

*

*

*

Ved Festandagten om Aftenen Kl. 8 var Maria-Kirken atter overfyldt, om end de fleste Sct. Knudsfarere allerede vare dragne bort; Protestanterne syntes nu at vilde fylde Kirken, istedenfor de bortrejste fremmede Katholiker. Var det Nysgjærrighed, som drev dem dertil; var det et hemmelighedsfuldt Drag, som vi ere tilbøjelige til at sætte i Forbindelse med Sct. Knuds Jubilæet; vi ville lade det være uafgjort, men en Kjendsgjærning er det, at Kirken blev fuldere med hver Aften, indtil den Tirsdag Aften, da Festen afsluttedes, var aldeles overfyldt. Kirkesangen, tildels flerstemmig, udførtes ved disse Aftenandagter smukt og upaaklageligt af Odense Menigheds lille Sangkor.

P. Brinckmann fortsatte og fuldendte disse tre sidste Aftener sine kirkehistoriske Taler om Sct. Knud med en saadan Anskuelighed i Fremstillingen og Overbevisningsvarme i Foredraget, at han forstod at fængsle sine Tilhørere indtil Enden. Han begyndte med at fremstille Sct. Ansgars forberedende apostoliske Virksomhed, han fortsatte med at skildre den Beskyttelse og Udbredelse, som Kristendommen fandt i Sct. Knuds nidkjære Arbejde for Kristi Sag, han endte med at vise de herlige kristelige Frugter, som gennem Aarhundreder modnedes

paa den Jordbund som vædedes med Martyrkongens Blod.

Maatte vi Mange, som vare tilstede ved Festen i Odense, og de langt Flere, som kun i Aanden kunde slutte sig til denne Pilegrimsfærd, maatte vi Alle med samme Sindets Kraft og Alvor, med samme inderlige Higen efter de højere, overnaturlige Goder fortsætte og fuldende vor jordiske Vandring, ligesom vort Lands op-højede Skytshelgen, maatte vi vedblivende og med fornyet Tillid i hans Exempel og Forbøn søge en af de faste Støtter mod dette Jordelivs mangehaande Farer og Skuffelser. Maatte endelig de af os, som Deltagere i Festen, oplevede Dage staa som uforglemmelige Minder med hele deres ejendommelige Skjønhed i den Række af aandelige Velgjerninger, som Guds Godhed har tildelt os. — Med disse gode og oprigtig mente Ønsker tager jeg Afsked fra Ugebladets Læsere og afslutter denne Skildring af Jubilæumshøjtiden for vor National- og Skytshelgen, hvis Navn og Minde — Gud være lovet — er begyndt at straae i fornyet Glans og Skjønhed paa den nordiske Kirkes Horisont.

Hvilken aandelig Vinding og Væxt Festen har bragt den Enkelte, hvem vilde vel kunne erfare det, uden ham, den Alvidende, der gransker Menneskenes Hjærter og Nyrrer? Hvilket Udbytte vort kirkehistoriske Liv har haft og fremdeles vil faa af den nu afsluttede Fest, det ville vi forhaabentlig have den Glæde at se, naar Kirkelivet under Sct. Knuds mægtige Patronat stedse voxer sig fyldigere ud, til Oplysning for alle dem, der søge og elske Sandhed. Naar „Fyens Stiftstidende“ i en Artikel om Sct. Knud meget rigtigt kalder os Katholiker den h. Konges *Trosfæller*, saa modtage vi denne Betegnelse med Tak; ja vi ere *Sct. Knuds, den store danske Konges Trosfæller*. Men hvad følger deraf? Man tillade mig at slutte med at give et kort Svar herpaa. Deraf følger, at vi Katholiker have den ældste religiøse Borgerret her i vort Land, — at

Ingen har Lov til at kalde os Fremmede, som søge at vinde Tilhængere for en ny Lære, — at den Religionsfrihed, vi nu nyde, er en sent afbetalt Gjæld, som en 300aarig Intolerance havde kontraheret, — at nogle Faaes hæse Ugleskrig forgjæves ville forsøge at fremmane tidligere Tidens Blindhed for vort Fædrelands historiske Udvikling og Maal!

Sancte Canute, ora pro nobis!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Mandagen den 19. Juli, den h. Vincents af Pauls Festdag, afholdt *Vincentsforeningens* herværende tre Konferentser et Generalmøde, ved hvilket højjærværdige Hr. Præfekt *von Euch* præsiderede. Der var mødt 38 Mænd, og af Fremmede bemærkedes Hr. Pastor *Lieber* fra Stockholm, Pastor *Wang* fra Kristiania, Pastor *Heiden* fra Fredericia, Pastor *Lichtle* fra Odense og Rektor *Brühl* fra Ordrupshøj. Siden sidste Generalmøde den 23. Maj, er der blevet dannet et lokalt Bestyrelsesraad for Byens tre Konferentser med Hr. Pastor *Böhmer* som Præsident. Efter at Præsidenterne resp. Vicepræsidenterne for hver af de tre Konferentser havde aflagt Beretning om disses Virksomhed, der har bestaaet i Besøg hos de Fattige og Uddeling af Hjælp i kontante Beløb og Naturalier, gjorde ogsaa Dhrr. Gejstlige fra Fredericia og Kristiania Meddelelser om Konferentserne i disse Byer. Hr. Præfekten henledte Opmærksomheden paa det Ønskelige i, at Præsidenterne i Generalmøderne meddelte opbyggelige Træk fra de enkelte Konferentsers Praxis, opfordrede til at tiltrække unge Aspiranter under 18 Aars Alderen, for at disse i Tide kunde blive satte ind i det kristelige Kjærligheds-livs Gjerning, og anbefalede endelig Svendeforeningens forestaaende Basar og Havefest. Forskjellige Medlemmer

anbefalede forskellige Midler til Indtægternes Forøgelse, f. Eks. Indsendelsen af Bidrag til Begravelser o. l. Hr. Præfekten sluttede Mødet med en Tale over Vincentsforeningen, som er udbredt over hele Verden og ganske anderledes end de rent humane Foreninger er i Stand til at komme Pauperismen til Livs. —

Svendborg. Fra en af Deltagerne i Odense-Turen har vi modtaget Følgende: Efter at have besøgt Sct. Knuds Helgenskrin paa selve Jubilæumsdagen, den 10. Juli, besluttede et større Antal af Fstedeltagerne at aflægge et Besøg om Søndagen i Sct. Karls Kapel i Svendborg. Som bekjendt bærer denne vor yngste Menighed Navn efter Knud den Helliges Søn, *Karl den Gode* (den Danske), der led Martyr døden i Brügge i Belgien i Aaret 1127. I et Privathus i en af Hovedgaderne har Hr. Pastor *Whitte* et lille, men overordentlig hyggeligt og smagfuldt indrettet Kapel. Paa højre Side af det smukt dekorerede Alter staar en Statue af „Vor Frue af Lourdes“ og til venstre en Statue af Sct. Karl, begge rigt prydede med Lys og Blomster. Foran Alteret forkyndte den evige Lampe, at hvor beskeden denne Helligdom end var, saa havde dog Kongernes Konge her sin Bolig. Under Højmessen var Kapellet omtrent fuldt, og Menighedssangen lød smuk og kraftig. De inderligste Bønner opsendtes til den paa Alteret nærværende Gud, for vort elskede Fædreland, for denne yngste Menighed og dens nidkjære Sjælesørger, og især for dem af den lille Menigheds Medlemmer, som havde erkjendt Sandheden og højhjærtet og uden Menneskefrygt havde fulgt deres Overbevisning og vare blevne Medlemmer af Kristi ene, sande Kirke.

Efter Højmessen foretoges forskellige Udflugter med vore Trosfæller fra Svendborg, dels til det for sin henrivende Skjønhed bekjendte Taasinge, dels til Kristiansminde, et Badehotel med overordentlig smukke Omgivelser og den herligste Udsigt. Paa disse Udflugter havde vi Lejlighed til at stifte nærmere Bekjendt-

skab med nogle af den lille Menigheds Medlemmer, og at erfare, hvor lykkelige og begejstrede de vare for vor hellige Sag.

Kl. 7. samlede Deltagerne til et Festmaaltid paa Svendborg Hotel, hvor Taler og livlig Diskussion afløste hinanden, indtil man Kl. 9 brød op og skiltes, idet Nogle ønskede at være tilbage til Odense endnu samme Aften, medens Andre forbleve endnu en Dag i Svendborg, Paa Banegaarden toge vi endnu en Gang Afsked med vore Trosfæller i Svendborg, og da Toget begyndte at sætte sig i Gang, lød Sangen „O Sanctissima“ ud i den skjønne Sommeraften. Kl. 11 vare vi atter i Odense, glade over at have føjet et nyt Led til den Kjæde af skjønne Minder, paa hvilke disse uforglemmelige Dage havde været saa rige. —

Rom. Et Dekret af 16. Maj fra det h. Officium har med pavelig Approbation besvaret følgende til Spørgsmaal benægtende: 1. Er det tilladt at indtræde i en Forening til Fremme af Ligbrænding? 2. Er det tilladt at anordne, at Ens eget Lig eller Andres skal brændes?

Paris. Den 8. f. M. døde Kardinal-Ærkebiskoppen af Paris, Msgr. *Guibert*, i sit 84. Aar. Det er længe siden, at en Ærkebiskop af Paris er død en naturlig Død. Msgr. Guiberts tre Forgjængere døde alle paa en blodig Maade. Den 27. Juni 1848 stod Ærkebiskop *Affre* paa en af Barrikaderne i Paris, for at formane til Fred, da Tropperne, som nærmede sig, gave Ild og dræbte Ærkebiskoppen, uden at de anede det. Han døde med de ædle Ord: „Maatte mit Blod dog være det sidste, som udgydes!“ — Hans Efterfølger, *Sibour*, blev den 3. Januar 1855 myrdet foran Alteret i Kirken Sct. Etienne du Mont af en exkommuniseret Gejstlig. — *Sibours* Efterfølger, *Darboy*, fængsledes under Kommunens Opstand som Gidsel for fangne Nationalgar-

dister. Den 23. Maj 1871 blev han skudt tillige med 5 Lidelsesfæller i Fængselsgaarden i la Roquette.

Som Ærkebiskop har Kardinal Guibert virket til stor Velsignelse. Han begyndte med Opførelsen af *Jesu Hjertes Kirke* paa Montmartre, hvortil der af tre og en halv Million Bidragydere er indsamlet hidtil 16 Millioner Francs. Senere grundlagde han *det katholske Universitet* i Paris. Kulturkampen foraarsagede Ærkebiskoppen megen Besvær og mange Ofre; men ved sine Diocesaners Hjælp overvandt han alle Hindringer, og en Mængde Velgjørenhedsanstalter, Hospitaler og Foreninger skyldte ham deres Grundlæggelse.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. August. 7. Sønd. efter Pintse. Petri Lænkefest. — **2. M.** Alfons af Liguori, Biskop og Kirkelærer. — **3. Ti.** Stefani Finding. — **4. O.** Dominikus, Bekjender og Ordensstifter (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **5. To.** Maria af Sne (o: Indvielse af Basilikaen Maria Maggiore i Rom). — **6. F.** Herrens Forklarelse paa Taborbjærget (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Jesu gudommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften: Broderskabsandagt med Prædiken). — **7. L.** Kajetan, Bekj. og Ordensstifter.

Søndagen den 8. August. 8. Søndag efter Pintse.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag den 1. August i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28, Kl. 8.

Mødreforeningen. Tirsdagen den 3. August Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer.

Unio. Søndag den 8. August er Skovtur til Lyngby. Afgang med Banen Kl. 2 Middag. Nærmere Underretning meddeles af Bestyrelsen.

p. B. V.
J. M a y.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 32.

Søndagen den 8. August.

1886.

Indhold: Efterslæt. — Daniel O'Connell. Elsker eders Fjender Oversigt.

Efterslæt.

(Sluttet).

Det faar være, som det være vil, med „Jubelskriftet“; hvad der saarer Læserens Følelse, det er den Paastand, at i Jesuiternes Sprog „Kjætteriet“ er „Yndlingsnavnet for den evangeliske Kirke“.

Pastor Fantzen sætter Ordet „Kjætteriet“ mellem Anførselstegn, hvorved man plejer at antyde, at man citerer ordret. Mon Jesuiternes officielle Skrifter, til hvilke Pastoren sigter, da ere affattede paa Dansk? Enhver, som kjender lidt til den katholske Kirkes Forhold, véd paa Forhaand, at de ere skrevne paa Latin. Men gives der vel i dette Sprog et Ord, der nøje udtrykker, hvad man betegner med Ordene „Kjætter“ og „Kjætter“? Vi kjende intet. De Ord, der altid bruges i Jesuiternes officielle Skrifter, ere „*hæresis*“ og „*hæreticus*“. Men gjengives disse Ord vel nøje ved „Kjætter“

og „Kjætter“? Vi tro det ikke; snarere maatte det være Vranglære og Vranglærer, henholdsvis Vrangtro og Vrangtroende.

„Kjætteri“ og „Kjætter“ — de Ord have, om Følelsen ikke skuffer os, en besk Bismag; de fremkalde Begrebet om et Menneske, der mod sit bedre Vidende bekæmper Sandheden eller er forhærdet i vrang Anskuelser og haardnakket holder fast ved dem. Men denne Betydning af Ondskab ligger ikke i de latinske Ord „hæresis“ og „hæreticus“ efter katholsk Sprogbrug. Alle katholske Moralister, baade Jesuiterne og Ikke-Jesuiterne, skjelne imellem *forskyldt* og *uforskyldt* Vrangtro (*hæresis formalis, h. materialis*); vil man bruge det stygge Ord „Kjætteri“, kan det kun bruges om den første, om forskyldt og syndig Vrangtro. Gury f. Ex. siger (I. 208): „Virkelig Hæresi (*h. formalis*) eller Hæresi i egentlig Forstand er en bevidst og haardnakket Vildfarelse angaaende en af Kirken forestillet Troslære; en *ubevidst* Vildfarelse angaaende en Troslære er materiel Hæresi.“ Busenbaum, der skrev i Tyskland, d. v. s. under Forhold, der ligne vore, gjør den Anvendelse: „Almindelige Folk i Tyskland, der rigtignok gjælde for at være Hæretikere (Lutheranere, Calvinister o. s. v.), men ikke ere haardnakkede (d. v. s. uden deres egen Skyld ere uvidende om, at de ikke have den sande Tro), de ere ikke Hæretikere i egentlig Forstand, men *have i Virkeligheden den katholske Tro*, som de have annammet ved Daaben og som ikke tabes uden ved *haardnakket* Vildfarelse“*). Lehmkuhl, den nyeste af de jesuittiske Moraltheologer, siger endogsaa (I. 301): „Hver den, som, opdragen i en hæretisk Sekt, har lært de nødvendigste Sandheder og ikke tvivler om sin Sekts Sandhed, er ikke Hæretiker i egentlig Forstand. Ja, saa længe han er overbevist om, at hans Sekt er rigtig og hans Lære sikkert aabenbaret af Gud, saa længe

*) Lib. II. Tract. I. Cap. 4.

har han ej engang Lov til at give efter for Tvivl eller anstille Granskninger.“

Ved disse og lignende, mere end tolerante Udtalelser er det, at Jesuiterne „give Hals mod Kjætteriet“. Hvi kunde de gjøre andet? Jesuiterne ere Katholiker; og den katholske Lære angaaende Vrangtro og Vrangtroende er ifølge en Paves *) Fremstilling, der saa ofte sagdes at gaa i Jesuiternes Ledebaand, følgende: „Det maa fastholdes som en Trossandhed, at Ingen kan blive salig udenfor den apostoliske, romerske Kirke; at den er den eneste Frelsens Ark; at hvo som ikke træder ind i samme, vil gaa til Grunde i Syndfloden. Men paa den anden Side bør vi ligesaa vel fastholde den anden Sandhed, at de, som ere uvidende om den sande Religion, saafremt deres Uvidenhed er uovervindelig, ingen Skyld i saa Henseende have i Herrens Øjne. Hvem vilde vel fordriste sig til at paastaa, at han nøje kunde angive Grænsen for denne uovervindelige Uvidenhed i Henhold til Folkeslagenes, Landenes, Karakterernes og saa mange andre Omstændigheders indbyrdes Forskjellighed!“ At Jesuiterne og vi Katholiker overhovedet kunde gaa videre i Tolerancen, vil Hr. Pastoren selv ikke paastaa. Han vilde jo aldrig have gjort Anskrig i „Dagbladet“, hvis han ikke delte Standpunkt med *Martensen*, der (Chr. Ethik, II. 254) skriver: „Den kristelige Tolerance er ingenlunde Et med at taale Vildfarelsen, hvilken en Kristen skal bekæmpe, ikke Et med den Fordragelighed, der lader Enhver blive salig ved sin Tro og betragter alle Overbevisninger som lige berettigede.“

Men lader os komme til en Slutning: „Hvis Hr. Sognepræst A. Jantzen i Gjentofte ikke har andre Anker at fremsætte mod Jesuiterne, saa bør Klemens XIII.'s nu 100-aarige Kjendelse endnu staa ved Magt: *Sint ut*

*) Pius IX. Allocution af 8. Dec. 1854.

sunt, aut ne sint", Jesuiterne maa være som de ere eller ophøre at være.

Vi Katholiker kunde imidlertid nok have Grund til at anke over Hr. Pastor A. Jantzen, at han har gjort sig skyldig i, hvad man nok kunde betegne som „Jesuitisme“, naar man tager dette Ord i den nu engang af Modstanderne vedtagne og yndede Betydning. Der vil nemlig næppe findes én blandt de almindelige Avislæsere, som har lagt „Dagbladet“s Nr. 155 til Side, uden at have taget det Indtryk med: Altsaa har Grev *Holstein* faret med Usandhed i 1872; altsaa har afdøde Præfekt *Grüder*, der nød almindelig Agtelse som en særdeles hæderlig Karakter, faret med Usandhed i 1875 og det endog for Retten; altsaa er det Jesuiter, der underviser ca. 150 protestantiske Elever! — Ganske vist siger Hr. Pastoren ingen af Delene; men Kjendsgjerningerne ere — lad os sige: saa behændig grupperede og fremsatte (muligvis er Udtrykket ikke ganske rigtigt; vi kunne jo ikke paastaa, at den faktisk opnaaede Virkning er bleven tilsigtet), at man faar det Indtryk, som om Pastoren sagde det, og man maa læse om, for at overbevise sig om, at man har taget fejl, og at Pastoren i Virkeligheden ikke siger, hvad han ved første Læsning syntes at sige.

Hr. Pastor Jantzen maa ikke tage det ilde op, naar vi rent ud sige ham, hvorledes det gik os, efter at have læst hans Fremstilling af Katholicismens Fremskridt i Danmark i de sidste Aartier: vi kom til at tænke paa, hvad Martensen (Chr. Ethik, II. 268) siger om Tvetydigheder, „der spille over i det *Jesuitiske*, hvor Ordene ere stillede paa Skruer“ og om „en Sofistik, der er forstyrrende og forvirrende for den enfoldige, naturlige Sandhedsfølelse“. — For øvrigt takkes Hr. Pastoren paa det Bedste, fordi han ved sin Artikel har skaffet „Ugebladet“ en Del nye Abonnenter, som med Interesse have fulgt vort Selvforsvar.

Daniel O'Connell.

Der er sikkert i Aar saa meget større Anledning til at mindes den Dag, da Irlands store Befrier, *Daniel O'Connell*, fødtes til Verden (6. August 1775), som jo netop Fortsættelsen af hans Værk i disse Dage udgjør det brændende Spørgsmaal, hvorom hele Englands indre Politik for Tiden drejer sig.

Man har kaldt O'Connell Irlands Befrier, og i Virkeligheden var det ham, der formaaede England til højtideligt at anerkjende, at den katholske Irlænder ingenlunde var en Helot, en Slave af den protestantiske Indvandrer, men et Menneske, der var kaldet til et vist Maal af Frihed. Efter saa lang Tids elendige Undertrykkelse havde man i England fuldkomment miskjendt Irlændernes Menneskerettigheder; O'Connell maatte kæmpe for det, som efter vore Begreber absolut forstaar sig af sig selv; *den katholske Religion*, Irlands blodbestænkte og trofast bevarede Arvelod, var det Helligste for ham, og Retten til at turde leve efter denne Religion søgte O'Connell i første Linie at gjen-erhverve sine Landsmænd.

Pladsen tillader os her kun at give vore Læsere en sammentrængt Skitse af denne mærkværdige Mands *Levnetsløb*. O'Connell blev født den 6 Aug. 1775 i Cahier i Grevskabet Kerry, som stedse maatte lide uendelig meget under Blodherredømmet. I sit 16. Aar sendte hans Forældre, som vare ret velstaaende, ham tilligemed Broderen til Jesuiter-Kollegiet Sct. Omer i Sydfrankrig. Institutets Forstander ytrede engang til den unge Daniel O'Connells Onkel, som siden Faderens Død vaagede over Børnenes Opdragelse: „Hvad den ældre Broder angaar, saa har jeg kun Et at sige om ham, nemlig det, at jeg aldrig har skuffet mig saaledes i hele mit Liv, som jeg vilde skuffe mig, dersom Danie^l

ikke skulde være bestemt til at spille en fremragende Rolle i det menneskelige Samfund.“ Spaadommen er gaaet i Opfyldelse paa en endnu mere glimrende Maade, end den værdige Pater vel selv ahnede det.

Imidlertid susede Revolutionens Storme hen over det ulykkelige Frankrig, og O'Connell, hvis Studietid omtrent var afsluttet, forlod Landet, der var faldet i Pøbelherredømmets Hænder, samme Dag, som Kong Ludvig XVI lagde sit Hoved under Bøddeløxen. I London og Dublin fortsatte den unge Daniel sine Studier i Retsvidenskabene, bestod de foreskrevne Examiner med Udmærkelse og nedsatte sig som Sagfører i Dublin, da der paa Grund af at han var Katholik, ikke aabnede sig nogen anden juridisk Kariere for ham. I Dublin strømmede Alle til ham, Enhver ansaa ham for den bedste Advokat i Byen, og hans Indflydelse steg Dag for Dag.

Omenskjønt Katholikernes Kaar ved O'Connells Optræden allerede havde forbedret sig i enkelte Henseender, saa vare de dog endnu langt fjærnere fra den nødvendige Frihed. 1793 bleve de saakaldte *Penal laws* afskaffede, Katholikerne turde drive Handel og Haandværk, om Søndagen behøvede de heller ikke længere at bivaane Gudstjenesten i den protestantiske Kirke, de kunde opnaa lavere Embedsstillinger og fik aktiv Valgret; men den saakaldte Vidne-Eed, i hvilken ethvert Parlamentsmedlem maatte betegne Mariedyrkelsen og det h. Messeoffer som Afguderi og Afgudsdyrkelse, udelukkede dem endnu fra det dengang bestaaende irske Parlament. Ved en elendig Manøvre a Englands Side blev som bekjendt det irske Parlament opløst i Aaret 1800; til Gjengjæld sikrede man Irlænderne fuldkommen borgerlig og religiøs Frihed, hvad den daværende Præmierminister *Pitt* ogsaa søgte at iværksætte, men ikke saa sig istand til at gennemføre, da Kong Georg III nægtede, at sanktionere Lovforslaget, fordi han, som han sagde, derved vilde bryde Kroningseden og

miste Kronen til Fordel for Stuart-Prætenderne. Følgerne af Englands brudte Løfte var Dannelsen af en stor Forening af Irlands Katholiker, der under Navn af *Catholic Association* traadte sammen i 1802, men dog først fik Betydning, da den unge, energiske O'Connell overtog dens Styrelse.

Det var især tre Midler, ved hvilke O'Connell stræbte efter at naa sit Maal: Irlands religiøse og politiske Frihed, nemlig ved *Dannelsen af Foreninger*, ved *Forsamlinger* og ved *Pressen*. Hans første Optræden som det irske Folks Talsmand falder i Aaret 1809, fra den Tid af arbejdede han utrættelig som Lederen af *Catholic Association*, indtil den blev den engelske Regering for indflydelsesrig, og denne derfor saa sig foranlediget til at undertrykke Foreningen. Haabede man derved at bryde Agitationens Magt, saa havde man sikkert forregnet sig i O'Connells Udholdenhed og Handlekraft. Det varede ikke længe, førend Foreningen atter var indrettet paany under et andet Navn og med forandret Organisation, og i 1828 vovede O'Connell at optræde som parlamentarisk Modkandidat i Grevskabet Clare overfor den indædte Protestant Fitzgerald. Han blev valgt med glimrende Stemme flerhed, og man forundrede sig i London ikke saa lidt, da denne „Papist“ ankom for at indtage sit Sæde i den britiske Majestæts Parlament. Eden, som indeholdt den ovenfor omtalte Fornægtelse af den katholske Lære, blev forelagt O'Connell saa vel som de øvrige Deputerede. Han vægrede sig naturligvis for at aflægge Eden, og hans Valg blev derfor erklæret for ugyldigt. Men ved de nye Valg høstede han endnu større Stemme flerhed. Nu lod man ham træde ind i Parlamentet, uden at han havde aflagt Eden. Dermed havde Katholikerne tilkæmpet sig den passive Valgret. Det katholske Irlands første Talsmand arbejdede videre, og hans Anstrængelser havde en saa gennemgribende Virkning, at Premierminister *Wellington* endelig besluttede sig til at gennemføre *Katholi-*

kernes Emancipation; allerede i 1829 lykkedes det store Værk. For Fremtiden opnaaede Katholikerne Valgbarhed, Adgang til Statens Embeder, Frihed for Kultus og Skole.

Mærkværdigt nok opnaaede O'Connell ikke det første Maal han havde sat sig, skjønt han fremdeles arbejdede for det af alle Kræfter, medens han naaede det andet Maal forholdsvis hurtigt. Hans første Fordring var Gjenoprettelsen af det selvstændige irske Parlament i Dublin; Irlands lovgivende Selvstændighed havde naturligvis strax haft Katholicismens fuldkomne Frihed til Følge. Men Tingenes Udvikling vendte Ordenen om: det *engelske* Parlament bevilligede Katholikerne Emancipation, efter at O'Connell næppe havde virket et Aar i Parlamentet; men den lovgivende Selvstændighed blev *ikke* bevilliget, endskjønt O'Connell virkede derfor fra 1829 indtil sin Død; og som bekjendt ere Irlændernes Bestræbelser for at opnaa Selvstændighed endnu ikke blevne kronede med Held. Ved Emancipationens Fuldbyardelse traadte den irske Bevægelses kirkelig-religiøse Karakter tilbage for den politiske; saaledes ere for Tiden begge de betydeligste Forkæmpere for *Home Rule* Ideen, som ville fuldføre og krone O'Connells Værk, *Protestanter*: Irlænderen *Parnell* og Englænderen *Gladstone*.

O'Connell samlede en irsk Fraktion om sig; i 1834 havde den allerede naaet en Styrke paa 60 Mand, og gjorde mere end én Gang Udslaget i Parlamentet. I 1847 drev en uovervindelig Længsel efter Rom O'Connell til Kristenhedens Hovedstad; men ligesom han ikke fuldkomment naaede Maalet for sin politiske Virksomhed, saaledes skulde han heller ikke naa Maalet for denne sidste jordiske Rejse; men til Gjengjæld, det tør vi haabe, naaede han det himmelske Maal, da Døden indhentede ham i *Genua* den 5. Maj 1847.

I 1875 fejredes den 5., 6. og 7. August O'Connells *Centenarium*. Tusinder og atter Tusinder strømmede

til Irlands Hovedstad, ogsaa fra Udlandet, ja, fra alle Verdensdele kom der Gjæster, for at hædre og anerkjende den bedste Fører for det trælbundne Folk, som under saa haarde Lidelser ubrødelig bevarede *Troens* uvurderlige Skat. Personer drage forbi, Festglæden faar Ende; men Mindet om store Mænd, der som O'Connell med Heltestorhed overfor Verden forbandt en ydmyg Tjeners Skikkelse overfor Gud, lever og forbliver i Velsignelse. Hvad O'Connell ikke har kunnet fuldende, vil hans Folk opnaa under en anden Fører; endnu et kraftigt Tilløb, og Irland har sin lovgivende Selvstændighed! Da vil den sociale og økonomiske Reform følge efter, for at fuldende O'Connells store Værk.

Elsker eders Fjender.

En Fortælling om Maori-Krigen paa Ny-Zeeland.

(Fortsat fra Nr. 26.)

„Hvad var det?“ spurgte O'Niel sagte.

„Et Par Natugler, som kalde paa hverandre,“ svarede Mac Merson.

„Eller nogle Maorislyngler, som ere paa Spor efter os! Vær paa din Post, Mac Merson.“

„Jeg tror, det var Natugler; — forøvrigt have vi intet Valg; vi maa fremad“.

Endnu lyttede de Flygtende nogle Øjeblikke; da saa alt forblev stille, fortsatte de deres Vandring. Efter fem Minutters Forløb havde de naaet Dalen og gik nu varsomt ud af Skoven til den med Bregner og lave Buskvæxter bevoxede Bred langs Vildbækken. „Den er ikke dyb, men rivende“, sagde Mac Merson. „Jeg vil stille mig i den og hjælpe Drengene over. Derefter ville vi begge bære Mrs. O'Niel over.“ Bob og Johnny hjalp sig selv gennem det brusende Vand; de benyttede

næppe Mac Mersons Haand som Støtte. Den lille Bill sagde til sin Moder: „Du skal ikke være bange, se, jeg har taget Korset med!“ Saa tog Skotlænderen ham paa sine stærke Arme og bar ham gennem Bækken over til hans Brødre. Da han velbeholden havde sat ham paa Bredden, vilde han vende tilbage til O’Niel. Men han havde næppe naaet Bækkens Midte, før et Kastespyd suste gennem Luften, og med et højt Skrig sank Manden sammen i Bølgerne. Forgjæves søgte han at rejse sig igjen; de skummende Vande reve ham bort med sig.

Patrick O’Niel troede i første Øjeblik, at den brave Skotlænder var gleden paa Bækkens slibrige Stene, og sprang rask i Vandet, for at hjælpe sin Ven. I samme Øjeblik suste et Kastespyd forbi hans Hoved, og der opløftede sig bagved ham et vildt Skrig, hvorpaa der svaredes fra Skoven paa den anden Side. „Maorierne!“ raabte han forfærdet. „Skjuler eder mellem Bregnerne, Børn, flygter!“ Saa vendte han sig, for at komme sin Hustru til Hjælp. Paa Vejen, de nylig havde tilbage-lagt, saa han mørke Skikkelser styrte frem af Skoven, og inden han kunde naa Bredden igjen, greb en Maori hans Hustru og rev hende lige for hans Øjne til Jorden. Endnu staaende i Vandet rettede O’Niel sin Bøsse mod den Vilde og fyrede. Maorien sank dødelig saaret sammen ved Mrs. O’Niels Side; men to af hans Ledsagere udfyldte allerede hans Plads. Kastespyd suste og Stene fløj. Et Spyd ramte O’Niel i hans højre Skulder, men han ænsede det næppe; thi Tanken om at frelse sin Hustru opfyldte ham ganske. Men da ramte en Sten hans Hoved, og med Ordene: „Min Hustru! mine Børn!“ faldt han bevidstløs om ved Bækkens Bred, som han lige havde betraadt.

Maoriernes Sejrsraab opfyldte Luften. Manden, som havde nedstrakt O’Niel ved et Stenkast, traadte til, tog hans Dobbeltbøsse som Sejrsbytte og lod Nybyggeren ligge som død. Han greb ogsaa den faldne Maori i

Armene, uden i Mørket at opdage Kvinden, ved hvis Side han var falden. Den Dræbte rørte sig ikke. „Død! stakkels Taranaki! Men du er hævnnet!“ sagde Krigeren. Derefter vendte han sig til sine Ledsagere, som imidlertid havde samlet sig paa Pladsen, hvor den korte Kamp havde fundet Sted, og sagde til dem: „De gamle Pahekas ere døde; de unge maa falde i Hænderne paa vore Kammerater derovre i Skoven. Gjør hurtig Ild paa! Vi ville vente her paa Te-Vaturu, som med sin Skare maa komme over disse Højder; Skinnet af Ilden, Muslinghornenes Klang og vor Sejrssang vil vise ham Vejen til os. Og han vil være tilfreds med os. Vi have hævnnet os paa Pahekaerne. Se, Jorden er rød af deres Blod og Himlen af deres Huses Brand!“ Hurtig tændte en ung Maori Ild, ved at gnide nogle tørre Grene mod hverandre og kastede derefter vissent Løv paa det ulmende Træ, medens andre hjalp til med Bregnestængler og tørre Kviste. Det varede ikke længe, førend Flammen blussede højt i Vejret og viste ved sit røde Skin Maoriernes vilde Skikkelser. Det var som et Billede fra Helvede. De vare halvnøgne, Ansigterne vare tatoverede med brogede, fantastiske Tegninger, som gjorde deres vilde Udtryk endnu mere frastødende, i det stride Haar havde de Fjer, om Skulderen en Kaabe af Hundeskind eller et uldent Tæppe, i Haanden Stridskøllen eller Kastespydet, og med vilde Fagter dansede de omkring Ilden og brølede af fuld Hals en Sejrssang, saa at Skovens Ekko gav Gjenlyd paa lang Afstand. De blæste desuden i Hornene og raabte til deres Kammerater paa Bækkens modsatte Bred, at de skulde komme over til dem.

Mrs. O'Niel blev ved Larmen vækket af den Afmagt, som Skrækken havde foraarsaget hende, da hun følte sig greben i Armen af den Maori, som siden sank blødende sammen ved hendes Fod, og da hun saa den Fare, i hvilken hendes Mand svævede. Hun kunde ikke strax samle sine Tanker; men da hun mindedes

de sidste Begivenheder og blev sig sin Stilling bevidst, var hun af Angst nær bleven afmægtig paany. Hun var omtrent 50 Skridt fra det Sted, hvor Ilden luede, Maoriens Lig laa endnu ved hendes Side. Men hun kunde dog se, hvad der gik for sig ved Ilden og ved Vildbækkens Bred. Sin Ægtefælle saa hun intet til, til sine Børn lige saa lidt, og Synet af de Vildes Dans var saa skrækkeligt, at hun uvilkaarlig lukkede Øjnene. Hvad skulde hun gjøre? Hun bad til Gud om Lys og Styrke; men Frygten for hendes Ægtefælles og hendes Børns Skæbne var saa stor, at hun næppe kunde bede. Paa sig selv tænkte den stakkels Kone ikke; hun gjorde et Løfte til den hellig Gudsmoder for sine Kjæres Frelse og følte sig paa engang vidunderlig beroliget. Hun mindedes et Trøstens Ord fra hendes Skriftefader; hun havde engang klaget for Fader Servant, at hun tidt følte sig saa forskrækkelig ensom i Blokhuset i Urskoven og stadig var pint af Frygt for, at der skulde tilstøde Børnene en pludselig Ulykke. Da havde Fader Servant sagt: „Er De da alene? Er ikke Deres mægtigste Ven og Beskytter altid og overalt hos Dem — den allestedsnærværende Gud?“ Dette randt nu den fromme Kone ihu, og hun sagde til sig selv: „Han er mig og mine nærmere end Maorierne, ja nærmere end selve Liget, ved hvis Side jeg ligger!“

En ny Larm tvang hende til at slaa Øjnene op. Det var Ankomsten af den Skare, som havde holdt den anden Side af Dalen besat og som nu kom over Bækken. Mrs. O’Niel kjendte kun lidt til Maoriernes Sprog, men saa meget forstod hun dog, at de Nyankomne bleve udspurgte om Børnene, som vare slupne over Vandet, og at Maorierne ingen Børn havde set. Der blev nu givet Befaling til at gjøre Jagt paa dem, da de ikke kunde være komne ret langt bort. En Afdeling gik tilbage over Bækken. Maanen, som imidlertid var kommen frem, belyste hele Dalen. Paa den Side, hvor Ilden var, sænkede sig den bratte med Skov kronede

Skrænt lige ned til Vildbækken; medens der paa den anden Side strakte sig imellem Vandet og Højskoven en flere hundrede Fod bred, med høje Bregner og Buske bevoxet Slette, som godt kunde tjene Børnene til Skjulested og maaske være dem en Vej til Flugt. Mrs. O'Niel fulgte med største Ængstelse Maoriernes Bevægelser; de besatte først Skovkanten og ligesom Sporhunde gjennemsøgte de derefter Krattet. Mrs. O'Niel skjælvede og bad. Længe var de Vildes Søgen forgjæves, men pludselig lød der Raab længere nede ved Bækkens Bred. Den forskrækkede Moder troede allerede, at Drengene vare fundne. Det var Mac Mersons Lig, de havde opdaget, og som Bækken havde skyllet i Land. Maorien gav da en Befaling, som Mrs. O'Niel ikke strax forstod; men da hun saa, at de Viide fra alle Kanter satte Ild paa det tørre Krat, blev det hende klart, hvad man tilsigtede. Ængstelse for hendes Børn udpressede hende et højt Skrig; uden at tænke paa Faren, hun svævede i, sprang hun op og kastede et forfærdet Blik ud over Krattet paa den modsatte Bred, hvor hun troede sine Dreng skjulte og nu omspundne af Flammerne.

Paa Moderens Skrig vendte de Wilde, som stode ved Ilden, sig om og opdagede den stakkels Kvinde, hvis Nærværelse de hidtil ikke havde lagt Mærke til.

„En Paheka Kvinde!“ skreg de. „Det er vist den Pahekas Hustru, som dræbte Taranaki,“ sagde den Maori, som havde givet den forrige Befaling. „Jeg vil hævne ham og lade hans Sjæl drikke denne Kvindes Blod.“ Med disse Ord styrtede han med opløftet Kølle løs paa Mrs. O'Niel, som, rædselslagen af Angst for sine Børns Skæbne, ikke forsøgte at flygte. Allerede svævede Mordvaabnet over hendes Hoved; hun faldt paa Knæ og anbefalede sin Sjæl til Gud, — da lød bag ved hende et kraftigt „Hold inde!“ saa Maorien lod Køllen synke.

„Te-Vaturu!“ raabte han.

„Ja, Te-Vaturu, som er vred over, at du har begyndt Kampen med din Skare, forinden jeg havde givet det aftalte Signal,“ sagde Høvdingen, idet han traadte frem af Skoven i Spidsen for en Krigerskare.

„Jeg kunde ikke holde dem længere tilbage,“ forsvarede Maorien sig. „Hævnen raabte for højt i deres Hjærter. Men trøst dig, Te-Vaturu, der er endnu mange Paheka-Huse at brænde og mange Paheka-Hoveder at knuse — og med denne Kones Hjærneskal kan du gjøre Begyndelsen!“

Da Mrs. O’Niel hørte Navnet Te-Vaturu, sprang hun op og kastede sig for Høvdingens Fødder: „Det er Eder!“ raabte hun, „Gud være lovet, som hørte min Bøn og i den højeste Nød er nær med sin Hjælp! Frels mine Børn og min Mand!“

Te-Vaturu gjenkjendte Nybyggerens Hustru. Han lod sig med faa Ord fortælle Rædselnattens Begivenheder; derpaa sagde han: „Jeg vilde beskytte eders Hus mod mine Folk; jeg kom for sent: det ligger i Aske, og naar eders Børn ere indenfor det Flammehav, som omslutter Sletten derovre, saa er det ogsaa der for sent. Hvor er din Mand?“

„Jeg haaber, han er flygtet.“

„Nej, Pahekaen ligger dernede ved Bækkens Bred. Vi ville tilberede ham, efter gammel Skik, tilligemed hans Ledsager, som de bringe der, til et Sejrsmaaltid. Med Kvinden kan du gjøre, hvad du vil!“

„Binder Kvinden!“ sagde Høvdingen, „hun skal være min Hustrus Slavinde. Men Pahekaen, som bespiste mig i Aftes, skal hverken tjene mig eller eder til Føde; med den anden kunne I handle efter Fædrenes Skik.“

Maoriernes Jubelskrig overdøvede den ulykkelige Kones Klageraab. Man bandt hende og lagde hende paa Jorden. Hun lukkede Øjnene, for ikke at se Tilberedelsen af det væmmelige Maaltid, som Kanibalerne vare i Færd med, og ogsaa vi ville vende vore Øjne derfra. Maorierne, som forgjæves havde ledt efter

Drengene paa den anden Bred, kom nu tilbage til deres Kammerater. Da det skrækkelige Maaltid var endt, gav Te-Vaturu Tegn til Opbrud. Mrs. O'Niel blev, halvt bevidstløs, slæbt bort af de Vilde. Hvad var der blevet af hendes Ægtefælle? Hun maatte vel tro, at han var død; hvad var der blevet af hendes Børn? Vare de omkomne i Flammerne? flakkede de om i Urskoven? Hun vidste det ikke; hun vovede næppe at haabe, hun bad for de Afdøde. Et dødeligt Had til Mordbrænderne, hvis Hænder vare besmittede med hendes Kjæres Blod, bestormede hendes Hjærte; da paa engang stod for hendes Sjæl vor Frelsers Bud: „*Elsker eders Fjender!*“ Denne Fordring forekom hende i første Øjeblik en Umulighed. Skulde det vel være muligt at opfylde den? Ikke for Naturen, men for Naaden!

(Fortsættes.)

Oversigt

over

indkomne Bidrag til en Skole paa Nerrebro.

Den 1. Juni 1885 var der indkommet 982 Kr. 45 Øre; endvidere indkommet ved en 5 Øres-Subskription fra 1. Juni 1885 til 1. Juli 1886, i Forbindelse med Kollekten i Sct. Josefs Kapellet samt Bortlodningen af et til Øjemedet skjænket Gulduhr med Kjæde (som indbragte 150 Kr.) og nogle frivillige Gaver: 1623 Kr. 35 Øre; ialt 2605 Kr. 80 Øre. Antallet af Portionerne i 5Øres-Subskriptionen var i Maj 1885 = 783; i Januar 1886 = 633 og i Juni 1886 = 502. Der viser sig saaledes en betydelig Nedgang i Portionantallet, som vel især skyldes de arbejdsløse Tider, men tillige en stor Forøgelse af milde Gaver. Jeg bringer herved alle Bigragyderne min hjærteligste Tak for den Offervillig-

hed, de vise denne saa vigtige Sag. Maatte den gode Gud bønvhøre vore Bønner og indskyde fromme Sjæle, som have modtaget af Ham en Del timeligt Gods til Forvaltning, den Tanke, at skjænke enten i Livet eller efter Døden milde Gaver til Sagens Fremme.

Nørrebro, den 1. Juli 1886.

Ant. Neuvel,
Præst.

Da der viser sig en stedse mere stigende Trang til at faa en Elementærskole oprettet for Nørrebros katolske Børn, anbefaler jeg det ovennævnte Foretagende til alle Katholikers varmeste Understøttelse.

Kjøbenhavn, den 29. Juli 1886.

F. von Euch.
Apostolisk Præfekt.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 8. August. 8. Søndag efter Pintse. 9. M. Vigilie til Sct. Laurentius (uden Faste). — 10. Ti. Laurentius, Martyr. — 11. O. Oktavdag. — 12. To. Klara, Jomfru. — 13. F. Johannes Berchmanns, Bekjender. — 14. L. Oktavdag. (Vigiliefastedag til Mariæ Himmelfart.)
Søndagen den 15. August. 9. Søndag efter Pintse. Mariæ Optagelse i Himlen.

Unio. Søndag den 8. August er Skovtur til Lyngby. Afgang med Banen Kl. 2 Middag.

Svendeforenigen. I Anledning af Aarsdagen for Svendelokalets Indvielse afholdes Søndag den 15. August (fra Kl. 6½ Efterm.) Havefest med Basar, Tombola, Illumination, o. s. v. i Frederiksberg Alle 15. Et Orkester vil være tilstede i Haven, Sangforeningen vil muligvis ogsaa assistere ved Festen. Madkurve kunne medbringes.

Indsamlingen til Basaren bringes i Erindring og Menighedens Medlemmer bedes alle møde ved Festen, hvis Indtægt tilfalder Svendeforenigen, blandt andet til Erhvervelse af en Fane.

Fortrolig Korrespondents. Aarhus. Hjærtelig Tak for de 50 Kr. in honor. B. M. V., som ere blevne Hr. Præfekten tilstillede af Redaktionen. Exaudiat te Deus semper per intercessionem B. M. V.

Svendborg. Artikler vedrørende den Sag ligge udenfor Bladets Omraade; i alt Fald tør de ikke være for udprægede. En venlig Hilsen til hele Familien.

Vadstena. Mille grazie pel saluto dalla tomba di S. Birgitta. 1902 faremo un pelegrinaggio a Vadstena.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o. 33.

Søndagen den 15. August.

1886.

Indhold: Feuilletonisten og „Nordisk Conversations-Lexicon“ (Sluttet). Om de kristne Konfessioners Ligeberettigelse. Elsker eders Fjender: (forts.) Efterretninger: Rom.

Feuilletonisten

og

„Nordisk Conversations-Lexicon“

(Sluttet fra Nr. 30.)

Pastor *A. Jantzens* drabelige Angreb paa „Jesuitenre i Danmark“ nødte os til at afbryde vore Bemærkninger om Professor *H. V. Sthyrs* Feuilleton og Nordisk Conversations-Lexicon. Vi tage nu atter Traaden op, hvor vi slap den i Nr. 30.

Vi paapegede adskillige haandgribelige Fejl, som Feuilletonen havde fælles med Nordisk Conversations-Lexicon og som nok kunne lede Tanken hen paa, at Lexiconet maa antages at have været en af Professorens Kilder; men der er endnu flere paafaldende Fejl.

Stifteren af „Troens Fædre“, en forhenværende Handelslærling ved Navn *Paccanari* eller *Baccanari*,

maa finde sig i, at han hos Feuilletonisten bliver til en forhenværende Skrædersvend *Poccanoni*, ligesom i 2. Udgave af Nord. Conversations-Lexicon af 1873, hvor Sætteren øjensynlig har læst Fejl og forvexlet *a* med *o* og *r* med *n*; thi Lexiconets første Udgave af 1860 har ganske rigtig *Paccanari*. Navnet er blevet bekjendt i videre Kredse og kunde ogsaa gjærne have været Hr. Professor Sthyr bekjendt, da Mandens aandelige Sønner, hvis officielle Benævnelse var „*Patres fidei Jesu*“, d. v. s. „Fædrene af Troen paa Jesus,“ i Folkemunde ofte hed „*Baccanarister*“.

Noget mærkværdigt er det, at Feuilletonisten med Lixicografen forvansker Navnet *Suarez* til *Squarez*. Frants Suarez (latiniseret: *Suaresius* eller *Soaresius*), som levede fra 1548—1617, er blandt den nyere Tids Theologer en Stjerne af første Rang. Han var Professor ved de berømteste Univesiteter i Spanien, Italien og Portugal, i Alcala, Salamanca, Rom og Coimbra; han var ligesaa skarpsindig som kundskabsrig, ligesaa dybsindig i sine Tanker som let forstaaelig i sin Fremstillingsmaade og tillige en overordentlig frugtbar Forfatter. Hans Værker om skolastisk Theologi og Filosofi bleve først trykte enkeltvis i forskjellige Lande og Byer, i Spanien, Frankrig, Tyskland og Venedig; samlede udkom de i Venedig 1740—1751 og udgjøre 23 Folio-bind; en ny Udgave (Paris hos Vivès 1856—1866) tæller 26 Bind i Lexiconformat, hvert Bind paa 648 til 1285 tospaltede Sider. *)

Lad det ogsaa være en Overdrivelse, at man har prist Suarez som en „anden Augustinus;“ en Kæmpeaand var han under alle Omstændigheder, selv om han maaske ikke var en lige saa stor Aand som den store

*) Det 19. Bind af denne Udgave, der handler om Jesu Kristi Person og Liv fra hans Undfangelse indtil hans Gjenkomst som Verdensdommer, har bevaret sit Værd indtil vore Dage, uagtet Exegesens Fremskridt, og blev det benyttet, vilde det sikre Exegesen mod en ensidig kritisk eller filologisk-historisk Retning.

katholske Biskop af Hippo. Fuldtud fortjener han de Hædersnavne, som ikke blot den store Videnskabsmand paa Pavestolen, Benedikt XIV, men selv Protestanten Hugo Grotius gav ham, naar den første kaldte ham „doctor eximius“, den „fremragende Lærer“, og den sidste hyldede ham som en „dybsindig Theolog og Filosof“. Man skulde dog mene, at *Theologen* Sthyr kjendte Manden, i det mindste af Navn, og derfor havde rettet den Fejl, som *Feuilletonisten* Sthyr synes at have udskrevet af Conversations-Lexiconet.

Ligefrem snurrigt lyder det, naar *Feuilletonisten* med (muligvis efter) Lexicografen skriver „Redemptoristernes og Liguorianernes Orden“, som om det var to Samfund; medens der i Virkeligheden burde staa: Redemptoristernes eller Liguorianernes Kongregation. At han ikke kjender den finere kirkeretlige Forskjel mellem en blot og bar Kongregation og en af Kirkens øverste Myndighed officielt godkjendt Orden, ville vi endda lade passere. Men vilde Professoren skrive om Redemptoristerne og belære sit Publikum om dem og deres Forhold til Jesuiterne, maatte det dog i Grunden have været hans Sag, først at forskaffe sig selv i det mindste nogen om end kun tarvelig Kundskab om dem. Havde han gjort det, vilde han have fundet, at den allerede tidligere nævnte hellige Biskop af St. Agata i Kongeriget Neapel, *Alfons af Liguori*, indstiftede et religiøst Samfund af Gejstlige til overordentlig Sjælesorg navnlig blandt Landbefolkningen og de Fattige. Selv ønskede han dette Samfund opkaldt efter vor Frelser (paa Latin: Redemptor) *Congregatio sanctissimi Redemptoris* (den hellige Frelsers Samfund). Sct. Alfons af Liguoris Disciple hedde altsaa officielt: Medlemmer af den hellige Frelsers (Redemptoris) Samfund; deraf kommer det folkelige Navn Redemptorister; men efter Stifterens Familienavn kaldes de *selvsamme* Gejstlige ogsaa *Liguorianere*.

Til nogen Undskyldning for *Feuilletonisten* ville vi

dog indrømme, at han og Lexicografen ikke ere ene om at sige: Redemptorister og Liguorianere og derved røbe, at de ikke vide, hvad de tale om. Den „tyske Nationalforsamling“ i 1848—49, sørgelig Ihukommelse, har blandt andre pudsige Bestemmelser, hvorved den forberedte sit ynkelige Endeligt, ogsaa fattet den: Jesuiter, Liguorianere og Redemptorister skulle for evig Tid være banlyste fra det tyske Omraade. Men allerede i 1850 tillode Forholdene de netop den Gang paa Grund af Sonderbundskrigen *) fra Schweitz uddrevne Jesuiter at faa Fodfæste i Tyskland; og et saa anseligt Antal unge Mænd strømmede aarlig til dem fra alle tyske Lande, at de i de nærmeste Aar kunde aabne Ordenshuse i i alle de større Byer i Rhinlandene og Westfalen. Den Velsignelse, deres Præstegjerning bragte i vide Kredse, blev anerkjendt og offentlig udtalt ikke blot af de katholske Biskopper, **) Præster og Lægmænd, men endog af de preussiske Embedsmænd. Da Tyskerne senere under Preussens Anførsel ved Feltoget i 1870--71 havde berøvet Frankrig, som var blevet anset for et Værn for Katholicismen, dets Prestige, bleve Jesuiternes Ordenshuse i Tyskland rigtignok ophævede ved Lov af 4. Juli 1872; ***) men istedenfor Retsgrunde, som man var aldeles blottet for, benyttede man Løsenet:

*) Feuilletonisten tager fejl; hvad der affødte Sonderbundskrigen, var ikke Jesuiternes „politiske Rænkespil“, men de liberale Kantoners Intolerance, der vilde berøve de katholske Kantoner deres lovbjemlede Rettigheder.

**) Se f. Ex. N. Siegfried, Actenstücke betreffend den preuss. Culturkampf. S. 102.

***) Et nyt Bevis paa Feuilletonistens Unøjagtighed er det, at denne berygtede Lovs Indhold ikke engang er angivet rigtigt. Han siger, at ved denne Lov blev det Jesuiterne forbudt at opholde sig indenfor det tyske Riges Grænser. Sagen er imidlertid den, at det blev dem forbudt at fortsætte Samlivet i Ordenshusene, og at Regeringen blev bemyndiget til at udvise eller internere enkelte Ordensmedlemmer.

Kamp mod Rom! „Ligesom det tyske Folk har be-sejret Paris, vil det ogsaa faa Bugt med Vatikanet,“ udraabte en Deputeret (Dove) i den tyske Rigsdag d. 19. Juni 1872. Jesuiterne bleve ifølge gammel Tradition ansete for Roms Forkæmpere; de skulde derfor først fjærnes, senere kom saa Turen til de andre Ordens-gejstlige, og til Slutning lagdes de ordentlige Sjæle-sørgere i Lænker. —

*

*

*

Efter alt dette turde den Formodning næppe være ubegrundet, at „Nordisk Conversations-Lexicon“ er den Kilde, af hvilken Professoren for en Del har øst sine Anskuelser om Jesuiterordenen og dens „al Sædelighed undergravende *) Sædelære.“ Citeret det har Professo-ren ikke; ikke heller har han i „Ogsaa en Erklæring“ henvist til det som en Kilde for nærmere Oplysninger. Dog skulle vi ikke dadle Hr. Professoren derfor. Ar-tiklen i Lexiconet indeholder foruden de anførte endnu en Del andre Urigtigheder, tildels løjerlige, f. Ex. „Novicen skal øve sig i Theatervæsen“ (!). Sagen er den, at Jesu-iternes Regler (Inst. S. J. II. 114.) gjøre opmærksomme paa, at Sindsro og Ydmyghed, som alle Ordensfolk skulle beflitte sig paa, ogsaa lægges for Dagen ved en beskeden og værdig Holdning. En anden kuriøs Udtalelse er denne: „Blandt de verdslige Koadjutorer, der ikke (!) aflagde Klosterløfter, fandtes ogsaa fornemme Verdens-mænd, endog Fyrster som Ludvig XIV.“ (!) Denne latterlige Fejltagelse er fremkommen ved Misforstaaelsen af Ordene „*coadjutores temporales*“ og den gale Over-sættelse „verdslige Koadjutorer“ istedenfor den rigtige „Lægbrødre.“ Denne Oversættelsesfejl „verdslige Hjæl-pere“ har saa i en fantasirig Hjærne affødt den snurrige Anekdote om de ukjendte og ukjendelige Jesuiter, der

*) Saaledes skriver Professor Sthyr med 2. Udg. af 1875. I første Udg. af 1860 stod kun „truende“.

allevegne snige sig omkring med hvidt Slips og Spidskjole! At Lægbrødrene aflægge de tre Ordensløfter, er en Selvfølge for enhver, der véd, at de ere Ordensfolk.

Den Mundfuld: „Generalen skal adlydes som *en* Gud,“ er heller ikke daarlig. En Elev i første Latinklasse véd, at det latinske Ord *Deus* alt efter Omstændighederne kan betyde enten (den ene sande) *Gud* eller *en Gud* i hedensk Forstand. Oversættes her: adlyd din Foresatte som *en* Gud, saa smager slig en Oversættelse af vanvittig Menneskeforgudelse; oversættes derimod: adlyd din Foresatte som Gud, d. v. s. som om det var Gud selv, der ved ham bød dig noget, — saa indeholde Ordene en aldeles rigtig, fornuftig og kristelig Anvendelse af det 4. Gudsbud: Jeg, Herren din Gud, siger dig, at du skal ære Fader og Moder og alle retmæssige Foresatte. Den sidste Opfattelse og Oversættelse er selvfølgelig den eneste rigtige; den første derimod er — skal vi sige: latterlig eller ondskabsfuld?

Men vi ville hellerikke miskjende eller fortie, at „Nordisk Conversations-Lexicon“ ogsaa har en og anden god Bemærkning, som Professor Sthyr nok kunde have benyttet til sin Feuilleton. Medens Professoren urigtig taler om et „jesuitisk Handelshus Lavalette“ og om, at „Ordenen trods sine uhyre Rigdomme ikke vilde betale Lavalettes Kreditorer,“ siger Lexiconet rigtig: „Choiseul (Frankrigs Førsteminister i Oplysningens Tid) benyttede en Handelsproces med Pater Lavalette, for hvis storartede Bankerot Ordenen blev gjort ansvarlig, til at udvirke dens Ophævelse“.

Om Jesuiternes *Skole* véd Hr. Professor Sthyr kun det, at „Skoleundervisningen kastede Jesuiterne sig over med stor *Iver* (mon ogsaa med Dygtighed?), og de lagde særlig an paa at komme til at undervise fornemme Folks Børn for derved at skaffe sig mægtige Beskyttere.“ Conversations-Lexiconet derimod siger rigtigt, at For-

maaalet for deres Undervisning er „Uddannelse af *Kristen*mennesket,“ og at „om deres Iver og *Dygtighed* tale Vidnesbyrd af den protestantiske Rektor i Strassborg, Johan Sturm, og den engelske Filosof Baco, der siger: Om Pædagogiken kunde man maaske kortest udtrykke sig saaledes: „Tag Jesuiternes Skole til Mønster; thi *bedre findes der ikke*“.

Om de kristne Konfessioners Ligeberettigelse.

Man kan ofte nok møde en Anskuelse, der ligner den taabelige Paastand: enhver *Religion* er lige god; der gives nemlig mangfoldige Mennesker, som ere af den Mening, at man nok maa være *Kristen*, men at det dog ikke kommer an paa Kristendommens Form, d. v. s. det er ligemeget, om man er Lutheraner, Reformert eller Katholik, naar man kun lever i Ly af Kristendom. Alle hine forskellige Konfessioner have jo dog den samme Tro paa Kristus og den samme h. Skrift. Undertiden betjener man sig af en kjøn Lignelse for at gjøre denne Anskuelse indlysende. Ligesom der i et Hus er flere Værelser, saaledes maa Kristendommens mangfoldige Konfessioner ogsaa betragtes som forskellige Gemakker i Vorherres ene, store Hus. Det er en Smagssag, om man tager Bolig i det ene eller andet af disse Gemakker.

Sætningen er sikkert vel skikket til at neddyse enhver Tvivl, der kunde opstaa i det menneskelige Hjærte, og at afvæbne endog den kraftigste Villiesbeslutning. Thi hvor findes vel den Daare, der vilde paabyrde sig de mange Ulemper, som sædvanligvis ledsage en Tilbagevenden til Moderkirken, dersom man ligesaa godt,

ja endog paa en bekvemmere Maade, kunde blive salig i Lutherdommen eller Calvinismen, som i den katholske Kirke? Men lader os nu en Gang undersøge, om denne Tro paa alle de kristne Konfessioners Ligeberettigelse ogsaa i Virkeligheden holder Stik og er rigtig.

Sagen maa naturligvis afgjøres ved den h. Skriffs Ord; thi kun dennes Avtoritet er almindelig anerkjendt blandt alle kristne Bekjendelser. Først og fremmest spørges her ikke — hvad der vel maa lægges Mærke til — om Kristus *havde kunnet* indrette Kristendommen paa denne eller hin Maade; heller ikke om *vi* kunde *tænke* os en anden Indretning; ej heller om hvilken Ordning *vi vilde have truffet*, eller om hvorledes *et enkelt* Skriftsted, taget for sig, bør udlægges; men det kommer her an paa, *hvad vor Herre og Frelser har sagt og anordnet* som øverste Lærer og Lovgiver.

Paa mange Steder i den h. Skrift fremhæver Kristus Kirkens *Enhed*. Bekjendte ere jo de Ord, han henvendte til Petrus: „Du er Petrus (Klippen), og paa denne Klippe vil jeg bygge *min Kirke*, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den.“ (Matth. 16, 18.) Herren taler om *sin Kirke*, han siger at Helvedes Magt ikke skal overvælde *den*; derimod taler han ikke om „sine Kirker“ eller om Helvedes Magt overfor „dem.“ Vi kunne nu ikke antage, at Frelseren ved hin højtidelige Sendelse, som han gav Apostlen, skulde have udtrykt sig uklart og tvetydigt. Men Kirkens *Enhed* var ogsaa Gjenstand for Herrens Bøn til Faderen: „Hellige Fader, bevar dem i mit Navn, hvilke du har givet mig, at de maa være Et ligesom vi . . . Men jeg beder ikke alene for disse (Apostlene), men ogsaa for dem, som formedelst deres Ord skulle tro paa mig, at de maa *Alle være Et*.“ (Joh. 17, 11—21.) Alle, der tro paa Kristus, skulle altsaa være Et, og Guddommen selv skal være Forbilledet for denne alle Troendes *Enhed*. Den brogede Skare af kristelige Konfessioner, der indbyrdes fordømme hinanden, kan dog vel ikke

med Føje siges at være *Et*, det være sig nu i Tro eller i Kjærlighed.

Men hvad var Apostlenes Lære om denne Sag? Der gives kun „*én Herre, én Tro, én Daab,*“ siger den h. Paulus. og han formaner Efeserne til at „bevare Aandens Enhed i Fredens Baand“ (Efes. 4, 3—6). For at opretholde denne de Troendes Enhed banlyser den samme nidkjære Apostel enhver, som lærer noget andet end han: „Men dersom vi eller en Engel fra Himlen prædikede et andet Evangelium end det, vi have forkyndt, da være han forbandet.“ (Galat. 1, 8.) Deraf fremgaar dog soleklart, at Evangeliet kun er ét, og alt hvad der ikke stemmer overens dermed, er ikke Evangelium. Derfor siger ogsaa Verdensapostlen, at de, som lære Galaterne et andet Evangelium, forvilde dem og forvende Kristi Evangelium (Galat. 1, 6—7). Og et andet Sted skriver Apostlen, at ligesom Lemmerne ere forenede til ét Legeme, saaledes skulle ogsaa alle Troende forbindes til *én Menighed* (Kolos. 1,18).

Af alle disse Skriftsteder fremgaar det, at Kristus kun har indstiftet *én Menighed, én Kirke*; og det tilstaa endog mange af dem, der holde fast ved de forskjellige Konfessioners Ligeberettigelse. Der skal jo ogsaa efter deres Mening kun være *ét Hus, én Kirke*. Men de have deres særegne Opfattelse af denne *ene* Kristi Kirke. De gjøre nemlig Forskjel mellem Kristendommens *grundvæsentlige* og *ikke grundvæsentlige Lærdomme*. Der gives nemlig visse almindelige Læresætninger, der ere fælles for alle Konfessioner, som gjøre Krav paa Hæderstitlen „kristelig;“ og det er netop disse fælles Læresætninger, som de kalde de „grundvæsentlige,“ ved hvis Antagelse man uden videre hører til den ene, store Fælleskirke. Men der gives ogsaa mange, ja et afgjort Flertal af Læresætninger, som ikke ere ens i alle kristelige Konfessioner, og ved disse „uvæsentlige“ Lærdomme opstaa de mangfoldige Konfessioner, Værelserne i det ene, store Vorherres Hus. Naar Beviserne

for denne Opfattelse vare ligesaa klare som Forestillingen derom, kunde man jo sagtens gaa ind paa den skønne Lignelse; men denne Adskillelse mellem Kristendommens grundvæsentlige og ikke grundvæsentlige Lærdomme afstedkommer desværre flere Ulemper.

For det første har den ingen Hjemmel i den h. Skrift. Frelseren siger tværtimod i sit Manifest til Apostlene: „Lærer dem (alle Folk) at holde *alt*, hvad jeg har befalet eder“ (Matth. 28, 20). I Kristi Kirke maa der altsaa læres alt, hvad Kristus har lært, der maa i den findes den *fuldstændige* Troens Skat.

Alle kristelige Læresætninger danne et stort, udeleligt Hele, et System, i hvilket den ene Sandhed støtter og støttes af den anden ligesom Stenene i en Hvælving. Der kan ikke borttages en eneste Sandhed, uden at der rystes ved det Hele. Her gjælder det: enten hele Kristendommen eller ingen Kristendom. — Endvidere maa vi spørge om det *Kjendemærke*, hvorved det skal afgjøres, hvad der er grundvæsentligt for Kristendommen og hvad der ikke er det. Erfaringen lærer dog, at hvad den ene Konfession holder for grundvæsentligt, det betragter den anden som uvæsentligt. Hvem skal nu afgjøre dette Spørgsmaal?

Endelig kunne vi spørge: hvorledes staar det i den store „Fælleskirke“ med *Garantien for den rigtige Forkyndelse* af Kristi Lære? Vi vide, at Kristus gav Apostlene Befaling til at lære alle Folk; til Gjengjæld paa-lægger han alle Troende den Pligt at høre og lyde Apostlene og Kirken. Denne dobbelte Befaling kræver en ufejlbar Lære-Avtoritet, en ufejlbar Garanti for, at Apostlene og deres Efterfølgere forkyndte Evangeliet rigtigt. Petrus og Apostlene og deres retmæssige Efterfølgere have Kristi Forjættelse, at han vil være med dem alle Dage indtil Verdens Ende. Hvor altsaa Rækken af Apostlenes Efterfølgere er afbrudt, der haves hellerikke Forjættelsen og Garantien for Evangeliets rigtige Forkyndelse. Denne Garanti findes følgelig ikke

i de protestantiske Konfessioner, endnu mindre i den ætheriske Fælleskirke, men kun i den katholske; i hvilken Kristi *fuldstændige* Lære alene findes, som tillige forkyndes i den med *ufejlbar* *Vished*.

Reformatorerne have rigtignok ogsaa udgivet sig for Guds Sendebud; men de beviste ikke deres Sendelse. Luther kalder sig endog Guds *Evangelist*. I en Afhandling om det kejserslige Augsburgers Edikt (1530) skriver han: „Da jeg ser, at Djævelen ikke kan lade være at forhaane ved sine Skarnsfolk denne Hovedartikel og aldrig finder Hvile; saa siger jeg, Doktor Martin Luther, vor Herre Jesu Kristi uværdige *Evangelist* (? !), at denne Artikel (Troen alene uden alle Gjerninger gjør retfærdig for Gud) skal lades urørt og vedligeholdes af den romerske Kejser, den tyrkiske Kejser, den tartariske Kejser, Persernes Kejser, af Paven, alle Kardinalerne, Biskopperne, Præsterne, Munkene, Nonnerne, Kongerne, Fyrsterne, Herrerne og af hele Verden samt alle dens Djævle. Og de skulle oven i Kjøbet have Helvedes Ild paa deres Hoved og ingen Tak derfor. Det være min, Doktor Luthers, Indblæsning af den hellige Aand og det rette hellige Evangelium.“ Det er vistnok stolte, myndige Ord, der vise stor Selvtillid; men vi nødes til at spørge, hvor og hvorledes har Luther bevist sin Paa-stand om, at han var Guds Evangelist, eller at hans Ord var en Indblæsning af den Helligaand? Saa længe det ikke bevises, maa vi dog hellere tro Apostlene, som have bevist deres Sendelse.

Slet bevendt er det altsaa med den Sætnings Rigtighed: „Det er tilstrækkeligt, at man er en Kristen; paa Formen kommer det ikke an.“ Kristus har efter Skriftens klare Ord kun indstiftet *en eneste Kirke*, og den kan ikke opfattes som en Sammenblanding, et Fælleskab af de forskjellige kristelige Konfessioners fælles Lærdomme. Thi en saadan Kirke,*) hvis den overhovedet

*) Marmor Kirkens Tinde med dens babyloniske Sømmensurium af katholske og protestantiske Mænd er et haandgribeligt Symbol paa en

med Føje kunde kaldes en Kirke, manglede den sande Kirkes *Enhed, Fuldstændighed* og *Ufejlbarehed*. Der gives altsaa kun *én* sand Kristendom, *én* sand kristelig Konfession, den katholske. Enhver derfor, som har erkjendt denne Sandhed, er forpligtet til at slutte sig til denne Kirke, om det end skulde volde ham nok saa mange Ubehageligheder, ja endog skade ham paa Ære og Anseelse. Han kan ikke længere beraabe sig paa, at det er tilstrækkeligt at være i Kristendommen; thi det er kun et *menneskeligt* Paafund. Men for Guds Domstol dømmes han ikke af Mennesker og efter menneskelige Meninger; den guddommelige Frelser og Dommer vil fælde Dommen efter sit eget Ord.

Kanisius.

Elsker eders Fjender.

En Fortælling om Maori-Krigen paa Ny-Zeeland.

(Fortsat.)

3. Paa „Søllilien“.

Da Morgenen efter den skrækkelige Nat, hvis Begivenheder vi nylig have fortalt, frembrød, var Himlen overtrukket med mørke Skyer. En skarp Nordvestvind jagede de sønderrevne Regnskyer foran sig, medens den paa samme Tid ruskede og suste i Urskovens Toppe. Regntiden, som havde anmeldt sig den foregaaende Aften, var kommet; Skyernes Indhold udgød sig i Strømme fra Himlen. Regnen slukkede de rygende Bjælker i Blokhusene, som Maorierne havde antændt; den slukkede ogsaa det glødende Straahegn langs Skov-

saadan Fælleskirke, hvor Tro med Gjerninger og Tro uden Gjerninger; syv Sakramenter og to Sakramenter; Pave Gregor, Kristi Stedfortræder eller Antikrists; Monstransen, som han holder i Haanden, Kristi tilbedelsesværdige Legeme eller Afguderiets Symbol, betragtes som uvæsentlige Lærdomme.

bækken og skyllede heftig ned over Patrik O'Niel, som endnu laa bevidstløs og som død ved Bredden.

Vandet, som overstrømmede den Saaredes Pande, virkede helbredende; det udvaskede det gabende Saar, som Stenkastet havde foraarsaget, forebyggede en farlig Betændelse ved den bestandige Afkøling af Saaret og vækkede den ulykkelige Irlænder af hans dødlignende Besvimelse. Det var allerede op ad Dagen, da Patrik aabnede sine Øjne; dog var han endnu ikke ved klar Bevidsthed; han stønnede og vilde med den højre Haand gribe efter det endnu gabende Saar i Hovedet, men denne Bevægelse foraarsagede ham ny heftig Smerte, da Kastespydet endnu sad i hans Skulder. Uvilkaarlig greb han det med den venstre Haand og trak det ud af Vunden; den heftige Smerte og det udstrømmende Blod bragte ham til klar Bevidsthed. Dog kunde han endnu ikke gjøre sig noget ret Begreb om det Forefaldne eller om sin Stilling. Han saa Skovbækken, som bruste ved hans Side; han mærkede Stormen, som piskede ham den kolde Regn i Ansigtet; han følte sig saaret, kraftløs og skjælvende af Feber og Kulde. Først efter at han havde slukket sin heftige Tørst og fundet Beskyttelse mod Uvejret under en Busk, dæmrede Begivenhederne fra den foregaaende Nat langsomt frem i hans Erindring: Maorierne, hans Flugt, Husets Brand, Overfaldet ved Skovbækken; men alt i saa forvirrede Billeder, at han maatte sige sig selv: „du drømmer“, og han faldt virkelig atter i en dyb Søvn.

Da Patrik O'Niel vaagnede, kunde han ikke sige sig selv, hvorlænge han havde ligget der, men han var ved fuldstændig klar Bevidsthed, han havde ikke drømt, men oplevet det altsammen. Men hvorledes var det vel gaaet hans Hustru og Børn? Disse Tanker, der opfyldte hans Hjærte med Angst, gav ham Kraft til at rejse sig, og halvt gaaende, halvt krybende, undersøgte han Skuepladsen for det natlige Overfald. Skovbækken var ved Regnen voxet til en rivende Strøm; at komme

over den, var endog for en Mand, der var i fuld Besiddelse af sin Kraft, Dumdristighed, ja en Umulighed. Patrik saa med Forfærdelse den brændte, endnu rygende Dalgrund; han kunde ikke nøje forklare sig dette Syn. Da fandt han Ildstedet, ved hvilket Maorierne havde holdt deres afskyelige Maaltid, og rundt omkring de gruelige Levninger af det. Et Skrig af Forfærdelse undslap hans Læber: Hvem var vel det ulykkelige Offer? Det svimlede for ham. Med hele sin Villiekraft tvang han sig til en nøjere Undersøgelse. Maorierne havde efter deres Sædvane taget Mac Mersons Hoved med sig for at opbevare det som et Sejerstegn. Saa kom den Ulykkelige paa den Tanke, at de omspredte Ben kunde være Levninger af hans Hustru, og han sank til Jorden med et Klageraab.

Patrik O'Niels Raab i den tætte Skov havde ikke lydt uhørt. „Søllilien“, et engelsk Krigsskib, laa nogle Dage for Anker ved Hokiankas Munding for at forhindre et Udbrud af Opstanden paa denne Del af Øen. Maorierne havde ingen Notits taget af Skibet, men da Kaptejnen saa Husene i Papakana brænde og Ildsøjlerne stige op fra Blokhusene inde i Urskovene, sendte han en Afdeling Marinesoldater i Land for at redde, hvad der endnu var at redde. De droge mod Brandstedet; den opstigende Røg viste dem Vej, og det lykkedes dem at optage mange Nybyggere og at faa dem om Bord. Ogsaa til de rygende Tomter af Patrik O'Niels Bolig var en Afdeling kommet og havde besteg Højen mellem Dalkløften og Nybyggerhuset for derfra at se efter andre Ulykkessteder. Da hørte de den stakkels Irlænders Skrig nede ved Skovbækken, og faa Minutter efter stode et Par ved den Saarede, som kraftløs var krøben sammen under en Busk.

„Hejda, Mand“, sagde en af Matroserne, „tag en Slurk god gammel Whisky! Er I en Irlænder som jeg, og Eders Skib ikke mere flot, vil det synke, saa sandt jeg er en ærlig Søulk! Men hvorledes have de

Djævle af Maorier dog tilredt Dig! Maven er helt indskrumpen, og saa de øvrige Rifter! Vi ville tage dig paa Slæbetoug; men en god Tid maa vi gjemme dig i Sygehuset, inden du kan blive sødygtig igjen. Tag nu nok en Slurk og vær ved godt Mod; Skibsdoktoren skal nok omkalfatre dig. Og fortæl nu, hvem du er og hvad der er hændet dig, hvis du kan — eller har du helt tabt Kompasset?”

Efter kort Tid var O'Niel i Stand til med faa Ord at fortælle sin Skæbne; men han besvor sine Redningsmænd at gjennem søge Dalkløften, for det Tilfælde, at hans Kone og Børn muligvis endnu skulde være i Live. Det gjorde de, men uden Resultat; man raabte og skjød, men kun Ekkoet gav Svar fra Bjærgvæggene. Imidlertid nærmede Aftenen sig, og Afdelingens Anfører havde ikke Lyst til at dvæle længere paa dette Ulykkessted. Man havde forbundet den Saarede og lagt ham paa en i al Hast forfærdiget Bærebør, og man drog nu langsomt fremad, følgende Skovbækken, henimod Hokiankafloden og Kysten. Da man bragte den stakkels Irlænder om Bord, havde han heftig Feber; Skibslægen rystede betænkelig paa Hovedet, da han havde undersøgt Patientens Tilstand. Saaret i Skulderen var ikke saa slemt, da Jærnet var prellet af mod Skulderbenet; værre var derimod Saaret i Hovedet og Feberen.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Under 13. f. M. har Hs. Hellighed Pave *Leo XIII.* udstedt et af Kardinal *Ledochowski* kontraheret Breve, hvori alle Jesuiterordenens Privilegier og Rettigheder bekræftes. Næst en vidtgaende Ros til alle katholske Ordener overhovedet udtaler Brevet.

til Slutning til Jesu Selskab: „Gid dette Selskab maa vedblive i sin Mission ved hellige Midler at føre de Vantroende og Vranglærende tilbage til Sandhedens Lys; at opdrage Ungdommen i de kristne Dyder og de skønne Videnskaber; at foredrage Filosofien og Theologien i Doktor Angelicus' Aand. Vi omarme med levende Tilbøjelighed Jesu Selskab, der er Os særdeles dyrebart, og Vi give dette Selskabs General-Superior, dets Vikar og alle dets Børn Vor Apostoliske Vel-signelse.“

Hs. Hellighed har købt Palæet „Mignanelli“ i Rom for halvanden Million Franks for her at lade anlægge et Bogtrykkeri og en Forlagsboghandel med religiøse Skrifter. Der vil hertil blive anvendt en halv Million Franks.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 15. August. 9. Søndag efter Pintse. Mariæ Optagelse i Himlen. — 16. M. Hyacinth, Bekjender. — 17. Ti. Oktav af Laurentiusfesten. — 18. O. Helena, Kejserinde. — 19. To. Oktavdag, — 20. F. Bernhard, Kirkelærer og Bekjender. — 21. L. Johanna Franciska de Chantal, Enke og Ordensstifterinde.
Søndag d. 22. August. 10. Søndag efter Pintse. Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Leo XIII's Navnedag).

Svendeforeningen. I Anledning af Aarsdagen for Svendelokalets Indvielse afholdes Søndag den 15. August (frakl. 6½ Efterm.) Havefest med Basar, Tombola, Illumination, o. s. v. i Frederiksberg Alle 15. Et Orkester vil være tilstede i Haven, Sangforeningen vil muligvis ogsaa assistere ved Festen. Flere Overraskelser ville finde Sted i Aftenens Løb! Madkurve kunne medbringes.

Alle bedes møde ved Festen, hvis Indtægt tilfalder Svendeforeningen, blandt andet til Anskaffelsen af en Fane.

Fortrolig Korrespondance. Randers. Paa Vincentsforeningens Vegne: Tak for Benene! — Redaktionen har forøvrigt ikke faaet saa meget som en Taa af det Hele. Den holder sig anbefalet til næste Gang.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 34.

Søndagen den 22. August.

1886.

Indhold: Uægte Venner, af en Protestant. Elsker eders Fjender (forts.) Vincentsforeningens General-Præsident og hans Efterfølger. Efterretninger: Kjøbenhavn, Aarhus, Rom, Bonn, Crefeld.

Uægte Venner.

Af en Protestant. *)

I det voldsomme Angreb, Hr. Sognepræst A. Jantzen i Lyngby i „Dagbladets“ Nr. 155 retter imod den katholske Kirke, er der én Sætning, som vi ubetinget kunne underskrive. Den lyder saaledes: „Uægte Venner er det værste for den evangeliske Kirke.“ Til Gjengjæld vil saa maaske Pastoren være ligesaa enig med os, naar vi formulere hans Sætning saaledes: „Uægte Venner er det værste for vor Herre og Frelser.“ Som Pastoren vil vide, har Frelseren selv udtalt dette med følgende Ord: „Enhver, som ikke er med mig, er imod mig; enhver, som ikke sanker, han spreder.“

*) Redaktionen har ment, ikke at burde undslaa sig for at optage denne Artikel, der er tilsendt den af samme Forfatter, som i nærværende Ugeblads Nr. 6 har skrevet Artiklen: „Er Lutherdommen en ny Religion?“

Men dermed er saa ogsaa vor skjønne Enighed forbi, og Pastor Jantzen vil sikkert sætte et temmelig surt Ansigt op, naar vi minde ham om den *vimodsigelige historiske Kjendsgjerning*, at den katholske Kirke er den *eneste*, som til alle Tider har samlet, men aldrig spredet; medens derimod den evangeliske altid har spredet, men aldrig samlet. Den begyndte strax med at sprede sig i tre, fire forskellige „Kirkesamfund“ og har for Tiden drevet det til at sprede sig i over et Tusinde uenige og indbyrdes stridende **Kirkør**, hvorefter det selvfølgelig bliver aldeles meningsløst at ville tale om én evangelisk Kirke.

Hvad er Grunden til denne principielle Forskjel?

Pastor Jantzen har sikkert mange Gange prædikeret over 1 Tim. 2, 5, som fremhæver, at der „kun er én Midler imellem Gud og Menneskene, det Menneske Kristus Jesus“; men det er lige saa sikkert aldrig ved slige Lejligheder faldet Pastoren ind, at hverken *han* eller nogen anden evangelisk Prædikant har *denne* Midler, som de allesammen *snakke* saa meget om. Thi ved Reformationen blev der — hvad de evangeliske Prædikanter ere fuldstændig blinde for — netop indsat en *anden* Midler imellem Gud og Menneskene end det Menneske Kristus Jesus.

Indsættelsen af denne ny Midler var Reformationens egentlige Hovedøjemed, dens uundværlige Livsbetingelse.

Det er *denne nye Midler*, ikke „det Menneske Kristus Jesus“, der har skabt alle bestaaende evangeliske Kirkesamfund uden Undtagelse og fremdeles vil vedblive at skabe nye i Tusindvis af samme Slags, lige saa længe til alle evangeliske Vranglærdomme om kortere eller længere Tid ere sunkne tilbage til det intet, hvorfra de fremgik.

Denne nye Midler er den *egenraadige Menneskeforstand*, den hovmodige Tillid til sin egen menneskelige Ufejlbarhed — det selvsamme, Adam greb til, da Æblerne paa „Kund-

skabens Træ“ lokkede ham til at sætte sit eget gode Hoved over Guds Visdom.

Lucifers Fald, Adams Fald, Luthers Fald, de evangeliske Kirkers Fald — det er altsammen nøjagtig én og samme Historie i mange Kapitler, men alle med samme Fælles-Devise: „Ulydighed mod Gud, Lydighed mod sine egne Lidenskaber,“ hvilket tillige er al Synds Fælles-Devise. Derfor nærer ogsaa Søren Kierkegaard en satirisk Tvivl om, at der skulde have bestaaet et slet Forhold imellem Luther og Djævelen, og mener tværtimod, at Luther har gjort Hs. infernalske Majestæt saa mange og store Tjenester, at Fanden umulig kan have haft nogen Grund til at være hans Uven.

Med den „sunde Menneskeforstand“ som Midler er *Troen* bleven afløst af *Mistroen*, Skriftfortolkningernes endeløse Tvivl, og evangelisk Kristendom er derved bleven akkurat det stik modsatte af Kristi Evangeliums Kristendom.

Ved denne „Fuldkommengjørelse“ have Reformatorerne, idet de „frigjorde“ sig fra Guds Aag, alle opnaaet, hvad de stræbte efter: Adam fik sine Æbler, Luther sin Kåthchen og hver dansk Præstemand sin Juliane. Man er bleven fri for den ubehagelige *trange* Vej til Himmelen, hvilken Frelseren satte som en Betingelse for at komme derind, og har i Stedet for *selv* banet sig en *bred*, magelig Landevej efter sit eget Hjærte, som det er fornøjeligt at følge.

Disse store Goder forstaar Pastor Jantzen at skatte, han priser dem i høje Toner i Slutningen af sin Dagbladsartikel og viser, at *han* i det mindste har „lært at takke for den evangeliske Frihed, hvormed vi ere frigjorte“. Under den evangeliske Frihed er — som han træffende bemærker — Cellen ikke for trang, Luften ikke for kvalm og Selskabet ikke for besværligt at drage Aande i.

Dog — i Grunden er der intet at sige til Pastor Jantzens varme Lovprisninger af denne Verdens Herlig-

heder; det er jo kun en simpel Konsekvens af, at Reformationen har omdannet den trange Vej til den brede; har omdannet hvad Kristus forkyndte og den katholske Kirke altid har fastholdt, Troens, Lydighedens og Forsagelsens Religion efter Kristi Forbillede, til en splinterny: Fortolkningernes, Ulydighedens og Nydelsernes efter Luthers Forbillede.

Derimod er det i højeste Grad overraskende og noget ganske nyt, at Pastor Jantzen kalder paa Statsmagten, for at den skal komme den betrængte evangeliske Sandhed til Hjælp. Ellers pleje Folkekirkens Prædikanter ikke at kunne blive trætte af at deklamere om denne Sandheds uimodstaaelige *aandelige* Magt. — Pastor Jantzen er af den stikmodsatte Mening; han opgiver fuldstændig Ævret og vedgaar rent ud, at den evangeliske Sandhed *ikke* kan staa paa sine egne Ben, men maa støttes af Politistokkens brutale Magt, hvis den skal holde sig. Og for at ingen skal være i Tvivl om dette, sønderriver han ubarmhjærtig den gamle Legende, der doceres i enhver Danmarkshistorie til Skolebrug, Legenden om *Lutherdommens Sejer ved Sandhedens egen aandelige Magt*, idet han gennemgaar vor Lovgivning i de sidste Aarhundreder og klart paaviser, at det *alene* skyldes Religionstvungen og den verdslige Lovgivnings ualmindelige Strængthed paa dette Felt, at Lutherdommen har kunnet holde sig i Landet til Dato.

En fyldigere Indrømmelse end denne kunne vi ikke forlange; vi akceptere den med Fornøjelse. Det er altsaa *in confesso*, at den evangeliske Sandhed trænger til at stives af ved den verdslige Magt. Den katholske Kirke føler ingen Trang hertil.

Pastor Jantzen er altsaa meget bange for den katholske Kirke. Men mon Pastoren ogsaa er bange for det Nye Testamente? Han kunde idetmindste have lige saa god Grund dertil; thi selvstændig tænkende Mænd maa absolut blive opmærksomme paa den store Forskjel mellem det Nye Testamentes Lære og Folkekirkens

Praxis. Det Nye Testamente er katholsk fra Begyndelsen til Enden, Folkekirken det stik modsatte. Det Nye Testamente maa derfor nødvendigvis fjærne fra Folkekirken og nærme til Katholicismen. Det bedste Exempel herpaa afgiver Søren Kierkegaard. Vi slutte derfor med et længere Citat af denne Forfatter, den største Protestantismen har frembragt, som viser, i hvilken Grad det efter Forfatterens Opfattelse er lykkedes den evangeliske Fortolkning at stille selve Evangeliet paa Hovedet. Dog forudskikke vi den udtrykkelige Bemærkning, at vi selvfølgelig dermed ikke ville give Forfatterens strænge Udtalelser nogen *personlig* Adresse til nogen som helst af Folkekirkens Lærere.

Det er altsaa Søren Kierkegaard, der har Ordet:

„Først Guds Rige“ *).

Et Slags Novelle.

Cand. theol. Ludvig From — han søger. Og naar man hører, at en „theologisk“ Kandidat søger, behøver man da ikke nogen levende Indbildningskraft for at forstaa, hvad det er han søger, naturligvis Guds Rige, som man jo skal søge *først*.

Nej, det er det dog ikke; det, han søger, er: et kongeligt Levebrød som Præst; og er der, hvad jeg med nogle faa Træk skal angive, *først* sket saare meget, førend han er naaet saa vidt.

Først har han gaaet i den lærde Skole, fra hvilken han er bleven demitteret. Derpaa har han *først* taget 2 Examiner, og, efter 4 Aars Læsning, *først* taget Embedsexamen.

Han er da altsaa theologisk Kandidat; og man skulde maaske mene, at han, efter *først* at have tilbagelagt alt dette, endeligen kan komme til at virke for Kristendommen. Ja, paa det Lav. Nej, *først* maa han gaa $\frac{1}{2}$ Aar i Seminariet; og naar det er gaaet, kan der da ikke være Tale om at kunne søge i de

*) S. Kierkegaard: Øjeblikket Nr. 1—9, 2. Opl. Kjøbenhavn 1877.

første 8 Aar, hvilke altsaa *først* maa være tilbage-lagte.

Og nu staa vi ved Novellens Begyndelse: de 8 Aar ere forløbne, han søger.

Hans Liv, som ikke hidtil kan siges at have haft noget Forhold til det Ubetingede, antager pludseligt et saadant Forhold: han søger ubetinget alt; han skriver det ene Ark stemplet Papir fuldt efter det andet; render fra Herodes til Pilatus; anbefaler sig baade hos Ministeren og hos Portneren, kort, han er ganske i et Ubetingets Tjeneste. Ja, en af hans Bekjendte, der i de sidste Par Aar ikke har set ham, mener til sin Forbavselse at opdage, at han er blevet mindre, hvilket maaske lader sig forklare af, at det er gaaet ham som Münchhausens Hund, der var en Mynde, men som ved den megen Løben blev en Grævling.

Saaledes gaar der 3 Aar. Vor theologiske Kandidat trænger virkelig til Hvile, til, efter en saa uhyre anstrængt Virksomhed, at blive sat ud af Virksomhed eller at komme til Ro i et Embede og plejes lidt af hans tilkommende Kone — thi han er imidlertid *først* blevet forlovet.

Endeligen — som Pernille siger til Magdelone — slaar hans „Forløsnings“ Time, saa han med Overbevisningens hele Magt vil, af egen Erfaring, kunne „vidne“ for Menigheden, at i Kristendommen er der Frelse og Forløsning: han faar et Embede.

Hvad sker? Ved at indhente en endnu nøjere Efterretning, end han hidtil har haft om Kaldets Indtægter, opdager han, at disse ere c. 150 Rdlr. mindre, end han havde troet. Nu er 101 ude. Det ulykkelige Menneske næsten fortvivler. Han har allerede kjøbt stemplet Papir for at indgaa med en Ansøgning til Ministeren, at det maa tillades ham at betragtes som ikke kaldet — og for saa igjen at begynde forfra: da en af hans Bekjendte faar ham til at opgive dette. Det bliver altsaa derved, han beholder Kaldet.

Han er ordineret — og Søndagen kommer, da han skal fremstilles for Menigheden. Provsten, ved hvem dette sker, er en mere end almindelig Mand, han har ikke blot (hvad de fleste Præster have, og oftest i samme Grad mere jo højere de komme op i Rangen) et uhildet Blik for den jordiske Profit, men tillige et spekulativt Blik paa Verdenshistorien, noget han ikke beholder for sig selv, men lader Menigheden komme til Gode. Han har, genialt, valgt til Text de Ord af Apostlen Peter: „se, vi have forladt alle Ting og fulgt dig“, og forklarer nu Menigheden, at just i Tider som vore maa der saadanne Mænd til som Lærere, og anbefaler i Forbindelse hermed denne unge Mand, om hvem Provsten ved, hvor nær han var traadt tilbage for de 150 Rdlr.s Skyld.

Den unge Mand bestiger nu selv Prædikestolen — og Dagens Evangelium er (besynderligt nok!): tragter **først** efter Guds Rige.

Han holder sin Prædiken. „En meget god Prædiken“, siger Biskoppen, som selv var tilstede, „en meget god Prædiken; og det frembragte ordentlig Virkning det hele Parti om „først“ Guds Rige, den Maade, paa hvilken han fremhævede dette *Først*.“ „Men synes da Deres Højærværdighed, at her var den ønskelige Overensstemmelse mellem Talen og Livet; paa mig gjorde det næsten et satirisk Indtryk, dette *Først*.“ „Hvilken Urimelighed; han er jo kaldet til at forkynde Læren, den sunde, uforfalskede Lære om at søge først Guds Rige; og det gjorde han meget godt.“

*

*

*

Det er den Art Gudsyndelse, man — under Ed! — vover at byde Gud, den rædsomste Forhaanelse!

Hvo du end er, tænk blot dette Guds Ord „først Guds Rige“: og tænk saa paa denne Novelle, der er saa sand, saa sand, saa sand: og du vil ikke behøve mere, for at det bliver dig tydeligt, at hele den officielle

Kristendom er et Dyb af Usandhed og Øjenforblindelse, noget saa Vanhelligt, at det eneste, der sandt er at sige derom, er: Du har (hvis du ellers deltager i den offentlige Gudsdyrkelse) ved at lade være at deltage i den, som den nu er, bestandig én, og en stor, Skyld mindre, den ikke at deltage i at holde Gud for Nar.

Guds Ord lyder „først Guds Rige“, og Fortolkningen, maaske endog „Fuldkommengjørelsen“ (thi man lader sig ikke lumpe) er: først alt andet og *sidst* Guds Rige; langt om længe naas *først* det Jordiske, og saa endelig kommer tilsidst en Prædiken om: først at søge Guds Rige. Saaledes bliver man Præst; og Præstens hele Praxis er saa en stadig Udøven af dette: først det Jordiske og saa — Guds Rige, først Hensynet til det Jordiske, om det behager Regjeringen eller Majoriteten, eller man dog er nogle Stykker o: først Hensynet til hvad Menneske-Frygt byder eller forbyder, og saa Guds Rige; først det Jordiske, først Pengene, saa kan du faa dit Barn døbt; først Pengene, saa skal der blive kastet Jord paa og holdt Tale efter Taxten; først Pengene, saa skal jeg komme til den Syge; først Pengene og saa: *virtus post nummos*, først Pengene og saa Dyden, saa Guds Rige, hvilket sidste tilsidst kommer i den Grad tilsidst, at det slet ikke kommer, og det Hele bliver ved det første: Pengene — i dette eneste Tilfælde føler man ikke Trangen til „at gaa videre.“

Saaledes forholder paa ethvert Punkt og i alt officiel Kristendom sig til det Nye Testaments Kristendom. Og dette er saa ikke, hvad man selv vedgaar at være en Jammerlighed, nej, frækt trodses paa, at Kristendommen er perfektibel, at man ikke kan blive staaende ved den første Kristendom, at den er blot et Moment o. s. v.

Derfor er intet Gud saaledes imod som officiel Kristendom og Deltagelse deri med Paastand paa, at

det er at dyrke ham. Dersom du tror, og det tror du jo dog, at det at stjæle, røve, plyndre, bryde Ægteskabet, bagtale, fraadse o. s. v. er Gud imod: den officielle Kristendom og dens Gudsdyrkelse er ham uendeligt væmmeligere. At et Menneske kan være sunken i en saadan dyrisk Dumhed og Aandløshed, at han vover at byde Gud slig Dyrkelse, hvor alt er Tankeløshed, Aandløshed, Dorskhed; og at saa Mennesket frækt vover at anse det for et Fremskridt i Kristendom!

Dette er det *min* Pligt at sige, dette: „hvo du end er, hvilket dit Liv for Resten — ved (hvis du ellers deltager) at lade være at deltage i den offentlige Gudsdyrkelse, som den nu er, har du bestandig én, og en stor, Skyld mindre.“

Elsker eders Fjender.

En Fortælling om Maori-Krigen paa Ny-Zeeland.

(Fortsat.)

Fireogtyve Timer senere lettede „Sølilien“ og styrede langs Kysten sydpaa efter Veikatos Munding, og efter to Dages Ophold dersteds gik det videre i samme Retning, til de naaede Øens Sydvestspids og derpaa bøjede ind i Cookstrædet. Indtil da havde Patrik O’Niel hele Tiden henligget bevidstløs i Feber. I Fantasiens sloges han med Maorierne, han raabte paa sin Kone og sine Børn; han stod ved Skovbækken og holdt Bill i sine Arme, medens en Maori lige for hans Øjne bortførte de to andre Drengene; han vilde efter Maorien, men faldt i den rivende Strøm, og nu drev han fremad med Bølgerne, altid videre og videre. Men paa en Gang forandrede hans Feberdrømme sig: han var paa Søen,

og foran ham stod ved Bredden af Killarney hans gamle Hus, hvor Kone og Børn vinkede ham i Møde. Men da han vilde stige op paa Stranden, traadte Agenten, Mr. Flint, ham i Møde og stødte ham med Foden ubarmhjærtigt tilbage i Bølgerne. O'Niel vilde forbande ham, men den lille Bill holdt ham for Munden, pegede paa det gamle Familie Kors og sagde: „*Elsker eders Fjender!*“ Det Hele løb overhovedet i Feberdrømmene broget mellem hverandre. Lægen, som hørte hans Tale, fattede hjertelig Medlidenhed med den Syge, som aabenbart havde døjet haard Modgang, og gjorde sig al Umage for at redde ham. Da „Sølilien“ en Uge efter gik til Ankers i den maleriske Bugt ved Picton, var Feberens Magt brudt, men Saaret saavel som den store Afkræftelse gjorde en omhyggelig Pleje fornøden. Man havde indrettet et Marine-Lasareth i Picton, derhen bragtes O'Niel ved Kaptejnens særegne Anbefaling, og da det netop traf sig, at „Sølilien“ blev i længere Tid ved Picton, besøgte Skibslægen ofte sin Patient, endogsaa da denne næsten var helt rask; thi Lægen fandt stort Behag i Irlænderens Tale og Fortællinger.

En Aften sad de begge paa en Bænk udenfor Lasarettet, hvorfra der var en henrivende Udsigt over Bugten med de mange Skibe og de skønne Bjerge paa Kysten. De talte om et og andet, og endelig kom Talen paa Maorikrigen. Siden Opstandens Udbrud var der nu henrundet flere Maaneder; Englænderne havde ingen Fremskridt gjort, de vare tværtimod mere end en Gang blevne blodigt tilbageviste af de Indfødte. Man hentede flere Krigsskibe fra Evropa, og efter al Sandsynlighed vilde Kampen endnu vare længe.

„Om en Maaned kan De være med, Mr. O'Niel“, sagde Lægen. „Jeg antager naturligvis, at De med Glæde slutter Dem til de Frivillige.“

„Det har jeg paa ingen Maade i Sinde, Doktor!“

„Ikke? Jeg tænkte, at De vel ogsaa havde en Regning at opgjøre med Maorierne?“

„Gud véd det, mit Hus har de afbrændt, og jeg maa vel antage, at min Kone og mine Børn ere faldne som Ofre for deres Raseri. Men jeg er Katholik, og da jeg for nylig skriftede for at takke Gud for min vidunderlige Frelse, faldt den Bøn i „Fader vor“ mig ret paa Hjærte: „Forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere!“ Jeg holder det ikke for kristeligt at tage Del endog i en retfærdig Krig for at hævne sig personligt.“

„De er en stræng Moralist! Allerede da De laa i Føberheden, forundrede jeg mig over de Ord: „Elsker eders Fjender!“ som De ofte gjentog. Dog, nu falder mig noget ind, som jeg allerede længe har villet spørge Dem om. De talte ogsaa meget om en Mr. Flint, — der kom forrige Aar med os her til Ny-Zeeland en Mr. Flint, en rig Mand, som havde været Landagent i Irland.“

„I Killarney?“ spurgte O’Niel.

„Det kan nok være muligt.“

„Et langt, magert Menneske, med spids Næse og rødt Skjæg?“

„Saaledes saa han ud.“

„Han har intet tiltalende Ydre, og jeg ønsker aldrig i Livet at møde ham mere!“

„Han har nedsat sig i Omegnen af Aukland, har jeg hørt, — men min Ven, De er jo kommet helt i Oprør; den Mand maa have gjort Dem stor Uret.“

„Ja, meget ondt, men en anden Gang vil jeg fortælle Dem derom. Imidlertid bliver det mig sværere at tilgive ham end Maorieerne!“

Derefter indtraadte en Pausse. Da optog Lægen atter Talen om Maorikrigen. Men Irlænderen viste ingen Tilbøjelighed til at føre Vaaben mod de Indfødte. „Jeg anser nemlig den Krig for uretfærdig“, sagde han. „Maorieerne ere som oftest blevne skjændigt bedragne, og de kæmpe for deres Hjemstavn. Derfor vil jeg ikke

gaa imod dem. Men vil nogen bruge mig til Sygeplejen og til de Saaredes Tjeneste, saa vil jeg være tilfreds.“

(Fortsættes.)

Vincentsforeningens General-Præsident og hans Efterfølger.

Vincentsforeningens General-Præsident i Paris, Hr. *Baudon*, har nedlagt sin Titel og sit Embede af Sundhedshensyn. „Det falder mig tungt“, skriver den velfortjente Mand selv til Generalraadet i Paris, „at forlade den Stilling, som jeg blev kaldet til at beklæde for næsten 40 Aar siden, og i hvilken jeg stedse er bleven støttet ved Eders Tillid og broderlige Kjærlighed midt under vanskelige Forhold og Kriser, som vor Forening har gennemgaaet“.

Paa Grund af den store, sociale Betydning, som den over hele Verden forgrenede Vincentsforening har, og i Betragtning af den særegne Velvillie, som den h. Fader netop i den senere Tid har ladet Vincentsforeningen blive til Del, kan det ikke synes forunderligt, om vi hellige General-Præsidenten og hans Afskeds-skrivelse nogle Ord. I en Skrivelse af 21. Juli karakteriserer Generalraadet i Paris sin Præsident paa følgende Maade:

„Hvem iblandt os havde ikke beundret i Hr. *Baudon* den skjønneste Forening af sjældne Talenter, som gjorde ham til en saa fuldkommen Præsident! Stor Klogskab, besindigt Maadehold, sikker Dømmekraft, Menneskekundskab og skarpsindig Bedømmelse af Aanderne, en Godhed, der stadig var tilbøjelig til Tilgivelse,.

en overordentlig elskværdig og forekommende Optræden og hævet over alle disse naturlige Anlæg, en fremragende Dyd, Kjærlighed til Gud og til hans hellige Kirke og en brændende Iver for det Gode; det var de Egenskaber, der smykkede den Mand, som stod i Spidsen for os og som siden 1848 har forestaaet vor Forening. Han havde viet den sit Liv; maatte vor Taknemlighed og respektfulde Kjærlighed ledsage ham ogsaa nu, da han har trukket sig mere tilbage fra offentlig Virksomhed!“

I mere end én Henseende er det værd at lægge Mærke til General-Præsidentens Afskedsord; deres lærerige Betydning strækker sig langt ud over Vincentsforeningen. „For at Medlemmerne i et og samme Raad (her menes Vincentsforeningens Raad) kunne leve sammen i god Harmoni og Forstaaelse, er det ikke nødvendigt, at de alle have samme Mening, samme Anskuelser med Hensyn til ethvert Spørgsmaal. Det er tværtimod godt, at Meningsforskjel frit træder for Dagen, selv om saa ogsaa kun var, for bedre at kunne studere og overveje de forskellige Synspunkter for et Spørgsmaal. Men er der en Gang truffet en Afgjørelse, saa maa de afvigende Meninger træde tilbage for den sejrende. Ellers vilde et Raad ikke længere være et Mittel til Enigheds Opnaaelse og til Direktion, men udsætte sig for at blive en Kilde til Uenighed og Tvedragt“. Til disse Ord knytter Præsidenten en indtrængende Opfordring til at forene sig paa det inderligste med Kirken og dens synlige Overhoved. „Menneskene adspittes kun indbyrdes“, skriver han, „derved, at enhver med Egensindighed holder fast ved sin Privatmening. De sande Katholiker, som forstaa at give Afkald paa deres egen individuelle Mening, ere langt mere end alle andre i Besiddelse af en sikker Garanti for Fredens og Enighedens Bevarelse“.

Sluttelig karakteriserer Præsidenten i sin Afskedskrivelse Vincentsforeningen med følgende Ord: „Lad

os undgaa, saaledes som Reglementet foreskriver det, al Opsigt og alt Bifald fra Publikums Side. Lad os ikke taale, at Politik trænger sig ind i Raadene eller i Konferencerne, idet vi samtidig lade enhver især af os beholde vore individuelle Meninger i al deres Frihed; lad os ikke blive mismodige over, at andre Foreninger muligvis synes at voxte paa vor Bekostning; vi ere kun en ubetydelig lille Bæk i den store katholske Strøm, og vi tør ikke ufornuftigt anmasse os til at ville indskrænke det kristelige Livs og Kirkens Virksomhed til vor svage Virksomhed.“

Til at være General-Præsidentens Efterfølger er General-Vicepræsidenten, Hr. *Antonin Pagès*, bleven udset. Hr. Baudon har selv foreslaaet ham ifølge Statuternes § 40, og i Mødet den 12. Juli blev Hr. Pagès enstemmig valgt af Generalraadet. Hr. Pagès tilhørte forhen Dommerstanden, befinder sig i en uafhængig Stilling, har i mange Aar været Medlem af Vincentsforeningen og forener i sin Person alle de moralske Egenskaber og alle de kristelige Dyder, som en Præsident for Vincentsforeningen maa være i Besiddelse af. Han er en af disse i vore Dage saa sjældne Mænd, hvis Liv ene og alene er delt mellem Familien, Studierne og gode Gjerninger, hvis Modenhed og Energi strækker til for enhver Opgave og hvis ædle Hjærte er istand til ethvert Offer.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Mandags aabnedes atter *Sct. Knuds Skole*, Vesterbrogade 28, efter endt Sommerferie. Nye Elever, som ønskes optagne i Skolen, bedes anmeldte snarest muligt hos en af Dhrr. Gejstlige paa Vesterbro.

— I Anledning af Kejseren af Østerrigs Fødsels-

dag afholdtes der den 18. ds. i Sct Ansgars Kirke højtidelig Messe med *Te Deum*. Den bivaanedes af den herværende østerrigske Gesandt, Baron *v. Franckenstein* med de øvrige Medlemmer af det østerrigske Gesandtskab, Chefen og Officererne samt Mandskabet fra det østerrigske Orlogsskib „Donau“.

Aarhus. Sidst i forrige Maaned foretog den herværende *Mariakongregation for Mænd* er særdeles vellykket Udflugt til Skanderborg. Næsten alle Medlemmerne deltog, og der herskede den hjærteligste og gemytligste Stemning blandt Deltagerne. Den gav sig især tilkjende ved Bordet, hvor begejstrede Toaster udbragtes for Præses, Kongregationen o. s. v. Til Slutning afsendte Kongreganisterne, 21 i Tallet, en telegrafisk Hilsen til Kongregationens Stifter, Hr. Pastor *Strüter* i Kjøbenhavn. Udflugtens Formaal var, at fremme Enighed og broderlig Kjærlighed mellem Kongregationens Medlemmer, og at Udflugten havde bidraget dertil i en ikke uvæsenlig Grad, derom vidnede de glade Ansiger, hvormed Alle vendte tilbage fra Turen.

Rom. En ny *Vandalisme* forestaar den evige Stad i en nær Fremtid. I Via del Quirinale, lige overfor det tidligere pavelige Kvirinalpalads, hvor Kongen nu residerer, ligger Jesuiternes forhenværende Novicehjem; Regeringen havde allerede for flere Aar siden konfiskeret det, men hidtil dog ladet *de to Værelser* urørte, som fordem beboedes af den h. *Stanislaus Kostka* og som siden hans Død have været omdannede til et herligt Kapel. Nu skal der imidlertid ogsaa lægges Haand paa denne Helligdom, og det smukke Kapel skal ødelægges. Pave Leo XIII har i 1837 modtaget Subdiakonats- og Diakonatsvielsen i Kapellet, og han er derfor bleven saa meget mere smertelig berørt af denne nye Voldsgjerning, ligesom man ogsaa i katolske Kredse er i højeste Grad opbragt over den italienske Regerings nye Vandalisme, da Mindet om den h. *Stanislaus'* jomfruelige Dyder er altfor dyrebart for kathol-

ske Hjærter, til at man med Ligegyldighed skulde kunne bære Tabet af det Værelse, hvori den hellige Yngling levede og døde.

Rom. Ifølge telegrafisk Meddelelse af 9. ds. er den Efterretning, forskjellige Blade (ogsaa i Kjøbenhavn) have bragt om, at Paven skulde være farlig syg, *fuldstændig ugrundet*. Hs. Hellighed befinder sig tværtimod i bedste Velgaaende og gav Aftenen før Telegrammets Afsendelse flere Avdiencer.

Bonn. Professor Dr. *Menzel*, en af de tre gammelkatholske Professorer ved Universitetet i Bonn, er død Natten mellem 5. og 6. ds. Han blev i 1873 fortsat af Kultusminister Falk fra Braunberg til Bonn.

Crefeld. De katholske Foreninger i Crefeld fejrede for nogen Tid siden en storartet *fælles Stiftelsesfest*, som var besøgt af 6000 Festdeltagere.

Kirkelig Kalønder.

Søndag d. 22. August. 10. Søndag efter Pintse. Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Leo XIII's Navnedag). — **23. M.** Filippus Benitius, Bekjender. — **24. Ti.** Bartholomæus, Apostel. — **25. O.** Ludvig, Bekjender. — **26. To.** Votivofficium af det allerh. Sakramente. — **27. F.** Josef af Calasanz, Bekjender. — **28. L.** Augustinus, Kirkelærer og Biskop.

Søndag den 29. August. 11. Søndag efter Pintse. Johannes den Døbers Halshuggelse.

Efter at være hjemkommen fra et 5-aarigt Ophold i England og Amerika, opretter jeg til 1. September Kursus i Engelsk, saavel for Begyndere som Viderekomne. Betalingen for Begyndere vil blive 5 Kr. pr. Maaned for 2 Timers ugentlig Undervisning.

Angaaende private Timer, som blive til en moderat Pris, kan Aftale træffes med mig i min Bopæl: **Sølvgade 84, 1. Sal**, daglig fra 10—12 og 6—8.

Louis F. Mariboe.

Fortrolig Korrespondents. Trostfælle. Tak for Versene; de skulde lejlighedsvis blive benyttede. En „meget musikalsk Dreng“ har jeg endnu ikke kunnet paapege. Gjem imidlertid Violinen med Tilbehør; den vil altid kunne benyttes. Deres gode Villie i anden Retning er mig en Trøst og næsten lige saa god som Kontanter.

Hermed et Tillæg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o. 35.

Søndagen den 29. August.

1886.

Indhold: Helgenskrin i Sct. Knuds Kirke i Odense. Den hellige Stol, Frankrig og Kina. Skolemødet i Kjøbenhavn. Efterretninger: Berlin, Amerika.

Helgenskrin i Sct. Knuds Kirke i Odense, undersøgte 1833 og 1874.



Under ovenstaaende Titel har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ladet offentliggjøre Resultaterne af de i Aarene 1833 og 1874 foretagne Undersøgelser angaaende Helgenlevningerne i Sct. Knuds Kirke i Odense. Man maa være Ministeriet taknemmelig for denne højst interessante Publikation, som er prydet med 1 Fototypi og 8 kostbare Plancher, der ere tegnede af Professor *Magn. Petersen*. Desuden er Prisen for denne Bog sat saa lavt (5 Kr.), at det tydeligt nok fremgaar, at Ministeriet ogsaa fra sin Side har villet give et Bidrag til Hellig Knuds 800-aarige Jubilæum.

Men en egentlig Folkebog er denne Bog dog alligevel ikke bleven; det var vel sagtens heller ikke

paatænkt; man vilde kun ved at meddele de forskjellige Dokumenter sætte Læseren i Stand til at danne sig en Mening om Relikvierne og deres Historie. Derfor har ogsaa Udgifveren, Fuldmægtig i Kultusministeriet Hr. *G. Burman Becker*, kun ledsaget Udgivelsen af Værket med nogle Oplysninger.

Uden Tvivl vil det nu være interessant for alle Ugebladets Læsere, hvad enten de selv have været i Odense eller ikke, at faa noget at vide om Hellig Knuds Relikvier.

Naar man stiger ned i Lønkirken i Sct. Knuds Kirke i Odense, ser man der to Helgenskrin, der i høj Grad ligne hinanden. Om de end ere forskjelligt forarbejdede, saa ere de dog udførte i samme Stil og vise derved, at de stamme omtrent fra samme Tid. Den mod Syd staaende siges at indeholde Sct. Knuds Relikvier og den nordlige Sct. Albans. Desværre ere alle Prydelser gaaet tabt. Endnu kan man se, at begge Skrinene have været smykkede med Helgenfigurer, der vare drevne i Kobber og derefter lueforgyldte, endnu kan man opdage de Steder, hvor Ædelstenene have været anbragte; men om den gamle Herlighed minde endnu kun nogle smaa ubetydelige, forgyldte Metalstykker, der synes at være undgaaet Røvernes gridske Hænder, da de med stort Hastværk fratog Skrinene deres Kostbarheder.

Naar er dette sket? Vi kunne ikke sige det med fuld Bestemthed, men i alt Fald maa det være sket efter Reformationen, maaske under Grevens Fejde. Herom skriver Biskop *Engelstoft*: „Paa Plyndringerne [under Grevens Fejde i Odense] fulgte endda haarde Brandskatter og tvungne Udskrivninger af Sølvskat. Ved slige Lejligheder kan man let forestille sig, at Sct. Knuds og Albans Helgenskrin kunde have mistet deres gyldne Metalbeklædning, baade ved Fjendehaand og for at tilfredsstille Magthavernes Fordringer. Efter den anden Plyndring [1535] befalede saaledes Grev Kristoffer Sct. Knuds Kloster foruden en betydelig Penge-

sum at indsende alt Guld, Sølv og andre Klenodier, af hvad Navn nævnes kan, som fandtes i Domkirken paa 4 Sølvkalke nær, og Kong Kristian gjorde snart efter saa store Fordringer, at han endog maatte bemyndige Prioren til at sælge af Klosterets Jordegods for at tilvejebringe de 4000 Lod Sølv, han forlangte. Ved denne Lejlighed skete det, at Prioren indsendte et forgyldt Kobberbillede af 30 Lod og en Del Sølv, som Myntmesteren ogsaa erklærede for Kobber. Han erkjendte Billedet for en Fejltagelse og erstattede det: men om Sølvet paastod han, at han havde ladet det prøve af 2 Guldsmede, som erklærede det for forgyldt Sølv, og naar han da tilføjer de mærkelige Ord, at han havde „med Kgl. Majs Tilladelse ladet det tage af et Skrin her i Kirken“, synes det unægteligt, som om vi deri saa Sct. Knuds Helgenskrins Skæbne. Men om Helgenskrinene ikke bleve plyndrede ved denne Lejlighed, saa viser dette dog vistnok den Vej, de en Gang ere gaaede, og det er ikke rimeligt, at de skulde have haft hele deres prægtige Udstyrelse, den Gang de bleve indmurede paa det Sted, hvor de 50 Aar efter kom for Dagen, saa meget mindre som man i Mellemtiden af den nordiske Syvaarskrig ransagede saa skarpt efter skjulte Kirkeskatte.“

Vi maa mest beklage, at ved disse Plyndringer ogsaa næsten ethvert ydre Bevis for Relikviernes Ægthed er gaaet tabt. Skrinene ere blevne opbrudte, selve Laagene tildels ødelagte, det ene endda helt forsvundet; det kostbare Silketøj, hvori Benene vare indsvøbte, er ikke mere paa sin Plads, og selv det Tøj, hvormed Skrinenes indre Vægge vare beklædte, er fjærnet; hvad Under er det da, at de Pergamentindskrifter eller Metalplader, som man plejede at nedlægge i saadanne Helgenskrin, ere forsvundne? I Sct. Knuds Skrin har en saadan Indskrift paa en Metalplade sikkert været nedlagt. Ælnoth bevidner det, og vi kjende endnu dens Ordlyd, men den findes ikke mere.

Have vi saa vel endnu nogen Vished for, at de Ben, som hvile i Helgenskrinet i Odense Lønkirke, ere Sct. Knuds? Absolut Sikkerhed have vi ikke, men dog maa vi sige, at det er temmelig sikkert. Det staaer utvivlsomt fast, at i Odense vare Sct. Knuds og Sct. Albans Relikvier i Sct. Knuds Kirke. Sct. Albans Skrin blev lavet paa Knud den Helliges Befaling, og den h. Konges Ben bleve højtidelig skrinlagte 1101, altsaa kun 15 Aar efter hans Død. Dermed stemmer nu meget godt Skrinenes Form; thi de ere omtrent fra samme Tid og øjensynligt fra Tiden omkring 1100. I en senere Tid vilde de være blevne lavede paa en ganske anden Maade. Efter Aaret 1535 bleve nu Skrinene indmurede i Kirkens Væg bagved Højalteret, og der have de staaet indtil 1833. Kun enkelte Gange kom de imidlertid til Syne: 1582, 1696 og maaske 1757. I Aaret 1833 udtog man endelig Skrinene fra deres Gjemme og opstillede dem i Kirken. Men nu vidste man ikke, i hvilket Skrin Sct. Knuds Relikvier vare; og hvad findes saa i det andet? Om denne Sag er man først kommen til Klarhed ved den sidste Undersøgelse i Aaret 1874. Navnlig har den lærde Anatom *Schmidt* († 1880) indlagt sig store Fortjenester ved at bringe Klarhed i dette Spørgsmaal. Han har for det første godtgjort, at de i Skrinene opbevarede menneskelige Ben virkelig ere fra den Tid, fra hvilken de sagdes at være, altsaa at der fra Videnskabens Side intet er til Hinder for at antage Benene i det ene Skrin for Sct. Knuds Relikvier. Og endvidere har han bevist, at kun Benene i det ene Skrin kunne have tilhørt en Mand af den Alder, hvori Sct. Knud sandsynligvis var ved sin Død. Disse Ben bære ogsaa kjendelige Spor af voldsom Medfart. Den venstre Tinding har faaet et Siag, stærkt nok til at bryde Hovedets Ben, saa at det maa have kastet ham til Jorden, om ikke dræbt ham øjeblikkeligt. Og endvidere har han faaet et voldsomt Stød i Underlivet, hvis Mærker ogsaa kunne

ses paa Benene. Alt dette stemmer godt med Beretningerne om Kongens Død.

Det kunde kun være paafaldende, at man indtil 1874 fuldstændig har forvexlet Skrinene, idet man antog det for Sct. Knuds, som man nu kalder for Sct. Albans. Men det kan forklares ved de tidligere, mere mangelfulde og mindre videnskabelige Undersøgelser. Alle de, som tidligere have været i Sct. Knuds Krypt, have vistnok hørt, at man sagde, at i det ene Skrin laa Benedikt, Sct. Knuds Broder, som dræbtes tilligemed ham i Sct. Albans Kirke. Men denne Formodning har ingen Sandsynlighed for sig. Benedikt er aldrig bleven æret som Helgen og derfor heller ikke nedlagt i et Helgenskrin. Dette Sagn, at det var Benedikts Ben, der fandtes, skyldes ene og alene Prof. *Langebecks* († 1775) Paastand, og efter ham har Prof. *Paludan-Müller* († 1882) forsvaret den samme Mening. Men Overleveringen taler imod disse Mænds Antagelse. I Sct. Knuds Kirke fandtes Sct. Knuds og Sct. Albans Relikvieskrin, det vide vi endda fra et gammelt Dokument fra 1183, men aldrig er der Tale om Benedikts Relikvier.

En anden Formodning udtaler Biskop *Engelstoft* i sin „Odense Bys Historie“, nemlig at der i det omtalte Skrin fandtes baade Sct. Albans og Sct. Osvalds Relikvier. At man formodede Relikvier fra to forskellige Helgener, har sandsynligvis sin Grund deri, at enkelte Skeletdele fandtes dobbelt i dette Skrin. De kunde altsaa ikke stamme fra samme Person. Men den sidste Undersøgelse har godtgjort, at de hørte til det andet Skrin, og deri ere de nu nedlagte.

Det er i Korthed Hovedresultaterne af Undersøgelsen fra 1874. Gjennemblader man nu den af Ministeriet udgivne Beretning, vil man strax lægge Mærke til de 8 store Tegninger, hvormed Bogen er prydet. Disse ere med megen Smag udførte af Prof. *Magnus Petersen*. Vi se der begge Skrinene, baade Forsiden og Bagsiden,

og paa en særskilt Tavle enkelte Forsiringer, hvormed det ene Skrin var smykket. Saa følge 2 Tavler med Mønstre af Silketøjer, som ogsaa fandtes i Skrinene. Disse Silketøjer ere i det mindste lige saa gamle som Skrinene, altsaa henimod 800 Aar. Sandsynligvis ere de forfærdigede i Orienten, maaske i Konstantinopel, og ere saa af en tilbagevendende Korsridder bragte med til Italien. Thi det er ikke usandsynligt, at disse Tøjer have hørt med til de kostbare Gaver, som Kong Knuds Dronning *Edele*, der senere var bleven gift med Hertug *Roger* af Apulien i Italien, sendte til Kongens Skrinlæggelse. Paa det ene Stykke Tøj se vi i Mønsteret to Fugle ved Siden af et Kors og paa det andet en stor Ørn, som er omgivet af en smukt ornamenteret Ramme.

Den sidste Tavle endelig bringer en nøjagtig Afbildning af Sct. Knuds Pandeskal i naturlig Størrelse. Man kan i den venstre Tinding tydelig se den ovenfor omtalte Rift, som saaledes endnu er et talende Vidnesbyrd om den voldsomme Død, Kongen har lidt.

—s.

Den hellige Stol, Frankrig og Kina.

Angaaende den apostoliske Stols Forhold til Frankrig og Kina udtaler „*Osservatore Romano*“ sig saaledes:

I Maj Maaned i Aaret 1881 modtog Kardinal-Statssekretæren et Brev fra en højtstaaende Personlighed, hvori der meddeltes ham, at Kinas Førsteminister, Storsekretær *Li Hung Chang*, for Brevskriveren havde udtalt Ønsket om at underrette den h. Fader om Katholikernes Tilstand i Kina, samt meddele ham, at man i Kina meget ønskede en direkte Forbindelse med den apostoliske Stol.

Overfor den Nuntius, man maatte sende til Kina, vilde der blive vist mindst de samme Hensyn som overfor de øvrige i Kina akkrediterede Repræsentanter for fremmede Magter. Forhandlingerne angaaende denne Sag bleve imidlertid ikke optagne denne Gang.

Efter at der nu i det forløbne Aar var udbrudt en ny Kristenforfølgelse i Kina og navnlig i Provinsen Kanton, følte den h. Fader paa Grund af de mange Klager, der indløb til ham, sig foranlediget til at rette en egenhændig Skrivelse til Kejseren af Kina, hvilket vandt fuldstændigt Bifald hos alle dem, hvem Religionens og Civilisationens Interesser laa paa Hjærtet. Kejseren besvarede den pavelige Skrivelse paa en særdeles ærefrygtsfuld Maade.

Pavens Brev maa sandsynligvis paa ny have vakt Tanken om at knytte direkte Forbindelser med den h. Fader; thi i Januar i Aar indfandt den kinesiske Af-sending *Dunn* sig hos Kardinal-Statssekretæren med en Skrivelse fra Vicekong Li Hung Chang, hvori der gaves ham Fuldmagt til at begive sig til Vatikanet og virksomt tage sig af Underhandlingerne om Oprettelsen af et venskabeligt Forhold imellem Kina og den apostoliske Stol. Den kinesiske Gesandt bad Kardinalen om at ville tage alt, hvad han i saa Henseende maatte meddele ham i sin Regerings Navn, under passende Overvejelse og afgav tillige den Forsikring, at de af ham gjorde Forslag alene skyldtes den kinesiske Regerings eget Initiativ og at ingen fremmed Minister var bleven adspurgt i dette Øjemed.

Medens nu Vatikanet vel paa den ene Side ikke undervurderede Betydningen af et saadant Andragende, maatte det dog paa den anden Side gaa til Værks med den største Forsigtighed for at undgaa enhver Mistanke om ikke længere at have Øje for de Fortjenester, Frankrig har erhvervet sig af Kirkens Anliggender i Kina. Det var Hensynet hertil, der bestemte den apostoliske Stol til at vise sig imødekomm-

mende overfor Frankrig og ikke lade Kina tilflyde noget Svar, før Frankrig var sat i Kundskab herom og havde faaet tilstillet Svarets Text. Den franske Regering er først og fremmest af Vatikanet bleven underrettet om Kinas Forslag, som kun kunde opfylde Paven med Glæde, fordi det bød ham Lejlighed til gjennem sin Repræsentant at være virksom for de kinesiske Kristenmenigheders Saligheds Sag og religiøse Udvikling. Der blev dernæst gjort opmærksom paa, at det gode Forhold og de inderlige Baand, der i saa mange Aarhundreder have knyttet Frankrig til den apostoliske Stol, ikke tillod, at den pavelige Repræsentant helt og holdent efter eget Tykke unddrog sig den franske Nations Medvirkning, hvis Fortjenester af Kristendommen i det kinesiske Rige vare overordentlig store, ligesom paa den anden Side den franske Regering maatte være forvisset om, at Afsendelsen af en Repræsentant fra Vatikanet til Kina ikke betød nogen fjendtlig Akt imod Frankrig. Imidlertid havde man ikke undladt desforuden at erklære Regeringen i Peking, at naar der af den apostoliske Stol afsendes en diplomatisk Repræsentant, saa var Meningen dermed paa ingen Maade, at de tidligere imellem Kina og Frankrig indgaaede Forpligtelser derved skulde være ophævede, samt at det laa fjærnt fra Pavens Hensigt paa nogen Maade at ville træde disse for nær.

Saaledes lød da det til Vicekong Li Hung Chang afgivne Svar, at Paven gik ind paa Forslaget om at udnævne en Repræsentant for Kina, men gjorde det til en Pligt for denne at tage Hensyn til Frankrigs ved Fortiden betingede Stilling og, hvor det var nødvendigt, paakalde dets Hjælp.

Medens dette gik for sig, rettede den franske Regering det Forlangende til den apostoliske Stol, ikke at give den pavelige Repræsentant nogen diplomatisk Karakter, men kun stille ham paa samme Fod som den apostoliske Delegerede i Konstantinopel.

Som Svar herpaa bad man den franske Regering at erindre, at den romerske Pave i Kraft af sit almene Primat havde Ret til at sende sine Repræsentanter til ethvert Sted, hvor der var Katholiker og katholske Interesser at varetage, og at man ved kun at sende en simpel apostolisk Delegeret til Peking ikke alene ikke opfyldte Kinas Ønsker, men endogsaa hindrede Pavens Primat i at komme til sin fulde Ret, ligesom den apostoliske Stols Repræsentant heller ikke vilde komme til at nyde den Anseelse og indtage den ærefrygtindgydende Stilling, som udkrævedes for at vinde Indflydelse ved det kinesiske Hof. Man drog derfor den Slutning, at der vilde fremkomme et langt bedre Resultat, naar den apostoliske Stol optraadte i Fællesskab med Frankrig for Catholicismens Interesser i Kina, samt at en Forøgelse af den apostoliske Stols moralske Magt kun kunde betyde en samtidig Forøgelse af Frankrigs Indflydelse. Den Opfattelse, at Frankrigs Magtstilling i Kina skulde være eksklusiv og paa nogen Maade kunde lægge Indskrænkninger i Vejen for den apostoliske Stols fulde Handlefrihed, maatte forøvrigt betegnes som absurd, da jo Vatikanet paa Forhaand var i Besiddelse af en umistelig Ret til at værne om Religionens Interesser.

Om nu vel end den franske Regering har erkjendt den apostoliske Stols Ret til at sende en Repræsentant til Kina, saa har den dog ikke kunnet væрге sig imod den Opfattelse, at *Udøvelsen* af denne Ret involverede Fare for en Dualisme. For at paavise, hvor intetsigende Præsidenten for den franske Republiks Ængstelse i saa Henseende var, svaredes der af Vatikanet, at den pavelige Repræsentant fremfor alt vilde faa den Opgave at drage Omsorg for Catholicismens Udbredelse, at hidføre en bedre Organisation af Kristenmenighederne, at forøge de apostoliske Vikariaters Tal samt paa en saa vidtgaaende Maade, som det overhovedet lod sig gjøre, at have den indre Regulering og Udfoldelsen af det ka-

tholske Liv i Kina for Øje. Frankrig beholdt derimod som hidtil den frie Udøvelse af sit Patronat, hvilket under de nuværende Tidsomstændigheder maatte fortsættes og begunstiges. Deraf fremgik det, at den pavelige og den franske Repræsentant, naar begges Magtsfære nøje afgrænsedes, i Virkeligheden maatte rette deres Aktion mod det samme Maal, om end denne Aktion efter sit Væsen var forskjellig for begge.

Trods disse formelle Forklaringer, der maatte bortvejre alle Bekymringer, vedblev den franske Regering dog indtrængende at kræve, at den pavelige Repræsentant ikke maatte faa nogen diplomatisk Karakter, og at hans Mission maatte forblive indskrænket til kun at være en overordentlig Gesandt.

(Sluttes.)

Skolemødet i Kjøbenhavn.

Som vore Læsere vide, blev Danmarks Lærerforenings 3. almindelige Skolemøde afholdt her i Byen i Dagene fra d. 10. til d. 13. August. Det er vistnok det største Skolemøde, som nogensinde er blevet holdt her, idet Deltagernes Antal ved Mødets Slutning udgjorde 2453 Personer.

Det var Bestyrelsen for „Danmarks Lærerforening“, som havde indbudt sine Medlemmer og desuden enhver, som nærrede Interesse for Skolen og dens Gjerning, til at møde i Hovedstaden og der at diskutere flere for Lærerne og Skolen meget vigtige Spørgsmaal. Omendskjønt et saa betydeligt Antal havde efterkommet Opfordringen, var der dog, saa vidt vi vide, kun ca. 194 Personer udenfor Lærerstanden, hvorimod over 2200

vare dels Lærere med deres Hustruer og voksne Børn, dels Lærerinder.

Spørgsmaalene behandledes dels i en almindelig, dels i en særlig Afdeling. Møderne i den almindelige Afdeling afholdtes i Tivoli hver Formiddag fra Kl. 8 Morgen til Kl. 1 Efterm. og vare stærkt besøgte; man mærkede, at hvad her blev forhandlet, havde stor Interesse for Lærerne, og Diskussionen var meget livlig.

Et Foredrag med derpaa følgende Diskussion om Grundlaget for *Religionsundervisningen i Folkeskolen* maatte gjøre et noget ejendommeligt Indtryk paa enhver katholsk Tilhører, idet Indlederen nemlig søgte at vise, at al Religionsundervisning i Skolen burde baseres paa Bibelhistorien; hertil skulde saa føjes lidt af Luthers Kathekismus, dog ikke det Afsnit, som handler om Nadveren, og nogle udvalgte Læsestykker af den h. Skrift.

Forslaget vandt vel nogen Tilslutning, men mødte dog ogsaa megen Modstand.

I Diskussionen om *Anskuelsesundervisningen* fremkom fra de forskjellige Talere mange smukke Udtalelser, som ret klart viste, med hvor stor Kjærlighed mange af disse Lærere omfattede deres Kald og deres Elever. Det var saaledes en sand Glæde at høre Hr. Lærer *Abrahamsen* fra Kildebrønne fortælle, hvorledes han havde begyndt med at samle Apparater til Anskuelsesundervisningen ved at opfordre Børnene til at samle og bringe ham, hvad de havde fundet, og hvorledes han saa klistrede en lille Seddel med den vedkommende Drengs Navn paa det udmærkede Rævehoved, denne havde fundet. Kun sjældent have vi haft Lejlighed til at betragte et mere udpræget Lærerfysiognomi end denne Mands, hvor det barnligt Naive er forenet med det mandigt Alvordige. Man forstaar saa godt, at en saadan Mand maa være som en Fader for sine Elever, og at han, naar han beder dem om at skaffe et Kattehoved, er sikker paa den næste Dag at

faa saa mange Ben, at han, som han ogsaa sagde, godt kan sælge de fleste.

En praktisk Prøve i Anskuelsesundervisning, som blev foretaget af en ung Dame fra Odense med 30 Smaabørn fra en kjøbenhavns Kommuneskole, er blevet meget skarpt kritiseret i et af vore Dagblade. Dog synes vi, at denne Kritik er i høj Grad ensidig. Hvorfor alene drage Manglerne frem og aldeles overse det virkelig Gode, hvorfor omtrent ordret gjengive hele Undervisningen om Vandblærerne og Aarsagerne til Vandets Saltholdighed, og saa aldeles forbigaa det særdeles gode Afsnit om Jordens Overflade og Strandbredden? Det er vor oprigtige Mening, at det Bifald, hvormed den store Forsamling lønnede Frk. *Nielsens* Præstation, var vel fortjent.

Skolemødets Forhandlinger afsluttedes om Fredagen med et Foredrag af Hr. Arkitekt *Levy* om *Fortidens Skole*. Dette Foredrag var ganske vist med Hensyn til Formen og det elegante Sprog et af de bedste, hvormod dette langtfra kan siges om dets Indhold.

Taleren angreb i meget stærke Udtryk hele den katholske Middelalders Skole og Aandsliv, men blev imødegaaet med stor Dygtighed af Provst *Koch* fra Brøndshøj, som klart og tydeligt paaviste, at det bedste Bevis paa, at den katholske Skole ikke havde været saa daarlig, laa i, at der var udgaaet saa mange store Mænd fra den. Han fremhævede, at man, hver Gang noget Nyt kom frem, var altfor tilbøjelig til at fælde en uretfærdig Dom over det Gamle, og det var hans Overbevisning, at Middelalderens Skole fuldt ud havde opfyldt de Fordringer, dens Samtid stillede til den.

Ved Diskussionens Slutning om Torsdagen meddelte Dirigenten, Dr. phil. *Nørregaard*, at Sct. Ansgars Kirke i Bredgade vilde være aaben for Mødets Deltagere om Fredagen fra Kl. 4—6. Dette Tilbud blev benyttet af en saa stor Del af Lærerne, at Foreviseren var i uafbrudt Virksomhed fra Kl. 3³/₄ til Kl. 7. Med

den største Interesse betragtedes de smukke Malerier af Nordens Helgener, som jo alle kjendte fra Historien, Relikvien af Sct. Ansgar, en Monstrans, de forskjellige Messeklæder o. s. v. Da det blev de Besøgende forklaret, hvorfor i de katholske Kirker Lamperne altid brænde foran Højalteret og Kirkerne altid staa aabne, følte mange sig dybt grebne, og de fleste udtalte det Ønske, at dog ogsaa *deres* Kirker maatte blive aabnede hver Dag, saa at man kunde have et Sted, hvor man kunde være ene og bede.

Man mærkede, hvilken levende Tro der endnu besjæler disse brave Folk; men det er nu én Gang saa, at man ikke kan lade et tomt Hus staa aabent. For over 300 Aar siden har Herren forladt Huset; den Gang blev Døren lukket, og endnu er han ikke kommen tilbage.

Samtidig med Mødet var der foranstaltet en smuk Udstilling af Skolemateriel og Skolearbejder i Industriforeningens Sal.

Af Lærere i den danske katholske Mission deltog D'Hrr. *Siegler* fra Fredericia og *Jensen* fra Kjøbenhavn.

7.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Berlin. Det pavelige Breve til Jesuiterne, som vi omtalte i et tidligere Nr., har sat Skræk i Blodet paa Berlinerne, som frygte for, at Jesuiternes Tilbagevenden er nær forestaaende. Det er navnlig de saakaldte *Moderat-Liberale*, som hade den katholske Kirke og nu ikke kunne finde Skarn nok til at overdænge Jesu Selskab med. „Nationalzeitung“ gaar i Spidsen og hele det øvrige Slæng følger i dens Kjølvand med ophidsende og bagvaskende Artikler af samme Slags som dem, vi kjende her hjemme fra Professor *Sthyr* og Pastor

Fantzen. Den katholske Del af Pressen er imidlertid ikke bleven Modstanderne Svar skyldig og har ikke skaanet dem i Retning af at paavise deres Uvidenhed og tendentiøse Fordrejelser. paa lignende Maade som det hos os er sket i en Artikel i „Dagens Nyheder“. Et Blad minder saaledes om Dr. *Windthorsts* bekjendte Ord i Rigsdagens Møde den 14. Juni 1872 ved Behandlingen af Jesuitloven: „Det er i Virkeligheden en paa-faldende Fremtoning, at alle store, virkelig begavede Aander, lige fra Heinrich Heine til Humboldt, aldrig have næret Bekymringer med Hensyn til Jesuiterne, men at derimod *det hele Tros af middelmaadige Aander* angriber dem. Hvoraf kan det komme? Jeg tror, det forklares simpelthen af den sædvanlige Fremtoning, at man ikke vil tro Mennesker, der ere *fornuftigere* end En selv, fordi man ikke er i Stand til begribe dem.“ — En katholsk Korrespondance fra Berlin slutter saaledes: „*Vor* Dom over Jesuiterne forandres ikke ved den Slags Snak; det skulde da i det højeste være, for saa vidt som Jesu Selskabs højt fortjente Orden kun bliver os saa meget *kjærere* og *dyrebarere*, jo flere fanatiske og uvidende Klaffere der bjæffe ad den paa Afstand. Hvem der kjender Jesuiterne véd, at deres Orden netop paa Grund af den høje Dannelselse, dens Medlemmer ere i Besiddelse af, staar paa et højt Vagttårn, som tillader dem at lade Blikket *skue frit om til alle Sider*. Med al sin Iver for at fjærne Vildfarelse i enhver Retning og at holde den Verdensordning, Gud har villet, højt i Ære, er Jesuiten dog saa *fri for sneverhjørtet Intolerance*, som det overhovedet er muligt for nogen at være. Derfor var det ogsaa, at netop Frederik den Store, hvem „Nat.-Ztg.“ dog vel næppe vil frakjende et vidtskuende Blik og Menneskekundskab efter en langt større Maalestok end hans Samtidige, nærrede en saa dyb Ærefrygt for Jesuiterne og ved Ordenens Ophævelse forstod at formaa Paven til at lade Jesuiterne vedblive at virke i de preussiske Lande for de-

to Øjemed, som de efter den store Konges gjentagne skriftlige Udtalelser røgtede paa det bedste og bedre end nogen anden formaaede: *Ungdommens Dannelse og Gejstlighedens Opdragelse*. Den Mening, den preussiske Konge den Gang havde om Jesuiterne, den samme have vi endnu, og lige saa indtrængende som han ønskede, at Jesuiterne skulde blive i Landet, lige saa indtrængende fordre vi, at de skulle vende tilbage.“

Amerika. Som Forbundets Hovedstad, Præsidentens, Generalkongressens, den fælles højeste Rets og Diplomatiets Sæde er Washington ubetinget den eleganteste Stad i de Nordamerikanske Fristater, til hvilken derfor fortrinsvis Intelligensen søger hen. Den vil nu faa sit eget *romersk-katholske Universitet*. For nylig har Erkebiskoppen i Milwaukee, Monseigneur *Heiss*, ladet udgaa et Opraab til de romersk-katholske Nordamerikanere af *tysk Herkomst* om at hellige denne Anstalt deres Virksomhed. De tysk-amerikanske Katholiker skulle tilvejebringe Midler til Oprettelsen af tre tyske Professorater, nemlig et *St. Bonifacius-Professorat* i Theologi, et *Gørres-Professorat* i Filosofi og et *Windthorst-Professorat* i Retsvidenskab. Til Oprettelsen af det førstnævnte gejstlige Professorat vil der udkræves en Kapital af 5000 Dollars (186, 500 Kroner), til hvert af de to Lægmandsprofessorater 10000 Dollars (373,000 Kroner), tilsammen en Sum af c. 560,000 Kroner.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. August. 11. Søndag efter Pintse. Johannes den Døbers Halshuggelse. — **30 M.** Rosa af Lima, Jomfru. — **31. Ti.** Raymund Nonnatus, Bekjender. — **0. 1. September.** Marias ubesmittede Hjærte (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **2. To.** Stefanus, Bekjender. — **3. F.** Ferialdag (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken.) — **4. L.** Votivoficium af Marias ubesmittede Undfangelse.

Søndagen den 5. September. 12. Søndag efter Pintse. De hh. Skytsengles Fest.

Egtevielser

i Sct. Ansgars Kirke.
Vognmandskusk Jacob Peter Jakobsen og Mathilde Hermine Jensen (13. April). — Skibstømrer Axel Jensen og Marie Rosenvinge

(3. Maj.) — Gibser Vincenzo Americo Gianini og Kathrine Eleonore Louise Assendrup (9. Maj.) — Tjener Franz Seraph Winklmaier og Enke Margrethe Josefa Doll, f. Säckler (25. Maj.) — Skomagersvend Herman Gottlieb Rudolf Lafontaine og Julie Henriette Visby (30. Maj.) — Træhandler Hans Petersen og Anna Maria Poltera (10. Juni.) — Jærnbaneconduktør Hans Peter Hansen og Therese Lucine Elisabeth Diedrich (20. Juni.) — Slagtersvend Andreas Wilhelm Josef Eiden og Engel Henriette Elise Petersen (27. Juni.) — Fyrbøder Marius Charles Andersen og Julie Maximiliane Raith (18. Juli.) — Maskinarbejder Eduard Heinrich Koch og Veronika Isaura Dorothea Langdill (1. Aug.) — Handskemager Karl Alfred Roland og Enke Olga Vilhelmine Heibrock, f. Dinesen (1. August).

Dødsfald.

2. April, Enke Adelaide Gabriele Petersen (61 A.) — 6. April, Fhv. Slagtermester Traugott Poser (51 A.) — 27. April, Enke Anna Apellberg (76 A.) — 4. Maj, Frøken Karoline Klementine Capozzi (55 A.) — 9. Maj, Gravør Monnets Barn Josef Karl Franciskus (10 M.) — 19. Maj, Bagersvend Krøgers Hustru Maria Kristine, f. Zingel (23 A.) — 30. Maj. — Artist Wenningers Hustru Johanne Karoline Vilhelmine (59 A.) — 1. Juni, Typograf Hansens Barn Martin Augustin Julius (1 $\frac{1}{2}$ A.) 7. Juni, Frøken Therese Maria Capozzi (71 A.) — 20. Juni, Enkemand, Skomager Peter Hansen (74 A.) — 22. Juni, Drejersvend Valdemar Andersen (23. A.) — 25. Juni, Malermester Madsens Barn Ole Koføed (5 D.) — 25. Juni, Enke Anne Johanne Thieme, f. Buus (75 A.) — 25. Juni, Skrædermester Adam Schur (56 A.) — 3. Juli, Skrædersvend Johan Strobl (36 A.) — 2. Juli, Jomfru Alma Angelika Petersen (16 A.) — 28. Juli, Musiker Schows Barn Johannes (11 A.) — 2. August, Blikkenslager Rutzkes Barn Marie (3. M.).

Mariakongregationen for Mænd begynder sine ugentlige Møder Torsdagen den 2. Septb. Kl. 8 Aften i Sct. Knuds Kapel.

Efter at være hjemkommen fra et 5-aarigt Ophold i England og Amerika, opretter jeg til 1. September Kursus i Engelsk, saavel for Begyndere som Viderekomne. Betalingen for Begyndere vil blive 5 Kr. pr. Maaned for 2 Timers ugentlig Undervisning.

Angaaende private Timer, som blive til en moderat Pris, kan Aftale træffes med mig i min Bopæl: **Sølvgade 84, 1. Sal, daglig fra 10—12 og 4—6.**

Louis F. Mariboe.

Sct. Andreas Kollegiet i Ordrup aabner Torsdag d. 2. September Kl. 9 sit ny Skoleaar med højtidelig Gudstjeneste.

I **Sct. Andreas Kirken** holdes fremdeles hver Søn- og Festdag Kl. 10 højtidelig Messe med Prædiken; Kl. 5. Aftengudstjeneste.

Fortrolig Korrespondents. Den ærede Hr. Trosfælle bedes opgive sin Adresse til Redaktionen, som har „meget musikalske“ Dreng paa Lager. Dybeste Tavshed bevares, dersom det ønskes. Paa Gademøder reflekteres ikke.

Randers. Tak for de nye Ben. Efter Sigende blev Sulevællingen meget god; men Redaktionen blev stedmoderlig behandlet ogsaa denne Gang.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 36.

Søndagen den 5. September.

1886

Indhold: Gejstlighedens literære Uddannelse. Den hellige Stol Frankrig og Kina. En Fritænkens Vidnesbyrd. Til den h. Skytsengel. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Breslau, Hannover, Bonn, Münster, Paris, Belfast, St. Petersborg, Quincy, St. Luis.

Gejstlighedens literære Uddannelse.

Den hellige Fader *Leo XIII.* har under 30. Juni d. A. udstedt et Breve, hvorved de Bestemmelser, som Pave Pius IX. har fastsat for Studiernes Gang i det romerske Seminarium, suppleres i Retning af Gejstlighedens literære Uddannelse. Det pavelige Breve lyder saaledes:

Leo P. P. XIII. til evig Amindelse!

For at fremme Klerus' Opdragelse, som kræver et gedigent videnskabeligt Grundlag, har Vor højsalige Forgænger Pius IX. ved et Breve af 29. Juni 1853 grundet et Seminarium, som fører Navnet *Seminarium Pium ad S. Apollinarem* i Rom og er bestemt til at optage udvalgte Klerikere fra alle Kirkestatens Provinser; han har ved et andet Breve af 3. Oktober under Fiskerens Ring fastsat den Studieplan, som for Fremtiden stedse skal følges saavel i det pavelige romerske Seminarium som i *Seminarium Pium*.

Ved at grundlægge dette store heldbringende Institut var det Hensyn bestemmende for Vor hellige Forgænger, ved en grundig Vejledning i deres videnskabelige Studier og ved at stille dem den kristelige Fuldkommenhed for Øje, at give de unge Klerikere en grundig og omfattende Uddannelse, for at de kunde dyrke Herrens Ager til Gavn og Fremme for det kristelige Folk. Alle de, som ønskede at blive optagne i *Seminarium Pium*, skulde først have absolveret Rhetoriken i deres hjemlige Diøces og igjennem en regelret Examen have erhvervet sig den fornødne Forberedelse i de klassiske Studier. I Rom skulde de saa derefter have at gjenemgaa det fuldstændige Kursus i Filosofi og Theologi og tillige lægge sig saa meget efter Studiet af Jurisprudens, at de, om de end ikke beherskede det hele Omraade, dog vare nøje fortrolige med den pavelige Civil- og Kriminalret samt med Institutionerne.

Denne Vor høje Forgængers Forsorg for en grundig Uddannelse af Klerus have Vi atter optaget med al Iver, navnlig af den Grund, at Vi paa ny ville gjenoplive Studiet af den klassiske Literatur, som til Vor store Sorg i Tidernes Løb har mistet sin tidligere Anseelse, indføre dette Studium i Vore Skoler og hævedet til ny Glans; af denne Grund have Vi ogsaa i forrige Aar ved et Breve af 20. Maj, som Vi have overgivet Vor elskede Søn Lucidus Maria Kardinal-Presbyter Parocchi, Vor nuværende Generalvikar for Byen Rom, i det romerske Seminarium oprettet nye Lærestole for italiensk, græsk og latinsk Sprog og Literatur. Ved denne Indretning er der givet de Alumner af begge Seminarier, som allerede have fuldendt deres filosofiske, theologiske og juridiske Studier, Lejlighed til end yderligere at udvikle deres Uddannelse ved Studiet af Literaturen. Det staar Os nemlig fuldstændig klart, at den literære Uddannelse, Fortroligheden med Literaturen og Evnen til at sysle med denne er overordentlig nødvendig for dem, der have den Opgave paa det

intellektuelle og moralske Omraade at forsvare og udbrede det katholske Liv. Dertil kommer, at den grundige Viden, naar den er forbunden med nøje Kjendskab til Literaturen, giver en ganske særegen Pryd og en fast Støtte. Efter at Vi altsaa lykkelig med Guds Bistand allerede have indettet Lærestole for Literaturen, ville Vi nu drage Omsorg for, at denne Indretnings Velsignelse og Frugter kunne komme et saa stort Antal Disciple som muligt til Gode.

Derfor bestemme Vi ved dette Breve og fastsætte, uden at der dog derved sker nogensomhelst Afbrydelse i Varigheden og Integriteten af de af Vor højsalige Forgænger, i de to Brever, som Vi have omtalt, for begge Seminarier givne Bestemmelser, at alle de, der som Alumner finde Optagelse i *Seminarium Pium*, foruden de Forkundskaber, som ere blevne foreskrevne ved Vor højsalige Forgængers Brever, tillige ved en Examen skulle godtgjøre, at de ere bekendte med Grundtrækkene i den græske Grammatik og med den græske Literaturs Hovedværker; endvidere beslutte Vi og paalægge alle Alumnerne i *Seminarium Romanum* og *Pium* det som en Pligt, at de, efter at have endt de filosofiske og theologiske Studier, anvende et helt Aar, med Udelukkelse af alle Bibeskjæftigelser, ene og alene paa Studiet af de af Os i *Seminarium Romanum* anordnede Undervisningsgjenstande; desuden ønske Vi, at disse Forelæsninger ogsaa høres af dem, som i Jurisprudensens første Aar skulle beskjæftige sig med Institutionerne; af vigtige og driftige Grunde kan der vel tilstedes Undtagelser for enkelte Alumners Vedkommende, dog forbeholde Vi Os selv og Vore Efterfølgere Afgjørelsen heraf.

At disse Bestemmelser, saaledes som de af Os ere foreskrevne, ogsaa maa vorde overholdte, er Vor uforanderlige Villie og Befaling. Vi forordne derfor, at dette Breve skal have Gyldighed for evige Tider, selv

om der skulde bestaa Forordninger, som modstride det og fortjente en særegen Omtale.

Givet i Rom, ved St. Petrus under Fiskerens Ring, den 30. Juli 1886, i Vort Pontifikats niende Aar.

M. Card. Ledochowski.

Den hellige Stol, Frankrig og Kina.

(Sluttet)

Efter denne korte Fremstilling af Kjendsgjernerne vil det være rigtigt at fremhæve Hovedpunkterne i den apostoliske Stols Handlemaade.

1. Vatikanet har ingen Beslutning fattet uden i Forvejen at have underrettet den franske Regering derom.

2. Vatikanet har erklæret Frankrig, at det ikke vil indblande sig i Frankrigs og Kinas Forhold.

3. Vatikanet har overfor Kina afgivet den formelle Erklæring, at det ønsker, at de nærværende Forpligtelser overfor Frankrig maa blive opretholdt.

4. Der blev endvidere erklæret, at Frankrigs nærværende Aktion i Kina skulde respekteres af den hellige Stol.

5. Der blev endnu tilføjet, at det var Pavens Hensigt, at Vatikanets Repræsentant og Frankrigs Gesandt skulde udøve deres respektive Aktioner i Samlag.

Som man ser, lod den apostoliske Stols Adfærd overfor Frankrig i dette Tilfælde intet tilbage at ønske i Retning af Korrekthed, Tydelighed, Velvillie og Finfølelse. Hvilken Forskjel imellem Frankrigs Adfærd og den Maade, hvorpaa en anden katholsk Magt er optraadt i de sidste Dage!

Portugal har i Aarhundreder været i Besiddelse af Patronatet over hele Ostindien, et Patronat, som er blevet det tilstået og garanteret ved talrige, pavelige Adkomstbreve. De nærværende Tider ere yderst for-

skjellige fra dem, da de nævnte Privilegier bleve tilstaaede Landet. Nu sagde da ogsaa Portugal: Forudsat at Erindringen om vor tidligere historiske Storhed i Indien opretholdes, og at der skjænkes den en Anerkjendelse, som yder Folkets nationale Følelser Retfærdighed, lade vi for Resten den apostoliske Stol have fuldstændig frie Hænder. Dette Sprog, en katholsk Nation værdigt, har ført til Afsluttelsen af et Konkordat, som er lige ærefuldt for begge Parter.

Imellem den hellige Stol og Frankrig bestaar der intet Præcedens, som kunde indskrænke Pavens Aktion; fra Pavernes Side er der ikke indrømmet Frankrig noget religiøst Privilegium med Hensyn til Kina, og dog rejser Frankrig Indsigelse imod Afsendelsen af en pavelig Repræsentant med diplomatisk Karakter!

Et fransk Blad udstøder Trusler, det andet, der har en officøs Karakter, drager paa Voltaires Vis til Felts mod Pavens grove Skyts, som nu kjøres op i Kina til Beskyttelse for de Kristne. I Sandhed, det er en bitter Ironi, om man kunde føle sig oplagt til at le ad Afsendelsen af den, der nu er bestemt til at overtage Religionens Beskyttelse i Kinas Kristenmenigheder. Man vilde da heller ikke kunne lade være at lægge Mærke til, at de franske Kanoner ikke have standset to blodige Kristenforfølgelser, som i de sidste Aar have fundet Sted i Kina.

Men heldigvis er det katholske Apostolats Virksomhed givet i Kristi Ord: „*Gaar hen og lærer alle Folk.*“ Den katholske Missionær, der træder frem for Folket med Krucifixet i den ene og Evangeliet i den anden Haand, kommer ikke i Mistanke for at have begivet sig til fjærne Lande af politiske Hensyn eller af Spekulation, men bliver tværtimod snart Folkets Fader, Lærer og Ven.

Paa den Maade fik Verden Evangeliet; det er tilstrækkeligt at henvise til den h. Franciscus' under-

gjørende Værk, der har vundet en stor Del af Japan og Indien for Troen.

Idet vi nu hensætte os til et højere Standpunkt, ville vi sige, at den Opfordring, som er udgaaet til den apostoliske Stol om at oprette en diplomatisk Repræsentation i Kina, af os betragtes som en Tilskikkelse fra Himlen. Det nuværende Kina, der aabner sine Havne for hele Verdens Handel; der lader sig repræsentere hos Magterne og selv modtager fremmede Repræsentanter, det ligner ikke mere Kina i tidligere Tid. Den berygtede kinesiske Mur er faldet for bestandig. Naar dette Folk, der tæller 300 Millioner, der er begavet med en høj Intelligens og i overordentlig Grad modtageligt for Kultur, en Gang har tilegnet sig den evropæiske Civilisation, da ville Kanonerne fra hele Evropa være magtesløse, medens Missionæren, under Beskyttelse af Repræsentanten for den første moralske Magt i Verden, efter den mest vidtgaaende Maalestok vil oprette Kristi Rige blandt „Konfucius' Tilhængere“.

En Fritænkens Vidnesbyrd.

Tysklands store Kulturhistoriker *Johannes Scherr*, som for nylig er død, hørte til Kristendommens bitreste Fjender. Han kunde ikke finde Ord haarde nok til at udtrykke sin Haan mod den katholske Kirke, og man kunde fylde et helt Lexikon, hvis man skulde samle alle de Kraftudtryk, han har brugt imod Kirken, dens Tjenere, dens Indretninger og Skikke. Det vil i saa Henseende være tilstrækkeligt at minde om den drastiske Forklaring, han giver af Kristi Forjættelse til Kirken som „den Klippe, Helvedes Porte ikke skulle formaa at overvælde“ (Matth. 16, 18).

„Kristus har Ret.“ udbryder Scherr, „det er umuligt at drive en Tunnel igjennem dette Granitfjæld af Dumhed og Fordom.“

Saa meget mere uventet er det derfor hos en slig Fritænker at møde en Erkjendelse af det Ophøjede hos den katholske Kirke og af dens aandelige Magt. Det er i hans Værk „Gestalten und Geschichte“, at der er paakommet ham slige Anfægtelser af, at det dog maaske ikke er saa helt ueffent at tro paa Gud, og at den katholske Kirkes Ceremoniel i alt Fald ikke er saa ilde endda. Det er en Valfart til Maria-Einsiedeln, som har frembragt dette dybe Indtryk paa ham. Han skriver derom saaledes:

„Kritiken, denne slemme Kjætterske, vilde slet ikke røre sig hos mig, som jeg stod der foran det hellige Kapel og betragtede alle disse Mænd og Kvinder, der bedende knælede rundt om mig.

Er det dog ikke et vigtigt og sandt Mirakel, denne aldeles utvivlsomme Kjendsgjerning, at hundrede Tusinder, ja Millioner af nedtrykte og besværede Mennesker efter at have knælet paa Stenfliserne her foran dette Naadenskapel og klaget deres Nød for Guds hellige Moder, gaa bort, lettede og trøstede, maaske ogsaa som bedre Mennesker?

Item, staa disse „Fattige i Aanden“ ikke baade menneskeligt og moralsk himmelhøjt over den halvdannede eller helt udannede Pøbelhob i de store Byer, som kun tror paa det raa, materialistiske Dogme, at Mennesket ikke er andet end et Dyr — dette Dogme, der prædikes af obskure Vismænd paa anden Haand — og som saa Pøbelhoben drager den praktiske Anvendelse af, at den baade tør og bør opføre sig som Umælende? Jeg skulde mene, at vi have oplevet mere end nok af gyselige Exempler paa, hvorledes disse løsladte vilde Menneske-Dyr formaa at rase og ødelægge.

Om det, hvad der foregaar i „Folkets“ Sjæl — jeg tænker herved kun paa det virkelige og sande Folk,

som slet ikke har noget at gjøre med det *fantastiske* „Folk“, som de afskyelige socialistisk-anarkistiske Op-hidselser brygge sammen i deres modbydelige Gryde — ja, derom have de Herrer Materialister ikke den fjærneste Forestilling; bryde sig heller ikke om det. De bilde sig ind at tjene „Fremskridtet“, naar de blot kunne faa Jorden afkristnet d. v. s. berøve Menneskeslægten dens Illusioner. Men uden Guder, Idealer og Illusioner er Mennesket ikke andet end et tobenet, fjederløst Stykke Kreatur. *Det materialistiske Ulykkes-Evangeliiums Profeter have i deres Hovmods Bornethed, i deres pjaltede Formørkelse tabt al sand Menneskeforstand, naar de aldrig tænke paa — hvad der er en Kjendsgjering — at i allerheldigste Tilfælde højst kun de fem Procent af Menneskeheden har faaet Hoved til at fatte Viden og saaledes kan gjøre „Videnskaben“ til deres Guddom medens de 95 Procent maa nøjes med Troen.*

Og hvad har saa, naar alt kommer til alt, hele denne stolte Viden at rose sig af? Saa lidt, at kun Taaber kunne falde paa at være forfængelige deraf. Om det, som det allermest er værd at vide noget om, om hvad der er det første Ophav til, hvad der er Meningen med og Endemaalet for Verden og Menneskeheds Tilværelse — derom ere vi akkurat ligesaa kloge som vore Forfædre have været for Tusinder og atter Tusinder af Aar siden, d. v. s. vi vide ingen Ting, slet ingen Ting. —

Den katholske Kirkes Ceremoniel er og bliver et af de mest fuldendte Kunstværker, som Mennesker nogensinde have udtænkt og skabt. Det er ganske vidunderligt beregnet paa, at der maa bydes Sanserne netop alt det, der tilkommer dem, just fordi, som Gud og Hvermand véd, Mennesket kun efter en yderst beskeden Maalestok bestaar af „Aand.“

Det oversaa de Herrer Reformatorer, og derfor begik de det store Misgreb at afklæde Gudstjenesten hele dens kunstneriske Pryd.

Det mægtige i den katholske Gudstjeneste bestaar i den Symbolik, som besjæler hver enkelt Akt, og i at alle disse Enkeltheder virke sammen til at frembringe et eneste Totalindtryk af uimodstaaelig Virkning. Med en dyb Erkjendelse af, hvad Mennesket er og hvad det trænger til, har Kirken forstaaet at tage alle Kunster i sin Tjeneste.

Fordomsfrie og oprigtige Iagttagere, der have Evne til at fælde en Dom, erkjende, at man i de katholske Kirker har at gjøre med en vedvarende Magt, men at man i de protestantiske kun staar over for en forbigaaende Mening, der vexler med Døgnet.“

Hvad der giver disse Udtalelser en ganske særegen Interesse er, at de hidrøre fra en af vor Tids mest udmærkede Videnskabsmænd, der som *moderne Hedning* (Fritænker) staar udenfor alle konfessionelle Partier, og hvis Vidnesbyrd derfor i strængeste Forstand bærer Præget af Upartiskhed. Paa Grund af den Forvirring, Protestantismen har skabt, bliver det endogsaa vanskeligere for en Nutidshedning at faa Blik for Kristendommens sande Væsen, end det var for Oldtidens Hedninger. Thi netop paa Grund af Vanskeligheden ved at erkjende den dybere konfessionelle Grundforskjel vil han let ledes til at overføre de protestantiske Brøst paa den katholske Kirke og derved ægges endydeligere til at foragte Kristendommen.

Paa Afstand er Kirken ham derfor kun en Taabelighed; men møder han den i selve Livet, var det saa end kun ved en Valfart eller en Gudstjeneste i en katholsk Kirke, falder Sløret fra hans Øjne, og han aner, at der foruden det Naturrige, der hidtil har staaet for ham som den eneste Virkelighed, dog maaske ogsaa kunde gives et andet Rige, som staar *over* Naturen.

Til den h. Skytsengel.

O, herlige Engleskarer,
 Som for Guds Trone staa!
 Beskytter og bevarer
 Os alle: store, smaa!
 Hvorledes Tak Dig bringe,
 O, kjære Engel min?
 Du aldrig mig af Sinde
 Skal gaa, jeg være Din!

O, Du min Sjæls Ledsager,
 Saa trofast og saa øm!
 Du kjærligt varetager
 Min Færden — mig i Løn!
 Vejled mit Værk, det ringe,
 Med Troens Lys og Kraft!
 Hjælp mig det at fuldbringe
 Med Hjærte uforsagt!

Naar Fristelserne true —
 Naar Farer nærme sig,
 Udsluk hver Synde-Lue
 Og kjærligt værn om mig!
 Giv Kraft mig arme Svage —
 Gyd Mod i Sjælen min!
 Lad aldrig mig forsage,
 Men tro forblive Din!

Naar Døden vil sig nærme
 Og fylde mig med Gru,
 Du mægtigt mig beskjerme;
 Bring Lys i Sind og Hu!
 Styrk mig med Engles Brød,
 Med Himmelspisen sød;
 Dæk mig med Dine Vinger
 I denne sidste Nød!

Trosfælle.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. *Svendeforeningens* Bazar og Havefest, som afholdtes den 15. Avgust i Lokalerne paa Frederiksberg, indbragte 168 Kroner til Foreningens Kasse. Fra Menighedens Side havde Festen fundet stor Tilslutning, og af Svendeforeningens Bestyrelse var der ogsaa gjort alt, for at Festen kunde blive saa vellykket som muligt. Haven var smagfuldt prydet med Flag og Guirlander, samt oplyst med kulørte Lamper. Sangforeningen foredrog flere smukke Numre i Aftenens Løb, og det bekjendte Musikkor spillede med sædvanlig Dygtighed ude under Havens Træer. De lovede Overraskelser maatte desværre udeblive, paa Grund af at Vedkommende i sidste Øjeblik saa sig forhindret i at møde ved Festen; men Svendeforeningen har dem til Gode til en anden Gang, og Festen led intet Skaar ved, at de udebleve. Frøknerne *Gauthier* og *Grünewald* og de øvrige Damer, som forestod og ordnede Bazaren, samt alle Bidragyderne og Deltagerne i Festen bringer Svendeforeningens Bestyrelse sin bedste Tak, og det er Foreningens Haab, at den stedse maa stige i Menighedens Gunst. — Gud velsigne det hæderlige Haandværk!

Rom. Forberedelserne til Højtideligholdelsen af *den h. Faders Præstejubilæum* ere i fuld Gang. Gaarden della Pigna i Vatikanet, i hvis Midte Mindesmærket for det økumeniske Koncil er opstillet, vil blive overdækket, fordi man der agter at opstille de Foræringer, som indkomme til Paven fra de Troende i Anledning af Jubilæet. Men trods Gaardens betydelige Størrelse agter man dog tillige at anvende Arezzi-Salen og den antike Vase-Sal hertil. Den sidste er paa Pavens Befaling bleven restavreret i dette Øjemed og vil derpaa paa ny blive indviet.

— I forrige Maaned er der blevet afsluttet en Konvention angaaende Varetagelsen af Katholikernes religi-

øse Interesser i *Montenegro*. Konventionen undertegnedes i Rom den 18. Avgust af Kardinalstatssekretær Jacobini og Fyrsten af Montenegros Privatsekretær.

— *Pavens Sundhed* er stadig fortræffelig trods hans høje Alder og mangesidige Beskæftigelse. Han foretager daglig Spasereture i Vatikanets Haver og giver regelmæssig de sædvanlige Avdienser. Derimod lider Kardinalstatssekretær *Jacobini* af Malaria-Feberanfald, uden at hans Tilstand dog giver Anledning til alvorlige Bekymringer. Forhaabentlig vil det landlige Ophold i Genzano gjengive Kirkens udmærkede Statsmand sit fulde Helbred.

— Paven modtog ved sin Navnepatrons *den hellige Jochims Fest* den 22. Avgust Lykønskninger af flere Souveræner og Regeringsrepræsentanter samt af Municipalraadet i Carpineto, som er hans Fødeby. Kardinalerne og Prælaterne aflagde personlig deres Lykønskninger.

Breslau. Korrespondancer fra denne By berette, at Anmeldelserne til den 33. *Generalforsamling af Tysklands Katholiker* stige fra Dag til Dag fra alle Egne af Tyskland og de tilgrænsende Lande (Østerrig, Holland o. s. v.). Paa Listen over de Anmeldte findes det katolske Tysklands mest glimrende Navne. Ligeledes nærme Kommissionernes Arbejder sig deres Afslutning, saa at det gamle Bispesæde Breslau har al Udsigt til at skille sig fra sit Hverv med Ære.

Hannover. I Kredsen Ülzen i Provinsen Hannover forbyder en ny Politivedtægt, som traadte i Kraft den 1. September, under en Mulkt af 9 Mark (8 Kroner) at give Penge til omstrejfende Tiggere. Det protestantiske Preussen *straffer* saaledes, hvad vor Herre og Frelser indtrængende *paalægger* os!

Bonn. Hovedkirken i Bonn har fra Rentier Philipp Greve sammesteds modtaget en fyrstelig Gave. Allerede tidligere havde han skjænket en større Sum til Opførelsen af denne

Kirke; men han har nu givet 100,000 Mark (c. 89000 Kroner) til Kirkens indre Udsmykning. Han forbeholder sig en Rentenydelse af 4 Procent af denne Sum, saa længe han lever. men efter hans Død tilfalder hele Kapitalen Kirken.

Münster. *St. Rafaels-Foreningen*, hvis Formaal er med *Raad* og *Daad* at understøtte katholske tyske Udvandrere, har fra dette Aars Begyndelse faaet sit eget Tidsskrift, „*St. Raphaels-Blatt*,“ som foreløbig udgaar fire Gange aarlig. Ved den i Münster sidst afholdte Generalforsamling af tyske Katholiker anbefalede Generalforsamlingen indtrængende Foreningen til alle Katholiker i Tyskland og Østerrig, idet den, næst efter at *advare mod letsindig Udvandring*, ivrig tilraadede dem, der ville udvandre, *aldrig at undlade, før de tiltræde Rejsen*, at indhente Raad hos deres Præst og at søge den Bistand, som *gratis* ydes dem af de af Foreningen i de vigtigste Havnestæder overalt i hele Verden indsatte Tillidsmænd, samt navnlig nøje at følge de Anvisninger, Tillidsmændene give med Hensyn til de Logihuse, Udvandrerne skulle benytte. Den katholske Kirke søger ad denne Vej paa bedste Maade at værne om sine Børns *aandelige* og *verdslige* Ve og Vel ogsaa paa den anden Side Atlanterhavet. *St. Rafaels-Foreningen* har Tillidsmænd i *Bremen, Hamborg, Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam, Håvre, London, Liverpool, New-York, Porto Allegre* (Brasilien), *Joinville* og *Kapstaden* (Afrika). Skjønt Foreningen er tysk, ville dog ogsaa katholske *skandinaviske* Udvandrere kunne høste Gavn af dens Tillidsmænd efter Anbefaling fra deres katholske Præst i Hjemmet. Tillidsmanden i Hamborg er Hr. *Theodor Meynberg*, Grosse Reichenstrasse 52.

Paris. I næste Aars Paaskeuge vil der i Paris blive afholdt *en international Kongres af katholske Videnskabsmænd*. Impulsen hertil blev given paa Katholik-Kongressen i Rouen, og ifølge „*Moniteur de Rome*“

har Organisationskomiteen allerede konstitueret sig. Dennes Medlemmer ere delte i to Kategorier: 1) de, der bo i Paris, og 2) de, der bo udenfor Paris eller Udlandet. Den sidste Tirsdag i hver Maaned holder Komiteen Møde, og desuden vil der fra Tid til anden finde Generalmøder Sted. Ogsaa Programmet er næsten færdigt; paa den færdige Del af dette forekommer der 121 af de vigtigste filosofiske, social- og naturvidenskabelige Spørgsmaal, der paa Kongressen ville blive besvarede fra et katholsk-videnskabeligt Standpunkt.

— Det velunderrettede katholske Blad „Univers“ har allerede den 11. f. M. set sig i Stand til at meddele, at Overenskomsten mellem *den hellige Stol* og *Kina* er undertegnet, hvorved der oprettes en diplomatisk Forbindelse mellem begge. I Modsætning hertil har baade „Tems“ og andre franske Blade erklæret, at der endnu ikke er truffen nogen endelig Afgjørelse, og *Freycinet* har i et Ministerraad om Formiddagen den 14. givet den samme Meddelelse. Det tør dog saa temmelig anses for sikkert, at der vil blive sendt en pavelig *Nuntius* til Peking; derimod er det endnu ikke endelig afgjort, *hvem* der skal beklæde denne Post. I gejstlige Kredse antages Monseigneur *Agliardi* at have de største Chancer for sig.

Belfast. Selv konservative engelske Blade maa nu gaa til Bekjendelse af, at Skylden for Urolighederne i Belfast ikke paahviler Katholikerne, men tværtimod *Protestanterne*. Den nordlige Del af Irland, hvori Belfast ligger, er jo som bekjendt overvejende protestantisk. Protestanterne ere saaledes i afgjort Flertal i Belfast og have derfor intet at frygte af Katholikerne, men ikke desto mindre have Protestanterne først sat Røre i Befolkningen ved ophidsende Taler og Demonstrationer og derpaa gaaet løs paa Katholikerne med Vaaben i Haand. Regeringen har intet andet Middel til at berolige Sindene end Tvangsforholdsregler, som

den i alt væsentligt lader gaa ud over det katholske Mindretal.

St. Petersborg. Det højere *Hierarki i den russiske Kirke* tæller efter de nyeste officielle Angivelser 3 Metropoliter, 15 Ærkebiskopper og 75 Biskopper, af hvilke 56 styre egne Exarkier, 28 virke som Generalvikarer og 9 ikke ere i Besiddelse af nogen Stilling. I Klostrene er der 10879 mandlige og 17907 kvindelige Ordensfolk.

Quincy i Illinois (Nordamerika). I Bonifaciuskirken i denne By fejredes der den 18 Juli en mindeværdig Fest, idet den første sorte Præst læste sin første h. Messe. Sognepræst *Brüner* (der tidligere har været Kapellan i Wadersloh i Diøcesen Münster) havde ladet Kirken smagfuldt udsmykke. Hele Kirken var opfyldt af Andægtige. Under den h. Messe kommunicerede den nye Præsts Moder, Søster og 18 Negre af hans Slægt. Den nye Præst, hvis Navn er *August Tolton*, er født i Ralls County, hvor hans Forældre vare Slaver. Moderen, som endnu er rask og rørig, flygtede i 1861 med sin Søn og sin lille Datter, men blev indhentet af Slaveholderen. Da Moderen vægrede sig ved at vende tilbage, tog man Datteren, som var et lille Barn, fra hende i den Tanke, at hun saa nok vilde følge med; men nogle Soldater, som laa indkvarterede i den By, hvor Paagribelsen skete, havde lagt Mærke hertil og kom Moderen til Hjælp. Baade hun og Børnene slap da til Quincy og vare nu frie. Tolton har i sex Aar studeret Filosofi og Theologi ved Propagandaen i Rom. Han skal nu overtage Sjælesorgen for sine Landsmænd i sin Fødeby. Kirke og Skole staa rede; som en Gave fra Negrene har den unge Præst faaet en velindrettet Præstebolig.

St. Louis. For nylig søgte en israelitisk Lærerinde gennem et tysk Blad Ansættelse i en israelitisk eller protestantisk Familie med den Bemærkning: „Hun er villig til, hvis det ønskes, ogsaa at undervise i den kristne Religion!“ Men hvad her kun fremtræder som

et Tankeexperiment er i Nordamerika blevet til Virkelighed. I St. Louis har nemlig for nylig den reformjødiske Rabbiner Dr. *Sonnenschein* vikarieret ved Hovedgudstjenesten i Helligaands-Menigheden for den evangeliske Præst *Eberhard*, medens denne var bortrejst. Rabbineren tordnede i sine Prædikener løs mod Gudsfornægterne, men priste den *religiøse Tolerance*, som nok lidt efter lidt skulde faa Bugt med de sidste Fordomme, der endnu skille Børnene af den samme Fader ad. Unægtelig en i høj Grad *moderne Tanke!*

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 5. September. 12. Søndag efter Pintse. De hh. Skytsengles Fest. — 6. M. og 7. Ti. Oktavdag. — 8. O. Mariæ Fødsel (fejres næste Søndag). — 9. To. Petrus Klaver, Bekjender. — 10. F. Nikolaus af Tolentino, Bekjender. — 11. L. Oktavdag.
Søndag den 12. September. 13. Søndag efter Pintse. Mariæ Fødsel.

De Børn, som skulle modtage Konfirmationens h. Sakramente til næste Aars Paaske, bedes snarest mulig anmeldte til Undertegnede.

Kjøbenhavn, d. 29 August.

H. Bøhmer,
Sognepræst.

Mødreforeningen. Tirsdagen den 7 September Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Foreningen i Sct. Ausgars Kirke.

Organist Hammermüller modtager Elever i Klaverspil, Toldbodgade Nr. 11, 4 Sal.

Unio. Søndag den 12 Sept. Kl. 4 afholdes Havefest med Illumination og Præmiekeglespil i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15. Sangforeningen medvirker ved Festen. Madkurve medbringes og Emblem bæres. Børn og Besøgende kunne deltage. Listen til Keglespillet med Numre à 25 Øre for 3 Slag henligger i Lokalet.

P. B. V.
J. May.

Maria-Kongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion idag Søndag den 5 September Kl. 8 i Jesu-Hjertes-Kapel, Vesterbrogade Nr. 28.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Købmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o 36.

Søndagen den 5. September.

1886

Indhold. Det tyske Katholik-Møde i Breslau. Formandens Aabningstale. Katholsk Literatur. Efterretninger: Kjøbenhavn, Paris, Rom.

Det tyske Katholik-Møde i Breslau.

Den 29 Avgust aabnedes i Breslau, Schlesiens Hovedstad, den 33. *Generalforsamling af Tysklands Katholiker*. Som vi allerede tidligere have meddelt, fandtes paa Listen over de Anmeldte de mest udmærkede Navne i Tysklands katholske Verden. Efter en Koncert i Haven aabnedes Generalforsamlingen Søndag Aften d. 29 med en *Velkomstfest* i Vincentshuset, som er det katholske Forsamlingshus. Højtideligheden indlededes med et Præludium og Breslauer Domkorets Sang: „*Hæc dies, quam fecit Dominus*. Grev *Ballestrem* holdt Velkomsttalen, og derefter bragte forskjellige Repræsentanter Velkomsthilsener fra *Westfalen*, fra *Baiern*, fra *Baden*, fra *Rhinlandene*, fra *Østerrig*, fra *Ungarn*, fra *Holland*, fra *Schweits* og fra *Amerika*. Da Repræsentanten fra *Rhinlandene* udtalte, at man fordrede, at *alle Ordener*, ogsaa *Jesuiterne*, skulde vende tilbage, udbrød den

tusindtallige Forsamling i en sand Bifaldstorm, som ingen Ende vilde tage. Mandag Morgen celebredede den højærværdige Biskop Dr. *Gleich*, som repræsenterede Fyrstebiskoppen af Breslau, der ved Sygdom var forhindret i at give Møde, Pontifikalmessen. Domkapitlet var næsten fuldtalligt. *Missa solemnis* foredroges fortræffeligt; Koret *veni sancte Spiritus* gjorde et opløftende Indtryk. Det lange Tog til Højmessen var mønsterværdigt ordnet; der var spærret for al Vognkjørsel i de Gader, gennem hvilke Toget bevægede sig. Efter Messen begyndte det første Møde (en s. k. lukket Generalforsamling). Først oplæstes en *Skrivelse fra den h. Fader*, og der meddeltes Forsamlingen den *apostoliske Velsignelse*. Derefter skred man til Valget af Embedsmænd. Til Formand valgtes første Næstformand i det preussiske Deputeretkammer Dr. Clemens Friherre *Heerman von Zuidwyk* fra Münster i Westfalen; til første Næstformand valgtes Medlem af det preussiske Deputeretkammer Landraad *Janssen* fra Aachen-Burtscheid, til anden Næstformand Medlem af den tyske Rigsdag Landretsraad *Schmidt* fra Amberg i Baiern. Til Sekretærer valgtes Medlem af den tyske Rigsdag Dr. *Porsch*, Professor *Schindler* fra Leitmeritz, Advokat Dr. *Fösser* fra Frankfurt a. M. og Medlem af det preussiske Deputeretkammer Amstdommer *Krebs* fra Liebstad i Østpreussen.

Derefter foretoges Valg af Formænd for Udvalgene. Til Udvalget for *Missionerne* og Sager vedrørende *Kristenkjærlighed* (Charitas) valgtes Major *Rochus von Rochow* fra Dresden, til Udvalget for Sager vedrørende *socialle Forhold* valgtes Rigsdagsmedlem Kanonikus Dr. *Franz* fra Breslau, til Udvalget for *kristelig Kunst, Videnskab og Presse* Rigs- og Landdagsdeputeret Legationsraad *von Kehler* fra Berlin, til Udvalget for *Skole- og Undervisningssager* Rigs- og Landdagsdeputeret Gehejme-Over-Justitsaad og Kammerretsraad *Rintelen* fra Berlin, til Udvalget for Behandlingen af *formelle*

Spørgsmaal Rigsdagsmedlem og Medlem af det preussiske Herrehus kongelig Kammerherre Grev *Hompesch*.

Dermed var den samlede Bestyrelse konstitueret, og man kunde gaa over til Behandlingen af de enkelte Sager.

Ligesom man hos os ved de nordiske Skolemøder henviser Sagerne i Forhandling dels i en særlig, dels i en almindelig Afdeling, saaledes vare Sagerne her henviste dels til *lukkede*, dels til *offentlige* Generalforsamlinger (d. Møder). De lukkede afholdtes (med Undtagelse af det fjerde) i Vincentshuset, hvor ogsaa Udvalgene holdt deres Møder.

Vincentshuset var prægtfuldt udsmykket. Den nye store Sal var stilfuldt dekoreret med smagfulde, rige Draperier, Guirlander, Faner, Vaabenskjolde og Bannere. I en prægtig stor Niche, udsmykket med røde Draperier, saas Kristi Efterfølgers Vaaben kronet med Tia-raen. Paa begge Sider af Nischen thronede under prægtige Baldakiner Byster af Pave Leo XIII. og Kejser Vilhelm I. Til højre for det pavelige Vaaben saas Fyrstebispedømmet Breslaus Vaaben, til venstre Bispedømmet Prags. Til Breslaus Vaaben sluttede sig Vaabenet for Bispedømmet Olmütz — Bisperne af Prag og Olmütz have nemlig under Trængselsperioden i Kulturkampen ydet Diøcesen Breslau store Tjenester ved at uddanne og vie nye Præster til den, derfor havde deres Vaaben faaet Plads paa dette Sted — derefter fulgte Wien, Augsburg og Køln. Fremdeles saas Bispedømmerne Passau, Hildesheim, Strassborg, Eichstedt, Speier, Salzburg og München. Langs med Galerierne saas over Søjlekapitælerne Vaabnene for Bispedømmerne Laibach, Münster, Freiburg, St. Pøltten, Gnesen-Posen, Budweis, Bamberg, Würzburg, Rothenburg og Mainz. I den gamle Sal og de andre Lokaler saas omgivne af rige Dekorationer Vaabenskjolde for Bispedømmerne Trier, Paderborn, Fulda, Leitmeritz, Sickau, Osnabrück, Regensburg og Culm. De biskoppelige Vaabenskjolde vare

omslyngede med Guirlander, og imellem dem saas Vaabenskjolde fra alle de store tyske Byer, Bannere og Faner i de schlesiske og preussiske Farver, Bannere med Fyrstebispedømmet Breslaus Vaaben og den schlesiske Ørn. Guirlander af friske Graner hang i mægtige Buer ned fra Loftet og dannede en virkningsfuld Indfatning om alt det øvrige.

Foran Fodstykket af Nischen og under Hs. Helligheds Vaaben var den rigt dekorerede og med Orangetræer udsmykkede Talerstol oprejst.

De offentlige Generalforsamlinger (Møder) og den fjerde lukkede] afholdtes i Schiesswerder-Salen, som i denne Anledning ligeledes var pragtfuldt dekoreret. Fra et Fodstykke rejste sig mægtige Pyramider, som bare kolossale Byster af Paven og Kejseren. Derover bredte sig som en Throne et Draperi helt op til Salens Platfond. Det bestod af purpurfarvede, vævede Tøjer med Fløjelsindlæg. Til Siden for Hs. Helligheds Byste bredte sig en prægtig Purpurgrund med Stjærner og korslagte Nøgler, som ere Symbolet paa Magten til at løse og binde; til Siden for Kejsereus Byste saas Purpuret gjennemvirket med Stjærner og Ørne. De samme Motiver gjentoges i Lambrequins over Thronbaldakinerne. Ved Siden af Pavens Byste saas vældige lueforyldte Bannerstave, der endte i *Pontifex maximus'* Korsscepter; ved Kejsereus Byste var der ligeledes forgyldte Stave af samme Slags, som afsluttedes af Ørne. Pavens Byste kronedes med en Oljegren, Kejsereus med Lavrbær, og over dem begge løftede sig paa rød Fløjelsgrund en forgyldt Engel med en Palmegren i Haanden som Symbol paa den Fred, der bør herske mellem Stat og Kirke. Højt over hele Mellemdekorationen thronede Troens Symbol, et Kors, der paa Midten omslyngedes af en Tornekrone.

Salens Vægge vare omgivne med Vaabenskjolde af de tyske Bisperesidenser saavel som af Bispedømmerne og de schlesiske Byer, rigt prydede med Bannere og

Faner. Store hvide, guldbræmmede Bannere bare afvejlende Indskrifter som „*In hoc signo vinces*“, „Jesus og Maria“ og den regerende h. Faders Valgsprog: „*Lux de Coelo*“. Rundt omkring fra Salens Platfond hang der fyldige Festons og Guirlander ned, hvorved der frembragtes Indtrykket af en mægtig Kuppelhvelving. De fremherskende Farver i Dekorationerne vare Rødt og Gult, som gav det hele Festarrangement et i høj Grad pragtfuldt og højtideligt Anstrøg.

Ogsaa de katholske Kirker i Byen straaledede med en overvættets Rigdom af Faner og Bannere.

Der afholdtes ialt 4 lukkede og 4 offentlige Møder, og Generalforsamlingen i det hele var besøgt af over 6000 Personer. Foruden de allerede nævnte Personer bemærkedes ved Aabningsmødet Prinsen af Arenberg, Medlem af Herrehuset Fyrst Blücher af Wahlstadt, Friherre von Huene, Grev von Strachwitz, Horn, Grev von Praschma, Professor Dr. Peters, Grev Henckel von Donnersmarck, Dr. Krebs, Grev von Hompesch, Grev Victor Matuschka o. a.

Ikke blot de tyske Katholiker i Evropa, men ogsaa de i Kina, Afrika og Amerika bosatte vare repræsenterede ved disse Møder, som prægedes af den største Hjærtelighed og den *fuldstændigste Enighed*. Ligesom her var Folk til Stede fra hele Jorden, saaledes omfattede ogsaa de Æmner, der førtes frem, de kristelige Livsinteresser over hele Jordens Kreds og i deres Forhold til alle vor Tids brændende Spørgsmaal. Overalt fra hele Verden, hvor der lever tyske Katholiker, indkom der i de 5 Dage — fra Søndag den 29. Avgust til Torsdag den 2. September — i hvilke Møderne varede, Telegrammer og Hilsener til den store Katholik-Kongres.

Efter dens Slutning i Torsdags afholdtes der om Eftermiddagen et talrigt besøgt, animeret Festmaaltid, ved hvilket der under levende Tilslutning udbragtes Skaaler for en *trofast Klerus*, et *troende Folk*, de *forviste*

Orderens Tilbagekomst og Fred over Verden. Om Aftenen samledes en talløs Mængde til en Koncert i Schiesswerders Have. Til Slutning afbrændtes et pragtfuldt Fyrværkeri, hvori saas Leo XIII's Navnetræk med Tiara og Nøgler, omgivne med en Glorie af Brillanter.

Af de mange interessante Foredrag tillader Pladsen os kun i dette og følgende Nummere at fremhæve de mest fremtrædende.

Formandens Aabningstale.

Tirsdag Aften den 31. August Kl. 7 afholdtes det første offentlige Møde paa Generalforsamlingen i Breslau. Det store Lokale var overfyldt indtil den mindste Plads, men ikke desto mindre herskede der den mønsterværdigste Orden. Da Hs. Excellence Dr. *Windthorst* og Biskop Dr. *Gleich* førtes ind i Salen af Kanonikus Dr. *Franz*, modtoges de af Forsamlingen med lydelig Jubel, Hurraraab og Haandklap. Generalforsamlingens Formand Friherre von *Heereman* holdt derpaa følgende Tale:

„Lovet være Jesus Kristus! Højærværdigste Hr. Biskop! Højtansete Forsamling! Med Hilsenen Lovet være Jesus Kristus aabner jeg dette første offentlige Møde af Tysklands Katholikers 33. Generalforsamling. Men med denne Hilsen ønsker jeg Dem tillige alle Velkommen, alle som ere forsamlede i denne Sal fra de forskjelligste Dele af Verden. Jeg hilser først alle de Herrer fra de forskjellige Dele af Schlesien; dernæst hilser jeg de Herrer fra alle øvrige Dele af Tyskland og de Herrer fra vor Nabostat *Kejserstaten Østerrig*. Men ganske særlig maa det endnu være tilladt mig som kommende fra Tysklands fjærne Vest at rette en Hilsen og et *Velkommen* til Katholikerne i Schlesien. Vi have vesterfra og fra andre Dele af Tyskland med stor Glæde,

med ganske særlig Begejstring, fulgt eders Raab og ere komne til Breslau, ikke saa meget, fordi vi vide, at her afholdes en stor og glimrende Forsamling af Katholiker, men endnu mere for at udtale vor Tak og Anerkjendelse til Schlesiens Katholiker. Vi vide, at Schlesiens Katholiker have holdt Stand i Tider saa tunge som næppe i nogen anden Del af Tyskland (Bravo!), at de have stridt trofast, at de med Offervillighed og Fasthed have repræsenteret vor Kirkes Rettigheder, at de have været et Mønster for alle Dele af Tyskland. (Bravo!). Og det saa meget mere, fordi de have gjort det under langt mere tyngende Forhold, under større Trængsler end i andre Dele af vort Fædreland. Derfor, mine Herrer, vor Tak og vor Anerkjendelse! Og hvis jeg endnu tør dvæle ved Enkeltheder i Schlesien, saa vil jeg bringe min Tak og Anerkjendelse til *de trofaste Katholiker i Øvreschlesien*, til *de trofaste Arbejdere af den katholske Religion*, der har holdt deres Mod og deres Begejstring saa højt, at de beredvilligt have sat deres egen og deres Familiers Existens paa Spil for deres Overbevisning. (Bravo!). Mine Herrer, disse Katholiker have været et Mønster for hele Tyskland, og med Taknemlighed vil man i alle Tysklands Byer for stedse anerkjende den Tro, der har bekræftet sig i en slig Gjærning. Med den Hilsen, hvormed jeg havde den Ære at aabne Forsamlingen, har jeg imidlertid ikke blot fulgt gammel Sæd og Skik, men jeg tror tillige, at der ligger en dybere Grund og en højere Betydning i denne Hilsen. Jeg tror, at denne Hilsen fremstiller Indbegrebet af det, vi her ville, og det, vi her skulle. Vi ville her, at Gud skal loves og æres af os alle; vi ville, at vi skulle bekræfte denne Lov og Ære ved vor hele Handlemaade. Derfor ere vi komne herhid; og da vi allesammen ville dette og ere besjælede af *én* Opfattelse, af *ét* Øjemed og af *ét* Maal, saa ville vi ogsaa være enige. Mine Herrer, alle Katholikforsamlinger have altid udmærket sig ved alle Medlemmers Enighed.

Det kommer af, at det er det samme Øjemed og den samme Hensigt, der har ført alle sammen. Ogsaa denne Generalforsamling vil utvivlsomt være ligesaa enig, fordi den har det samme Grundlag.

Mine Herrer, vi ville virke hen til, at denne Aand, der fremstiller Indbegrebet af det, som vi ville, ogsaa maa virkelig gjøres i vort hele Liv, og dertil ville vi her hente Vækkelse og Begejstring. Vi ville virke hen til, at *Guds Ros* bekræftes af os alle og alle Vegne, at *Guds Ære* søges. Det er det ene fornødne og det højeste Maal, vi kunne have. Nu har Gud til sin Ære og Forherligelse indstiftet sin hellige Kirke. Naar vi ville ære, elske og tjene ham, maa vi først og fremmest være trofaste Sønner af hans hellige Kirke. (Bravo!). Og for udvortes at bekjende dette, ere vi komne herhid.

Men endnu større Betydning end Bekjendelsen har *den praktiske Udførelse* af Kirkens Lærdomme og Grund-sætninger. Vi ville ikke blot bekjende vor Tro, men vi ville ogsaa bekræfte den praktisk ved vore Gjerninger; vi ville praktisk udføre det, som vor hellige Kirke lærer os, hvad den i Guds Sted befaler os og hvad den bestemmer som det nærmeste Maal og som Opgaven for hele vort Liv. Mine Herrer, det er det højeste Maal, som Mennesker kunne og skulle have.

Der gives intet andet, som her kunde have større Betydning for os, end først og fremmest Omsorgen for vor egen Frelse og vor Salighed; og naar vi leve efter vor hellige Kirkes Grundsætninger, saa er *det* Maalet for vort Liv, *det* er vor Fortrøstning i Døden, og det er os Borgen for vor evige Lyksalighed.

Mine Herres, naar vi arbejde for denne Opgave, den højeste Opgave, der er givet os som Kristne og Katholiker, naar vi fuldkommengjøre os dertil, da udvirke vi det højeste, det bedste og velsignelsesrigeste og det mest frugtbringende, som vi kunne gjøre, og det først og fremmest for *os selv*, dernæst for *Kirken* og endelig for det *almene Vel*, for Fædrelandet og Staten.

At vi ved at befæste vore Forsætter, ved at forbedre vort praktiske Liv gjøre det bedste og højeste for os selv, det behøver jeg ikke nærmere at udvikle, det ligger klart for Dagen. Vi bygge derved vor Lykke for Tid og Evighed, og dermed er alt sagt.

Men, mine Herrer, vi virke derved ogsaa det vel-signelsesrigeste og det bedste for vor hellige Kirke. Naar vi vise os som Kirkens trofaste Sønner, jeg tør ogsaa sige, som Kirkens trofaste Døtre, da gjøre vi det, som for Kirken er det skønneste og bedste.

Naar vi praktisk følge Kirkens Lærdomme, tro i vort Liv, i alle Livets Tilskikkelser, i alle Livets Farer og Trængsler, saa er det det bedste og højeste, vi kunne gjøre for Kirken. Naar alle ere Kirkens trofaste Sønner, saa er Kirken en blomstrende, en kraftig, en uovervindelig Kirke. Om ogsaa ydre Farer træde til, om ogsaa Tryk og Besværligheder rejse sig mod Kirken, har det dog altsammen ingen Fare. Naar blot alle Katholiker ere trofaste Sønner, vil den dog staa straalende og sejerrig, og vi behøve ikke at frygte for Kirkens Bestaaen i vort Fædreland.

Men for at Kirken skal kunne staa glørværdig og straalende, udkræves der dog, selv om vi ere trofaste Sønner, at den har *Frihed*, Magt til at kunne virke paa sine Sønner og Døtre, saaledes som Frelseren, Kirkens Stifter, har foreskrevet den; Kirken maa gennem sin Overhyrde frit kunne styre sit Embede, den maa frit kunne uddele sine Velsignelser, sine Lærdomme i alle Retninger, saaledes som den guddommelige Stifter har paalagt den det. Mine Herrer, kun naar Kirken er fri og kan arbejde frit, er den i Stand til at løse sin Opgave, som bestaar i at helliggjøre Menneskeheden og udøve sin helliggjørende Indfyldelse paa alle Livets Formaal. Derfor er det vor helligste, vor alvorligste Pligt, vor første Opgave: af alle Kræfter at træde i Skranken for *Kirkens Frihed*, for *Frihed i dens Bevæ-*

gelsler, for den *hellige Faders Frihed*, for vore *Overhyr-
ders Frihed*.

Katholikerne i Tyskland have trofast efterkommet denne Pligt og hav derfor ogsaa allerede set glædelige Tegn paa Forandring i Forholdene.

Kirken maa være fri i alle sine Forhold; Kirken maa have *Lørefrihed*; den maa være fri i sin *Uddeling af Sakramenterne*; den maa frit kunne *ære Gud*; den maa være fri i sin *Gudstjeneste*. For alt dette ville vi virke og stræbe.

Kirken maa ogsaa være fri i sit Forhold til *Skolen*. Kirkens kristelige Stifter har hverken givet Staten eller nogen anden Korporation noget Lærerhverv, men et saadant Lærerhverv har han givet Kirken, og han har sagt til Apostlene: „Gaar ud i al Verden og lærer alle Folk.“ (Bravo!)

Kirken maa til dette Øjemed kunne uddanne og ansætte sine *Præster* frit efter sit eget Skjøn og sit eget Behov. Mine Herrer! ogsaa denne Ret maa vi fastholde; thi Præster, som kunde paavirkes af andre Hensyn og som blive paavirkede deraf, de ere ikke Kirkens rette Tjenere. (Meget sandt!)

Kirken maa have Frihed til at danne sine *Ordensselskaber*, som ere det kirkelige Livs mest frugtbringende og skjønneste Blomster — disse vore Blomster, som man paa en saa beklagelig, paa en for os saa uendelig smertelig Maade har beklippet og afskaaret. Mine Herrer, vi kræve Frihed for Kirken til at danne sine Ordener, og vi kræve, at Ordenerne faa Frihed til at udøve deres uendelig velsignelsesrige Virksomhed. (Bravo!) Og, mine Herrer, vi kræve *alle* Ordener, ikke en eneste undtaget, heller ikke *Jesuiten*. (Stormende Bifald!)

Alle Ordener have deres uendelige Betydning netop i vor Tid, selv afset fra det religiøse Liv, ogsaa i *social Henseende*; og hvis vore Modstandere blot havde Øje for den uendelige Velsignelse, vore Ordener kunde skabe paa det sociale Omraade, hvorfra der nu truer os saa

store Farer, saa vilde de i Sandhed ikke forbyde Ord-
nerne, men de vilde bede dem om atter at komme ind
i Landet. (Meget sandt!)

Mine Herrer! Ved saaledes at komme ind paa vor
hellige Kirkes Rettigheder kan jeg ikke, da nu en Gang
Statens og Kirkens Forhold ere saa nøje sammenknyttede,
undgaa at strejfe et Omraade, som ellers ligger Ka-
tholikkforsamlingen fjærnt; men saadan som nu en Gang
de Forhold ere, hvorunder vi leve, er det ikke længer
muligt at drage den Sondring, man tidligere vilde gjøre.
Men jeg maa dog bemærke, mine Herrer, at vi her
ikke give os af med Politik, vi befatte os absolut ikke
med politiske Bestræbelser.

Mine Herrer, vi give os ikke af med *Politik*, men
heller ikke med *Polemik*; vi ville ikke beskjæftige os med
andre Konfessioners og andre Religioners Sager. Mine
Herrer, vi bekymre os kun helt og holdent om os selv
og ville kun tale, handle og føre Ordet for os selv.
(Bravo!) Jeg vilde ønske, at mange andre Forsamlinger
heri vilde tage Exempel af os. (Meget sandt!) Men
vi gjøre desværre den Erfaring, at mange Forsamlinger
tale mere om os end om sig selv, skjønt de dog intet
vide om os og intet have at gjøre med os. (Bravo!)
Mine Herrer, naar vi ville fastholde Kirkens Rettig-
heder og træde i Skranken for dem, saa gjøre vi det
kun med lovlige Midler og paa loyal Vis. Vi tage
Hensyn til alt, som vi skulle tage Hensyn til; men
ingen kan forarges over, at vi lovlig fastholde vor Ret, at
vi lovlig hævde vor Ret paa loyal Vis, og det kan aldrig
sætte nogen Stat i Fare.

Mine Herrer, jeg kommer nu til det tredie Punkt.
Jeg har sagt, at naar vi trofast følge Kirkens Grund-
sætninger, saa er det først og fremmest til Velsignelse
for os selv, og dernæst til Gavn for Kirken. For det
tredie, siger jeg, er det til Gavn for det offentlige, det
almene Vel. Det er ufatteligt, at man har bestridt

dette og ikke har indset det, ja tildels andnu ikke indser det.

Mine Herrer jeg maa endnu gjøre opmærksom paa et Punkt. Kirken maa være fri med Hensyn til *Ægteskabet*. Mine Herrer, Ægteskabet er efter vore Begreber et Sakrament; vi ville, at det kristelige Ægteskab skal danne Grundlaget for Familielivet, og at den kristelige Familie skal opbygges paa det. Og, mine Herrer, det er dog den største Velsignelse, der kan blive noget Land til Del, naar alle Familieforhold ere ordnede efter kristelige Grundsætninger, og Familielivet, det ægteskabelige Liv, fremstiller sig paa Kristendommens Grundlag.

Mine Herrer, naar Familielivet er ordnet paa saadan Vis, da vil ingen Fare nærme sig til Staten.

Men vi ønske tillige og ville stræbe hen dertil, at den katholske Kirkes Grundsætninger, Kristendommens Grundsætninger, maa vinde Anerkjendelse i det offentlige Liv og i Statens Liv.

Og mine Herrer, naar vi fastholde dette, saa virke vi jo i højeste Maal for Avtoritetens Varighed og Fasthed. Naar vi staa paa katholsk og kristelig Grund, saa vide vi, at den Magt, der hersker over os, er en Avtoritet fra *Gud*. Vi som Katholiker vide det ikke blot, men vi have ogsaa stedse bekræftet det i vor Livsvandel: Katholiker sætte sig ikke op mod den lovgivende Myndighed, selv ikke engang da, naar de have Grund til at være utilfredse, og Katholiker gjøre aldrig Revolution. (Bravo!)

Men, mine Herrer, vi ville heller ikke vide noget af nogen Videnskab, nogen Lære, nogen Kunst, nogen af offentlig Virksomhed uden Gud, uden Kristendom; og naar vi virke for dette, da virke vi derved i eminenteste Forstand for det offentlige Vel. Vi ville have Kristendommens Grundsætninger virkeliggjorte i det *social*e Liv — og de sociale Spørgsmaal, mine Herrer, træde jo nu for Tiden mere og mere betænkeligt og mere og mere farligt i Forgrunden — og vi ville paa denne

Maade møde de Farer, der paa overvældende Vis træde os imøde.

Mine Herer, vi ville ikke tillade, at Nydelsessygen hersker, ej heller at Materialismen hersker, saaledes som vi træffe paa den i al dens storslaaede Fordringsfuldhed; men vi ville heller ikke tillade Egoismen at herske, eller at de mægtige udbytte de svage eller mindre stærke. Tværtimod ville vi, at der skal herske kristelig Kjærlighed; vi ville, at Samvittigheden og den kristelige Opfattelse skal tøjle de menneskelige Bestræbelser. Mine Herrer, vi ville, at den kristelige Kjærlighed til Næsten skal virke fuldt ud, at Charitas skal præge hele det offentlige Liv. (Bravo!)

I denne Forstand at virke og i denne Forstand at stræbe, det vil efter min Mening være vor Opgave, og jeg haaber, at Tysklands Katholikers Generalforsamling paa en velsignelsesrig og frugtbringende Maade vil løse denne Opgave. Jeg haaber, at den almægtige Gud, der altid har skjænket Katholikernes Generalforsamlinger sin Velsignelse, ogsaa vil tilvende denne Forsamling sin Velsignelse i rigt Maal.

Og til Slutning skal jeg da tillade mig at stille vor Forsamling, vore Bestræbelser og vore Forhandlinger under Beskyttelse af den store Helgeninde, som har virket paa dette Sted og i Nærheden heraf, virket saa uendelig meget netop paa Kristenkjærlighedens (Charitas') Omraade, og som kaldes Schlesiens Skytshelgeninde. Den hellige *Hedwig* bede for os, at Gud vil skjænke os sin Naade til at virke og forhandle her til Velsignelse, saa at vi kunne drage hjem med den Bevidsthed, at vi efter bedste Evne og bedste Viden have gjort vor Pligt til alle Sider. (Levende Bravo og Bifald).

Katholsk Literatur.

Af Dr. Ludvig *Pastors* „Geschichte der Pabste seit dem Ausgange des Mittelalters“ har nu 1ste Bind forladt Pressen under Titelen: „Geschichte der Pabste im Zeitalter der Renaissance bis zur Wahl Pius II“. Freiburg in Breisgau. Dette store Verk, hvoraf narverende Bind (723 Sider) er ferste Del, vil give en Fremstilling af Pavedømmets Historie efter Middelalderens Slutning og er beregnet paa at skulle udgjøre sex Bind. Efter det foreliggende Bind at dømme maa dette Verk betegnes som en Triumf for den nyere Historieforskning paa den katholske Videnskabs Omraade og slutter sig saaledes verdigt til *Fanssens* navnkundige historiske Fremstilling af Reformationen i Tyskland (hvoraf 5. Bind for nylig er udkommet). Det foreliggende Bind omfatter, som Titelen udviser, Pavernes Historie i Renaissanceperioden indtil Pius II's Valg. Verket vidner om en kolossal Flid, og det er et uhyre Materiale, Forfatteren har bearbejdet. Umiddelbart efter Indholdsfortegnelsen folger en Opregning af de Arkiver og Haandskriftsamlinger, Forfatteren har benyttet, og derefter en alfabetisk Fortegnelse over de i Verket citerede Boger og Skrifter, som i det hele belobe sig til henved et Tusinde, af hvilke et ikke ringe Antal skriver sig fra den nyere Tid. Navnlige har Forfatteren i rigt Maal benyttet de pavelige Arkiver, men tillige de forskjellige romerske Bibliotheker og Privatarkiver. Ogsaa en Mængde andre Arkiver og Bibliotheker i Italien, Frankrig og Tyskland har den lærde Forfatter gransket med Omhu. I et Anhang er der aftrykt 86 Aktstykker.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjbenhavn. Den herverende *Mariakongregation for Ynglinge* gjenoptog efter endt Ferie sine Moder d. 30. Avgust. Medlemmernes Antal var til den Tid steget til 32, der strax lagde deres gode Iver for Dagen ved Felleskommunionen Sondagen d. 5. ds. hvori nasten alle paa to nar deltog, hvilket maa betragtes som et godt Resultat.

da jo mange have med store Vanskeligheder at kæmpe baade i Hjemmet og overfor Mestrene. Om Eftermiddagen Kl. 2 samledes Kongregationisterne ved den lille Jærnbane-station for at tage til Klampenborg. Da man var ankommen hertil, spaserede man lidt om i Skoven, til man var naaet til Skovløberhuset paa Vejen til Fortunen. Efter at man havde hilst paa Kongregationens Gjæster, Hr. Muremester Gynther, Hr. Stud. juris Gynther og Hr. Herman Hoffmann, tidligere Medlem af Kongregationen, samt Damerne, Fruerne Gynther og Hoffmann, der havde paataget sig den huslige Del af Festen, nemlig Anretningen af Bordet, indtog man en lille Forfriskning, hvorpaa man brød op og i munter Stemning og under Sang spaserede gennem de skønneste Partier af Dyrehaven til Eremitagen, hvor Hr. Pastor Neuvel var ankommen for at bære Kongregationen med sit Besøg. Inde i Haven stod imidlertid det rigt dækkede Bord færdigt, og saasart alle vare samlede, begyndte Fællesmaaltidet. Til Slutning serveredes den fra Rhinegnene saa vel kjendte, liflige „*Maitrank*“, og der holdtes flere Taler og udbragtes Skaaler, hvorpaa Selskabet opløste sig, idet Kongregationen tog Afsked med sine ærede Værtinder og Gjæster og takkede dem for al udvist Velvillie. Udenfor Eremitagen afsang man derpaa den smukke Sang „*o sanctissima*“, hvorpaa man i den prægtige Aftendæmring med Hr. Præses i Spidsen under Sang og Lystighed marcherede hjem gennem Dyrehaven ad Strandvejen.

Paris. Pariserbladet „*Defence*“, som plejer at være ganske godt underrettet om hvad der foregaar i vaticanske Kredse, indeholder følgende Telegram fra Rom: „Paven har antaget *Frankrigs* Forslag og besluttet at sende en *midlertidig Legat til Kina* med den Opgave, Samlag med den kinesiske Regjering og det franske Gesandtskab at undersøge de Betingelser, under hvilke senere en varig Repræsentation af den hellige Stol kunde finde Sted. Agliardi skal være udset til Legat“.

I et senere Numer af 1. ds. bekræfter Bladet yderligere denne Efterretning og tilføjer, at de franske Katholiker have al Grund til at være Paven taknemlig for denne Afgjørelse, og at den franske Regering forhaabentlig ligeledes vil paaskjønne Pavens loyale Handlemaade. — Hermed tør den Spænding, der saa længe har fundet Sted mellem den hellige Stol og Frankrig, og som til Glæde for Kirkens Fjender truede med at afbryde al Forbindelse mellem begge, anses for foreløbig endt.

Rom. Iblandt de Lykønskninger, den h. Fader modtog paa sin Navnedag den 22. f. M., var der ogsaa en fra *Kejser Vilhelm*. Paven besvarede den med Tak i et længere Telegram.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. September. 13. Søndag efter Pintse.

Marias Fødsel. — **13. M.** Marias Navnefest. — **14. Ti.** Korsets Ophøjelse. — **15. O.** (Tamperfastedag) Oktav af Marias Fødselsfest. — **16. To.** Kornelius og Cyprian, Martyrer. — **17. F.** (Tamperfastedag) Frants af Assisi Vundemærker. — **18. L.** (Tamperfastedag) Josef af Cupertino, Bekjender.

Søndagen den 19. September 14. Søndag efter Pintse.

Maria-Kongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i St. Knuds Kapel idag Søndag d. 12te Septb. Kl. 8.

Konfirmations-Undervisningen begynder Mandagen den 13 Sept. Kl. 8 Morgen og fortsættes fremdeles hver Mandag og Fredag.

Kjøbenhavn, d. 29 Avgust.

H. Bøhmer,
Sognepræst.

Organist **Hammermüller** modtager Elever i Klaverspil, Toldbodgade Nr. 11, 4 Sal.

Unio. Idag Søndag den 12. Sept. Kl. 4 afholdes Havefest i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15. Se forrige Nr.

Den katholske Syge- og Ligkasse afholder en **extraordinær Generalforsamling Mandagen den 13. September** Kl. 8 Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved Sct. Ansgar.

Dagsorden: Revision af Foreningens Love. Medlemmerne gjøres opmærksomme paa Lovens §§ 37, 38 og 39.

Bestyrelsen.

Sct. Josefs Gildet lader Fredag den 17 Sept. Kl. 7 læse en h. Messe i Sct. Ansgars Kirke for sit afdøde Medlem Lars T. Halberg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o 38.

Søndagen den 19. September.

1886

Indhold. Georg Andreas Boller, Vicepræfekt for Norge og pavelig Æreskammerherre. Den hellige Stols Stilling. Katholikerne i Asien. Katholikerne i Afrika. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Paris.



Georg Andreas Boller,

Vicepræfekt for Norge og pavelig Æreskammerherre.

En lige saa uventet som sørgelig Efterretning var det, Telegrafen meldte os forrige Uge fra Norge om Vicepræfekt *Andr. Bollers* Død; og enhver, som kjender en Smule til den katholske Kirkes Forhold i Norden, vil erkjende, at det er et haardt Slag, som har ramt den norske Mission. Den Afdøde var saa at sige Sjælen i Missionen, sin Stilling som Vicepræfekt udfyldte han med stor Klogskab og Dygtighed under den apostoliske Præfekt *Bernhards* hyppige Ophold i Udlandet, og de talrige Beviser paa Deltagelse, som hans Medbrødre i Missionsgjerningen modtage fra alle Sider, ere talende Vidnesbyrd om, hvor æret og afholdt den Afdøde var ikke blot blandt Katholikerne, men ogsaa

blandt protestantiske Medkristne, som vare komne i nærmere Berøring med ham.

Msgr. *Georg Andreas Boller* var født den 27. Febr. 1827 i Landsbyen Neunkirchen ved Miltenberg a. M. Efter at have frekventeret Latinskolen i Miltenberg rejste han til Gymnasiet i Aschaffenburg, hvor han underkastede sig Afgangsexamen til Universitetet i Würzburg. Under Urolighederne i 1848 indkaldtes han til Militærtjeneste ved Infanteriregimentet Wrede, som var stationeret i Fæstningen Landau; her indrulleredes han som Kadet og indstilledes til Officersaspirant. Senere fortsatte han atter sine Studier i Würzburg, navnlig besøgte han det derværende Præsteseminarium i tre Aar og modtog sluttelig Præstevielsens h. Sakramente.

Efter Ordinationen ansattes han som Kapellan i Molten; men efter ca. 2 Aars Virksomhed dersteds meldte han sig som Missionær for Europas nordligste Egne. I Maj 1856 ankom han til Alten, hvor han grundlagde en katholsk Menighed, oprettede 1860 en lignende Menighed i *Tromsø* og byggede sammesteds et katholsk Kapel (resp. Kirke) — det første nord for Polarkredsen efter den saakaldte „Reformations“ Indførelse. I 1873 forflyttedes Msgr. Boller til *Kristiania* som Sognepræst ved Sct. Olafs Kirke og udnævntes samtidig til *Vicepræfekt* for den katholske Mission i Norge. Kirkens nuværende Overhoved, Pave Leo XIII, hædrede i 1878 den værdige og nidkjære Præst ved at udnævne ham til *Æreskammerherre* (cameriere d'onore extra Urben).

De anstrængende apostoliske Arbejder i Finmar-ken havde desværre svækket Msgr. Bollers Sundhed i en ikke ringe Grad, og navnlig i de senere Aar følte han sig ofte utilpas og angrebes af heftige Smerter, der stundom tvang ham til at holde Sengen. Ingen anede imidlertid, at hans Endeligt var saa nær forestaaende, og Budskabet om hans Død kom derfor ganske uventet for alle. Midt i Avgust blev han atter lidende og

sengeliggende; men da vigtige Anliggender netop i de Dage gjorde hans Nærværelse nødvendig i Trondhjem, samlede han dog sine Kræfter sammen, forlod Kristiania efter at have frembaaret det h. Messeoffer den 20. Avgust og begav sig til Trondhjem, hvorfra han haabede at være tilbage i Løbet af tre til fire Dage. Gud vilde det imidlertid anderledes. Syg og lidende ankom Msgr. Boller til Trondhjem, og den 8. September, Marias Fødselsfest, hensov han i Herren efter at have modtaget med stor Andagt og inderlig Hengivelse i Guds Villie alle de hh. Sakramenter, som Kirken meddeler dem til sine døende Børn.

Et langt og virksomt Liv, henlevet i Guds og Næstens Tjeneste, har faaet sin Afslutning; men Mindet om den Hensovede vil leve længe blandt Nordens Katholiker. Kjærligheden til den Afdøde og Troen paa Guds uendelige Herlighed, hvis altskuende Øje opdager enhver Plet, vil tilskynde vore Trosfæller i Norge og alle, som kjendte ham, til at bede for den Afdøde, at han maa hvile i Fred, og at Herrens Forjættelse maa gaa i Opfyldelse paa ham: „hvor jeg er, der skal ogsaa min Tjener være.“ R. I. P.

Den hellige Stols Stilling.

Tale af Hs. Excellence Dr. *Windthorst* paa Generalforsamlingen i Breslau *).

Mine Herrer! De véd alle, under hvilke Forhold den hellige Fader blev indskrænket til Vatikanet. De véd, at man har *frataget ham hele hans verdslige Magt*

*) Nærværende er kun et *Brudstykke* af et Foredrag, som det katolske Rigsdags-Centrums navnkundige Fører holdt paa den store Katholikkforsamling d. 2. ds., og hvori Hs. Excellence gav en mesterlig Oversigt over Indholdet af alt, hvad der var kommet frem, navnlig paa de store offentlige Møder. Denne Oversigt dannede

og at han endnu kun kan røre sig frit i dette Palads, men at denne Frihed kan berøves ham hvad Øjeblik det skal være. Jeg skal ikke i Dag fordybe mig i de vanskelige og trykkende Forhold. under hvilke man har frataget den hellige Fader Resten af hans verdslige Magt. og da navnlig ogsaa Byen Rom. Efter min Mening var den Adfærd, man viste mod ham, himmelraabende. (Meget sandt!) Den var uretfærdig i enhver Henseende. Jeg vil ikke rette Beskyldninger imod nogen; maatte Gud være alle dem naadige, som have medvirket til dette eller set til uden at røre sig. (Meget rigtigt!) Kirkestaten og Rom er ikke alene Pavens Ejendom; det er *hele den katholske Verdens Ejendom* (Bravo!), og vi have allesammen en stor og levende Interesse i, at den hellige Fader staar som Souveræn i et Land uafhængig af enhver Magt og beskyttet af sin egen Magt eller af den, man giver ham; (Bravo!) han kan ellers ikke forvalte sit høje Embede.

Hvad den *italienske Regering* har gjort for at ordne Forholdene ved en særlig, saakaldet Garantilov, er i enhver Retning ufyldestgjørende, har ogsaa vist sig som ufyldestgjørende, og da jeg maa antage, at den italienske Regering ved Gjennemførelsen af denne Lov har villet det rette, saa maa jeg sige: *Den er for svag til at kunne gennemføre denne Lov.* (Meget rigtigt!)

Naar vi gjenkalde i vor Erindring de Begivenheder, som fandt Sted ved Viktor Emanuels Død, ved Pius IX.s Begravelse og ved andre Lejligheder, som jeg ikke her nærmere skal nævne, da tror jeg, vi maa sige os selv: *Paven risikerer hver Time paa Dagen og til enhver Tid at blive vanhelliget og kastet over Ende af*

Slutnings-Foredraget paa det 4. og sidste offentlige Møde (Generalforsamling), efter hvilket Formanden, Friherre von Heereman, afsluttede Kongressen. Ved sin Ankomst i Forsamlingssalen modtoges Dr. Windthorst af de Tilstedeværende med en stormende Bifaldsjubel, der kulminerede, da der i Salens Baggrund afsløredes et bekranset Billede af den fejrede Taler.

Roms og Italiens Demagogi. (Meget rigtigt!) Det kunne vi ikke taale, og vi have et grundet Krav paa, at Forholdene der ordnes paa en bedre og sikrere Maade, og at der garanteres Paven fuld Sikkerhed og fuld Uafhængighed. (Bravo!)

Vi her vilde imidlertid overskride vor Kompetence og maaske ogsaa vor Evne, hvis vi vilde gjøre bestemte Forslag i saa Henseende; men jeg er overbevist om, at med *Hs. Helligheds Visdom* og *den tyske Kejsers Magt* kan det ikke være vanskeligt at faa foretaget det fornødne i saa Henseende. (Meget rigtigt!) Og jeg skulde tro og haabe, at heller ikke de andre Stater vilde staa tilbage, naar det gjaldt om at gjenoprette Pavens Magt paa en saadan Maade, at han staaer sikret og uafhængig. (Bravo.) Jeg for min Del kan ikke nægte, at det for mig har været en af de mest nedslaaende Erfaringer, at vi, medens vi til andre Tider have set alle andre Folk rejse sig for at beskytte Paven, for at frelse de hellige Grave, at vi nu lige paa en Gang staa med Gevær ved Fod, naar det drejer sig om at opretholde Paven i hans Herredømme. Jeg mener, at vi, indtil dette Maal er naaet, Aar for Aar maa fornye vort Raab om Gjenoprettelse af Pavens verdslige Magt, om hans Sikring og Uafhængighed. (Bravo!) At vi, hvor vi kunne — og jeg gjør det fra dette Sted — maa rette den Opfordring til alle Nationer, at de bør stille det samme Forlangende. Jeg mener, at man i *Østerrig*, hvis Rigsraadet ikke vil gjøre det, ogsaa bør holde Forsamlinger ligesom vi her og fordre det samme. (Bifald!) Man skal i Frankrig, i Belgien og i Nordamerika, overalt og alle Vegne, hvor der lever en katholsk Sjæl, bestandig paa ny lade dette Raab lyde, og jeg vil da nok se, om ikke Jerikos Mure tilsidst skulle falde for dette Raab. (Bravo!) Det er Katholikernes egen Skyld, de have været altfor forsømmelige og ikke energiske nok; ellers var dette fuldt ud begrundede Forlangende forlængst blevet opfyldt. (Meget

rigtigt!) De, der ikke ere af vor Tro, der ikke anerkjende den hellige Fader for Kirkens Overhoved, maa dog erkjende, at det i disse Tider, hvor alle Forhold opløses, er af den yderste Vigtighed og Betydning at opretholde den eneste helt og holdent faststaaende Avtoritet, det vil sige den hellige Faders Avtoritet, thi *den kommer alle Souverærer, alle Stater, alle Konfessioner til Gode*. Det er ikke for ingen Ting, at de opløsende Elementer gennem alle Aarhundreder altid først og fremmest have rettet deres Angreb imod Paven. De vidste meget godt, at naar først *det* Bolværk faldt, saa gik de andre meget snart bag efter. (Meget rigtigt!)

Altsaa i denne almene, højst konservative Interesses Navn forlange vi, at Pavens Herredømme atter gjenoprettes, og at hans personlige Sikkerhed og Uafhængighed beskyttes i alle Retninger. (Bravo!) Dette vil ogsaa blive forelagt Dem i en Resolution, og jeg føler mig overbevist om, at De helt og fuldt ud vil slutte Dem til den. (Bravo!)

Men indtil dette Maal er naaet, hvilket vi i Dag proklamere som Generalforsamlingens fornemste Maal, maa vi dog ikke forglemme provisorisk at komme den hellige Fader til Hjælp paa anden Maade, og dette kan ske ved at give rigelige Bidrag til *Pederspengene*, hvoraf Kirkestyrelsens Fornødenheder bestrides. Dag for Dag stige de Krav, der gjøres til den hellige Fader, men desværre stiger Indtægten af Pederspengene ikke i samme Forhold. Derfor er det paa Tide, at vi huske paa, at vi alle ere Sønner af den samme Fader, og at det er Sønnernes Pligt i Trængselens Tid at yde deres Fader det, som han selv ikke mere er i Stand til at skaffe til Veje. (Bravo!) For dette modtage vi hans Forbøn og hans Velsignelse, og det er rigelig Løn for de Penge, vi give ham. (Bravo!)

Og ved Siden heraf ville vi til alle Tider vise den hellige Fader Lydighed og Ærefrygt (Bravo!), og vi have en ganske særlig god Lejlighed dertil i den nær-

meste Fremtid. Den 31. December 1887 fejrer den hellige Fader sit *halvhundredaarige Jubilæum* som Præst, og hele Verden belaver sig til paa denne Dag at nedlægge sine Kjærlighedsgaver for hans Throne. Vi Tyskere bør ved denne Løjlighed ikke staa tilbage for de andre Nationer. Vi ere stolte af at være Tyskere, og det med Rette! Det bliver os jo ogsaa daglig lagt paa Sinde, at vi bør være det. (Meget godt! Muntherhed.) Jeg finder nu Paamindelsen herom temmelig overflødig, thi jeg har altid været det, lige fra jeg blev født. (Bravo).

Men vi maa dog glæde os over, at Tyskernes Anseelse er voxet saa meget, og vi ville daglig gjøre vort til, at den kan voxe endnu mere; det kan ske, naar vi leve i Enighed og Harmoni med hverandre, ikke skiftevis bekæmpe hverandre og ikke skaffe hverandre Kulturkampe paa Halsen. (Bravo!) Jeg vilde meget beklage, om vi paa Jubilæumsdagen skulde staa tilbage for andre. Derfor op med Brikkerne ogsaa her i Tyskland!

Og hermed ville vi da slutte. Vi have set, hvor meget vi skyldte den hellige Fader og Hs. Majestæt Kejseren, og jeg tror derfor, at jeg taler ud af alles Hjærter, naar jeg opfordrer Dem til at udbringe et rungende Hurra for *Hs. Hellighed Paven og den tyske Kejser Wilhelm, Konge af Preussen!* De leve!

Efter et trefoldigt Hurra udbrød Forsamlingen i en jublende og længe vedvarende Bifaldsstorm, der dog nærmest var at betragte som en Ovation til den hellige Fader og den fejrede Taler.

Katholikerne i Asien.

Paa Katholik-Kongressen i Breslau holdt den højærværdige P. *Remigijs Gøtte* (født i Paderborn), som er Missionær i Kina, følgende Foredrag:

Jeg kommer paa mange Missionærers Vegne og bringer Dem hjærtelige Hilsener fra det fjærne Kineserrige. (Bifald.) Men naar jeg her tager Ordet, saa véd jeg vel, at dette ikke er nogen let Opgave for en Missionær, der allerede længe i Aarevis i sin Missionsgjerning kun har talt fremmede Sprog. Men mit Æmne er af den Natur, at det sikkert paa Forhaand vil lægge Beslag paa de tilstedeværendes Interesse; thi jeg skal tale om de katholske Missioner, og hvor slaar der vel et katholsk Hjærte, som ikke bliver glad bevæget allerede ved at høre dette Ord? Det er for mig ogsaa et godt Varsel, at man har givet de katholske Missioner den første Plads ved Foredragene paa Generalforsamlingen. Først havde jeg tænkt paa at give en Beretning om *alle Missionerne*, men dette vilde føre mig for vidt, og jeg skal derfor indskrænke mig til *Missionerne i Asien*. De asiatiske Missioners Historie er en Historie om Kamp og Sejer, men om en ærefuld Sejer.

Hvad nu først Missionerne i *det hellige Land* (Palæstina) angaar, da gaa de Forhaabninger, den h. Fader og det katholske Folk have næret om dem, Dag for Dag mere i Opfyldelse. *Den hellige Gravs Forening*, dette den nyere Tids aandelige Korstog, søger ved Bøn og Almisse at naa det samme Maal, som en Gang vore Forfædre vilde naa ved Sværdet.

Missionærerne i *Syrien* virke navnlig med Damaskus som Udgangspunkt, og i Armenien og Mesopotamien søge Missionærerne især at virke ved Oprettelsen af Skoler. Fra Regeringens Side støde Missionærerne

i saa Henseende kun paa faa Hindringer i det asiatiske Tyrki. Vi tælle nu der blandt syv Millioner Mennesker 420,000 Kristne, et Resultat, hvoraf især Orientens Skolers Forening har store Fortjenester.

Schahen af *Persien* staar i det venskabeligste Forhold til den apostoliske Stol og tilstaar sine katholske Undersaatter, der beløbe sig til omtrent 8000 Personer, fuld Frihed til at udøve deres religiøse Pligter. (Bifald.) Den apostoliske Nuntius er bleven modtagen dér med den største Venlighed.

Missionerne i *Mellemasien* staa derimod desværre for største Delen i Stampe.

Missionerne i *Forindien* have øjensynligt vundet ved, at der er bleven afsendt en apostolisk Nuntius; Katholikernes Tal udgjør omtrent en Million, og her have navnlig Fædrene af Jesu Selskab virket til stor Velsignelse. Paa Omvendelsesværket af 250 Millioner Mennesker har for Tiden 750 evropæiske Missionærer taget fat.

Til de Missioner, der ere i den rigeste Opblomstring, høre de i *Bagindien*. 14 apostoliske Vikarer med 270 evropæiske Missionærer og mere end 200 indfødte Præster arbejdede paa dette Missionsværk. Men saa kom Kristenforfølgelserne, ved hvilke 22 Missionærer og 32,000 Kristne bleve *myrdede*, Kirkerne og Skolerne ødelagte og en stor Del af Missionerne lagte øde. Bliv ikke forskrækkede over saa stort et Tab af døde, og ræddes ikke over de Strømme af Blod, som er flydte her; det er glørværdige Tal, et Tal paa Helgener, og det er glørværdigt Blod, Martyrers Blod. (Bifald.) Forfølgelsen mod de Kristne i Kochinkina ere som et Brudstykke af den første Kristenheds Martyrhistorie. Vi se der de samme Motiver til Forfølgelse, de samme Pinsler, men ogsaa den samme Beredvillighed til at gaa i Døden for Kristus. Ogsaa i *Kochinkina* og i *Tonkin* betegnede man de Kristne som Statsfjender ligesom i det gamle Rom. Tusinder

faldt for Bøddelens Sværd, andre Tusinder bleve huggede i Stykker eller maatte tjene som Brændoffer. Men alle ere de døde som Kristne: lige fra Oldingen til Barnet. Men ligesom en Gang Martyrernes Blod blev Udsæden til nye Kristne, saaledes vil ogsaa Martyrernes Blod i Tonkin og Kochinkina blive Udsæden til nye Kristne, og Missionerne ville blomstre paa ny. (Bifald.)

Ogsaa *Missionerne i Kina* have lidt meget paa den fransk-kinesiske Krigs Tid. Mørke Skyer lejrede sig i lang Tid over Missionærernes og de Kristnes Hoveder. Kinesernes gamle, medfødte Had til alle Udlændinge kom for Dagen og søgte at gjøre sig gjældende i de to Provinser, som ligge nærmest ved Tonkin. Der bleve Missionærer og Kristne kastede i Fængsel under Paaskud af, at de stod i Ledtog med Frankrig, og Kirker og Skoler bleve ødelagte. Heldigvis kom der snart et Dekret, som befalede at beskytte alle Kristne. Det var den højeste Tid, thi Missionerne i Kina vare nær ved at dele Skæbne med deres Nabomissioner. Ved det allerhøjeste kejserlige Dekret blev Kinas unge Kirke frelst, og Missionærer og Kristne se atter Fremtiden i Møde med Glæde.

Ved denne Lejlighed maa jeg afvise som fuldstændig usand en Efterretning, som for nylig blev udbredt af „Køln. Ztg.“, den Efterretning nemlig, at 400000 Katholiker paa den franske Krigs Tid skulde være *frafaldne*. Jeg kommer lige fra Kinas Indre og kan indestaa Dem for, at denne Efterretning er falsk. (Bifald.) Vore Kristne have ogsaa paa den franske Krigs Tid vist sig modige og tapre trods den store Forfølgelse, der let kunde have brudt ind over dem.

Vore Missioner i Kina tælle for Øjeblikket en halv Million døbte Katholiker med 171 evropæiske Missionærer og 280 indfødte Præster. Aar for Aar tager de Omvendtes Tal til. Den største Fordom, vi have at bekæmpe, er den, at man holder Missionærerne for Frankrigs

Agenter, der forfølge ganske andre Formaal end at udbrede Troen. Vi vente hovedsagelig en Forandring heri, naar der bliver afsendt en *pavelig Nuntius*. (Bifald.) Det er dog glædeligt, at den kinesiske Regering selv har taget Initiativet til at træde i direkte Forbindelse med den h. Fader i Rom. En Nuntius vil slaa alle Fordomme til Jorden og gjøre det klart for Kineserne, at Missionærerne ere Udbredere af Troen og kun tjene en Konge, hvis Rige ikke er af denne Verden.

Missionerne i *Japan* blomstre kraftigt i Vejret; 56 Missionærer ere der ivrigt beskæftigede med at virke for vor hellige Sag, og det venskabelige Forhold, hvori Kejseren af Japan staar til Paven, berettiger til de glædeligste Forhaabninger for den unge Kirke i dette Land.

Disse faa Bemærkninger om Missionen i Asien maa være nok, for at De kan danne Dem et Billede af de katolske Missioners store Opgave. Hundreder af Millioner Mennesker er der endnu at vinde for Troen.

Taleren gik derpaa over til Spørgsmaalet om, hvorledes de katholske Missioner kunne fremmes. Han bad Forsamlingen at bede flittigt for Missionerne, for at Gud maatte sende nye Arbejdere til sin Vingård; thi i Kina kom der ikke en Gang to Missionærer paa én Million Mennesker, i Afrika kun to eller tre, saa at Missionærerne vare overlæssede. Desuden anbefalede Taleren kraftigt at understøtte Foreningerne til Udbredelse af den h. Tro og Jesu Barndoms Forening. Ved at pleje den kristelige Charitas i Missionslandene understøttede man bedst Missionærernes Bestræbelser.

Understøttelse af Foreningerne for Udbredelse af den h. Tro og den h. Barndom — sluttede Taleren — er en Hovedpligt for hele den katholske Verden. (Levende Bifald).

Katholikerne i Afrika.

Af den højærværdige Abbed for *Trappisterne* i Mariannahill (Natal i *Sydafrika*) P. *Franz* blev der paa Katholik-Kongressen i Breslau holdt følgende Foredrag:

Højærværdigste Hr. Biskop! Mine ærede Herrer og Damer! Nu kommer der en Gang noget nyt. Det er noget ganske nyt, at her i denne Forsamling en taler, som ellers er dømt til Tavshed. (Munterhed). Men det er endnu meget mere nyt, at en Trappist her optræder i sine Brøders Navn i disses Egenskab af Missionærer, eftersom Trappisterne hidtil ikke have gjældt noget som Missionærer. Men vi have i den sidste Tid af den hellige Stol faaet det Hverv at optage Missionsgjerningen. Og endnu mere nyt er det, at jeg kan bringe Forsamlingen denne Hilsen fra *Sydafrika* (Bifald.) Men det allernyeste af det altsammen er dog det, at denne Hilsen kommer fra de *katholske Zuluer*. (Munterhed og Bravo).

Jeg vil strax gaa løs paa Hovedsagen og fortælle Dem vor Historie. Vi kom til *Natal* for halvfjerde Aar siden; jeg kom paa en Søndag. Om Mandagen forhandlede jeg med den derværende Biskop, om Tirsdagen saa jeg paa et Stykke Jord, om Onsdagen købte jeg det, og næste Uge flyttede vi ind. (Munterhed og Bifald.) Det gaar altsammen efter det Motto, jeg har lagt mig paa Sinde: *Currite, ut comprehendatis* (skynd jer, hvis I vil ha' noget!). Thi nu om Stunder maa man ikke trække Nathuen ned over Ørene, men gjøre sig færdig i en Fart. (Munterhed.) Hvorfor skulde da kun vi Katholiker gaa i Sneglegang?

Ved at følge hint Mundheld have vi da ogsaa opnaaet allerede efter to Aars Forløb at faa den første Dreng i Skolen, og at der nu er over 300 Zuluer døbte

Bravo!), uagtet der, før vi kom, ikke var omvendt en eneste Zulu til den katholske Tro. Men vi tage Sagen praktisk, og ingen af os har Brug for nogen Dokortitel (Munterhed); thi Zuluerne ere endnu ikke naaet saa vidt, at de kun lade sig imponere af en Doktorhat stor Munterhed!). Vi give dem ingen Bibler; thi en Zulukaffer vilde ikke kunne begribe, hvad han skulde gjøre med en Bibel, som han ikke forstaar et Ord af; nej, vi begynde med at bruge Øxen og Hakken, for dem kan han bedre forstaa.

Jeg har selv tilligemed mine Brødre den første Vinter arbejdet paa at anlægge Veje og Broer. (Bifald.) Saa kom Zulukafferne for at se til og beundre hvad vi gjorde, og det var det første, vi opnaaede, at de beundrede os. Rigtignok maatte vi se at holde dem tre Skridt fra Livet, saa meget mere, som de *næsten vare nøgne*. Derfor vare de ogsaa i Førstningen meget opbragte paa os — især gik det ud over mig som „Høvdingen“ — og søgte at ærgre os ved at kaste den Smule Klæder, de havde paa, af sig, saa snart vi bare nærmede os. Da vi nu ikke kunde lide, at Zuluerne gik nøgne, saa maatte vi give dem *Klæder*, og dem fik vi, da vi bad om dem, i Massevis sendende fra Evropa. Det var Klæder af alle mulige Snit og alle mulige Façoner og alle mulige Kulører, gamle og nye, moderne og gammeldags, nogle pjaltede og nogle ganske hele (Munterhed.) Naa, de Vilde ere jo ikke kræsne. (Munterhed.) Paa den Maade fik vi da tilsidst hele denne nøgne Slægt klædt paa.

Med *Skolen* er det ogsaa gaaet rigtig godt, og de smaa Zuludrenge ere ikke saa sjældent langt mere intelligente end de hvide Drengene, vi have faaet i Skolen. Vor Skole tæller for Øjeblikket 120 Børn, af hvilke 50 ere sorte Drengene, 50 sorte Piger og 20 hvide Drengene.

Taleren skildrede derpaa de Vanskeligheder, Missionen havde at kæmpe med paa Grund af Flerkoneriet, og fordi det er Skik at sælge Konerne; men

udtaltetillige, at de Vildes Kjærlighed til Musik og Dans i høj Grad kom Missionsgjæringen til Hjælp. Især havde Missionærene haft Nytte af et ganske ungt Menneske, som for tre Aar siden var rejst med Taleren til Afrika; han var nu ikke mere end 19 Aar gammel men holdt flydende Prædikener i Kaffersproget. Denne unge Mand var født i Nærheden af *Breslau* (Bravo). En anden Missionær havde forfattet en Katekismus i Zulusproget, og da Trappisterne havde deres eget Bogtrykkeri, haabede de snart at kunne forsyne deres Kristne med de nødvendige trykte Bøger. Taleren sluttede med at udtale det Haab, at dette Missionsværk, dette lille Lys, en Gang maatte blive til et stort Lys, og han bad Vennerne i Evropa om at bede Gud om at skjænke sin Velsignelse dertil. (Levende og vedholdende Bifald.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Onsdagen den 15. September, Dagen, paa hvilken Vicepræfekt *Bollers* Begravelse fandt Sted i Kristiania, afholdtes en højtidelig Sjølemesse for den Afdøde i Sct. Ansgars Kirke her i Hovedstaden. Sjølemessen, som i den apostoliske Præfekts Fraværelse celebreredes af Sognepræsten ved Sct. Ansgar, ³højærv. Hr. Pastor Bøhmer, overværedes af en Del af Menighedens Medlemmer, som kjendte den Afdøde fra hans Besøg her i Byen i Fjor Sommer, da han blandt andet prædikede i Sct. Ansgar og deltog i Vincentsforeningens Generalmøde, som afholdtes i Sct. Andreas Kolegiets Festsal.

Rom. Et Dekret af 20. Avgust fra Ritus-Kongregationen, undertegnet af Kardinal *Bartolini*, minder om den hellige Faders Encykliker fra Aarene 1883 og 1884 an-

gaaende *Rosenkransandagten i Oktober Maaned*, saa vel som om Dekretet forrige Aar, hvorved det anordnes, at disse Andagter indtil videre skulle finde Sted hvert Aar. Den hellige Fader ønsker, at disse Andagter, overfor de Onder, der ophobe sig i dette Jubilæumsaar, maa plejes endnu ivrigere, for at der ved Guds Moders Forbøn kan opnaas Hjælp i Trængslerne. Biskopperne anmodes derfor om at opmuntre de Troende til ivrig Deltagelse i de fromme Øvelser.

— Paa Befaling af Justitsministeren har den florentinske Kultusfonds-Forvalter ledsaget af en Kommisær udvist de *Jesuitter*, som bebo Præsteboligen i San Gaetano. Jesuiterne have erklæret, at de kun ville vige for Magten.

— De radikale Blade havde glædet sig til at kunne tilføje den hellige Fader den Haan, at *Fritænker-Kongressen* i Aar skulde afholdes i Rom. Samme Blade have nu den Sorg, at denne Kongres bliver afholdt i *Lille* i Steden for i Rom.

Paris. Den franske Konsejlpræsident og Udenrigsminister *Freycinet* har nu af den pavelige Nuntius faaet Meddelelse om, at Paven, for at undgaa et Brud med Frankrig, akcepterer det franske Forslag, hvorefter Paven nøjles med foreløbig at sende en Legat til Peking for at undersøge Forholdene; Forhandlingerne om den endelige Afgjørelse ville da senere blive gjenoptagne. For saa vidt har altsaa vor tidligere bragte Meddelelse angaaende denne Sag nu fundet *officiel* Bekræftelse. „Times“ vil imidlertid vide, at Vanskelighederne med Hensyn til *de katholske Interessers Repræsentation i Kina* ingenlunde ere løste ved denne Afgjørelse. „Det er *den kinesiske Regering*,“ skriver „Times“, „der ikke længere vil tillade Frankrig at repræsentere de katholske Interesser i Kina, men som derimod i Henhold til Traktaterne af 1842 og 1860 *selv gjør Fordring paa denne Ret*. To Omstændigheder have foranlediget Regeringen i Peking til at ønske en Forandring i den

nuværende Tingenes Tilstand: den ene er Striden om Kathedralen i Penthang, som ligger indenfor den Mur, der omgiver Kejserpaladset i Peking, og hvorfra man kan se den unge Kejser spasere i sine Haver, hvad der er stridende imod de kinesiske Traditioner. Det andet Besværingsspunkt bestaar i, at Franskmandene i Tonkin have dannet Skyttebatailloner af de indfødte Katholiker og ført dem i Marken imod Kina. En Indberetning fra Guvernøren i Kanton til Tsong-li-Yamen har udviklet, at en Kineser, der bliver Katholik, derved bliver afhængig af Frankrig og under de nuværende Forhold en slet Undersaat af sin Kejser.“

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 19. September. 14. Søndag efter Pintse. — 20. M. Eustachius og Lidelsesfæller, Martyrer. — **21. Ti.** Matthæus, Apostel og Evang. — **22. O.** Thomas af Villanova, Bekj. og Biskop. — **23. To.** Linus, Pave og Mart. — **24. F.** Maria, de Fangnes Befrielse. — **25. L.** Motivofficium af den ubesmittede Udfangelse.

Søndagen d. 26. September. 15. Søndag efter Pintse. Kirkevielsesfest. (Det Allerselligste udstilles hele Dagen i Sct. Ans-gars Kirke).

Konfirmations-Undervisningen afholdes hver Mandag og Torsdag Kl. 8 Morgen.

I **Devotionaliehandelen**, Gammeltorv 4, forefindes et rigt Udvalg af alle Slags Devotionalier. Særlig fremhæves de nylig ankomne, smukke Billeder af den h. Knud, forsynede med dansk Bøn. Vievandskar, Kors og Rosenkranse haves stadig paa Lager.

Unio. Onsdag den 29 Septbr. Ordinær Generalforsamling i Sommerlokalet, 15. Frederiksberg Allé. Eventuelle Forslag bedes indgive saa betids til Bestyrelsen, at Dagsordenen kan bekjendtgjøres i næste Nr. af Ugebladet, d. v. s. inden den 21 Sept.

P. B. V.

J. May.

Hømed et Tillæg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o 39.

Søndagen den 26. September.

1886

Indhold. Msgr. Bollers Dødsleje. De gejstlige Ordners Tilbagekaldelse (fortsættes). Elsker eders Fjender (fortsat fra Nr. 34). Efterretninger: Kristiania, Hammerfest, Rom, Berlin, Breslau, Würzburg, London.

Msgr. Bollers Dødsleje.

Trondhjem, den 9. September 1886.

I denne Stund, da vor elskede og højt begrædte Vicepræfekt træder over i Evigheden og, i Forventning af den herlige Opstandelse, giver Jorden hvad Jordens er, føler jeg Trang til at meddele de mange Katholiker, kom kjendte ham og havde ham kjær, nogle af Omstændighederne ved vor uforglemmelige Afdødes sidste Øjeblikke.

Msgr. Boller led af en Bronchitis, der allerede tidligere havde bragt hans Liv i Fare. Da han i de sidste Dage af August ankom til Trondhjem i Missionsanliggender, fik han et stærkere Anfald af denne Sygdom og maatte gaa til Sengs. Der blev ydet ham den omhyggeligste Pleje saa vel fra Lægens som fra Sct. Josefs Søstrenes Side, og vi haabede alle, at han snart vilde komme sig igjen, thi hans Tilstand var endnu ikke

foruroligende. Først i September blev den Syge imidlertid svagere, Aandedrættet mere og mere besværligt, og de to Læger, som undersøgte den Syge, troede endog at opdage Symptoner til Pulmoni. Denne Fare kunde dog let overstaas, naar man blot kunde formaa den Syge til at tage styrkende Næringsmidler til sig; men desværre mistede han Dag for Dag al Madlyst. Den 7de erklærede Lægen ganske bestemt, at den Syges Tilstand var i højeste Grad betænkelig. Man tænkte da paa at meddele ham de h. Sakramenter, og da Pastor *Hartmann* spurgte ham, om han ønskede at modtage det h. Viaticum og den sidste Salvelse, svarede han: „Ja, det er nu paa Tide!“

Da Præsten kort efter vendte tilbage med det allerhelligste Sakramente, søgte den Syge at rejse sig, foldede ærbødigt sine Hænder foran Brystet og rettede med inderlig Andagt og Kjærlighed sine Øjne henimod Ciboriet, som Præsten satte foran den Døendes Leje paa et lille improviseret Alter. Da den Syge kun vanskeligt formaaede at tale, oplæste Præsten i hans Sted Trosbekjendelsen og de ophøjede og i Sandhed rørende Bønner „for den Syges sidste h. Kommunion.“ Da Pastor *Hartmann* opløftede det h. Vandringsbrød, ved hvilket *Han*, som om kort Tid skulde være den Døendes Dommer, endnu en Gang værdigede sig at blive hans Sjælespise, straaledede den Døendes Øjne af Tro, Kjærlighed og Haab; og med taarefyldte Øjne vare de Tilstedeværende Vidne til dette opbyggelige Syn. Ja, lykkelig kan den prise sig, for hvem Jesu sidste Besøg i Forbarmelsernes Tid er lige som en smilende Indbydelse til uden Frygt at fremstille sig for hans Retfærdigheds Domstol!

Klokken var omtrent 2 om Eftermiddagen, da man meddelte den Syge den sidste Salvelse; under hele den h. Handling bevarede han, trods sine heftige Smerter, sin fulde Bevidsthed, og han beholdt den indtil det sidste. Han fulgte enhver af de h. Handlinger og

svarede sagte paa de forskjellige Bønner, som ere knyttede til dette h. Sakramentes Meddelelse. Derefter takkede han rørt Præsten for de himmelske Naadegaver, som denne havde meddelt ham, samt alle de Tilstedeværende for deres ivrige Bønner og hengav sig derpaa til stille Betragtning. Fra dette Øjeblik af og indtil han døde, underholdt han sig næsten udelukkende med sin Gud og sin himmelske Moder, foran hvis Billede han ønskede at dø. Til en Person, som siden besøgte ham, sagde han: „Bed for mig om en salig Død.“ Han gav ogsaa nogle Bestemmelser angaaende sit sidste Hvilested, som han ønskede sig i Kristiania ved Siden af *Alfred Lind* *) og midt iblandt sine elskede Sognebørn.

Sygdommen skred imidlertid rask fremad, og Kl. 10 om Aftenen sagde Lægen til en af de Tilstedeværende: „Der er ikke mere Haab, han maa dø, sandsynligvis endnu i Nat.“ Ogsaa den Syge følte, at hans Endeligt nærmede sig. Den tilstedeværende Søster spurgte ham, om hun skulde kalde paa Pastor Hartmann; men da den Syge hørte, at Klokkeren endnu ikke var 12, sagde han: „Vent lidt, det er endnu ikke Tid.“ Lidt senere gjentog Søsteren det samme Spørgsmaal og fik da til Svar: „Ja, nu er det Tid.“

De øvrige Gejstlige, de herværende Søstre, nogle af Institutets Børn, Husets Tjenestepersonale og andre ilede til den Syges Smertensleje. Den Døende saa paa alle, som kom ind og hilste paa dem; i Haanden holdt han et Krucifix, hvorfra han kun løsrev sine Øjne for at fæste dem paa den velsignede Gudsmoders Billede. Kl. 12^{1/2} om Natten begyndte Pastor Hartmann Bønnerne for de Døende, den saakaldte *Commendatio animæ* (Sjælens Anbefalelse til Guds Naade og Barmhjærtighed),

*) En theologisk Kandidat, som efter at have afbrudt sine Studier i Rom paa Grund af Sygdom, vendte tilbage til Norge for nogle Aar siden og døde i Kristiania. Msgr. Boller havde altid interesseret sig meget for den unge Mand.

og endskjønt det voldte den Syge stort Besvær, bad han dog med og gjentog med en ubeskrivelig Inderlighed flere af Bønnerne. Efter at Bønnerne vare til Ende, henvendte Pastor Hartmann omtrent følgende Ord til den Døende: „Kjære Broder, De lider vistnok meget; men husk paa Jesus paa Korset! Vær ved godt Mod! Med Guds Naade vil dette snart faa en Ende.“ — „Ja,“ svarede Msgr. Boller med døende Stemme. Derpaa lagde han sig paa den højre Side; P. Hartmann faldt paa Knæ og bad højt: „*Pater, in manus tuas commendo spiritum meum,*“ „Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand;“ endnu en Gang kyssede den Døende den Korsfæstedes Billede, og paa Anraabelsen: „Jesus! Maria! Josef!“ som de hosstaaende Gejstlige udtalte med høj Røst, svarede den Døendes Sjæl ved at forlade sit jordiske Hylster, for at fejre Marias Fødselsfest i Evigheden! Det var nemlig den 8 September Kl. 1, 35 om Morgenen, paa *Marias Fødselsdag*.

Dette Sammentræf vil jeg særlig fremhæve her, fordi en Kristen jo véd, at ingen Begivenhed sker ved blindt Lykketræf; men at Gud derimod omgiver sine og sin h. Moders ivrige og fromme Tjeneres Død med det ømmeste Forsyn. Ogsaa den kristelige Tro finder heri Grunde til Glæde endog midt i Sorg og Taarer. Maatte den kjære Afdødes Sjæl hvile i Fred indtil Opstandelsens store Morgen! Herren give ham den evige Hvile og lade det evige Lys lyse for ham!

Brd.

De gejstlige Ordeners Tilbagekaldelse.

Paa Katholik-Generalforsamlingens 3. offentlige Møde i Breslau udtalte Pastor *Huhn* fra Münster sig saaledes:

Venner og Fjender vare, før denne Generalforsam-

ling traadte sammen, mærkelig nok enige om, at den Fordring, som Generalforsamlingen fremfor alle andre vilde stille, vilde gaa ud paa, *at Ordenerne skulde kaldes tilbage til Tyskland.* (Stormende Bravo.) Det er da ogsaa den Tanke, der atter og atter har givet sig Udtryk i enhver Tale, der er bleven holdt her, og ligesaa ofte denne Tanke blot er bleven strejft, har det givet et Sæt i alle Hjærter. (Bravo!) Men, mine Herrer, det er alligevel vor Pligt, at vi hellige denne vor Hjertesag en særegen Tale. saa at ingen skal kunne sige, at der ikke er blevet holdt nogen Tale derom. (Bravo!) Vi have for 14 Aar siden, da vi stod her umiddelbart foran Kulturkampen i bange Forventninger om, hvad der da vilde komme, sagt vort sidste Ord, det Ord, vi vilde tage med os i Krigen som Parole i Kampen, og det Ord var „*vor Samvittighed.*“ Det Ord bliver tilbage nu, da vi staa foran Freden, og vor katholske Samvittighed kræver, at vi tilligemed alle vor hellige Kirkes øvrige Rettigheder ogsaa føre vore Ordener tilbage til de tyske Lande. (Levende Bifald.)

Hvad det ved dette Spørgsmaal nærmest kommer an paa er, om Ordenerne høre med til den katholske Kirkes Væsen, eller om de kun ere et Akcidens, en Tilfældighed i Kirken. Hvis de ikke høre med til Kirkens Væsen, kunne Ordenerne maaske blive borte, for at Kirken derved kan undgaa andre Vanskeligheder; men høre de med til Kirkens Væsen, da kunne de ikke blive borte. Hvad vi her tale er ikke blot talt til os selv, men til hele Tyskland, til vore Venner, som i fjærne Lande begjærlig vente paa hvert Ord, der her er blevet sagt, og tillige til Millioner af Fjender, som begjærlig lure paa, hvilke Grundsætninger her udtales: (Levende Bravo!) Mine Herrer, jeg har den faste Overbevisning, at der blandt disse Millioner af Fjender gives mange, som i Virkeligheden slet ikke vide, at Ordenerne høre med til den katholske Kirkes Væsen; blandt disse Millioner vil der findes mangfoldige, som

leve i den maaske ærlige Uvidenhed, at den katholske Kirkes Ordensliv kun er et Akcidens til Kirken, som til én Tid kan have ydet Kirken stor Hjælp og Støtte, men som Kirken til en anden Tid meget godt kan undvære for derved at slippe for andre Vanskeligheder. Men visselig er der ogsaa, mine Herrer, iblandt vore Millioner Modstandere mangfoldige, som meget vel vide god Besked, og som, idet de ramme Ordenerne, ville ramme Katholikerne (Meget rigtigt!), og som vide, at ethvert Slag, der rettes imod Ordenerne, rammer den katholske Kirke i dens Væsen. Men hvordan det nu end forholder sig hermed, saa maa dette være sagt for Venner og Fjender, for ærlige og for uærlige Fjender.

Mine Herrer, det er Læresætninger af vor Katekismus, som her skulle udtales, og det under en Biskops Opsigt, ja jeg tør sige, i Paasyn af Paven og Episkopatet for den hele Verden. Jeg tør sige: *den katholske Kirkes Ordensliv hører med til Kirkens Væsen*. Vor guddommelige Frelser har udtalt det klart og tydeligt. Han har sagt, at vi kunne blive salige ved at holde Budene: „Vil du indgaa i Himmelen, saa hold Budene“ *) , men han har tillige sagt, at der foruden og over denne Form for at blive salig, som alene indskrænker sig til at holde Budene, dog gives noget Højere. „Vil du være fuldkommen, saa gaa hen og sælg alt, hvad du har, giv det til de fattige og kom og følg mig.“ **) Desuden har den guddommelige Frelser ved sit Exempel, ved forskjellige andre Ord, ved Opdragelsen af sine Apostle udtalt denne Tanke saa klart og tydeligt, at den hele katholske Kirke lige fra Begyndelsen af til den Dag i Dag aldrig noget Øjeblik har været i Tvivl om, at dette er en Læresætning af den guddommelige Herre og Mester. (Bravo!)

*) Matth. 19, 17. Denne og de følgende Anmærkninger ere tilføjede af Redaktionen.

**) Matth. 19, 21.

Man kan fremdeles opkaste det Spørgsmaal, om hin Læresætning af vor guddommelige Herre og Frelser da nu ogsaa skal overføres i Gjærning, eller om ikke snarere en og anden Lære af vor guddommelige Herre og Frelser danner ligesom et skjønt Ideal for Menneskeslægten, der kun er henstillet for den, og hvortil den i belejlige Timer kan skue op med Længsel, men uden at det dermed er Meningen, at den nogen Sinde skal være i Stand til at naa det — Idealer altsaa, der kun høre hjemme i Fantasiens og Længslernes Verden, men som aldrig ere bestemte til at træde virkeliggjorte ud i Livet.

Derpaa er der kun ét Svar at give: af vor guddommelige Mesters Læresætninger gives der *ikke en eneste og kan* der ikke gives nogen, som ikke er blevet overført til Livet i samme Øjeblik den guddommelige Frelser har udtalt den; thi Guds Ord ere **skabende** Ord, og slige Ord blive ikke blot udtalte, men med selve Ordet er ogsaa Tanken omsat til Værk, ligesaa vist som Lyset blev til, saa snart Gud havde sagt: „Der vorde Lys.“ Naar vor guddommelige Frelser altsaa har udtalt en Tanke, en Læresætning, saa har han tillige i Kraft af sin guddommelige Alvidenhed, Visdom og Magt givet Garanti for, at denne Læresætning aldrig skal fattes i hans Kirke, og at den heller aldrig skal forsvæve hans Kirke blot som et tomt Ideal — som noget Smukt, det man vel kan fantasere og drømme om, men aldrig overføre til Gjærning — men da har han tillige givet os Bogen for, at det altsammen findes i hans Kirke. Lige saa vist som han med sine 8 Saligheder *) ikke blot har opstillet 8 skønne Theorier, men strax overført disse Theorier i Gjærning, lige saa vist har han ogsaa i denne Lære ikke blot skabt et herligt Ideal, men har tillige samtidig med Idealet givet *Virkeligjørelsen* af det, først og fremmest i sin egen Person og dernæst i sine Apostle, og han har i Kraft af

*) Matth. 5, 3—10

sin guddommelige Magt givet en Bogen for, at dette Ideal samt dets Overførelse til Virkeligheden aldrig skal savnes i hans Kirke. Derfor, mine Herrer, er Læren om de evangeliske Raad, Læren om Ordenslivet, en *Læresætning i vor Katekismus*.

Vi maa lære Børnene denne Lære; vi maa ogsaa lære Børnene, at der er noget saadant til i Livet. Vi behøve ikke at sige til Børnene: I ere alle kaldede dertil; tværtimod, vi ville altid sige til dem: kun enkelte ere kaldede dertil; men disse enkelte ville aldrig fattes i Kirken, og disse enkelte ville da overføre disse evangeliske Raad paa deres Liv. Hvad skal der vel blive af vor Katekismus, naar man en Gang i hele det store tyske Land vel kunde foredrage denne Lære om de evangeliske Raad for Børnene, men aldrig vise dem Virkeligheden og sige til dem: *Se her se I Idealet overført til Virkeligheden?*

Dag for Dag raaber man i vore Tider ved Børneopdragelsen paa *Anskuelsesundervisning*. (Levende Bravo) Ak ja, vi ville vistnok allesammen saa inderlig gjerne give Børnene en tydelig Undervisning i vore Læresætninger; men hvor vilde ikke Børnene forstaa Læren, og hvor vilde de se, naar vi kom ind i Skolen med en Trappist under Armen og kunde sige til dem: *Her se I Læren oversat i Livet*. (Bravo!)

Derfor er vor hellige katholske Kirkes Historie tillige dens Ordenslivs Historie, og De véd, hvorledes Ordenslivet lige fra Begyndelsen af i Ordets egentligste Forstand har dannet Grundlaget for det kirkelige Liv. En har jo ogsaa kaldt Ordenslivet for Mælkevejen paa Kirkens Himmel. Ja, det er det rigeste, det skønneste Kapitel, som vi have at optegne i hele Kirkehistorien; vort Ordensliv er vor Glorie, vor Herlighed, som vi ere stolte af. (Bravo!)

De kjender den hellige *Augustinus'* Levnedsløb. *)

*) Den h. *Augustinus* blev født den 13 Nov. 354 i Tagaste, en lille By i Provinsen Numidien i Afrika. Hans Moder var den hellige *Monica*.

Han har maattet gjøre mange og lange Omveje, før han kom til sin store Erkjendelse. Men da var ogsaa det første, han sagde: *Man maa gjøre noget for at gjenoplive de gejstlige Ordener*, og han blev den store Ordensstifter. Og De véd, under hvilke vanskelige Forhold *Ambrosius* *) holdt sit Indtog i Milano. De véd, hvor

Vel bevandret i de hedenske klassiske Studier, førte han længe til Sorg for sin fromme Moder et vildt Liv. En from Biskop havde en Gang forudsagt hans Moder: „Det er umuligt, at en Søn af saa mange Taarer kan fortages.“ Denne Forudsigelse gik i Opfyldelse. Augustinus fik tilsidst Øje for Kristendommens Sandhed og blev døbt Paaskenat i Aaret 387. Han solgte alt, hvad han ejede, og beholdt kun det allernødvendigste til et tarveligt Livsunderhold, det øvrige gav han til de fattige. Efter i nogen Tid med stort Held at have virket som Præst, blev han Biskop i Hippo (Afrika) 391. Han henvois i sin Menigheds Kreds under Bøn og Lovsang den 28. Avgust 430. Han stiftede flere Munke- og Nonneklostre i Afrika, som dog kort efter ødelagdes af Vandalerne.

*) Kirkefaderen *Ambrosius* (340—397) var Augustinus' Samtidige og født i Trier, hvor hans Fader, som var Statholder i Gallien (det nuværende Frankrig, Belgien, en Del af Holland, det nordvestlige Tyskland og Schweits), plejede at opholde sig. Medens han endnu laa i Vuggen, bedækkede en Gang en Bisværm det sovende Barns Ansigt, og da Ammen ilede til, saa hun forbavset, hvorledes Bierne gik ind og ud af hans Mund uden at gjøre ham Fortræd, og endelig fløj op i Luften igjen. Hans Fader, der erindrede sig, at et lignende Under havde tildraget sig med Plato, saa heri et Varsel om, at der var forbeholdt Drengen en højere Bestemmelse. Efter en udmærket Uddannelse i Rom betraadte *Ambrosius* den juridiske Løbebane og udmærkede sig i den Grad, at Kejser *Valentinian* 370 udvalgte ham til Statholder over Provinserne mellem Alperne, Middelhavet, Toskana, Etsch og det Adriatiske Hav. Ved sin Visdom og Retfærdighed vandt han i den Grad Folkenes Agtelse og Kjærlighed, at han 374 saavel af Trosfæller som af Modstandere (*Arianerne*) udvalgtes til Biskop i Milano. Men han vægrede sig ved at modtage Valget og flygtede om Natten bort fra Byen. Han troede, at han var paa Vejen til Pavia, men befandt sig om Morgenen uventet atter foran Milanos Porte. Denne guddommelige Styrelse bevirkede, at han, der hidtil kun havde været Katekumen, strax lod sig døbe og otte Dage efter modtog Præstevielsen. Hans Prædikener øvede stor Indflydelse paa Augustinus' Omvendelse. Den ambrosianske Lovsang *Te Deum laudamus* tilskrives ham, ligeledes den ambrosianske Ritus.

udbrændt denne By var. *) Kort i Forvejen havde han ikke engang tænkt paa at ville være Præst; men da Gud havde kaldet ham, modtog han den biskoppelige Dragt. Da holdt han sine Prædikener i Domkirken i Milano, og de handlede om Ordensstanden, og han henvendte sig som Exempel til Jomfruerne med Opfordring til, at de skulde lade sig indvie til den kjære Gud, den kjære Guds Søn, der har hengivet sig for os og fortjener, at man ogsaa helt og udelukkende hengiver sig til ham. (Bravo!)

(Fortsættes).

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 34).

Lægen lovede at tale med Kaptejnen, og da denne indvilligede, kom O'Niel, efter at han fuldstændig var helbredet, om Bord paa „Søililien“, som kort efter fik Befaling til at sejle til Aukland.

4. De tre Brødre.

Det er paa Tiden, at vi faa Underretning om Patrik O'Niels tre Drenges Skæbne. Vi forlod dem i det Øjeblik, da Maorierne ved Skovbækken overfaldt deres Forældre. Den ulykkelige Mac Merson var bleven sønderknust i Voverne; deres Fader havde raabt til ham, at han skulde flygte og skjule sig i Fyrrekrattet; efter den Anvisning faldt der et Skud, hvorved de Vilde opløftede et Skrig, som fyldte den dunkle Skovkløft. Hvad der foregik paa den anden Side af Bredden, kunde Drengene ikke se for Mørket; de bukkede sig, som det var blevet dem sagt, under det mandshøje Fyrrekrat og ventede en Tid paa deres Forældre og Mac Merson. Men da de paa den Side af Skoven, hvor de opholdt

*) Som Følge af Striden med Arianerne.

sig, hørte Maoriernes Skrig, bleve de, som rimeligt var. et Øjeblik raadvilde. Den lille Bill vilde til at græde og sagde hulkende: „De dræbe Fader og Moder“.

„Vær stille!“ svarede Johny. „Fader og Moder ville undfly paa den anden Side, og du Bob, hvad vil du med Flinten? Duk dig bare! I Mørkningen ville vi nok træffe Fader — følg nu blot efter mig; vi maa skynde os; der komme Maorierne nede fra Skoven!“

„Hvorhen?“ spurgte Bob.

„Til Kløften, hvor de kauriske Fyrretræer bleve fældede i Fjor. Derhen vilde Fader have bragt os; og derhen vil ogsaa han komme med Moder og Mac Merson. Du, Bob, har en Gang været der, du skal vise os Vejen.“

„Men jeg finder det ikke i Mørket.“

„Under alle Omstændigheder maa vi bort herfra. Giv mig Haanden, Bill, og græd ikke. Vi ville gaa ganske sagte gennem Krattet langs med Bækken, for igjen at naa op i Skoven. Naar vi saa endelig have naaet over det nærmeste Bjærg, ville Maorierne ikke mere finde os. Græd dog ikke, Bill, men bed hellere.“

„Ja, jeg vil bede den kjære Gudsmoder og vore hellige Skytsengle, at de ville beskærme os og Fader og Moder.“

Johnys Forslag var det bedste, og Udførelsen lykkedes under de hellige Engles Beskyttelse. Da Maorierne havde iværksat deres djævelske Plan at antænde Krattet for enten at fange Drengene eller brænde dem levende, havde disse allerede naaet Højskoven og vundet et betydeligt Forspring. Da Ilden blussede op bag dem, løb de tre Brødre som hidset Vildt op ad Bjærget, indtil de naaede det højeste Punkt. Skoven hindrede dem i at se Ilden nede i Dalen, men de hørte Maoriernes Sejerssang, som opfyldte dem med Skræk. De flygtede da videre og videre gennem Krat og Buske, saa rask, som Mørket tillod det. Da Maanen kom frem, saa de lige for sig et stejlt og nøgent Bjærg, som de gjenkjendte paa Grund af dets forunderlige Skikkelse.

„Nu ere vi i det mindste tre Mil fra vort Hjem,“ sagde Bob. „Lad os her hvile os noget. Naar det bliver Dag, ville vi bestige Toppen af Fjældet for at holde Udkig derfra. Jeg haaber da, at vi finde Retningen imod de kauriske Træer.“

Paa et beskyttet Sted lagde de sig ned, og udmattede af Overanstængelse og Bedrøvelse sov de to yngste snart ind, medens den ældste vaagede. Om Morgen regnede det; Johny vækkede sine Brødre af deres dybe men korte Søvn; Bob klatrede op paa Fjældspidsen og vendte tilbage til Johny og Bill med den gode Underretning, at om en Time, idetmindste til Middag, vilde de naa Maalet for deres Flugt.

„Modig fremad,“ sagde Johny, „maaske ere Fader og Moder med Mac Merson der allerede og vente med Angst paa os.“

Drengene begav sig da, trods den nedstrømmende Regn, som snart havde gjennemblødt dem ind til Skindet, ufortrødent paa Vej. Om Middagen naaede de imidlertid ikke Kløften, Afstanden havde skuffet Bob. Men da Solen hen ad Aften lyste ud af Regnskyen og hen over Træernes vaade Blade, saa de fra Bjærgryggen ned i en stille Dal, som var omsluttet af temmelig stejle Smaahøje. Midt igjennem Dalen flød en lille Bæk, hvis Vande senere forenede sig med Hokiangafloden. Ad denne Bæk havde Brændehuggerne ført de kostbare kauriske Stammer til Floden, og midt i Slugten laa en skjult Hytte, som havde tjent dem ved Transporten. To andre bedre Blokhuse fandt man paa lavere Bjærg nær ved Søen. Der havde de tusindaarige Træer staaet, som nu vare fældede med stor Møje og forberedte til at transporteres til Kysten.

Ved at opbyde alle deres Kræfter naaede Drengene den nærmestliggende Hytte. Den var tom; der fandtes intet Spor af Forældrene. Den lille Bill græd. Den ældste Broder trøstede ham, saa godt han kunde: „Maaske ere de ovre i Blokhuset paa den anden Side

af Søen, eller, hvad der er rimeligere, i den skjulte Hytte ved Bækken. I Morgen finde vi dem nok.“ Med dette Haab maatte de trøste sig.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kristiania. Onsdagen den 15. Septbr. Kl. 12 fandt Msgr. *Bollers* Begravelse Sted fra St. Olafs Kirken. Den rigt blomstersmykkede Kiste var hensat foran Koret, prydet msd Præsteembedets Insignier. Kirkens Piller vare omvundne med Kroner og Guirlander af Grønt, Koret og Prædikestolen var behængt med sort Draperi, og Kirken opfyldt af en talrig Sørgeskare, i hvilken bemærkedes den Afdødes Søstersøn, Hr. *H. Jordan*. Fra Koret blev der afsunget et højtideligt Rekviem, ledsaget af Blæse- og Strygeinstrumenter. Den højtidelige Sjælemesse ved Højalteret blev frembaaret af Pastor *Dumahut* fra Trondhjem, assisteret af Præsterne *Crul* fra Frederikshald, *Vignon* fra Trondhjem og *Kjelsberg* fra Frederikstad; samtidig frembares det h. Messeoffer ved Sidealtrene af Msgr. *Hagemann* fra Hammerfest og Pastor *Wang* fra Kristiania.

Pastor *Wang* holdt Sørgetalen og betonedede specielt, at den Afdødes Valgsprog havde været „Kjærlighed“, og at denne Dyd i særegen Grad havde besjælet den Hedenfarne, saa at han allerede i den første Tid af sin Virksomhed som Missionær i Finmarken, da han havde at kæmpe med mange Gjenvordigheder og megen Uvillie, ja Forfølgelse, havde tiltunget sig sine Modstanderes Agtelse ved Udøvelsen af denne Dyd. I Talens Løb gaves tillige nogle biografiske Meddelelser om den Afdøde, hvis elskværdige og fredsommelige Karakter skildredes paa en særdeles smuk Maade af den unge norske Gejstlige.

Begravelsen foregik derefter paa vor Frelzers Gravlund, hvor Jordpaakastelsen og Gravens Indvielse foretoges af Msgr. *Hagemann*, der bragte den Afdøde et sidste Farvel fra Menighed og Venner og sluttede sin Tale med Bøn om, at Forsynet i sin Naade maatte lade

den katholske Menighed i Kristiania faa en lige saa udmærket Sjælesørger som den Afdøde havde været. Højtideligheden afsluttedes ved Afsyngelsen af den latinske Salme *Miserere* med Orkesterakkompagnement. Et talrigt Følge havde ledsaget Liget til dets sidste Hvilested paa Kirkegaarden. R. I. P.

Hammerfest. Helt oppe i Finmarken, ikke ret langt fra Evropas nordligste Punkt, ligger Handelspladsen Hammerfest. Paa dette Sted findes der *en katholsk Mission*, som, efter hvad der meddeles, gaar fremad fra Aar til Aar. Missionærerne og Ordenssøstrene udfolde i deres Skoler og Hospitaler en Virksomhed, som finder Anerkjendelse og Agtelse endog hos Anderledestroende. Hvad der tillige i høj Grad bidrager til at styrke og udbrede Missionens Indflydelse, er den Forfattervirksomhed, som dens Grundlægger Monseigneur *Hagemann* udvikler. Hans Skrift „Kristendom og Frihed“ har i et Oplag af 5000 Exemplarer allerede fundet stor Af sætning, og selv protestantiske Blade have anbefalet det, ja nogle have endog forsendt det som Følgeblad. Efter den hellige Faders Ønske skal denne Mission, saa snart det bliver muligt, ogsaa udvide sin Virksomhed til Lapperne paa Halvøen Kola og til Samojeder-Stammerne paa den anden Side af det Hvide Hav.

Rom. Fra Rom telegraferes under 7de ds. til Reuters Bureau om Forholdet mellem Preussen og Vatikanet: Vatikanet modtog i Gaar et Udkast til det af den preussiske Regering foreskrevne Regulativ med Hensyn til den de kirkelige Øvrigheder paahvilende Forpligtelse til at gjøre Anmeldelse til Staten angaaende kirkelige Udnævnelser. Udkastet vil blive taget under Overvejelse af Schlözer (som for Tiden er fraværende) og Kardinal Jacobini. Førstnævnte skal for ikke længe siden have overbragt Paven en Skrivelse fra Kejser Wilhelm.

— Den 12. ds. om Aftenen fandt der en betydelig Sænkning Sted af Jordsmonet udenfor Hovedindgangen til Paladset Caffarelli i Rom, i hvilket den tyske Gesandt bor. Heldigvis kom dog ingen til Skade, og efter de Bygningskyndiges Mening er der ingen Fare for selve Gesandtskabspalæet.

— Den kongelige preussiske Gesandt ved Vatikanet *v. Schlözer* har atter forladt Berlin og begivet sig til München, hvorfra han en af de første Dage vil vende tilbage til sin Post i Rom.

— De vaticanske Blade offentliggjøre et *apostolisk Breve* fra Paven om Indretningen af det episkopale Hierarki i *Østindien*. Dette Aktstykke er væsentlig historisk og gjengiver Indholdet af det med Portugal afsluttede Konkordat.

— Fra den 22. til den 26. ds. afholdes i Lucca den syvende Kongres af *italienske Katholiker*. Den falder i 5 Afdelinger: 1) om Organisationen af Arbejdet paa Kongressen og navnlig af den katholske Agitation, 2) den kristelige Socialøkonomi og Filantropi, 3) Opdragelse og Undervisning, 4) Pressen og 5) den kristelige Kunst.

Berlin. Den 13. ds. døde i Berlin Medlem af det preussiske Deputeretkammer og af Berlins Kommunalbestyrelse *Ludvig Löwe*, der var en verdensberømt Vaabenfabrikant. Han var født af jødiske Forældre i Heiligenstadt. Han var Medlem af den tyske Rigsdag og som saadan en *afgjort Modstander af Kulturkampen*. Imellem ham og hans mange Arbejdere herskede der stedse det bedste Forhold.

— Det antages, at *Benediktinerordenen med det første vil blive kaldt tilbage til Preussen*, idet der er indledet forskjellige Underhandlinger om, hvor Ordenen under en saadan Eventualitet kan anbringes. Foreløbig er Breslau udset til at optage den i et tidligere Ursulerindekloster; ogsaa det tidligere Benediktinerkloster i Wahlstadt, hvor der nu er et Kadetakademi, skal være udset til Opholdssted for Ordenen.

Breslau. Hvor stærkt besøgt Katholik-Mødet i Breslau har været, fremgaar af, at Slutningsfesten i Schiesswerders Have var besøgt af 10,000 Personer.

— Et Bevis for, at Generalforsamlingen i Breslau har rammet Sømmet paa Hovedet, er den Utilfredshed, Bismarcks Organ „*Norddeutsche allgemeine Zeitung*“ lægger for Dagen i Anledning af Mødet; især er det officøse Blad mismodigt over Fordringen om *Ordenernes og da navnlig Jesuiternes Tilbagekaldelse*. Hele den tysk-katholske Presse gjentager imidlertid denne Fordring saavel som Fordringen om Roms Tilbagegivelse til Paven.

— Den 5. Oktober vil Alumnatet (Klerikal-Seminarieret) i Breslau blive gjenaabnet.

Würzburg. Herfra skrives den 6. ds.: I de sidste Dage har der her været indlogeret, mest i Klostre og

Præsteboliger, et Selskab af 20 dels mandlige, dels kvindelige Personer fra forskjellige Dele af Tyskland, mest dog fra Baiern, der vil stille sig til Disposition for Trappist-Missionen i Natal (Sydafrika) og agter at indtræde i den derværende Mariannahill-Trappistkoloni. Selskabet har i Nat under Førelse af Broder Johannes fra Mariannahill-Kolonien, som for Tiden opholder sig her, begivet sig herfra til Mainz og Köln, hvor endnu flere mandlige og kvindelige Missionskandidater fra Rhinlandene og Westfalen ville støde til. Fra Rotterdam gaar Selskabet til London, hvorfra det indskiber sig til sit Bestemmelsessted.

London. Den „skotske protestantiske Alliance“ har rejst Indsigelse imod, at en Katholik bliver Indenrigsminister. Dertil har Skatkammerkansleren Lord *Randolph Churchill* svaret, at han undrer sig over, at man i en Tidsalder, i hvilken dog dannede Mennesker pleje at udmærke sig ved Oplysning og Tolerance, kan fremkomme med en „*saa taabelig og ufornuftig Beslutning*“ som denne.

Kirkelig Kalender.

Søndagen d. 26. September. 15. Søndag efter Pintse. Kirkevielsesfest. I Sct. Ansgars Kirke udstilles det Allerhelligste under den h. Messe Kl. 8 og forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften; Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnen; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. — **27. M.** Cosmos og Damianus, Mart. — **28. Ti.** Wenceslaus, Mart. — **29. O.** Michael, Ærkeengel. — **30. To.** Hieronymus, Bekj. og Kirkelærer. — **1. Oktober. F.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Broderskabsandagt med Prædiken). — **2. L.** Oktavdag.

Søndagen d. 3. Oktober. 16. Søndag efter Pintse. Rosenkransfest. (4. Kvartalskollekt af Peterspengene).

Unio. Onsdag d. 29 Septbr., Kl. 8 Aften, ord. Generalforsamling i Hotel Union, Sct. Annæ Plads. Dagsorden:

- 1) Beretning om Foreningens Virksomhed i Sommersæsonen;
- 2) Oversigt over Kassens Status;
- 3) Valg af Revisorer for næste Halvaar.

Søndag d. 3. Oktbr. aabnes Vintersæsonen. Møde hver Søndag i Lokalet, Hotel Union, Sct. Annæ Plads.

P. B. V.

J. May.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o. 40.

Søndagen den 3. Oktober.

1886.

Indhold. De gejstlige Ordeners Tilbagekaldelse Et 1600-aarigt Martyrjubilæum. Elsker eders Fjender. Efterretninger: Slesvig, Rom, Breslau, Westfalen, Karlsruhe, München, Tyrol, Ungarn, Nederlandene, Lüttich, Paris, Rusland.

De gejstlige Ordeners Tilbagekaldelse.

(Fortsat.)

Der forløber Aarhundrede paa Aarhundrede i Kirkehistorien, men *Ordenslivet vedbliver at være uadskilleligt fra Kirkens Liv*. Jeg skal ikke videre fordybe mig i dette Æmne, skjønt det rigelig vilde lønne Umagen at skrive hele Bøger derom — men jeg skal kun minde om ét, som ikke ligger os saa synderlig fjærnt. Mine Herrer, den største Ødelæggelse, der vel er fremkommen i Aarhundreder, skyldes den franske Revolution. Der var jo da henrundet Aartier, uden at nogen Gudstjeneste var bleven afholdt, idetmindste nogen regelmæssig Gudstjeneste, uden at der var Sognepræster eller overhovedet Gejstlige. Der var jo opvoxet hele Generationer, som ikke havde faaet Spor af kristelig Undervisning; thi enhver kristelig Lære var for dem fremmed, og da saa endelige Tiderne bleve roligere — hvis man da over-

hovedet kan tale om Ro, hvor der finder en idelig Strømbevægelse Sted frem og tilbage — da man endelig en Gang atter turde tænke paa at skaffe Religionen et Hjemsted i Frankrig, hvad var saa den første Tanke? ak ja, aldrig ville vi kunne glemme hin herlige Dominkanermunk *Lacordaire*. Endnu kort i Forvejen havde han været Advokat; men han opfyldtes af himmelstræbende Idealer lige fra det Øjeblik af, da han blev troende. Og lige fra det Øjeblik har han ikke noget Sekund næret Tvivl om, at han jo maatte blive Præst; men derimod var han længe i Tvivl om, hvorvidt han ikke burde blive noget endnu mere. Omsider blev det ham da klart, at den største Tjeneste, man ligeoverfor en slig Destruktion kunde bevise Gud og Verden, var, at man gjorde noget for at gjenoplive de gejstlige Ordener i selve Landet. (Bravo!) Mine Herrer, det hører med til Frankrigs Historie, at en saadan dristig Munk, der tidligere var vant til at færdes i Paris's Gader som et Billede paa mandig Skjønhed, for første Gang, efter at Revolutionstiden var forbi, gik hen ad Gaden med raget Hoved, med bare Fødder og i sin hvide, gejstlige Dragt, for atter for første Gang i Paris' Cathedral at prædike om Guds Tilværelse. Biskoppen havde i Forvejen forespurgt hos Regeringen, om det kunde gaa an; Ministrene havde advaret Biskoppen. „Jeg er vel tilfreds med det“, sagde Ministeren, „men jeg kan ikke indestaa for noget; om der bliver Oprør om Aftenen, det véd jeg ikke.“ Man bragte Munken dette Svar, og han sagde: „Lad mig kun gaa derhen.“ Og han gik igjennem Gaderne, og han gik op paa Prædikestolen, og der stod 6000 Mennesker lydløst ved hans Fødder og lod sig fortælle, at der er en Gud til; det havde de jo ikke hørt i lange Tider. Og da han saa henviste til, hvorledes Gudsbevidstheden selv midt under Revolutionen kom til Udbrud hist og her, og at man ved Plyndringen af et Slot havde fundet et Kors, som man først bar bort til et sikkert Sted for ikke at give ogsaa.

dette Symbol til Pris for Ødelæggelsen, da lød der fra Mængden en Bifaldsstorm, som ganske vist aldrig kan være tilstedelig i en Kirke.

Mine Herrer, hvis vi bleve adspurgte om, hvad man vel kunde gjøre i vor Tid for at udføre et rigtig godt Værk, mon vi da ikke strax vilde give det Svar; „Det bedste, man nu kan gjøre i vore tyske Lande, er, at man gjør noget for at faa vore Ordener kaldt tilbage?“ (Bravo og levende Bifald). Naar vi her give vor Mening Udtryk, saa vil jeg sige: vi tale i Millioners Navn, — vel tælle *vi her* ikke Millioner, men kun Tusinder — men vi tale i Millioners Navn og paa deres Vegne, (Meget rigtigt!) vi tale paa alle vore tyske Katholikers Millioners Vegne. (Meget rigtigt!) Det ere vi ikke i Tvivl om, at der ikke findes en eneste Plet katholsk Jord i vort kjære tyske Fædreland, hvor man tænker anderledes om dette Spørgsmaal end vi. (Meget rigtigt!) Hvad enten vi vilde gaa til Rhinen eller til Vestfalen, eller vi vilde gaa mod Syd ned til de baierske Bjerge, hvorhen det end skulde være, og vi vilde opkaste det Spørgsmaal til det katholske Folk, hvorledes man bør forholde sig med Ordenerne, *saa vilde der fra alle Bjerge og fra alle Dale og Sletter og Skove kun lyde et eneste milliondobbelte Ekko, og det Ekko vilde raabe: Ordenerne maa tilbage.* (Jublende, vedholdende Bifald).

Vore Venner i hele Tyskland vente, at vi her skulle sige det, og derfor kunde jeg have Lyst til først at spørge: Hvem skal da udtale sig derom? Jeg vilde da allerførst appellere til Lægmandsverdenen, der dog har en stor Repræsentation i denne Sal, en Repræsentation fra hele Tyskland, en Repræsentation fra alle Stænder. Høje og Lave, den høje Adel, saa vel som den simple Borger og Bonde; det er dog en meget værdig Repræsentation af vore katholske Lægsmænd, og dem kunde jeg dog nok have Lyst til at spørge, om ikke de katholske Mænd af Lægmandsstanden ere paa det rene med, at vore Ordener maa tilbage. (Levende

Raab: Tilbage, tilbage!) — Ja, jeg tror eder; De er vel sagtens alle eller dog for største Delen vante til at se Ordensfolk? De har set dem, disse —anere og —inere (Stor Munterhed, Bravo!), Franciskanere og Kapucinere (Munterhed, Bravo!) og Dominikanere og Benediktinere (Munterhed, Bravo!), og nu have vi jo ogsaa rigtig faaet vore Trappister at se. Mine Herrer, det har gjort os saa godt (Levende Bravo!), saa godt, at vi, overalt, hvor vi komme hen, ville sige: Vi ville aldrig mere undvære at se dem (Levende Bravo!). De véd ogsaa, mine Herrer: hvor Ordensfolkene ere, have de jo ogsaa deres Kirker, deres Klostre, deres Valfarter. Mine Herrer, tænk paa Amberg; hvilke skjønne Valfarter have vi ikke gjort op til hint Bjærg! Tænk paa de mange, mange Steder i vort kjære Fædreland, hvor netop Klostrene have fredet om de herlige Bedesteder, der ere voxede saa fast til vort kjære tyske Folks Hjærter. Skulle vi savne alt det for al Fremtid? (Levende Raab: Nej!) Ak, I Mænd af Lægmandsstanden, I har den helige Opgave at indestaa derfor! Jeg kunde ønske at gjøre et andet Spørgsmaal, og dette er rettet til mine Herrer Konfratres: Ere vi interesserede i, at Ordenerne komme tilbage, eller ere vi maaske skinsyge paa dem? (Munterhed). Det er jo muligt, at de tage enkelte fromme Sjæle fra os (Stor Munterhed), eller at de prædike smukkere end vi? (Munterhed). Nej, hvis de kunne gjøre det bedre end vi, saa lad dem bare gjøre det.

Nu, mine Herrer, Historien om smaalig Skinsyge existerer jo ikke mere, navnlig efter Kulturkampen. (Munterhed). Tillad mig, mine kjære Herrer Konfratres, at jeg maa sige det her i hele Tysklands Paahør: *Vi Præster ønske Ordenernes Tilbagekaldelse* (Bravo!), ikke blot for at vi kunne have Hjælp af dem ved vor undertiden uoverkommelige Gjærning, ikke blot fordi Ordenerne i deres Konstitutioner have den Bestemmelse, eller dog en, der lyder omtrent ligedan: *in auxilium cleri sæcularis missi sumus**).

*) Vi skulle være Verdenspræsterne til Hjælp.

Ikke blot af den Grund! Og heller ikke, for at vi kunne have en Udvej, naar vi engang kunde ønske at faa en Ferie paa en tre Ugers Tid. (Munterhed). Nej, mine Herrer Konfratres, vi skyldte Ordenerne her at aflægge den højtidelige Tilstaaelse, at vi meget maa ønske at have Ordenshuse i Nærheden af vore Sogneboliger. Ganske vist for vore Sognemenigheders Skyld, for alle dem, som ere betroede til vor Sjælesorg — men ogsaa for os selv (Levende Bravo!) Mine Herrer, for os, som staa ude i Verden uden noget af alle de Hjælpe-midler, disse have (Meget sandt!), og som mangen en Gang maa kæmpe derude, saa vi hverken vide ud eller ind — og naar der saa er et Kloster i Nærheden, saa tager man derind en Times Tid (Levende Bifald), og saa er der en eller anden Mand, selv om det kun var den simpleste Kapuciner eller Franciskaner — eller om det saa endog var en Jesuit (Bravo! Munterhed), Broder Portneren ringer paa ham og siger: det er Kapellanen eller Sognepræsten; saa spaserer man en Timestid sammen i Haven, eller faar sig en Underholdning i Refektoriet, og saa gaar man igjen rigt udstyret med Mod og Kraft, saaledes som man intet andet Sted kunde have fundet det (Bravo!). Og, mine Herrer Konfratres, vi trænge til Klostre, selv om det kun var for vore Søndages Skyld; vi føle, hvad Savn det er, naar vi leve i Egne, hvor der ingen Klostre er. Det er ingen Bebrejdelse imod os, vi vide, hvad det vil sige. Hin ganske særegne Guds Velsignelse, der hviler over Klostrene, kommer fremfor alt Præsteskabet til Gode (Bravo!) og Præsteskabet taber uendeligt, naar det ikke har Klostre i Nærheden (Levende Bravo!). Jeg vil nu slet ikke tale om Kunst og Videnskab, som der gives saa kraftige Sporer til i Klostrene for Gejstligheden; den Smule indre Liv, som dog enhver af os maa værne og pleje om — hvor let kan man dog ikke pleje det, naar man har et Kloster i Nærheden, og hvor vanskeligt er det derimod ikke, naar man er berøvet en slig Velgjerning!

(Bravo!) Derfor, mine Herrer Konfratres, ville ogsaa vi have Ordenerne tilbage. (Ja vel!) Med os taler Paven, med os tale Biskopperne allesammen — vi ere sikre, vort Præsteskab staar aldeles enigt i denne Fordring, vis paa, at Ordenerne ere nødvendige for os. Jeg vilde gjerne rette et tredie Spørgsmaal, det skulde være henvendt op ad til*) — men derfra kan jeg ikke godt vente noget Svar. (Munterhed). *Mulier taceat in ecclesia!***). og saaledes vil det ogsaa være her, de ville næppe kunne give noget Svar paa, om ogsaa Fruer og Jomfruer gjerne ville have Klostre (Munterhed og levende Bifald), men de have talt alligevel! (Bravo!) Til Straf derfor ville de faa Klostrene. (Munterhed og Bifald.) Ja, mine Herrer, det er et vigtigt Kapitel! Hvor mærkeligt, at Gud netop i vor Tid føjer det saaledes, at *Jomfruerne i Legionvis ile til Ordensstanden!* Man taler i vore Dage saa meget om, at man bør afværge Udvandring, og at Folk bør blive i Landet. Men tvinger man ikke netop med Magt *de bedste af vore Jomfruer til at drage til Udlandet?* (Meget sandt! Bravo!) Skal der da ikke længer levnes dem en Plet Jord i deres tyske Fædreland, saa snart de ville vie deres Liv til vor kjære Herre og Gud? (Levende Bifald. Meget godt!) Det er jo ikke blot Tilfældet med Jomfruerne, men ogsaa med Ynglingene. Vi kunne allesammen fortælle Historier nok om, hvorledes i Løbet af de sidste 14 Aar de bedste Kræfter blandt vore unge Folk ere blevne fordrevne til Udlandet, fordi de nu en Gang have valgt det Kald at blive Ordensfolk og ikke længer kunne finde en Plet Jord i Tyskland — saa maatte de jo drage bort! Og saa tale vi om, at man bør afværge Udvandring! (Munterhed). (Sluttes.)

*) Næmlig til Galeriet, hvor Damerne havde Plads.

*.) Kvinden bør være tavs i Kirken. (1. Kor. 14. 34.)

Et 1600-aarigt Martyrjubilæum.

Den 17. Septbr. Aar 286 efter Kristi Fødsel blev i Schweits en hel Mængde Soldater af den thebanske Legion henrettede tilligemed deres Anfører *Mauritius*, fordi de ikke vilde ofre til Afguderne. Kejser *Maximian* var saa forbitret over disse Legionsoldaters standhaftige Vægning, at han lod udgaa Befaling til de til Tyskland fremskudte Dele af samme Legion, at ogsaa de skulde ofre til Afguderne. Men disse vilde ligesaa lidt som *Mauritius* og hans Folk efterkomme det kejserlige Bud; med deres Vaabenbrødres Standhaftighed for Øje bekjendte de modigt deres kristne Tro og maatte da besegle denne Bekjendelse med Martyrdøden. I Rom døde saaledes for deres Kristentro *Kassius* og *Florentius* med deres Stalbrødre den 9. Oktober, i Køln *Gereon* med sine Stalbrødre den 10. Oktober og i Xanten *Viktor* med sine Stalbrødre ligeledes den 10. Oktober.

I Trier led Thebanerne Martyrdøden den 4. Oktbr. En halv Kohorte, 330 Mand, med deres Høvedsmand *Thyrus*, blev henrettet paa Campus Martius ved den nuværende Paulinuskirke. Samme Dag led den anden Halvdel af Kohorten under *Bonifacius* den samme Martyrdød paa den anden Side Broen. Det var paa det Sted, hvor senere St. Viktors Sognekirke byggedes, og hvorfra den hellige Biskop Hildulph lod 300 Martyrers Ben overføre til St. Maximin. Den næste Dag, den 5. Oktober, bleve følgende for deres Tros Skyld underkastede Tortur: *Palmatius*, Byens Borgmester, og syv Raadshefter, nemlig *Maxentius*, *Konstantius*, *Krescentius*, *Justinus*, *Leander*, *Alexander* og *Soter* samt desuden fire ansete Mænd, nemlig *Hormisdas*, *Papirius*, *Konstantius* og *Jovianus*. Den 6. Oktober bleve derefter mange af Byens Beboere, af alle Aldre og Kjøen, delagtige i Martyrkronen.

Til Ære for disse Martyrer vil der i Begyndelsen

af Oktober blive afholdt en Jubilæumsfest i *Trier*. Programmet for Festlighederne kan ventes med det første.

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 39).

Johny tændte Ild paa Blokhusets Ildsted, og herom satte Brødrene sig, for at varme sig og tørre de vaade Klæder. Rødder og spiselige Urter, som overalt i stor Mængde voxer paa Nyseeland, stillede deres Hunger, men tilsidst kunde de ikke længer modstaa Trætheden; de ophængte Korset, som Bill havde taget med sig, paa Hyttens Væg, knælede derpaa ned og forrettede deres korte Aftenbøn, lagde sig derefter i en Krog paa noget Hø og sov rolig ind under de hellige Engles Beskyttelse.

Det blev sent den følgende Morgen, inden Drengene vaagnede. En heftig Storm rystede Tagstolperne, og den nedstrømmende Regn dryppede paa mange Steder ind gennem det beskadigede Tag. Saasnart Vejret var blevet bedre, gik Brødrene over i Blokhuset paa den anden Side af Søen; men Forældrene vare der ikke. De stege da ned i Kløften, følgende Bækkens Løb og ofte vadende i Vandet, indtil de naaede Brændehuggerens Hytte; men heller ikke der fandtes noget Spor af Forældrene. Da var deres Mod nær ved at svigte, og kun med Vanskelighed lykkedes det Johny at opmuntre Brødrene; den Forsikring, at Forældrene snart kom, var der liden Sandsynlighed for. „Nej, Maorieerne har dræbt dem!“ jamrede Begge, og Johny græd med dem.

Hvad var der nu at gjøre? Brødrene besluttede foreløbig at blive i den skjulte Hytte, de indrettede den saa godt som muligt til Beboelse, og under Arbejdet glemte de noget af deres Kummer. Naar det ikke regnede, indsamlede de Forraad af de før nævnte spiselige

Urter, og fandt desuden Turo-Knolle og Kartofler. Bækken var ualmindelig rig paa Fisk, og det lykkedes snart den raske Johnny at fange nogle af dem. Saaledes gik Dagene. Forældrene kom imidlertid ikke; men heller ingen Maori viste sig i den afsides liggende Kløft. Da endelig Regntiden var forbi, droge Brødrene over i det bedste Blokhuis paa den anden Side af Søen, og fattede endelig efter langt Samraad den Beslutning, at en af dem skulde gaa til Papakana til Pater Servant, for hos ham at faa Oplysning om deres kjære Forældres Skæbne.

5. Uventet Efterretning.

Det var i Efteraaret 1860, at „Søililien“ gik til Ankers paa Aucklands Red. Maoriernes Oprør var ingenlunde forbi. Tværtimod, Øens første Høvding, Wiremu-Kingi, almindeligvis kaldet „Maorikongen“, havde sat sig i Spidsen for Bevægelsen og igjennem en Englænder, ved Navn Thomson, udstedt en formelig Krigserklæring mod den engelske Guvernør, og som indeholdt mangan drøj Sandhed.

Paa den Tid, da „Søililien“ viste sig ved Auckland, ventede man hver Dag Maoriernes Angreb paa denne By. Samtlige Stammer syd for Byen, omtrent 7000 vaabendygtige Mænd, holdt med Wiremu-Kingi, og ogsaa de nordlige Stammer, som hidtil havde forholdt sig rolige, vare ikke mere til at stole paa. Som man kan begribe, bleve Aucklands Beboere urolige, og der rejste sig allerede Stemmer, som forlangte Fredsslutning, og som aabenlyst tilstode, at de Indfødte vare blevne tirrede ved mange Uretfærdigheder. Men Guvernør Brown vilde ikke høre noget om Fred; først maatte Opstanden under alle Omstændigheder kues, og de engelske Vaabens Ære gjenoprettes, før man kunde nedlade sig til Underhandlinger med de vilde Mordbrændere. Der blev fra alle Sider hidkaldt Forstærkning, fra Australien, fra Indien, endogsaa nogle Afdelinger,

som havde tjent i Krimkrigen. Efterhaanden voxede Englændernes Styrke til henved 10,000 Mand. Men Maorierne vare nøje kjendte med alle Smuthuller i det bjærgrige Land, de lokkede Fjenden i Sumpe og i Skovens Tykning, trak sig tilbage for de større Afdelinger, for senere at falde over dem som Lynet i Bjærgkløfter og snevre Veje, og tilføjede paa denne Maade Englænderne betydelig Skade.

Vor gamle Ven Patrick O'Niel stod en Morgen paa Krigsskibets Dæk og saa tankefuld mod Nordvest, hvor hinsides de grønne Skove og de takkede blaa Bjerge Egnen ved Hokianga laa, i hvilken han faa Maaneder i Forvejen havde ført et saa lykkeligt Liv sammen med Hustru og Børn. Hvad var der blevet af dem? Vare de døde eller vansmægtede de i Maoriernes Fangenskab? Fordybet i disse Tanker, lagde den brave Irlænder ikke Mærke til en Baad, der fra Byens Side nærmede sig, før han blev vækket af sine Drømme ved Raabet: „Baad ahøi!“ Kort efter lagde Baaden til, og Guvernør Brown besteg „Søliliens“ Dæk. Foruden nogle Soldater, kom tilligemed Guvernøren ogsaa to lænkede Maorihøvdinge ombord. Irlænderen gjenkjendte strax i den ene af dem *Te-Waturu*, som han havde beværtet hin skjæbnesvangre Aften. Et forbauset Raab lød uvilkaarligt fra Patricks Læber, saa at Maorien vendte sig imod ham, og et Øjeblik syntes det næsten, som om den Vilde blev forskrækket. Hurtig betvang han dog sin Bevægelse og stod nu ligesaa stolt, som hans Led-sager, foran Guvernøren og Kaptejnen.

„De bringer os Krigsfanger, Hr. Guvernør,“ sagde Kaptejnen efter den første Hilsen.

„Krigsfanger — o ja, man skal idetmindste foreløbig behandle dem som Saadanne. Egentlig ere de Gisler, som frivilligt ere gaaede i Fælden.“

„Det er dog vel ikke de to Høvdinge, som kom med frit Lejde til Auckland?“

„Netop dem! — Har De noget at indvende, Hr.

Kaptejn, naar jeg finder for godt midlertidig at holde disse Fugle tilbage? Det er jo sandelig allerede nok, naar man ikke skyder disse Mordbrændere, som de fortjente det.“

Den ærlige Sømand satte et mørkt Ansigt op og sagde: „Ansvaret for denne Handling vil jeg overlade til Dem, Hr. Guvernør. Det er ikke min Sag at fælde Dom over den, men det gjør mig ondt, at maatte behandle disse to Fjender som Fanger paa Hendes Majestæts Skib.“

Dette Svar, som i Tydelighed ikke lod noget tilbage at ønske, forstemte øjensynlig Mr. Brown. Han afslog Kaptejns Indbydelse, at følge med ned i Kahytten, og lod sig strax ro tilbage til Byen.

Da Baaden stødte fra „Søllilien“, traadte Kaptejnen hen til de to Høvdinge og spurgte: „Forstaar en af eder engelsk?“

„Te-Vaturu har forstaaet, hvad Høvdingen paa dette Skib sagt til Manden, som har handlet troløst imød os“, svarede vor Bekjendt.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Slesvig. Ved en fornylig afholdt Pastoral-Konferents har Pastor *Becker* udtalt sig paa en ganske mærkelig Maade om *Kulturkampens Afslutning*. Erklæringen, som er holdt i en temmelig bombastisk Stil, er langt fra sympatetisk overfor Katholicismen, men fremhæver dog, at den katholske Kirke som Følge af Kulturkampen har vundet en forøget Magtstilling, at den i Kampen med Staten har bevaret sin Souverænitet paa Lovgivningens Omraade fuldstændig usvækket, at den har hævdet Bevidstheden om sin Magt saavel overfor sig selv som overfor Folkemasserne, og at den har

tildraget sig hele den protestantiske Verdens Beundring. Men naar han deraf tillige drager den Slutning, at den katholske Kirke nu vil benytte den vundne Sejr til at levere Protestantismen en afgjørende Kamp, og i denne navnlig vil anvende Jesuiterne — i den Forstand Protestanterne opfatte disse — som sit Angrebsvaaben, da beror dette paa et fuldstændigt Fejlsyn. Den katholske Kirke tænker paa intet mindre end at føre Krig ved Midler af den Art, som Kulturkampen har benyttet; den tilstræber kun *fuld Frihed for sig selv*. Naar dette Maal er naaet, kan den *fredelige Kappelstrid* begynde, og i denne vil da den Kirke tilsidst vinde Sejr, som paa Troens og den sande kristelige Kjærligheds Omraade yder det højeste og bedste. Thi det er hverken Disciplinens Styrke eller noget andet udvortes Mittel, der har skaffet den katholske Kirke Sejren i den haarde Kamp — saaledes som Pastor Becker fejlagtig mener — men først og fremmest *det katholske Folks faste Tro* paa Herrens Forjættelser og dets inderlige *Overbevisning* om Nødvendigheden af en *fri Kirke*. Men Pastorerne i Hertugdømmerne synes ikke at nære denne Tillid til Friheden; thi de ville ikke nogen „Løsning af Baandet imellem Kirke og Stat, da dette kun vilde have til Følge, at de protestantiske Lands-Kirker opløstes i en *Hob Sekter*“. Det sidste er en trist Tilstaaelse!

Rom. Den *franske Gesandt* ved Vatikanet har fra Statssekretariatet modtaget en Note, der gaar ud paa, at den hellige Fader paa Grund af Omstændighederne og de Meddelelser, han sidst har modtaget, *opsætter Afsendelsen af sin Gesandt til Peking*, idet han samtidig forbeholder den hellige Stol alle sine Rettigheder. I denne Note ser man et Udtryk for, at Paven, skjønt de Underhandlinger, der føres, kun have en foreløbig Karakter, dog vil forbeholde sig fuld Handlefrihed for sin fremtidige Optræden.

— De liberale Blade og Konsorter, for hvem den kristelige Religion er en sand Afsky, opløfte høje Ramaskrig over, at Regeringen har tilladt det gejstlige, internationale Institut *Propaganda fide* i Rom at købe Paladset *Mignatelli*, som ligger tæt ved Institutet. De beskyldte Regeringen for at have handlet mod Garantiloven, som forbyder at sælge urørligt Gods til de religiøse Korporationer; men de overse, at *Propaganda fide* udtrykkelig i Loven er *undtagen* herfra. Regeringen

har saa meget hellere indvilget i Salget, som den vel véd, at Propagandaen staar fjærn fra al Politik og udelukkende arbejder for sin betydningsfulde religiøse Opgave, ligesom den ogsaa véd, at det italienske Folk i sin Helhed ingenlunde deler de liberale Skraalers Religionshad.

Breslau. I denne By er der fornylig bleven afholdt en *Kongres af protestantiske Præster for indre Mission*, paa hvilken der har lydt stærke Klager over den protestantiske kirkelige Presses Slethed, Partiskhed og Mangel paa Evne til at varetage Kristendommens Interesser. I Modsætning hertil blev der henvist til den katolske Presse som et efterlignelsesværdigt Exempel. Man enedes om at forelægge denne Sag for et Møde af kristelige Bladredaktører og saaledes prøve paa at opnaa en Forbedring.

Rhinprovinsen og Westfalen. Det ved Byen *Stadtlohn* beliggende Valfartskapel, som fornylig var blevet pragtfuldt restaureret, er blevet opbrudt om Natten. og den hellige Jomfrus Billede tilligemed forskellige Prydelser og Votivsager bortført derfra. Dette Billede, som var udskaaet i Træ i gammel Stil og omgivet af et prægtigt Gevandt, var Maalet for mange Valfarter fra Omegnen, og det frække Rov har derfor vakt stor Sorg hos Befolkningen.

Karlsruhe. Paa et nylig afholdt Møde her viste der sig stærk Stemning for, til næste Aar at afholde det næste *store almindelige tyske Katholikmøde* (som i Aar var i Breslau) i denne By.

München. Bladet „*Donauzeitung*“ opfordrer den *bayerske Regering* til at tage Ordet for *Ordenernes Tilbagekaldelse*.

Tyrol. *Kardinal Melchers* opholder sig for Tiden for sin Sundheds Skyld i Trient. Skjønt den Villa, hvori Hs. Eminence bor, ligger højt oppe over Byen i en ren og frisk Bjærgluft, er det dog ikke lykkedes ham at faa Bugt med Feberen. Lægerne have tilraadt ham kraftige Spiser, men han vil ikke fravige sin vante simple Levemaade. Kardinalen agter efter Udløbet af indeværende Maaned at vende tilbage til Rom.

Ungarn. Søndag den 12. ds. var *Valfartsstedet Maria Radna* i Komitatet Arad i Ungarn Skuepladsen for en *frygtelig Katastrofe*. Da der om Morgenen Kl. 6 blev læst Fromesse i Klosterkirken, gik der Ild i Loftet

til et Sidealter, som var omgivet af brændende Voxkjerter, og samtidig gik der Ild i Klæderne paa en Kone. I samme Øjeblik skreg en: „Der er Ild i Kirken!“ hvorved der opstod en forfærdelig Panik i den tætfyldte Kirke. Under den Forvirring og Trængsel, som nu opstod, var det umuligt at redde sig igjennem Kirkedørene. Fra Galleriet sprang Folk under vilde Rædselsskrig ned paa den tæststuede Mængde nedenunder. Hvor mange der er kommet til Skade, kan endnu ikke nøjagtig angives; men deres Tal skal beløbe sig til flere Hundrede. Heller ikke har man nøjagtig kunnet oplyse, hvor mange der har sat Livet til. Sex Kvinder bleve klemte ihjel i den forfærdelige Trængsel. Det var et gruopvækkende Syn at se hele Kirkegulvet oversaaet med haardtsaarede, stønnende og jamrende Mennesker.

Nederlandene. Da Biskoppen af Haarlem fornylig en Søndag kom til Byen Alfen ved Rhinen for at indvie en nyopført katolsk Kirke, gjorde de *derboende Protestanter sig skyldige i forskellige beklagelige Excesser*. De nedrev de Faner og andre Prydelser, hvormed Katholikerne havde smykket deres Huse for at modtage Bispem, og da denne atter om Mandagen vilde forlade Byen, indtog den protestantiske Pøbel en saa truende Holdning, at Biskoppen maatte ledsages af Gendarmer for at undgaa personlig Overlast.

Lüttich. Fra den 26. til den 29. ds. vil der her blive afholdt et *socialt Katholik-Møde*, som vil beskæftige sig med Forbedring af Arbejdernes Kaar. Dette Møde vil særlig drøfte korporative Forenings-Sager og desuden tage sig af Forsikring mod Ulykkestilfælde, Syge-, Alderdoms- og Ligkasser, Indskrænkning af Kvinders og Børns Arbejde i Fabriker og Gruber, Søndagshvile o. desl.; desuden vil bl. a. Propagandaen for den katolske Presse atter blive taget under Overvejelse. Man venter sig stor Betydning af Mødet, fordi det bliver afholdt kort før Kamrets Samling.

— Til det *socialt Katholik-Møde* i Lüttich tilstodes der Deltagerne Kjørsel for halv Pris paa alle belgiske Statsbaner. Førerne af det tyske Centrumsparti vare indbudte af Lokalkomiteen. Logi for Deltagerne er blevet arrangeret af Lokalkomiteen. Fra tysk Side deltog bl. a. d'Hrr. Friherre *Felix von Loë* og Advokat *Bachem* fra Køln; ogsaa flere Deputerede have del-

taget. Fra Holland blev som Taler anmeldt den Deputerede *Schaepmann*.

1500 Katholiker vare tilstede ved Aabningsmødet. Af Biskopper bemærkedes Msgr. *Doutreloux* af Lüttich, *Duroussaux* af Tournay, *van den Brande de Reeth* af Mecheln, *Korum* af Trier og *Koppes* af Luxemburg samt flere andre Prælater, blandt hvilke den apostoliske Præfekt for Danmark, Msgr. *von Euch*, Vicerektoren for Løwener Universitetet, Msgr. *Cartueuwels* og Benediktionerabbed *Wolter* fra Maredsous.

Paris. En Depesche fra den apostoliske Vikar i Tonkin melder fra Honkong den 9. ds.: „I Tanhoa blev der i Avgust myrdet 700 indfødte katholske Kristne og 30 Landsbyer nedbrændte; 9000 katholske Kristne ere prisgivne til Hungersdøden.“

Rusland Som Exempel paa, hvorledes man i Rusland optræder overfor den katholske Kirke, kunne vi anføre følgende: I Gouvernementet Grader i Lithauen ere to katholske Sogne blevne ophævede og deres Sognekirker omdannede til skismatiske Kirker, fordi Sognepræsterne formentlig havde fuldbyrdet kirkelige Handlinger overfor Unerede. For faa Dage siden blev ligeledes Sognekirkerne i Granna og Siedzianovo lukkede og forseglede af Øvrigheden; det første Sogn tæller 1200, det andet over 1500 Sjæle. Begge Kirkers Præster ere blevne deporterede til det Indre af Rusland, og tre Præster i Nabosognene har man indesluttet i Klosteret i Grodno, fordi de ligeledes havde gjort sig skyldige i den frygtelige Forbrydelse at uddele de hellige Sakramenter til Unerede. Selv Nøddaaben og den sidste Olje tillades det ikke katholske Gejstlige at uddele til de Unerede, saafremt de ikke i Forvejen have indhentet de administrative Øvrigheders Tilladelse dertil (!). Bliver en katholsk Gejstlig beskyldt for at have uddelt Sakramenterne til en Uneret — uanset om Beskyldningen er sand eller ikke — tilfalde de paagjældende Kirker uden videre Skismatikerne, og den Gejstlige selv maa vandre til Siberien.

Berlin. En ungarsk (katholsk) Sangerinde, *Eugenie Erdösy*, har for nylig taget sig selv af Dage. Den katholske Gejstlighed afslog selvfølgelig at give hende en kirkelig Begravelse; men den protestantiske Pastor *Alt* ved Berliner Charité var ikke alene strax villig til at yde hende kristelig Jordfæstelse, men holdt endog en saa *rosende* Ligtale, i hvilken han sendte den Ulykke-

lige ind i Himlen, at den protestantiske „Kreuzzeitung“ har rettet en alvorlig Indsigelse imod denne Skandale og paakaldt de kirkelige Autoriteters Indskriden for at hindre Gjentagelsestilfælde. Følgen af Pastor Alts Reklame for Selvmord har været, at to andre Skuespillerinder have gjort Forsøg paa Selvmord for at faa en lignende „hæderlig Omtale“. De liberale Blade forherligede først den ulykkelige Ungareriinde i høje Toner, men have senere nedstemt Tonen og bekjende nu aabenbart, at den katholske Gejstlighed ved sin Vægring har baaret sig rigtig ad, da „Selvmord kan være smittende, naar der gjøres for meget Væsen af det.“

Forøvrigt har den kirkelige Myndighed i Berlin *afskediget* Pastor Alt (fra 1. Okt. at regne) i Anledning af denne hans skandaløse Ligtale over den katholske Selvmorderske. —

Kirkelig Kalender.

Søndagen d. 3. Oktober. 16. Søndag efter Pintse. Rosenkransfest*). — **4. M.** Frants af Assisi, Bekj. og Ordensstifter. — **5. Ti.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **6. Ø.** Bruno, Bekj. og Ordensstifter (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **7. To.** Votivofficium af det allerhelligste Sakrament. — **8. F.** Birgitta, Enke og Ordensstifterinde. — **9. L.** Dionysius og Lidelsesfæller, Mart.

Søndagen d. 10. Oktober. 17. Søndag efter Pintse.

*) I Oktober Maaned bedes Rosenkransen og det Lauret. Litani, efter den h. Faders Mening, paa Hverdagene efter Skolemessen og om Søndagen under Aftenandagten.

Mødreforeningen. Tirsdagen d. 5. Oktbr. Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Mødreforeningen i Sct. Ansgars Kirke.

Unio. Søndagen den 3. Oktober aabnes Vintersæsonen. Møde hver Søndag i Lokalet, Hotel Union, Hjørnet af Sct. Annæ Plads og Toldbodgade.

Devotionaliehandelen. Overordentlig smukke og kunstnerisk udførte *Düsseldorfer-Billeder* (store og smaa) ere nu ankomne. Flere egne sig især til at indrammes og afgive saaledes en værdig Pryd for ethvert kristeligt Hjemms Vægge.

Sadelmager og Tapetserer.

Undertegnede anbefaler sig med Alt til Faget henhørende. Møbler og Madratser omstoppes og betrækkes. Broderier monteres og Tæpper lægges. Alt besørges elegant udført og til billige Priser.

R. Kuboth,
Ny Kronprinsessegade 4,
1ste Sal o. G.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o. 41.

Søndagen den 10. Oktober.

1886.

Indhold. Vor Frue af Einsiedeln. De gejstlige Ordeners Tilbagekaldelse. Elsker eders Fjender. Efterretninger: Pest.

Vor Frue af Einsiedeln.

Motto: „Dersom nu Paakaldelsen af den saligste Jomfru Maria ogsaa kun var spildt Ulejlighed, tror Du da ikke, at Katholikerne for lang Tid siden havde ophørt dermed?“
Alban Stolz.

Jeg har aldrig haft nogen Forkjærlighed for *Schweiz*; de Maaneder, jeg om Sommeren tilbringer i dette lille Land, synes mig lige saa kjedelige og drøje, som om jeg var forvist til en Udørk og ikke til Evropas skjønneste Plet. Jeg finder intet Behag i Schweizernes Omgang, og at skulle betragte de skjønne Udsigter i Selskab med en hel Touristskare, gjør mig paa Forhaand kjed af dem. Desuden har jeg den Fejl, at finde den norske Natur lige saa imponerende som den schweiziske, og et smilende dansk Land langt smukkere end et do. ved Genf eller Zürich. Jeg var altsaa bleven, hvad man kalder, noget blaseret med Hensyn til Schweiz og længtes blot tilbage til Italien igjen. Da der for

Tiden imidlertid baade raser Kolera og Jordskjælv dernede, fandt jeg, der kunde være særdeles god Grund til at forsikre mit Liv før Afrejsen, og besluttede derfor at gjøre en Valfart til *Einsiedeln* og anbefale mig til den hellige Jomfrus Varetægt. Vel er jeg nemlig fuldstændig overbevist om, at Gud og de Hellige ere med os overalt og til alle Tider; men paa de Steder, hvor der gennem Aarhundreder har fundet Bønhørelser Sted, og hvorhen Tusinder af fromme Sjæle have valfartet med alle deres Sorger og Bekymringer, dér er det dog en særegen Trøst at bede, dér synes den h. Gudsmoder særlig at høre sine Børns Klager; paa Valfartssteder staar man ligesom mere i direkte Forbindelse med Himlen.

Og nu, da jeg har været i *Einsiedeln* er det gaaet mig ligesom den, der drikker af *Fontana di Trevi* i Rom, jeg har drukket Længselen ind og vil bestandig længes efter den lille Schweizerby, der bærer det poetiske Navn *Notre Dame des Ermites*.

*

*

*

Omtrent to Timer fra Zürich ligger *Einsiedeln*; en Bjærgbane fører Pilegrimmen did fra *Wadensweil*, medens de, der komme fra Italien, gjøre bedre i at benytte de prægtige Postdiligencer, der bringe dem i fire Timer fra Brunnen til *Einsiedeln*. Er man først kommet derhen, kan man uden Frygt tage ind i et af de mangfoldige Hoteller og Gjæstgivergaarde, som findes der, man er sikker paa overalt at finde god, opmærksom og reel Behandling. Der findes over 100 saadanne Huse i *Einsiedeln*, de fleste ere meget rummelige og dog ere de næsten altid optagne; man vil kunne forstaa det, naar man hører, at over 150,000 Pilegrimme aarlig valfarte derhen. Lad os sætte vor Bagage fra os og lægge Beslag paa et Værelse i Hotel *Pfauen*, før en ny Skare Pilegrimme ankomme, og saa vandre ud i den lille By, lad os benytte hvert Øjeblik, thi her

er hvert Minut kostbart, det tæller for Evigheden. Klosteret optager den bedste Plads i Byen, som skylder det sin Oprindelse og Velstand. Det ligger paa en Skraaning og tager sig overordentlig imponerende ud med sine tvende Taarne og sin smukke, i italiensk Stil holdte, Façade. Kirken ligger ikke frit, men gaar paa begge Sider i Et med Klosteret, en kolossal Bygning med en uendelig Række Vinduer. For at komme op til Klosteret maa vi overskride den store skraanende Klosterplads, og standse ved den berømte „*Muttergottesbrunnen*“, for efter gammel Pilegrimsskik at drikke af hvert af de fjorten Rør, af hvilke Vandet springer ud. Vi stige op ad Stentrappen og kaste i Forbigaaende et Blik paa de tvende overbyggede Kolonnader, en paa hver Side af Trappen; i gamle Dage uddeltes her gratis Lægemidler af de kyndige Klosterbrødre. Gjennem en af Sidedørene — den store Dør aabnes kun ved højtidelige Anledninger — træder man ind i Kirken, der gemmer det berømte Madonnabillede, til hvilket de Troende i over et Aartusind have valfartet, og hvor de altid have fundet Bønhørelse. Omtrent tyve Meter fra Indgangen er der inde i Kirken bygget et lille fritstaaende Kapel af sort Marmor, ligesom „*Volto santo*“ i Lucca eller „*Portiuncula*“ i Assisi; det er en hel lille Kirke, der, det maa tilstaas, øver mer Tiltrækningskraft paa de Besøgende end hele den dejlige, pragtfulde Kirkes øvrige Skatte tilsammen. Thi i Kapellet straaler i overjordisk Glans den kostbare, ærværdige Statue af Guds hellige, jomfruelige Moder. Man synes jo tit at burde undskylde eller forklare, at man gribes og røres af Et eller Andet, ved at opregne de Atheister og Skeptikere, som have følt det Samme. Jeg skynder mig derfor at fortælle, at *Gøthe* i „*Aus meinem Leben*“ forsikrer, at det Indtryk, som det sorte Kapel gjør paa den Besøgende, er aldeles overvældende og gribende. Ja, gribende, storartet er Indtrykket! Man staar selv i Halvmørke, Lamperne, der

oplyse Kapellet, ere anbragte saaledes, at deres Skin falder paa Gudsmoderens Billede, saa et herligt Straalehav omgiver det; her er det i Sandhed Himmeldronningen, der med Guldkrone paa Hovedet og det guddommelige Jesusbarn paa Armen, sender Velsignelse fra Gud af over sine bedende Børn. Her er det, at Pilegrimmen atter og atter vender tilbage, her kan man ikke løsrive sig, det er, som om man allerede staar ved Himmelens Port og ser Gud og vor elskede Moder, der vinker ad den trætte Vandrers.

Fra dette Kapel gaa vi videre op i Kirken, standse ved hvert af de talrige Altre, hvor store Helgener ligge begravede, for at ære disse ærværdige Relikvier og for at beundre de smukke Alterbilleder og Gravmonumenter, der smykke de forskellige Kapeller. Her er Rosenkranskapellet; her et Kapel, indviet til den hellige Anna, hvor de fleste Brudevielser foretages, Klosteret er nemlig Sognekirke for en udstrakt Menighed; her St. Meinrads Kapel, indviet til Ætlingen af den gamle Hohenzollerske Slægt, der i Aaret 861 flygtede fra Verdens Tummel ind i den vilde Skov og førte et Eneboerliv under Bjærget Etsel. Her byggede han den første Celle og holdt daglig sin Bøn foran det ærværdige Mariabillede, vi lige have dvælet ved, og som har givet Klosteret Navn. Lokket af Havesyge ihjelsloge to Røvere den fromme Eremit, da de troede, at han havde gjemt Skatte i sin Celle. De haabede, at deres Ugjerning skulde forblive skjult; men ifølge Legenden kredsede tvende Ravn med hæse Skrig overalt omkring dem, hvor de saa gik hen, og de bleve saaledes forfulgte lige til Zürich, hvor Retfærdighedens straffende Arm naaede dem. I Aaret 958 grundede den fromme Domprovst *Eberhard* Klosteret paa det Sted, hvor Meinrads Celle havde staaet; han selv blev den første Abbed, og Munkene levede efter den h. Benedikts Regel. Biskoppen af Constanz lovede at indvie Kirken og begav sig derhen med et talrigt Følge af Prælater

og Gejstlige. Fra andre Byer havde ogsaa flere Bisper indfundet sig, og de utallige Troende, der vare samlede, ventede med hellig Længsel, at Kirken næste Dag skulde indvies til Guds Tjeneste. Det var Natten til den 14. September, Bispen af Constanz var gaaet ned i Kirken for at bede; da hørte han pludselig en himmelsk Musik, og medens han sank paa Knæ i Henrykkelse, saa han Frelseren, som selv stod for Alteret og indviede dette, medens en Skare Engle afsang de Salmer, som Kirken bruger ved Indvielsen. Næste Dag meddelte Biskoppen de andre gejstlige Herrer det Syn, han havde haft om Natten, og først paa deres indtrængende Bønner turde han begynde at foretage Konsekrationen af Kapellet. Men næppe havde han begyndt, før en Stemme fra Oven raabte: „Hold op, o Broder; thi dette Kapel er allerede viet til Gud!“ Sagen blev indmeldt til Rom, der, efter nøje at have prøvet Alt, afgav den Erklæring, at Kirken kunde betragtes som indviet, og at en ny Konsekration derfor ikke turde foretages. Siden den Tid fejres altid den saakaldte Englefest, „*Engelweihe*“, den 14. September. Det er Klosterets store Fest, som hver Gang samler Tusinder af fromme Pilegrimme, der komme for at bede i det Guds Hus, som Han selv har indviet til sin Bolig.

Men vi ere over at dvæle ved de gamle Minder komme helt fra vor Beskrivelse af Kirken; lad os gaa videre. Øverst oppe til Venstre findes den saakaldte Skriftekirke, indviet til den hellige Magdalena. Den er lav og mørk, men temmelig rummelig, og indeholder ikke mindre end 28 Skriftestole, hvor der høres Skriftemaal i alle Verdens Tungemaal. Loftet og Kuppelen i Koret ere smykkede med gode Malerier, der naturligvis staa i Tankeforbindelse med Kirkens specielle Øjemed. Og i Sandhed, det stemmer til Alvor og Bodfærdighed, naar man betragter det gribende Billede over Alteret, hvor den forlorne Søn fremstammer de

angerfulde Ord: „Fader, jeg har syndet mod Himlen og for Dig.“

Over Hovedalteret er der et Billede af Mariæ Kroning, dér ligesom paa de fleste Billeder i Kirken behandles jo Episoder af den h. Jomfrus Liv. Højalteret er af Marmor, smykket med et ualmindelig smukt Hautrelief i Bronze, udført af Italieneren Pozzi, det forestiller Nadverens Indstiftelse. De tre Kupler ere bedækkede med vakre Freskomalerier og rig forgyldt Gipsornamentik. Midt i den treskibede Kirke hænger en monumental Lysekroner af moderne Arbejde, den er en Gave fra Napoleon den Tredie, der ofte besøgte Klosteret, og som her havde modtaget Bodens h. Sakramente for første Gang, da han som Barn var her med Dronning Hortense. Et Ord af denne fromme Kvinde findes indfattet i Emalie paa det midterste af de Baand, der omslutte Kronen. Der staar: „Jeg ønsker at sætte mig og mine Børn under den saligste Jomfrus Beskyttelse.“ Mosaikgulvet i Kirken fortjener ogsaa at omtales, det blev lagt til Tusindaarsfesten i 1861 og udviser meget vakre Ornamentter; det store smagfulde Jærngitter, som skiller Koret fra den øvrige Kirke, tiltrækker sig ogsaa Opmærksomheden, det er et Arbejde af en Klosterbroder, og anses for noget af det mest fuldendte, som Smedekunsten har frembragt. Det er dog ikke alene paa dette Felt, at Stiftelsen har haft dygtige Mænd at opvise, der findes vel ikke en Gren af Kunst og Videnskab, som ikke er bleven dyrket af Munkene, og Einsiedels Annaler gjemme Navnene paa mangen Banebryder. Malere, Billedhuggere, Naturforskere, Læger, Lærde og Filosofer have i Tidernes Løb kastet Glans over Stiftet, og Fyrstabbederne have altid været bekendte for, at de opelskede Kunst og Videnskab.

Indgangen til Klosteret fra Kirken findes øverst oppe til højre; her tager „Pater Guckenmeister“ imod de Fremmede, der ønske Et eller Andet, og lige ved

Siden af indvier en anden Munk tre Gange om Dagen de Rosenkrånse og Medailler, som Pilegrimmene medtage til Erindring om Einsiedeln.

Vi ere naaede tilbage til det sorte Kapel; her forrette vi vor Afskedsbøn, og tænde et Lys til den h. Gudsmoders Ære, for at dets Flamme lig en stille Bøn maa stige op til hende i Himlen, længe efter at vi atter ere ude i Verdens Tummel.

For de stakkels Kvinder er der nu ikke ret meget mere at se i Klosteret, de kunne ikke trænge indenfor de tykke Mure; Ordet *Clausura* kjender ingen Undtagelser. Herrerne bese derimod hele Klosteret, fulgte af en venlig Munk, og komme tilbage fulde af Beundring over dets fortrinlige Ordning. Der findes store Økonomi-bygninger, et berømt Stutteri, alle Slags Værksteder, rummelige Avlshuse med Stalde, store Frugthaver og Forraadshuse. Desuden i Klosterets Indre de 60 Konventualers Celler, Fyrstabbedens Værelser, et Præsteseminar, en højere og lavere Drengeskole, det berømte Bibliothek med kostbare Manuskripter og Antiquiteter, skjønne naturhistoriske og fysiologiske Samlinger. — Vort sidste Besøg gjælder den saakaldte Fyrstesal, hvor mange nulevende og afdøde Paver, Kejsere og Fyrster træde os imøde i legemsstore Malerier. Her findes Kejser Wilhelms, Kejser Frants Josefs med Gemalindes, Napoleon den Tredies og Kejserinde Eugénies, Pius den Niendes, Leo den Trettendes Maleri; desuden nogle højst interessante Malerier, som Fyrst Anton af Sigmaringen har foræret Stiftet. De forestille Episoder af den hellige Meinrads Liv, men de fremstillede Personer, der omgive den Hellige, ere alle Portraiter af den hohenzoller-sigmaringiske Slægt.

Vor Fører bringer os tilbage til Udgangen, men ved Trappens nederste Trin vende vi os om og betragte endnu en Gang det skjønne Stift, Schweizets stolteste og rigeste Kloster. Det staar der med sine tykke Mure og gemmer en Verden af Erfaringer, et Aar-

tusindes Minder! Fem Gange brændte det og opstod hver Gang større og prægtigere af Asken. Zwingli ivrede derinde fra Prædikestolen (1516—1519) mod den hellige Jomfru, og se, hun smiler endnu stadig naaderig til den uoverskuelige Skare af Troende, der holde Vagt ved hendes Helligdom. Revolutionstiden forjagede Munkene derfra, men de ere vendte endnu talrigere tilbage.

Fra Kirken høre vi endnu Klengen af det vidunderlige *Salve Regina*, der hver Dag synges efter Vesper af Munkene i Naadeskapellet. *Salve Regina, mater misericordiæ*. Ja, hil dig Dronning, Du vort Haab; bed for os til din guddommelige Søn; lad os snart synges *Te Deum* i Sct. Knuds Kirke og giv Nidaros tilbage til Sct. Olaf!

Fr.—g.

De gejstlige Ordeners Tilbagekaldelse.

(Sluttet.)

Ja, mine Herrer, vi ville undgaa Udvandring, og Fruer og Jomfruer bør særlig opsende Bønner om, at deres Ægtefællers og deres Sønners og deres Brødres Arbejde netop maa vorde velsignet i dette Punkt. Jeg kunde rette endnu et Spørgsmaal, det skulde være til *Studenterne*, om ogsaa de ønske vore Ordeners Tilbagekaldelse (Levende Raab: Ja!) .Staar det endnu levende for eder, at det er en Jesuit, der har lagt Grunden til eders Samfund? (Ja, ja!) Det var en Missionær og en Jesuit, der grundlagde det første katholske Studentersamfund i München, Ænania! (Bravo!) I Sandhed det er Ungdommen, der skal optage en saadan Tanke som et *helligt Ideal*, og vi kunne jo ikke forud vide, om der vil blive arbejdet paa dette Spørgsmaal med

Jernbane- og Telegrafhastighed, eller om der skal gaa. Aar hen, inden vore helligste Fordringer blive opfyldte. Men de, der nu staa for Tur til at træde ind i det offentlige Liv, blandt dem vil dog vistnok findes mangen En, i hvis Lod det vil falde engang med Tiden, at faa et vægtigt Ord at sige paa højere og allerhøjeste Steder — de skulle optage dette Ideal, og de skulle gjøre sig selv det hellige Løfte, at de ville sætte deres Liv ind paa, at Ordenerne maa blive givne til vort Tyskland, til vort kjære tyske Land (Stormende Bifald.) Det lader til, at vi alle ere enige om denne Sag (Ja vel!). Saa kunne vi jo sige det alle paa en Gang (Almindeligt Raab: Ja!) Der er dog rigtignok én Vanskelighed derved, mine kjære Herrer, hvem skulle vi i Grunden sige det til? (Munterhed. Pavse. „Til Hs. Excellence Windthorst!“ Stor Munterhed. Stormende Bifalds og Hurra-raab.) Men, mine Herrer, vilde det ikke være en Fornærmelse? (Munterhed) Tror De maaske, at han ikke véd det i Forvejen? Tror De, han er den eneste i Israel, der ikke har hørt noget derom? (Stor Munterhed.) Ja, det vilde jo rigtignok være at give Bagerbørn Hvedebrød, hvis man vilde sige til en Windthorst, at Ordenerne bør vende tilbage. Men, mine Herrer, der er dog En, som véd meget mere end selv Windthorst, og det er den gode Gud — alligevel maa vi jo dog sige ham, hvad vi ville (Meget godt. Bravo!), og først naar vi ret inderlig sige ham det, gjør han det og giver os det. (Bravo!) Derfor ville vi altsaa sige Windthorst det, men ikke fordi vi mene, at Hs. Excellence ikke kjender noget til den Sag, thi vi vide jo alle ret vel, at han véd det bedre end nogen af os, og at han er gennemtrængt af den Tanke, at Ordenerne maa tilbage til vort tyske Fædreland. (Stor Munterhed og Bifald.) Ellers kunde han maaske falde paa at tænke som saa: I fortjene ikke, at man skjænker eder slige Gaver og sætter saadanne Kræfter ind for eder, naar I ikke engang ville bede om det. (Meget godt!)

Derfor, mine ærede Herrer og Damer, have vi udtalt os om denne Sag i hans Nærværelse, og vi overgiver den til ham som en hellig Arv, som et Testamente, han skal gjemme for os og bære hen til det Sted, hvor han med sin vældige Kraft forstaar at tilkæmpe sig slige store Sager — (Bravo! og stormende Bifald), og Gud være med ham, at han maa opleve det. (Levende Bravo. Stormende Hurraraab.)

Nu, mine Herrer, kunde jeg ønske at stige et Trin højere op endnu. De kan være overbevist om, at hvad der lyder paa en katholsk Generalforsamling trænger frem til Tronen. (Bravo!) Hvad vi sige, det bæres af en saa hellig Alvor, er saa hel og fuld Sandhed, er saa fuldstændigt talt i hele det katholske tyske Folks Navn, at slige Røster ikke kunne henvejres uhørt selv ved Tronens Trin. (Meget godt! Bravo!). *Cæsarem appello*, sagde fordem Apostelen Pavlus, og Landshøvdingen svarede: *Cæsarem appellasti, ad Cæsarem ibis* (Bravo!)*) Vi appellere til alle vore elskede tyske Fyrsters Troner: Maatte vore Ord blot naa til dem! O! derom hersker ingen Tvivl: Folkets Kjærlighed er ham dog dyrebarere end alt andet. Fra hvilket Land, det være sig større eller mindre, i Tysklands Rige vi end ere, *det* kunne vi alle sige om vore Fyrster: Folkets Kjærlighed er deres Stolthed og Lykke (Levende Bravo!). Vi nedlægge dette Anliggende for deres Troner, ikke som Tumultuanter — vi støje ikke, vi true ikke med Revolution og Oprør — (Bravo!) *nej, vi ville vedblive at være de trofasteste af alle trofaste, og vi ville vedblive at være trofaste, selv om der ingen andre trofaste fandtes end vi.* (Stormende Bravo.) Men, mine Herrer, som katholsk Generalforsamling ville vi i det Øjeblik, da vi staa ved Begyndelsen til slige store Begivenheder, og hvor vi dog alle føle, at vi atter ville faa Lov til at leve i vort

*) Jeg appellerer til Kejseren — Du har appelleret til Kejseren og skal komme til ham.

tyske Fædreland, løfte vore Hænder op mod Tronerne for at bede — ikke om Naade, men om vor hellige, umistelige Ret (Stormende Bravo.), for at bede om Jesu Kristi Ret, for at bede om vor hellige katholske Kirkes Ret. Og, mine Herrer, til denne Bøn ville vi føje en Borgen for, at vi i Forening med vore Ordener holde os i Stand til ligeoverfor Tidens tunge Farer at udrette Ting, som ingen anden Magt paa Jorden er i Stand til at udrette. Højere end nogen som helst verdslig Lovgivning, højere end det bedst indøvede Politis Magt, højere end al Verdens Statskløgt staar Jesu Kristi Lære (Bravo!), og overalt hvor blot den faar Lov til at komme til at give sig Udslag, dér fremspringer der Lykke og Velsignelse deraf.

Derfor, mine Herrer, *lad os bede og arbejde for, at vore elskede, fra Kirken uadskillelige Ordener maa vende tilbage til vort elskede tyske Fædreland* (Stormende og længe vedvarende Bifald). — —

*

*

*

Skjønt Tiden var langt fremskreden, mente Hs. Excellence *Windthorst* dog at burde tilføje nogle Ord, siden den foregaaende Taler havde henvendt sig direkte til ham. Han modtoges af en Bifaldsstorm og Jubel, der knapt tillod ham at komme til Ord, og udtalte bl. a.:

Jeg har den Opfattelse at ingen Lov under hele Kulturkampen har grebet saa tungt og saarende ind i vore Forhold som Lovene om Ordenerne, og det er endvidere min Overbevisning, at ingen Forholdsregel har haft saa betænkelige Følger som denne. Der kan næppe være nogen Tvivl om, at *alle de mange sørgelige Farer, der have optaarnet sig paa det sociale Omraade, ene og alene skyldes den Omstændighed, at man har berøvet Folket de gejstlige Ordener og derved løsnet og røkket de Støtter og Hængsler, der holdt Folket sammen.* Vore Talsmænd paa Thinge have bekæmpet Regeringens Forslag med Mod og Energi; men deres advarende Stemme har været en Røst i Ørkenen. Vi have aldrig forsømt

nogen Lejlighed til at fordre vore Ordeners Tilbagekaldelse, og navnlig have vi under Behandlingen af Socialistloven hævdet Nødvendigheden heraf. Jeg har engang sagt: *Giv os blot vore Ordener tilbage, saa behøve vi ingen Socialistlove; vi skulle saa nok klare det hele* (Levende Bifald). Den samme Tanke har den ærede sidste Taler udtalt, og jeg føler mig overbevist om, at det vil høres vide om paa alle de Steder, han hentydede til, hvad han her har udtalt saa levende, saa smukt og saa træffende. Jeg kan kun beklage, at denne fortræffelige Tale ikke er bleven hørt i alle Tysklands lovgivende Forsamlinger, ja langt ude over Tysklands Grænser, i Frankrig, thi ogsaa der raser Ødelæggelsens Vederstyggelighed. Jeg vil benytte dette Øjeblik til at erklære, at vi ikke ville høre op med at forlange Ordenernes Tilbagekaldelse, og det *alle Ordenernes, ogsaa Jesuiternes* (Stormende Bravo.) Paa dette Punkt maa Status quo fuldt og helt gjenoprettes; *denne Fordring ville vi under ingen Omstændigheder lade falde*. Dog vilde det være formasteligt paa Forhaand at sige noget om, hvorledes denne Fordring skal gjøres gjældende. Vi vide meget godt, hvor Hindringerne ligge; at fjærne dem staar ikke i noget enkelt Menneskes Magt. Imidlertid tror jeg, at vi dog med Sikkerhed tør antage, at de Forhandlinger, der for Tiden finde Sted imellem Rom og Berlin, ogsaa ville fæste Blikket paa denne Sag, og jeg for min Del nærer det Haab, at disse Forhandlinger ikke ville være forgjæves. (Bravo!) Skulde de ikke være endte, naar vi komme til Berlin, ville de første Andragender, der stilles, gaa ud paa at faa Ordenslovene ophævede. (Stormende Bifald.) Men jeg beder alle Mænd, som her ere til Stede, at de i deres Hjem ville vise den samme levende Begejstring for denne Sag, som de have lagt for Dagen her. Lad dem sige overalt, at en Generalforsamling af katholske Mænd har rejst denne Fordring, og lad dem saa støtte den i deres Hjemstavn. Og naar vi atter samles paa Valg-

dagen, saa sig til enhver, De vil give Deres Stemme, at han først skal erklære, at han vil stemme for Ordernes Tilbagekaldelse. (Levende Bravo!) Og hvor vi ikke have Flertallet, der skulle vi kun stemme paa den Mand, som erklærer, at han ikke vil modarbejde os. Se det er blot nogle simple praktiske Vink. Deres Begejstring har jeg hverken villet forøge eller formindske. Jeg slutter med at sige: Hold Begejstringen vedlige, handl efter den og lad os ikke i Stikken, naar vi gaa frem. (Vedholdende, levende Bifald.)

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 40).

„Nuvel,“ sagde Kaptejnen, „saa har du ogsaa forstaaet, at jeg, og, som jeg tænker, enhver ærlig Englænder, fordømmer denne List, eller, for at bruge det rette Ord, denne Troløshed, — sig det til din Ledsager! Lænkerne vil jeg tage af eder, naar I ville love mig, ikke at forlade Skibet.“

„Tror dette Skibs Høvding, at vi anse os for bundne ved vort Ord, efter at Pahekaerne have brudt deres?“

„Hvorledes? — skal Hedningen haane os Kristne? Jeg tror, at I ligesom ethvert ærligt Menneske ville holde eders Ord; tag saa Lænkerne af dem.“

Te-Vaturu rakte sine Arme til Overbaadsmanden, som tog Haandjærnene af dem; han takkede Kaptejnen og sagde: „Maorierne ville vise Pahekaerne, at man ikke forgjæves stoler paa deres Ord; for nu lover jeg, at vi ikke skulle flygte.“

Kaptejnen gik ned i sin Kahyt, efter at have givet Kvartermesteren nogle Anvisninger angaaende Fangerne. Den sidste kaldte paa Patrik O’Niel og befalede ham at give Maorierne noget Mad; thi Ir-

lænderen var ogsaa Stewart eller Opvarter ombord, da de faa Saarede, han havde at pleje, levnede ham Tid nok dertil.

„Meget vel,“ svarede Patrik, „dog vilde jeg med Eders Tilladelse gjerne rette et Spørgsmaal til denne Høvding. I vide Alle, at jeg sidst i Februar ved Maoriernes Overfald mistede Hus og Hjem, Kone og Børn, og jeg tror, at denne Mand kan sige mig noget nærmere desangaaende. Du er jo Te-Vaturu, som var min Gjæst hin Aften?“

„Det er mig, Paheka, som advarede Dig og opfordrede Dig til Flugt.“

„Det gjorde Du; men det var for sent. Ikke en Time efter at Du havde forladt os, overfaldt Mordbrænderne os. Og jeg tror, det var dine Skarer, Maori.“

„Det var mine Skarer“, sagde Te-Waturu rolig og rettede Blikket prøvende paa Irlænderen. Han saa, at Blodet steg Patrik O’Niel til Hovedet, og at denne med Vrede vilde tilkaste ham haarde Ord, medens Matroserne trængte sig omkring dem og allerede aabenlyst toge Parti mod Maorien.

„Det er ogsaa en af Mordbrænderne,“ sagde en gammel Sømand, og en Anden mente: „Man skulde hænge den Karl paa den store Raa!“

Te-Waturu fortrak ikke en Mine ved de Omkringstaaendes Ord; han saa paa Irlænderen, som øjensynlig søgte at blive Herre over sig selv, og gjentog atter i en rolig Tone: „Det var mine Skarer!“ haanligt tilføjende: „Elsk nu din Fjende!“ Disse Ord oprørte først rigtig Matroserne. De vare nær ved fra Skjældsord at gaa over til Haandgribeligheder. Men Irlænderen viste dem tilbage og paabød Ro. Derefter sagde han: „Jeg takker Dig, Te-Waturu, at Du minder mig om min Kristenpligt! „Elsker Eders Fjender,“ har Herren sagt, hans Bud har allerede en Gang før været svært for mig, maaske sværere end i Dag, men ved Tanken om.

ham, som paa Korset tilgav sine Mordere og bad for dem. vil jeg prøve, om det vil lykkes mig ved hans Naade at tilgive Dig!“

Matroserne hørte med Forbavselse paa dette ædle Sprog; men Maorien, som havde ventet et ganske andet Svar, vidste i Øjeblikket ikke, hvad han skulde sige. Saa traadte han frem, greb Irlænderens Haand og sagde med lysende Øjne: „Tak, Paheka, tilgiv mig! — Hvis alle de Hvide vare som Du, saa vilde Maorierne og Pahekaerne snart være et Folk af Brødre! Vort Land vilde være eders Land, og eders Tro vor Tro! — Men hør mig nu! Det var rigtignok mine Skarer, som afbrændte dit Hus; men de gjorde det imod min Befaling. Jeg kom desværre for sent til at hindre det, men dog ikke for sent til at frelse din Hustru fra Døden!“

„Min Hustru, min Marie lever! — Hvor er hun? Hvor ere mine Børn?“

„Din Hustru lever i min Hytte; der er ikke krummet et Haar paa hendes Hoved. Men hvad der er blevet af dine Børn, véd jeg ikke.“ Te-Waturu fortalte ham da, hvorledes han i det afgjørende Øjeblik havde frelst Irlænderens Hustru fra sine Landsmænds Raseri og hvorledes hans Krigere forgjæves havde gjort Jagt paa Børnene. „De ere enten døde,“ sluttede han, „eller ogsaa ere de flygtede til en eller anden hvid Mand.“

„Døde, uden Tvivl døde,“ sagde Patrik, „grusomt indebrændte i Krattet, eller ogsaa sultede langsomt ihjel i Skovene — den kjære lille Bill med sine tro skyldige Øjne, den gode uskyldige Johny og den kjække flittige Bob!“ Og Taarerne løb ned ad hans Kinder.

(Fortsættes)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Pest. De jødisk-frimureriske Liberale have følt sig ilde berørte over *Pavens Encykliska til de ungarske Bi-*

skopper. Den apostoliske Frimodighed, hvormed Kirkens Overhoved peger paa de sociale, religiøse og moralske Skrøbeligheder i Ungarn, som væsentlig skyldes dette Partis agitatoriske Virksomhed igjennem Pressen og Logerne, har været disse Anarkister en Torn i Øjet, da de frygte for, at det ungarske Folk skal lægge sig Pavens Lærdomme, Advarsler og Formaninger paa Hjærte, hvorved Partiets Magt vilde være brudt. De Liberale agte derfor at gjøre denne Encyklika til Gjenstand for en Interpellation i det ungarske Deputeretkammer, for ved deres Angreb at svække dens Indflydelse. Hvis det kommer saa vidt, ville imidlertid de katholske Medlemmer af Rigsdagen sikkert ikke blive dem Svar skyldige.

Kirkelig Kalender.

Søndagen d. 10. Oktober. 17. Søndag efter Pintse. — 11. M. Votivofficium af Sct. Ansgar. — **12. Ti.** Ferialdag. — **13. O.** Eduard, Bekjender. — **14. To.** Callistus, Pave og Martyr. — **15. F.** Theresia, Jomfru og Ordensstifterinde. — **16. L.** Votivofficium af den ubesmit. Undfangelse.

Søndag den. 17. Oktober. 18. Søndag efter Pintse.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Dag, Søndagen d. 10. Oktober, i Jesu Hjærte Kapel paa Vesterbro.

En ung svagelig Pige ønsker Hjemmearbejde, helst Linnedsyning og lignende, saa vel Nyt som Reparationer. Man bedes henvende sig i Tordenskjoldsgade 32. 3. Sal o. G. Opgang C. D.
Marie Jensen.

Unio. Idag, Søndag 10. Oktober, Oplæsning Kl. 9. Hverdagsmøde for Herrer hver Onsdag Aften i Vinterlokalet. Om Søndagen begynder Møderne efter Aftengudstjenesten i Sct. Ansgar.

Den katholske Syge- og Ligkasse.

Mandagen d. 11. Oktbr. afholdes en extraordinær Generalforsamling i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved Sct. Ansgars Kirke.

Forhandlingerne begynde Kl. 8. præcis.

Dagsorden: I. De reviderede Love fremlægges til Vedtagelse. II. Eventuelt Valg af Bestyrelse.

Bestyrelsen.

Bopælsforandringer bedes meddelte Ugebladets Buditide, for at undgaa Forstyrrelse i Bladets Udbringelse.

Hermed et Tillæg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o. 42.

Søndagen den 17. Oktober.

1886.

Indhold. Den katholske Kirke. Klosteret Corvej. Elsker eders Fjender. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Westfalen, Frejburg, Løwen, Sverrig, Schwejz.

Den katholske Kirke.

Aabn dit Øje, vær ej blind,
Se i Kristi Kirke ind;
Følg dens Lære og dens Tro,
Og din Sjæl vil finde Ro.
Ej den lærer Tvedragt, Splid,
Thi den hader Løgn og Strid.
Ej den er paa Fjenden vred,
Thi den aander Kjærlighed.
Ej den truer med Ild og Sværd;
„Bønnen“ er dens Vaaben her.

Nittenhundred' Aar den stod;
Er en Moder øm og god,

Leder sine Børn saa mild,
 Nærer dem med „Hjærtets Ild“.
 Synderen med al sin Brøst
 Faar Tilgivelse og Trøst;
 Hungrig Sjæl faar Spise sød,
 I hint sande „Himmelbrød“.
 Selv i Dødens Kamp, saa svær,
 Styrker den mod Mørkets Hær!

Og naar jordisk Magt sig rejste,
 Truede med Sværd og Baal,
 Stedse stoltere den knejste,
 Iled' fremad mod sit Maal.
 Se, dens Martyrskare stor
 Naar til Himlen op — fra Jord!
 Smykt med evig Sejrskrone
 Synger den for „Lammets“ Throne.

Intet kan Guds Kirke rokke,
 Ingen Storme — Kamp saa haard;
 Fast den staar paa Klippeblokke,
 Indtil Verdensalt forgaar!
 Over hele Kloden breder
 Den sin Naade-Fylde ud;
 Millioner Sjæle leder
 Den til evig Fryd hos Gud.
 Maatte Danmark snart gjenlyde
 Af dens „Ave-Klokkes“ Klang!“
 Brødre-Søstre-Hjærtet frydes
 Med en from Maria-Sang!

Trsf.

Klosteret Corvej.

For enhver katholsk Kristen i Danmark er *Sct. Ansgars* Minde stedse kjært; han var jo en af de Mænd, der først forkyndte Jesu Lære for vore Forfædre, som først frembar det h. Messeoffer i Norden, og som ved sit ihærdige Arbejde erhvervede sig et udødeligt Minde. Vore Forfædre fejrede Mindet om hans salige Død den 3. Februar. Man opbevarede Relikvier af *Sct. Ansgar* i Viborg og Roskilde. Ved Reformationen ødelagdes foreløbig den Kirke, som *Ansgar* havde stiftet heroppe; men i de senere Tider opfrisker man igjen Mindet om *Sct. Ansgar*, saaledes f. Ex. ved Udgivelsen af *Remberts* Bog „*Sct. Ansgars* Levned“. I *Ny Corvej*, hvorfra *Sct. Ansgar* udgik, bevares endnu hans Minde, og paa Klosterkirkens Højalter findes endnu en værdifuld Relikvi, der efter Sigende tidligere var i Hamborg, nemlig *Sct. Ansgars* Pandeskal. Vore Læsere kan det vistnok interessere at erfare lidt nærmere om dette gamle Kloster med dets Kirke.

Paa Rejsen fra Danmark til Corvej mindes man oftere den h. *Ansgar*. Man kommer forbi Byen Slesvig med den nærliggende Hedeby, hvor *Ansgar* paa dansk Grund opførte den første Kirke; derfra til Hamborg og Bremen, der minder om *Ansgars* Virksomhed som Biskop og Ærkebiskop. Efter at have beset de gamle Bispebyer Osnabrück, Münster og Paderborn, kommer man til de mere bjærgrige Egne, det gamle Sakserland, hvor Kristendommen, rigtignok lidt djærvt, blev indført under Kejser Karl den Store. Vel blev Hedenskabet kuert, og saaledes en Del Hindringer fjærnede, men til at civilisere de krigslystne Saksere og udanne dem til vindskibelige og fredelige Kristne, krævedes der andre Folk, og derfor indkaldte Kejser Ludvig den Fromme Benediktinermunkene fra Corbie Klo-

steret i Frankrig, og iblandt disse var Sct. Ansgar. Først grundlagde man et Kloster et Sted i Solinger Wald, kaldet Hethi, men 822 flyttedes det til et smukt Bakkestrøg i Nærheden af en kongelig Gaard, kaldet Huxores, hvor senere den nuværende By Høxter opstod. Af Klosteret fremgik mange betydningsfulde Mænd og lærde Skribenter. To Gange afbrændtes det, men opbyggedes paany. Paa Reformationstiden, hvor saa mange Klostre ødelagdes og ophævedes, holdt Corvej-Brødrene fast ved den katholske Kirke. Først i Begyndelsen af dette Aarhundrede, paa Napoleon den I.s Tid, blev dette ærværdige Kloster tilligemed saa mange andre et Rov for Statens Begjærlighed. Ved Napoleons Fald gik det over i Preussens Hænder og tilhører nu den katholske Hertug af Ratibor; den sidste Abbed af Corvej-Klosteret døde i Aaret 1827.

Ved den gamle Klosterkirke er en Præst ansat, der besørger den daglige Gudstjeneste for de omkringboende Katholiker. Fra Byen Høxter fører en lang Allé til Klosteret Corvej; de prægtige Træer, der beskygge Alléen, ere plantede af de flittige Munke. Ved Enden af Alléen møde vi et stort Krucifix, det er udhugget i Sten og staar ved Indgangen til selve Klosterets Grund. En bred Vej med Græsplæner og Buskads fører op til Klosterets lange toetages Bygninger med store Sidefløje. Ved den sydlige Ende af Klosteret staar Kirken med sine to Taarne. Naar man træder ind i den treskibede Kirke, ser man strax, at Kirken har været underkastet forskjellige Forandringer. Søjlerne, som adskille Midterskibet fra Sideskibene, ere af forskjellig Form og Ælde; alt tyder paa, at kun Taarnet og den første Del af Kirken nærmest Indgangen stammer fra Klosterets Oprindelse; saavel Højalteret som Sidealtrene er byggede i Rococo-Stil.

Overalt i Kirken møde vi Minder fra Benediktiner-Munkene. Over Korstolene findes følgende i Træ udskaaene Figurer. Paa Epistelsiden Sct. Benedikt, Sct.

Gregor den 5., Sct. Ansgar, Sct. Adelgard og Sct. Høger, de tre Sidste vare fordem Ærkebisper af Hamborg og Bremen. Desforuden Abbederne af Corvej: Sct. Adelhard, Sct. Paschasius, Radbert og den salige Ludolphus. Paa Evangeliesiden Sct. Benedikts Søster, den h. Skolastika, Sct. Stephanus, Biskop af Upsala og Martyr, Ærkebisperne af Bremen Wirno og Sct. Rembert, samt Abbederne af Corvej: Warinus, Druimarus og Hemeredus. Paa hver Side af Højalteret staar to forsøvede Statuer (Brystbilleder), af hvilke den ene forestiller Sct. Ansgar. I samme findes indelukket Sct. Ansgars Hoved; det hosliggende Dokument bevidner, at Relikvien er „caput Sct. Ansgarii Archiepiscopi Hamburgensis et Bremensis, apostolus septentrionis magister montis Corbejensis.“

Begiver man sig fra Kirken til Klosteret gennem den store Søjlegang, ser man en Del Gravstene, under hvilke de gamle Benediktineres jordiske Levninger hvile. Selve Klosteret viser sig for os som en mægtig middelalderlig Bygning, alt er simpelt, men dog storlaaet og solidt. I den første Etage ser man Malerier af alle Klosterets Abbeder, lige fra Warinus til den sidste Abbed. Af Indskrifterne under disse Malerier erfarer man, at Klosteret to Gange afbrændte, at en Abbed paa Reformationstiden paa Grund af sine verdslige Tendenser har maattet forlade Klosteret, da Corvej-Brødrene ikke skøttede om Datidens Reformbestræbelser. Endnu opbevares i Klosteret mange kostbare Messehagler, Kirkekaaber og lignende værdifulde Kirkesager, som tilstrækkelig vidne om den Præcision og Pragt, hvormed Gudstjenesten afholdtes.

Kaster man et Blik fra Klosterets Altan ud over Omegnen, ser man Weserfloden krummende sig omkring Klosterets Jorder og de saakaldte Vinbjærge, hvor, som det siges, Munkene fordem plantede Vinranken til Kirkens og Klosterets Brug. Uvilkaarligt oplives Tanken ved Synet af disse prægtige Minder, ved Synet af det

Sted, hvor Sct. Ansgar vandrede omkring i sin Ungdom og forberedte sig til den store Apostelgjerning i Norden, idet han her først prædikede for Folket og underviste Børnene om Jesus Kristus. Enhver dansk Katholik, som berejser Westfalen, bør ikke glemme at opsøge det gamle Sakserland med Byen Høxter resp. Corvej-Klosteret, for selv at tage Sct. Ansgars fordums Opholdssted i Øjesyn, og der at bede for sit Fædrelands sande aandelige Vel.

K.

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 41).

To Officerer og Skibslægen, som i Frastand havde hørt Samtalen, traadte hen til Irlænderen og trøstede ham med venlige, deltagende Ord. Patrick vilde strax bede Kaptejnen om Orlov, for at opsøge Te-Waturus Stamme og befri sin Hustru. Men Alle raadede ham fra dette vovelige og, som det var til at forudse, resultatløse Foretagende. „Hvorledes vil du finde Vejen til min Stamme?“ sagde Høvdingen. „Den er 5 Dages Rejse herfra, hinsides Skove og Sumpe, Bjærg og Dale. Du kan ikke fjærne dig 3 Mil fra Auckland, uden at falde i Hænderne paa Wiremu-Kingis Krigere, der ville fange og dræbe dig. Ja, dersom det blev mig tilladt at ledsage dig, saa vilde jeg med mit Hoved indestaa for, at jeg skulde føre dig og din Hustru velbeholdne til Auckland.“

„Vor Guvernør vil aldrig tillade det“, sagde Skibslægen. „De maa slaa Dem tiltaals, til der kommer bedre Tider, eller idetmindste til vi faar en anden Guvernør — og det kan maaske snart hænde. Lad os imidlertid glæde os over, at Deres Hustru lever, og, som denne Høvding forsikrer, er i god Behold. Hvem véd, den Dag er maaske nær, som bringer Dem gode Efterret-

ninger angaaende Deres Børn og igjen forener Dem med Deres Familie.“

I dette Øjeblik meldte Vagten, at man i Nordvest saa tykke Røgskyer stige i Vejret.

„Naar mit Øje ikke skuffer mig“, sagde den første Officer, efter at have observeret igjennem sin Kikkert, „saa er det Mr. Flints store Farm. Det er allerede flere Uger siden, at man har advaret ham og raadet ham til at flygte til Auckland, ligesom de omkringboende Farmere; men han vilde ikke forlade sin Ejendom.“

„Mr. Flint?“ spurgte Irlænderen bestyrtet — „dog ikke Agenten for Killarney?“

„Det er vistnok den samme, som De fortalte mig om forleden,“ sagde Skibslægen. „Jeg frygter for, at den Mand nu maa bøde for sine Forbrydelser, og han staar maaske allerede nu for sin Dommer.“

„Saa være Gud ham naadig“, sagde Patrick O’Niel og saa med dyb Alvor hen til det Sted, hvorfra de tykke og sorte Røgskyer væltede frem.

6. „Moderen“.

Fire Dage efter de ovenfor omtalte Begivenheder, som foregik ombord paa „Sølilien“ i Aucklands Havn, stod Patrick O’Niels Dreng paa Bjærgryggen, hvorfra de først havde set Kløften med Kaurigranerne. Bob var rejsefærdig; thi som den Ældste vilde han vove Turen til Papakana, som maatte være 2 Dagsrejser fra Børnenes nuværende Opholdssted.

„Længere maa I ikke følge mig“, sagde han til sine Brødre. „Vend nu om og hold eder godt skjulte i Hytten ved Bækken eller endog sikrere i Hulen, som vi nylig opdagede. Vær meget forsigtige; om vi ogsaa hidtil ingen Maorier have set i vor Nærhed, kan man dog aldrig være sikker for dem. Om fem eller sex Dage kommer jeg sikkert tilbage med gode Efterretninger.“

„Vær ubekymret for vor Skyld, Bob,“ sagde Johny. „Bill og jeg ville være forsigtige. Men vær du det ogsaa. Hold Øjne og Øren aabne, og skulde du træffe paa Maorierne, saa skjul dig mellem Bregnerne eller i Græsset og bliv liggende, til de ere dragne forbi. Lad dig endelig ikke forlede til at bruge din Bøsse.“

„Det lover jeg dig, Johny. Og nu lev vel! Græd ikke, Bill, jeg kommer snart tilbage; men bed den hl. Skytsengel om at vaage over os Alle.“

Brødrene gave hinanden Haanden. Bob kastede Bøssen over Skulderen og gik ned ad Dalen til. Johny og Bill saa efter ham, indtil han forsvandt i Skoven. Han skred imidlertid hurtig fremad, rettende sig efter Solens Stilling. — Han havde vel tilbagelagt to eller tre Mil, uden at lægge Mærke til noget Paafaldende; da mente han at have opdaget Fodspor. Han saa nøjere til — det var virkelig Aftrykket af nøgne Fødder i den fugtige Jord. Og se, paa en Kaktusplante hang en lille Lap Sirts. Bob bukkede sig og saa nøje paa den — han følte sit Hjærte banke voldsomt. Saadan en blaa Kjole med smaa røde Prikker havde hans Moder haft paa den Dag, da Maorioverfaldet skete! Med rystende Haand løste han det lille Stykke Tøj fra Tornene; det var ikke fugtigt af Natteduggen; det maatte altsaa først være kommet til at hænge paa Planten efter Solopgang. Mon hans Moder levede endnu og var ham saa nær? Denne Tanke slog ned i hans Sjæl som et Lyn; men Tvivlen fulgte lige efter: Mange Koner havde maaske en lignende Kjole? Det lille Stykke Sirts var ham alligevel en kjær Erindring om hans elskede Moder, og han gjemte det som et Klenodie i sin Brystlomme. Derefter fortsatte han Vejen endnu opmærksomme og besjælet af Haab.

Drengen besteg tilsidst en lav Bakke og spejdede, skjult af Krattet ned i den aabne Dal. Han blev ikke skuffet, thi han hørte Stemmer, og omsider opdagede han en Maorikvinde og nogle Børn. De vare beskæf-

tigede med at udgrave Taro-Knolde. Bob anstrængte sine skarpe Øjne, men kunde ikke opdage andet. Dog, derhenne bag ved en Busk steg en let Røg i Vejret, og ikke langt derfra, halvt skjult af Buskene, stod endnu en Skikkelse. Det forekom ham, at hun ikke var klædt som Maorierne, mere kunde han ikke se, Afstanden var for stor. Vistnok huskede Bob sit Løfte, at undgaa Maorierne; men Tanken: „Hvis det var Moder!“ drev ham fremad. Dog var han saa forsigtig som mulig. Hurtig klatrede han op i et Træ, hvorfra han bedre kunde overse Skrænten og Dalen, og saa til sin Glæde, at Buske og Bregner strakte sig helt hen til Ilden. Han krøb langsomt og forsigtigt fremad, og efter en Times Forløb var han kommen hen til Stedet. Dog kunde han fra sin Plads kun overskue en lille Plet ved Ilden, Bregnerne forhindrede den fri Udsigt. Nu hørte han Stemmer, Børnestemmer og Maorikvindernes Stemmer, ogsaa en eller to Mandsstemmer, og nu — Vejret gik næsten fra ham — det var hans Moders Stemme! Blandt tusinde havde han kjendt den, uagtet hun talte Maoriord. Det varede en Tid, inden hans ophidsede Blod kom til Ro og det var ham muligt at overveje Sagerne. Bob ansaa det senere for en ganske særlig Bistand af sin Skytsengel, at han ikke i sin første Glæde havde forraadt sig ved et Skrig eller en uforsigtig Bevægelse.

Med usigelig Glæde og Sorg spejdede Drengen efter det Sted ved Ilden, som han kunde overskue. Han maatte vente længe, inden han fik sin Moder at se; ja, det var hende, men saa bleg og bedrøvet saa hun ud, at han næsten ikke havde kjendt hende. Dog, der var ingen Tvivl mulig, Klædedragt, Stemme, Gang, alt sagde ham, at han ikke skuffede sig. Han ventede taalmodig, om ikke et heldigt Tilfælde vilde tillade ham, at nærme sig Moderen. Det ene Minut forløb efter det andet. Solen stod allerede lige over Dalen, og Maorierne gjorde sig rede til at forlade Ilden.

Nu brøde de op, Børnene først, saa Kvinderne med Kurve fulde af Taro-Knolde paa Hovederne, og tilsidst to Krigere, begge bevæbnede med Bøsser, og den ene af dem var aabenbart en anset Høvding. Bobs Moder gik mellem Kvinderne, ligeledes bærende en Kurv med Frugt.

Det skar Drengen i Hjærtet, da han saaledes saa hende gaa bort med Maorierne, uden at hun anede hans Nærværelse. Naturligvis fulgte han Troppen i Frastand og gjorde sig Umage for, ikke at tabe sin Moder af Sigte. Det varede ikke længe, før de naaede Hokianga-floden, som de skrede over ad en lille Bro, og forsvandt kort efter i deres Hytter. Bob laa timevis bag en Busk og kiggede over til Maori byen; men han saa ikke sin Moder mere. To Krigere stillede sig paa Vagt paa det Sted, hvor Stien gik ned til Floden. Henad Aften stege Kvinder og Børn ned til Floden, men hans Moder var ikke iblandt dem.

Bob omkredsede forsigtig Maorilandsbyen, og grundede og grundede, men han kunde ikke udfinde nogen fornuftig Plan. „Bare Johny var her“, tænkte han; „han er aldrig forlegen for et klogt Indfald.“ Og næppe havde han faaet denne Tanke, før han ogsaa besluttede at løbe tilbage til Kaurigranernes Kløft og hente Johny. „Det er næppe 4 Mil“, sagde han til sig selv; „naar Solen gaar ned, vil Fuldmaanen lyse for mig, og inden Daggry er jeg her igjen med Johny.“

Som sagt, saa gjort! Kjærligheden gav hans Skridt Vinger; han løb og løb, og længe før Midnat bankede han paa sine Brødres Hytte.

Med Ordene: „Moder! Moder!“ stormede han ind, da Johny aabnede. Det varede en Tid, før Brødrene forstode Bob; men saa var Sønnen ogsaa væk; de græd, lo, omfavnede hinanden, og satte sig endelig ned og holdt stort Krigsraad. „Saaledes vil det kunne gaa“, sagde Drengene tilsidst. Henved Midnat vilde Bob og

Johny bryde op; — men Bill var ikke til at formaa til at blive tilbage.

„I ville frelse vor Moder“, sagde han, „og jeg skal ikke være med? Tag mig med, tag mig med! Jeg vil være ganske lydige, og ikke forraade eder ved en Lyd, og naar det gjælder om at løbe, vil jeg løbe om Kap med eder.“

„Saa følg da med, Bill!“ sagde Brødrene.

„Tak, gode Johny; tak, kjære Bob! I skal se, at jeg vil være eder til Nytte. Nu komme vi alle tre — Moder!“

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. „Unio“ holdt Søndagen den 12. September sin sidste Festlighed i den forløbne Sommer. Det var med en vis Frygt, at Foreningen imødesaa Sommersaisonen, da den jo altid er den mindst livlige i en selskabelig Forening, og man tillige maatte være bange for, at der skulde blive stillet for store Fordringer til Foreningens Bestyrelse. Frygten var dog utidig. Ikke alene har Besøget været meget livligt i den hyggelige Have i Frederiksberg Allé 15, men Medlemsantallet er ogsaa voxet, saa at „Unio“ nu tæller 77 Medlemmer, en Kjendsgjerning, som kun kan glæde, da det jo netop er Foreningens Formaal, at samle saa mange som mulig, for derved at fremme Sammenholdet og Sammenarbejdet mellem Kjøbenhavns Katholiker.

Bestyrelsen har da ogsaa gjort, hvad der stod i dens Magt for at gjøre alt saa fornøjeligt som muligt, og baade Foreningens Formand, Hr. Uhrmager *Heinlein*, og den hele øvrige Bestyrelse, fortjener sikkerlig Tak og Paaskjønnelse for al den Umage og Møje, de have haft i den forløbne Sommersaison.

Paa den halvaarlige Generalforsamling den 29 September, som med sædvanlig Takt lededes af Hr. Sakristan *Jensen*, gav Sekretæren Hr. *J. May* en Oversigt over Foreningens Virksomhed i den forløbne Sommer. Det fremgik heraf, at der bl. a. havde været en større Skovtur til Lyngby, en animeret Udflugt til Korups Have i Søndermarken, og to meget vellykkede Havefester. Den ene af disse Fester havde været forbunden med et Præmiekeglespil paa den ny anlagte Kegelbane og med en ved privat Initiativ foranstaltet Præmieskydning.

Andet Punkt paa Dagsordenen ved Generalforsamlingen var Regnskabet's Godkjendelse, og tredje Punkt: Valg af to Revisorer for næste Halvaar, hvortil valgtes Dhrr. Sergent *Nielsen* og *Herm. Hoffmann*. Paa en Forespørgsel om, hvorledes Foreningens Virksomhed blev i den kommende Vinter, svarede Formanden, at den i alt væsentligt vilde blive som forrige Vinter, dog at der var paatænkt en større Festlighed i Oktober Maaned i Anledning af Foreningens Stiftelse, en Fest for den berømte Dansker Niels Stensen i November, samt en Festlighed til Julen. Videre Bestemmelser vare ikke trufne endnu. — Vi benytte Lejligheden til at anbefale Foreningen *Unio* paa det Bedste til den kjøbenhavnske Menigheds Medlemmer. Kontingentet er for Herrers Vedkommende 50 Øre Maaneden og for Damer 25 Øre. Foreningens Resultater have været overordentlig smukke i det forløbne Aar siden dens Stiftelse, saa at den tilfulde fortjener denne Anbefaling, og selv om man af en eller anden Grund ikke skulde se sig istand til at være Medlem af Foreningen, bør den derfor paa ingen Maade modarbejdes. Vi ønske den en ret fornøjelig Vintersaison, der baade maa blive til Glæde og til Nytte for Foreningens Medlemmer.

Rom. Katholik-Kongressen i Lucca, der efter vor tidligere Meddelelse, skulde have fundet Sted den 24. f. M., blev forbudt lige i det sidste Øjeblik, efter at alle Forberedelser til Aabningsfesten vare trufne. Som

Grund angav Regeringen „sanitære Hensyn.“ Det pavelige Organ „*Osservatore Romano*“ ser imidlertid heri kun et Udslag af Regeringens kirkefjendlige Sindelag, bag hvilket Frimurernes politiske Indflydelse spores. „Man tillader de Revolutionære,“ hedder det, „at holde lige saa mange Forsamlinger, de lyster, i Byer, som ligger nær ved kolerasmittede Egne, men naar Katholikerne ville holde en Kongres i en af Landets sundeste Byer, bliver den forbudt af Frygt for Smitte.“

— „*Voce della verita*“ meddeler, at Paven i Lateranen agter at oprette et *Leoninsk Universitet* og at sætte Jesuiten Kardinal *Mazella* i Spidsen for det.

— Forhandlingerne imellem *von Schløzer* og *Kurien* angaaende *Revisionen af Majlovene* er i fuld Gang.

Fra Kuriens Side repræsenteres den ledende Statssekretær af Monsignore *Galimberti*. Det er denne Gang ikke konfidentielle men officielle Forhandlinger der føres, og de ville komme til at danne det faktiske Grundlag for de Lovforslag, der til anstundende Vinter skulle forelægges den preussiske Landdag og den tyske Rigsdag. Fyrst Bismarck skal have udtalt til Hr. von Schløzer, at han ønsker en definitiv Fred med Kirken og har faaet mere end nok af Kulturkampen.

I Rom nærer man de bedste Forhaabninger og anser Oprettelsen af et tysk Gesandtskab ved Vatikanet for det heldigste Resultat af Underhandlingerne. Hr. von Schløzer skal som fremtidig tysk Gesandt være glad stemt over, at alt gaar godt.

— Fra Posen agter en *Deputation af preussiske Polakker* sig til Rom for at overrække Kardinal *Ledochowski* til Minde om hans Virksomhed i Posen et Billede malet af Szembek, der forestiller en Episode af den Lidelseshistorie, Polens tidligere Primas har gjenne-gaaet.

Rhinprovinsen og Westfalen. I *Gladbach* indviedes den 20 f. M. under stor Højtidelighed og talrig Deltagelse et *nyt katholsk Svendehjem, St. Vitushus*. Ved Højtideligheden saas over 19 forskellige Korporations-

Faner. Foreningens Opgave er at danne et Hjem for unge Haandværkere fra Kommunionalderen til det 20 Aar, et Tilflugtssted mod Værtshusene og de slette Forlystelser, et Hjem hvor Guds frygt, god Tone, Kjærlighed til Arbejdet, Trofasthed mod det borgerlige Kald og kristelig Glæde over Livet kan styrkes og fremmes i de Unge's Sind.

Freiburg. Den 20 f. M. fandt Ærkebiskop Dr. *Roos* Indtog og Indsættelse som Ærkebiskop i Freiburg Sted. Paa Banegaarden modtoges han af Byens fornemste Avtoriteter. Gaderne fra Banegaarden til Domkirken vare festlig smykkede. Ad denne Æresvej begav Ærkebiskoppen sig til Kirken, hvor han modtoges af Gejstligheden. Under Processionen ringedes med alle Byens Kirkeklokker og der salutedes med Kanonslag. Ved Kirkefesten holdt Ærkebispnen Talen. Om Aftenen fandt en stor Fest med Illumination Sted, og der bragtes Ærkebispnen et pragtfuldt Lampion-Tog og en Serenade. Storhertugen af Baden har tilstillet ham Storkorset.

Løwen. Ærkebiskoppen af *Mecheln* har oprettet et *afrikansk Seminarium* ved Universitetet i Løwen. Heri kunne Belgierne optages, naar de ville hellige sig til Præstestanden for Missionen og Sjælesorgen i det indre Afrika. De afrikanske Sprog læres samtidig med de theologiske Videnskaber. Den h. Fader har billiget dette Foretagende og Kongen af Belgien har tilsagt det sin Beskyttelse og materielle Bistand.

Sverrig. I Mandags, den 11. Oktober, gjæstede den nye *apostoliske Vikar* for Sverrig, *Albert Bitter*, Kjøbenhavn paa Gjennemrejse til Sverrig. Den apostoliske Vikar har i en længere Aarrække arbejdet med Held og Velsignelse i *Gøtheborg* som Sognepræst ved den derværende katholske Kirke; men kaldtes af sin Biskop, Msgr. *Bernhard Höting* af Osnabrück, ifjor tilbage til Diocesen, hvor der paa Grund af Majlovene var en følelig Mangel paa Præster, og ansattes kort efter i *Ludvigslust* ved

Schwerin. Msgr. Bitter, der er født 1849 og præsteviedes i 1874, er nøje kjendt med de svenske Forhold og havde under sit torrige Ophold i Sverrig lært at elske Landets Folk og Sprog, og skjønt den nye Byrde, der er lagt paa hans Skuldre, kun blev modtaget af ham i Kraft af den Lydighed, enhver katholsk Kristen skylder Kirkens Overhoved, saa er det dog alligevel baade med Glæde og Haab at han vender tilbage til sin kjære svenske Mission, hvorfra atter kun Lydigheden mod hans Biskop havde ført ham bort. Hans Udnævnelse er for en stor Del den afdøde Msgr. *Hubers* Værk, idet denne kort før sin Død havde udpeget Bitter som sin Efterfølger, og Kirkens Overhoved har saameget hellere opfyldt den Afdødes Ønske, som Msgr. Bitter stedse har vist sig som en overordentlig nidkjær og opofrende Sjælehyrde. Maatte hans Udnævnelse være Begyndelsen til en ny og lysende Æra for den katholske Kirke i Sverrig! *Ad multos annos!*

Schweitz. Den protestantiske Sognepræst i Niederrurnen (Kanton Glarus) gjorde i længere Tid Brug af den „*fri Forskning*“ og kom da til det Resultat, at det kristelige Ægteskab er uopløseligt, saa længe begge Ægtefællerne leve, og vægrede sig derfor i den senere Tid for at vie fraskilte Personer, saa længe de tidligere Ægtefæller leve. Men Menigheden resp. Kirkeforstanderskabet forandrede simpelthen Kaldsbrevet saaledes, at Præsten er forpligtet til at vie alle Brudepar uden Forskjel. Hvor bliver den berømte fri Forskning af, den lovpriste protestantiske Samvittighedsfrihed? Den ovennævnte protestantiske Gejstlige har for sin Samvittigheds Skyld nediagt sit Embede, hvad der sikkert var det bedste han kunde gjøre, for ikke at komme i Konflikt med sin bedre Overbevisning og den h. Skrift.

Portugal. De portugisiske Biskopper have rettet en Skrivelse til Leo XIII, hvori de lykønske ham i Anledning af Afslutningen af *Konkordatet* med Portugal, hvorved de kirkelige Forhold i *Indien* ere blevne ord-

nede samtidig med at *Hierarkiet* er blevet gjenoprettet i hint Land. Paven har svaret i en Skrivelse, som betoner, at Portugal stedse betjente sig af Troens Sendebud i fremmede Lande til politiske Erobringer og adværer imod at benytte Religionen som Udhængeskilt for politiske Partier. Den overensstemmende Tro betinger ikke en overensstemmende Partipolitik, og uretfærdigt og slet handlet er det, at mistænkeliggjøre en Andens katholske Tro, blot fordi Vedkommende hører til et andet Parti; som om den katholske Trobekjendelses Ære nødvendigvis var knyttet til dette eller hint politiske Parti.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Oktober. 18. Søndag efter Pintse. 18. M. Lukas, Evangelist. — **19. Ti.** Petrus af Alcantara. Bekjender. — **20. O.** Johannes af Kent. Bekj. — **21. To.** Ursula og Lidelsesfæller Jomfruer og Mart. — **22. F.** Margaretha Maria Alacoque, Jomfru. — **23 L.** Votivofficium af den ubesmit. Undfangelse.
Søndagen den 24. Oktober. 19. Søndag efter Pintse. Rafael, Ærkeengel.

Unio. Søndag den 24. Oktober: Stiftelsesfest.

En ældre tarvelig Pige, helst fra Provindserne, som samvittighedsfuldt kan paatage sig Opsyn med tre større Børn, samt deltage i indvendig Husgjerning og Syning, kan erholde Plads til Novbr. eller December. Billet mrk. *W. J.* modtager Redaktionen.

Undertegnede Institut for finere Haandarbejder modtager Elever. Undervisning gives i Knipling, Husflidsarbejde og alle finere Haandarbejder. 2 á 3 Kr. pr. Maaned, ved 4 Timers ugentlig Undervisning. Særskilte Kursus i Kromofografi.

R. Bravi Bertini,

Østergade 16. I. S. til V. o. G.

Sammesteds er Udsalg af pyntede og upyntede Dukker samt alt dertil hørende.

Herved takkes alle de, som overværede min kjære afdøde Mands Begravelse, og tillige Søstrene paa St. Josefs Hospital for den kjærlige og trofaste Pleje.

Emma Cornelius,
f. Lauritsen.

Hørmød et Tillæg.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 43.

Søndagen den 24. Oktober.

1886.

Indhold. Grev Albert de Mun's Tale paa den katholske Kongres i Lüttich. Elsker eders Fjender. Fra Protestantismens Lejr. Efterretninger: Stockholm. Kjøbenhavn,

Grev Albert de Mun's Tale

paa

den katholske Kongres i Lüttich.

Jeg er kommen for at høre og lade mig under- vise; men De har forlangt, at jeg skal tale, og De gjør det med saa utvetydige Tegn paa Velvillie og Overbærenhed, at jeg ikke har kunnet nægte mig den Ære. Jeg vil altsaa sige Dem mine Tanker om det vigtige Spørgsmaal, som er Gjenstand for Deres Arbejder her.

I de sidste 15 Aar har jeg helliget mit Liv i dette Spørgsmaals Tjeneste og jeg staar midt i Kampen. I denne Kamp har jeg lært Alt hvad jeg véd om det *social*e Spørgsmaal ... De (franske) katholske Arbejder- Cirkler hvile paa det Princip, at den styrende Klasse opotrer sig for den arbejdende Klasse. Dermed er Alt

sagt. Enhver, som vil sætte sig ind i denne Formel, han vil paa en Gang forstaa, hvad det sociale Spørgsmaal betyder, hvor dybt det er grundet og hvor vidt det river alle hine med sig, som beskæftige sig med det.

Det tyske Centrums Chef (Windthorst) har sagt: „Alverden taler om det sociale Spørgsmaal; men der er Ingen, som vil gjøre det til Gjenstand for sit Arbejde. Ja, man taler om det, thi det sociale Spørgsmaal paa nøder sig Enhver. Man taler om det som om Koleraen, d. v. s. for at begjære et Hjælpemiddel imod det. Og saa stopper man Ørene til og foretager sig Intet.

Sandheden er den, at det sociale Spørgsmaal forlanger uholdende Anstrængelse, understøttet af hine, som Gud, idet han gav dem Magt, Rigdom eller Talent, har stillet i Spidsen for Samfundet. Denne Anstrængelse bestaar i Selvopofrelsen, i Opofrelsen af sin egen Person. Men hvorledes skal dette iværksættes? Opofrelsen, mine Herrer, ifører sig flere Former. Der er først Almissen, fremdeles de personlige Anstrængelser, som ledsage Almissen og forøge dens Værd. Da *Frederik Ozanam* tillige med sine Studiekammerater grundlagde *Vincentforeningen*, stod han uden Tvivl paa det sociale Spørgsmaals Grundlag og lagde Fingrene paa Saaret. Denne store Kristen har aabnet os Vejen. Derfor vedbliver ogsaa *Vincentforeningen* at være Mesterværket, Planteskolen, i hvilken de sociale Foreninger rekrutere deres Arbejdere. Men der maatte aabne sig en anden, endnu videre Horisont, fordi Almisse ingenlunde er Opofrelsens sidste Ord. Den Kristne er ikke tilfreds med, blot at udrive sin Medbroder af den umiddelbare Fare, af Elendighed og Død; han tragter efter at lære Ondets Aarsag at kjende og anvende Hjælpemidler imod det. Man maa sige Folket Sandheden og modtageliggjøre det for Velgjernerne . . . At sige Folket Sandheden, det vil sige det samme, som at sige sig selv, sit Land, sin Tid Sandheden, det vil sige

at bryde med Fordommene som herske, ofte mod det store Flertals Mening . . . Man maa reformere sig selv, reformere sine Sæder, sine Ideer; man maa endog reformere sit Lands Sæder, Ideer og Love.

Hos os ere de katholske Arbejder-Cirkler fremgaaede af denne Tanke. Og under hvilke Omstændigheder ere de opstaaede? Det var Dagen efter Kommunens Rystelser. Vi saa der et Folk, blødende, sønderslaaet, forladt af hine, som havde forført det. Og det Sørge- ligste ved det Hele var, at disse ulyksalige Førere ikke havde tabt noget af deres Prestige i det stakkels Folks Øjne. Hvorledes skulde man vel ved Synet af alle disse Onder ikke føle sig hendraget mod Folket, for at række det Haanden, for atter at rejse det? Thi hvor brødefuldt det ogsaa var, saa var det dog tillige et Offer. Uden Tvivl kunde man bebrejde det strafværdige Voldsgjerninger, Mord, Forbrydelser; men bag dette tragiske Billede kunde man dog ikke undlade at sé den Enes tunge Lidelser og Sorg, den Andens store Ansvar. Vare disse Udskejelser ikke hidførte ved langvarig Uretfærdighed? Men hvad gjorde Samfundet? Det søgte de Skyldige og straffede dem. Det er ikke nok, mine Herrer! Et Samfund, som til sit Forsvar kun bruger Repression, lider af et langt værre Onde, end det en politisk Ophidselse er.

Foran disse Katastrofer, disse Ruiner, have vi spurgt os selv, hvad der er sket, for at gjenopbygge og læge. En Mand mødte os dengang — jeg nævner ham ikke, thi han skjuler sig i Dag under en beskeden Ordensdragt —, som i tyve Aar ledede en Arbejderforening, der havde viet Arbejderne sin Tjeneste, der elskede Arbejderen, som man elsker et Barn, et Fædreland. Og denne Arbejderen sagde til os: De forundrer Dem over disse Udbrud af Folkets Vrede; De kan ikke forklare Dem Hemmeligheden ved dette uudslukkelige Had, dette blinde Raseri? Spørg langt snarere: Hvorledes er det muligt, at denne Verden, der saa længe

har været ligegyldig overfor Folkets Lod, endnu staar og opretholdes? Betragt engang denne sociale Uorden: paa den ene Side de Lykkelige, de Stærke, de Mægtige, de Rige; paa den anden Side de Smaa, de Svage, de Arveløse; se, hvorledes Egoismen paa den ene Side breder sig, og hvorledes Hadet paa den anden Side ophobes. Og naar Samfundet saaledes er delt i to Lejre, tør man da vel forundre sig over, at Folket med Lethed lader sig rive med af disse Tribuner, disse Demagoger, som smigre for det, for at bruge det som Redskab for deres politiske Ærgjærrighed? Forhen var det ikke saaledes. Da Verden endnu respekterede den guddommelige Lov, vilde man ikke have opstillet Interessen som den øverste og fornemste Sædelighedslov, og Arbejderen følte sig beskyttet af en mægtig social Organisation, som var grundlagt paa fælles Tro og Interesser. Det var Kirkens Værk. Kirken, som var respekteret og fandt Lydighed, havde taget den Fattiges Sag i sin Haand; den beskyttede Arbejderen, den vaagede over hans Arnes Hellighed, den beskyttede Arbejderen og hans Familie imod altfor uoverkommeligt Arbejde; den forbød den Kristne, at berige sig uretfærdigt paa den Fattiges Bekostning. Og nu? Se Dem om. Hvem har ødelagt det altsammen; hvem har styrtet Retfærdigheden og den kristelige Kjærlighed, for at sætte Interessens og Egenkjærlighedens Lov overalt paa Tronen? Hvem har brudt med Kirken? Hvem har givet Folket Exemplet paa alle disse Revolter? Overfor dette Spørgsmaal forekommer det os, mine Herrer, at de herskende Klassers, de Styrendes, Lovgavernes Ansvar er sønderknusende.

O ja, det gjælder om at øve et Reparations Værk. Og det er *vort* Værk, *Foreningsvæsenet*. Os Kristne paahviler det, at oprejse en Dæmning imod Egoisternes Strøm, som river Verden med sig! Men naar de højere Stænder have forsyndet sig imod deres Mission, hvad er da Aarsagen til denne universelle Synd? Dens

Aarsag er den franske Revolution. Og man maa ikke skuffe sig selv desangaaende, Revolutionen er ikke en enkelt Gjerning, den er en Tidsalder, saa at man med Rette kan sige: vi ere endnu ikke ude af den.

Revolutionen har gennemtrængt os med sine falske Ideer, og det vanskeliggjør de højere Stænders Helbredelse saa meget. Selv hine, som ere blevne et Offer for den, ere endnu ganske gjennemsyrede af dens Grundsætninger; man kan sige om dem, som om de gamle Gladiatorer: de hilse den Cæsar, som dømmer dem til Døden. Men det er Revolutionens store Vildfarelse, at den med Tilsidesættelse af Guds Rettigheder har proklameret Menneskets suveræne Uafhængighed. Naar Mennesket kun er afhængigt af sig selv, saa er Verden prisgivet Kampen for den personlige Interesse. Der gives intet fælles Baand mere mellem Menneskene; det er „Kampen for Tilværelsen,“ der er udbrudt med en ophidset Havesyges yderste Skarphed. Men Ophavsmændene til denne fatale Revolution have fra Begyndelsen af ikke fremstillet deres Værk for Masserne under denne brutale Skikkelse; de have præsenteret det for dem som en „Frigjørelse.“ Det var Klogskab, at de lovede denne Frigjørelse; men det er deres Forbrydelse, at de aldrig give, hvad de have lovet.

Har De aldrig forestillet Dem, hvad der vilde være sket, dersom talentfulde og lykkelige Mænd havde styrtet sig imellem Rige og Fattige, Smaa og Store i det henrundne Aarhundredes vantro Samfund, og opfordret den Ene saa vel som den Anden, til at bøje sig for Retfærdighedens og den kristelige Kjærligheds Love og i Fællesskab vende tilbage til den kristelige Praxis? „Ogsaa vi,“ kunde de have sagt, „ville Frigjørelse, men ad Retfærdighedens Vej, ikke ved Hjælp af Omvæltning. Retfærdigheden vil komme til os ved Gjenoprettelsen af Kristi Rige. Den sociale Fred lader sig kun grundlægge paa den gjensidige Pligtopfyldelse. Ogsaa vi ville Reformere, og den første Reform er Til-

bagevenden til Kristendommens Love!“ Dersom en saadan ædelmodig Phalanx var draget i Felten med dette Program, saa vilde det menneskelige Samfunds-Løb have taget en anden Retning; istedetfor Revolutionens Aarhundrede vilde den kristelige Restaurations Aarhundrede være traadt.

(Sluttes.)

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 42).

7. Maoriernes Lejr.

Mrs. O’Niel havde siden sit Fangenskab henlevet en sørgelig Tid og lidt ubeskrivelig meget, hvad hendes blege, udmagrede Ansigt vidnede om. Haardt blev hun ikke behandlet, da hun stod under den ansete Høvding Te-Vaturus Beskyttelse. Men selve Livet blandt Maorikvinderne var haardt nok; ethvert svært Arbejde tilfaldt dem, medens Mændenes Liv var Jagt, Fiskeri og Krig. De Vildes Spiser havde hun ogsaa ondt ved at vænne sig til. Men mere end alle ydre Lidelser og al Modgang trykkede den dybeste Sorg hende ved Tanken om, hvorledes hendes brave Mands og kjære Børns Skæbne var bleven; hun havde jo ingen Anelse om, at næppe 4 Mil fra den lille Maoriby, bag ved de fjærne Høje, som hun kunde se, levede hendes Børn raske og sunde!

Efterhaanden havde Mrs. O’Niel for saa vidt lært Maorisproget, at hun kunde underholde sig med Te-Vaturus Kone og Børn. Hun sad nu ofte ved Ildstedet og søgte med simple Ord at fortælle om Barnet i Bethlehem og om dets hellige Moder. Det var en Glæde for Mrs. O’Niel og en Trøst i hendes Lidelser.

Saaledes var det hidtil gaaet den Fangne. Da føjede Gud det saaledes, at hendes ældste Søn fik hende

at se og med sine Brødre ilede til, for at befri hende. Den Plan, Johny havde fattet og Bob billiget, var dog ikke saa let at gennemføre. Maoribyen, hvis omliggende Høje de tre Brødre naaede i den tidlige Morgenstund, fandt de nu fuld af Krigere.

„Det ser ud til, at de holde en af deres Fester“, sagde Johny. „Vi maa skjule os godt og vente til Natten. Da kan der maaske blive en Lejlighed.“

Der var ganske rigtigt den foregaaende Aften ankommet tre Høvdinge til Byen med deres Koner og Krigere. Te-Vaturu vilde nemlig efter Aftale efter Udflugten til Auckland ved Fuldmaanetid være tilbage til sin By, og derfor vare Høvdingerne komne for at afvente hans Ankomst og høre, hvad Nyt han bragte.

Vhaka, Te-Vaturus Hustru, havde altsaa Hænderne fulde af Arbejde, og Mrs. O'Niel maatte hjælpe til. Der blev slagtet og stegt Svin og Hunde; og Vhaka iførte sig tilsidst sin Festdragt, stak Havørnefjer i sit purrede Haar, pyntede sig med sit Glasperle-Halsbaand og kastede en kunstig Kaabe, der var flettet af Hamptrevler, om sig. Hun vilde ikke staa tilbage for de andre Høvdingers Hustruer.

Da det var bleven Aften, begyndte det egentlige Festmaaltid. Drengene kunde fra Højene paa den anden Side af Bugten bekvemt overse Pladsen. De saa Ilden, paa hvilken Svinene og Hundene brasede; de saa Maorikvinderne med deres sælsomme Prydelser; en af dem bar endog en Hat, som havde tilhørt en dræbt Englænderinde; de vare alle fantastisk pyntede med Glasperler og Fuglefjer. Ogsaa de vilde Krigere, som vare lejrede rundt omkring Ilden, saa de, og en hvid Kvinde skænkede i for Krikerne.

„Moder!“ sagde de sagte til hverandre.

Havde Drengene forstaaet Maorisproget, saa kunde de have fulgt Talerne, som Høvdingerne holdt, og Sangene, hvori de besang deres gamle og nye Heltebedrifter. Først begyndte efter Landets Sædvane den ældste Høv-

ding, Te-Noki, at tale. Han sagde: „Vhaka, den tapre Høvding Te-Vaturus Hustru! dine Svin ere gode, dine Hunde ere bedre og dit Øl er endnu bedre. Men det Bedste har du endnu ikke givet os. Jeg har nylig spist Kjødet af en kristen Paheka, som vi dræbte, og det var meget godt. Og jeg svor da, at alle hvide Mænd skulde være ligesom Markens Dyr og Himlens Fugle. Hvad have de her at gjøre paa „Maui's Fisk“? Thi Maui har fisket denne Ø op af det store Saltvand for sine Børn, Maorierne. Vore Fædre have fortalt os det. En Dag steg Maui's fem Brødre i en Baad, for at fiske, og Maui vilde med. Men de lod ham ikke komme i Baaden; de frygtede ham nemlig, fordi han var en Trolldmand. Som de nu sejlede paa den høje Sø, kom han dog som en lille Fugl flyvende ud til dem. Han havde en kostbar Fiskekrog med sig, den var forfærdiget af hans Bedstefaders Kæveben. Men Brødrene vilde ikke give ham Madding. Da slog Maui sig paa Næsen, saa den blødte, dyppede Hør i Blodet og brugte det som Madding. Næppe var Snøren kastet ud, saa fik han Bid, og der haledes fra Havbunden i Snøren med saadan Magt, at Brødrene frygtede for, at Baaden skulde gaa under, og de raabte: „Maui, lad løs!“ Men han sagde: „Hvad Maui holder, lader han ikke mere løs!“ Derpaa trak han, og trak dette vort Land her op. Men da Landet kom i Vejret, strandede Baaden, og endnu den Dag i Dag findes den paa Toppen af Bjærget Ikauvangi ved Vajpéro, hvor Maui ogsaa ligger begravet.

Vore Fædre have mærket sig Maui's Talemaade: „Hvad Maui holder, lader han ikke mere løs!“ Der var paa Øen de bekjendte Moa-Fugle, deres Ben vare saa store som den største Mands, og med et Slag af deres Næb kunde de kløve Panden paa enhver Kriger. De kunde løbe som Vinden, men ikke flyve; thi de havde ingen Vinger som vore Kivi, der endnu leve. Denne Moa gjorde Maorierne Maui's Fisk stridig; men vore Forfædre sagde: „Hvad Maui holder, lader han

ikke løs!“ og de kæmpede med den voldsomme Fugl, dræbte den og fortærede den, og man finder endnu den Dag i Dag en hel Høj af Knokler fra Maaltidet, som de holdt med den dræbte Fugls Kjød. Ha, Skade, at Te-Noki ikke levede den Gang, saa han kunde kæmpe og smause med sine Forfædre! Og nu til Dags gives der heller ikke mere en eneste Moa-Fugl i hele Landet! — Senere kom Pahekaerne paa store Skibe over Salt-søen og vilde fiske Maui-Fisken. Men véd I, hvad vore Fædre gjorde? De grebe deres Patu-Patu (Stridskøller af Træ) og Meru-Meru (Stridskøller af kostbart grønt Nefrit) og sønderloge Pandeskallerne paa de Første Bugten, hvor dette skete, kalde Pahekaerne endnu Mordbugten*). Havde vore Fædre dog altid gjort saaledes! Men de Yes-Yes (Englænderne) og de Vui-Vui (Franskmændene) have Ord som Honning; de talte kun om Kjærlighed og om Fred og Brødre, og da Maorierne bed paa denne Madding, drog de andre Maui-Fisken Stykke for Stykke fra Maorierne. Og nu ere de her med deres dundrende Kanoner og ville have det sidste Stykke.

(Fortsættes.)

Fra Protestantismens Lejr.

Den forhenværede lutherske Pastor *Wilhelm Meinhold* skiver i sin Bog: „Den trofaste Ridder Hager“, ordret følgende:

„Blandt de fornemste Aarsager til Reformationens hurtige Udbredelse hører i Særdeleshed *den forsætlige Forfalskning af den bibelske Text*, som Luther tillod sig,

*) Dette skete den 18. Dec. 1642, da Hollænderen Tasman første Gang vilde forhandle med Ny-Zelænderne.

for desto sikrere at kunne styrte Pavedømmet og Alt, hvad der hører til det, forsaavidt det er begrundet i den h. Skrift. Det kan naturligvis her ikke være Stedet for en udførlig videnskabelig Undersøgelse af denne utvivlsomme Kjendsgjerning; men de tre hovedsageligste og virksomste *Forfalskningsforsøg* maa jeg dog nødvendigvis fremhæve.

Det er først det græske Ord „*Ekklesia*,“ som Luther i hele det ny Testament ikke en eneste Gang oversætter ved „Kirke“, men stadig ved „Menighed.“ Allerede Følgerne af denne eneste Forfalskning vare uhyre. Thi Menighederne anmassede sig ikke alene Indretningen og Styrelsen af og Opsynet med Guds-tjenesten og deres nye Gejstlige, men denne deres Anmasselse understøttedes endog af Luthers Skrifter. — Paa saamme Maade bar han sig ad med det græske Ord „*Paradosis*“, som han forsætlig ikke oversætter en eneste Gang ved „Overlevering eller Tradition“. Og om denne *Tradition* er der i Virkeligheden Tale paa mange Steder i Grundtexten; men i Særdeleshed opstilles i 2. Thessalon. 2, 14 netop den *skriftlige* Tradition overfor den *mundtlige*. Det hedder nemlig der: „Derfor, Brødre, staar fast og holder hart ved de *Overleveringer*, som I have lært, det være sig ved vor Tale eller ved Brev fra os“.

Hvorledes oversætter Luther nu dette, for at skaffe Traditionen af Vejen? „Saa staar da fast Brødre, og holder hart ved Bestemmelserne (Satzungen), som I ere blevne underviste i, det være sig ved vort Ord eller Brev.“ Endnu værre er hans Fordrejelse af 1. Kor. 11, 2., hvor det hedder ordret: „Jeg roser Eder, Brødre, at I i Alt komme mig ihu, og holde *Traditionerne*, som jeg har *overleveret* Eder.“ Dette Sted oversætter Luther nemlig saaledes: „Jeg roser Eder, Brødre, at I i Alt komme mig ihu, og bevare *Anordningen* (Weise), som jeg har *overantvordet* Eder“.

Men dersom det var af stor Vigtighed for Luther,

at skaffe Kirke og Tradition ud af Bibelen, saa var det ham ikke mindre magtpaaliggende, at begrunde sin ejendommelige Lære om „Retfærdiggjørelse ved Troen“ endnu fastere i den, for ogsaa exegetisk at gennemføre den uhorste Paastand: til Opnaaelse af Salighed ere de gode Gjerninger ikke nødvendige, men ene og alene Troen. I det Øjemed fordristede han sig til at indskyde i Texten, Rom. 3,28., det lille Ord „alene“ og at oversættte: „Derfor slutte vi, at Mennesket bliver retfærdiggjort *alene* ved Troen, uden Lovens Gjerninger“.

Paa denne Maade, afset fra alle andre i bedrøvelig Fylde forekommende Grunde, blev det ham en let Sag, ved Hjælp af sin overordentlige, exempelløse, apostoliske Anseelse hos Folket, at begrunde hos sine Bibellæsere den *Indbildning*: den kirkelige Catholicismus paa hans Tid bestod kun af rene, vilkaarlige Menneskelærdomme, og der var i hele den h. Skrift end ikke den ringeste Hentydning til dem til Stede. Lige saa galt og maaske endnu værre var det, at han prisgav Skriftens Forstaaelse til enhver Læsers egen *subjektive Mening*, idet han paa sin inkonsekvente Maade snart paastod: den h. Skrift var den letteste, og snart: den vanskeligste af alle Bøger*). Følgen heraf var, at ikke blot Gejstlige som Thomas Münzer, Karlstadt, Schwenkfeld o. m. fl. snart troede at opdage en anden Mening i den h. Skrift, end Luther, men tilsidst Enhver, som kunde læse. Dette tilstaaer den ulykkelige Mand selv ved sit Livs Aften. „Der er næsten lige saa mange Meninger,“ udraaber han, „som der er Prædikant-Hoveder,“ og paa et andet Sted: „Adel, Borgere, Bønder forstaa Evangeliet bedre end jeg, eller Sct. Paulus, de ere nu visere og anse sig for lærdere end alle Præster“.

Det var hans og vor Straf, at vi ere vegne bort fra den foragtede Traditions Grundlag, ud fra hvilket den h. Skrift alene kan forklares; hvad ogsaa nu

*) Det sidste er den i Virkeligheden.

allerede, da det er for sent, paa ny erkjendes af evangeliske Theologer, f. Ex. af Hengstenberg. Thi at det ikke er blevet bedre iblandt os (Protestanter), trods alle Unionsforsøg og al hebraisk og græsk Vokabel-Visdom, og at der i Dag ikke blot findes *næsten lige saa mange Meninger som Prædikant-Hoveder*, men netop lige saa mange og om muligt endnu flere, det er saa verdensbekjendt, at det her forhaabentlig kun behøver at antydes.

Og ikke desto mindre, og endskjønt alle vore Theologer næsten have studeret sig gale i Bibelen, udbrede vi dog disse *Luthers fejlagtige Oversættelser* stadig i Millioner og atter Millioner af Exemplarer blandt Folket, for at fremme religiøs Kundskab og religiøs Bevidsthed derved; medens det i Virkeligheden er en lige saa fortvivlet Genistreg, som naar Staten vilde uddele Grundloven (som i Modsætning til Bibelen dog er en sand Roman med Hensyn til Forstaaelsen af Indholdet) i utallige Exemplarer, for derved at fremme Retskundskaben og Retsbevidstheden hos Folket.

„Ja“, sige her Dhrr. Prædikanter, „Størstedelen forstaaer dog det kjære Folk.“ Men de betænke ikke, at Tusinde ikke engang læse den paatvungne Vare, andre Tusinde forære den atter bort, eller de sælge den til den første den bedste for en velkommen Drikkeskilling, eller, som Følge af den menneskelige Naturs almindelige onde Begjær, holde de sig ikke til det, som de forstaa, men netop til det, som de ikke forstaa, og *Selktvæsenets Elendighed* næres paa denne Maade og fremmes af vore Bibel-Udbredere.

Dertil kommer, at det gamle Testamentes antike Blottelser aldeles ikke ere skikkede, til at gives Folket eller endog Børn i Hænderne, saafremt de ikke skulle fremkalde Haan og Spot eller endog Forargelse. Jeg kjender saaledes et Tilfælde, hvor en hemmelig Bibel-Spotter med den mest ophøjede Mine af Verden begyndte at oplæse Salomons Højsang i et Værelse, der

var fuldt af unge Damer, indtil de rødmende løb allesammen ud af Stuen, forfulgte af hans skraldende Latter. De Radikale begynde derfor ogsaa allerede at benytte Bibelens Udbredelse for deres Formaal, og det er i Virkeligheden et sandt Ord, som en sachsisk Superintendent (luthersk Biskop) offentlig udtalte for flere Aar tilbage: at med enhver ny udgivet Bibel løsnedes en Sten i Kristendommens Bygning, forsaavidt vi da i Stedet for Kristendom sætte Ordet „Protestantisme“.

Hvor viseligt handler derfor ikke den katholske Kirke, idet den simpelthen forbyder Lægfolket alle Bibeloversættelser, som *ikke* ere forsynede med Noter eller Anmærkninger paa Grundlag af *Traditionen* og Fædrenes Autoritet.“

Til den sidste Sætning kunne vi endnu tilføje, at Pave Benedikt XIV i Aaret 1757 stadfæstede et Dekret af Index-Kongregationen, som i *Almindelighed tillader*, at læse Bibelen i en Oversættelse, „som er godkjendt af den apostoliske Stol og udgivet med Anmærkninger, som ere tagne fra Kirkefædrene og katholske Videnskabsmænd“.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Stockholm. Den 17. Oktober var for den katholske Menighed i Stockolm og for hele den svenske Mission en sand Glædens- og Trøstens Dag. Det er nu næsten 7 Maaneder siden, den 21. Marts, den dyrebare uforglemmelige Overhyrde, den apostoliske Vikar *Johannes Georgius Huber* afgik ved Døden. I Søndags blev endelig Msgr. Hubers, af den h. Fader udnævnte, Efterfølger paa en overordentlig festlig Maade indført i sit nye Embede i den katholske Kirke i Stockholm. Den nye apostoliske Vikar for Sverrig, højærværdige Hr. Pastor *Albert Bitter* er født paa Mariæ Himmelfartsdag, den 15. August 1849 i *Melle* i Hannover. Hans Fader var den i vide Kredse bekjendte og højagtede Gehejme-Medicinalraad Dr. Bitter, som døde for 3 Aar siden. Vikarius Bitter studerede, efter at have absolveret Gymnasiet Carolinum i Osnabrück, først 2 Aar ved Akademiet i Münster i W. og fortsatte der-

efter sine Studier ved Universitetet i Würzburg, hvor han blandt Andre havde Kardinal Hergenrøther og Prælat Hettinger til Professorer. I 1871 foretog den unge Theolog en Rejse til Frankrig og Italien, havde i Rom den Lykke at lære Pius IX personlig at kjende, og vendte med ny Begejstring for sit ophøjede præstelige Kald tilbage til sine Studier. Han fuldendte dem i Seminariet i Osnabrück og modtog sammesteds den 24de Septbr. 1874 ved afdøde Biskop Johannes Heinrich Beckmanns Haand Præstevielsens h. Sakramente.

Kort efter besluttede den unge Gejstlige sig til at følge en personlig Kaldelse fra afdøde Msgr. Huber og at indvie sine Kræfter til den svenske Mission. I November 1874 indtraf han til Stockholm og lagde sig først og fremmest med al mulig Flid og det bedste Resultat efter at lære sit nye Fædrelands smukke og velklingende Sprog. Endnu inden et Aars Udløb sendtes den unge Gejstlige af Msgr. Huber som Sognepræst til Gøtheborg, Rigets anden By. Her forstod Pastor Bitter, trods de overordentlig vanskelige Forhold i Begyndelsen inden kort Tid at erhverve sig Menighedens Kjærlighed og Hengivenhed, saavel som de Anderledestroendes Højagtelse. Efter at have virket 10 Aar til Velsignelse i Gøtheborg, kaldtes Bitter i Efteraaret 1885 tilbage til Bispedømmet Osnabrück og ansattes ved Hofkirken i Ludvigslust i Mecklenburg. Her modtog han i Aar den h. Faders Kaldelse, der lød paa, at han skulde vende tilbage til Sverrig, for at forestaa i afdøde Vikar Hubers Sted den svenske Mission som Overhyrde og Kristi Statholders Stedfortræder.

Endskjønt Udnævnelses-Dekretet allerede var bleven udfærdiget den 27. Juli, kunde den højtidelige Installation dog først finde Sted i Søndags, da han hidtil ikke havde kunnet forlade sin Plads i Bispedømmet. Selve Festen foregik under den kathoiske Menigheds ivrigste Deltagelse paa en værdig og tiltalende Maade, og gjorde ogsaa det bedste Indtryk paa alle de mange Anderledestroende, som bivaanede den. Den h. Eugénias smukke Kirke var i Dagens Anledning smagfuldt smykket med Grønt og Blomster, med Lys og kostbare Tæpper. Længe før Gudstjenestens Begyndelse var det lille Gudshus opfyldt indtil den sidste Plads, og udenfor stode endnu mange, som gjerne vilde have bivaanet Festligheden, men ikke mere kunde indlades. Kl. 11 forlod Processionen, som skulde afhente den ny Over-

hyrde, Sakristiet. Da den kort efter atter traadte ind i Kirken, præluderedes der fra Orgelet, og det forstærkede Kor hilste den apostoliske Vikar med Voglers: „*Benedictus qui venit in nomine Domini*“, „Velsignet være den, som kommer i Herrens Navn“. Efter at den samlede Gejstlighed havde forrettet en kort stille Bøn foran Tabernaklet, traadte Vikariets hidtidige Administrator, Hr. Pastor *Anton Bernhard* frem, for at forestille den af Paven nys udnævnte Vikar for Menigheden og alle de Tilstedeværende, hvorefter han opfordrede Hr. Pastor *Lieber* til at oplæse det kirkelige Udnævnelses-Dekret i det svenske Sprog. Hele Kirken rejste sig og modtog under lydløs Stilhed den h. Faders, Leo XIII's, Budskab.

Hr. Vikar Bitter traadte derefter frem for Alteret og holdt en gribende Tale, hvori han fremhævede, at han satte sin hele Tillid til Gud, hvis helligste Villie havde kaldet ham til dette Embede, som han selv aldrig havde stræbt efter, aldrig tænkt paa, — at han fremdeles satte sin Lid til Sverrigs store Hellige, Missionens mægtige Forbønsmidlere i Himlen, — til sine Medarbejdere i Herrens Vinbjerg og endelig til de svenske Katholikers gode Villie. Derefter fejrede den højerværdige Vikar den højtidelige Levitmesse og istemte til Slutning det festlige „*Te Deum*“. — Den festlige Aftengudstjeneste med udvalgte, ægte kirkelige Sange og en smuk Prædiken af Hr. Pastor *v. Stolberg* over Dagens Betydning sluttede denne uforglemmelige Fest.

Maatte Guds rige Velsignelse ledsage den nye Vikars apostoliske Gjærning, maatte under hans Førelse den katholske Mission i Sverrig udfolde sig stedse skjønnere og livskraftigere og bære rige Frugter til Guds Ære og mange, mange Sjæles Frelse! Det forunde Gud!

Kjøbenhavn. Ligesaa stor en Glæde der i Søndags herskede i den svenske Hovedstad, ligesaa stor Sorg bemægtigede sig i Søndags Katholikerne i den danske Hovedstad. Efter Prædikenen i Sct. Ansgars Kirke meddelte den herværende Sognepræst, Hr. Pastor *H. Böhmer*, at den nuværende Biskop af Osnabrück havde kaldt ham tilbage til Bispedømmet, for at overtage Embedet som Sognepræst i *Emden* i Hannover, og at han allerede den 28. d. M. maatte tiltræde sin nye Stilling. Som Følge af denne Bortkaldelse er det danske Præfektur berøvet en af sine virksomste og

nidkjæreste Præster, saa at man ikke kan andet end dybt beklage dette Tab. Pastor Bøhmers utrættelige og opofrende Virksomhed er uden Tvivl Ugebladets Læsere saa bekendt, at en omstændelig Beskrivelse af den vilde være overflødig. I enhver Gren af den omfattende Gjerning, som paahviler en tro Sjælesørger, har han udmærket sig ved Omhu og Samvittighedsfuldhed. Det er derfor ikke til at undres over, at Menigheden saa vel som hans gejstlige Kolleger skilles fra ham med inderlig Sorg og Veemod. To vigtige Foreninger lagde han i sin Tid Grund til, nemlig *Mødreforeningen* og *Svendeforeningen* og af Vincentsforeningen, Elisabethforeningen og Mariaforeningen var han stedse en nidkjær og opofrende Beforderer. Ogsaa Sognekirkens Udsmykning laa ham inderlig paa Hjærte, og de smukke Glasmalerier skyldes for en stor Del hans Initiativ. Blandt Hovedstadens katholske Gejstlige var han den, der næst Præfekten havde mest Erfaring og Kjendskab til de danske Forhold paa Grund af sit mangeaarige Ophold her i Landet. Hr. Pastor Bøhmer har nemlig tilbragt 19 Aar her i Danmark. I November 1867 kom han som ung Præst til Landet og ansattes først som Vikar og senere som Kapellan ved den herværende Sct Ansgarskirke, indtil han i August 1874 forflyttedes som Sognepræst til Horsens, hvorfra han atter vendte tilbage til Hovedstaden i December i 1878 og udnævntes efter Pastor Friends Afrejse i 1882 til Sognepræst for Hovedstadens Katholiker. Vi tro at opfylde Manges Ønske, naar vi her offentlig tilraabe den bortdragende Sjælesørger et oprigtigt „Tak!“ for Alt, hvad han har gjort for os, og for hele hans mangeaarige Virksomhed her i Danmark, og ønske ham tillige af ganske Hjærte Herrens rige Velsignelse i hans nye Stilling.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 24. Oktober. 19. Søndag efter Plutse. Rafael, Ærkeengel. — **25. M.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **26. Ti.** Evaristus, Biskop og Mart. — **27. O.** Vigilie til Apostelfesten **28. To.** Simon og Judas Thaddæus, Apostle. — **29. F.** Ferialdag. — **30. L.** Vigiliefastedag til Alle Helgen. Alfons Rodriguez, Bekjender.

Søndagen den 31. Oktober. 20. Søndag efter Pintse.

Ansgariusforeningen holder Bestyrelsesmøde Mandag den 25. ds. Kl. 7.

Unio. Søndag den 24. Oktober: Stiftelsesfest.

Kasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 44.

Søndagen den 31. Oktober.

1886.

Indhold. Grev Albert de Mun's Tale paa den katholske Kongres i Lüttich. Elsker eders Fjender. En kongelig Konvertit. Niels Stensens Minde. Efterretninger: Kjøbenhavn, Svendborg, Bosnien. Montenegro, Rom.

Albert de Mun's Tale paa den katholske Kongres i Lüttich.

(Sluttet.)

Nuvel, det afhænger af os, om denne Drøm skal blive til Virkelighed. Det sociale Foretagende, vi arbejder for, har ikke noget andet Maal. Maatte den skrækkelige Krise opflamme vor Iver. Den industrielle Transformation har haft skadelige Følger for Arbejdet, det er selv blevet en Vare. Maskinerne have oversvømmet Verden, og Mennesket er nu ikke andet end et Redskab, et Værktøj, som kun alt for ofte opofres i dette uhyre Laboratorium. Man tager ingen Hensyn mere til det moralske Væsen; der er kun tre Faktorer, som alle Vegne optræde: Kapitalen, som staar i Stedet for Mesteren, Maskinen, som arbejder, og Armen, som sætter den i Bevægelse.

Skal jeg oprulle for Deres Blikke det sørgelige Billede af Arbejderen, hvem man har berøvet hans Gud? Der er ingen Søndag mere for ham; intet hyggeligt Hjem mere; Fabriken har lagt Beslag paa hans Kone og Døtre; et trøstesløst Liv i Øjeblikket; en elendig Alderdom i Fremtiden — det er hans Lod. Og hvilke Misbrug, hvilke Saar ere ikke blevne afslørede i denne Arbejds-Enquete! . . . Hvor er der vel et Hjærte, som ikke maa opfyldes af Skam og Smerte ved Synet af denne Elendighed.

Et mægtigt Skrig har lydt blandt de lavere Samfundsklasser, men det er ikke Haabets Raab, det er Hadets og den sociale Krigs Raab! Er der vel Nogen, som kan forblive ligegyldig overfor denne Trusel, denne højeste Fare? Kunde en Kristen vel være ligegyldig især overfor den store Fare for Sjælene? Disse Mennesker, som beklage sig, som lide, ere Deres Brødre og De har ingen Ret til at forlade dem. Gud har henvist dem til Dem.

Hvad vil De altsaa gjøre? Socialismen trænger ind paa os fra alle Kanter. Vel véd jeg, at den lever af Chimærer, at den drømmer om en umulig social Tilstand; men hvorledes ville vi befri Folket fra dets Vildfarelse, hvorledes ville vi bevare Samfundet for de dræbende Experimenter, hvortil man slæber det? Skal det maaske ske ved disse Theorier, som gjøre Arbejdet til en Vare, som tilskrive en „Overflods-Krise“ vor Elendighed, som have hævet det industrielle Slaveri til en saadan Højde, at det er blevet et videnskabeligt Dogme? Skal det ske ved Ligegyldighed, idet vi vise os følelsesløse overfor Folkets Lidelser, overlade Arbejderne til usund Propaganda og Ophidselse, medens vi selv varetage vore egne Forretninger og more os? Hvad vil De vel, at Folket skal tænke om de Besiddende, naar det ser, at disse ere blevne utro med Hensyn til den Mission, som Forsynet havde anvist dem? Hvad vil De, at det skal sige, naar det, berøvet enhver legal Organisation til sit

Forsvar, er bleven udsat for Demagogernes ophidsende Taler? Leo Harmel, denne store Industridrivende, har ikke undladt at sige: „Vort Maal maa være Arbejder-nes Frigjørelse; man maa udrive ham fra det revolutionære Slaveri.“ Lad os drage Omsorg for, at Ordene Frigjørelse og Retfærdighed ikke vende sig imod os. De ere Folkets sande Befriere, men paa den ene Betingelse, at de føre det tilbage til kristelige Reformer. Det er vort Program, det er vort Maal.

Man har sagt, at det var kristelig Socialisme eller social Kristianisme — hvad ved jeg? — en Udbyttens af det sociale Spørgsmaal til Gunst for Kristendommen. Derpaa svare vi: Vi staa paa den sande katholske Tradition, vi ville Tilbage til den guddommelige Lov. Man begrunder Intet, naar man maskerer sig. Man har bebrejdet os, at vi knytte vore Reformer til Kirkens Banner. *Kirken er i Sandhed vor Fører og vor Styrke.* Vi ere den kristelige Ordens Soldater imod den revolutionære Uorden. Vi have taget Parti for Guds Rettigheder imod „Menneske-Rettighederne.“ Et Middel, hvormed man Intet vilde opnaa, vilde det være, at tilsidesætte den kristelige Løsning, thi den revolutionære Rationalisme kan ikke bekæmpes paa en virksom Maade ved Hjælp af den konservative Rationalisme. Guds Rettigheder maa danne Grundstenene til den nye Ordning, og man kan sige, for at bruge et berømt Ord: den sociale Reform vil blive *kristelig* eller den kommer *ikke* istand. Kirken har nylig sagt os det ved Leo XIII's Mund, som i sin herlige Encyklika minder om, hvad der er Statens Grundvold, og hvad Frugter man kan vente sig af et socialt Regime, som er grundlagt paa Evangeliet. Kirken har en stor Mission at udføre i det moderne Samfund; den alene kan paa tage sig dets Regeneration; og Folkenes og Regeringernes Pligt er det, at delagtiggjøre sig i dens Bistand og Hjælp. Lad de Ugudelige og Ufornuftige beskyldte

den for Afmagt, lad dem hente Beviserne fra de Forfølgelser, som den maa lide, vi vide, at i Kirken gaar Prøvelserne altid forud for Sejren . . .“

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 43).

„Men vor Konge Viremu-Kingi siger: „Hvad Maui holder, lader han ikke løs“. Og naar nu Te-Vaturu kommer tilbage fra Pahekaernes store Lejr og maaske har ladet sig fiske og vil raade os til Fred, da siger jeg, Te-Noki: „Hvad Maui holder, lader han ikke løs“, — ikke et Stykke, ikke engang et Ben, ja end ikke et Skæl af Fisken skulle de have! Hvad sige I dertil, mine Brødre?“

„Hvad Maui holder, lader han ikke løs!“ raabte de, saa Skoven gjenlød af Maoriernes Bifaldsskrig. „Intet Ben, ikke engang Skællene skulle de have!“

„Min Broder, Te-Noki, du har talt vel,“ begyndte den anden Høvding, Te-Rere. „Hvad du sagde, sige ogsaa Aanderne, som vise sig for mig i Drømme. Det forekom mig, at jeg stod ved Dødningehulen Reinga, hvor det store Pahetukaua-Træ rager op, og hvis dybt nedhængende Grene Aanderne bruge som Stiger, for at komme til Dødningevejen Rerengavaire, som fører dybt under Jorden ud i Havet. Der bestige de Aandebaaden og fare til Haraiki-Landet, som er „Folkets Vugge“. Uafsladelig drog Skygger hen ad Vejen gennem den dunkle Port, og altid kom nye Skarer flagrende gennem Træernes Toppe; thi det var paa den Tid, det store Slag stod paa det høje Bjærg i Landet Tabernaki. Og de Døde viste mig de Saar, de havde faaet i Kampen med Pahekaerne, og de tilraabte mig: „Hævn, Hævn, Hævn!“ Jeg vilde tage fat paa

dem, men greb i Luften og vaagnede; men endnu bestandig lød for mine Øren Ordet „Hævn!“ Det har en sød Lyd, og fra den Tid af gjentager jeg det altid, og jeg har svoret, at jeg ikke vil leve, uden at øve Hævn, og ikke dø, uden at bringe Aanderne det Budskab, at de ere hævnede. Te-Rere har talt. Hvad mene I, mine Brødre?”

Atter gjenlød Skoven af høje Bifaldsraab. De halvdrukne Krigere svingede Stridskøllerne og raabte „Hævn over Pahekaerne!“ Kvinder og Børn stemmede i med, og Mrs. O’Niel forskrækkedes indtil det yderste; endog en Mand vilde have skjælvet mellem disse blodtørstige Vilde.

Natten var imidlertid frembrudt, og det røde Gjen-skin af Ilden gjorde de i Forvejen saa afskyeligt ta-toverede Skikkelser endnu forfærdeligere. Mrs. O’Niel bad i sit Hjærte.

8. Offeret.

Den tredie Høvding, Te-Ureva, vilde lige til at begynde sin Tale, da høje Raab løde fra den nærmeste Skovtykning, og strax kom en Skare Maorikrigere til Syne, som førte en hvid Mand i Lænker mellem sig. Flammerne belyste en mager, rødhaaret Mand, hvis forstyrrede Træk og forvirrede Blik forraadte Dødsangst. Mrs. O’Niel gjenkjendte ved første Øjekast den Fangne, trods hans forandrede Udseende. Billedet af den grusomme Agent, som engang med Spot og Haardhed havde jaget hende med Mand og Børn fra Hus og Gaard i Killarney ud i Snestormen, stod uudslettelig indpræget i hendes Hukommelse. „Retfærdige Himmell!“ sagde hun, dybt greben ved dette uventede Gjensyn, „hvor vidunderlige ere dine Veje! — Mr. Flint!“

„Te-Loro og hans Skare!“ raabte Høvdingen. „Men hvor er Te-Vaturu og Te-Muna?“

„Te-Loro er træt og bedrøvet og sulten og tørstig,“

svarede Krigeren. „Han har fra Hauraki-Bugten, hvor Pahekaernes store Skibe ligge, været fem Dage om at naa herhen, og først søgt sine Brødre nede ved Hokianga, indtil eders Skrig viste ham til denne Lejrplads. Hvorledes skulde jeg nu kunne tale om min store Smerte, inden jeg først har styrket mig ved Mad og Drikke?“

Te-Vaturus Kone rejste sig og lagde selv Kjødspiserne for Manden og hans Kammerater, og rakte dem de fyldte Drikkekar. Maorierne spiste og drak. Ogsaa til den Fangne blev henkastet en Knokkel, og med Begjærlighed afgnavede han det blodige Kjød. Da gav Te-Loro den tomme Skaal tilbage og sagde:

„Vhaka, der har du Skaalen, som Te-Vaturu saa kunstig har udskaaret. Men Te-Vaturu bringer jeg ikke tilbage, heller ikke den tapre Te-Muna.“

Et Klageraab lød fra alles Læber. „Har han be-traadt Dødningevejen?“ spurgte Te-Rere.

„De have ikke besteget Aandebaaden. Men Pahekaernes store Anfører har ved List og Løgn fanget dem og bragt dem ud paa sit store Skib. Hør nu! Vi vare ved Hauraki-Bugten i Pahekaernes største By, som de kalde Aukland, og som er befæstet med Volde og Kanoner. Te-Vaturu forlangte at tale med deres største Høvding; I vide jo, at han altid raader til Fred. Den store Høvding lovede ham og hans Følge frit Lejde, som det jo ogsaa sker hos os, naar to Stammer leve i Fejde og ville slutte Fred. Men er det nogensinde bleven hørt, at en Maori har brudt sit Ord overfor sin Fjende?“

„Er Pahekahøvdingen bleven en Meneder?“

„Som en falsk Hund, der samtidig logrer med Halen og bider med Munden! Vi advarede Te-Vaturu, men han vilde ikke tro os. Siden den Aften vi sloges med den Paheka-Kvindes Mand (han pegede paa Mrs. O'Niel) — og han havde talt med ham, er han overhovedet kun en halv Maori. Det varede ikke en Time, da saa vi begge vore Høvdinge i Lænker og omringede

af Paheka-Krigerne; den menederske Høvding bragte ham selv paa en Baad til sit største Skib. Vi maatte se derpaa, uden at vi kunde befri dem; et Forsøg vilde have været Vanvid! Tænderskærende og pønsende paa Hævn, trak vi os tilbage. Da traf vi paa denne Pahekas Hus, det laa skjult i en Dal og var indtil da undgaaet vore Landsmænds Hævn. Som et Skybrud styrtede vi over det. Pahekaen og hans Tjenere vilde i Begyndelsen sætte sig til Modværge; men snart laa sex af dem med knuste Pander, en undslap os, og den fejge Karl, som vi have bragt med, tiggede med opløftede Hænder om sit Liv. Men vi tænkte, han kunde tjene os som Gidsel. Da stak vi det store Hus og de fulde Lader i Brand. Hvor det brændte og røg! Jeg tænker, vore Høvdinger paa det store Skib have set Røgsøjlen og glædet sig over Hævnen. Hvad siger min Fader og mine Brødre? Have Te-Loro og hans Krigere handlet ret?"

En Bifaldsstorm brød løs. „De have handlet rigtigt og klogt og tappert,“ sagde Høvdingerne. „Hævn over de Troløse!“ skrege alle Krigerne.

Det varede en god Tid, inden Larmen havde lagt sig, og Høvdingen Te-Ureve endelig kunde komme til Orde. Han var den grusomste og blodtørstigste af dem alle; naar han var drukken, lignede han mere et vildt Dyr, end et Menneske. Med sin højre Haand greb han Mr. Flint og med den venstre Mrs. O’Niel og trak dem midt ind i Kredsen. „Hævn!“ skreg han med sin hæse Stemme. „Du har sagt det, Te-Loro; alle I, Krigerne, have raabt det; og du har Befalingen fra Aanderne, Te-Rere. Hævn! Hvad ligge I der som smaa Børn, der vel kunne skrige, men ikke handle? Have vi ikke her to Pahekaer, og have I ikke eders Køller ved Haanden? Op med Jer, vi ville slagte dem, som vore Fædre gjorde, og naar Maanen gaar op henne over Bjærget, skal den se os som Maorier og ikke forhaane os som Børn!“

Mrs. O'Niel troede, at hendes sidste Stund var kommen, og raabte til sin Ulykkesfælle: „Forlig dig med Gud, Mr. Flint! Tænk paa Frelseren paa Korset og hans Barmhjærtighed og opvæk Anger og Smerte i dit Hjærte!“

„Du kjender mit Navn? Hvem er du da?“ raabte Mr. Flint.

„Nu er der ikke Tid til at tale derom. Om faa Minutter staa vi maaske for Guds Domstol. Lad os bede!“

„Hvad, Domstol — jeg tror ikke derpaa, jeg vil ikke tro. Bede! . . . Hvis der gaves et Helvede, var jeg fortabt!“

„Kristus har tilgivet Røveren paa Korset.“

„Har Røveren ogsaa drevet ulykkelige Mennesker fra Hus og Gaard og jaget dem ud i Sneen, skjønt de for den Korsfæstedes Skyld bade om Forbarmelse? Ti, Kvinde, ti! Staar der ikke skrevet: Med det Maal, I maale andre, skulle I selv maales?“

Mrs. O'Niel vilde svare den Fortvivlede; men hun blev afbrudt af Høvdingen Te-Noki. Maorierne havde holdt Raad over Te-Ureves Forslag, og det var blevet besluttet, at en af de Fangne maatte vies Aanderne som Hævn. Hvem det skulde være, maatte Loddet afgjøre.

(Fortsættes)

En kongelig Konvertit.

En udførligere Meddelelse om den dybt nedbøjede *Enkedronning af Bayerns* Konversion, som fandt Sted for 12 Aar siden, vil næppe være uden Interesse for Ugebladets Læsere; den er jo ogsaa et af hine mange Vidnesbyrd om, at vor hellige Kirke stedse gaar af med

Sejren, naar der er en god Vilje tilstede og en oprigtig og fordomsfri Søgen efter Sandheden.

Den nuværende Enkedronning *Marie* af Bayern, født 1825, var en *preussisk* Prinsesse af Fødsel og Kusine til den tyske Kejser *Wilhelm*. I 1842 formæledes hun med den daværende Kronprins og senere Konge *Maximilian II.* af Bayern, og fra dette Ægteskab udgik de to ulykkelige Konger *Ludvig* og *Otto*.

Hvem skulde vel have ahnet paa Bryllupsdagen den 12 Okt. 1842, at denne i den lutherske Lære saa strængt opdragne preussiske Prinsesse 32 Aar senere, netop den 12 Oktober, skulde vende tilbage til Kirken og aflægge den katholske Trosbekjendelse? Hendes Gemals Retning var ovenikjøbet alt andet end ultramontan, og Indflydelse og Bestræbelser fra anden Side, lignende dem, der i sin Tid gjorde sig gjældende i modsat Retning ved Hoffet i Berlin, fandtes ikke ved det bayerske Hof.

Det fremgaar allerede heraf, at Enkedronning *Marie*s Konversion frem for alt var et Værk af den guddommelige Naade og frieste Selvbestemmelse. Hvor-naar den i Bønnen neddragne Naade først gjorde sig gjældende, og hvorledes Dronningen Trin for Trin fandt „Vejen til Rom,“ til Fædrenehjemmet, det unddrages i sine Enkeltheder vort Kundskab. Guds Veje ere netop vidunderlige. Som Redskab til Dronning *Marie*s Omvendelse betjente Gud sig ikke af den berømte Professor *Döllinger*, Oraklet i München, nej, denne „Lærde“ er i sit Hovmod falden fra Kirken — en simpel Vikar, en jævn, ligefrem Landsbypræst i Tyrol skulde være Redskabet i Guds Haand. Siden flere Aar opholdt Dronning *Marie* sig om Sommeren i længere Tid i den stille Tyroler Lechdal og tilbragte navnlig i nogle paa hinanden følgende Somre 7—8 Uger i Sognet *Elbingalp*. Der lærte hun Vikar *Lechleitner* af kjende, en from og dygtig Gejstlig. Læsningen af en af denne Gejstliges Prædikener, som han havde holdt for syv

Aar siden, blev af stor Vigtighed for Dronningen; thi efter at have læst denne Prædiken, begjærede hun Undervisning i den katholske Religion hos denne simple Landsbypræst. Og Undervisningen har hun siden den Tid fortsat dels mundtligt dels skriftligt. Dronningen søgte med oprigtigt Hjærte Sandheden, og man kunde da forudsætte, at den katholske Undervisning vilde have de samme Følger, som den altid har hos sandhedselskende Sjæle, der medvirke med Guds Naade. Medens hun saaledes lærte den katholske Religion at kjende, øvede hun stedse Barmhjærtighedsgjæringer, saa at man i Lechdalen kaldte hende en Moder for de Fattige og Syge, som hun saa gjærne og ofte besøgte. Ogsaa den katholske *Gudstjeneste* bivaanede hun ofte og flittigt.

Paa denne Maade maatte hun stadig komme videre og videre fremad paa Vejen til den katholske Moderkirke. Men hun overilede sig ikke med det afgjørende Skridt, i flere Aar beskjæftigede hun sig alvorligt med Studiet af den katholske Religion, og gjentagne Gange havde hun Sammenkomster desangaaende med sin aandelige Raadgiver, den protestantiske Overkonsistorialraad *Burger*. Men den katholske Sandhed sejrede og nødte hendes Samvittighed til det afgjørende Skridt. Forgjæves gjordes fra Berlin Forsøg paa at holde Dronningen tilbage fra dette Skridt, forgjæves anstrængte den protestantiske Pastor *Rodde* sig, forgjæves hendes eneste, elskede Søster, Prinsesse *Karl* af Hessen; Guds Naade og den katholske Sandhed havde sejret, og den ædle Fyrstinde bad derfor om Optagelse i den romersk-katholske Moderkirke.

Den 12. Oktober 1874, Aarsdagen for hendes Formæling med den afdøde Kong Maximilian, blev fastsat for hendes Optagelse. Biskoppen af Speyer, *Dr. v. Haneberg*, forhen Abbed for Benediktiner-Klosteret St. Bonifatius i München, blev beordret til Slottet Hohen-schwangau, for at foretage den højtidelige Akt. Den

ovennævnte Landsbypræst *Lechleitner*, var ligeledes indbudt til Højtideligheden.

Om Morgenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ læste Biskoppens Sekretær den første h. Messe i Slotskapellet i Hohenschwangau; Kl. 8 fulgte en Sjælemesse for den afdøde Kong Max II., som celebreredes af Vikar *Lechleitner* og bivaanedes af Hs. Majestæt Dronningen. En Time senere kjørte Dronning Marie til Sognekirken i Waltenhofen, hvor hun modtoges af Biskoppen af Speyer, Sognepræsten, Vikar *Lechleitner* og Biskoppens Sekretær, og førtes til Alteret. Dronningen knælede paa en Bedeskammel foran Alteret; noget længere tilbage knælede Prins *Otto* tilhøjre for Dronningen, tilvenstre derimod Prinsens Kavaller og Dekan *v. Breitenbach*. Biskoppen aabnede Højtideligheden med en Tale til de Forsamlede, og belyste nærmere Vigtigheden og Følgerne af dette Skridt, som Dronningen stod i Begreb med at foretage, og fremhævede tillige Grundene, som alene maatte gjøre Udslaget ved et saa vigtigt og for Menneskets evige Interesser saa betydningsfuldt Foretagende. Derefter fuldbyrdedes Akten paa den mest rørende og opbyggende Maade. Med et brændende Voxlys i Haanden aflagde Dronningen den tridentinske Trosbekjendelse med kraftig og tydelig Stemme. Derefter forrettedes de liturgiske Bønner, som Kirken foreskriver, og Biskop *v. Haneberg* holdt Slutningstalen, hvori han med kraftige og hjertelige Ord opmuntrede Hs. Majestæt til Standhaftighed og paapegede tillige de Angreb, som enhver Kristens gode Tro isærdeleshed har at bekæmpe i vore Dage. Efter Højmessens, som fulgte paa den ovenstaaende Højtidelighed og celebreredes af Biskoppen, gik Dronningen ind i Præsteboligen og kjørte derpaa tilbage til Hohenschwangau. Kl. 12 var der Taffel paa Slottet, og Kl. 2 rejste Biskoppen af Speyer atter tilbage til sin Residents.

(Sluttes.)

Niels Stensens Minde.

Som det vist vil være en Del af Menighedens Medlemmer bekjendt, kunne vi den 26. November d. A. fejre den 200-aarige Mindedag om den danske Konvertit, Anatom og Biskop **Niels Stensens** Død. Uden Tvivl har hele det katholske Danmark Grund til at fejre Mindet om en af sine ædleste og mest fremragende Sønner, og ikke mindst Kjøbenhavn, Niels Stensens Fødeby. Det kan derfor heller ikke vække Forundring, at den katholske selskabelige Forening „Unio“ her i Staden tager Initiativet til at mindes denne Dag ved en festlig Sammenkomst.

Men da Festen imidlertid først faar sit rette Præg ved en almindelig Tilslutning fra hele Menighedens Side, tillader „Unio“ sig herved, at indbyde alle Menighedsmedlemmer til at overvære Festen. Vi have her atter Lejlighed til at vise vor Interesse for den katholske Sag, og vi tvivle ikke paa, at hele Menigheden vil optage denne Lejlighed med Glæde.

Programmet samt Festlokalet vil i Tide blive averteret i Ugebladet.

Kjøbenhavn, d. 25. Oktober 1886.

Bestyrelsen for Unio:

F. Heinlein. *G. Feuerlein.* *J. May.*
J. Hammerrmüller. *J. C. Günther.* *W. Siegler.*
L. Günther. *B. A. Hutters.*

*

*

Idet jeg med Glæde tiltræder den ovenstaaende Indbydelse, vover jeg tillige at udtale det Haab, at den paa-tænkte Fest maa vinde almindelige Tilslutning fra alle de danske Katholikers Side.

J. v. Euch.

Apost. Præfekt og Protonotar.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Pastor *Böhmers* Afrejse fandt Sted *Mandag Aften* den 25. d. M. fra Kjøbenhavns Banegaard, hvor et betydeligt Antal af de herværende Katholiker havde indfundet sig, for at byde Pastoren et hjærteligt Farvel. Blandt de Tilstedeværende bemærkedes ogsaa Hs. Højærværdighed Hr. Præfekt *von Euch* og næsten samtlige katholske Gejstlige i Hovedstaden. Ved Togets Afgang istemte en af de Tilstedeværende et med kraftige Hurraer besvaret Leve for den bortdragende Sjælehyrde.

— Efter hvad vi have bragt i Erfaring, agter Hr. Pastor *Brinkmann* i Dagene fra den 7. til 11. November inkl. at holde Prædikener over *Jubilæums-Afladen*, som den h. Fader har knyttet til dette Aar, og som kan vindes paa de i Encyklikaen af 22. Dec. 1885 nærmere fastsatte Betingelser indtil den 31 Dec. d. A. inkl. (Nord. Ugebl. Nr. 4 og 11). Disse Betingelser ere følgende: **1. Sex Kirkebesøg**, under hvilke der andægtig bedes efter den h. Faders Mening. Bestemte Bønformularer udfordres ikke; 5 Fader vor og 5 *Hil dig Maria* kunne anses for tilstrækkelige, forudsat at de ikke alene bedes i Hjærtet, men ogsaa mundtligt. For *Kjøbenhavns* Vedkommende ere Kirkebesøgene fordelte saaledes: 2 Gange i *Sct. Ansgars* Kirke. 2 Gange i *Sct. Josefs* Kapel (Griffenfeldtsgade 44) og 2 Gange enten i *Jesu Hjertes* Kapel (Vesterbrogade 28) eller 2 Gange i *Sct. Mariæ* Kapel (Frederiksberg Allé 17). Kvindelige Ordenspersoner, som leve i Fællesskab i Klostrene, kunne 6 Gange besøge det vedkommende Huskapel. — **2. To Dages stræng Faste**, d: at indskrænke sig til ét mættende Maaltid og en saakaldt Kollation, samt afholde sig ikke blot fra Kjødspiser, men ogsaa fra Kjøds supper og de med Fedt tilberedte Spiser. Nydelsen af Æg, Mælk, Smør og Ost er derimod tilladt. — **3. En Almisse** i Forhold til Ens Formues-

omstændigheder og efter Samraad med Skriftefaderen. Den nedlægges i *Jubilæums-Bøsserne* og anvendes i kirkelige Øjemed. — **4. Værdig Annæmmelse af Bodens og Altrets hh. Sakramenter.** Det er at anbefale, at *slutte* de foreskrevne Øvelser med denne sidste Betingelse, Annæmmelsen af de hh. Sakramenter. De, som af en tilstrækkelig Grund ere forhindrede i at opfylde en eller flere af disse Gjæringer, bør henvende sig til Skriftefaderen angaaende en Forandring. *Børn*, som endnu ikke have modtaget *den første h. Kommunion*, ere af den h. Fader blevne dispenserede fra denne Betingelse. Jubilæums-Afladen kan forbønsvis tilvendes de arme Sjæle i Skjærsilden, og den kan vindes saa ofte, som man gjentager de foreskrevne Betingelser.

Jubilæumsprædikene ville blive holdte hver Aften Kl. 8 i Sct Ansgars Kirke; den første paa *Søndag Aften* den 7. November og fremdeles Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag Aften. Fredag og Lørdag Aften gives der Menigheden Lejlighed til Skriftemaal.

— Idag afrejser den apostoliske Præfekt, højjærværdige Hr. Prælat *von Euch*, til Fredericia, for at indvie det ny *St. Josefs Hospital*, som er bleven opført der i Byen, og hvortil Grundstenen lagdes i August 1885. Indvielsen finder Sted imorgen den 1. November, Alle Helgens Dag. Vi skulle i et senere Nummer nærmere beskrive den prægtige Bygning, som er bleven en fremragende Pryd for hele Byen.

Svendborg. Paa Grund af den stærke Tilvæxt, som den katholske Menighed i Svendborg har haft i de sidste Aar, har det været et længe følt Savn, ikke at eje et større Lokale til gudstjenstlig Brug. Dette Savn er nu paa bedste Maade bleven afhjulpent ved, at den højjærværdige Hr. Præfekt har købt en ved Svendborgs Havn beliggende, i 1880 ny opført, Fabriksbygning. Dens smagfulde arkitektoniske Former saavel som dens centrale Beliggenhed i Byen gjør den særlig egnet til at tjene til det paatænkte kirkelige Øjemed. Ejendommen, hvis sam-

lede Areal udgjør 6480 Kvadrat Alen, har kostet 49,000 Kroner og tiltrædes strax. Restaurationsarbejderne, som skulle omstøbe den tidligere Fabrik til en Kirke samt tilvejebringe de fornødne Lokaler til Præstebolig, Skoler, o. s. v., ville tage deres Begyndelse til Foraaret. Uden at komme ind paa flere Details, skulle vi lade os nøje med at fremføre, at den paatænkte Kirke, som vil komme til at danne Bygningens Midterparti, vil blive 64 Fod lang, 28 Fod bred og 21 Fod høj. Naar Indretningen engang vil være fuldendt, vil Præfektoret i Svendborgs Station være i Besiddelse af en smuk og i enhver Henseende fyldestgjørende kirkelig Institution.

Bosnien. Katholicismen er i stadig Fremvæxt i *Bosnien* og *Herzegovina* (Balkanhalvøen). Afset fra det lille Antal Jøder, ere Katholikerne det eneste Religions-samfund, som i Forhold til den samlede Bofolkning er voxet i en betydelig Grad siden 1879. Forholdstallet for Muhamedanismens Vedkommende er sunket betydeligt, for de Ortodoxes noget mindre. Paa 100 Indbyggere kom:

	1879	1885
Muhamedanere	38,7	36,9
Ortodoxe	42,9	42,8
Romersk-katholske	18,1	19,9
Jøder	0,3	0,4

Begge Landenes samlede Befolkning er voxet fra 1879—1885 med 2,41 pCt. aarlig, fra 1,158,440 til 1,336,091 Personer. Hovedstaden *Serajevo* har nu 26,268 Indbyggere, Mostar 12,665 og Banjaluka 11,357.

Montenegro. Den h. Fader har fornylig afsluttet en Konvention med Fyrsten af *Montenegro* (Balkan), ifølge hvilken Kirkerne i Scutari og Antivari adskilles, og Antivari hæves til et *Ærkebispedømme*, som omfatter alle Katholikerne i Montenegro, er fuldstændig uafhængigt og staar direkte under Propagandaen. *Ærkebiskoppen* har ifølge Konventionen Ret til at organisere Dioceset efter katholske Grundsætninger, og Fyrsten udbetaler ham i

dette Øjemed en aarlig Dotation af 500,000 Franks. Den første Ærkebiskop, Pater *Simeon Milinovich*, befinder sig for Tiden i Rom, for at modtage Bispevielsen af Præfekten for Propagandaen, Kardinal *Simeoni*.

Rom. Flere Blade, ogsaa danske, bragte fornylig den Efterretning, at Vatikanet skulde oplyses med *elektrisk Belysning*, og man angav endog et Berlinerfirma, som havde overtaget Anlægget. Meddelelsen har vakt stor Munterhed i Vatikanet, hvor man ingen Ahnelse havde om et saadant Foretagende. Den liberale Korrespondent har nok forvexlet Vatikanet med *Kapitoliet*, hvor der arbejdes paa Anlægget af elektrisk Belysning, som ogsaa skal udstrække sig til Oplysningen af en Del af Corso-Gaden.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 31. Oktober. 20. Søndag efter Pintse. Wolfgang Biskop og Bekj.

Mandag den 1. November. Alle Helgens Dag. (Gudstjeneste som paa Højtidsdagene; befalet Festdag, som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe).

Tirsdag den 2. November. Alle Sjæles Dag. (Kl. 9 højtidelig Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke). — **3. O.** Oktavdag. (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Karl Borromæus, Biskop og Bekj. — **5. F.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften Andagt med Prædiken). — **6. L.** Oktavdag.

Søndag den 7. November. 21. Søndag efter Pintse. (Aften-gudstjenesten Kl. 6 bortfalder; istedenfor holdes Kl. 8 Aften Jubilæumsandagt med Prædiken).

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion den 14. November (Sct. Stanislaus festlige Mindedag den 13. s. M.) i Jesu Hjærtets Kapel paa Vesterbro.

Mødreforeningen. Den h. Messe bortfalder i denne Maaned; men Medlemmerne anmodes om at ofre den h. Kommunion for Foreningens afdøde Medlemmer.

En ældre tarvelig Pige, helst fra Provindserne, som samvittighedsfuldt kan paatage sig Opsyn med tre større Børn, samt deltage i indvendig Husgjerning og Syning, kan erholde Plads til Novbr. eller December. Billet mrk. *W. J.* modtager Redaktionen.

Undertegnedes Institut for finere Haandarbejder modtager Elever. Undervisning gives i Knipling, Husfidsarbejde og alle finere Haandarbejder. 2 á 3 Kr. pr. Maaned, ved 4 Timers ugentlig Undervisning. Særskilte Kursus i Kromofotografi.

R. Bravi Bertini,

Østergade 16. 1. S. til V. o. G.

Sammesteds er Udsalg af pyntede og upyntede Dukker samt alt dertil hørende.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader saunt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 45.

Søndagen den 7. November.

1886.

Indhold. Er Kong Harald Blaatand en Helgen? En kongelig Konvertit. Efterretninger: Fredericia, Frankrig, Rom, Afrika.

Er Kong Harald Blaatand en Helgen?



Alle Kong Harald Blaatands Regeringstid er indhylet i et Mørke, der kun lader En skimte Begivenhederne i usikre og utydelige Omrids, og en Følge deraf er en stor Forskjel i Opfattelsen af Kong Haralds Personlighed. Medens mange fremstille ham som en nedrig Karakter, hvis Minde er plettet med de værste Forbrydelser, kalde andre ham en Helgen, saa at Harald var Danmarks første kristne og første hellige Konge. Tanken er skjøn nok; men lad os nu ogsaa se, om den beror paa Sandhed.

De gængse mørke Skildringer om Kong Harald hidrøre fra de islandske Sagaer, især Jomsvikingasaga. Som Historieskriveren *Dahlmann* siger, ere disse prægede af Had mod Harald. Til Udbredelsen af Islændernes Fortællinger har *Oehlenschläger* bidraget mest ved sit

berømte Skuespil „Palnatoke“. Islændernes Vrangbillede bliver her ved nye, opdigtede Forbrydelser forvansket endnu mere. Det kan ikke nægtes: Kong Haralds Karakter skal i dette Stykke danne den sorte Baggrund, der fremhæver Hedningen Palnatokes lyse Skikkelse, og det er desværre sket paa den historiske Sandheds Bekostning. I Modstrid med Historien staar f. Eks. følgende Beskyldning:

„Han (Harald) dræbte Knud Dana-ast, sin ældre Broder,
Gorms ædle Søn, og bragte hjem fra Bretland,
I Stedet for en Sejr, sin Broders Lig.
Saaledes blev han Konge! For at takkes
Sin Moder, lod han kristensindet; først
Da Popo *) gjorde Kunster med sin Handske,
Fandt han sig overtudet, lod sig døbe.
Saaledes blev han Kristen! Hvad der driver
Ham til at understøtte Pavens Sag,
Er Iver ej, er Fromhed ej, det er
Uværdig Frygt for Ottos Magt.“

Selv Haralds Iver for Kristendommens Udbredelse fremstilles her som nedrigt Hykleri, hvilket Historien

*) Om Haralds Omvendelse til Kristendommen haves 2 aldeles forskellige Efterretninger. I Følge den ene blev han tvungen dertil af Kejsler Otto, efter den anden bevægede en Undergjerning ham dertil, som en Præst ved Navn Popo udførte. Denne bar nemlig i Kongens og mange Folks Paasyn gloende Jærn saa længe, som Kongen selv bestemte. Baade *Helveg* og *Dahlmann* holde denne Beretning for den troværdigste. Men næsten mærkeligere end selve Undergjerningen er Dahlmans Forklaring af den. Han skriver: „Denne Tildragelse (Vidunderet) synes at lægge for Dagen, at Harald allerede den Gang var omvendt, indviet i Hemmeligheden, og da han altsaa kjendte de Kristnes Anvendelse af Jærnbyrd, ønskede han ved Hjælp af et Under at omvende sit vantroende Folk. I det 12. Aarhundrede vidste endog Lægfolk i Danmark, at slige Kunststykker kunde lykkes formedelst en vis *Saft* eller *Salve*, og Gejstligheden vogtede sig vel for at anvende den for ofte.“ (Dahlm. I. p. 100). Skade, at vore Lærde ikke mere kjende en saa vidunderlig Salve, en saa mærkelig Saft! Den maatte vistnok være god imod Brandsaar!

Helveg erklærer Popos Undergjerning ikke for Bedrageri, men for *Hexeri* (Helveg, Dansk Kirkehist. I. 104).

dog ikke véd noget om. — Enhver, der kun kjender Kong Harald fra denne Skildring, — og deres Antal er maaske ikke ubetydeligt — vil rigtignok forbauses over Spørgsmaalet: „Er Kong Harald Blaataand en Helgen?“

En udførlig Retfærdiggjørelse af Kong Harald lader sig ikke fremføre paa dette Sted. Vi ville derfor kun anføre, hvad vor bedste Oldtidsgransker, *N. M. Petersen*, dømmer om disse og andre Forbrydelser, der tillægges Harald:

„Da Modsigelserne i Kong Haralds Historie ere saa store, kan man heller ikke med Sikkerhed fælde nogen Dom over hans Karakter. De historiske Sagn, som maa antages nærmest at være oprundne fra den Tids Hedninger, have paatrykt hans Tænkemaade et Stempel af Lavhed, som hele den følgende Tid ikke ganske har kunnet udlette: de tillægge ham Brodermord, lade ham raade til sin Fostersøns Bane o. s. v. Forholdet til hans Broder Knud Dana-ast er saa lidet oplyst, at det vilde være *uretfærdigt* at tillægge ham dennes Død; men i Skildringen af de Omstændigheder, som gik forud for Harald Graafelds Drab, ligger unægtelig en saa høj Grad af nedrig Fejghed, at Kong Harald ikke kan befries for denne, uden at antage, at de norske Efterretninger paa hans Bekostning søgte at fremhæve Nordmanden Hakon Jarls Kraft og det Herredømme, som enhver stærkere Sjæl har over en svagere. Beretningen om Gunhilds Mord ser ud som et senere Sagn, men Opfatningen gjengiver den Forestilling, man gjorde sig om Kongens Tænkemaade. Imedens Hedningerne saaledes betragtede Kong Haralds Svaghed, der i deres Øjne syntes Fejghed, dvælede den senere Tids Kristne især ved Tanken om hans Død, hvilken de ansaa som en Martyrdød for Kristendommen.“*)

Saaledes dømmer *N. M. Petersen*, og med ham

*) *N. M. Petersen*, Danmk.s Hist. i Hedenold, II. p. 135—136.

stemmer en anden navnkundig Oldtidsgransker, *Molbeck*, overens. Efter disse Autoriteter er det uretfærdigt at tillægge Harald Knud Dana-ast's og Gunhilds Død, og hans Medskyld i Guldharalds og Harald Graafelds Mord ligger heller ikke klart for Dagen. Meget maa vistnok tilskrives Islændernes Partiskhed, der søgte at gjøre Kong Haralds Minde forhadet i Norden. Saaledes er det ogsaa kun Islænderne, der vide at fortælle om, at Harald har været lastefuld, hvad der er de indenlandske (Saxo) og tyske (Adam fra Bremen) Krønikeskrivere ubekjendt; de vide intet om, at Svend skulde have været en Slegfredsøn. — Det kan altsaa vel med Rette siges: Det Vanrygte, der klæber ved Kong Haralds Minde, er Hadets og Partiskhedens Værk, ikke Historiens uhildede Dom.

Men der vil indvendes: Om end Harald er bedre end hans Rygte, saa bliver der dog adskillige sorte Pletter tilbage, som fordunkle Helgenskinnet. Det kan og skal ikke nægtes. Naar Historieskrivere alligevel kalde Harald en Helgen, saa maa der vel lægges Mærke til, hvorfor de holde ham for en Helgen. Det har N. M. Petersen i de sidste af hans anførte Ord hentydet til. „Den senere Tids Kristne dvælede især ved Tanken om hans Død, hvilken de ansaa som en Martyrdød for Kristendommen.“ Kong Harald blev altsaa betragtet som en *hellig Martyr*. Martyriet er efter Kristi Ord det største Bevis paa Kjærlighed, derfor udsletter Martyrblodet, ligesom Daabens Vand, al Skyld og aabner Adgangen til Himlen. Selv om Harald havde været betyngtet med en eller anden Brøde, kan hans Død opfattes som et *Martyrium*, saa har han ogsaa givet det største Bevis paa Kjærlighed, saa er han ogsaa en sand Guds Ven.

Det kommer altsaa an paa at undersøge, om Harald døde som *Martyr*. Det afhænger af hans Døds Omstændigheder, om han nemlig led Døden *for Kristus* og taalmodig som *Kristus*. Men i den Vrimmel af for-

skjellige Beretninger om Kong Haralds Dødsmaade lader det sig næppe skjønne, hvilken Fortælling der mest fortjener Tiltro. Vi kunne derfor ikke selv afgjøre, om Kongens Død kan opfattes som en Martyrdød. Vi maa se, hvad de Krønnikeskrivere, der stode hans Dødsaar nærmest, dømme dærom. Der haves nu et klart Vidnesbyrd af Kanniken *Adam af Bremen*. Han fik sine Efterretninger af Haralds Sønneatter-Søn *Svend Estridsøn*, og han siger:

„Men hvad nu vor Harald angaar, han, som først paabød det danske Folk Kristendommen, han, som fyldte hele Norden med Kirker og Præster, da tør jeg sige, han blev uskyldig saaret og forjaget for Kristi Skyld, og han vil, haaber jeg, ikke savne *Martyrkronen*.“ Denne sin Mening støtter Adam til Vidundere, der skulle være skete paa Haralds Forbøn. „Somme forsikre, at der ved ham (Harald) ere skete vidunderlige Helbredelser og andre Jærtegn, baade medens han levede og efter hans Død ved hans Grav. Iblandt Brødrene tales der baade om Blinde, som have gjenvundet deres Syn, og om andre kraftige Gjæringer, som skulde være blevne ham forundte.“*)

Det er Adams tydelige Vidnesbyrd. Ikke saa klart som han taler *Saxo* i Slutningen af sin Beretning om Harald. „Hans (Haralds) Lig blev siden skikket til Roskilde og der med stor Højtid begravet i Kirken, han selv havde bygget; thi Fædrelandet, der saa tit var blindt for det gode hos sig selv, fik bagefter Øjnene op for den kristne Konges Fortjenester, saa han kunde i levende Live have været godt tjent med det halve af Hyldingen, man bød hans Lig. Kort sagt, man forgudede Harald i hans Grav; Aanden havde man foragtet og forfulgt med det bitreste Had, og Asken gjemte man som en Helligdom.“**)

*) Adam af Bremen. Oversættelse af Christensen, p. 70-71.

***) Sev. Grundtvigs Overs., p. 430.

Af disse Vidnesbyrd ses det, at Harald blev æret som Martyr af Efterverdenen. Vi selv kunne, som sagt, næppe afgjøre mere, om Haralds Død var en Martyrdød eller ej. Holde vi os derfor til kritiske Autoriteter, saa maa vi især støtte os til Adam af Bremens Vidnesbyrd. Han vidste nærmere Besked med Omstændighederne ved Kongens Død, og som en vel lært Gejstlig maatte han ogsaa vel kunne afgjøre, om en saadan Død kunde opfattes som Martyrdød. Adam er altsaa en Autoritet, der ikke uden videre kan vrages. Til ham har ogsaa uden Tvivl en af de berømteste Helgenlevnedsbeskrivere, *Alban Butler*, støttet sig. I hans storartede Værk „the lives of the fathers, martyrs and other principal saints“, som er oversat paa mange evropæiske Sprog, findes blandt de Helgener, hvis Minde fejres den 1. November, ogsaa „Sct. Harald, *M* (Martyr)“. Af Butlers store Værk staar et mindre engelsk Udtog i 12 Bind til vor Raadighed. Deri beskrives Kongens Liv med disse Ord:

„Fra Sct. Villehads og Sct. Ansgars Tid have Bremens Ærkebiskopper med Held arbejdet paa Troens Udbredelse i Evropas nordlige Egne. Erik den Yngre, Konge af Danmark, var vunden for Troen ved Sct. Ansgar. Men hans Efterfølgere forfulgte de Kristne, indtil Tronto VI., Svend I.'s Broder og Efterfølger, antog Kristendommen paa sine Tog mod England. Han sendte ogsaa et Bud til Pave Agapet II. henimod Aar 950, men døde, førend Gesandtskabet vendte tilbage, saa hans Omvendelse havde kun liden Indflydelse paa Folket. Gorm III., hans tredie Efterfølger, var en grusom Forfølger af de Kristne og ødelagde en Kirke, hvilken de havde bygget i Slesvig. Men da han ægtede Thyra, en engelsk Prinsesse, lovede han at blive Kristen. Hans Søn og Efterfølger, Harald VI. med Tilnavnet Blaataand, antog sig Troen med Iver og opfyldte sine Lande med Kirker og Præster. Heri blev han virksomt understøttet af Bremens ivrigste Ærkebisp, Adel-

dag, Ansgars syvende Efterfølger og Kejser Otto's Samtidige. Adeldag stiftede 3 Bispedømmer i Jylland, hvilke denne Konge udstyrede. Da Harald nu havde hersket i mange Aar, ophidsede hans Søn Svend Tveskjæg Folket, som fordrede Afguderiets Gjenoprettelse og den gamle Frihed til at hærge Nabolandene. Kongen blev saaret i Kampen af en vis Toke, Oprørernes Hovedsmand, og døde faa Dage efter, den 1. November 980. Han blev begravet i Trefoldigheds Kirke i Roskilde, *) hvilken han selv havde bygget, og som endnu er de danske Kongers Begravelsessted. Paa en af Korets Søjler over Haralds Grav findes hans Billede med Overskriften: Harald, Konge af Danmark, England og Norge, denne Kirkes Stifter. Endskjønt mange Historikere kalde ham Martyr, nævnes han dog ikke i det romerske Martyrologium (Helgenfortegnelse).“ **)

Kirken har aldrig udtalt nogen Dom angaaende Kong Haralds Hellighed. ***) Det vil Butler sige, naar han tilføjer: Han nævnes ikke i det romerske Martyrologium. Butler har optaget Haralds Navn blandt Martyrerne, støttende sig, som han siger, paa Historie-skrivernes Vidnesbyrd, og disse føre os til sidst alle tilbage til Adam af Bremen — Butler taler næsten med Adams Ord — og til Folkesagnet. Enhver, som altsaa holder Harald for en Martyr og Helgen, støtter sig i Grunden paa Adam af Bremen.

*) Efter Haralds Død førtes hans Lig til Roskilde, og man hædrede den Hedengangnes Tro, ved at bisætte hans jordiske Levninger uden at brænde dem i Roskilde Domkirke. Harald var saaledes den første danske Konge, der blev begravet i indviet Jord, hvad Knytlingsaga fremhæver. Der forevises endnu den Dag i Dag hans Grav i en af de fire Pillegrave i Domkirkens Kor. Men ved Aabningen i Aaret 1825 fandtes der ikke andet end en Træbuddike med Relikvier.

**) Butler, the lives of saints vol. XI. p. 39—40.

***) Det samme er Tilfældet med h. Margrethe, h. Anders og Kong Erik. Disse tre har *Schebel* optaget i sin lille Bog „De danske Helgener“. Lige saa godt kunde han ogsaa have nævnt Kong Harald. Han er som de tre første saa at sige kanoniseret af Folket.

Alle Historieskrivere ere enige med Hensyn til Dagen, paa hvilken Harald led Martyrdøden, men ikke med Hensyn til Dødsaaaret. Skjønt mange henlægge det til Aar 985, gives der dog ansete Historieskrivere, som Dahlmann og Helveg, der angive 986 som Dødsaaaret. Følge vi disses Autoritet, var det i Aar paa *Allehelgensfesten* netop 900 Aar, siden Danmarks første kristne Konge døde for sin Tro. Hellig kunne vi kalde ham som enhver, der dør paa en hellig Maade; men ikke som en af Kirken med Tilnavnet „hellig“ hædret og som saadan offentlig æret Guds Ven. Martyr tør han nævnes som enhver, der har ofret sit Liv for en hellig Sag; Martyr i kirkelig Forstand, det vil sige En, der døde for Kristus og taalmodig som Kristus, tør han kaldes, hvis Adam af Bremens Vidnesbyrd er paa-lideligt.

—r.

En kongelig Konvertit.

(Sluttet.)

Ti Dage senere (22. Okt.) fejrede Dronningen efter sit første Skriftemaal sin første h. Kommunion i den samme Sognekirke, hvor hun havde aflagt den katholske Trosbekjendelse. Vikar Lechleitner celebrerede den h. Messe og rakte under samme baade Hs. Majestæt og Prins Otto den h. Kommunion. Samme Dag, Kl. 10, forkyndte Kirkeklokkerne i Waltenhofen en ny højtidelig Handling: Modtagelsen af Konfirmationens h. Sakramente. Biskoppen af Augsburg, Msgr. v. *Dinckel*, der var ankommen til Landsbyen Dagen iforvejen, celebrerede den h. Messe, som Dronningen bivaanede. Efter Messen rettede Biskoppen en Tale til Dronningen og meddelte hende derpaa Konfirmationens h. Sakramente. Et højtideligt *Te Deum* sluttede Festligheden.

Dronning Marie opholdt sig endnu nogle Uger i stille Ensomhed paa Slottet Hohenschwangau, og efter at være vendt tilbage til München gav hun det skjønneste og opbyggeligste Eksempel ved sin Fromhed og ivrige Deltagelse i Gudstjenesten.

Det var let at forudse, at den liberale og mod den katholske Kirke saa fjendtlige Presse, som betales for at besudle alt, hvad der er katholsk, ogsaa vilde udspy sin Gift og Galde mod Dronning Marie af Bayern. At en Dronning kunde udtale hine Ord: „Jeg anerkjender den hellige, katholske, apostoliske, romerske Kirke som alle Kirkers Lærerinde og Moder“, det gjorde den fuldstændig rasende; den tabte fuldstændig sin Smule Forstand og skrev f. Eks. følgende Idiotisme angaaende Foranledningen til Hs. Majestæts Konversion: „*Generalskriftemaalet*, som Prins Otto *indsendte* til Paven, og hvorfor der modtoges den pavelige Velsignelse, har bidraget til det sidste afgjørende Skridt.“ Kan der tænkes noget vanvittigere, end et „indsendt Generalskriftemaal“ — ved hvilket en anden ovenikjøbet bliver katholsk? Dette Tøjeri bød ikke desto mindre „Köln. Zeitung“ i sin Tid sine saak. dannede Læsere!

Vi slutte vore Meddelelser om Dronning Maries Konversion med de værdifulde Betragtninger, som „Bamb. Pastoralblatt“ fremkom med kort efter at Dronningen var vendt tilbage til den katholske Kirke. Bladet skrev følgende: „En Lysstraale gennem mørke Skyer er Enkedronningen af Bayerns Konversion for Katholikerne. Vi nægte ikke, at Begivenheden, som i Virkeligheden kan kaldes en „Tildragelse“, har beredet os stor Glæde. Vi takke Vor Fader, Forbarmelsens og al Trøstens Gud, som har villet bryde vore Lidelsers Mørke ved denne nye Solstraale. Hvem kunde vel ogsaa tage den Haardtplagede det ilde op, om han en Gang glæder sig af ganske Hjærte?“

Det er ikke fordi vi knytte dertil vidtgaaende Forhaabninger eller politiske Konsekventser. Men vi er-

kjende i denne og saa mange andre lignende Tildragelser, som netop hænde saa hyppigt i den senere Tid, tydeligt Guds Haand, Herren, som, idet han i den stormfulde Nat vandrer henover den oprørte Sø, nærmer sig sine forsagte Disciple i Skibet og tilraaber dem: „Frygter ikke; det er mig!“

Vor Glæde hidrører ikke fra Æren, at det er en Majestæt, som fuldbyrder det vigtige Skridt og bliver vor Medsøster. For den liberale Verden vilde dette rigtignok være Aarsag til utæmmet Stolthed og Jubel. Det er overhovedet ikke jordiske Grunde, som motivere vor Glæde. Det er jo ikke saameget Jesu Kristi Kirke, som meget mere Datteren, der fra det fremmede vender tilbage til dens Arne, som maa ønskes til Lykke. Thi ikke hin, men denne er den ærede og lykkelige.

For at være, hvad den er, trænger Jesu Kristi Brud ikke til jordisk Storhed eller mægtige Medlemmer. Verdslig Rang føjer intet til dens Værd, til dens Storhed, til dens Væsen; og Tabet af verdslig Rang berøver den intet. Tvertimod, for at blive et Barn af den katholske Kirke, maa Kongedømmets ophøjede Majestæt bekvemme sig til, at stige ned til Evangeliets Fattige, hvem „Gud har aabenbaret sine Hemmeligheder, som han skjulte for de Mægtige og Vise.“ Desforuden tæller den katholske Kirke indenfor sin store Familie-kreds allerede kronede Hoveder i Mængde. Paa dens Vandring gennem Verden i 1800 Aar er der indtil Overflod bleven lagt fyrstelige Diademer frivilligt for dens Fod. Den trænger ej til dem og den jager ej heller efter dem. Sit Værd bærer den i sig selv, ligesom Diamanten, der ikke opsøger Kongerne, de Høje og Mægtige, men tvertimod lader sig opsøge af dem. I sig selv rig, ligesom Gud, dens Fader, som Jesus Kristus, dens Brudgom, beriger den Alle, som nærme sig den, men af Ingen beriges den selv; den gjør Alle lykkelige, men den trænger ikke til nogen Dødelig til sin egen Lykke; som Gud selv lykkeligjøres den kun

ved dette Ene: naar de stakkels Dødeliges Underkastelse nemlig muliggjør det for den, at meddele dem i deres Nød og Fattigdom sine saliggjørende Goder. Denne rene og uegennyttige Glæde, over at se ogsaa Andre nyde den samme Lykke, dele tilligemed Kirken, vor Moder, og med Himlens Beboere, ogsaa alle Kirkens sande Børn, og det er netop ogsaa det, vi først og fremmest føle ved Dronning Maries Konversion. Vi glæde os med Kvinden i Evangeliet, fordi en Drachme, som var tabt, er bleven gjenfunden, d. v. s. en Sjæl, en Mønt, som Herlighedens Konge havde paatrykt sit guddommelige Tegn, sit Billede, er bleven gjenfunden.

En Smule Egennytte og en lille Kjende Stolthed blander sig rigtignok i vor Glæde, det skal ikke nægtes. Men en ophøjet Egennytte, en saa himmelsk Stolthed, at Englene vilde misunde os, dersom de ikke delte dem med os. Vort Bryst hæver sig, naar vi se, at den romersk-katholske Kirke, som er vor Moder, endog i disse Bitterhedens og Undertrykkelsens Dage har bevaret og bevist sin gamle Tiltrækningskraft.

Denne Kirke, som næsten er fredløs paa hele Jorden, som er ladt i Stikken af sine fødte og forpligtede Beskyttere, som er overøst med Haan og Spot, eftersøgt ligesom fordem dens guddommelige Indstifter med Spyd, Touge og Lygter, overdænget med Sten, slæbt for Domstolene, dømt som den farligste af alle statsfarlige Forbrydere, sønderflænget af unaturlige Sønner, af utaknemlige Apostater og Frafaldne — denne hellige, romersk-katholske Kirke, er dog endnu stadig den samme Magnet, som fordem, besidder dog endnu, og netop især i vore Dage, midt under Lidelserne og Forhaanelserne, et tilstrækkeligt Forraad af indre Kraft og aandelig Skjønhed, til at den kan drage Dronningens og denne Verdens Stores Blikke hen paa sig og vinde deres Hjærter for sig! Og medens man slæber den, betyngtet med Kors og Skjændsel, hen til Retterstedet, træder der en ny fyrstelig Veronika frem paa

Vejen, og anser det for en Lykke, kjærlighedsfuldt at kunne indpræge i sin Sjæl dens smertefulde, blodige Aasyn. Hvem kan vel tage os det ilde op, om vi rose os af denne Kirke? om vi ere stolte af at kalde den *vor* og os selv *dens Børn*?

Det er maaske netop Synet af Kulturkampens Frugter, Synet af den Trosiver og Standhaftighed, som de heltemodige Biskopper, Præster og Katholiker give, som har modnet den store Beslutning i den kongelige Konvertits Sjæl. Thi som den Korsfæstedes Brud maa den Kirke, der lider og forfølges for *hans* Skyld, nødvendigvis ogsaa være Jesu Kristi sande Kirke.“

Til disse Betragtninger ville vi endnu knytte nogle Ord, som det protestantiske Blad „Hallesches Volksblatt“ udtalte. Meget træffende kaldte dette Blad Dronning Mariæ Konversion, hvorved Protestantismen havde mistet „et af sine ædlest og bedste Medlemmer“, „en bidende Ironie“ overfor „Kampen mod Rom“, og „en Kjendsgjerning, der er langt vægtigere, end man tænker.“ Med desto større Glæde kunne vi da sige: *Deo Gratias!* Gud ske Tak!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Fredericia Fra denne By have vi modtaget følgende Beskrivelse af den højtidelige Indvielse af Sct. Josefs Hospitalet dersteds, som fandt Sted den 1. November, Alle Helgens Dagen:

Man kan, som bekjendt, gaa rundt omkring Fredericia paa Byens Voide, og man har derfra de herligste Udsigter baade udadtil og indadtil. Udadtil ser man snart henover Lillebelt og over til Fyen, snart til Kattégat med sin uendelige og altid foranderlige Havflade, eller til frodige Enge og Marker. Indadtil møder Øjet

Byen med sine mange Tage, der ligesom ligge for Ens Fødder, naar man betragter dem fra de høje Volde. Der er kun faa Bygninger, som hæve sig over de andre; thi her i Byen er der i Reglen kun én eller to Etages Bygninger; men Sct. Josefssøstrenes nye Hospital med sine 4 Etager knejser dog højt op over alle Byens Huse og behersker, saa at sige, hele Byen. Det tager sig især overordentlig smukt ud fra en Plantage, som er beliggende et Kvarters Vej fra Byen; Hospitalet er det eneste, man der ser af Byen igjennem en Aabning, som er bleven foretaget i Volden af Hensyn til Jærnbanen.

Alle Helgens Festen var den Dag, som den højærværdige Hr. Præfekt havde fastsat for Hospitalets Indvielse. Efter Højmessen i Sct. Knuds Kirke traadte Hr. Præfekten frem for Alteret og talte med begejstrede Ord over Dagens kirkelige Højtid med dens Trøst, ved at vide sig i Forening med de Hellige i Himlen, og med dens Opmuntring, til under Livets Kampe at stride som de, for at opnaa den samme ufor-gængelige Krone. Den højærværdige Taler gik derpaa over til at omtale de barmhjærtige Søstres ophøjede Kald: at øve Barmhjærtighed og i den Syge at be-tragte Frelseren. Han takkede dernæst Søstrene for deres utrættelige og velsignelsesrige Virksomhed i Menigheden, og alle ædle navn- og unavngivne Vel-gjørere og Byens Haandværkere, som havde bidraget til Oprensningen af en saa herlig og tidssvarende Bygning, og endelig bragte han alle inden- og udenbys Læger sin Tak for den Velvillie, de hidtil havde vist Hospitalet. Sluttelig bad Hr. Præfekten den tilstede-værende Menighed om dens fremtidige Velvillie mod Søstrene og deres Foretagende, nedbad den treenige Guds Velsignelse over det og anraabte de Hellige, især Gudsmoderen og den h. Josef, om deres Forbøn.

Efter Gudstjenesten i Kirken begav Hr. Præfekten sig, ledsaget af Dhrr. Pastorer *Heiden* af Fredericia og

Storp af Kolding, samt Børnene og Menigheden, i Procession over i Hospitalet, hvor Indvielsen fandt Sted. Efter Fuldbyrdsen af denne højtidelige Akt, vendte man tilbage til Kirken og istemte *Te Deum*, hvormed hele Højtideligheden sluttedes.

Til om Eftermiddagen Kl. 3 $\frac{1}{2}$ havde Søstrene udsendt forskellige Indbydelser til en festlig Sammenkomst i Hospitalets rummelige Lokaler. Blandt de Indbudte, henved 40 Personer, saas Amtmanden, Borgmesteren, alle Byens Læger, samt flere fra Nabobyerne, Byraadets Medlemmer, Pressens Repræsentanter, nogle af Menighedens Medlemmer, m. fl. Ved Bordet takkede Hr. Præfekten de tilstedeværende Herrer for deres Nærværelse og udbragte en Skaal for Søstrene og deres fremtidige Virksomhed med Haab om, at Byens Læger ligesom hidtil vilde understøtte samme. Derefter talte Hr. Dr. *Vogelius* og udviklede i korte Træk Sct. Josefssøstrenes Virksomhed som Sygeplejersker i de gamle Lokaler, der havde været mere end tarvelige, men hvis U hensigtsmæssighed var bleven erstattet af Søstrenes Duelighed. Naar denne sidste Egenskab nu flyttede ind i de nye, hensigtsmæssige Lokaler, var han overbevist om, at Sct. Josefssøstrenes Virksomhed her ligesom i Kjøbenhavn vilde udvide sig og vinde almindelig Tilslutning. Efter ham tog Hr. Borgmester *Scharling* Ordet og takkede paa Kommunens Vegne Søstrene for deres storartede Virksomhed, som havde sat Alle i Forbavselse. Han haabede, at de Mangler, som endnu klæbede ved Bygningen, f. Ex. et Lighus, snart maatte blive afhjulpue. Tilsidst tilbød Dr. *Vogelius* at vise de Tilstedeværende omkring i Hospitalet, hvorefter man skiltes.

Sluttelig skulle vi endnu tilføje den Bemærkning til vor Korrespondents Beskrivelse, at det er en Selvfølge, at det nye Sct. Josefs Hospital, ligesom Søstrenes Hospital her i Staden, med Hensyn til kjærlig legemlig Pleje aldeles ingen Forskjel gjør mellem Katholiker go

Protestanter, mellem Kristne og Ikke-Kristne, men optager uden Hensyn til Religionsforskjel, og Søstre ville efter bedste Evne bestræbe sig for at tilvende alle deres Patienter den kjærligste Omhu og samvittighedsfuldste Forplejning.

Rom. Det engelske „Tablet“ meddeler, at Kvinderne i Polen have sendt en Adresse til Dronning *Margherita* af Italien, hvori de anmode hende om at gaa i Forbøn for *Sct. Stanislaus' Kapel* i Rom, for at det maa blive bevaret for Ødelæggelse. „Paa en Tid“; saaledes skrive de, „da den polske Nation, som fordum var stor og mægtig, og frelste Kristendommen fra Ruin, ved Guds uransagelige Forsyn er bleven saa haardt forfulgt, vilde Ødelæggelsen af et Mindesmærke, som igjennem tre Aarhundreder har været en Gjenstand for alle polske Pilegrimmes Ærbødighed, føje en ny Sorg til vore utallige Smerter. Vi bede derfor Deres Majestæt om at bortvende denne Sorg fra os. Vi minde Deres Majestæt om Deres Bedstemoder *Franciska Krasinska*, Prinsesse af Sachsen og Hertuginde af Kurland, og om alle andre Slægtskabsbaand, som knytte Savoyens Hus til Polen; og vi nære det Haab, at det vil lykkes Deres Majestæt at frelse en Helligdom, hvis Bevarelse ligger enhver Polak saa inderligt paa Hjærte.“ Efter Forlydende skal Dronning *Margherita*, bevæget ved denne Adresse, have besluttet at støtte Andragendet, og agter at omdanne *Sct. Stanislaus' Værelse* til et Privat-Kapel for sig selv.

Frankrig. Fra den berømte Grotte i *Lourdes* er der bleven stjaalet Værdisager til et samlet Beløb af 30,000 Francs, som vare skjænkede Kirken i *Lourdes* af helbredede Syge.

— Den forhenv. Frimurer *Leo Taxil*, som vendte tilbage til Kirken ifjor, har udgivet en Bog: „De tre Punkt-Brødre (*Les Frères Trois-Points*), en fuldstændig Afsløring af Frimureriet“, og hvoraf der i Løbet af 5 Maaneder er solgt 22,000 Exemplarer. Der forberedes en tysk Udgave, hvis første Bind snart vil udkomme.

Afrika. Fra det gode Haabs Forbjærg (Sydspidsen af Afrika) indtræffer der glædelige Efterretninger om det Opsving, som det katholske Liv har taget i det sydlige Afrika. *Kimberlay*, den unge Stad i Diamantmarkerne, har allerede en Domkirke. Biskoppen, som skal styre de kirkelige Anliggender i *Diamantlandet* og *Orange-Fristaterne*, modtog fornylig Bispevielsen i London og er nu rejst til Kapkolonien. Hans nye Vikariat er blevet udsøndret fra Vikariatene *Natal* og *Transvaal*; men er trods Adskillelsen endnu saa stort som Frankrig og England tilsammen. Missionerne i *Basutolandet* gaa stadig fremad. Den 21. September meddelte Biskop *Leonard* af Captown i denne By Bispevielsen til den nye Vikar for Basutolandet. Dr. *Rooney*, og assisteredes ved den højtidelige Handling af Biskop *Ricards* af Grahamstown og Biskop *Folivet* af Natal.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 7. November. 21. Søndag efter Pintse.)* — 8. M. Oktav af Alle Helgens Festen. — **9. Ti.** Indvielse af Lateran-Kirken i Rom. — **10. O.** Andreas Avellini, Bekjender. — **11. To.** Martinus, Biskop af Tours. — **12. F.** Martinus, Pave og Martyr. — **13. L.** Stanislaus Kostka, Bekjender.
Søndagen den 14. November. 22. Søndag efter Pintse. Mariæ Ofring.

*) De 5 første Dage i denne Uge holdes Jubilæums-Prædikener af Hr. Pastor Brinckmann hver Aften Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke, indtil Torsdag Aften inklusive. Slutningsandagt med Prædiken og Te Deum Søndag den 14. Kl. 8 Aften.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 14. November (Sct. Stanislaus festlige Mindedag den 13. d. M.) i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbro.

Sct. Josefs Gilde. Mødet paa Mandag bortfalder i Anledning af Jubilæums-Prædikenerne. Det næste Møde holdes paa sædvanligt Sted Mandag den 15. November.

S. Christensens Modeforretning

er flyttet fra Grønnegade 26 til **Store Regnegade 3** i Stuen, og anbefaler sig med Alt til Faget henhørende til særdeles billige Priser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. J. Hansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o: 46. Søndagen den 14. November. 1886.

Indhold. Niels Stensen eller Nicolaus Steno. Elsker Eders Fjænder.

Niels Stensen eller Nicolaus Steno.

For 200 Aar siden, den 26. November, døde i Schwerin i Meklenburg en Mand, hvem Danmark er stolt af som en af sine største og ædleste Sønner, Videnskaben regner ham iblandt sine Koryfæer, Italien roser sig af at have ført ham tilbage til den katholske Kirke, og Katholikerne beundre ham som en af Katholicismens dygtigste Forkæmpere i de nordiske Lande. Denne mærkelige Mand hed *Niels Stensen* eller, som han efter Datidens Skik med latinsk Klang almindelig benævnedes: *Nicolaus Steno*, og var født i *Kjøbenhavn* d. 10. Januar 1638, hvor hans Fader var Guldsmed og vel seet hos Christian IV baade som Kunstner og hengiven Tilhænger af den lutherske Lære.

Niels Stensen var rigt begavet, talte og skrev, foruden sit Modersmaal, Tysk, Engelsk, Fransk, Italiensk

og Latin, og var godt hjemme i Græsk og Hebraisk. Ved sin udbredte Lærdom og sine mangfoldige Opdagelser erhvervede han sig stor Berømthed, ja et europæisk Navn. Han var nemlig en udmærket Anatom, Physiolog, Geolog og Mathematiker, ja „den moderne Geognosies Skaber“, og en Tidlang (1672—74) ansat som Professor ved Kjøbenhavns Universitet. Men ikke blot i videnskabelig Henseende udmærkede Stensen sig; han var ogsaa rig paa kristelige Dyder, saa at hans protestantiske Biograf, *Wichfeld*, ikke tager i Betænkning at skrive: „En renere Sjæl vandrede ikke paa Jorden; alt Legemligt og Jordisk var ham fremmed og ligegyldigt, Videnskaben og de højere aandelige Interesser derimod Alt. Kjærlighed til Gud og Næsten var i al hans Færd hans ledende Stjerne.“ Og Ærkebiskoppen af Florents, Kardinal *Nerli*, har i en officiel Beretning til Pave *Innocents XI*, da denne vilde ophøje ham til Bispeværdigheden, givet ham det Vidnesbyrd: „Stensen har foreskrevet sig den strængeste Levemaade og iagttaget den saa samvittighedsfuldt, at han i kort Tid naaede en høj Grad af Fuldkommenhed, og han blev snart erkjendt som en Mand, der under vedholdende Bøn, mange Taarer og inderlig Forening med Gud, forglemte sig selv, for at kunne øve Kjærlighed mod Næsten, især mod Syge og Fængslede, og lindre deres Nød, hvad enten denne havde sin Grund i legemlig eller aandelig Trang. Denne Levemaade erhvervede ham Alles Kjærlighed og Højagtelse, uden at formindske de ringe Tanker, han havde om sig selv; skjønt han efter Sagkyndiges Dom er Danmarks første Anatom, fortrolig med filosofiske Studier og kyndig i mange Sprog, er hans Ydmyghed dog saa stor, at Ingen, hvor længe han end har haft Omgang med ham, af hans beskedne Tale skulde slutte, at han havde dybere Indsigt i nogen Videnskab. De, der længe have haft Omgang med ham, tør sværge paa, aldrig hos ham at have bemærket det mindste Spor af Lidenskabelighed.“

Denne sjældne Mand døde næsten ene og forladt. Om hans Dødsleje stod kun en Ven, en liflands Adelsmand, *Rose*, som han havde ført tilbage til Moderkirken, samt den lille Skare af hans faa Trosfæller tilligemed nogle Lutheranere, men ingen katholsk Præst. Den Gejstlige i Schwerin var nemlig nylig død, og Præsten i Lybeck, efter hvem der var sendt Bud, havde ikke kunnet komme tidligt nok. Den døende Biskop erklærede derfor: „Jeg føler en dyb Smerte ved at dø uden de sidste Sakramenter; men jeg forsikrer for al Verden, at jeg dør med de Følelser, der anstaa en katholsk Kristen og i den fuldkomneste Underkastelse under den h. Kirke. Jeg beder ydmygt Enhver, som jeg maatte have fornærmet, om Tilgivelse, og jeg tilgiver Enhver, der har fornærmet mig. Jeg takker dig, min Gud, for den store Barmhjærtighed, du har vist mig, ved at kalde mig til den katholske Tro og føre mig ind i den Kirkes Skjød, udenfor hvilken der ikke gives Frelse.“

Men hvorledes var det muligt, at en saa anset Videnskabsmand, der talte Datidens berømteste Lærde blandt sine Venner, kunde blive glempt saaledes? Stensen havde i en forholdsvis ung Alder, næppe 30 Aar gammel, forladt de lutherske Vildfarelser og var paa Alle Sjæles Dagen 1667 i Florents *vendt tilbage til den katholske Kirke!* — Det var Grunden til Forglemmelsen.

Tvingende Grunde maa sikkert have bevæget en *Tænker*, et saa lyst og grundigt Hoved, som Steno, til et saa alvorligt Skridt. Det maatte paa Forhaand antages, om han end ikke selv havde meddelt os, at han alvorligt læste og granskede i de gamle Kirkefædre saa vel som i de magdeburgske Centurier og andre protestantiske Bøger, og at det netop var Dagens bedste Timer, Morgentimerne, han næsten udelukkende helligede til disse Studier. At han lod sig lede af sin *Overbevisning*, og var aldeles fri for alle uædle Bevæggrunde og alle menneskelige og jordiske Hensyn, er en ikke

mindre afgjort Sag. Hvad kunde han vel ogsaa have søgt at vinde ved sin Konversion? Mon Formue? en agtet Stilling? et berømt Navn? Alt dette havde han jo allerede erhvervet sig ved sine Kunskaber og Opdagelser. Tværtimod maatte han meget mere forudse, at Religionsforandringen vilde være ham til Hinder for at forfremmes og gjøre Karriere i Verden. Det var just af Hensyn til Religionen, at han tøvede med at betræde en Lærestol i Anatomi ved Kjøbenhavns Universitet; og det var ligeledes for Religionens Skyld, at han snart, efter halvandet Aars Forløb, opgav sin hæderlige Stilling ved Universitetet og for stedse forlod sit Fædreland.

„For at afhjælpe min Sjæls Uvished,“ skriver han, „gjorde jeg mig al mulig Flid for at finde Sandheden, hvilken jeg søgte med Hjærtets Oprigtighed, omendskjønt min Opdragelse fra Barndommen af i den lutherske Tro gjorde Modstand og opmuntrede mig til Haardnakkethed i mine gamle Meninger. Ej tilfreds med at raadføre mig med lærde Mænd, af hvilke der unægtelig findes mange blandt Katholikerne, vilde jeg i al Mangel paa Oplysning om Sandheden, og de ældste Forfattere, navnlig ogsaa vore ældgamle græske og hebraiske Forfattere og Haandskrifter, for ikke at stole paa de latinske Oversættelser uden videre Prøvelse. Kort sagt, efter megen Sammenligning, megen Læsen, efter lang Undersøgelse, kunde jeg ikke andet, efter hvad jeg læste og hørte, end blive overbevist, baade om Sandheden, som de romerske Katholiker bekjende, og om Falskheden, hvori de bedragne Lutheranere leve. Det Samme vil hændes Enhver, som oprigtigt foretager sig at søge Sandheden; thi Gud vil ikke forlade Den, som søger den sande Tro med et oprigtigt Hjærte, hvilket jeg ved hans Godhed har erfaret paa mig selv.“

Hvad der først foranledigede Steno til alvorlig at søge Sandheden, fortæller han selv med følgende Ord:

„Jeg befandt mig i Livorno, netop paa den Tid, da Kristi Legemsfesten fejredes. Da jeg saa, med hvilken Pragt Hostien blev baaren igjennem Byen, opsteg følgende Tanker i mit Sind: Enten er denne Hostie et simpelt Stykke Brød; og da ere de *Daarer*, som ære den saa højt, — eller *Kristi sande Legeme* skjules deri; og hvorfor ærer jeg den da ikke ogsaa? Ved disse Tanker kunde jeg paa den ene Side ikke overtale mig til at antage, at en saa stor Del af den kristne Verden, som jo udgjøres af de Romersk-Katholske, af saa mange opvakte og lærde Mænd, som findes iblandt dem, kunde fare vild; men paa den anden Side turde jeg hellerikke fordømme den Tro, jeg var født og opdragen i. Og dog maatte jeg, hvor nødig jeg end vilde, indrømme en af Delene; thi der gives intet Middel til at forlige to Sætninger, som modsige indbyrdes hinanden, eller til at kunne ansee den Religion for den sande, som baade selv tager fejl i et saa væsentligt Stykke af den kristne Tro og vildleder sine Tilhængere. I denne Tilstand kom jeg til Florents, hvor jeg, for at afhjælpe min Sjæls Tvivl-raadighed angaaende Sakramentets Hemmelighed, gjorde mig Umage for at finde Sandheden, i Haab om at Gud vilde oplyse min Sjæl.“

Langsomt, men sikkert, førte Guds Naade Steno tilbage til den katholske Kirkes Sandhed. Efter at have besøgt Kjøbenhavns Universitet i tre Aar og med særlig Omhu lagt sig efter Studiet af *Lægevidenskaben* og *Anatomien* under den kyndige Professor *Thomas Bartholins* Vejledning, forlod Steno som 21aarig Student og som troende Lutheraner Universitetet og rejste til Holland, for at forøge sine allerede udbredte og grundige Kundskaber. Allerede i April 1660 finde vi Stensen i Amsterdam; paa Thomas Bartholins Anbefaling fandt han en venlig Modtagelse i Medicineren *Gerh. Blasius'* Hus; og næppe havde den unge Student taget Secirkniven i Haand, før han gjorde en Opdagelse, der skulde forevige hans Navn, nemlig Opdagelsen af den saak.

Ductus Stenonianus, en Gang, som fører fra Øre-Spytkjærtlen ind i Mundhulen. Med ungdommelig Iver og Begejstring hengav Stensen sig ganske til den videnskabelige Strømning, som herskede i Holland, og som i videnskabelig Henseende sandelig ikke var til Skade for ham. Men for hans lutherske Tro var den nye Atmosfære, som omgav ham, ikke uden Fare. Flere af hans Venner vare Atheister, andre, som *Spinoza*, Pantheister; Størsteparten af dem tilhørte den brogede Hær af Kalvins Tilhængere. Men Stensen indsaa dog snart den Fare, som Omgangen med slige Venner hidførte; thi Videnskaben viste hans klare Forstand i Materien de herlige Spor og Værker af Guds Almagt og Visdom. Gjennemforskningen af Hjærtet og andre Dele af den legemlige Organisme førte ham tilbage paa den rette Vej, idet han, som han selv i 1680 sagde til sine Venner i Hannover, kom til den Overbevisning, at et saa kunstigt Redskab som Hjærtet aldrig kunde være blevet til ved et Tilfælde, men ene og alene maatte være en øverste Skabers Værk, hvis Visdom var uendelig. Paa denne Maade frelste Steno sin Tro paa Gud.

Men hans Studier førte ham endnu videre. Da han opdagede de mange Vildfarelser, som Videnskabens Mænd udgave for den rene Sandhed, blev ogsaa hans Tillid til deres „Ufejlbarhed“ i religiøse Sager dybt rystet. „Naar Mænd“, saaledes skriver han, „som af Mange holdes næsten for Guder, opstille saa mange falske Paastande, der ere saa klare og af Erfaringen saa vel begrundede; hvem indestaar da for, at de fortjene større Tiltro, naar de opstille deres Dogmer om Gud og Sjælen, over hvilke man dog ikke kan foretage sig lignende Experimenter?“ Men endnu mere, og det for stedse, rystedes hans Tro paa Reformatoreernes Lære. Som han senere meddelte Amsterdammers Prædikanten *Joh. Sylvius*, gjorde især den Uenighed, som herskede i Protestantismens Lejr, et slet Indtryk paa ham. Alle beraabte de sig rigtignok paa den h. Skrift, men fandt

netop lutter sig indbyrdes modsigende Lærdomme i den. Dette kunde umulig være et Værk af den Helligaand eller af Sandhedens Gud. Stensen var dog endnu langt fjærnet fra Katholicismen. Den hele Forandring, som paa denne Tid foregik hos ham, var, at han ikke holdt saa sejgt fast ved sine tidligere religiøse Anskuelser og aflagde en Del af den Uvillie og de Fordomme, han hidtil havde næret mod Anderledestroende.

I 1664 forlod Stensen Holland og vendte tilbage til Kjøbenhavn, hvor han benyttede Opholdet til at offentliggjøre i et større Værk, der var tilegnet Frederik III., alle de vigtigste Opdagelser, han havde gjort under sine Forskninger af de menneskelige Kjærtler og Muskler. Stor Opsigt vakte hans Opfattelse af Hjærtet som Muskel. „Man har anset Hjærtet for Sædet for den naturlige Varme“, skriver han, „for Sjælens Trone, ja endog for Sjælen selv. Man har hilset Hjærtet som en Sol, en Konge. Men naar man ser nøjere til, finder man dog Intet uden en Muskel.“ En Samtidig skrev den Gang, at Stensens Paastand „omstyrtede et System, som man sejgest havde fastholdt i Medicinen.“ Og 100 Aar senere kaldte den lærde *v. Haller* Stensens Skrift „en gylden Bog, som indeholdt de rigeste Frøkorn til nye Opdagelser.“

Længe opholdt Stensen sig dog ikke i Kjøbenhavn. Først døde hans Moder, hans Stedfader var allerede død Aaret i Forvejen, og disse smertefulde Tab, i Forbindelse med at han paa samme Tid mistede alt Haab om at opnaa et Professorat i Kjøbenhavn, nedbøjede ham dybt, og han tabte Lysten til at opholde sig i Hjemmet. Efter at have ordnet sine Anliggender, tog han atter Vandringsstaven i Haand og rejste endnu samme Aar (1664) over Kølñ til Paris, hvortil han ankom i Slutningen af 1664 eller Begyndelsen af 1665, og udmærkede sig der i høj Grad ved sine vigtige Opdagelser i Anatomien. Hvor højt de franske Naturkyndige agtede ham, ses af det Vidnesbyrd, som en

af dem afgav om ham i „Journal des Savants“. „Denne lærde Dansker,“ skriver han, „opholder sig nu i Paris, hvor han hver Dag foretager Sektioner i de fleste Naturforskeres Nærværelse. Han har gjort det Samme i den medicinske Skole, hvor Alle beundrede ham formedelst hans nye Opdagelser. Han gjør sine Opdagelser saa øjensynlige, at Enhver maa give sig tabt og nødes til at undres over, hvorledes disse Ting have kunnet undgaa alle Anatomer før ham. Det kan med Sandhed siges, at der gives kun faa Ting i Anatomien, hvortil han ikke har føjet noget Nyt.“

I Paris var det, at Steno første Gang kom i Berøring med *Katholicismen*. Den gunstige Modtagelse, der blev ham til Del, og den almindelige Agtelse og Anerkjendelse, han nød blandt de franske Lærde, har rimeligvis givet ham bedre Tanker om Katholikerne, end han medbragte fra Hjemmet, hvor man, ligesom i næsten alle protestantiske Lande, søgte ved de uværdigste Løgne og Bagvaskelser at sværte den gamle Kirke og at gjøre dens Medlemmer forhadte. Uden Indflydelse have heller ikke den veltalende *Bossuet's* Prædikener, hvilke han oftere hørte, været paa ham; dog er det afgjort, at Tanken om at forandre Religion endnu ikke var opstaaet hos ham; men manges Fordom mod *Katholicismen* er sikkert falden bort. Et dybt og varigt Indtryk paa Stensen gjorde ogsaa en Samtale, som han paa Rejsen til Paris havde med en Jesuiterpater i Køln. Aldrig glemte han et Spørgsmaal, som Pateren stillede ham i Samtalens Løb. Denne spurgte ham nemlig, hvoraf det vel kom, at, skjønt der overalt fandtes lige mange lastefulde Mennesker, det samme ikke kunde siges om de Dydige; hvoraf det kom, at medens der i den katholske Kirke fandtes saa mange Bekjendere, Martyrer, Jomfruer, Ugifte, Fattige, Missionærer og Andre, som stræbte efter kristelig Dyd og Fuldkommenhed; Protestanterne derimod ikke kunde opvise lignende Exempler.

Dog langt kraftigere og virksommere end alt andet greb den ovenfor omtalte Kristi Legemsfest-Procession. Niels Stensen, som denne bivaanede i Livorno i 1666, og som han selv ansaa for „det første Stød, som Guds vise Raadslutning gav ham, til med oprigtigt Hjærte at søge efter Sandheden, som Han havde aabenbaret sin Kirke og som vi maa antage med levende Tro og uden Fare for at blive hildede i Vildfarelse.“

Fra Livorno rejste Stensen til *Florents*, for at studere det italienske Sprog endnu grundigere, og her fik han en fast Plads som Læge ved Hospitalet „*Sta. Maria nuova*“. Efter lang Tids pinlig Raadvildhed sejrede endelig Guds Naade over Stensen, og han bestemte sig til at afsværge de lutherske Vildfarelser og antage den katholske Lære paa Alle Sjæles Dagen, den 2. November 1667.

Om denne Tildragelses første Omstændigheder har en from Nonne, ved Navn *Maria Flavia del Nero*, som passede Kloster-Apotheket ved Hospitalet, fortalt i et Brev saaledes:

„I Aaret 1666 kom Hr. Nicolaus Steno fra Kjøbenhavn til Florents i den Hensigt at opholde sig der nogle Dage for at bivaane St. Hans Festen. Han boede paa et lejet Værelse; men for at købe Salve og andre lignende Ting, blev han indført i vort Sct. Magdalena-Kloster; og jeg solgte ham disse Varer, og til den Ende kom han her oftere. Da jeg erfarede, at han var en Vrangtroende, gjorde det mig ondt, eftersom jeg af det Lidet, jeg havde talt med ham, mærkede mange gode Egenskaber hos ham, især en stor Beskedenhed; og i det jeg fattede Mod, saa, uden at tænke paa Noget videre, sagde jeg til ham, at han ikke havde den rette katholske Tro, og at han vilde komme i Helvede.*) Ved at høre dette, forandredes han ikke,

*) Disse Ord vare sikkert godt nok mente, men let misforstaaelige, som om Katholikerne simpelthen fordømte enhver Anderledestroende.

og jeg gjentog oftere det samme for ham, og da han syntes gjærne at høre mig, sigende at han nok havde Lyst til at tale med mig, men ikke at disputere om Religionsmaterier, saa fik jeg Mod til at sige ham en og anden Ting, saasom at han hver Dag skulde bede til Gud om at han vilde lade ham kjende *Sandheden*, og han lovede mig at gjøre det, og (som hans Tjener fortalte mig) han gjorde det ogsaa hver Aften . . . Da jeg en Morgen fandt ham ved Gitteret, som det ringede til *Ave Maria*, sagde jeg, at han skulde læse det med mig, og han bad ogsaa det Halve af Bønnen indtil Ordet „Livsfrugt“. Da jeg bad ham fremsige det Hele, gjorde han Vanskeligheder, saasom han nægtede den h. Jomfrus og de h. Helliges *Forbøn*, og han sagde, at det var nok for ham at fremsige Bønnen indtil de ovenanførte Ord. Jeg bad ham gaa hen og besøge Kirken *S. Maria Nunziata*, og han gik derhen, sigende at han gjorde Alt for min Skyld. Da jeg saa det, gav jeg ham nogle Bønner til den h. Gudsmoder, og han læste dem daglig. Jeg sagde ham, at han skulde afholde sig fra Kjød-piser om Fredagen og Lørdagen; ogsaa dette gjorde han . . . Naar han gik bort, sagde han, at jeg ikke maatte forlade ham, og at jeg kun altid skulde tale med ham om disse Ting. Da jeg ønskede at han maatte lære *Sandheden* at kjende, og fandt de bedste Anlæg hos ham, saa bad jeg ham gaa hen til Pater *Leonelli* af Barnabiterordenen, med hvem han talede nogle Gange. Det samme gjorde han med andre Personer; men med alle disse indlod han sig aldrig om nogen Ting, ret som om han, fristet af Djævelen, følte sig pludselig overrasket af Skamfuldhed ved at handle om Ting, henhørende til den katholske Reli-

til Helvede. Kun de, som *mod deres bedre Overbevisning* forblive i Vildfarelsen, maa Kirken fordømme. (cfr. Allocutio Pii IX, hab. d. 9. Dec. 1854.)

gion, saa at disse lode sig forlyde med, at der intet Haab var om hans Omvendelse. . . .“

Da førte Gud Stensen sammen med en anden Dame, som skulde have en afgjørende Indvirkning paa ham. Som Storhertugen af Toscanas Livlæge og Anatom fandt han let Adgang til Hovedstadens selskabelige og videnskabelige Kredse. Blandt disse var den, som samledes i Hjemmet hos Gesandten fra Lucca, Hr. *Arnolfini*, den fornemste. Gesandtens Gemalinde, Fru *Lavinia*, var almindelig bekjendt som en aandrig og from Dame. Hun opdagede snart Stensens gode Egenskaber og ædle Karakter, og forenede sig derfor med Søster Flavia, for ved Bøn og Bodsøvelser at opnaa hans Omvendelse af Gud. Under en af Samtalerne, Stensen havde med Fru Lavinia, spurgte denne ham, om han ikke sporede den ringeste Længsel efter at blive Katholik; hvortil Stensen svarede, at „han vel havde fundet en Del i Katholicismen, som behagede ham, og en Del i Protestantismen, som mishagede ham; men han havde endnu ikke set Noget, som tvang ham til at forlade den Religion, som Fødsel og Fædreland havde knyttet ham til“. Ved disse Ord raabte Fru Lavinia, dreven af en stor og i Sandhed kristelig Iver: „O, at mit Blod dog maatte være nok, for at overtyde Dem om denne Nødvendighed! Jeg kalder Gud til Vidne paa, at jeg endnu i dette Øjeblik vilde hengive mit Liv for Deres Frelse!“

Stensen blev dybt rørt over dette uventede Bevis paa kristelig Kjærlighed og svarede, at han endnu aldrig havde fundet en lignende Kjærlighed til Gud og Næsten, og tilstod, at han hidtil havde anvendt langt mere Sved og Møje paa andre Studier end paa sin Sjæls Frelse, samt lovede, at han fra dette Øjeblik af vilde underkaste Religionen en alvorlig Prøvelse. Han anvendte nu flere Timer paa Studiet af Kontroversspørgsmaalene og Kirkefædrene. Med særlig Forkjærlighed og Grundighed studerede han den katholske

Lære om Kristi Nærværelse i Altrets helligste Sakramente.

Da Fru Lavinia saa den Iver, hvormed Stensen studerede den katholske Lære, henviste hun ham en Dag i Forening med Søster Flavia, til en Jesuitpater, *Savignani*. Stensen gik derhen og med Beundring for denne Ordensmands Godhed og Kjærlighed aabnede han sin Sjæl; og siden fandtes de hyppigt sammen, holdende lange Samtaler med hinanden. Stensen kom endelig til den Overbevisning, at kun den romersk-katholske Kirke kunde være Kristi sande Kirke. Men han skulde dog erfare at den blotte Overbevisning om den katholske Læres Sandhed ingenlunde gjør En til Katholik. Ligesom Retfærdiggjørelsen er ogsaa *Troen*, dens Begyndelse og Fundament, en ufortjent *Naadegave* fra Gud. Og den forlanger, at Forstanden og Villien fast og urokkeligt underkaster sig de aabenbarede Sandheder; men det kan heller ikke ske paa en for Sjælens Frelse virksom Maade uden *Guds Naade*. Denne Naadens Nødvendighed stadfæstede sig ogsaa hos Stensen. Hans Forstand var overbevist, men det sidste: „*Jeg vil!*“ vilde endnu ikke komme over hans Læber. Da var det Øjeblik kommet, da Gud paa en saa iøjnefaldende Maade vilde gribe ind i Omvendelsesværket. Det var Alle Sjæles Dags Aften 1667.

(Fortsættes.)

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 44.)

Loddet faldt til Gunst for Mrs. O'Niel. Med et Skrig styrtede Mr. Flint paa Knæ, tiggende om sit Liv; men han fandt hos de Vilde kun Forhaanelse, ingen Forbarmelse. Da forbandede han i vild Fortvivlelse

sig selv og sit Liv. Mrs. O'Niel forfærdedes over det ulykkelige Menneskes fortvivlede Udbrud; hun bad for ham, og pludselig blev hun greben af en heltemodig Tanke: Det stakkels Menneske er fortabt, dersom han i denne Tilstand skal træde frem for sin Dommer — jeg vil dø for ham; Herren vil, som jeg haaber, være min Sjæl naadig!“ Saa traadte hun frem og sagde til de Vilde:

„Jeg vil dø i hans Sted!“

„Hvorledes?“ spurgte Te-Noki, „vil du slagtes for denne Mand? Maorierne ønske at vide Grunden dertil?“

„Den vilde I dog ikke forstaa. Men jeg maa tale med denne Mand, før jeg dør.“

„Det skal du have Lov til, men er du imorgen vedblivende ved din Beslutning, saa skal du dø.“

Mr. Flint havde ikke forstaaet Irlænderindens Ord, da de bleve talte paa Maorisproget. Men da Kvinden med jævne Ord sagde ham, at hun vilde dø i hans Sted, troede han ikke sine egne Øren, men mente, at hun vilde spotte ham. Mrs. O'Niel gjentog dog rolig sine Ord og tilføjede, at hun gjorde det paa én Betingelse eller snarere under én Forhaabning.

„Og det er?“ spurgte Mr. Flint.

„At I omvender Eder til Gud, for at I i en bedre Forfatning maa kunne træde frem en Gang for Guds retfærdige Domstol!“

„De — De er katholsk — hvad hedder De?“

„Nuvel, maaske kan det være til Gavn for Eder, at I hører mit Navn: jeg er Mrs. O'Niel — fra Killarney!“

Som et Kølleslag ramte disse Ord Mr. Flint. „O'Niel — fra Killarney, som jeg med Mand og Børn jagede ud i Sneen?“ stønnede han, og faldt paa sine Knæ.

„Og som af Hjærtet tilgiver Eder, Mr. Flint. Lev vel, bed for mig og benyt denne Naadefrist, som Him-

len forunder Eder, til at forsone Eder med Gud, saa at han ogsaa tilgiver Eder!“

Mr. Flint kunde ikke svare. Den Bevægelse, som greb ham, var for heftig. Taarer kvalte hans Stemme — de første Taarer siden mange Aar, og det forekom ham, som om den Isskorpe, der omsluttede hans Hjærte, voldsomt sprængtes. Men hans Blik, da han skiltes fra Mrs. O’Niel, sagde mere, end Ord formaaede at sige. Halv bevidstløs blev han lagt i Lænker og bragt til den nærmeste Hytte. Ogsaa Mrs. O’Niel blev bunden og ført til en Hytte.

„Hvem kan forstaa disse Pahekaer?“ sagde Te-Nere. „Det synes, som om denne Mand tidligere har tilføjet Kvinden noget Ondt, og nu vil hun lide i hans Sted!“

„Ja“, sagde Te-Noki, „de skulle have et Bud, som lyder: *Elsker eders Fjender!* Men hvem kan forstaa det?“

„De have formodentlig ogsaa et Bud, som hedder: *Had eders Venner;* hvad deres Opførsel mod Te-Vaturu udviser“, bemærkede Te-Ureve.

De lo Alle, og fortsatte saa deres Drikkelag indtil Søvnens overvældede dem. Nogle gik til Hytterne, Andre sov under aaben Himmel.

9. I største Nød.

Fra de nærliggende Høje havde de tre Brødre med usigelig Angst været Vidne til det, som foregik i Maoriernes Lejr. Vel kunde de ikke forstaa, hvad der blev talt, men de Vildes Skrig og truende Miner sagde dem tydeligere end Ord, at de Alle vare opfyldte med Harmen, efter at de havde hørt de Kriegeres Fortælling, som medbragte Mr. Flint. Da Høvdingen Te-Ureve derefter med synligt Raseri trak deres Moder og den fremmede Mand hen til Ilden, jamrede Bill sig halv-

højt: „De ville dræbe vor Moder!“ og Bob spændte Hanen paa sin Bøsse, fast besluttet paa at skyde den Mand, som vilde hæve sin Kølle imod hans Moder.

„Bort med Bøssen“, sagde Johny. „Vil du maaske ramme Moder? Det er alt for langt til et sikkert Skud, og hvad vilde det saa nytte, om du skød en af disse mange Krigere? Da vilde vor Moder først ret være i Fare, og vi tillige med hende.

Bob indsaa det fornuftige i denne Bemærkning og satte Bøssen til Side.

„Lad os bede“, sagde Bill, og i deres store Angst og med Taarer i Øjnene bade de om Guds Hjælp og Bistand.

De saa da, at den fremmede Mand faldt paa sine Knæ, og at endelig Begge bleve bundne og førte til to forskellige Hytter. Børnene vare af den Formening at deres Moder var gaaet i Forbøn for Manden.

„Moder er i den lille Hytte lige ved Kaalpalmen; mærk Jer det“, sagde Johny. „Nu har jeg godt Haab. Maorieerne drikke saa meget, at de snart ville falde i Søvn, og vi ville da befri vor Moder, det koste, hvad det vil!“

Fuldmaanen stod allerede højt paa Himlen, da der endelig blev roligt i Maoriernes Lejr. — „Nu maa vi vove det“, mente Bob.

„Nej, det er endnu for tidligt“, sagde Johny. „De sove endnu ikke Alle, og mærker En os, saa er Alt tabt.“

Endnu et Kvarters Tid ventede Drengene. Alt var roligt; kun Floden bruste nede i Dybet. Fuldmaanen skinnede saa klart, at ethvert Græsstraa var kjendeligt paa Vejen.

„Nu,“ sagde Johny, „først et ret tillidsfuldt Ave-Marie, og saa ville vi i Guds Navn vove det.“ De tre Brødre stege derefter med stor Forsigtighed ned til Floden. Johny undersøgte Broen og fandt, at den meget let kunde ødelægges, derfor sagde han:

„Bob, bliv du her og vær beredt til, saa snart vi ere komne over med Moder, at afkaste Planken. Det vil dog altid sikre os et Forspring. Dersom vi ubemærkede naa her hen, saa undfly vi sammen; blive vi derimod forfulgte, saa maa du lokke Maorierne paa en falsk Vej, idet du højt skrigende løber til den anden Side. Det vil nok lykkés dine raske Ben at undkomme, medens Bill og jeg føre vor Moder ad den nærmeste Vej til Hulen. Vi to, Bill, ville nu gaa ind i Maori-Byen. Men varsomt; end ikke et tørt Blad maa rasle under vore Fødder. Du er da vel ikke bange?“

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 14. November. 22. Søndag efter Pintse. Mariæ Ofring. **15. M.** Gertrud, Jomfru. — **16. T.** Josafat, Biskop og Mart. — **17. O.** Gregor Thaumaturgus, Biskop og Bekj. — **18. To.** Indvielse af Peters- og Pauls-Kirken i Rom. — **19. F.** Elisabeth, Enke. — **20. L.** Felix af Valois, Bekjender.
Søndagen den 21. November. 24. og sidste Søndag efter Pintse.

Mariakongregationen for Mænd og Ynglinge holder Fælleskommunion idag Søndag den 14. November Kl. 8 i **St. Ansgars Kirke.**

Idag Søndag den 14. November holdes i Sct Angars Kirke Kl. 8 Aften Slutnings-Jubilæumsandagt med Prædiken og Te Deum.

Fredagen den 19. Nov. Kl. 8^{1/4}, den h. Elisabeths Fest, læses den hellige Messe for Elisabethforeningens Medlemmer og Anliggender.

Stensen-Fest.

Paa Foranstaltning af Foreningen „Unio“ afholdes Stensen-Fest Onsdag den 24. Novbr. Kl. 7^{1/2} præcis i Wittmark & Riises Lokale, (forhen Seekamps Lokale) Holmens Kanal 17.

Festkantate for Orkester, Kor og Solo,
 Festtale af Hr. Greve Holstein-Ledreborg;
 derefter Festmaaltid.

Billetter til reserveret Plads à 1 Kr.

— ureserveret Plads à 50 Øre.

— reserveret Plads samt Festmaaltidet 4 Kr.

erholdes hos Dhr. F. Heinlein, Prinsessegade 27. — G. Feuerlein, Kompagnistræde 34. — C. B. Lohrer, Adelgade 81. — J. Hammermüller, Toldbodgade 11. — J. C. Günther, Kapelvej 17. — W. Siegler, Gl. Torv 4. — B. A. Hutters, Østergade 30.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 47. Søndagen den 21. November. 1886.

Indhold. Niels Stensen eller Nicolaus Steno. Elsker Eders Fjender.

Niels Stensen eller Nicolaus Steno.

(Fortsat fra Nr. 46.)

Om denne mindeværdige Alle-Sjæles-Dag beretter Fru Lavinia Arnolfinis Biograf *Bambacari* følgende: „Efter at Fru Lavinia en Dag, det var Alle-Sjæles-Dag henimod Aften, havde fremstillet for Stensen en Mængde Grunde, som skulde overbevise ham om Nødvendigheden af at vende tilbage til Moderkirken, kom hun til den Overbevisning, at Steno, skjønt han efter sit eget Ud-sagn var fuldstændig overbevist om den katholske Kirkes Sandhed, ikke desto mindre tøvede med at tage en alvorlig Beslutning. Med en Slags hellig Uvillie og paa Guds Indskydelse sagde hun da til ham: „Min Herre! De Samtaler, som vi hidtil have ført, havde ingen anden Bevæggrund, end Iver for Deres evige Frelse, og de ere kun et Udslag af Kjærligheden, som

ønskede at vinde Dem for Troen. Men da De ikke vil bøje Dem for den erkjendte Sandhed, saa tør jeg ikke spille min Tid længere. De maa beslutte Dem til at vende tilbage til den katholske Kirke, eller ogsaa maa vore Samtaler ophøre for Fremtiden!“ Disse energiske Ord ledsagede Fru Lavinia med en Bøn til Gud, for at Han med sin almægtige Haand vilde velsigne det uventede Udfald, som Sagerne havde faaet.

Steno forlod Gesandtens Hus; men i hans Indre arbejdede den guddommelige Naade, og Gud styrede det saaledes, at Steno, som var fast besluttet paa at ville opsøge Pater *Savignani*, netop mødte denne paa Gaden. De fulgtes da begge til Klosteret, men samtalede paa Vejen dog kun om ganske ligegyldige Ting. I Modtagelsesværelset blev Steno alene tilbage, medens Pateren, der gjerne vilde overbevise ham, gik op paa sit Værelse, for at hente forskellige Bøger. Imidlertid følte Steno pludselig sit Hjærte saa vidunderlig forandret og opmuntret af Guds Naade, at han, da Pateren kom tilbage med Bøgerne, erklærede, at der for Fremtiden hverken behøvedes Vidnesbyrd eller Grunde, for at overtyde ham om Sandheden, som ved indre Oplysning fra Gud var bleven ham fuldstændig klar og indlysende. Han vilde nu ikke tøve længere, men snarest mulig begive sig hen til den pavelige Nuntius i Florents, for at aftale det fornødne med ham. Denne Beslutning maa man for en stor Del tilskrive de Bønner, som Fru Lavinia forrettede for ham, efter den ovenfor omtalte kategoriske Afsked, og for deres Skyld oplyste Gud Stensens Forstand og blødgjorde hans Hjærte, saa han fulgte sin bedre Overbevisning. Pater Savignani omfavnede Stensen med stor Glæde og takkede Gud, fordi han saa' sin Møje saa vel lønnet til Hans større Ære. Og i Virkeligheden bidrog ogsaa denne Ordensmands store Lærdom og Venlighed ikke lidet til, at Stensen kom til Sandhedens Erkjendelse. Kort efter at Stensen saaledes havde afgivet sin aabenhjærtige Erklæring for

Pater Savignani, vendte han tilbage til Gesandtens Hus, og da Fru Lavinia hørte, hvad der var sket, ilede hun strax ind i Huskapellet og bad der den ambrosianske Lov- og Takkesalme „Te Deum“. En Maaned senere, den 8. December 1667, paa Mariæ ubesmittede Undfangelsesfest, fuldbyrdede Niels Stensen sin Konversion overfor den pavelige Nuntius og afsvor de lutherske Vildfarelser.

Se vi tilbage paa Gangen i Stensens religiøse Udviklingsproces, saa maa vi sikkert med *Barfod* aflægge det Vidnesbyrd om Stensen, at han „paa en ærlig Maade har brudt med Lutherdommen,“ idet han længe, grundigt og upartisk forskede efter Sandheden.*) „Med Hjærtets Oprigtighed“, skriver Steno selv, „søgte jeg at finde Sandheden, endskjønt min Opdragelse fra Barndommen af i den lutherske Tro gjorde Modstand og opmuntrede mig til Haardnakkethed i mine gamle Meninger.“ Ærefuld for Niels Stensen er ogsaa den Dom, som den afdøde Literaturhistoriker *N. Fettersen* fælder over ham: „Det er klart, at Stensen forlod sine Fædres Tro, fordi Protestantismen ikke tilfredsstillede hans dybe Aand, fordi han ikke fandt nogen Forbedring hos sig selv, og fordi den oprindelige Kirke greb ham med sit Martyrium.“ **)

*

*

*

Medens Stensen endnu var Protestant, havde han af Storhertugen af Toskana, *Ferdinand II*, faaet et Embede som Anatom ved Akademiet „del Cimento“ i Florents; men ikke desto mindre længtes han dog stedse efter sit Fædreland og modtog derfor gjerne, kort efter sin Konversion, en Ansættelse i Hjemmet. Den kgl.

*) *Barfod*: Fortællinger af Fædrl.s Hist. 1869. II. S. 205.

**) *N. Petersen*: Bidrag til den danske Literaturs Historie. 1868. III. S. 529. 530.

Ordre, som kaldte ham tilbage, er dateret den 19. Okt. 1667 og tilsikrede ham en aarlig Understøttelse af 400 Rigsdaler. I sin Takskrivelse til *Frederik III* gjorde Stensen selv Kongen opmærksom paa sin Konversion og forlangte *frj Udøvelse af sine religiøse Pligter* som en nødvendig Betingelse for sin Tilbagevenden til Fædrelandet. Da der ikke indløb noget Svar fra Danmark, fordi man rimeligvis her i Landet frygtede for at tilstaa den berømte Videnskabsmand *Religionsfrihed*, saa blev Stensen ganske rolig i Florents, hvor han dels fortsatte sine theologiske Studier, dels beskæftigede sig med geologiske Undersøgelser, hvis Resultat han offentliggjorde i et Skrift i Aaret 1669. Af Fortalen til dette Skrift erfarer man imidlertid, at Stensen har maattet fremskynde Udgivelsen, fordi hans Konge ønskede, at han vendte tilbage. Om der med dette Ønske menes den kgl. Ordre af 1667 eller en ny Ordre af 1668 eller 69, har ikke kunnet fastslaas, da der i Gehejme-Arkivet i Kjøbenhavn ikke findes nogen kgl. Ordre fra disse to Aar. En Kjendsgjerning er det imidlertid, at Stensen begav sig paa Hjemvejen strax efter Skriftets Udgivelse. I Maj 1669 var han i *Innsbruck*, hvorfra han gennem Østerrig og Frankrig rejste til Holland. Hjemmet naaede Stensen dog ikke denne Gang. Efterretningen om Kong Frederik III's Sygdom og Død (2. Febr. 1670) bestemte ham rimeligvis til at opgive Rejsen. Opholdet i Holland var forøvrigt af kort Varighed, thi allerede i Juni 1670 begav Stensen sig atter til Florents, efter Indbydelse af den unge Storhertug *Cosimus III*, og tilbragte sin Tid med at ordne Musæer og fortsætte sine Undersøgelser.

I Februar 1672 blev Stensen anden Gang kaldt tilbage til en Lærerpost ved *Kjøbenhavns Universitet*, med Tilladelse til at dyrke Gud efter sin Overbevisning. Videnskaben her i Landet havde paa den Tid en mægtig Velynder og Beskytter i Kristian V's Minister *Peter Griffenfeld*, som allerede i længere Tid havde ar-

bejdet paa at forskaffe alle Konfessioner Religionsfrihed i Riget. Trods alle Hindringer og Fordomme lykkedes det ham, at borttrydte Kongens Betænkeligheder ved at ansætte en Katholik som Professor ved Universitetet. Stensen kaldedes som sagt til Embedet som Professor i *Anatomi*, med Tilsikring af fri Udøvelse af sin Religion og 400 Rigsdalers aarlig Gage. Siden *Th. Bartholin* i 1654 havde nedlagt sit Professorat og *J. Paulli*, der i 1662 udnævntes til hans Efterfølger, men i 1663 kastede sig over Historie og Jurisprudents, havde Embedet været ledigt. Den eneste Kraft, som til Danmarks Ære og Hæder kunde udfylde Pladsen, var Stensen.

I Juli 1672 ankom Stensen til Kjøbenhavn og tog Bolig hos sin Søster. Kort efter sin Ankomst skrev han til Sr. Maria Flavia i Florents blandt Andet ogsaa følgende: „Af Andre har De sikkert hørt om min Ankomst til Danmark og om vor hellige Kirkes Stilling her i Landet, hvor man paa Festdagene, som paa Hverdage, kun har en eneste hellig Messe*). Forøvrigt gjør man os ingen Vanskeligheder. Vi maa afvente, hvad Guds Villie fuldbyrder. Jeg bor hos min Søster; man lader mig i Fred, Ingen taler imod mig, da Mange ere af den Mening, at Enhver bliver salig ved sin Tro, naar han blot fører et ordentligt Liv. Omendskjönt de ikke dadle mig, saa ville de dog ikke høre om nogen anden Religion, skjönt Nogle ogsaa tale Godt om os. Jeg vilde ønske, at de besad Noget af, hvad der findes hos os; men de daarlige Katholikers Udskejelser have sat sig saa fast i deres Aand, at de ikke kunne, eller rettere sagt ikke ville, tænke over Læren. Bed til Gud for mig, at han i sin Naade forunder mig Standhaftig-

*) Ved kgl. Reskript af 26. September 1671 var det, i Følge Andragende fra den franske Gesandt *Torlon*, blevet Katholikerne tilladt at bygge en Kirke, ved hvilken Jesuiten *H. Kircher* virkede til stor Velgjørelse.

hed og Fremgang i det aandelige Liv; men bed ogsaa, at Gud viser Barmhjærtighed mod disse nordiske Lande og skjænker saa mange aandeligt døde Sjæle Livet tilbage.“

Stensens Nærværelse sporedes snart i Kjøbenhavn. For Anatomien syntes Bartholins og Paullis gyldne Tid atter at være vendt tilbage med ham. Han aabnede sine Forelæsninger med en Tale, der viste, at han baade var en samvittighedsfuld og en kristelig Forsker, og i hvilken han hentydede til Anatomiens vigtige Indflydelse paa Forebyggelsen og Helbredelsen af Sygdommene; dernæst mindede han om, hvor meget denne Videnskab bidrog til at kjende og beundre Gud, samt udviklede sluttelig dens Behageligheder og gjendrev dem, der mene, at Anatomien er en væmmelig og sørgelig Videnskab at studere.

Men længe skulde Kjøbenhavn dog ikke have den Lykke, at samle sine unge Medicinere omkring Stensens Lærestol. Skjønt Stensen formedelst sine mange Dyder og store Lærdom var højt agtet af sine Landsmænd, ærgrede det dog ikke Faa, at en Katholik, og ovenikjøbet en Konvertit, var i uforstyrret Besiddelse af et saa vigtigt Professorat i Kjøbenhavn. De fandt en Ordfører i *Joh. Brunsmann*, Rektor ved Herlufsholms Latinskole, som i 1673 begyndte at skrive imod Stensen, idet han udgav et Skrift under Titelen: „Frants Spira's Fortvivelse“. Da Steno læste Skriftet, maatte han strax indse, at det var beregnet paa ham, og da Katholicismen her tillige var skildret som en afskyelig Lære, skrev han et Brev til Brunsmann, hvori han forsvarede Katholikerne. Dette Brev tilligemed Brunsmanns Svar samt *Spiras* Historie bleve udgivne 1680. Senere begyndte Rektorens Angreb igjen og Striden fortsattes i forskjellige Breve, som vexledes imellem dem. Steno førte Striden, om end ikke med overordentlig og theologisk Lærdom, saa dog stedse med *Blidhed* og *Sagtmodighed*, uden al Lidenskabelighed, hvilket hans Mod-

stander derimod langt fra gjorde. I et Brev paa 97 lange Sider hugger Brunsmann om sig med en Mængde Kraftytringer, der Intet bevise. Stensen kalder han „en Slave af Paven, der har ladet sig bedaare af det ydre Skin af Sandhed, som omgiver den romerske Læres Pest“, og mener tillige, at han kun „higer og jager efter forfængelig Ære.“ Sluttelig fortæller Brunsmann ham, at dersom han vil leve og dø i denne „forbandede Synagoge“, saa overantvorder han ham til Guds Straffedomme, og for Fremtiden maa han opsøge andre Modstandere. „Det spaar jeg Dig“, tilføjer han, „at Du, saafremt de have en Smule Grød i Hovedet og frygte Gud, ikke skal komme saa let derfra og ikke høste mange Laurbær. Deri skal Du ikke finde mig at være en Løgneprofet.“ I et Brev til Stensens Søster erklærer Brunsmann endelig, at han har mistet alt Haab om at faa Stensen tilbage til Lutherdommen; derfor vilde han følge Profeten Jeremias' Raad (Kap, 51): „Vi søgte at helbrede Babylon, men det helbrededes ikke, saa lad det fare.“

Stensen fandt selvfølgelig kun lidet Behag i Rektorens hidsige og fornærmelige Angreb, og det var derfor ogsaa med et temmelig let Hjærte, at Stensen i Maj 1674 bad om sin Afsked fra Universitetet og om et Pas i et Brev til Griffenfeld, der er dateret d. 26. Maj. Den 4. Juli udfærdigedes af Kongen et Pas, som anbefalede „den tro og elskelige Undersaat Nicolaus Stenonius“ til Myndighedernes Velvillie. Tabet af Stensen var i lang Tid uerstatteligt. Hans Slægting, *Jakob Winsløv*, en af de betydeligste Anatomer i den nærmeste Tid efter Stensen, spærrede sig ligeledes Hjemvejen til Fædrelandet ved sin Overgang til den katolske Kirke. Om begge disse katolske Videnskabsmænd skriver *Gosch* i sin „Udsigt over Danmarks Zoolog Literatur“: „Det dobbelte Tab af Stensen og Winsløv var og blev uerstatteligt. Der fandtes Ingen, der kunde undervise, som den Første havde gjort og den Sidste vilde have kunnet

gjøre, dersom vi havde haft dem hos os Dog Stensens klare Aand lever endnu i hans Skrifter; han taler gennem dem med usvækket Veltalenhed og forskaffer sig ved dem aandelige Disciple endnu længe efter at hans legemlige Stemme er forstummet i Stensens simple, ærlige Ord ligger der en Fylde af dybe Tanker og glødende Begejstring, som er istand til at opflamme den trøtte aandelige Stridsmand til nye Anstrængelser, naar han. fortvivlende om den endelige Sejr, søger Trøst og Hvile i Betragtningen af henrundne Tidens Stræben. Og paa denne Maade kæmper Stensen endnu stadig for den gode Sag“.*)

Stensen forlod altsaa Fædrelandet som et Offer for den lutherske Intollerants og vendte tilbage til Florents, hvor han blev modtaget med aabne Arme. Allerede Storhertug Ferdinand havde skattet Stensen saa højt, at han ikke havde taget i Betænkning, at fremstille ham for Alle, især for sine Sønner, som et Mønster paa rene Sæder. Ogsaa den ny Storhertug, Cosimus III., nærede samme Agtelse for og Tillid til Stensen, og overdrog ham strax efter hans Ankomst Arveprinsens Opdragelse. „Han gav mig dette Hverv“, skriver Stensen, „med den udtrykkelige Befaling, at jeg skulde undervise ham (Arveprinsen) i den kristelige Filosofi. Og da jeg allerede havde begyndt at udføre hans Ordre, sagde han mig en anden Gang, at jeg ret dybt skulde indprente Sønnen, at der endnu gaves en anden, højere Fyrste. under hvis Overhøjhed alle Fyrster stode.“

*

*

*

Med 1674 indtraadte der et betydeligt Vendepunkt i Stensens Liv. *Fabronius* skriver desangaaende: „Siden 1674 sagde Stensen sine naturvidenskabelige Studier for bestandig Farvel. Fra nu af gik al hans Stræben og Tragten ud paa, at vise sig Syndstilgivelsen værdig og

*) *Gosch*, I. c. S. 254 og 286.

at føre sine store Dyder til den rette Fuldkommenhed.“ Ved samvittighedsfuld Selvprøvelse og ydmyg Bøn kom Stensen nemlig til den Overbevisning, at Gud kaldte ham til noget højere, og at det følgelig var hans Pligt, at følge Kaldelsen. Hans Sjæl, som var saa modtagelig for alt Smukt og Ophøjet, troede nemlig i *Præsteværdigheden* at finde hin kostbare Perle, for hvis Erhvervelse han maatte ofre alt Jordisk. Fra dette Standpunkt af maa det for Videnskaben og Stensens senere Liv saa betydningsfulde Skridt bedømmes. Han har selv tydeligt og klart udtalt det, da hans Landsmænd bebrejdede ham, at ved hans forandrede Livsstilling var det Talent gaaet tabt, som Gud havde forundt ham.

„Siden det behagede Gud“, saaledes skriver han, „at gjøre mig nærmere bekendt med Personer i hans hellige Kirke, som hengave sig til Studiet af *kristelig Fuldkommenhed*, saa skjænkede han mig ogsaa Længsel efter lignende Fuldkommenhed og Kraft, efter at Lænkerne vare sprængte, i hvilke andre Studier holdt mig fangen, til at anvende al min Omsorg ene og alene paa dette Studium, for at jeg af Kjærlighed til Gud maatte udføre i Et og Alt hans Villie, og ogsaa blive istand til at føre Andre til den samme sande Kjærlighed til Gud Om denne Længsel efter at Kristi Fortjenester maatte forherliges i mig og i Andre, om Anstrængelserne i saa Henseende skulle anses for de aller-værste Ting, det maa de bedømme, som frygte Gud. Ogsaa Midlerne, ved hvilke vi haabe at naa dette Maal, ere lige saa mange Beviser paa Guds Kjærlighed imod os. saaledes f. Ex. den hyppigere Modtagelse af de hh. Sakramenter, ved hvilke Kristi Fortjenester tilvendes os; de evangeliske Raad, ved hvilke Hindringerne for den guddommelige Kjærlighed ryddes af Vejen; Kristi og de Helliges Exempel, som Kirken fremstiller for os til Efterligning, for saa vidt de naturligvis i Kraft af den Naade, som Frelseren skjænker os og i Forhold til vor Stand kunne efterlignes. I Sandhed, naar de anse

det for rosværdigt, at jeg har udforsket Guds Egenskaber, som de erkjendes i Naturen, hvorledes kunne de da dadle mine Bestræbelser for ikke alene at lære dem at kjende ved Betragtningen af Kristi Liv og Lære, men ved Hjælp af Guds Naade ogsaa at fremstille dem for mig og Andre til Efterligning, for at Guds Visdoms, Magts og Godheds Skatte maa blive aabenbar paa os i Evigheden, og Jesu Kristi Naades Lov og Pris maa blive forkyndt af Alle?“

Hvad der bevægede Stensen til i Aaret 1675 at bede sin Skriftefader, P. Savignani, om Tilladelse til at modtage *Præstevielsens h Sacramente*, var saaledes ene og alene Længselen efter større Fuldkommenhed og Iver for Næstens evige Vel til Guds større Ære og Forherligelse. Det grunder sig forøvrigt ogsaa paa Vildfarelse, naar *Gosch* i sin forhen omtalte Bog klager over, at „det er vanskeligt, at tænke paa Stensens Apostasi, uden en bitter Følelse mod dem, som foranledigede den og derved berøvede Videnskaben og navnlig den danske Videnskab et af dens bedste Lys.“ Konversionen havde paa ingen Maade nødsaget Stensen til at opgive de naturvidenskabelige Studier, og i og for sig vilde Indtrædelsen i Præstestanden heller ikke have hindret Stensen i at fortsætte disse Studier. Med langt større Ret kunde man maaske gjøre Andre, som ikke vare Katholiker, ja hans egne Landsmænd, ansvarlige for dette Tab, da de forlangte, at han skulde ofre sin religiøse Overbevisning, for at tjene den danske Videnskab. Hvad Stensen gjorde, da han blev Præst i den katholske Kirke, troede han at skyldte det guddommelige Forsyns Styrelse, som han fuldkomment underkastede sig.

Efter tilstrækkelig Undervisning og lang Forberedelse, bl. a. ved aandelige Exercitier og andre fromme Øvelser, modtog Stensen altsaa *Præstevielsens* hellige Sakramente 1675, og frembar kort efter med usædvanlig Andagt sit første h. Messeoffer. Da han i sin nye

Værdighed saa en ny Bevæggrund til endnu større Dyder, føjede han til Kyskhedsløftet ogsaa Løftet om frivillig Fattigdom. Af de 40 Scudi, som han modtog af Storhertugen som maanedlig Gage, beholdt han kun 6 Scudi for sig selv til sit Livs Underhold og til Klæder; alt det andet anvendte han i veldædige Øjemed. Med sjælden Iver og Opofrelse virkede Stensen nu en Tidlang som Præst i Florents, ligesom han ogsaa gjorde sig fortjent af Kirken ved Udgivelsen af forskjellige Skrifter, der vidne om hans store Ærbødighed for den katholske Kirkes Overleveringer. I alle disse Skrifter staar han urokkelig paa de katholske Dogmers sikre Fundament, og man maa beundre den Sikkerhed, hvormed han bevægede sig paa dette nye Omraade, og den Klarhed og Korrekthed, hvormed han behandlede den katholske Troslære.

Den apostoliske Stol blev imidlertid snart gjort opmærksom paa den aandrige danske Konvertit og nidkjære Præst i Florents, og da derfor Hertug *Johan Frederik af Hannover*, som i 1651 var vendt tilbage til den katholske Kirke, i 1677 fremkom med Ønsket om, at Stensen maatte blive udnævnt til Biskop i hans Rige, opfyldte Pave *Innocents XI* det med Glæde og udnævnte Stensen til *Biskop af Titiopolis i. p. i.* Den 8. Sept. 1677 overrakte den h. Fader ham i Rom „Rochettoen“ og den følgende Søndag (14. Sept.) modtog han ved Kardinal *Barbarigo* den bikoppelige Vielse. Foruden Hannover blev der tildelt ham det nordiske Vikariat, som omfattede Zelle, Bremen, Hamburg, Lübeck, Glückstadt, Slesvig-Holsten, Ditmarsken, Danmark, Norge og Sverrig. Som Symbol i sit biskoppelige Segl valgte Stensen den billedlige Fremstilling af Jesu guddommelige Hjærte.

Fra Rom vendte Stensen tilbage til Florents, og begav sig kort efter paa Rejsen nordpaa. Hans Afrejse foraarsagede almindelig Sorg, da baade Storhertugens Familie med hele Hoffet og Folket i Alminde-

lighed holdt ham for en Helgen, og flere gudfrygtige Personer, som forstode at bedømme Aandens Egenskaber, tilstode enstemmigen, at til at skildre i vore Dage en i Sandhed *apostolisk Mand*, kunde man intet bedre Forbillede vælge end ham, Mirakelkraften ene undtagen.

(Fortsættes).

Elsker eders Fjender.

(Fortsat.)

„Nej, Johny, jeg er ikke bange“, svarede den yngste Broder.

De to Brødre gik nu over Broen og stege rask op ad den stejle Skrænt. Sagte snege de sig om Byen hen til Hytten ved Kaalpalmen, som de fandt med Lethed i det klare Maaneskin. Men nu begyndte Vanskelighederne! Næppe ti Skridt fra Hytten sov en Gruppe Maorier; og Drengene vidste ikke bestemt, om deres Moder var alene i Hytten. Johny lod Broderen blive tilbage i Skyggen af Palmen, medens han selv undersøgte Hytten. Endelig opdagede han en Slags Luge; men den sad for højt til at han kunde se ind ad den. Han vinkede da ad sin mindre Broder og sagde: „Skynd dig, Bill, stig op paa mine Skuldre og se ind, om Moder er alene. Men vogt dig for at sige et eneste Ord!“

Bill var hurtig paa Skulderen af sin Broder og kigede ind ad Lugen. Ved Væggen ligeoverfor, som blev oplyst af Maanen, laa der Ingen; og den øvrige Del af Hytten kunde han ikke strax overse. Hans Øje maatte først vænne sig til Mørket. Endelig gav han Johny et Tegn, og denne lod ham sagte glide ned paa Jorden. „Hun er alene Johny“, hviskede han. . . .

„Stille — hvor ligger hun?“

„Henne i Hjørnet; hendes Hoved ligger tæt op til Væggen, og hun rører sig ikke. Blot Maorierne ikke allerede have dræbt hende!“

„Hun sover maaske; kom nu!“

Mrs. O’Niel sov virkelig. Efter det heltmodige Offer, hun havde bragt for sin Dødsfjende, følte hun sig hjærtelig vel og glad, og trods Baandene sov hun ind med den fromme Bøn: „Herre modtag mig i Naade!“ Venlige Drømmebilleder foresvævede hendes Sjæl. Det forekom hende, som om hun stod i Haven ved deres gamle Hus i Killarney og plukkede Blomster til en Buket, som hun vilde overrække sin kjære Mand, og Drengene hjalp hende. Da saa hun Mr. Flint langt venligere, end hun nogensinde før havde set ham, nærme sig Hegnet og række hende en kostbar gylden Snor, til at binde Blomsterne med. Ogsaa Bill kom løbende med en vidunderlig skjøn Rose og sagde: „Denne maa du ogsaa tage med, Moder!“ — Saa vidt var Mrs. O’Niel naaet i sine Drømme, da hun blev vækket, ved at Noget rørte sig ved hendes Hoved og sagde: „Moder, Moder!“ Endnu halvt drømmende svarede hun: „Ja, ganske vist, Bill, din Rose skal ogsaa med.“ Da hørte hun endnu tydeligere Noget, som rørte sig ved Væggen, og lidt ængstet vilde hun flytte sig en Smule til Siden, i den Mening, at det var en Mus eller Rotte, der krøb i hendes Nærhed; men da hun var bunden paa Hænder og Fødder, smertede Bevægelsen hende saa meget, at hun vaagnede. Og nu hændte der Noget, som nær havde bragt hendes Hjærte til at standse. Hun hørte nemlig tydelig Bills Stemme, som hviskede gennem den af Grene flettede Væg: „Det er os, Moder, Johny og Bill! Staa op og kom ganske sagte her ud, at Maorierne ikke mærke det. Du maa strax flygte med os!“

Moderen var nærved at udstøde et Glædesskrig. Men paa Glæden fulgte øjeblikkelig en Følelse af Frygt: „Hvilken Fare have I dog udsat Eder for,

gode, slemme Børn! Flyr, Flyr, inden Maorierne opdage Eder!”

„Ikke uden dig Moder!”

„Jeg kan ikke rejse mig; jeg er bunden saa fast paa Hænder og Fødder, at jeg ikke kan røre mig; flygter!”

„Her, skær Baandene over“, hviskede Johny og stak en Lommekniv ind igjennem en Aabning i Væggen.

„Jeg kan ikke naa den; det gaar ikke; flygter!”

„Vent lidt, Moder, jeg er strax hos dig“, sagde Bill. „Skynd dig, Johny, hjælp mig ind igjennem Lugen!”

Inden Mrs. O’Niel kunde forbyde dette Vovestykke, klatrede Bill, smidig som et Egern, op til Aabningen og lod sig glide ned i det indre af Hytten. Et Øjeblik efter knælede han hos sin Moder, bedækkede hendes Ansigt med Kys og gennemskar i et Nu Baandene paa hendes Hænder og Fødder. Skjælvende af Angst og Glæde omfavnede Mrs. O’Niel sit Barn. Men Bill sagde: „Nu maa vi bort herfra! Men du kan ikke komme igjennem Lugen, Moder; vi maa begge gennem Døren. Men ganske sagte! Maorierne sove ved Ilden!”

Forsigtigt aabnede Drengen Døren paa Klem. Det klare Maaneskin oplyste den nærliggende Plads med de Sovende. „Efter mig Moder!” hviskede Bill og slap ud i det Fri; med bankende Hjærte fulgte Mrs. O’Niel efter; hun havde nær udstødt et Skrig, thi Døren knirkede lydeligt, og en af Maorierne vendte sig i Søvn. Men Alt forblev dog roligt. Et Øjeblik efter havde de naaet Kaalpalmens Skygge, hvor Johny hilsede sin Moder, og derefter gik det nu hastigt og sagte fremad; i fem Minuter naaede de Broen, hvor Bob strax omfavnede Moderen.

Her endelig tillode de Gjenforenede sig at lykønske hverandre. Men den forsigtige Johny skyndte paa, at

de skulde flygte videre. Som Bob imidlertid vilde til at kaste Broplanken i Floden, foer Tanken om den ulykkelige Mr. Flint pludselig gennem Mrs. O'Niels Sjæl. — „Holdt! Holdt!“ raabte hun. „Hvor kunde jeg dog glemme det? Jeg kan, jeg maa ikke flygte! Naar jeg flygter, saa dræbe Maorierne den ulykkelige Mr. Flint!“

„Mr. Flint!“ — sagde Bob. „Er den rødhaarede Mand, der gebærdede sig saa fortvivlet i Aftes, det grusomme Menneske, som fordrev os fra Killarney?“

„Det er ham, og vi maa frelse ham.“

„Vi? — den Mand har dog ikke fortjent, at vi for hans Skyld udsætte os for de største Farer!“

„Ikke for hans Skyld, Børn, men for Kristi Skyld, som har sagt: „Elsker Eders Fjender!“

„Det lader sig ikke gjøre, Moder“, sagde Johny.

„Vi maa forsøge det, Børn. Det gjælder det ulykkelige Menneskes evige Frelse. Da han ved min Flugt maa dø, saa dør han i Fortvivlelse. Se, Maanen staar endnu højt paa Himlen, og Maorierne sove haardt. Den kjære Gud, som nylig har beredet os saa stor Glæde, ville vi nu gjøre den Glæde, at vi af Kjærlighed til Ham frelse vor gamle Fjende!“

„Ja, Moder“, sagde Bill, „og jeg vil hjælpe dig.“

Bob og Johny vilde endnu gjøre Indvendinger; men Moderen rev sig løs, skred tilbage over Planken og løb forsigtigt henad mod Byen, førende Bill ved Haanden. Begge de ældre Brødre fulgte med indtil Maori-Byen. Der lod Moderen ogsaa Bill blive tilbage og gik selv lige hen til Hytten, hvor Mr. Flint laa bunden. „Hun er altfor dristig; se dog, hvor nær hun gaar forbi Maorierne. Alt gik saa godt, og nu kommer denne Mr. Flint os i Vejen“, sagde Børnene.

Mrs. O'Niel var imidlertid naaet til Hytten. Da først saa hun, at Høvdingen Te-Ureve havde lagt sig paa tværs foran Indgangen; hun maatte over ham, for at komme ind til Fangen. Da var hun dog nærved at

tabe Modet; hun kastede et Blik tilbage paa Børnene, vinkede til dem, at de skulde flygte, betegnede sig med Korsets Tegn og traadte derpaa hen over den sovende Høvding.

(Fortsættes).

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 21. November. 24. og sidste Søndag efter Pintse.
 — **22. M.** Cæcilia, Jomfru og Mart. — **23. Ti.** Klemens, Martyr og Pave. — **24. O.** Johannes af Korset, Bekj. — **25. To.** Katharina, Jomfru og Mart. — **26. F.** Petrus Alexandrinus, Martyr og Biskop. — **27. L.** Leonhard af Porto Mauritio, Bekj.
Søndagen den 28. November. Første Søndag i Advent. Kirkeaarets Begyndelse.

Unio. Idag, den 21. November Kl. 9. Oplæsning af Hr. Stud. jur. L. Günther.

Siden 1. Juni ere følgende Gaver indkomne **Rosenkranskirken** og **Skolen paa Frederiksberg:**

Kjøbenhavn: P. J. 12 Kr.; x 4 Kr. 70 Øre; x 1 Kr.; O. P. 3 Kr.; M. 2 Kr.; K. Fr. 10 Kr.; B. S. D. 107 Kr. 14 Øre; G. H. L. 100 Kr.; F. C. 115 Kr.

Aarhus: in honorem b. M. Virginis 50 Kr.

Ialt 404 Kr. 84 Øre; med det tidligere Indkomne: 5727 Kr. 19 Øre.

Kjøbenhavn, d. 16. Novbr. 1886.

Foh. von Euch,
 Apostolisk Præfekt.

Stensen-Fest.

Paa Foranstaltning af Foreningen „**Unio**“ afholdes Stensen-Fest Onsdag den 24. Novbr. Kl. 7^{1/2} præcis i Wittmark & Riises Lokale, (forhen Seekamps Lokale) Holmens Kanal 17.

Festkantate for Solo, Kor og Orkester,

Festtal af Hr. Greve Holstein-Ledreborg;

Billetter til Festen:

Reserveret Plads à 1 Kr.

Adgangskort 50 Øre.

erholdes hos Dhrr. F. Heinlein, Priissegade 27. — G. Feuerlein, Kompagnistræde 34. — C. B. Lohrer, Adelgade 31. — J. Hammermüller, Toldbodgade 11. — J. C. Günther, Kapelvej 17. — W. Siegler, Gl. Torv 4. — B. A. Hutters, Østergade 30.

Efter Festens Slutning afholdes et Festmaaltid med de særlig Indbudne. De, som ønske at deltage i dette, kunne faa Billetter hos ovennævnte Herrer à 3 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 48. Søndagen den 28. November. 1886.

Indhold. Niels Stensen eller Nicolaus Steno. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Niels Stensen eller Nicolaus Steno.

(Sluttet).

Henimod Slutningen af 1677 ankom Stensen til Hannover. Om hans Indtog og opbyggelige Liv og apostoliske Virksomhed i dette Land berette to Øjenvidner følgende: „Ved sin Ankomst fra Rom afslog Stensen at benytte sig af de Kjøretøjer, som Hertugen sendte ham i Møde. Efter Apostlenes Exempel vilde han nemlig holde sit Indtog tilfods. Han spurgte strax efter den hertugelige Kirke, forrettede der sin Taksigelse og begav sig derefter til Hertugen, for at gjøre ham sin Opvartning.“ Inden kort Tid erhvervede Stensen sig ved sit fromme og opbyggelige Liv Alles Højagtelse og Kjærlighed. „Det h. Messeoffer frembar han stedse til stor Opbyggelse i den offentlige Kirke; ofte, især paa Festerdage, holdt han fra Alteret en Tale, og om Eftermiddagen en anden Prædiken paa Fransk,

Tysk eller Italiensk, altid til stor Nytte for Sjælene. I sit daglige Liv udenfor Kirken levede og klædte Stensen sig, som det fattigste Menneske af Verden, og man kunde kun kjende ham paa hans Prælatdragt. Og endskjønt Hertugen ydede ham en rigelig Gage, for at han kunde leve standsmæssig, skjænkede han dog Alt bort til de Fattige. Dem overlod han Alt; ja, endog en gylden Kjæde med en Medaillon, som indesluttede Hertugens Portrait, — den var bleven ham foræret. da han paa sin anden Tilbagerejse fra Danmark kom gennem Hannover, — gav han til en Ven med Paalæg om, at sælge den til Fordel for de Fattige. Da han ikke havde mere, solgte han sit Bispekors og sin kostbare Bispering, for at lindre de Fattiges Nød.“

En lignende hæderfuld Omtale lader *Joh. Rose* ham blive til Del i nogle Optegnelser, hvortil det franske Manuskript findes paa det store kgl. Bibliothek her i Byen. Denne Joh. Rose var Adelsmand og hertugelig Gardekapitain i Hannover, blev ved Stensens overbevisende Grunde og fromme Liv omvendt til Katholicismen, og var siden en trofast Ven og Husfælle af Stensen lige indtil dennes Død. „Han sov paa en Halmsæk,“ skriver Rose, „og fastede hver Fredag indtil Aften. Paa denne Dag gav han sin Middagsmad til en Fattig, som han selv betjente ved Bordet og siden rakte en betydelig Gave. Tilligemed sin Husstand stod han op hver Morgen Kl. 5 og brugte en halv Time til sin Paaklædning. Derefter holdt man fælles Betragtning i henved en Time, efter hvilken Stensen læste nogle Linier af Kempis: „Kristi Efterfølgelse“, som han skattede saa højt, at han altid bar den hos sig. Efter denne fromme Øvelse gik han til Kirken og bivaanede det hellige Messeoffer. I Dagens Løb foretog man desuden gjentagne Besøg hos det Allerseligste. Under Middagsmaaltidet holdtes der aandelig Læsning; den begyndte altid med den h. Skrift, hvortil han strax knyttede nogle fromme og belærende Ord. Efter

Aftensmaden holdt man, førend man gik til Hvile, Samvittighedsransagelse over den forløbne Dag, hvortil der saa knyttedes nogle mundtlige Bønner.“

Besøgte han Menighederne i sit apostoliske Vikariat, rejste han uden nogensomhelst Ledsager og forkyndte overalt den katholske Kirkes Lære. Hans Tanker vare altid henvendte paa Gud, og han tragede kun efter Guds større Ære og Sjælens Frelse. Fuld af Iver ilede han ind i fattige Soldaterhjem, for at hjælpe baade i aandelig og legemlig Nød. Den samme Kjærlighed udviste han ogsaa mod Anderledestroende, og det lykkedes ham at frelse Mange i Dødstimen.

Efter at Stensen i to Aar med opofrende Anstrængelse havde arbejdet i Kirkens Tjeneste i Hannover, døde Hertug *Joh. Frederik* temmelig pludselig i Augsburg d. 18. December 1679 paa en Rejse til Venedig, uden at efterlade sig en mandlig Arving til Tronen. Denne Omstændighed blev skjæbnsvanger for Stensen; thi Hertugdømmet kom nu i Hænderne paa en luthersk Fyrste. *Ernst August*, den afdøde Hertugs yngre Broder, blev nu Hertug i Hannover. Endnu førend den nye Regent havde holdt sit Indtog i Byen, skyndte det gejstlige Byraad sig med at sende en Lykønsknings-Skrivelse til Hertugen, i hvilken de efter bedste Evne søgte at ophidse Hertugen imod Stensen, Kapucinerne og Katholikerne overhovedet. Ernst August svarede i en Skrivelse af 19. Januar 1680, at han vilde gjøre alt, hvad der stod i hans Magt, for at ødelægge Katholicismen i Landet, men man maatte dog først afvente Broderens Begravelse. Stensen turde saaledes endnu blive et Par Maaneder. Den 3. Maj fandt Hertug *Joh. Frederiks* højtidelige Begravelse Sted, ved hvilken Stensen fejrede den højtidelige Sjælemesse. Kort efter bragte Ernst August til Udførelse, „hvad der,“ som han udtrykte sig, „forekom ham at være til Gavn for den lutherske Kirke“: Stensen og Kapucinerne maatte forlade Landet.

Stensen skrev da til Paven, for at erfare, hvad der skulde gøres, og denne udnævnte ham til *Viebiskop af Münster* efter Biskoppen af Münsters udtrykkelige Ønske. Biskop *Ferdinand II* af Münster, der tillige var Biskop af Paderborn, var en udmærket og fortjenstfuld Sjælehyrde, og i Niels Stensen, som i 1680 blev hans Viebiskop, fik han en nidkjær og trofast Medarbejder. For desto bedre at kunne opofre sig for sit nye Embede, bad han Paven om Fritagelse for Forvaltningen af det store nordiske Vikariat, og den 10. Sept. 1680 overdrog Propagandaen til Fyrstbiskop Ferdinands Omsorg Danmark, Norge, Hærtugdømmerne, Mecklenburg og Lauenburg, medens Stensen sandsynligvis beholdt den øvrige Del, Hannover, Zelle og Nordens Hansestæder. Med fornyet Iver fortsatte Viebiskop Steno sine apostoliske Arbejder, besøgte tilfods Menighederne i Bispedømmet, var tilfreds med den simpleste Kost, sov ofte under den Fattiges Straatag, og var overhovedet et Mønster paa et bodfærdigt Liv. Mandag, Onsdag, Fredag og Lørdag fastede han indtil Aften, og hans Aftensmad paa disse Dage bestod kun af tørt Brød og Øl. Gjaldt det om at fatte en vigtig Beslutning, saa forberedte han sig til den ved at faste i tre paa hinanden følgende Dage, og Middagsmaden, som var bestemt til ham paa slige Dage, lod han uddele til de Fattige. Visitationsrejserne i Dioceset foretog han tilfods, sædvanligvis syv Mil daglig.

Som Viebiskop meddelte Stensen gjentagne Gange de hh. Vielser, ledede 1680, 1681 og 1682 Diöcesan-Synoderne ifølge Fyrstbiskoppens Bemyndigelse og meddelte ofte Konfirmationens h. Sakramente i Bispedømmet. Var han i Münster, forrettede han sit Embedes Funktioner med stor Iver. „Skulde han meddele Præstevielsens h. Sakramente,“ siges der i Ligtalen, „skjælvede hans Hænder og Hjærte af Frygt for, at han kunde lægge Hænderne paa Uværdige, som maaske senere vilde fylde Kirken med Forargelse; han

fastede tre Dage iforvejen, bespiste de Fattige og betjente dem selv.“ Ordenshusene laa ham meget paa Hjærte, og Klostrene *Ringe* og *Rosenthal* i Münster søgte han at gjøre til sande Mønstre paa Ordenshuse, idet han bestræbte sig for, at føre Søstrene til den størst mulige Fuldkommenhed i deres Stand, og skyede ikke tilbage for nogensomhelst Vanskelighed.

Stensens Stilling i Münster begyndte imidlertid at blive mislig, og Fyrstbiskop Ferdinands Død (26 Juni 1683) gjorde den fuldstændig uholdbar. I alle sine Anordninger var Steno sikkert ledet af de reneste Hensigter; men det synes, som om han ikke altid har taget tilbørligt Hensyn til de bestaaende Forhold, og at han især har været for hurtig i sine Bestræbelser for at afskaffe forskjellige Misbrug, som paa Grund af deres Alder ikke lode sig fjærne saa let og saa pludseligt. For sin gode Mening høstede Stensen derfor en Del Utaak, og der opstod en Del Utilfredshed med og Modstand mod hans Regime. I 1683 (1. Sept.) valgte Domkapitlet i Münster Ærkebispfen af Kølfn, *Maximilian Heinrich*, til Biskop af Münster i den afdøde Ferdinand II's Sted; men dette Valg vilde Stensen ikke vide noget om. Han betonedede, at Max. Heinrich allerede havde tre Bispedømmer: Kølfn, Hildesheim og Lüttich, hvad der stred imod Kirkeloven, og han vægrede sig derfor ved at synge Messen til Anraabelsen af den Helligaand før Valget. I Rom stemte man overens med Steno, og Paven stadfæstede aldrig Valget.

*

*

*

Det er en bekjendt Sag, at Gud ofte hjemsøger dem, som han har kaldet til høj Fuldkommenhed, med Lidelser, Kors og Modgang. I dette Lys maa vi ogsaa betragte Stensens følgende Liv. Da ville vi forstaa det guddommelige Forsyns vise Hensigter og kjærlighedsfulde Førelse, som lod denne højhjærtede og gudhengivne Mand vandre en saa stenet og haard Vej i hans Livs Aften.

Efter det nye Bispevalg, som Stensen ikke havde villet deltage i, maatte han atter forlade Münster og gribe til Vandringsstaven. Allerede kort efter Fyrstbiskop Ferdinands Død, var Bestyrelsen af hele det nordiske Vikariat atter blevet Stensen overdraget af Propagandaen, og derfor besluttede han sig til at tage Ophold i en af Vikariatets Byer, og valgte *Hamburg*, hvor Katholikernes Stilling sikkert ikke var meget fristende. Paa Mariæ Himmelfartsfesten 1529 havde Domkirkens Porte lukket sig for den katholske Gudstjeneste. Takket være Senatets drakoniske Love og de lutherske Prædikanters Aarvaagenhed var der draget Omsorg for, at den gamle Læres Tilhængere ikke turde vove at træde offentligt frem indtil 1589. Paa Andragende af den florentinske Kjøbmand *A. della Rocca* fik en hollandsk Gejstlig, *Michael ab Isselt*, af Grev Adolf XV af Schauenburg Tilladelse til at afholde katholsk Gudstjeneste i Landsbyen *Altona*, som hørte til Grevskabet Pinneberg. Men Hamburger-Senatet og de lutherske Prædikanter mente ikke at burde taale en saa „grov Udskejelse“, og den 29. Juni 1623 overfaldt maskerede Ryttere Katholikerne i Altona, adspredte dem og røvede de hh. Kar. Pøbelen fuldendte den følgende Dag Heltegjerningen. Indtil 1631 holdt Katholikerne derfor deres Gudstjeneste i al Stilhed i Hamburg. Med dette Aar fulgte en Vending til det Bedre, idet de fremmede Gesandter toge deres Trosfæller under deres Beskyttelse og udvirkede Tilladelse for dem, til at de kunde opfylde deres religiøse Pligter i Gesandtskabskapellerne, og vi finde derfor siden 1631 altid en eller anden katholsk Gejstlig i Hamburg. Det manglede dog aldrig paa Plagerier fra Senatets og de lutherske Prædikanters Side, og, hvad der var endnu værre, der herskede ofte Ufred og Stridigheder imellem Katholikerne indbyrdes, paa Grund af de mange forskellige katholske Elementer, hvoraf Menigheden bestod og som strømmede sammen i Hamburg. Gesandt-

ernes Skinsyge bidrog heller ikke lidet til disse Rivninger, da enhver fordrede Forrangen for sin Nations Vedkommende.

Saaledes var Kirkens Stilling i Hamburg, da Stensen opslog sin Bolig der. Han fandt kun liden Trøst og Opbyggelse, og fordi han arbejdede paa at opretholde Freden og bilægge Stridighederne, blev baade det ene og det andet Parti ham fjendske.

Stensen blev imidlertid strængere og strængere mod sig selv. Han klædte sig som en Fattig med en gammel Kappe, som han bar baade Sommer og Vinter. Trods sine Spægelse og Sorger var han altid mild og venlig og hengav sig med fuldkommen Tillid i Guds Villie og i Forsynets Styrelse, hvorfra han uden videre Bekymring ventede det daglige Underhold, idet han altid havde Tertullians Ord i Munden: „For en Kristen gives der intet Imorgen.“ Og Forsynet lod ham heller ikke i Stikken. Hver Dag fastede han indtil Aften, undtagen naar han følte sig altfor utilpas. Søndag, Tirsdag og Torsdag nød han kun en mager Suppe med nogle Urter eller saltet Fisk. Kjød, Æg, Mælk eller fersk Fisk nød han aldrig. Mandag, Onsdag, Fredag og Lørdag nød han kun noget tørt Brød og Øl; Vin drak han aldrig.

Det er sikkert vanskeligt, at fælde en retfærdig Dom over Stensens overordentlige Spægelse; thi hvem er vel i Stand til at afgjøre mellem, hvad der i denne Henseende maa tilskrives en højere Indskydelse, og hvad der maa betragtes som Følger af en maaske alt for stor Iver? Det mangler ikke paa Exempler paa Mænd, som trods deres strænge apostoliske Virksomhed dog ikke have skaanet deres Legeme for de strængeste Spægelse, og det øjensynlig paa Guds Indskydelse. Vi kunne derfor heller ikke uden videre fordømme Biskoppens Strænghed imod sig selv; han var sikkerlig besjælet af den bedste Hensigt og vil ogsaa have faaet sin Løn derfor. Men man kan heller ikke bebrejde dem

noget, som opfordrede Biskoppen til Maadehold i sine Bodsøvelser, for at han desto bedre kunde forrette sine apostoliske Arbejder. Vi tro i alt Fald, at enhver ret-tænkende Kristen, for hvem Selvfornægtelse og Spægelse ikke er nogen Daarskab, i det mindste vil give N. Petersen Ret, naar denne mener, at man skal betragte Stensens Martyrliv med Ærbødighed.

Stensens Stilling i Hamburg blev Dag for Dag ugunstigere, hvor meget han end gjorde, for at vinde sine Undergivnes Tillid, og man kan let tænke sig, hvor dybt han, som var en afgjort Fjende af alskens Stridigheder, maa have følt det Ubehagelige ved de hamburgske Forhold. Men han lod sig dog aldrig besejre af nogensomhelst bitter Følelse. „Han bar det altsammen“, skriver Rose, „med en vidunderlig Taalmodighed, uden nogensinde at beklage sig; han søgte tværtimod stedse ved enhver Lejlighed at vise dem Godt, som forfulgte ham. I sine Trængsler trøstede han sig altid med, at det var en uendelig god og barmhjærtig Guds vise Raadslutninger, at det skete saaledes, og at man med Hengivenhed maatte underkaste sig disse Raadslutninger, som den himmelske Fader havde bestemt det fra Evighed af, Sønnen fortjent det paa Korset, og den Hell gaand vilde fuldbyrde det i os, naar vi ikke modstode hans Naade. Der var Intet, som kunde svække hans Tillid til Gud, og hans Underkastelse og Hengivelse med Hensyn til den guddommelige Villie kunde næppe have været større.

Endskjønt Stensen saaledes paa ingen Maade skyede tilbage for Kors og Lidelser, saa troede han dog at gavne den katholske Kirke i Hamburg, naar han, i det mindste for en Tid, trak sig tilbage derfra; det frem-gaar af et Brev, som han den 30. Maj 1685 rettede til Sekretæren for Propaganda-Kollegiet. Efter forskjellige Forhandlinger med Rom drog Steno da i 1685 til Mecklenburg, hvor han opholdt sig ved Hertugens Hof i *Schwerin*. Hertug *Kristian Louis I.* var nemlig i Paris

i 1663 vendt tilbage til den katholske Kirke, og lod siden sin Konversion afholde katholsk Gudstjeneste i Slotskirken i Schwerin. En Tidlang besøgte de Gejstlige fra Hamburg Gudstjenesten; men senere og indtil kort før Stensens Død residerede i Schwerin en Augustiner-Pater *Stephani*.

Med sjælden Iver og Opofrelse arbejdede nu Stensen som almindelig Præst en Tid i Mecklenburg. Han besøgte Katholikerne, prædikede for dem og de Anderledestroende; han blev Alt for Alle, og det opofrende Sindelag, som han uafsladelig fremmede hos sig selv og Andre, blev mere og mere Drivfjederen for alle hans Gjæringer og for al hans Stræben. Til de Rige talte han paa samme Maade som til de Fattige, og søgte at gjøre det begribeligt for Alle, at de ikke kunde naa ind i Himlen, uden ved at bære deres Kors og følge Frelseren efter.

*

*

*

Efter at Biskop Stensen havde opholdt sig et Aars Tid i Schwerin, kaldte Gud ham til sig, for at skjænke ham Lønnen for den tro og opofrende Tjeneste. Den 21. November 1686 blev han overfaldet af heftige Kolik-smerter, som tilsidst bleve Aarsag til hans Død. Der blev sendt Bud efter den Gejstlige fra Lübeck med Anmodning om, at han vilde komme til Schwerin snarest muligt, for at staa Biskoppen bi i hans sidste Øjeblikke. Den eneste Præst, som boede i Schwerin, *P. Stephani*, var nemlig død et Par Uger i Forvejen. Stensen havde selv staaet ham bi i Døden, og maaske hentet sit eget Onde ved sin Medbroders Dødsleje; thi han havde i otte Dage og Nætter med Utrættelighed vaaget ved den Syges Seng.

„Han paalagde mig“, skriver Rose om hans sidste Øjeblikke, „at jeg, saafremt han tabte Bevidstheden

førend den Gejstlige fra Lübeck kom*), skulde anmode denne om at meddele ham de Sakramenter, som han under saadanne Omstændigheder var istand til at modtage. Derpaa vendte han sig i Bønnen til Gud og aflagde med lydelig Stemme sin Bekjendelse: „Jeg be- kjender for Gud, for den h. Jomfru og alle Himlens Hellige, at jeg utallige Gange har fornærmet Gud. Jeg har ofte læst den h. Messe uden den tilbørlige Andagt, som tilkommer en saa ophøjet Hemmeighed; jeg har flere Gange bedet mit Breviar skjødesløst; jeg har lagt Hænderne paa mange Uværdige, som have fyldt den h. Kirke med Forargelse. O, hvilken Uro Haandspaa- læggelsen foraarsager mig! Jeg beder ydmygst alle, som jeg har fornærmet, om Tilgivelse, og af ganske Hjærte tilgiver jeg alle, som have krænket mig. *Jeg takker Dig ydmygst, o min Gud, for den store Barm- hjærtighed, som du har bevist mig, ved at kalde mig til den katholske Tro og føre mig til Kirkens Skjød, uden- for hvilket der ikke findes Frelse.* Dybt smerter det mig, at jeg skal dø uden de hh. Sakramenter; jeg af- lægger derfor i det mindste den højtidelige Forsikring for hele Verden, at jeg dør med en katholsk Kristens sande Sindelag og i fuldkommen Underkastelse under den h. Kirke.“ Derefter henvendte han sig til Jesus med de Ord: „Giv mig, o Jesus, den Naade, at jeg i dette Øjeblik maa være istand til at opvække en fuld- kommen Anger over alle mine Synder. Jesus, vær mig en Jesus, og jeg vil i al Evighed prise din Barmhjer- tighed, o Herre! Jeg lider store Smerter, o min Gud. Jeg haaber, at de maa bevæge Dig til at tilgive mig, dersom jeg ikke bestandig tænker paa Dig. Jeg beder ikke om at Du vil borttage Smerterne. Giv mig kun Taalmodighed til at bære dem. Dersom vi have mod- taget det Gode af din Haand, hvorfor skulde vi da ikke ogsaa tage imod det Onde? Vil Du, at jeg endnu skal

*) Præten fra Lübeck kom desværre for sent til Stenos Dødsleje.

leve eller at jeg skal dø — min Gud, jeg vil, hvad Du vil. Vær lovet stedse! Din hellige Villie ske!“

To Timer før sin Død lod han Katholikerne komme til sit Dødsleje, ogsaa flere Protestanter vare tilstede, og formanede dem for sidste Gang til en kristelig Livsvandel, til Kjærlighed og Endrægtighed! Nogle formanede han med særlig Alvor og meddelte derefter under rigelige Taarer de Tilstedeværende sin sidste Vel-signelse. „Mine Børn“, trøstede han, „jeg gaar alt Kjøds Vej; bevarer Freden indbyrdes; jeg gaar til Barmhjærtighedens Fader, hvor jeg mener at kunne hjælpe Eder mere, end om jeg blev iblandt Eder.“ En halv Time før sin Død sagde han: „Mine Børn, beder nu de Bønner, som Kirken foreskriver for en Døende.“ Da de vare tilende, sagde han med fuldkommen Bevidsthed, som han intet Øjeblik havde mistet, og med et glad Ansigt: „Jesus, vær mig en Jesus“ — og døde.

Det var, som Rose beretter, den 26de November 1686, om Morgenen Kl. 7. Stensen blev 48. Aar gl. Den 6te December fandt den højtidelige Sjælemesse Sted i Slotskapellet i Schwerin. Kapellan *E. Schmal*, som i fem Aar havde været Stensens Kapellan, men ved Biskoppens Død befandt sig i Hamburg hos den toskanske Gesandt, Hr. *v. Kerkring*, var ankommen til Schwerin, for at vise sin Biskop den sidste Ære. For et talrigt Auditorium holdt han en populær, hjærtelig og frimodig Tale over Texten: „Følger mig efter; jeg vil gjøre Eder til Menneskefiskere“. (Matth. 4. 19.) Efter Gudstjenesten førtes Liget over i den lutherske Domkirke, hvor det blev bisat, indtil der kom Befaling fra Storhertugen af Toskana, til at føre Liget til Florents, hvor det fik en ærefuld Begravelse i St. Laurentius-Kirken. En simpel Plade med følgende latinske Indskrift viser der den danske Biskop Niels Stensens sidste Hvilested:

„Her hviler de jordiske Levninger af Niels Stensen — Biskop af Titiopolis — En Mand, der var opfyldt af Gud. — Danmark.

fødte ham i Hæresiet — Toskana gjenfødte ham for den sande Tro — Rom hædrede ham, efter at have prøvet hans Dygd, med Bispeværdigheden — Hannover lærte ham at kjende som Evangeliets stærke Forkynder. — Efter mange Arbejder og Lidelser for Kristus — død i Schwerin, hvor han savnedes — Kirken begræd ham — Florents vilde, at i det mindste hans Aske blev dets Eje. — 1 Herrens Aar 1686.“

Paa en glimrende Maade forherligedes Stensens Minde som Videnskabsmand fornylig, da den internationale Geolog-Kongres fra alle Lande mødte i Florents i Oktober 1881. Præsidenten, Prof. *Capellini*, mindede om Stensens Fortjenester for Geologien i en særegen Tale til de Forsamlede, og der dannedes en Komité, som skulde sørge for, at der oprejstes et værdigt Mindesmærke i St. Laurentius-Kirken for den Afdøde. Allerede i Aaret 1883 saa Komitéen sig istand til at lade opstille i Kirken en Mindesten med Stensens Buste og en hædrende Indskrift paa Monumentets Sokkel.

*

*

*

200 Aar ere nu henrundne siden Stensens Lig førtes til Florents for at stedes til Hvile i det stille Gravkapel i St. Laurentius-Kirken. Der er vel Mangen, som besøger Kirken og læser Indskriften uden at ahne, at en af det 17de Aarhundredes største Lærde har fundet sit sidste Hvilested der. Men *Videnskaben* har ikke glemt en af sine ædleste Helte og oprejst for ham, som ovenfor meddelt, et anerkjendende Mindesmærke til Vidnesbyrd for kommende Slægter. *Den katholske Kirke* kan med ikke mindre Stolthed se hen til Stensen. Det er dog en Ære for Roms Kirke, at en af det 17de Aarhundredes mest fremragende Lærde, som kun søgte Sandheden, efter alvorlig Forskning, efter ydmyg og vedholdende Bøn tilsidst kom til den Erkjendelse, at den katholske Kirke, som hans Forfædre i over 300 Aar havde æret og elsket som deres Moder, alene var Kristi sande Kirke; at dens Lære var bleven bevaret uforfalsket gennem alle Aarhundreder; og at det derfor ene og alene ved at fordreje dens Lære og ved at skuffe og bedaare Folket havde været muligt, at skille Nordens Folk fra Rom. Og efter at Stensen en Gang var naaet til denne Overbevisning, veg han heller

ikke tilbage for noget Offer, naar det gjaldt om at be-
kjende og følge denne Overbevisning i det Ydre, og
han ansaa sin Tilbagevenden til Forfædrenes Tro for
en af de største Naadesbevisninger, som Gud forundte
ham; hvorfor han endnu i Døden følte sig forpligtet til
at takke Gud inderligt derfor. Men han blev ikke
staaende paa Halvvejen. Ved Hjælp af den katholske
Kirkes Naademidler vilde han komme til Kristus, blive
ham saa meget som muligt lig. Derfra hidrørte hans
beundringsværdige Kjærlighed til Kors (Luk. 14, 27.)
og hans Forkjærlighed for legemlige Bodsøvelser (1.
Kor., 9, 27.).

Naar Stensen ikke kan opvise store Resultater som
apostolisk Vikar i Norden, saa kan man henvise til de
trøstesløse Tilstande, som han fandt i Hannover, Ham-
burg og Schwerin. Det er jo lettere at rive en Byg-
ning ned, end at bygge den op igjen. Ved Fyrstegunst
og Fyrstemagt var det lykkedes Lutherdommen at be-
røve Folket lidt efter lidt, uden at det mærkede Over-
gangen, dets katholske Tro. Nu kunde det ikke erobres
tilbage for Kirken, uden et Naadens Under. Og i sine
vidunderlige Gjerninger er Gud fri med Hensyn til Val-
get af sine Redskaber.

*Et Resultat har Stensen dog opnaaet: han har
efterladt et lysende Exempel for Efterverdenen. Stensens
Liv viser os en Mand, der ikke kjendte noget Højere,
end at besidde Sandheden, leve efter Sandheden og for-
kynde og forsvare Sandheden. For Sandheden i Viden-
skab og Religion har Stensen levet, stridt og opofret sig.
For Sandheden kæmper han endnu den Dag i Dag i
sine Skrifter.*

Maatte hans Livs Exempel bidrage til, at hans
Hjertes Ønske mere og mere gik i Opfyldelse: „Jeg vilde
af Hjertet ønske, at ethvert Menneske maatte forstaa
Guds Ord alene efter den Helligaands Udlæggelse; vi
vilde da snart igjen være *én* Sjæl, *ét* Hjærte, *én* Faaresti,
én Vinstok, *ét* Legeme, *én* eneste almindelig, hellig Kristi
Kirke. Maatte den allerhelligste Treenighed for Jesu
Kristi Fortjenesters Skyld og paa den saligste Jomfru
Marias og alle Guds sande Venners Forbøn i Himlen
og paa Jorden, forunde Menneskene denne Naade.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Onsdags Aftes mindedes paa Foranstaltning af den katholske selskabelige Forening „Unio“ den danske Videnskabsmand og Konvertit *Niels Stensens 200aarige Dødsdag* ved en smuk Fest i Wittmark-Rises Lokale her i Byen. Musiktribunen i den store Sal var dekoreret med en smuk Flagdekoration, der omsluttede det danske Vaaben, under hvilket var opstillet paa en Søjle en af Hr. Billedhugger *C. Hartmann* modelleret Buste af Steno.

Efter at et større Herrekor havde afsunget første Del af en smuk og stemningsfuld Kantate, der i Dagens Anledning var sat i Musik af Hr. Organist *Jos. Hammermüller*, besteg Hr. Folkethingsmand, Grev *Holstein-Ledreborg* Talerstolen, som var oprejst foran Musiktribunen. Alle, der interesserede sig for Niels Stensen, kjendte Hovedtrækkene i hans Liv, hvorledes han i det syttende Aarhundrede havde været en af de berømteste Videnskabsmænd, der den Gang levede, hvorledes han paa Medicinens Omraade havde gjort epokegjørende Opdagelser, lige som han jo egentlig var det geologiske Studiums Skaber. Men dette vilde han ikke komme nærmere ind paa, det vilde man aldeles fortrinlig se fremstillet i *A. D. Førgensens* Bog om Niels Stensen, en Bog, hvis fortræffelige psykologiske Skildring han ikke nok kunde fremhæve. Det han vilde omtale, var det, som jo laa denne Kreds nærmest paa Sinde, Stensens Overgang fra den protestantiske Kirke til Katholicismen. Og her vilde han da fremhæve forrest af alt, hvad der drev den store Videnskabsmand frem, det var hans ihærdige Søgen efter Sandheden. Den unge, danske Lærde, der var kommen til Holland og der blevet en af den store, hollandske Filosof *Carthesius* ivrigste Tilhængere, var efterhaanden ved det nærmere Bekjendtskab med denne Lærdes Værker blevet Tvivler,

idet hans Søgen efter Sandheden bragte ham til at tvivle om alt, og denne Stræben for at finde det rette, som prægede Stensen, som var den røde Traad gennem hans Liv, havde efterhaanden, som han kom nærmere og nærmere i Berøring med de katholske Kredse, ogsaa bragt ham til at tvivle om alt det han i sin Barn-dom og Ungdom havde lært om alt det forkerte ved den katholske Opfattelse ogsaa var sandt. — Han havde faaet sin Tvivl kaldt aabenlyst frem, da han paa Kristi Legemsfest i Livorno saa Sakramentet baaret rundt i Gaderne og Mængden knælede for det. Da var det store Spørgsmaal rejst hos ham: Har Du Uret, eller ere alle disse tilhobe Narre? Og gennem en lang Kamp, hvor han, den begavede, logiske Lærde, mærkværdigvis blev mest paavirket af en gammel, naiv Nonne, Marie Flavia, var han naaet til Sandheds Erkjendelse og gaaet over til Katholicismen. Den lærde Mand havde da, efterhaanden som Troen i ham blev stærkere og stærkere opgivet alt, sit Embede, sin Videnskab, for at tjene sin Tro. Han blev Præst, den vanskeligste af alle Præstegjæringer, Missionspræst, og der gav han et Exempel værdig til Efterlignelse, idet han ofrede alt for Sandheden, indtil han i 1686 døde fattig som Missionsbiskop i Schwerin.

Mange vilde nu sige, hvad udrettede Stensen som Præst, og vilde han ikke som Videnskabsmand kunde have udrettet langt mere? Dertil vilde han bestemt svare nej, thi Stensen, Geologiens Skaber — denne Videnskab, som nu dannede Fundamentet til de fleste Angreb paa Troen — havde ved sine Gjæringer vist, at for at tjene Sandheden, den ene store Sandhed, kunde man ofre Alt; han var blevet det, som man kaldte et „Sandhedsvidne“. Og derfor skulde Stensens Navn mindes altid og stedse med Varme af den katholske Kirke i Danmark.

Derefter blev den anden Del af Kantaten afsunget, og Festen sluttedes med et Festmaatid. Til at over-

være Festen var Professor *Johnstrup* og Gehejmearkivar *A. D. Jørgensen* indbudte, ligesom samme overværedes af den apostoliske Præfekt for Danmark, Msgr. *von Euch*, de herværende katholske Gejstlige og et talrigt Publikum.

— I Mandags Aftes fejrede den herværende Maria-kongregation for Ynglinge den h. Stanislaus Fest i Kapellet paa Vesterbro Nr. 28. Ved denne Lejlighed overraktes der Pastor Stræter en Gave paa 35 Kroner, der skulde være et lille Bidrag til Opførelsen af det ny Kapel, tillige med en Skrivelse, hvori Kongregationen takkede de Gejstlige for det Arbejde og de Bekostninger, som de hidtil havde haft med den, idet den udtalte sin Glæde over herved ogsaa i Gjærningen at have givet et Bevis paa sin Anerkjendelse af alt det gode, man havde gjort for den.

Kirkelig Kalænder.

Søndagen den 28. November. Første Søndag i Advent. 29. M. Ferialdag. — **30. Ti.** Andreas, Apostel. — **Onsdag den 1. December,** Ferialdag (Fastedag); *) Kl 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen. — **2. To.** Bibiana, Jomfru og Martyr. — **3. F.** Frants Xaverius, Bekjender (Fastedag). Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Broderkabsandagt med Prædiken. — **4. L.** Barbara, Jomfru og Martyr.

Søndag den 5. December. Anden Søndag i Advent.

*) **NB.** Alle **Onsdage** og **Fredage** i Advent ere befalede **Fastedage.**

Mariaforeningen holder idag Søndag den 28. Nov. sit sædvanlige Møde efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke.

Ordrup. I Sct. Andreas Kirken fejres den h. Andreas festlige Mindedag, Tirsdag den 30. ds., med Levitmesse Kl. 10 og Festandagt Kl. 5.

To unge beskedne og velopdragne Piger, Søskende, ønske Plads ved indvendig Gjærning. Den Ene kan lære Børn Begyndelsesgrundene i den første Skole-Undervisning og i Musik; den Anden er vant til al Husgjærning. Adresse: Thea Lyst, Eigaards-gade i Ordrup, pr. Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o. 49. Søndagen den 5. December. 1886.

Indhold. Mindefesten for Niels Stensen. Festkantate. St. Josefs Hospital i Fredericia. Efterretninger: Stockholm, Ordrup, Holmegaard, Kjøbenhavn.

Mindefesten for Niels Stensen.

(Paa Opfordring efter „Morgenbladets“ Referat).

Den herværende katholske Forening „Unio“ fejrede i Onsdags, d. 24. November, Niels Stensens (*Nicolaus Steno*) 200-aarige Dødsdag ved en overordentlig vellykket Fest i Wittmack & Riises Lokaler.

Deltagerne fyldte omtrent hele den store Sal, som var smagfuldt dekoreret med Flag, og i hvilken en Buste af Stensen var opstillet, som Billedhugger Carl Hartmann havde modelleret. Efter Afsyngelsen af en Kantate af Hr. Organist J. Hammermüller til Text af C. L., tog Folkethingsmand Grev Holstein-Ledreborg Ordet:

Dersom vi for en Menneskealder siden havde indbudt til en Mindefest for Niels Stensen, maatte vi først have gjort Rede for, hvem Stensen var. Det behøves

ikke mere nu. Alle ved, at det er den berømte Guldsmedsøn fra Klareboderne, som i en Alder af 24 Aar gjorde epokegjørende Opdagelser paa Anatomiens Omraade, som 30 Aar gammel skabte en hel ny Videnskab — den moderne Geologi —, som blev Katholik, Missionær, opgav alt, kæmpede og led, til Døden befriede ham, og som saa blev glemmt. Glemmt i 200 Aar. Hvorfor? Fordi han opgav Videnskaben for Missionærvirksomheden, fordi han blev Præst. Ingen kunde tage hans Gjerning op — Geologien spillede ingen Rolle før langt senere, Videnskaben glemte ham, og Katholikerne lagde ikke særlig Mærke til hans Gjerning. Han havde ikke udrettet mere end Tusend andre Missionærer; knap saa meget.

Det 19. Aarhundrede har gjort denne Uret god igjen. Den geologiske Kongres i Bologna i Tredserne bragte hans Navn paa alles Læber; jeg vil derfor ikke her komme ind paa hans Betydning som Videnskabsmand. Naar jeg taler om Stensen i Aften, er det om Katholiken, om Konvertiten, og jeg lægger da til Grund for de følgende Bemærkninger det aandfulde og saa sympatetisk skrevne Arbejde, som A. D. Jørgensen for et Par Aar siden har udgivet om Steno. Jeg gjør det dels paa Grund af den fine Psykologi, der gaar igjennem det, og paa Grund af dets imponerende historiske Upartiskhed.

Hvorfor blev Steno Katholik? Han siger selv, at han skylder Cartesius sin Omvendelse, fordi Cartesius lærte ham at tvivle. Gjennem Cartesius fik han Øjnene op for, at ikke alt det, der gik for ufejlbar Visdom i Kjøbenhavn, virkelig var det. Han førte sine Tvivl igjennem, og han endte i Sandhedens Erkjendelse. Og hvorfor? Fordi hans Tvivl hverken var en Frugt af overfladisk Modsigelseslyst eller sygelig Skepticisme, men bundede i den gamle græske Sandhed: at den største Ulykke for et Menneske er, at være i Vildfarelse. Derfor blev han ingen slavisk Tilbeder af Car-

tesius; tværtimod. Ved Cartesius' Bog „Om Mennesket“ æggedes hans Forskeriyst, og idet han ad Erfaringsvidenskabens Vej paaviste dens Mangler, naaede han tillige til sine store Opdagelser i Anatomien.

Noget lignende viste sig i Forholdet til Spinoza, hvis Ven han var. Og derfor bliver han ikke staaende ved Anatomien, men udstrakte efterhaanden sine Undersøgelser til Mathematiken, navnlig Geomotrien, og til Geologien. Grunden til hans Tvivl var nemlig den lidenskabelige Længsel efter Sandhed. Det er let at forstaa, at det kun var et Tidsspørgsmaal, naar denne maatte føre ham ud over Naturforskningen og ind paa de store ethiske og religiøse Problemer.

Den første Anledning blev givet ham i Livorno. Da han i 1665 for første Gang betraadte Italiens Jord, var det Kristi Legemsfest. Sakramentet blev baaret gennem Gaderne, og Mængden knælede. Da greb den Tanke Stensen med uimodstaaelig Magt, at han her stod ligeoverfor den Pligt at afgjøre. Var den katolske Kirkes Lære sand, saa var det hans Pligt at knæle ned og tilbede — var den usand, saa var alle disse Mennesker Taaber. Og fra den Dag gaar nu den religiøse Undersøgelse Side om Side med den videnskabelige, og Aaret førend han udgav sin berømte Bog, der indeholder Grundlaget for den nyere Tids Geologi, blev Stensen Katholik.

Men nu sker det, som har givet Anledning til saa mange Beklagelser og saa mange uklare Bemærkninger: han opgiver efterhaanden Videnskaben. Var hans Aands-evner da svækkede? Og blev han maaske derfor Katholik? Nej, hans genialeste Opdagelser skyldes jo netop det samme Aar og Aaret efter hans Konversion. Eller var hans Energi sløvet? Hele hans senere Liv beviser det stik modsatte. Nej, Forklaringen er ganske naturlig. Det samme, der havde gjort Steno til Tvivler og til Videnskabsmand, det samme gjorde ham til Katholik — det er hans lidenskabelige Sandhedstrang,

der er Grunden saavel til hans videnskabelige Opdagelser som til hans Konversion. Men naar Sandheden først er funden, saa er Tvivlen forbi, thi saa er Søgningen ørkesløs. Og naar den Sandhed, som er funden, er den absolute Sandhed, og naar den, som har fundet den, ikke blot er en skarp Tænkter, men tillige en af disse rene Villier, der ere i Stand til at glemme alt, dem selv med, for det ene, som de har erkjendt for det klogeste, saa indtræder der i et saadant Menneskes Liv en af disse store Metarmofoser, der tit gjør Indtrykket af et Brud med Fortiden, skjønt de kun er dens højeste Konsekvens.

Derfor hørte Steno op med at være Sandhedens Søger for at blive dens Ridder. Alt dette foregaar i Løbet af 5—6 Aar. Det toaarige Ophold ved Kjøbenhavns Universitet hører til Overgangstiden. Men Sandhedens Ridder? Har Sandheden Brug for Riddere? Vil den beskyttes? Nej, den vil tjenes. Og saa blev Steno Præst og lod sig indvie til Missionsbiskop i Hannover.

Og dermed begynder det sidste Afsnit af hans Liv: Lidelsen. Paa sin Fod gik han fra Rom til Hannover, blev snart fordreven derfra og kom saa til Hamborg som apostolisk Provikar for de nordiske (nordtyske og skandinaviske) Missioner. Alt, hvad han ejede, gav han bort, han solgte selv Bispestaven og Ringen for at kunne hjælpe de trængende. Samtidig nægtede han sig selv alt; endnu et Ønske havde han — at komme tilbage til Italien. Der var Tale om Bispedømmet i Livorno. Paven sendte ham i Stedet for til Schwerin, og i Lydighed gik Steno til denne lille By, hvor han ofrede sine sidste Kræfter i den Sags Tjeneste, som han havde viet sig til. Da han døde, var han ikke mere end 48 Aar.

Og hvad har han saa udrettet ved alt dette? Ingenting — og Forstandigheden har for længe siden sagt som sin uforgribelige Mening, at det var et stort Misgreb, at Steno blev Præst. Han skulde være blevet

Rector magnificus i Kjøbenhavn, omvendt Kammerherrerne ved Hoffet og gjort de lutherske Danske fortrolige med den Tanke, at man godt kan være Katholik, selv Konvertit, og dog være et baade dannet og begavet Menneske.

Og senere Videnskabsmænd har drømt om, hvor mange herlige Ting Steno kunde have opdaget, foruden dem han allerede havde opdaget, blot han var blevet som andre Mennesker.

Men Videnskabsmændene tog Fejl. Thi Tiden var ikke moden for Stenos Opdagelser, og de havde været spildte, som hans Geologi var spildt. Og Forstandigheden har maaske Ret, og havde den desuden haft Magt, som den har Villie til, saa var der aldrig blevet kæmpet nogen Kamp for Sandhed og Ret, saa havde aldrig nogen begejstret ofret sit Liv for det, som er Begejstring værd, saa var Gregor den syvende ikke død i „Landflygtighed, fordi han hadede Uretfærdighed“, saa var alle Martyrerne fra samtlige Tider døde i deres Seng, og saa var Steno aldrig blevet det, han blev — et Sandhedsvidne i Ordets strængeste Betydning. Han har „baaret Frugt i Taalmodighed“ — thi han saaede, men høstede ikke; men 200 Aar efter hans Død blev det klart, at Forstandigheden havde Uret og Begejstringen Ret. Thi nu staar Steno ikke blot som Troens Vidne imod Geologens Angreb paa Kristendommen, men han staar som den højeste religiøse Personlighed i vor Historie siden 1536. Da han skabte sin Geologi, gjorde han sig udødelig som Videnskabsmand, da han opgav den og alt andet med for Lidelsen, blev han udødelig som Menneske, thi det gjorde ham til det højeste, et Menneske kan naa — til Sandhedens Vidne.

Derefter blev anden Afdeling af Kantaten afsungen og Deltagerne samledes til et Festmaaltid. Den apostoliske Præfekt for Danmark, Msgr. v. Euch, aabnede Skaalernes Række med en Tak til A. D. Jørgensen som Stenos Biograf. Gehejmearkivaren, der var særlig

indbudt, havde velvillig lovet at ville tale ved Bordet, men var forhindret i at komme til Stede ved Sygdom.

Skaalen lød omtrent saaledes: Det er en overmaade skøn Opgave, som er tildelt Historieskrivningen. Vistnok har den mange Vanskeligheder at overvinde, om den skal kunne løse den Opgave, der er stillet den; men hvor de nødvendige Forudsætninger findes, hvor Akribi, Sanhedskjærlighed, klart, uhildet Blik, Udholdenhed og Begejstring for det Gode og Rene forene sig i smuk Samklang, — der følge vi med Glæde og Tilfredsstillelse de Skildringer, som Historieskriveren udkaster af de henrundne Tider og Slægter, der lytte vi næsten aandeløs til de Udviklinger og Afsløringer, som den dybsindige Gransker lader drage forbi vort Blik, Fremstillinger, som ofte nok kaste et nyt Lys over enkelte Personer eller Tildragelser. Man kan rigtignok vel sige, at den Enkelte kan være stor og ædel uden at være kjendt af Mange, men det er lige saa sandt, at skal den Enkelte være stor i Samfundet og vedblive at leve i Samfundet, skal han fortsætte en vækkende, dragende, forædlende Indflydelse, der udstrækker sig over Eftertiden, — da maa han finde en Biograf, der forstaar at leve sig ind i den henrundne Tid og dens Forhold, at gribe Tidens Tanker og Stræben i deres harmoniske Sammenhæng og at drage Sløret bort fra Sjælens Værksted, for at vise dens Mysterier, dens Higen, dens Kampe og Sejrvindinger. Den store Mand, til hvis Minde vi her ere forsamlede, denne Mand, lærd og from tillige, stor som Videnskabsmand og endnu større som Asket, Niels Stensen, har her i Landet fundet en Biograf, der er ham værdig. Hr. Gehejmearkivar Jørgensen har malet os et Livsbillede af den næsten Glemte, saa fint og stemningsfuldt, saa sandt og gribende, saa behersket og dog tillige beaandet, at Niels Stensens Livsbillede derigjennem ikke blot træder os rent og lyslevende i Møde, saa at det griber og fængsler os, men vi vinde netop derved ogsaa den

aandrige Autor kjær, der har forstaaet at optage og udmale et saadant Billede. Jeg beklager, at Hr. Gehejmearkivar Jørgensen ved et Ildebefindende er bleven forhindret i at bivaane dette Festmøde til Ære for den store Landsmand, hvis Minde han fremfor André har værnet om, men jeg er overbevist om, at jeg gjør mig til Tolk for Alles Følelser, naar jeg hermed opfordrer Dem til at drikke Hr. Gehejmearkivar Jørgensens Skaal (Hurra og levende Bifald).

Derefter talte Dr. Pechüle for Danmark, Over-avditør Wulff for Kjøbenhavns Universitet og Dr. Hansen for Geologen Dr. Johnstrup, der var indbudt som Æresgjæst, og som i et særdeles interessant og livligt Foredrag takkede paa Universitetets Vegne og udviklede den egentlige Grund til, at Steno var bleven glemt i 200 Aar; hans Opdagelser var nemlig et saa uhyre Fremskridt, saa langt forud for den Tid, i hvilken de kom frem, at de ikke blev fuldelig forstaaet før i det 19de Aarhundrede, da Geologien blev en selvstændig Videnskab.

Kantaten

ved

Stensen-Festen.

I.

Indledningskor.

Tvende Sekler ere svundne,
Siden jordisk Liv det bundne
Bytted om med Himlens Løn
Danmarks højt fortjente Søn
Niels Stensen.

Recitativ.

Alt som Student paa Axelstadens Volde
 Han værnede om sit Fødeland,
 Og herligt skulde han dets Navn udfolde
 Ved Aandens Daad paa fremmed Strand.
 I Digelandet Organismens Lemmer
 Og deres Brug han snildt fastslog;
 Ved Arnos Bred af Jordens skjulte Gjemmer
 Dens egen Fortid frem han drog.

Kvintet med Kor.

Alt imedens Jordens Indre
 Forskende han gjennempløjer,
 Ser et himmelsk Syn han tindre,
 Ydmygt han for det sig bøjer,
 Anatomen, Geologen
 Er nu ogsaa Kirkens Søn.

Recitativ.

Og mægtigt drog han Lærdommen den gamle,
 Ej Sonde, Hammer mer forslog:
 Med Bispestaven Kristi Hjord at samle
 Paa Hyrdevis mod Nord han drog.

Kor.

Som Fædrelandets Hyrde nær dets Strande
 Sin ædle Sjæl han Gud gjengav;
 Men ak! hans Støv ved Arnos fjærne Vande
 Henstaar i fremmed Fyrstegrav.

Kor.

Dog i Danmark ingensinde
 Skal din Gjerning gaa af Minde;
 Altid over Land og By
 Lyde skal dit stolte Ry,
Niels Stensen!

II.

For Tankens Blik hvor stor og skjøn,
 Du *Danmarks* adelbaarne Søn!
 Hvor vidt dit Blik, din Tanke dyb.
 Højt hævet over Døgnets Kryb!

For Aandens Syn hvor kæmpestærk,
 Guds Naadefyldes Underværk!
 Forvist dit faste, fromme Sind
 Har lukket dig i Himlen ind.

Af Sandhedstørst vor Gud til Pris
 Vi bede fromt paa Kristenvis:
 Lad Sandheds Lys ved Stensens Mund
 Sig sprede over Land og Sund!

St. Josephs Hospital.

Naar vi skulle fortælle vore Læsere, skriver Fr. Dgb., lidt om de Bygninger, der i afvigte Sommer ere opførte eller i hvert Fald fuldendte i Fredericia, og som i Følge deres Øjemed kunde gjøre Krav paa en saadan Omtale, da maa vi nødvendig begynde med St. Josephs Hospital. Ikke alene fordi dette i og for sig er det første af Aarets Byggeforetagender, men fordi Alt tyder paa, at det vil faa Betydning for en Kreds langt ud over den Menighed, som St. Josephs Søstrene tilhøre, ja maaske ud over Byen og dens nærmeste Omegn.

Hospitalet, der er det eneste her i Landet udenfor Kjøbenhavn, som er opført af St. Josephs Søstrene, er beliggende i Sjællandsgade umiddelbart op til St. Knuds Kirke og Skole. Der, hvor tidligere stod et almindeligt Plankeværk, knejser nu en prægtig Bygning paa tre Etager foruden Kjælder og Kvist. Allerede længe havde det gamle Hospital, der var beliggende i Gothersgade,

vist sig uhensigtsmæssigt; dels var det for lille, og dels svarede det ikke til Tidens Fordringer. Det pekuniære Spørgsmaal stillede sig imidlertid en Tid hindrende i Vejen for det ny Byggeforetagende, men endelig lykkedes det Søstrene at borttrydde ogsaa denne Hindring. At dette ikke har været saa ganske let, vil man forstaa, naar man hører, at Overslaget fra først af lød paa — 70,000 Kr. en Sum, som dog allerede nu viser sig at blive overskreden med en halv Snes Tusind. Bygningen med Montering osv. vil saaledes komme til at staa i ca. 80,000 Kr. Grunden blev i sin Tid kjøbt af Rebslager Michelsen for 6000 Kr.; herunder var indbefattet Sælgerens Reberbane, der strækker sig helt ned til Fynsgade. Denne har han imidlertid forbeholdt sig Ret til at benytte, saa længe han ønsker det, mod en vis aarlig Afgift; men med Tiden vil den dog overgaa til Hospitalet, som saaledes vil kunne faa Tilkjørsel ogsaa fra Fynsgade. Grundstenen lagdes den 23. Avg. 1885, og strax efter blev der taget fat paa Arbejdet, som siden er bleven fortsat uafbrudt, naar undtages de Standsninger, Vinteren medførte. Foran Bygningen er man i Færd med at anlægge et Haveparti med Plæner og Grupper, der ud mod Gaden afsluttes med et Smedejærns Gelænder med to Indgange, og bagved denne er der en stor og smuk Have, hvortil Rekonvalescenterne have Adgang. Her findes en meget interessant Fremtoning, nemlig et Kristtorntre (*Ilex æquifolia*), som i Følge Trap skal være det største og ældste i Danmark.

Bygningen, der er 56 Alen lang og 18 Alen bred, er opført i romansk Stil af røde Mursten. Over Indgangen tænkes anbragt Navnet: „St. Josephs Hospital“ i ophøjede Bogstaver, og ovenover igjen staar i en Nische den hellige Joseph med Jesusbarnet.

Hospitalet, der allerede tildels er taget i Brug, afgiver Plads til foreløbig 30 og kan om fornødent optage 40 Patienter. Der findes 6 Fællesværelser eller Sygesale og 8 mindre Værelser, beregnede til 1 à 2 Personer.

Endvidere er der Operationsstue og i hver Etage Badeværelse til kolde, varme og Styrtebade samt Klosetter. I Kjælderen findes Økonomilejlighed, bestaaende af Kjøkken, Spisekammer, Opvaskerum og Brænderum. Her er ogsaa anbragt Caloriseerne, hvormed samtlige Værelser opvarmes, og de elektriske Batterier i et Antal af 12 Elementer. Fra Kjælderen fører en Elevator Maden op til de i de forskellige Etager anbragte Etagekjøkkener, hvormed Hovedkjøkkenet endvidere staar i Forbindelse ved elektriske Ringeapparater og Talerør. I Stueetagen findes et Vente- og et Konsultationsværelse, Søstrenes Arbejds- og Soveværelse, samt Medicins- og 2 Sygeværelser. Paa 1ste og 2den Sal, der udelukkende benyttes til Sygeværelser, er der mod Vest anbragt Balkoner, hvor Patienterne kunne opholde sig i mildt Vejr, og saavel herfra som fra samtlige Værelser er der en henrivende Udsigt, særlig dog fra de sidste, hvorfra man kan se over en stor Del af Byen, Døvstummeinstituttet og Bæltet til Fyen. De paa Kvisten værende Værelser ere særlig bestemte for Patienter, der lide af Hudsygdomme. Endvidere findes der Kold- og Varmvands-Beholdere, hvortil Vandet pumpes og drives op fra Kjælderen, og hvorfra samtlige Badeværelser og Kjøkkener forsynes. Over hele Bygningen fra Kjælder til Kvist, ja endog paa Balkonerne, er der anbragt elektriske Ringeapparater; ved hver Seng findes der en bevægelig Kotakt, forbunden med 3 Nummerkasser og Klokkerne. Ogsaa fra Hovedindgangen er der elektrisk Ringeapparat. Om Dagen ringer en Klokke paa Gangen, om Natten en i Opsynets Soveværelse, og om Søndagen under Guds-tjenesten et lille sindrigt Apparat, som den vagthavende Søster kan have hos sig i Kirken. Til denne omfattende Ledning er medgaaet ca. 4000 Fod Traad. Selvfølgelig er der ogsaa Gas overalt, saavel i Værelser som i Gange. For Ventilationen er sørget i tilstrækkelig Grad. I hvert Værelse findes tre Ventilatorer, den ene til Indledning af varm, den anden af kold Luft og den tredie oppe under

Løftet til Udledning af usunde Dunster. I det Hele taget er der ikke skyet nogen Udgift for at forsyne Hospitalet med alle Nutidens Forbedringer i hygiejnisk Henseende.

Hermed tro vi at kunne slutte Beskrivelsen af selve Hospitalets Indretning. Endnu skal vi kun tilføje, at Adgangen til at indlægge Patienter staar aaben for samtlige Læger her i Byen.

Tegningen til Hospitalet er udført af Arkitekt *Smith* af Kjøbenhavn, Murerarbejdet af Murermester *Rasmussen*, Tømrerarbejdet af Tømremester *Dufresne*. Snedkerarbejdet af Snedkermestrene *Nielsen*, *Pagh* og *Hermann*, Smedearbejdet af Smedemester *Borch*, Malerarbejdet af Malermester *Deleuran*, Glarmesterarbejdet af Glarmester *Bentzen*, Blikkenslagerarbejdet af Kobbersmed *Erichsen*, Gasindlægget af Smedemester *Schwitz*, og endelig er det elektriske Ringeapparat indlagt af Uhrmager *Spetzler*, — Alle her af Byen. Ventilation, Varmeapparater og Vandledninger ere indlagte af Kapt. *Rech* af Kjøbenhavn og Skiferdækkerarbejdet udført af Skiferdækker *Petersen* fra Horsens.

Al Betjening og Arbejde i Hospitalet udføres af St. Josephs Søstre og forestaas af Ordenens herværende Priorinde, Søster *Peronne*.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Stockholm. *Svendeforeningen* i Stockholm har atter ladet høre fra sig. Dens Præses, højærv. Hr. Dr. *Rud. Kiesler* skriver til „Rheinische Volksblätter“, de katholske Svendeforeningers Organ: „Skjønt lille og ubetydelig, naar man ser hen til Medlemsantallet, arbejder Foreningen sig dog langsomt og sikkert henimod Svende-

foreningens store Maal. Den sidste Søndag i Oktober og den første i November vare mindeværdige Dage for Foreningen. Den 31te Oktober glædede nemlig den apostoliske Vikar, Hr. *A. Bitter*, Foreningen med sit Besøg. Festsalen var til den Ende oplyst og smykket saa festligt som muligt, og baade Medlemmerne og Æresmedlemmerne vare mødte næsten fuldtallig. Efter at Præses havde ført den apostoliske Vikar ind og Foreningens Kor havde hilst paa ham med en Sang, tog Præses Ordet og tolkede i et kort Foredrag den Glæde og de Forhaabninger, som besjælede Svendeforeningen ved denne Lejlighed. Det havde været den salige Svendefader *Kolpings* inderligste Ønske, at Svendeforeningen altid maatte forfølge sit Maal under Kirkens Ledelse og Beskyttelse; da han kun ved Religionens, resp. Kirkens Medvirkning haabede at kunde hæve Haandværkerstanden. Med oprigtig Glæde hilste derfor Foreningen Missionens nye Chef som Svendeforeningens Beskytter, og den saa i dette første Besøg et sikkert Tegn paa, at den h. Faders Stedfortræder billigede Foreningens Formaal og Bestræbelser. Til lige haabede Foreningen, at den nye apostoliske Vikar ligesom hans uforglemmelige Forgænger, Msgr. *G. Huber*, vilde have et varmt Hjærte for Svendene. Den afdøde apostoliske Vikar havde endnu paa Dødslejet tænkt paa Svendeforeningen. Hans Efterfølger vilde forhaabentlig ogsaa staa Foreningen bi med Raad og Daad. Den guddommelige Menneskeven, Jesus Kristus, havde jo dog samlet Størstedelen af sine Disciple blandt Arbejderne. Forhaabentlig vilde ogsaa den højærv. Vikar med Foreningens Præses gjøre den Erfaring, at der ogsaa under Skjødskindet slog taknemlige og ædle Hjærter.

Synlig bevæget takkede den apostoliske Vikar for den festlige Modtagelse og for de varme Ord, som Præses havde rettet til ham i Foreningens Navn. Da han for tolv Aar siden havde virket som Præst i Stock-

holm, havde han ofte drøftet med sine Medbrødre om Oprettelsen af en Svendeforening, eller rettere sagt, de havde drømt om den; men denne Drøftelse, denne Drøm var nu mod al Forventning bleven Virkelighed, og han glædede sig af ganske Hjærte over at se saa mange katoiske Mænd forsamlede, som havde sluttet sig til Foreningen. Han lovede højtideligt, at han vilde skjænke Foreningen den største Opmærksomhed og Interesse, og ofte besøge den.

Efter at en anden Sang var afsunget, udbragte Præses en Toast for den apostoliske Vikar, som besvaredes af kraftige Leveraab. Derefter tog den højærv. Hr. Vikar *Bitter* Ordet og udbragte et Leve for *Manden*, for *Karakteren*. Aftenen forløb under Sang og gemytlig Samtale, og den apostoliske Vikar var en af de Sidste, som forlod Foreningen.

Den 7. November indviede Svendeforeningen sin nye *Keglebane*. Om Eftermiddagen Kl. 5 gik man til Haven, hvor Banen var bleven illumineret af Svendene. Efter at Medlemmerne havde taget Plads i det rummelige Keglehus, mindede Præses de Tilstedeværende, blandt hvilke den apostoliske Vikar befandt sig, om at Foreningens Formaal ogsaa var et selskabeligt, og at Munterhed og Spøg ogsaa skulde fremmes ved underholdende Adspredelser. Omendskjønt Foreningen vel ikke havde savnet dem hidtil, saa var en smuk, lukket Keglebane dog en Fornøjelse for Foreningen, som overgik de dristigste Forventninger. For største Delen maatte man takke en af de tilstedeværende Herrer derfor, nemlig Bryggeriejer *Dølling*, og han skulde ogsaa have den Ære, at kaste den første Kugle. Spillet begyndte, og efter Bidragenes Størrelse kom Turen til enhver af Velgjørerne. Hr. *Dølling* har givet 500 *Kroner*. Banen har kostet ca. 900 *Kroner*, hvoraf Foreningens Kasse næsten ikke kommer til at betale noget, da Foreningens Kapital er bestemt til en *Foreningsbygning*. Under livlige Hurraraab forlode Velgjørerne Keglebanen og Svendene fortsatte Spillet.

Ordrup. I Tirsdags fejrede Sct. Andreas Kirken i Ordrup sin Patrons Fest. Om Formiddagen var højtidelig Levitmesse og om Eftermiddagen Festandagt. Kirken havde fornylig modtaget en Gave, som ved denne festlige Lejlighed første Gang var opstillet paa sin Plads, nemlig 4 særdeles veilykkede og smukke Relieffer, der fremstille epokegjørende Begivenheder i *Sct. Angars* Liv: 1. Nordens Apostel modtager sin apostoliske Sendelse af sin Klosterforstander, Abbed *Vale*; 2. Ansgar lander ved den danske Kyst tilligemed Kong *Harald* og sin Ledsager, Munken *Autbert*; 3. Ansgar underviser den lærelystne danske Ungdom i de kristelige Sandheder, og 4. Grundstenen lægges af den h. Ansgar til det første kristne Gudshus, Kirken i Hedeby i Slesvig. Reliefferne, der vidne baade om Mesterens Fromhed og om hans Kunstsans og øvede Haand, ere udskaarne i Egetræ af den bekjendte og dygtige Billedskjærer *Fleije* i Münster i Westfalen. De ere indsatte i Prædikestolens Parapet og have i høj Grad forskjønned den.

Holmegaard pr. Næstved. Søndag den 21. November modtog Katholikerne paa Holmegaard Glasværk Besøg af en af de Gejstlige fra Hovedstaden. Efter at Alteret, som sædvanligt var bleven oprejst om Lørdagen og efter bedste Evne smykket med Lys og Blomster, fejredes om Søndagen den h. Messe, under hvilken 16 af de Tilstedeværende modtog den h. Kommunion, Om Eftermiddagen samledes man atter til en lille Andagt med Prædiken og Rosenkransbøn. Den øvrige Del af Dagen benyttede den Gejstlige til Besøg i de forskjellige Hjem. Der findes for Tiden 18 katholske Voxne og 10—12 Børn paa Værket. Om Mandagen, den h. Cæcilias Fest, frembares endnu en Gang det h. Messeoffer, hvorefter Alteret atter blev nedtaget og indpakket, og den Gejstlige vendte over Olstrup tilbage til Hovedstaden.

Kjøbenhavn. Det herværende Udsalg af Devotionalier (Gl Torv 4) har i denne Uge modtaget en Samling af overordentlig smukke Ting fra *Ferusalem* og *Bethlehem*. Sagerne ere ægte, da de ere blevne besørgede af en dansk Katholik, som er bosiddende i *Foppe*, og der findes iblandt dem mange nydelige og dog billige Ting, som vilde være særdeles vel egnede til Jule- og Nytaars-gaver baade for Børn og Voxne. Et Besøg i Devotionaliehandelen, som forøvrigt ikke har skyet tilbage

for noget Offer, naar det gjaldt om Anskaffelsen af et righoldigt Lager af smukke Devotionalier, vil sikkert være lønnende for enhver Katholik. Der findes saavel finere og dyrere Ting, som billigere og dog smukke, saa at Enhvers Ønske vil kunne blive tilfredsstillet. Af Sagerne fra Jerusalem skulle vi særlig fremhæve smukke Krucifixer af Oliventræ med indlagt Perlemoder og Relikvier fra Korsvejsstationerne i Jerusalem, smaa Krucifixer af Perlemoder fra 50 Øre til 5 Kroner, Rosenkranse af Perlemoder og Olivenkjerter, Bøgerbind af Oliventræ m. m. Tillige forefindes smukke Bethlehems-Krybber af Biscuit. Rosenkranse og Kors, Vievandskar og Billeder i stort Udvalg.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. December. Anden Søndag i Advent. — 6. M. Nikolaus, Biskop og Bekj. — **7. T.** Ambrosius, Kirkelærer og Biskop. — **8. O.** (Fastedag) Mariæ ubesmittede Undfangelse (fejres offentl. næste Søndag). — **9. To.** Petrus Chrysologus, Kirkelærer og Biskop. — **10. F.** (Fastedag) Lorettofest. — **11. L.** Damasus, Pave.

Søndagen den 12. December. 3. Søndag i Advent. Mariæ ubesmittede Undfangelse.

Elisabethforeningen holder Møde idag Søndag den 5. December efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke. Da Sager af Vigtighed foreligge, forventes talrig Deltagelse.

Unio. Idag Søndag den 5. Dec. Musikalsk Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Vincentforeningen afholder Generalforsamling Onsdag den 8. Dec. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Aften i Frederiksberg Allé 15.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Sct. Knuds Kapel Søndag den 12. Dec. Samme Dags Aften Kl. 6 holdes Festandagt i Sct. Ansgars Kirke med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer.

Fortrolig Korrespondents: Ordrup. Finder ingen Ord, som paa en fyldig og værdig Maade kunne udtrykke mine Taknemlighedsfølelser. uden i Volapük-Sproget. Men da jeg ikke tør forudsætte, at Festdeltagerne ere bevandrede deri — tier jeg.

En sort Muffe er glemt i Sct. Ansgars Kirke og kan afhentes hos Sakristanen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

Nr. 50.

Søndagen den 12. December.

1886.

Indhold. Catholicismen i England. Fidelis Wanner, S. J. Elsker Eders Fjender. Efterretninger: Kjøbenhavn. Til Læserne.

Katholicismen i England.

Det er en bekjendt Sag, at der i England allerede i længere Tid har fundet en mægtig Bevægelse Sted henimod den katholske Kirke. Ikke desto mindre turde en Meddelelse af Enkeltheder, som vi hente fra det protestantiske Berlinerblad „Reichsbote“, ikke være uden Interesse for vore Læsere. Ifølge ovennævnte Blad har Ærkebiskoppen af Westminster (London), Kardinal *Manning*, allerede ved Tiltrædelsen af sit Embede henvist til, at det anglikanske Skisma lidt efter lidt falder sammen ligesom Fortidens arianske og donatistiske Skisma, og at det efter nogle Aarhundreders Forløb i det højeste vil blive omtalt som en Kuriositet, der engang har været til, at England vil vende tilbage til den katholske Kirke, og det sidste Slag mod Protestantismen vil derefter blive udfægtet i Preussen. I en Forsamling af

Gejstlige i Liverpool (24. Okt. 1878) har Kardinalen fremhævet, at siden Gjenoprettelsen af det katholske Hierarki i England (1851) har Kirkens Fremvæxt langt overtruffet de kjækkeste Forventninger, og den 25de April 1885 har han ved Indvielsen af en Kirke i London bemærket, at det engelske Folk ikke længere kaldte sig protestantisk, og, naar man spurgte, hvad Protestantismen betød, saa fik man til Svar, at det vidste de ikke: i den *negative* Form som Modstand mod den katholske Kirke eksisterede den maaske endnu, men som religiøs Tro var den forlængst forsvunden. „Evang.-Kirchlicher Anzeiger“ tilstaar, at Kardinalen har Ret, og at hans Ord ikke blot gjælde for England, men ogsaa for *Fastlandet*; thi „Negation, Had mod Rom, er det eneste oplivende Element i Protestantismen.“ Antallet af Gejstlige i Bispedømmet Westminster er i Tidsrummet 1850—1875 steget fra 113 til 283; efter Kardinal Mannings Udtalelser forøges Antallet paa Missionsstationer, Skoler og Klostre stadig, og kun ved at opfinde nye Midler og Udveje kan han opfylde de mange Andragender om Oprettelse af nye Missionsstationer, som indløbe til ham alle Vegne fra.

I Følge „Reichsbote“, som henter sine Meddelelser fra engelske Kilder, er der i dette Aarhundrede alene af fornemme Familier vendt 1051 Personer tilbage til den katholske Kirke, 142 fra Hæren (deriblandt 1 Feldtmarskal, 6 Generaler og 4 Generalmajorer), 29 fra Flaaden (deriblandt 7 Admiraler), 48 Læger, 72 Jurister, 31 Skribenter, 12 Embedsmænd i Krigsministeriet, 337 anglikanske Gejstlige, og Antallet af Protestanter, som vendte tilbage til den katholske Kirke, overskrider *aa*rlig 600 ved hver enkelt Kirke i London. Den sidste offentliggjorte Fortegnelse over Konvertiterne (1884) anfører 7 Katholiker som Medlemmer af Gehejmeraadet, 33 som Medlemmer af Overhuset og 82 som Medlemmer af Underhuset.

Ved en anglikansk Præsts Begravelse, som fandt Sted for nogle Maaneder siden, og ved hvilken over 80

Gejstlige og flere Hundrede Lægfolk vare tilstede, blev der holdt *Sjælemesse med Absolution*. I Wales findes der et *anglikansk Kloster* med 12 Munke og Nonner, i hvilket Coelibat, Breviarbøn, Korstegn og hemmeligt Skriftemaal er indført, og Klosterets Grundlægger, der kalder sig Pater *Ignatius*, holder i London „i en brun Munkekutte, Rem om Livet og kronraget Hoved“, Missionsprædikener, som drager talrige Tilhørere til sig. I en af disse Missionsprædikener betegnede han blandt andet *Reformationen* som en *Uretfærdighed*, der atter maatte gjøres god igjen. Der gives ogsaa forskellige anglikanske Nonneklostre med Klausur og Ordensdragt, og i hvilke det hemmelige Skriftemaal og den katholske Kirkes Sakramentslære er indført.

Forskjellige Broderskaber (Konfraterniteter) have, under hvad Navn de end optræde, kun dette ene Formaal: snarest muligt at blive forenede med *Rom*. „Broderskabet til det h. Kors“ indsendte i 1867 (syv Aar efter dets Oprettelse) et Andragende til Lambeth-Konciliet, som var undertegnet af 1212 Gejstlige og over 4000 indflydelsesrige Lægfolk og havde til Formaal: *den anglikanske Kirkes Gjenforening med Rom*. Dette Broderskab har udgivet en Bog, som bærer Titlen: „Præsten i Absolutionen“, dets Medlemmer holde aandelige Øvelser (Exercitier), idet de i en Uge under fuldstændig Taushed forrette Bønner og Betragtninger og overvære flere daglige Prædikener og kun beskæftige sig med deres egen Sjælefredelse. Ved disse Exercitier holdes ogsaa højtidelige Messer, blandt andet ogsaa for de afdøde Medlemmer osv. I deres Statuter hedder det, „at paa selve Synode-Dagen eller Dagen iforvejen skulle alle Brødrene læse Messen i Broderskabets Intention“. Skriftemaalets Sakramente erklæres for „en Bekjendelse for et syndigt Menneske, hvorhos man tillige underkaster sig den Bod, som bliver En paalagt.“

I et andet Broderskab („Kirke - Gjenforeningens

Konfraternitet), som for tre Aar siden allerede talte 2600 anglikanske Gejstlige med flere Biskopper (forhen-værende Kolonialbiskopper) og over 20,000 Lægfolk som Medlemmer, er der indført katholske Messeklæder, Lys, usyret Brød, Røgelse, i Kalken blandes Vinen med et Par Draaber Vand, der skrifies og der bedes for de Afdøde. Den saligste Gudsmoder og hendes Billeder holdes i Ære, og *den lutherske Retfærdiggørelses-lære*, som ifølge Luther er „Hjørnesteinen, med hvilken Kirken staar og falder“, bekæmpes som en umoralsk og gudsbespottelig Lære. Præsidenten for Broderskabet, *C. L. Wood*, erklærede i Juni 1881 offentlig i Broderskabets Navn: „Vi glæde os over vor Herre Jesu Kristi sande og virkelige Nærværelse paa vore Altere. Vi vide, at det i Eucharistien er den samme Nærværelse, som fordum i Salen i Jerusalem aflokkede den h. Thomas de mindeværdige Ord: Min Herre og min Gud! Vi tro, at vi under Brødets og Vinens Slør op-ofre til Faderen, tilbede og berøre det selv samme Legeme og Blod, som en Gang blev frembaaret for os paa Korset.“ Det engelske Blad „Daily News“ med-delte den 28. Maj d. A., at „det ovennævnte Broderskab („The Church-Union“), understøttet af 78 Sogne og 17 Biskopper, ønsker at gjenforenes med *den romerske Stol*, hvis Fordringer paa Primatet maa betragtes som vel-begrundede.“ Antallet af de Sjæle, der pastoreres af de 2600 Sognepræster, som tilhøre denne Retning, be-løber sig til 505,730 („en gradvis Masseforgiftning“, ud-raaber det protestantiske Blad „Reichsbote“).

„Enkelte Biskopper“, skriver det samme Blad, „hæve rigtignok deres Stemmer imod denne hemmelige Ka-tholicisme indenfor den protestantiske Kirke; men den forsvinde uden Virkning i den almindelige Strøm, hvis Bølger skylle henimod *Rom* og som true med at rive Alt med sig. „Reichsbote“ mener ogsaa, at Themaet „Gjenoprettelsen af den synlige Forening med Rom“

ikke vil forsvinde fra Dagsordenen, indtil Maalet er naaet.

Den indledende Begyndelse til denne Bevægelse blev i sin Tid gjort af den forhenværende Oxford-Domherre og Professor Dr. *Pusey*, der, som Pius IX. skal have sagt ved Budskabet om hans Død, „var den Klokke, som kaldte Tusinder til Kirken og endnu efter Døden vil kalde Tusinder tilbage“, men som dog ikke selv gjorde det sidste afgjørende Skridt henimod den katholske Kirke.

Den ovenfor omtalte „Evangelisch-Kirchliche Anzeiger“ er naturligvis opfyldt af Smerte over Katholicismens Fremgang i England og skriver ret giftigt: „Katholicismens Fremgang i England er i Virkeligheden forbausende stor, og det værste er, at der i selve den anglikanske Kirke findes et mægtigt Parti, Ritualisterne, som med Iver fremme Roms Erobringer. Under Paaskud af at ville gjøre den engelske Kirkes Kultus mere levende og tiltalende, i Modsætning til den altfor strænge og nøgterne Puritanisme, indføre de en Mængde katholske Sager, ja endog det hemmelige Skriftemaal, og komme saaledes mere og mere i den nærmeste Nærhed af den romerske Grænselinie. Men sammen med Ritualismen føre dog ogsaa de evindelige Spaltninger og Sektvæsenet indenfor Protestantismen en Mængde Folk over i den ene saliggjørende Kirkes Arme.“

Vi kunne naturligvis ikke andet end glæde os over disse protestantiske Vidnesbyrd om den katholske Kirkes Fremgang i England, og vi nære heller ingen Tvivl om, at saasnart den politiske Statsmagt i de protestantiske Riger her paa *Fastlandet* hører op med at holde Protestantismen sammen, saa vil det gaa her nøjagtig som i England, og Valget vil en Gang lyde: *Katholicisme* eller *Vantro*.



Fidelis Wanner, S. J.

Den formentlige katholske Præst, hvis ualmindelig pludselige og blide Død paa Rejsen til Kiel den 1. d. M. har vakt Opsigt i vide Kredse, er Lægbroderen *Fidelis Wanner* af Jesu Selskab, som er en stor Del af vore Læsere vel bekjendt fra hans fleraarige Ophold her i Kjøbenhavn og paa Ordrupshøj.

Han var født i *Munterkingen* ved Donau i Schwaben den 22. Maj 1812. Da han tidlig følte sig tiltrukket af Klosterlivet, indtraadte han i Jesu Selskab i det berømte Sct. Nikolaus-Kolleg i Freiburg (Schweiz) den 20. Oktober 1836. Som mange af hans Ordensfæller fik ogsaa han Lejlighed til at sande Apostelens Ord, at vi ikke have noget blivende Sted her nede. Urolighederne i 1847 og 48 fordrev ham fra Schweiz; efter et kortere Ophold i Chambéry, Nizza og Elsass havde han fast Ansættelse i forskellige Ordenshuse i Westfalen, Bayern og ved Rhinen og endelig i de sidste Aar her i Danmark, først paa Ordrupshøj (fra 1877 til 1881) og siden i Kjøbenhavn.

Hans muntre Sindelag og kjærlige, ualmindelig indtagende Væsen gjorde ham afholdt af Alle og Enhver, som nogensinde kom i Berørelse med den hjærtensgode, altid lige godt oplagte Olding; hans levende Tro og uskrømtede Fromhed opbyggede alle dem, der saâ ham ministrere Præsten i Sct. Knuds- eller Jesu Hjærtens Kapel, eller var Vidne til den dybe Inderlighed, hvormed han i stille Timer tilbad sin i Altrets helligste Sakramente skjulte Gud og Frelser. Denne almindelige Højagtelse og Kjærlighed lagde sig især nylig for Dagen, da han den 20. Oktober fejrede den 50. Aarsdag siden sin Indtrædelse i Ordenen. I Anledning af denne sjældne og smukke Fest modtog den beskedne Klosterbroder Lykønskninger fra alle

Sider, ikke blot fra sine Medbrødre fra Nær og Fjærn, men ogsaa fra Fremmede.

Men mærkeligt nok! Siden den Tid begyndte har at tale om sin nærforestaaende Død, og da han den 14. November begyndte de 8 Dages aandelige Øvelser, som det i hans Ordenssamfund er Skik og Brug at forrette en Gang hvert Aar, ytrede han ganske bestemt: „Det er sidste Gang, jeg holder Exercitier.“ I Onsdags, den 1. d. M. rejste han herfra med Korsør-Toget Kl. 9 Form., da hans Foresatte havde ment, at maatte anvise den 74 aarige Olding en lettere Post andensteds. Paa Skibet, hvor han var eneste Passager, syntes han at være vel tilfreds; han blev ikke plaget af Søsyge, heller ikke ytrede han Tegn paa Svaghed, Ængstelighed eller Ophidselse, men underholdt sig i Førstningen med Kaptejnen og Opvarteren. Senere bad han sig anvist en rolig Plads, og man førte ham derfor ned i Salonen, hvor han satte sig paa en Stol. Skibets Personale saa ham sidde der ubevægelig, men ingen nænnede at forstyrre den elskværdige Olding. Kort førend Skibet løb ind i Kielerfjord, sagde En i Forbigaaende til ham: „Nu ere vi der snart;“ — han fik vel intet Svar, men ændsede det ikke videre. Da Skibet havde lagt til, ruskede Opvarteren i den formentlige Sovende; men forgjæves; han sad med Rosenkransen i den venstre Haand, medens den Højre holdt et Krucifix, som han paa alle sine Rejser plejede at tage med sig, i Brystlommen; han rejste sig ikke og vaagnede ej heller. Hverken Kaptejnen eller nogen anden kunde tro, at han allerede var død. To hidkaldte Læger foretog Oplivelsesforsøg, men maatte tilsidst konstatere, at Døden var indtraadt ifølge et Slagtilfælde.

Rosenkrans, Krucifix og Skapular røbede, at den Ubekjendte maatte være Katholik; af hans Papirer, hvoriblandt Lykønskningerne til hans 50aarige Jubilæum, sluttede man, at han var katholsk Gejstlig. Ved Henvendelse til den katholske Sognepræst i Kiel fik man

hans Medbrødre hersteds underrettede om det haarde Slag, som saa uventet havde ramt dem. Samme Aften, den 2. ds., sendtes der et Bud til Kiel, og det er hans nøjagtige Efterforskninger, der ere Kilden til alle de Enkeltheder, vi her meddele. Han drog Omsorg for at Liget, anstændig paaklædt, blev overført til den katholske Kirke, hvorfra Begravelsen skulde finde Sted den følgende Morgen, Lørdag den 4. ds.

Imidlertid havde Sørgebudskabet udbredt sig i den katholske Menighed der i Byen. Meget tidlig om Morgenen mødte en lille Pige med to Kranse af hvide Blomster; en hel Del Kranse af samme Farve bragtes lidt senere, og Kl. 8¹/₂, da den højtidelige Sjælemesse begyndte, var Kisten ganske bedækket med Grønt og hvide Blomster, og Kirken opfyldt af en andægtig Sørgeskare. Efter endt Gudstjeneste kappedes 18 Mænd om at maatte bære Liget ud af Kirken, og Ligvognen fulgtes af Præsten og alle Tilstedeværende, Mænd, Kvinder og Børn. Efter Jordpaakastelsen knælede hele Sørgeskaren tilligemed Præsten ned omkring Graven, for at bede for den Afdødes Sjæl. Over Kirkegaarden havde nyfalden Sne ligesom udbredt et Liglagen.

Paa Tilbagevejen til Korsør udtalte Kaptejnen overfor den Afdødes Ven: „*Kunde jeg dø saa rolig og saa blidt, som denne gode Gamle, vilde jeg allerede nu prise mig lykkelig.*“ Maaske en eller anden af Ugebladets Læsere i dette Øjeblik ogsaa tænker og siger det samme!

Vi skulle endnu kun tilføje, at Broder F. Wanners Medbrødre her og i Ordrup anbefale den dyrebare Afdødes Sjæl til de højærværdige Gejstliges præstelige Memento og til de Troendes Forbøn. R. I. P.

Elsker eders Fjender.

(Fortsat fra Nr. 47.)

Mr. Flint var vaagen; hun bøjede sig ned til ham, løste hans Baand og hviskede: „Vi maa flygte!“ Englænderen var strax paa Benene. Men da han fulgte sin Befrier ud af Hytten og steg hen over Høvdingen, skjælvende han saa stærkt af Ophidselse og Angst, at hans Fod strejfede den Sovende. Med en Ed hævede Te-Ureve sit Hoved og sagde halvt i Søvn: „Hvad er der i Vejen?“

„Afsted, Afsted!“ sagde Mrs. O’Niel, og opgivende al Forsigtighed, ilede de Flygtende henimod Udgangen af Landsbyen. De naaede den netop, da Te-Ureve havde rystet Sønnen og Fuldskaaben saa meget af sig, at han fattede, at Fangerne maatte være flygtede, og i samme Øjeblik, som Bob sagde til Johny: „Afsted til til Hulen; jeg vil opholde dem!“ opløftede allerede Maori-Høvdingen et rasende Brøl: „Op! Op! Pahekaen er flygtet!“

Flygtningene havde hurtigt naaet Broplanken. Men da Bob var kommet over paa den anden Side af Floden og vendte sig om, for ifølge Aftale med Johny at opholde og vildlede Forfølgerne, saa’ han allerede en Høvding staaende paa Broen med opløftet Kølle. Bob lagde Bøssen til Kinden, et Skud knaldede, og med et Skrig styrtede Maorien i Floden. „Paa anden Maade kunde jeg ikke frelse vort Liv“, raabte Drengen. „Flygter nu tilhøjre; jeg vil lokke dem ned ad Strømmen og haaber snart at gjenfinde Eder i Hulen.“ Der var ingen Tid til lange Samtaler; under Johny’s Ledelse flygtede Moderen, Mr. Flint og Bill ind i Buskadset, medens Bob kastede Broen af. Da den sidste Gren faldt i Vandet, vare de forfølgende Fjender ogsaa allerede naaede ned til den modsatte Bred. Han løb nu langs Floden i en Retning, der var modsat den, de andre Flygtninge vare slaaede ind paa,

og glædede sig, da han saa', at Maorierne forfulgte ham ovre paa den anden Bred. Men paa et Sted, hvor Floden var smallere, styrtede nogle af Maorierne sig pludselig i Vandet, for at svømme over til ham. Nu maatte han bruge alle sine Kræfter og hele sin Smidighed, for at undslippe de Vilde. Han løb som en Raa gennem Skov og Krat, over Bjærg og Dal, og da Solen stod op, var han langt fjærnet fra sine Forfølgere, men ogsaa langt borte fra sin Moder og sine Brødre.

10. Gjensynet.

Regntiden var til Ende, og den hede Sommer havde indfundet sig; men Maorikrigen var endnu ikke til Ende. Den engelske Regering vilde da ved et retfærdigere Regime søge at afslutte den blodige Krig. Den kaldte Mr. Brown tilbage og sendte den milde, menneskekjærlige Mr. Grey som Guvernør til Ny-Zeeland. I December 1861 indtraf han til Auckland.

„Søllilien“ laa endnu bestandig for Anker i Bugten, og vor gamle Ven Patrik O'Niel havde imidlertid plejet mange Saarede, baade Venner og Fjender. Om Morgen, da Korvetten „Kong Lear“ med den ny Guvernør ombord løb ind i Bugten, hilset med Kanonskud og Flagning, stod O'Niel paa „Sølliliens“ forreste Dæk mellem Te-Vaturu og en slank Yngling eller Dreng paa 17 Aar; i hvem vi med Forundring gjenkjende Bob.

Bob var paa sin Flugt fra Maorierne kommet Missions-Stationen Papakana ved Hokiangaflodens Munding ganske nær. Før han ad Omveje vendte tilbage til den kauriske Kløft, vilde han da aflægge et Besøg hos Pater Servant. Hvor forbavset blev denne ikke, ved at se Drengen, som man antog for død, og høre hans Fortællinger. Men han kunde ogsaa give Bob gode Efterretninger; thi Patrik O'Niel havde i et Brev

underrettet P. Servant om sin lykkelige Helbredelse og sit nuværende Opholdssted. Da et Skib fra Hokianga-mundingen netop skulde sejle paa den Tid til Auckland, saa besluttede Bob strax at sejle med, og P. Servant billigede denne Beslutning og lovede tillige, at han snarest muligt vilde sende nogle paalidelige Folk til den kauriske Kløft, for at hente Moderen med Brødrene og Mr. Flint. Paa denne Maade var Bob kommet til Auckland, men først efter en Maanedes Forløb, da Skibet maatte blive liggende saa længe i Havnen ved Ny-Plymouth. Gjensynets Glæde var stor mellem Fader og Søn, men dog ikke ublandet, da de endnu ikke havde faaet Underretning fra Pater Servant om at Flygtningene lykkeligt vare gjenfundne.

Den ny Guvernør — kom ogsaa ombord paa „Sø-lilien“. Han frigav strax begge Høvdingerne, om hvis uretfærdige Fængsling han havde hørt med dyb Beklagelse; ved rige Gaver og udsøgt Venlighed, bestræbte han sig for at gjøre Uretten god igjen. Han talte ogsaa med Patrik O’Niel, om hvis Skjæbne han havde hørt, og tilbød ham al mulig Hjælp, for at han kunde finde sin Familie. Da Te-Vaturu var beredt til at ledsage Irlænderen, for at beskytte ham mod Maorierne, og Kaptejnen indvilligede i at undvære den vakre Sygevogter, forlode Fader og Søn, ledsagede af begge Høvdingerne, allerede næste Morgen Auckland.

Fem Dage senere stode Te-Vaturu, og Patrik O’Niel med sin Søn i Nærheden af den kauriske Kløft; Te-Muna havde forladt dem, for at opsøge sin Stamme i det Nordlige. Forinden de havde besteget den sidste Høj, hvorfra de maatte kunde se den lille Sø, havde Maorien søgt at forberede sine Ledsagere paa en mulig Skuffelse; thi han troede fuldt og fast, at hans Landsmænd havde fundet de Hvide og øvet Hævn over dem. Med bankende Hjærte skred Fader og Søn foran; thi den næste Time maatte opfylde eller tilintetgjøre deres Forhaabninger. Nu havde de besteget den sidste Høj;

den blaa Sø laa foran dem, omkranset af grønne Bjerge — stille og tyst. Endnu nogle Skridt, og de kunde overskue hele Søens Spejl. Pludseligt udstødte Bob et Glædesskrig; hans skarpe Øje havde i Nærheden af Bredden opdaget en lille Flaade, paa hvilken en Mand og en Dreng vare beskjæftigede som det syntes, med at fiske. „Der, der! Fader, det er dem!“ raabte han.

(Slattes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn (H). En ny Prydelse møder vort Øje St. Angarskirken, en Kopi af den berømte „*Lammets Tilbedelse*“ hvis Original pryder Altret i det sjette Kapel i St. Bavon, Kathedralkirken i *Gand* (Gent). Det er Hovedværket af Brødrene *Hubert* og *Jean van Eyck*. Hubert paabegyndte det i Aaret 1420; han døde imidlertid 1426, og Jean fuldendte det i Aaret 1432. Det fremstod paa en Bestilling af Patricieren Judocus Vyts og hans Hustru Lisbetta Burluut til deres Gravkapel i St. Bavo. Hovedtavlerne af dette Alterbillede findes endnu paa deres oprindelige Plads, men sex af de skjønneste Sidefløje ere komne til Musæet i Berlin. Dette Mesterværk af den nyere Malerkunst, som det handelsmægtige Flandern har skabt, har allerede gennemgaaet ikke faa Skjæbnens Omskiftelser. Phillip II af Spanien brændte af Begjærlighed efter at eje det, men lod sig omsider nøje med en Kopi, som *Michael Coxcie* tog ham af det. Det var med Nød og Næppe Billedet undgik Billedstormernes Raseri i 1566 og en ødelæggende Ildebrand i 1641. Fløjdørene maatte bort fra Kirken i 1784 paa Kejser Josef II's Bud. Ti Aar senere slæbtes Billedet til Paris, og efter Restitutionen

i 1815 blev kun det mellemste Parti tilbagegivet Kappellet i St. Bavo, medens Uvidenhed og Pengegridskhed solgte Fløjdørene til en Antikvar, som Berliner-Musæet købte dem af for 410,000 Fr. Fløjene med Adam og Eva paa opbevares for Tiden i Musæet i Bryssel. Hubert van Eyck, der paabegyndte dette Billede, har indlagt sig store Fortjenester som Grunder af en helt ny Stil i Malerkunsten. Hvad Indholdet angaar, slutter han sig paa det nøjeste til Middelalderens dybsindige og symbolske Kunst; derom vidner i højeste Grad dette hans Hovedværk, der er sammensat af et Antal store Tavler. Hovedpartiet deles i en øvre og en nedre Del, hver forsynet med de nødvendige Fløje, som efter middelalderlig Skik ere malede baade paa den indvendige og udvendige Side. *Naar Fløjene ere aabnede*, ser man foroven den *Herre Kristus*, som Himlens Konge med den tredobbelte Krone paa Hovedet, med Scepter og Verdenskugle, indhyllet i en pragtfuld, rød Kappe, som med det skønneste Foldekast falder ned over hele Figuren. Det er en af de højtideligste Skikkelser i hele den kristelige Kunst. Til hans højre Side sidder *Jomfrumoderen*, iklædt den traditionelle blaa Dragt, Diademmet paa Hovedet, det blonde Haar bølgende ned over hendes Skuldre, læsende i Sandhedens Bog; til Venstre *Døberen Johannes*, med langt Skjæg og Haar, streng Mine, men ypperlig formet og bærende en grøn Kappe over sin Dragt af Kamelhaar; han peger hen imod det os forløsende Gudmenneske og indbyder os til at følge ham ad Bodens Vej. Ved Siden af disse Figurer paa Fløjene er Himlens Glæde fremstillet, udtrykt ved den musicerende h. *Cæcilia* og *de syngende Engle*. Gamle Forfattere gik i deres rosende Anerkjendelse saa vidt, at de mente at kunne skjælné blandt disse Engle Diskant og Bas, Tenor og Alt; og paa de yderste smalle Fløje *Adam* og *Eva* efter deres Syndefald, ligesom oppe *Kain* og *Abel* graat i graat fortælle os, at Forløsningen var nødvendiggjort ved Synden.

Under denne Række af Billeder ses forneden i Midten „*Livets Brønd*“ og *det rene Offerlam* staaende paa Alteret; det slagtes under Guds Øjne og i de himmelske Hærskarers Nærværelse. Skarer af Engle og Martyrer, Apostle og Profeter, Gejstlige og Verdslige tilbede Lammet. Scenen er her et prægtigt, blomster-rigt Landskab, og saa vel dette som de Grupper, der tilbede Lammet, fortsættes paa Fløjene til begge Sider. Fra Venstre nærme sig Kristi Stridsmænd og de retfærdige Dommere til Hest, fra Højre kommer Eneboernes Skare ud fra Skovens Dyb og Pilegrimmene fra et aabent Landskab med Udsigt til det Fjærne. (Crowe og Cavalcaselle: *Notices of early flemish painters*, London 1856).

Ere Fløjdørene lukkede, ser man paa den udvendige Side oppe den forjættede Frelzers Forløbere, *Profeterne* og *Sybillerne*, som have bebudet hans Komme; i Midten Erkeenglen *Gabriel*, som forkynder Jomfru Maria *det glade Budskab*, og nede de mesterlig gjennemførte knælende Figurer af *Donatoren* og *hans Hustru*, desuden Skytspatronerne for Domkirken i Gent, *Døberen* og *Evangelisten Johannes*, udførte graat i graat som Statter.

Efter det Anførte behøve vi næppe at tilføje, at St. Ansgarskirken i den fortræffelige Kopi af de to berømte flamske Maleres Mesterværk, som nu er ophængt i den, besidder en Skat, som ikke blot vil stille klart for Øjet, hvad Middelalderens fromme Sind og kunstneriske Haand har frembragt, men ogsaa endnu den Dag i Dag vil forstaa, at fængsle Beskuerens Blik og at drage hans Hjærte op til den Herlighed, Gud har beredet Sine, som elske ham.

— Med næste Numer af Ugebladet følger en **Kalender for 1887** og med sidste Nr. *Titel* og *Indholdsfortegnelse*. Bestillinger paa flere Kalendere à 10 Øre sendes til Redaktionen.

Til Ugebladets Læsere.

Som i de foregaaende Aar agte de Undertegnede ogsaa i Aar at foranstalte en Uddeling af Fødevarer til de Fattige i Julen; og, skjønt der ingen Liste vil gaa omkring, haabe vi dog, at Bidragene ikke ville flyde sparsommere end ved foregaaende Julefester. Gaver i nævnte Øjemed modtages i vore Hjem.

Fru **C. Erlevein**, Fru **E. Tronier**,

St. Kongensgade 62, St. L. Strandstræde 20, 4. S.

Fru **Larsen**,

Vingaardsstræde 10, St.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 12. December. 3. Søndag i Advent. Mariæ ube-
smittede Undfangelse. — 13. M. Lucia, Jomfru og Martyr. —
14. Ti. Oktavdag. — 15. O. (Tamperfastedag) Oktavdag.
— 16. To. Eusebius, Biskop og Martyr. — 17. F. (Tamper-
fastedag) Ferialdag. — 18. L. (Tamperfastedag) Forvent-
ning af Frelserens Fødsel.

Søndagen den 19. December. 4. Søndag i Advent.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskom-
munion i Sct. Knuds Kapel i Dag, Søndag den 12. December. —
I Aften Kl. 6 er Festandagt i Sct. Ansgars Kirke med Prædiken
og Optagelse af nye Medlemmer.

Sct. Josefs Søstrenes Julebazar

bringes i Menighedens velvillige Erindring. Den afholdes i Søstre-
nes Ordenshus paa **Toldbodvejen** Fredag d. 10., Lørdag d. 11. og
Søndag den 12. December. Indtægten tilfalder Hospitalet og for-
ældreløse Børn samt andre veldædige Øjemed.

Onsdagen den 15de December Kl 8¹/₄, holdes en højtidelig
Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke i Anledning af Aarsdagen for
den højærv. Præfekt **H. Grüders** Død.

En ung Pige

ønsker til Nytaar i et pænt Herskabshus Plads som indvendig
Jomfru. Er der Børn, er hun villig til at læse Lektier med dem,
og om ønskes, tales Fransk. Man henvende sig i Saxogade 53, 5te
Sal (Vesterbro) hos Fru **A. Larsen**.

Plads søges.

To unge beskedne og velopdragne Piger — Sødskende — ønske
Plads ved indvendig Gjærning. Den Ene kan lære Børn Begyndel-
sesgrundene i den første Skole-Undervisning og i Musik; den And-
en er vant til al Husgjærning. Adresse: Thea Lyst, Eigaardsgade
i Ordrup, pr. Charlottenlund.

Unio. I Dag, Søndag den 12. December, Kl. 9. fortæller Hr. Grosserer C. B. Lohrer „Rejsminder fra Sverrig, Norge, Finland og Rusland.“

JULEGAVER.

Husk den billige Paraplyforretning i Frederiksberggade Nr. 22, Kj., hvor et lille Parti Ravsa ger — passende til Julegaver — bortsælges til betydeligt nedsatte Priser. **C. A. Roland.**

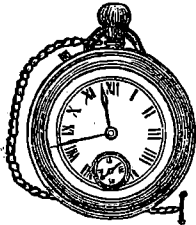


E. A. Olsen,

Uhrmager,

6, Borgergade 6,

3die Sted fra Gothersgade,



anbefaler et stort og elegant Udvalg af **Lommeuhre i Guld og Sølv,**

samt **Regulateurer, franske og amerikanske Taffeluhre, Butiks- og Vækkeuhre.** Reparationer udføres, alt til billigste Priser og med to Aars Garanti. Ældre Uhre tages i Bytte.

Husk Nr. 6!

J. P. Schelhase

Kunstdrejer & Billedskjærer,
St. Strandstræde 14.

Til Julen sælges billigt Søjler, Staffelier, Rammer, Kakkelovnsskjærme, Rygeborde, Medicinsskabe, Hjørnehylde, Nøgle- og Pibebrædter, Avis- og Nodemapper, Haandklæde- og Garderobeholdere og alt til Kunstdrejerfaget henhørende: Piber, Stokke, Paraplyer etc. Bestillinger og Reparationer udføres.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 51.

Søndagen den 19. December.

1886.

Indhold. Den russiske Statskirke. Barmhjærtighed. Elsker Eders Fjender. „Nordisk Ugeblad“. Efterretninger: Kjøbenhavn. Brygge. Rom. Holland. Afrika.

Den russiske Statskirke.

Ved Reformationen i det 16. Aarhundrede indførtes, som bekjendt, *Statskirkevæsenet* i forskjellige af Europas Lande, blandt andet ogsaa her i Norden. Men den *ældste* Statskirke, som eksisterer, er dog Statskirken i det aristokratiske *Rusland*. Skilt fra Rom og ved sin *Forbindelse* med Patriarken af Konstantinopel draget med ind i det orientalske *Skisma*, har ogsaa den russiske Kirke maattet erfare, at en Kirke, som er løsreven fra Kirkens Midtpunkt, nødvendigvis kommer under den verdslige Magts Herredømme. Allerede siden lang Tid har den skismatiske Kirke staaet under despotiske Czarers Herredømme, og under Peter den Store har den ved Indførelsen af *Synodalforvaltningen* endog mistet det sidste Skin af Uafhængighed og Selvstændighed. Peter I. afskaffede den gamle Patriarkalforvaltning og overdrog

alle kirkelige Sager, Lære, Disciplin og Kultus, til „den hellige Synod“ i Moskva, og som kan betragtes som den russiske Kirkes øverste Kirkeraad. Men Synoden afgjør aldeles ikke de kirkelige Anliggender selvstændigt. Alle dens Beslutninger maa stadfæstes af *Overprokuratoren*, som af Czaren udnævnes blandt de højere Officerer eller Embedsmænd. Ethvert Synodemedlem maatte under Peter I. sværge: „Jeg bekjender og forsikrer med en Ed, at *Czaren*, vor naadige Herre, er dette Kollegiums (den h. Synodes) højeste Dommer.“ Paa samme Maade sværge de russiske *Biskopper*: „Jeg lover ubrødeligt, at holde alt, hvad der er foreskrevet, ligeledes alt, hvad der for Fremtiden, efter indhentet Tilladelse hos Hs. kejserlige *Majestæt*, maatte blive bestemt og anbefalet af Synoden.“

Til den absolute Magt i Staten har Peter den I. saaledes ogsaa føjet den absolute Magt i sin *Statskirke*. Han blev dens Overhoved, og, da *Katharina*, som Voltaire kaldte „Nordens Venus“, da *Anna* besteg den russiske Trone, vare disse *Kvinder* Ruslands skismatiske Kirkes Overhoved. Denne Nedværdigelse af den russiske Statskirke tog Aar for Aar til, og da *Peter III.*, formælet med den lutherske Prinsesse Sofie af Anhalt, besteg den russiske Trone, havde den orthodoxe Kirke faktisk et *protestantisk* Herskerpar til kirkeligt Overhoved!

Ogsaa under de følgende Herskere og Herskerinder opretholdtes dette den krasse *Cæsaropapismes* System i den orthodoxe Kirke. Det svarede fuldstændig til dette System, at *Paul I.* vilde læse Messe, at *Alexander I.* skilte lovgyldige Ægteskaber, at *Nikolaus* med brutal Vold og med Knut forenede unerede Bispedømmer med Statskirken.

Fuldstændig degraderet til Statskirke, ikke andet end et Redskab i Czarens og hans Regerings Haand, sammenskrumpede den orthodoxe Kirke i Rusland fuldstændig til *Mumie*, og som en frygtet og hadet *Politi-*

Institution tabte den al Indflydelse paa Folkelivet, ganske afset fra, at Poperne, som opvoxte i den krasseste *Uvidenhed*, ere aldeles ude af Stand til at øve nogen som helst velgjørende Indflydelse paa Folket.

Adskillelsen fra Kirkens Centrum og Oprettelsen af Statskirkevæsenet havde ogsaa *utallige Sekter* til Følge. Der er saaledes *Raskolniterne* eller Gammelrusserne, som have 14 Millioner Tilhængere og som atter deles i to store Hovedsekter: 1. Popowschetschyki (med Præster) og 2. Bespopo-Mschtschyki (uden Præster). Disse 2 Sekter have atter 10—15 Undersekter og forkynde tildels de modbydeligste og vanvittigste Læresætninger eller anse de afskyeligste Laster for Religionsøvelser.

Hvad der hidtil har beskyttet den russiske Statskirke mod fuldstændig Ruin og Opløsning i et Hav af Sekter, er ene og alene *Statens Arm* med Straffe-Lovgivningen og Politiet. Sekternes Medlemmer forstaa dog at undgaa Lovens *Straf*, ved at *bestikke* Statskirkens Poper, saa at disse for en ringe Betaling sælge dem skriftlige Beviser for, at de have modtaget Paaskekommunionen i Statskirken.

Tænkende Mennesker iblandt Russerne spekulere allerede længe, især siden *Nihilismen* har hævet sit Hoved, paa et Middel, som kunde hjælpe den skismatiske Kirke i dens trøstesløse Stilling. For ikke længe siden har den bekjendte Publicist og russiske Historiker *Vladimir Solowiew* rettet et Opraab til Archimandriten *Platonow* og til alle Prælater i den orthodoxe Kirke, som paa en stræng logisk Maade fører Bevis for, at 1. den romerske Kirke aldrig har gjort sig skyldig i *Hæresi*; 2. at den heller aldrig er hjemfalden til *Skisma*; 3. at der følgelig heller ikke foreligger nogen Grund til den occidentalske og orientalske Kirkes *Skilsmisse* og at 4. det følgelig maa være Alles Pligt at arbejde for begge Kirkers *Gjenforening*.

Den russiske Historiker har ved dette Opraab ikke

alene bragt et Bevis paa stort personligt *Mod*, men ogsaa lagt en dyb *Forstaaelse* af den skismatiske Kirkes Trang for Dagen. Af Dødens Søvn kan Ruslands mumificerede Statskirke ikke opvække sig selv. Hjælpen kan kun komme udenfra, fra Kirkens levende Midtpunkt, fra *Kristi Statholder* i Rom. Derfor træder Solowiew i Skranken for Gjenforeningen. Men hvad ville Prælaterne svare ham? Ville de *vove* et Skridt, der uden al Tvivl vilde bringe dem i Konflikt med Regeringen? Det lader sig næppe haabe, og Cæsaropapismen frigiver ikke *godvilligt* sit Offer, den skismatiske Kirke.

Foreløbig bliver der ikke andet tilbage, end at anbefale *Gud* Gjenforeningen.

Barmhjærtighed.

Øver *Barmhjærtighed!* Dertil opfordrer *Adventstiden* indtrængende. Det er vel gavnligt, at man til enhver Tid opfylder den Pligt, at give Almisser; men i de kommende hellige Festdage maa vi dog først og fremmest give og efter Evne og Kræfter give rigeligere. Thi det er ikke retfærdigt, at blandt Kristne, som staa i Begreb med at fejre en Glædens Fest, og som jo Alle tilhøre en og samme Herre, Nogle fraadse og Andre staa i Fare for at sulte. Vi ere alle een Herres Tjenere, vi ere løskjøbte for en og samme Pris og ville ogsaa, dersom vi have opført os vel, naa til en og samme evige Salighed. Hvorfor skulde den Fattige da ikke spise med dig, da han dog vil opnaa det samme Rige med dig? Hvorfor skulde den Fattige ikke i det mindste have et Par aflagte Klædningsstykker hos dig, da han dog har modtaget det samme Uskyldighedens Klædebon, som du? Hvorfor skulde han ikke

være værdig til at modtage dit Brød, da han dog var værdig til at modtage Daabens h. Sakramente med dig? Hvorfor skulde han være uværdig til at modtage nogle Spisevarer af dig, da han dog vil komme til Englenes Gjæstebud sammen med dig?

Spørgsmaalet, som i vore Dage adskiller Menneskene, er et socialt Spørgsmaal, om nemlig Egenkjærlighedens Aand eller Opofrelsens Aand skal gaa af med Sejren, om Samfundet kun skal være en ren Driftskapital for de Stærkeste, eller Enhvers Opofrelse for det almindelige Vel og navnlig til Bedste for de Svage. Der gives mange, som have for meget og endnu ville have mere; men der gives ogsaa mange andre, som have for lidt, Intet, og som ville tage, naar man ikke giver dem. Mellem disse to Klasser af Mennesker forberedes Kampen, og denne Kamp vil blive forfærdelig; paa den ene Side staar *Pengenes* Magt og paa den anden Side *Fortvivlelsens* Magt. Mellem disse fjendtlige Hære maa man stille sig, og selv om man ikke kan hindre Sammenstødet, saa kan man dog mildne det. Vort kristelige, katholske Navn opfordrer os dertil, og, føje vi til, derom formaner os den h. Adventstid, idet den minder os om den Pligt, vi have, at give Almisse og øve Barmhjærtighed. — „*Bøn, Faste og Almisse*“, det er det h. Løsen i Adventstiden.

Men naar vi her tale om Barmhjærtighed, da mene vi ingenlunde den, om jeg saa tør sige, *private* Almisse, som mange ere saa villige til at give ved Dørene i den h. Juletid og hele Aaret rundt, og som kun altfor ofte er ligefrem bortkastet til ingen Nytte, ja endog til Synd og Skade. Vi mene derimod den Almisse, de milde Gaver, som de *katholske Velgjørenhedsforeninger* ved de Troendes Godgjørenhed sættes i Stand til at uddele blandt trængende Trosfæller. Kun gjennem disse Foreninger kan der haves en Borgen for, at Gaverne ikke ere henkastede til Unytte. Vi opfordre derfor vore Læsere: Giv ikke ved Dørene i denne h.

Juletid, men ræk den Fattige din Gave gennem en af *Menighedens Foreninger!* Din Almisse vil derved blive til langt større Velsignelse baade for dig selv og den Fattige. Vi anbefale i dette Øjemed især *Vincentssforeningen* og *Elisabethforeningen*. Glem ikke Vincentssforeningens Fattige i denne Uge, og lad mig ikke for-gjæves |have trykt Damernes Opraab: „*Til Ugebladets Læsere.*“ Bring dem i Tide din Gave, *Penge, Fødevarer* eller *Klæder*. Redaktionen er ogsaa villig til at mod-tage Bidrag i ovennævnte Øjemed og holder i den An-ledning Kontoret *aabent* i denne Uge længere end ellers.

Elsker eders Fjender.

(Sluttet.)

„Gud være lovet!“ sagde Irlænderen.

„Paa Flaaden er Mr. Flint og Bill; Johny staar paa en Sten nær ved Bredden“, sagde Bob og ilede i strakt Løb gennem Fyrrekrattet og nedad Højen. Faa Minutter efter havde han naaet Bredden og raabte over til Brødrene. Da de gjenkjendte Bob, stagede de jublende Flaaden mod Stranden og sprang Faderen i Møde. Det var en Glæde! Drengene lo, græd og omfavnede snart Faderen, snart Broderen.

„Men hvor er Moder?“ spurgte Patrik O’Niel.

„Moder? Hvor vil hun blive glad! Derovre; ser Du det lille Hus? Ned paa Flaaden; vi sejle derover“, sagde Bill.

„Ja, hurtigt! Den kan bære os Alle“, tilføjede Johny. „Mr. Flint og jeg har tømret den sammen“.

Mr. Flints Navn gav Irlænderens Tanker en anden Retning, under Gjensynets første Glæde havde han slet ikke tænkt paa sin Dødsfjende. Vel havde han i sit

Hjærte tilgivet Manden, men da han nu for første Gang siden hin Dag i Killarney saa sig overfor Agenten, kom dog atter hans Blod i Bevægelse. Men den sønderknuste Mands bønfoldende Optræden afvæbnede O'Niels Vrede. Mr. Flint var knælet ned og fremstammede:

„Mr. O'Niel, kan I for den Korsfæstedes Skyld, som jeg spottede over den Dag, I nu tænker paa, tilgive mig?“

„Tilgiv ham, Fader“, bad Bill og Johny. „Han har angret sin Uretfærdighed imod os.“

„Staa op, Mr. Flint“, sagde Patrik O'Niel alvorlig. „Her er min Haand. Gud har tilgivet Eder; ogsaa jeg har allerede for længe siden tilgivet Eder, — nu vil jeg ogsaa prøve paa at elske Eder!“ Med Taarer i Øjnene greb Mr. Flint hans Haand.

„Elsker Eders Fjender“, sagde Maori-Høvdingen ved sig selv. „I Sandhed, for disse Folk ere Guds Bud ikke tomme Ord!“

De bestege nu Alle Flaaden og satte den i rask Fart henover den lille Sø. Med høje Glædesraab sprang Drengene op ad Bjærget, for at melde Faderens Ankomst til Moderen. Bill var den første ved Hytten, og da Mrs. O'Niel traadte ud, skjælvende af Glæde, stod hendes brave Ægtefælle foran hende, og med de Ord: „Patrik, Gud har paa en vidunderlig Maade forænet os igjen!“ sank hun i hans Arme. „Ja, Marie, min trofaste Hustru“, sagde O'Niel, „Gud har herligt belønnet din ædle Kjærlighed til Fjenden!“

Da den første Glæde over Gjensynet havde lagt sig, var der meget at fortælle. Johny og Bill berettede om deres lykkelige Flugt. „Havde Du, Bob, ikke ført Maorierne paa Vildspor, var det ikke lykkedes os at undkomme“, sagde Johny, „da hverken Moder eller Mr. Flint kunde løbe; de tabte strax Vejret. Vi kom først den følgende Nat til Hulen.“

„Ja, Du fandt paa den fine Plan, Johny, og Du,

Bob, trak Maorierne om ved Næsen“, sagde Bill, „men jeg har dog ogsaa gjort noget. Jeg krøb ind gjennem Lugen og befriede Moder — og I vilde ikke engang have haft mig med. Hvad giver Du mig, Moder? Og Du har befriet Mr. Flint, og havde Du ikke gjort det, saa havde Maorierne ikke jaget Bob til Papagana, og han havde ikke fundet vor kjære Fader og bragt ham hertil. Nu se vi, hvor godt den kjære Gud har styret alt!“

„Ja, Børn, ham være Lov og Tak“, sagde Mr. O’Niel, „hans Førelser er gode og til vor Frelse.“

„Til vor Frelse! siger I, Mr. O’Niel“, gjentog Mr. Flint. „Min Sjæl var evig gaaet tabt uden Guds Barmhjærtighed og eders Kjærlighed. Nu haaber jeg at finde Forbarmelse.“ Og nu fortalte han Mr. O’Niel, hvorledes han efter Flugten og som Følge af den ustandne Dødsangst havde ligget flere Uger syg i Hulen og var bleven plejet af Mrs. O’Niel og Drengene. „Da havde jeg altid det Krucifix for Øjnene, som jeg engang havde haanet. Det var mig en stadig Paamindeelse om min Ondskab, og jeg besluttede at gjøre alt muligt, for at oprette Skaden igjen. Jeg er rede til at følge den katholske Kirke. Mine Fordomme imod den staa paa saa svage Fødder, at selv lille Bill kan omstøde dem.“

Indtil langt ud paa Aftenen talte man om alle de sidste Aars Tildragelser. En af de følgende Dage indtraf den længe ventede Pater Servant med nogle Nybyggere. Den kauriske Kløft var i Papagana ikke saa bekjendt, som den ærværdige Missionær havde antaget. Tre Gange havde man gjort Forsøg paa at finde den; først nu var det lykkedes. Stor var den gode Præsts Glæde, da han hørte om alt, hvad O’Niels Familie og Mr. Flint skyldte Guds Barmhjærtighed.

Den næste Søndag fejredes der i Pater Servants lille Kirke en skøn Fest. Bill modtog den første h.

Kommunion ; Mr. Flint blev optaget i den katholske Kirkes Skjød, og baade Fader og Moder og Brødrene gik til Herrens Bord. Nede i Kapellet knælede Tevaturu, som havde meldt sig, for at forberedes til den h. Daab.

Det var de naaderige Frugter af: „*Elsker Eders Fjender!*“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. (*) *Vincentforeningen* afholdt sit 4de Generalmøde for iaar den 8de December Kl. 8 Aften i Frederiksberg Allé 15. Trods den forrygende Storm havde der indfundet sig 27 Medlemmer. Da Præsidentpladsen paa Grund af Hr. Pastor *Böhmers* Forflytning for Tiden er ubesat, ledede Vicepræsidenten, Grev *Holstein-Ledreborg*, Forhandlingerne. Der blev forelagt en Skrivelse fra Foreningens *Generalraad i Paris*, i hvilken Foreningens nye Ordning i Kjøbenhavn stadfæstes. Et *lokalt Bestyrelsesraad*, bestaaende af en Præsident, en Vicepræsident, en Sekretær og en Kasserer, samt af Præsidenterne og Vicepræsidenterne for Kjøbenhavns tre Konferentser, afgjør de fælles Anliggender og træffer Bestemmelse om Fælleskassens Anvendelse og Fordeling til de enkelte Konferentser efter disses Trang. Byens tre Konferentser ere: *Sct. Ansgars-Konferentsen*, der omfatter den indre By og for Tiden tæller 32 aktive og 10 bidragydende Medlemmer; *Sct. Maria-Konferentsen*, der omfatter Vesterbro og Frederiksberg og for Tiden tæller 8 aktive Medlemmer; *Sct. Josefs-Konferentsen*, der for Tiden tæller 13 aktive og 1 bidragydende Medlem. Aktive Medlemmer ere saadanne, der ikke blot yde Pengebidrag, men ogsaa efter Tur besøge de fattige Familier. Af *betydelige Gaver*,

som Foreningen har modtaget, nævntes 200 Kroner til hver af de tre Konferentser fra en fransk Vincents-Broder, der i Sommer gjæstede Kjøbenhavn. Understøttelserne have i det forløbne Kvartal beløbet sig til ca. 400 Kr., dels i Pengehjælp til Husleje o. lign., dels i Naturalieydelse. Desuden er der bleven uddelt 1150 Pund Kjødaffald til Sulevælling, der sendtes af en Pølsefabrikant i Randers, og gamle Klæder, der samles af Hr. Sakristan *Jensen*. Hr. Fabrikant *Siegler* har skjænket Foreningen en smuk Figur, forestillende den h. Vincents, og en Kalender i Ramme. *Vajsenhus-Indsamlingen* ejer for Tiden 3519 Kr. 25 Øre. To Damer have tilbudt Sygepleje til Foreningens Fattige. Grev *Holstein-Ledreborg* sluttede Mødet, idet han opfordrede til forøgede Anstrængelser nu, da Vinterens Nød stod for Døren. *Hvem, der af kristelig Kjærlighed vilde hjælpe sine fattige Medmennesker med Penge, Naturalier, Klæder eller andet, kunde ikke finde nogen bedre og skjøn-sommere Uddeler af saadanne Gaver end Vincentsforeningen.*

Brygge. (H.) I August Maaned d. A. fremvistes under stor Højtidelighed *Relikvierne af den salige Karl den Gode*, Greve af Flandern, den danske Konge Knud den Helliges Søn. Ceremonien begyndte Kl. 3 om Eftermiddagen i Frelserens Kirke, Kathedralen i Brygge, under levende Deltagelse af talrige Troende. I Koret var oprejst en Estrade for Gejstligheden. Den højærværdigste Biskop af Brygge, assisteret af Ærkediakonen, Msgr. *Dessin*, og Generalvikaren, Msgr. *de Brabandere*, intonerede først ved Foden af Højalteret den af Ritualet foreskrevne Sang, og begav sig saa med Gejstligheden i Kordragt op til Estraden. Der henstod paa et Bord mellem to mægtige Voxlys det gamle Skrin, der indeholdt den Saliges Ben. Bispen tog Plads paa Estraden med Ærkediakonen, Generalvikaren og Kanonikus *Duclos*, Kapitlets Sekretær og dens Relikvisamlings Kustode, samt Lægerne *Dr. J. Schramme* og *Dr. E. Van*

Steenkiste og Domkapitlets Ceremonimester. En Arbejder blev kaldt til, for at være behjælpelig ved Aabningen af det beskedne gamle Skrin. Benene toges ud og lagdes op paa Bordet. Begge Lægerne undersøgte saa hvert Ben og gave dem til Bispen med deres tekniske Navn. Imens udtalte Kanonikus Duclos højt paa Flamsk og paa Fransk Navnet paa hvert Ben, Bispen fremviste for Gejstligheden og de Troende. Der var ialt 64 Smaaben, nogle temmelig store og endnu med Spor af den Vold, Bødlerne have anvendt. Efterhaanden som Bispen havde fremvist et Ben, lagde han det i det nye Skrin, han først havde indviet ved Ceremoniens Begyndelse.

Et rødt Tæppe bedækker Bunden og Siderne af Skrinet og lukker sig over alle Benene og de derved nedlagte Dokumenter. Desforuden kom i Skrinet Protokollen, som optoges, da Skrinet første Gang aabnedes og Benene identificeredes af *Felix Brenart*, den 17de Biskop af Brygge, ligeledes det mærkelige Original af den Saliges Portræt og Protokollen af Dagens Ceremoni, der først flæstes op af Kanonikus Duclos. Strax derefter, medens Hymnen „Deus tuorum martyrum“ intoneredes, som den talrige Gejstlighed saa fortsatte i Koret, lukkede Kanonikus Duclos Skrinet og forseglede det med Msgr. *Faiet's* biskoppelige Segl. Saa skulde Skrinet overføres til Sct. Josefskapellet, der fra den Dag af skulde hedde Karl den Godes Kapel. Kanonikus *de Leyn*, Dr. juris og Kathedralkirkeforstanderskabets Præsident og Kanonikus Duclos havde den Ære at bære det. Gejstligheden gik foran, syngende Salmen: „Laudate Dominum de coelis.“ Lige efter Helgenskrinet gik Biskoppen i fuldt Ornat og fulgt af en talrig Gejstlighed og de Troendes Skarer. Ankomsten til det til Skrinets Opbevaring bestemte Kapel, benedicerede Bispen højtideligt det store og kostbare Skrin, som hele Belgien for to Aar siden havde Lejlighed til at beundre i Anledning af Festlighederne til Ære for Karl den Gode. Det mindre Skrin blev derpaa

indesluttet i det større og selve det større sat hen paa et kosteligt Hvilealter af Egetræ, kunstfuldt udskaaret og med Glasvægge, som fra nu af lade de Troendes Blik se det. Det var et storartet Øjeblik, da denne fromme Ceremoni gik til Ende. Oppe paa Estraden, ved Siden af den Saliges Skrin, oprettede Bispen paa kanonisk Maade *Broderskabet til Ære for Karl den Gode*.

Rom. Kardinal *Franzelin*, Medlem af Jesuiterordenen, er afgaaet ved Døden den 11. December. Han var født de 15. April 1816 og udnævnt til Kardinal den 13. April 1876.

— Kejserinde *Eugenie*, Napoleon III.s Enke, er ankommen til Rom. Det er anden Gang siden Katastrofen ved Sedan, at Kejserinden besøger Rom. Første Gang kom hun i Dec. 1876 og blev venligt modtaget af Pius IX; hun havde den Gang endnu sin Søn *Louis* med, som i 1879 faldt i Zulu-Krigen i Afrika.

— „Osservatore Romano“ bragte for nylig nogle statistiske Meddelelser fra Propaganda-Kollegiet, hvorefter vi fremhæve følgende. I Aaret 1822 fandtes der i Asien 12 Bispesæder, nu har Indien alene 26 Ærkebiskopper og Biskopper og 1200 Præster; Kina og Japan har over 50 apostoliske Vikariater, 1400 Missionsstationer og over 1½ Million Katholiker; Afrika, som den Gang ikke havde et eneste Bispesæde, har nu 2 Ærkebiskopper, 12 Biskopper, 17 apostoliske Vikariater og 16 Præfekturer; Kanada i Nordamerika havde den Gang 2, nu findes der 30 Bispesæder og 2000 Præster. — Paa Tridentiner-Konciliet (1545—1563) var der kun 4 Biskopper, som talte Engelsk, paa Vatikaner-Konciliet derimod 120; deres samlede Antal udgjør for Tiden 160. I Australien virke nu 1 Kardinal-Ærkebiskop, 1 Ærkebiskop og 16 Biskopper.

Holland. Paa Katholikforsamlingen i Lille ytrede *P. Brouwers* blandt andet følgende om Katholikernes religiøse Stilling i Holland: „Amsterdam tæller 80.000 Katholiker og der bygges 6 nye Kirker. Der er for

nylig oprettet et katholsk Universitet, og de katholske Studenter, som ere immatrikulerede der, staa under Jesuiternes Ledelse. Biskopperne ere fuldstændig fri i Ledelsen af deres Dioceses og kunne bringe alle Forholdsregler til Udførelse, som de maatte anse for nødvendige for Bispedømmerne. Vincentsforeningen er officielt anerkjendt; Forvaltningen af Kirkeformuen ordnes ved Statuter, som ere fastsatte af Biskopperne; der lægges ingen Hindringer i Vejen for den katholske Gudstjeneste, men under Regeringens Protektion fejres den ikke blot i Kirkerne, men de gudstjenstlige Handlinger holdes ogsaa paa Kirkegaardene, i Kasernerne og i Fængslerne. Blandt os ere Katholikerne den h. Stol hengivne indtil Pengepungen, indtil Blodet. Peterspengene have naaet en enorm Sum i Forhold til den katholske Befolkning. Da det forhen drejede sig om at forsvare Pavens verdslige Magt, rejste 3000 hollandske Zouaver til Rom, for paa en værdig Maade at repræsentere Nederlandene og Enthusiasmen er ikke bleven ringere den Dag i Dag.

Afrika. I det østlige Afrika er der udbrudt en Kristenforfølgelse, under hvilken en Mængde Kristne ere blevene myrdede i *Uganda*. Forfølgelsen begyndte i Juli, da en kristen Dreng, en af Kong Mivangos Tjenere, vægrede sig for at udføre en afskyelig Forbrydelse. Mange bleve pinte, lemlæstede og gjennemborede med Landser, 22 bleve levende brændte. Missionærenes Forbønner vare frugtesløse, Ofrenes Trosiver roses meget. Den myrdede Biskop *Hammingtons* Dagbog, som er bleven ført indtil hans Dødsdag, er frelst fra Tilintetgjørelse og vil snarest muligt udkomme i London.

„Nordisk Ugeblad“

agter ikke at anbefale sig i andre Blade. Det koster for meget, og meget kommer der dog ikke ud af det. Vi mene, det er tilstrækkeligt, naar vi indtrængende lægge vore egne Læsere paa Hjærte, at de røre sig for os og anbefale os. Vi stole nemlig ikke blot paa de gamle Kunder, men ønske ogsaa at erobre nogle nye, da Stilstand jo ogsaa her betyder det samme som Tilbagegang. Skaf os derfor saa mange nye Abonnenter som muligt! I 34 Aar har „Nordisk Ugeblad“ nu levet og kæmpet for vor h. Kirkes Sag her i Norden, og det er ogsaa i det nye Aar beredt til efter Evne og Kræfter at arbejde videre paa sin Opgave. Lad det derfor ikke i Stikken! Jo flere Læsere, desto større Glæde for Redaktionen, som ofte føler det surt nok inden de 16 Sider ere færdige; og naar de hver Fredag ere skrevne, korrigerede og trykte, da drager Redaktionen et oprigtigt „Deo-Gratios-Suk“ til Vorherre, takkende Himlen for fuldendt Arbejde og anraabende om Guds Velsignelse over det Skrevne og Trykte og over alle Læsere og Læserinder, baade de Store og de Smaa. Vi ønske dem alle en rigtig velsignet Julefest, og som Julegave bringe vi dem denne Gang en smuk Kalender, som de kunne have Gavn og Glæde af hele det nye Aar igjennem.

Redaktionen.

Til Ugebladets Læsere.

Som i de foregaaende Aar agte de Undertegnede ogsaa i Aar at foranstalte en Uddeling af Fødevarer til de Fattige i Julen; og, skjønt der ingen Liste vil gaa omkring, haabe vi dog, at Bidragene ikke ville flyde sparsommere end ved foregaaende Julefester. Gaver i nævnte Øjemed modtages i vore Hjem.

Fru **C. Erlevein**, Fru **E. Tronier**,
 St. Kongensgade 62, St. L. Strandstræde 20, 4. S.
 Fru **Larsen**,
 Vingaardsstræde 10, St.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 19. December. 4. Søndag i Advent. — 20. M.
 Ferialdag. — **21. Ti.** Thomas, Apostel. — **22. O.** (Fastedag)
 Ferialdag. — **23. To.** Ferialdag. — **24. F.** (Vigiliefastedag)
 Vigilie til Julefesten.

Lørdagen den 25. December, Guds Søns Fødsel i Kjødet. 1ste
Juledag. I Sct. Ansgars Kirke: Første Levitmesse med Prædi-
 ken Kl. 5 Morgen; derefter hh. Messer Kl. 10 anden Levitmesse
 med Prædiken. — Aften Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

Søndagen den 26. December. Sct. Stefans Fest. 2den Juledag
 (Gudstjeneste som paa sædvanlige Søndage).

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 19. December Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Unio. I Dag, Søndag den 19. December, Kl. 9. fortsætter og slutter Hr. Grosserer C. B. Lohrer sin Fortælling om „Rejseminder fra Sverrig, Norge, Finland og Rusland.“

Sct. Knuds Kapel. 1. Juledag: h. Messe Kl. 8 og 8¹/₂; Kl. 9 med Prædiken.
 2. Juledag: Kl. 9. Højmesse med Prædiken

Jesu Hjertes Kapel. (Vesterbrogade 28.) Hver Søn- og Helligdag Kl. 7 h. Messe; om Aftenen Kl. 7 Andagt.

En Mand i sin bedste Alder og med udmærkede Anbefalinger søger strax eller til Nytaar Plads ved hvadsomhelst. Hr. Pastor von Geyr anviser.

Til Julen og Nytaar

anbefales: indbundne Bønne- og Salmebøger resp. 2 Kr 50 Øre og 1 Kr. 50 Øre; fremdeles: Majandagt heftet 60 Øre, indb. 1 Kr.; Katholsk Læsebog, 2 Kr. 60 Øre; Guds Billedbog 1 Kr. Rejse i det h. Land, 1 Kr. 25 Øre; Andagt til Jesu h. Hjerte, indb. 1 Kr 50 Øre, og mange andre Bøger til nedsatte Priser. Bøgerne faas hos D'hrr. Gejstlige og i Hr. A. F. Høst & Søns Boghandel, Gothersgade 49.

Udkommen er

„Engelens Hilsen“

af

Alban Stolz.

1 Kr.

Devotionaliehandelen, Gl. Torv 4, bringes i Erindring i Anledning af Julen. Smukke Smaakrybber og Statuer haves paa Lager.

C. A. Roland.

Paraplyforretning Frederiksberggade 22 Kj.

Et lille Parti Ravsager — passende til Julegaver — bortsælges til

betydeligt nedsatte Priser.

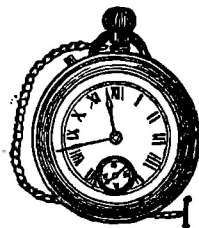


E. A. Olsen,

Uhrmager,

6, Borgergade 6,

3die Sted fra Gothersgade,



anbefaler et stort og elegant Udvalg af

Lommeuhre i Guld og Sølv,

samt **Regulateurer, franske og amerikanske Taffeluhre, Butiks- og Vækkeuhre.** Reparationer udføres, alt til billigste Priser og med to Aars Garanti. Ældre Uhre tages i Bytte.

J. P. Schelhase

Kunstdrejer & Billedskjærer,
St. Strandstræde 14.

Til Julen sælges billigt Søjler, Staffelier, Rammer, Kakkellovnsskjærme, Rygeborde, Medicinsskabe, Hjørnehylde, Nøgle- og Pipebrædter. Avis- og Nodemapper, Haandklæde- og Garderobeholdere og alt til Kunstdrejerfaget henhørende: Piber, Stokke, Paraplyer etc. Bestillinger og Reparationer udføres.

Hermed en Kalender.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fireogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 25. **Søndagen den 26. December.** **1886.**

Indhold. Verden efter Kristus. Sct. Ansgars Kirkens Nedrivning. Hvad Maanen fortalte. Efterretninger: Dysseldorf, Schweiz, Italien, Rom, Rusland.

Verden efter Kristus.



Det er Midnat. I en forfalden Stald, ikke langt fra en lille Landsby, som kaldes Bethlehem, knæler en fattig Kvinde, hendsunken i Bøn og Betragtning. Ved Siden af hende knæler en fattig Haandværker, som ogsaa beder. De ere i højeste Grad lykkelige over en stor Begivenhed, som lige er hændet. Foran dem, i en Krybbe, hviler paa noget Straa et lille Barn. Moderen ser paa det i stille Henrykkelse, og Barnet strækker klynkende sine smaa Arme ud imod Moderen. Hun tilbeder det som sin Herre og Gud, trykker det til sit Hjærte som sin guddommelige Søn.

Fattige Hyrder, som holde Nattevagt over deres

Hjord i Nærheden, se sig pludselig omstraaede af et himmelsk Lys og omgivne af en Skare af hellige Engle, som istemme Lovsangen: „*Gloria in excelsis Deo*“, Ære være Gud i det Høje og Fred for de Mennesker paa Jorden, som have en god Vilje.“

En Tyran faar Kundskab om Barnet som om en nyfødt Konge, og han søger at dræbe det. Ved Flugt undgaar det hans forbryderske Planer. Derefter forsvinder det en Tid lang. Endelig, efter tredive Aars Forløb, kommer fra Nazareth, en Landsby, som man knapt nok kjendte af Navn, en fattig Haandværker, „Tømmermandens Søn“, og forkynder, at han er den af Gud forjættede Messias. Det er hint Barn fra Bethlehem. Han bliver omtalt en Del, samler nogle Disciple omkring sig, og søger at overbevise dem om sin guddommelige Sendelse; men allerede efter tre Aars Forløb fanges han og dør som en Forbryder, dømt til at korsfæstes. Hans Disciple ere flygtede og have forladt ham. Ved Foden af hans Kors staar hans Moder med bristet Hjærte. Det er altsaa ude med ham, ude med hans Sendelse. — Saaledes *synes* det.

Men lad os gennemvandre Jorden, lad os forske Aarhundrederne! Hvilken Forandring, hvilken Omskiftning gaar der ikke for sig! Hine frygtsomme Disciple ere blevne de modigste Helte, som Verden aldrig havde set Mage til; de ile gennem Landene og høre ikke op med at forkynde deres Mesters Lære, indtil de ere døde den grusomste Martyrdød. Roms mægtige Kejsere, for hvilke Jorden skjælvede, frygte for disse Mænd og ere utrættelige i at opfinde grusomme Martyrredskaber, for at overlevere Forkynderne af hin Lære til de skrækkeligste Kvaler. — I tre Aarhundreder vedvare disse Forfølgelser, og Martyrernes Tal er Millioner. Og hvad opnaaes der? Se, han, hvem den korsfæstede Jesus havde gjort til sin Stedfortræder paa Jorden, opslaar der, hvor Petrus er bleven korsfæstet med Hovedet ned ad, i Verdensstaden Rom, sin

Trone i Kejserens Sted! Korset, som hidtil havde været Skændselens Træ, bliver nu et Ærens Tegn; alle den bekjendte Verdens Folkeslag antage Jesu Lære; Kunst og Videnskab træde i dens Tjeneste og gjøre vidunderlige Fremskridt. Jordens Aasyn fornyes.

Og hvad er der vel blevet af dem, som trænger saa højlig til andres barmhjertige Kjærlighed og som stode saa hjælpeløse i Hedenskabet?

Barnet er en Gjenstand for den ømmeste Omsorg, det er Familiens Skat og Glæde. Kristus, Guds Søn, er blevet Menneske. Den levende Tro ser i Barnet kun Jesusbarnet: „Hvad I have gjort imod en af disse Smaa, det have I gjort imod mig.“ Ja, i Sandhed, den moderlige Kjærlighed, som vor h. katholske Kirke viser sine Børn i deres Barndom, lader sig ikke beskrive!

Kvinden, adlet ved Jomfru Marias Værdighed og Dyder, er Hjemmets, den huslige Arnes Dronning, og hun staar i Ære og Anseelse i Samfundet. Som Datter, Søster, Hustru, Moder, gudindviet Jomfru er hun i Kristendommen det kristelige Livs Hjærte.

Alderdommen er æret og agtet, og den kristelige Kjærlighed til Næsten gjør sig al mulig Umage for at befri den for alle timelige Sorger og at sætte den i Stand til at forberede sig til en salig Bortgang til Gud.

Den *Syge* nyder en Pleje, som er heltemodig, som naar indtil Selvopofrelse. Den *Fattige* er ikke mere ringeagtet og forladt, men, saafremt Synd og Last ikke er Aarsag til hans Fattigdom, er han agtet og æret. Kristus har prist de Fattige i Aanden salige. Kristus har i Særdeleshed antaget sig de Fattige, — og derfor er ogsaa i Kristendommen, hvor Troen er levende, den Fattige en Gjenstand for særlig Omhu og Kjærlighed. —

Om *Slaven* taler jeg ikke. Kristendommen kjen-der ham ikke; den har for bestandig helbredet Samfundet for Slaveriets skrækkelige Krebskade.

Uvidenhed findes ikke i Kristendommens I.y.s. Et Barn, som kjender sin Katekismus, véd mere om Gud og om sin egen Bestemmelse, end alle Hedenskabets Vise. Og Skolerne, baade de højere og de lavere, — bleve de ikke grundlagte og plejede af Kirken? Er det endelig ikke ogsaa de kristne Stater alene, som kunne opvise Fremskridt i Kunst og Videnskab?

Synder og Laster findes desværre ogsaa i Kristendommen; men de gjælde dog for, hvad de ere, afskyelige; der oprejses dog ikke Templer for dem som i Hedenskabet og der vises dem ikke guddommelig Ære; og man kan vel ogsaa nok sige, at der i de 18 Aarhundreder, i hvilke Kristendommen har bestaaet, ikke er forefaldet en saadan Masse af de skrækkeligste Forbrydelser og Synder, som den, der forefaldt i et eneste hedensk Aarhundrede.

Saaledes blev Verden altsaa efter Kristus. Den er selv nu, da Vantro og Vrangtro anrette saa mange Ødelæggelser i de kristne Lande, vidt forskjellig fra Verden før Kristus, saa forskjellig som Himmel og Helvede ere forskjellig. En saadan Fornyse af Jordens Aasyn kan ikke være gaaet for sig af naturlige Aarsager. Havde hint Barn fra Bethlehem blot været et Jødebarn, havde hin Smertens Mand, som Jøderne naglede til Korset, kun været et almindeligt Menneske, saa vilde han aldrig have kunnet fremkalde en saadan Omforandring af alle Jordens Folkeslag og Nationer. Nej, det er ikke et Menneskes Arbejde, det er et Værk af Guds Almagt, Visdom og Godhed. *Hint Barn i Bethlehem er Guds Søn, af samme Væsenhed som Faderen og den Helligaand.* Af uendelig Kjærlighed til os har han fornedret sig til at paatage sig en Tjeners Skikkelse, for at skjænke os den tabte Barneret tilbage, for at gjøre os timeligt og evigt lykkelige.

I disse Dage fejre vi Mindet om hans Fødsel i Kjød. „Jeg forkynder Eder en stor Glæde“, sagde Engelen til Hyrderne, da han for 1886 Aar siden viste

sig for dem paa Bethlehems Mark og bragte Budskabet om Verdensforløserens Fødsel. O, i Sandhed, en Glædens Fest er Julefesten som ingen anden. Saaledes fejres den i hele Kristenheden, i enhver Flække og Landsby, i de Stores Paladser og i de Fattiges Hytter. Saaledes ville vi ogsaa fejre den i vort Hjertes Inderste. Hint vidunderlige Barn er *Gud*, og hvad han virker for Alle i Almindelighed, det gjør han ogsaa for Enhver især. I ethvert Menneskehjærte vil han gjensfodes paa aandelig Maade og meddele det sine Naadegavers guddommelige Liv. For Enhver især, som har *en god Vilje*, vil han være *en Frelser*.

Sct. Ansgars Kirkens Nedrivning.

Vi har modtaget følgende strænge Irettesættelse fra en Provinsby ovre i Jylland:

„Højstærede Hr. Redaktør! De burde i Nr. 51 af „Nordisk Ugeblad“ have bragt Deres Læsere en nærmere Meddelelse om den i andre Blade optagne Beretning om, at der i Kjøbenhavns Bredgade tænkes opført en ny Kirkebygning til Erstatning for den gamle Sct. Ansgars Kirke, som agtes omdannet til Skolebygning. Hvor vidt denne Beretning forholder sig rigtig eller ej, er et Spørgsmaal, som den ærede Redaktør bør give Bladets Læsere Underretning om; og det maa tilføjes, at, da de andre Blade endog meddele, at Arbejderne til den ny Kirkebygning allerede skulle tage deres Begyndelse strax efter Nytaar, synes Meddelelsen dog at have nogen Hjemmel.

I Tvivl om Meddelelsens Rigtighed, — at Sct. Ansgars Kirke skal vige Pladsen som Moderkirke, som den Kirke, hvorfra den katholske Tros Lys i en

Menneskealder er spredt ud over vort hele Fædreland, — spørger jeg: Skal denne Gjenvordighed da virkelig ramme den ærværdige Bygning, der, beskeden i sit Ydre, dog i sit Indre indgyder Respekt baade hos Venner og Modstandere? Ikke ringe Ofre ere bragte, for at den stadig mere og mere maatte blive sin Titel som Moderkirke værdig, og den staar nu som en Pryd for Hovedstadens katholske Menighed, og dens Børn ville al Tid, hvor pragtfulde Kirker de end se, hvor højtidelig Gudstjeneste de end bivaane, dog udraabe: „Aldrig ville vi glemme vort kjære gamle Hjem, Sct. Ansgars Kirken, hvor vi som Børn have faaet vor Opdragelse, og hvorfra vi ere sendte ud i Verden, for frejdigt at bekjende vor Tro og ikke skamme os ved den, og netop derfor ville vi heller ikke skamme os ved vor gamle Moder, Sct. Ansgars Kirke, om end hendes ydre Paaklædning ikke er paa Mode.“ Idet jeg takker den ærede Redaktør for hans utrættelige Virksomhed i det gamle Aar, ønsker jeg ham ret en glædelig Jul, og haaber, at det nye Aar maa skaffe dobbelt saa meget Arbejde som det gamle, hvilket ikke mindst vilde fornøje

Deres ærbødige

H.

O sancta simplicitas! Du hellige Enfoldighed! Er man da saa lettroende i Jylland? Al Respekt for Hr. H.'s Kjærlighed til den gamle Moderkirke i Bredgade — Redaktionen og enhver god Katholik i Kjøbenhavn nærer denne Kjærlighed i samme Fylde — men den berettiger da ikke den ærede Indsender til at anse os for gale; thi gal maatte man være, om man agtede at nedrive Sct. Ansgar, for at bygge en ny Kirke opovre paa den anden Side af Gaden. Hr. H. kan være ganske rolig for Sct. Ansgars Kirkes Bestaaen, og han bør

en anden Gang være mindre lettroende overfor et udenforstaaende Blads fantaserende Referent.

Naar vedkommende Blad skriver: „I Bredgade paa den Plads overfor Frederiks Hospital, som tidligere er benyttet til Sten- og Billedhuggerværksted, vil der umiddelbart efter Nytaar blive paabegyndt Forarbejderne til Opførelsen af en Kirke, der vil blive bygget for den herværende katholske Menighed. Efter Forlydende er det dernæst Hensigten, naar den nye Kirke i Fremtiden er fuldført, at opføre en større Skole paa den nuværende Sct. Ansgars Kirkes Plads“, — saa er der ikke et sandt Ord deri; da der paa Grunden ikke vil blive opført nogen Kirke og paa Sct. Ansgars Plads ikke nogen Skole.

Sagen forholder sig saaledes. Den ovenfor omtalte Grund (c. 3000 □ Alen) er for nylig kjøbt af Menigheden, for at der paa samme kan opføres *en ny Skolebygning* til Brug for den herværende Dreng- og Pigeskole, hvis nuværende Lokaler i Præsteboligen og i Fredericiagade allerede i længere Tid have været altfor smaa og uheldige, for ikke at tale om den dyre Leje, som aarlig maatte svares for Pigeskolens Lokaler. Der agtes derfor opført et 4-Etages Forhus til Beboelse og en 3-Etages Bagbygning til Afbenyttelse for Kirkeskolen, o. s. v. Vi have hidtil ikke villet omtale dette, saalænge Kjøbet ikke var afsluttet og Planerne ikke forelaa færdige, for ikke at løbe med Limstangen; men da den ærede Indsender er bleven foruroliget ved det pudsige Referat, saa have vi dog ment, ikke at burde foreholde ham disse Meddelelser, og det saa meget mere, som han jo fordrer dem saa strængt af os.

Vi kunne endnu tilføje, at der gjøres Alt, for at smykke den kjære gamle Sct. Ansgars-Kirke og gjøre den saa hyggelig og andagtsvækkende som mulig. De sidste Prydelser, som den har modtaget, ere den i Nr. 50 omtalte udmærkede Kopi af *Alttertavlen i Domkirken i Gent*, som er ophængt tilhøjre i Kirken, medens

der paa den venstre Side er opstillet i en Egetræs-Nische en saak. *Pieta* eller smertefuld Gudsmoder med Jesu afsjælede Legeme i sit Skjød. Af Glasmalerier er der til Kirken i den senere Tid atter anskaffet tre nye, forestillende den h. *Vincent af Paul*, den h. *Aloysius* og den h. *Agnès*. Den ærede Indsender kan altsaa se, at vi ere langt fra at rive Sct. Ansgar ned, og naar Hr. *H.* til Sommeren besøger Kjøbenhavn, vil han finde den endnu smukkere end forhen. En venlig Hilsen og „Tak i lige Maade“ for Juleønsket; men Nytaarsønsket forekommer os mindre vel valgt.

Redaktionen.

Hvad Maanen fortalte.

Det er egentlig et Par Uger siden. Aftenen var saa smuk og fredelig; det var *Fuldmaane*; med majestætisk Ro droge de hvide Skyer hen over Himlen og imellem dem tindrede de klare Stjærner saa smukt. Jeg havde lige endt en Artikel til Ugebladet, og for at komme paa andre Tanker, som kunde vejlede mig til en ny, rejste jeg mig fra Skrivebordet og stillede mig hen ved Vinduet i mit Redaktions-Kontor og betragtede Stjernevrmlen. „Manden i Maanen“ smilede saa venlig-skjælmsk-melankolsk ned til mig gennem Træerne, som staa udenfor Vinduet. Jeg hilste paa ham og sagde: „Du gamle trofaste Kammerat og Jord-Drabant, som i Aften saa har du nu allerede i Aartusinder gaaet rundt omkring Jorden, mer eller mindre oplysende Natten med dit laante Lys; hvor meget har du ikke set paa din Vandring, — du kunde fortælle, dersom du gad tale!“ Maanen blinkede med sine store Øjne, aabnede sin Kæmpemund og sagde: „Ja, meget har jeg set paa Jorden, Elendighed, Krig og Uret-

færdighed, Menneskekjærlighed og Menneskehad, Kamp og Strid, hele Folkeslags og Slægters Opgang og Undergang, — jeg var jo med ved Verdens Skabelse og som Jordens Ledsager maa jeg hver Maaned gaa en Gang omkring den og sammen med den en Gang aarlig omkring Solen. Har du noget Begreb om den vidunderlige Harmoni, som hersker i Universet, hvor Alt nøjagtigt vandrer ad den Bane, som Gud, den Almægtige, har foreskrevet? Hvormange Milliarder af Mennesker har ikke set op til mig; der er jo endog dem, der beglo mig gennem en Kikkert, og fotograferet er jeg ogsaa blevet. Adam og Eva saa mig, som du nu ser mig, og jeg saa de ældste Folkeslags Bedrifter, som jeg ser Nutidens. Ja, jeg kunde fortælle!“

„Fortæl væk, du gamle Maane“, sagde jeg.

Maanen gik roligt videre, men da den havde gaaet lidt, begyndte den dog at fortælle: „*Menneskeslægtens Historie*, som har tildraget sig under mine Øjne, har i Grunden kun været en evindelig Gjentakelse, thi om Menneskene sloge hinanden ihjel med Trækøller og Stenøxer, med Spyd og Landser, med Sværd eller Kolber, om de sendte hinanden Pile eller Kugler i Livet, kom dog egentlig ud paa Et. Jeg har i Aartusinders Løb rigtig nok beluret mangt et lykkeligt Par, som svor hinanden evig Troskab, som anbettede mig deres stille Lykke; men jeg har ogsaa været Vidne til mange Skændselsgjæringer, til Mord og Rov, som jeg helst havde vendt mig bort fra, dersom jeg havde kunnet. Hele Menneskeslægtens Udvikling har overhovedet kun været en fortsat Kamp om Tilværelsen, hvori den Svagere tabte og den Stærkere sejrede, en Kamp om Mit og Dit, en Kamp om Meninger og Fordomme. *Kamp*, det var Løsenet, og det forekom mig næsten, som om Kamp og Strid var en nødvendig Naturlov, en Ildovn, hvorfra Menneskeslægten skulde fremgaa mere og mere rensat. Men befordre Kamp

da virkelig Fremskridtet? spurgte jeg ofte mig selv, naar jeg saa, at hele Folkestammer bleve tilintetgjorde, at hele Landstrækninger, som dog havde naaet en vis Grad af Kultur, atter sank tilbage i Barbariet, og jeg opfyldes af Vemod, naar jeg nu gaar hen over Asiens tomme Ørkener, som fordem opviste mægtige Riger, og naar jeg ser paa Ruinerne af Million-Byerne Babylon, Ninive, o. s. v., hvor Hyæner og Schakaler nu husere. Plyndre-Systemet er ikke blevet anderledes, end det var i den gamle, graa Oldtid: 2100 Aar før Kristus faldt Naboerne ind i Ægypten; Hunnerne oversvømmede Evropa; Gotherne og Vandalerne knuste det romerske Rige, som var blevet en Del raaddent, og naar Russerne nu pille og pille i Asien og Tyrkiet, saa siger jeg til mig selv: det er stadig den samme Traad, kun et andet Nummer, — Alt har det været før!

Jeg saa det første Menneske-Par i Paradiset i Lykke og Uskyldighed; thi Lidenskaberne, Ulydighed, Trods, Begjærlighed havde endnu ikke holdt deres Indtog i Verden; men jeg saa ogsaa de første Mennesker efter Syndefaldet forlade Paradiset og spise deres Brød i deres Ansigts Sved. Kain slog sin Broder Abel ihjel, og fra den ulykkelige Dag af har Mord og Had aldrig hørt op paa Jorden. Jeg saa Mennesket i Kamp med vilde Dyr og med Naturens Kræfter; det gjorde sig Klæder af Dyrehuder og Hytter af Jord, for at beskytte sig imod Vind og Vejr og fjendtlige Angreb. Langsomt skred Mennesket fremad, det samlede Erfaringer og blev klogt af Skade. Saaledes saa jeg Landsbyer, Stæder og store Riger opstaa lidt efter lidt, i det fjærne Asien og ved Nilfloden i Ægypten, hvor Kulturen opslog sit første Hjem, og hvor Mennesket paatrykte den haarde Sten sit Stempel, for at det indtil de fjærneste Tider skulde bringe Budskab om hine Slægter, som for 4 Aartusinder siden optaarnede Pyramiderne.

Jeg har set Abraham og Patriarkerne og Moses,

som førte Israeliterne ud af Ægypten til Palæstina; jeg har kjendt Fønicierne, som paa skrøbelige Fartøjer vovede sig ud paa Verdenshavet og dreve Handel; jeg har set Babylonierne og Assyriernes Verdensherredømme. Ogsaa de faldt sammen i Ruiner! Jeg har set Asiens Folk vandre under mig, Hinduerne, Baktrerne, Mederne og Perserne, og jeg har set det store Rige i Østen, Kina, beundret dets Kultur, hvor man for Aartusinder siden vævede Silke, kjendte Krudtet og beregnede Solformørkelserne, medens Evropa endnu var en eneste Urskog og vansmægtede i Barbariets mørkeste Nat. Riger kom og gik, det tilsyneladende Kraftige sank sammen i Støv og Aske, thi Forgjængelighed og Ødelæggelse var Løsenet. Paa Menneskeslægten tyngede Syndens Byrde og Forbandelse; den var nedsunken i alle Slags Laster, og en uhyre Syndflod ødelagde hele den forkomne Slægt, med Undtagelse af et Par Mennesker, som bleve frelste. Paa ny udbredte Menneskeslægten sig, længselsfuldt ventende paa den forjættede Frelse; man havde en Anelse om den Evige, men man kjendte ham ikke, naar undtages Jødefolket, og i Stedet for den ene sande Gud tilbad man utallige Afgudsbilleder, som man selv tilavede sig. Vise Mænd og Filosofer, som søgte at afsløre og forklare Sandheden, Gaaden med Hensyn til Skabningen og Menneskenes Tilværelse og Endemaal, opstillede Systemer, som for en stor Del formørkede Sandheden endnu mere, og snu Bedragerere førte Menneskene i Ledebaand. De skabte Ting, Sol, Maane og Stjerner, tillagde man guddommelige Egenskaber, og man mente at kunde forsone de vrede Guddomme med Menneske- og Dyreofre. Menneskene bestode af faa fri Mænd, som herskede, og af Millioner af underkuede Slaver; Kvinden var nedværdiget og foragtet, og Arbejdet var en Forbandelse, ingen Velsignelse, fordi det endnu ikke var bleven adlet i Tømmermandens Hytte i Nazareth; men med Hensyn til Bygnin-

gerne, som de opførte, da kom det dem ikke an paa, om 100,000 Menneskeliv gik til Grunde under Opførelsen, thi Menneskelivet havde intet Værd.

Blandt Massen af Menneskene var der nogle enkelte Personligheder, som enten med Aanden eller med Sværdet paatrykkede deres Tid og de følgende Slægter deres Stempel: Jeg saa en Cyrus, som erobrede det lydiske Rige: en Kambyses, som erobrede Ægypten; jeg var Vidne til Perserkrigene og smilede til en Alexander, der skjød i Vejret som et Meteor og rev Verdensherredømmet til sig. Lovgiverne Solon og Lykurg gjennemgrublede mangan en stille Nat, og i Athen hørte jeg den blinde Homer deklamere sine Heltedigte. Jeg var Vidne til Karthagos Grundlæggelse og til Grundlæggelsen af den stolte By *Rom*, som var kaldet til, at beherske den den Gang bekjendte Verden i mange Aarhundreder og til en Gang at blive Kristenhedens Midtpunkt. Jeg saa Røverstaten Rom opvoxe og udbrede sig, — det var en kraftig Slægt, som udmærkede sig ved Mod og stræng Sædelighed, og de øvrige Folkeslag paa Jorden kunde ikke modstaa den. Det romerske Folk slog Karthagenienserne, og det dannede Grækenland, som havde trodset Perserne, men derefter sønderrevet sig selv, maatte bøje sin Nakke for de stolte Romere. De undertvungne Folkeslag vandrede som Slaver til Rom, og alle Jordens Skatte slæbtes derhen; Rom var blevet til en Kæmpesvamp, som opsugede Alt. Men med Rigdommen drog ogsaa Overdaadighed og Fraadseri ind i Byen; Romernes gamle strænge Sindelag havde maattet vige Pladsen for Sanselighed og Utugt; endeløse Borgerkrige rystede det gamle Romas Fundamenter; Cæsar faldt for de Sammensvornes Dolkestød; de liderligste Uhyrer bare det kejserlige Purpur, Alt var blevet sygt og raaddent. Hele Verden var kun et eneste stort Hospital, hvor man længtes efter Helbredelse og Frelse; en Sump baade i moralsk og selskabelig Henseende, og der syntes ikke at være

nogen Frelse at finde; de Bedresindede vred Hænderne i Fortvivelse; Slaverne rasede i deres Lænker; de utilfredse og overmættede Fraadsere lagde Haand paa sig selv! De nedværdigede Kvinder havde tabt al Agtelse for sig selv; Afguderne af Træ, Sten og Guld bleve forhaanede og deres Tempel ødelagtes, Alt jamrede i haabløs Eleandighed, — men da blev jeg Vidne til hin vidunderlige Nat, i hvilken en overnaturlig Glans, som aldrig forhen var bleven set, oplyste Himlen, og Englenes Kor sang Lovsangen: „Ære være Gud i det Høje og Fred med de Mennesker paa Jorden, som have en god Villie.“ Hin hellige Nat, som danner den store Skillevæg mellem Hedenskab og Kristendom, mellem Oldtid og den nye Tidsregning, — hin Nat, i hvilken *Verdens Frelser fødtes i Stalden i Bethlehem!* Det var en Nat, hvis Lige jeg aldrig har set, og for hvis Glans mit eget Lys blegnede. En vidunderlig Susen gik igjennem hele Skabningen; det forekom mig, som om den raadne, syge Menneskeslægt med et vældigt Ryk pludselig var bleven løftet op af Vantroens, Lastens og Fortvivlelsens Sump og stillet paa en ny, fast Jordbund. Der var indtraadt et Vendepunkt, hvis Lige ikke har været i Aartusindernes Løb“

Maanen taug stille, og jeg spurgte den derfor: „Hvad hændte der saa siden; hvad saa du i de følgende 1800 Aar?“ Da svarede den: „Det skal jeg fortælle dig en anden Gang“, og i det samme forsvandt den bag Taget.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Dysseldorf. Den derværende *Elisabethforening* afholdt for nylig en Bazar til Fordel for de Fattige; den indbragte over 20,000 Mark.

Schweiz. Ærkebiskop *Lachat*, den heltemodige Bekjender og Martyr for sin Overbevisning, som efter 10-

aarig Landflygtighed var vendt tilbage til Frihedens Land, er afgaaet ved Døden.

Italien. Den antiklerikale-revolutionære Bevægelse i Italien bærer skjønne Frugter; i offentlige Forsamlinger forhaanes Paven og han betegnes som en Fjende af Landet; i Padua blev Pavens Billede brændt, og i Volterra kastede man med Sten efter den gamle, ærværdige Biskop og truede ham med Døden. Regeringen rører ikke en Finger til Garantilovens Forherligelse; den opløser katholske Forsamlinger og tillader de revolutionære. Paa Justitsministerens Befaling blive Nonnerne uddrevne af Klostrene i Neapel, skjønt Ministeren, *Tajani*, selv lader sine Børn opdrage i Klostre. Dag for Dag bliver Leo XIII.s Stilling utaaleligere og mere uholdbar i Rom, og jo mere Europas øvrige Lande ære og hædre Paven, desto hadefuldere blive Logebrødrene i Italien imod ham og Kirken.

Rom. Den h. Fader Leo XIII har siden 1878, da han tiltraadte Regeringen, oprettet 7 nye Ærkebispedømmer, 25 Bispedømmer, 21 apostoliske Vikariater og 7 apostoliske Præfekturer.

Rusland. Om en ny Voldsgjerning imod Katholikerne skrives der fra Warschau: Regeringen har besluttet, at lukke den katholske Kirke i Brezcslitewsky, hvorved 20,000 Sjæle berøves deres katholske Gudshus. I Kenstajcin vilde Landbefolkningen forhindre Kirkens Lukning. Flere Uger igjennem var Kirken Dag og Nat opfyldt af de Troende, som afløste hverandre. Endelig kom der Befaling fra St. Petersborg om at bruge Vold. Guvernøren gik til Kirken og befalede Mængden at forlade den, og da dette ikke skete, gav han Militæret Ordre til at skyde; og en Mængde saaredes. Man forlod da Gudshuset og Præsten bar det Allerehelligste ud og lukkede Kirken.

Saamting.

I Berlin afholdt i forrige Uge en Del bekendte Videnskabsmænd en Forsamling, for at drøfte en tidsvarende Skolereform. Professor *A. v. Werner* meddelte blandt andet: „Selv i Pigeskolerne er der mislige Tilstande, og Eleverne overlæsses med Besvarelser af Opgaver, der snarere høre hjemme i en Galeanstalt end i en Skole. Saaledes havde hans Døtre, Børn paa 12 og 13 Aar, for faa Dage siden faaet opgivet som Thema for tysk Stil: „*Scipios Tanker, da han mødte Hannibal før Slaget ved Zama.*“ Han var under den fransk-tyske Krig ofte kommet sammen med fremragende Feltherrer og Statsmænd og havde af deres Ytringer erfaret, hvad saadanne Mænd tænkte, naar de traf sammen med deres Modstandere. Han havde derfor givet sine Børn det Raad, at de skulde skrive i deres Stilebog, at Scipio rimeligvis havde tænkt om Hannibal: „*Gid du sad paa Blocksbjerg!*“ Børnene skulde kun tilføje, at deres Papa havde givet dem den Underretning.“

— „Hr. Doktor!“ spurgte en forfængelig ung Dame sin Læge, „hvoraf kommer det, at Blodet saa ofte gaar mig til Hovedet?“ „O, det betyder ikke noget“, svarede Doktoren, „det er ganske naturligt. De véd, at Naturen hader det *tomme Rum* og altid bestræber sig for at opfylde det.“

— „Hvad er der dog i Vejen, Mand? Du er jo gul og grøn og blaa i Ansigtet; hvad er der dog passeret?“ — „Ak, det er ikke noget, vi havde kun nogle smaa Differentser i *Humanitetsklubben* i Dag, som vi ikke kunde komme overens om.“

— „Staar De tidlig op, Fru Petersen?“ — „Nej, jeg kan ikke faa min Mand op før Kl. 10. Jeg har forsøgt Vækkeuhre, Knaldpatroner, Skraller og Klokker; men han sover som en Død.“ — „De skulde gjøre, som jeg gjør. *Træk Proppen af en Ølflaske* og Deres Mand vil strax være paa Benene.“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. December, 2den Juledag. Stefanus, Protomartyr. — **27. M. Johannes, Apostel og Evang.** — **28. Ti.** De ukuldige Børn, Martyrer i Betlehem og Omegn. I Sct. Ansgar Kl. 9 højtidelig **Børnegudstjeneste** med Prædiken og Kollekt til Fordel for Jesu h. Barndoms Forening. Alle Menighedens Børn indbydes tilligemed deres Forældre. — **29 O. Thomas af Canterbury, Biskop og Martyr.** — **30. To.** Oktavdag. — **31. F.** Sylvester, Pave og Martyr (I Sct. Ansgar: Kl. 6 Aften højtidelig Takkeandagt med Prædiken og Te Deum. I Anledning af Jubilæets Slutning og i Medfør af den højærv. Hr. Præfekts Skrivelse af 8. Marts d. A. forebedes Litaniet til alle Helgener under Andagten).

Lørdag den 1. Januar 1887. Herrens Omskærelse. Nytaarsdag. (Gudstjeneste som om Søndagen. Samme Dag afholdes den første Kvartalskollekt af Peterspenge.)

Søndagen den 2. Januar. Oktav af Sct. Stefans Fest.

Rev. D. D. Missionarii, qui novum Directorium accipere optant, pretium (å 1 Krone) committant ministerio cursus publici Hafniam transmittendum, et tunc franco recipient Directorium. Melius etiam solvere possunt „signis postalibus“ vulgo „Frimærker“. Inscriptio epistolaris Hafniam: Bredgade 64. Kjbh. K.

Unio. Torsdag den 6. Januar 1887 (Hellig tre Kongers Fest) afholdes den vanlige Julefest med Juletræ i Blanc's (forh. Thuns) Lokaler.

Billetter faas hos alle Bestyrelsesmedlemmer: Foreningens Herrere betale 1 Krone; dens Damer Intet. — Besøgende, indførte ved et Medlem, have Adgang: Herrere for 1 Kr. 50 Øre; Damer for 75 Øre.

Den katholske Syge- og Ligkasse. Medlemmerne underrettes om, at de ny Love, som træde i Kraft d. 1. Januar 1887, nu kan erholdes udleverede hos mig uden Betaling, men mod Tilbagelevering af de gamle Kontrabøger, ligesom ogsaa mulige Restancer bedes berigtigede og Bøgerne ombyttede inden Lørdagen d. 8. Januar 1887. Jeg træffes hver Dag fra Kl. 4—5 Eftermiddag.

F. M. Jensen.

Til Julen og Nytaar

anbefales: indbundne Bønne- og Salmebøger resp. 2 Kr 50 Øre og 1 Kr. 50 Øre; fremdeles: Majandagt heftet 60 Øre, indb. 1 Kr.; Katholsk Læsebog, 2 Kr. 60 Øre; Guds Billedbog 1 Kr. Rejse i det h. Land, 1 Kr. 25 Øre; Andagt til Jesu h. Hjærte, indb. 1 Kr 50 Øre, og mange andre Bøger til nedsatte Priser. Bøgerne faas hos D'rr. Gejstlige og i Hr. A. F. Høst & Søns Boghandel, Gothersgade 49.

Hermed Titel og Indhold.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.